

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 37

Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri Dizisi: V

7 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

(975-976 / 1567–1569)

< Özet-Transkripsiyon-İndeks >

III

Yayına hazırlayanlar

Hacı Osman YILDIRIM

Vahdettin ATİK

Dr. Murat CEBECİOĞLU

Hasan ÇAĞLAR

Mustafa SERİN

Osman USLU

Fuat YAVUZ

Numan YEKELER

Baskıya hazırlayanlar

Murat ŞENER

Salih DUTOĞLU

ISBN. 975-19-2227-5 (Tk. no.)

ISBN. 975-19-2323-9 (III. cilt)

7 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

(975-976 / 1567–1569)

< Özet-Transkripsiyon-İndeks >

III

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR	VII
HÜKÜMLERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONLARI	1

K I S A L T M A L A R

Arn.	Arnavutluk
bkz.	bakınız
ey.	eyâleti
H.	hicrî
hkm.	hüküm
k.	karyesi
kl.	kal'ası
krş.	karşılaştır
ks.	kasabası
kz.	kazâsı
lv.	livâsı
mh.	mahallesi
Msır.	Mısır
nh.	nâhiyesi
s.	sayfa
sn.	sancağı
vb.	ve bu
vs.	vesâire
vt.	vilâyeti

**HÜKÜMLERİN
ÖZET VE
TRANSKRİPSİYONLARI**

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî gurre-i Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Çavuş'un âdemisi Ali'ye virildi. Fî 3 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

1981

Edirne'de bina olunacak câmi ve imâret mühimmâtı ile şehreminine teslim edilecek Anbar-ı Âmire mühimmâtının eksik kalan kısmının tamamlanması; Tersâne-i Âmire hususunda da Maliye tarafından hükm-i şerif gönderildiği.

Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından olup Samakov Nâzırı olan Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mahrûse-i Edirne'de binâ olunacak câmi'-ı şerîf ve imâret-i âmire mühimmâtı için Şücâ' Çavuş yedinden vâsıl olan beş bin filori sarfolunup fermân olunduğu üzere işledilüp arabalara tahmîl ü irsâl olunup cüz'î kalup ve şehir-emînine teslim olunacak Anbâr-ı Âmire mühimmâtı için iki kıt'a emr-i şerîf vârid olup tahmî[n]en üç-dört yüz bin akça ile ancak olur. Ekseri işledilüp tahmîl ü irsâl olunup anun dahı işlenmediği cüz'î kalmışdur." diyü bildürmişsin. İmdi; Ters-hâne-i Âmire husûsıyçün dahı Mâliyye tarafından hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp ol emr-i şerîf mücebince dahı itmâm-ı maslahat itmek bâbında mücidd olup dakîka fevtitmeyesin.

Yazıldı.

1982

Safed Sancağı Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Safed sancağında Frenk tâifesine tereke vererek terekenin Frengistan'a ve vilâyet haricine götürülmesine sebep olanların araştırılıp kimler olduklarının Südde-i Saâdet'e bildirilmesi; emre aykırı olarak Frengistan ve başka vilâyete tereke gitmesine sebep olacakların şiddetle cezalandırılacağı.

Hâliyâ taht-ı livânda ba'zı kimesneler Frenk tâyifesine tereke virüp Memâlik-i Mahrûsem'den Frengistân'a ve hâric-i vilâyete tereke alup gidüldüğü istimâ' olundu. İmdi; hâric-i vilâyete tereke virilmeğe aslâ emrüm yokdur. Bu husûs için nice def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp tenbîh olunmuşdur; girü mütenebbih olunmamağa bâ'ıs nedür? Bu bâbda müsâhelesi olanların mu'âteb olmaları mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup te[te]bbu' u tefahhus eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' Frenk tâyifesine ve gayri hâric-i vilâyete gitmek için tereke virilmiş midür, nicedür, virenler sipâhî tâyifesinde[n] midür veyâhûd gayriden midür; her kimler ise isimleriyle yazup defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin ve min-ba'd dahı mukayyed olup emre muhâlif kimesneye Frenk tâyifesine ve ga[y]riye hâric-i vilâyete alup gitmek için tereke virdürmeyüp bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakika fevteylemeyesin. Şöyle ki; emrûme muhâlif deryâya tereke virildiği istimâ' oluna, aslâ bir ferdün özri makbûl olmayup eşedd-i itâbile mu'âteb olmaları mukarrerdür; ana göre mukayyed olasin.

Yazıldı.

1983

Şâm Beğlerbeğisi Murâd Paşa'ya hüküm ki:

Safed Sancaqbeyi Ahmed Bey'in, sancağında mühim bir iş olup yeniçeri istemesi durumunda Şam Beylerbeyi Murad Paşa'nın altmış yeniçeri vermesi.

Hâliyâ Safed Sancağı Beği Ahmed dâme izzühû gelüp; "sancağında bir mühim maslahat vâkı' oldukda istihdâm için Şâm yeniçerilerinden kifâyet mikdârı yeniçeri virilmesin" recâ itmeğin anun gibi mühim maslahat vâkı' olup müşârun-ileyh senden yeniçeri taleb iderse istihdâm için altmış nefer yeniçeri virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhün sancağında vech-i meşrûh üzre bir mühim husûs u maslahat vâkı' olup istihdâm için senden yeniçeri taleb iderse emrüm mücebince ta'yîn olunan mikdârı yeniçeri gönderesin ki, varup müşârun-ileyhün ta'yîn eylediği üzre hıdmetde olalar.

Yazıldı.

Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî selh-ı Safer, sene: 976

1984

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

İran elçisine Rum vilâyetine geldiğinde nezir ve sadaka toplayıp verenlerin isimlerini hâvi defterin Rum beylerbeyine gönderildiği; defterin birer sûretinin çıkartılarak gizlice Amasya ve Bozok beylerine de gönderilip ismi yazılı olanların yol kesmek, hırsızlık ve kâtillik gibi suçlarla suçlanıp haklarından gelinmesi.

Bundan akdem Yukaru Cânib'den Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelen ilçiyeye icâzet-i hümayûnum virilüp ol câniblere teveccüh eyleyüp vardukda ba'zı melâhıde nüzûr ü sadakât cem' idüp varup müşârun-ileyhe teslîm eyledükleri istimâ' olunmağın isimleri ve resimleri ile yazılıp defter olunup defterün sûreti ihrâc olunup aynı ile sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı kimesneye ifşâ eylemeyüp gönderilen defterde mastûr olan müfsidler hufyeten tettebbu' eyleyüp dahı tedârûkle elegetürüp kuttâ'-ı tarîk u hırsuz nâmına gereği gibi haklarından gelüp cezâların viresin. Bu bâbda Amâsiyye Beği İlyâs Beğ'e ve Bozok Beği Çerkes Beğ'e dahı ahkâm-ı şerîfe yazılıp gönderilmişdür. Melâhıde-i* mezbûre

içün sana gönderilen defterün bir sûretin dahı müşârun-ileyhimâya gönderesin ki, anlar dahı defterde mastûr olanlardan elegetürüp ehl-i fesâdun emrüm üzre cezâların vireler ve müşârun-ileyhimâ beğlere tenbîh eylesesin ki, bu husûsı kimesneye ifşâ itmeyüp defterde mastûr olan melâhıdeyi; "Şikâyetçileri vardır." "Yol basup âdem katleyleyüp hırsuzluk u harâmîlık eylemişsiz." diyü hüsn-i tedârûkle elegetürüp haklarından geleler ki, el-ıyâzü bi'llâh ifşâ olup dahı gaflet ile def'aten bir fitnenün hurûcına bâ'ıs olmakdan ihtiyât idüp kemâl-i basîret ü intibâh üzre olasın ve bu bahâne ile bî-günâh olanlara dahlolup ahz ü celb olunmakdan ihtirâz eylesesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 2 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Tercemân Mahmûd Beğ'e virildi.

1985

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Nemçe cânibinden kaçıp Eflak'a giden ve hâlen Eflak'ta veya bizzat Eflak voyvodasının yanında bulunan Boğdan casuslarının tutuklanarak Boğdan voyvodasına gönderilmeleri.

Hâliyâ Boğdan* voyvodası Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Nemçe cânibinden kaçıp giden Boğdan câniblerinin câsû[s]ları Eflak vilâyetine gezüp fesâd ü fetret üzre olduklarından gayri ba'zı câsûslar Rodos'a mahbûs olan Yovan'un âdemleri ve mektûbları ile durmayup gezüp nice kimesneleri tahrîk ü ıdlâl itmeleri ile dâyimâ fesâd üzre olmakdan hâlî değillerdür. Anun gibi Eflak vilâyetine ve eger bi'l-fi'l yanında olan câsûsları dutulup kendüye gönderilmek bâbında hüküm-i şerîfüm recâ itdüğün" arzitmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Boğdan câsûslarından eger Eflak vilâyetinde olanlardur ve eger bi'l-fi'l senün yanında olanlardur; her kim Boğdan cânibinden câsûsluk iderse elegetüresin ve dâyimâ [bir]birinüze mu'âvenet idüp ehl-i fesâd ü şenâ'ati elegetürmek bâbında envâ'-ı ikdâm u ihtimâmın vücûda getüresin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 3 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

1986

Define bulduğu ve reâyayı rencide ettiği bildirilen Mehmed bin Arif'in gerçekten define bulup bulmadığının, bulduysa ne bulduğunun Musul kadısı tarafından tahkik edilerek bildirilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren Abdullâh nâm kimesneye virildi. Fî 5 Rebî'ü'l evvel, sene: 976

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Musul kâdîsı mektûb gönderüp; " "Nefs-i Musul'dan Mehmed bin Ârif nâm kimesne defîne bulup mâla müstağrak olmağla re'âyâyı rencîde ider." diyü ahâlî-i şehir haber virdüklerin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Mezkûrı elegetürüp ahvâlin mu'temedün-aleyh bî-garaz kimesnelerden istifsâr idüp evvelden* ne hâllü kimesne olup ne makûle nesneye mâlik olup hâlâ neye kâdir olduğın ma'lûm idinüp defîne bulduğı vâkı' ise kâdî ile mu'temedün-aleyh kimesneleri bulduğı mahallün üzerine gönderüp ne makûle defîne bulmuşdur, bulduğı nenün gibi nesnelerdür, elinde ve evinde defîne* alâmetinden nesne var mıdır, nicedür; anun gibi defîne bulduğı vâkı' ise sıhhati üzre mufassalen yazup bildüresin. Ammâ; bu bahâne ile hılâf-ı vâkı' olan ehl-i garaz söziyle dahl ü te'addiden ve celb [ü] ahzden hazer idüp hakdan udûl itmeyesin.

Yazıldı.

1987

İçil beğine hüküm ki:

On beş bezirgânı katledip para ve eşyalarını almak iddiasıyla hapsolunan Ilgın kazasından Sunkurbeyoğlu ve Turgutlu'dan Pîr Hüseyinbeyoğlu adlı şahısların davacıları ve şer'an hapsi gerektiren suçları yok ise kefile verilerek salıverilmeleri.

Bundan akdem; "Ilgın kazâsından Sunkur Beğ-oğlu ve Turgutlu'dan Pîr Hüseyin Beğ-oğlu kazâ-i mezbûrda on beş bâzergân katlidüp nice bin filori vü esbâbların gâret eylemişler. Üzerlerine varup mezkûrları elegetürüp töhmet-i sâbıkaları var ise örfidüp zikrolunan altunların ve esbâbların buldurasın." diyü sana emr-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ Südde-i Sa'âde[tüm'e] mektûb gönderüp; "Emr-i şerîf gelmezden mukaddem efvâhda bunun gibi cevâb olmağla Karaman beğlerbeğisinin kethudâsı üzerlerine varup tefahhus eyleyüp maktûllerden ve altun u esbâblarından nesne bulunmayup girü geldükden sonra emr-i şerîf mücebince mahall-i mezbûra varılup mezkûrlar ve ol mahalde olan karyeler ahâlîsi cem' olunup teftiş olundukda kendülerde ve evlerinde alâmet bulunmayup ve ahâlî-i vilâyetden keyfiyyet-i hâl sü'âl olundukda; " "Zikrolunan bâzergânlar katlolundılar." diyü istimâ' eyledük; lâkin katlolundukların görmedük ve ılmimüz dahı yokdur ve mezkûrân Sunkur Beğ-oğlu'nun ve Pîr Hüseyin-oğlu'nun fesâdların ve şenâ'atlerin görmedük, bilmezüz." didük-lerinden sonra Konya'da habsolundılar." diyü bildürdügün ecilden **buyurdum ki:**

Ol mahbûslarun müdde'îleri olmayup şer'le habsolunmaların îcâb ider husûsları yoğısa yarar kefillere virilüp ıtlâk eylesin.

1988

Divriği'den her sene yüz bin civarında nal toplayarak İran'a gönderen ve İran'ın sadık adamlarından oldukları bildirilen şahısların yol kesmek, kâtillik ve harâmîlik gibi suçları işledikleri gerekçesiyle haklarından gelinmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 10 Safer, sene: 976

Divriği Sancağı Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Câmi'-ı Kebîr Hatîbi Hâcî Mehmed ile şehrin sulhâsı sana gelüp ol vilâyetde demür ma'deni olmağla Yukaru Cânib'ün na'l ü mîha küllî ihtiyâcları olduğu ecilden sâbıkâ üç kimesneye hilâfet virüp mukaddemâ İskender *dâme izzühû* arzyledükde siyâsetlerine emr-i şerîf gönderilmeğın mezkûrlardan Mustafâ siyâset olunup Eymir Hasan ile Kürtül Mustafâ gaybet eyleyüp bi'l-fi'l muttasıl Yukaru Cânib'den bâzergân sûretinde âdemler gelüp mezbûr Mustafâ oğulları ve tevâbi'ı ile her sene yüz bin mikdârı na'l cem' eyleyüp Yukaru'dan gelenlere teslîm eyleyüp ve Enîşin (?) bin Yûsuf Yukaru Cânib'ün makbûl hıdmetkârlarından olup küllî alâkaları olduğın" bildürüp ol bâbda dahı her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı kimesneye ifşâ eylemeyüp hufyeten tettebbu' eyleyüp dahı mezbûrları hüsn-i tedârûkle elegetürüp toprak kâdîları ma'rifetiyle; "Yol basup ve âdemler katleyleyüp hırsuzluk u harâmîlik eylediler." diyü ad eyleyüp keyfiyyet-i ahvâllerine kimesne vâkıf olmadın haklarından gelüp cezâların viresin. Ammâ; bu bâbda kemâl-i basîret ü intibâh üzere olup vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olup töhmet-i sâbıkaları olup müseccel olmadın telef-i nefis olma[k]dan ziyâde hazer idesin.

Yazıldı.

Muhtesibe virildi. Fî 7 Safer, sene: 976

1989

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Yahudi, Ermeni ve diğer gayrimüslim halkın kendileri için belirlenen ve zikrolunan özelliklere sahip kıyafetleri giymeleri; kıymetli giysiler giymekten kaçınmaları.

Bundan akdem; "Yehûd ü nasârâ* ve sâyir keferetâyifesi a'lâ vü fâhır libâs giymeyüp men' oluna." diyü hükm-i hümayûnum virilüp men' olundukları ecilden Yehûd tâyifesinden ba'zı Rikâb-ı Hümayûnum'a ruk'a sunup; "Libâs bâbında âdet-i kadîme mugâyir rencide iderler." diyü şekvâ eyleyüp husûs-ı mezbûr görilmek emrüm olmağın; "Yehûd ve sâyir keferenün ferrâceleri sürmâ'î karaca çuka olup sencefleri kumâş olmayup boğasi ola ve içine giydükleri boğasi olup lekendeli olmaya ve kuşakları yarı penbe ve yarı harîr olup kıymetde otuz ve kırka ola, ziyâde olmaya ve sarındukları dülbend Denizlü ola, ol dahı çok olmaya ve paşmakları siyâh ve yassı yüzlü ve içi âstarsız ola, gayr[i] renk olmaya ve iç edikleri siyâh meşînden olup sahtiyân olmaya ve avretleri ferrâce giymeyeler; eski kânûnları üzere muhayyer

ve Burusa kutnîsından fistân giyeler ve muhayyerleri* âsmânî olup gayr[i] renk olmaya ve avretleri paşmak giymeyüp eski kânûn üzre kuntura ve Şîrvânî paşmak giyeler ve müslimânlar hâtûnları giydükleri gibi ser-â-ser takye vü arakıyye giymeyeler; giydükleri takdîrce atlâsdan, kutnîdan giyeler ve Ermenîler dahı Yehûdî giydüğün giyeler. Ammâ; başlarına alaca kuşak sarınalar; ol dahı az ola ve Ermenî avretleri ferrâce giymeyeler; ferrâce yirine muhayyer ü terlik giyeler ve içlerine siyâh u sürmâ'î Burusa kutnîsı giyeler ve ayaklarına mâyî çakşır ve meşîn iç edik ve Şîrvânî paşmak giyeler. Yehûdâ ve sâyir kefere sürmâ'î* [vü] siyâh ferrâce giyeler; ol dahı boğası senceflü ola ve içlerine giydükleri tolamaları siyâh u sürmâ'î Burusa kutnîsı ola; lekendelü vü ütilü olmayup sâde ola ve muhayyer giydükleri takdîrce ol dahı siyâh u sürmâ'î olup gayr[i] renk olmaya ve kuşakları ve paşmakları ve iç edikleri dahı evvelinde zikrolunduğı üzre ola ve kara kâfirler dahı vech-i meşrûh üzre giyüp göğ sarınalar; ol dahı az ola ve içlerine ve daşlarına iskerlat giymeyüp karzıyye ve Selanik çukası giyeler ve ayaklarına iki kulaklu üsti âstarlu pâpûş ve siyâh iç edik giyeler." diyü mufasssal defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl itmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, nidâ itdürüp gereğı gibi tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, tâyife-i mezkûre libâslarında min-ba'd üslûb-ı mezkûrdan tecâvüz itmeyüp dahı kıymetlü fâhır libâsdan ictinâb üzre olalar. Bu bâbda muhtesib mübâşir olup hılâf-ı emr-i şerîf vaz' itdürmekden hazer idesin; temerrüd ideni sekidüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 4 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Ulaşdurmak için kılâ' tezkirecisine virildi.

Bâ-hatt-ı Ferîdûn Bey.

1990

Kaptan Paşa'nın artık düşmanın saldırma ihtimali kalmayınca, Payas'taki gemi kerestesini İskenderiye'ye götürmesi; derya mevsimi geçince de Donanma ile Âsitane-i Saâdet'e gelmesi.

Kapudân paşaya hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Payas nâm mevzı'da olan gemi kerestesin İskenderiye Benderi'ne alup gitmeğe müteveccih olduğün ve deryânun zamânı kalmaduğın" bildürmüşsin. **[Buyurdum ki:]**

Ammâ; sen gemi kerestesin İskenderiye'ye alup gitdikden sonra küffârın hareketi olmaya ve deryânun zamânı dahı kalmaduğundan sonra Donanma-i Hümâyûn ile Âsitane-i Sa'âdetüm'e gelesin.

[Yev]mü's-Sebt, fî 5 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

1991

İstanbul'daki Gedikahmedpaşa Hamamı'nın kârizinin genişletilmesi işinin bilirkişilere keşfinin yaptırılması ve israfa meydan vermeden genişletilmesi.

Yazıldı.

Hammâ[m]cısı Ali'ye virildi. Fî 6 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i mezbûrede olan Gedük Ahmed Paşa Hammâmı'nun suyu yolu kârî[z]ler ile Kadirga Limanı yanından deryâyâya karışıp kâriz tar olmağla ekser zamânda bozulup meremmete muhtâc olduğundan gayri yolu dahı harâb idüp te'addiden hâlî olunmaduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Üzerine mu'temed kimesne gönderüp onat vechile gördürüp kârizün yolu hısârdan taşra deryâyâ varınca ne mikdâr nesne ile olursa tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı vakf tarafından büyüdüresin. Ammâ; onat vechile tahmîn itdürüp itlâf u isrâf itdürmeyüp tamâm ikdâm u ihtimâm üzre itdüresin.

[Yevmü]'l-Ahad, fî 6 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Moda[va] beği kethudâsına virildi. Fî 7 Safer, sene: 976

1992

Tımsıvar'ın Memidin (?) köyü yakınında olup ihya edilerek Modova sancakbeyinin içinde oturması teklif edilen eski kalenin ihyasında memleketin bir menfaatinin bulunup bulunmadığı ve sancakbeyinin burada oturmasının münasip olup olmayacağı vs. hususların araştırılıp bildirilmesi.

Tımsıvar beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ; "vilâyet-i Tımsıvar'da Memidin (?) nâm karye mukâbelesinde vâkı' olan eski kal'anun ihyâ olunması memlekete nâfi' olup Mo[d]java'nun neferâtı ana ihrâc olunup Modava sancağı beği dahı kal'a-i mezbûrede sâkin olmak münâsib olduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı göresiz; fi'l-vâkı' kal'a-i mezbûre ihyâ olunmağla memleket ü vilâyete nef'ı var midür ve sancakbeği mezkûr kal'ada oturmak münâsib midür ve sühûlet ile ma'mûr olmak mümkün midür, nicedür; vukû'ı üzre yazup bildüresiz.

1993

Gelibolu'daki hapishânenin tamire muhtaç olup almadığının, muhtaç ise tamirinin kaç mal olacağının bilirkişilerce tespit vâ tahmin ettirilip Südde-i Saâdet'e arz olunması.

Yazıldı.

Gelibolu kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ anda olan habs-hâne harâba müteveccih olup ve gümrük-hâne karîb olmağla mahall-i ihtiyât olduğu istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Bi'z-zât ehl-i vukûf muhamminler ile habs-hânenün üzerine varup her cânibin görüp fi'l-vâkı' harâba müşrif olup termîm ü ta'mîre muhtâc mıdır, nicedür; anun gibi meremmete muhtâc ise ne mikdâr nesne ile ta'mîr olunacağın tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı mufassalen yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyeleyesin.

Yazıldı.

Çavuş âdemisi Ali'ye virildi. Fî 7 Safer, sene: 976

1994

Samakov kazasının Koriha (?) köyünde mütemekkin olup kendi köyü ile civar köylerdeki eğserci ve samakovcuları kendisine borçlandırarak İzladı dağında ihdas ettiği samakov ve teknelere götürmek üzere olduğu bildirilen Üveys adlı tefecinin mâlî kudretinin şahidler huzurunda tespit ve sicile kaydedilip kasap yazılması.

Samakov kâdîsına hüküm ki:

Mehmed Çavuş mektûb gönderüp; "Taht-ı kazâna tâbi' Koriha (?) nâm karyede mütemekkin olan Üveys nâm ribâhôr iki-üç yüz bin akçaya kâdir kimesne olup Koriha (?) ve İstevdene (?) ve Berf (?) Samakovı ve Kraldol (?) eğsercilerin ve samakovcuların kendüye borçlu idüp ve İzladı dağında samakov ve iki-üç tekne (?) ihdâs idüp mezbûr eğsercileri ve samakovcuları idlâl idüp ol cânibe alup gidüp perâkende itmek üzredür. Mezbûr Üveys yâ kassâb yazılup veyâhûd ol mahalden sürilmezse mühimmât-ı mîrî işlenmeyüp avkolunup küllî zarar olmak mukarrerdür." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, mezbûr Üveys'ün ne mikdâr mâla kudreti olduğına bi'l-muvâcehe şâhidler dinleyüp ne denlü mâlî varısa sicill idüp dahı kassâb yazup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, gelüp kassâblık hıdmetinde ola; şöyle bilesin.

[Yev]mü'l-İsneyn^H fî 7 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

^H Metinde "Sülâsâ" olarak yazılmıştır.

Yazıldı.

1995

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Oltu sancağında iki alaybeyi olduğu haber alındığından, sonradan olan alaybeyinin görevden alınması.

Hâlâ Oltı sancağın[d]a iki alaybeği olduğu istimâ' olundu. İmdi; livâ-i mezbûra bir alaybeği kifâyet ider. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan sancağın sonradan olan alaybeği[n] ref' idüp livâ-i mezbû[ru]n alaybeğiliğın müstekıl mukaddem olan alaybeğisine itdüresin.

Çavuş âdemisi Yûsuf'a virildi. Fî 9 Safer, sene: 976

1996

Rûmili kâdîlarına ve koyun hıdmetinde olan Bâlî Çavuş'a hüküm ki:

Rumeli'deki kasabalarda keçi yerine koyun kesilmesi İstanbul'da et sıkıntısına sebep olduğundan, bundan sonra kasabalarda keçi kesilmesi; İstanbul zahiresi için gelen koyunların kesilip satılmaması.

Hâliyâ kasabalarda keçi boğazlanmayup koyun boğazlanmağla mahrûse-i İstanbul'da ete muzâyaka çekilmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz tenbîh ü nidâ itdürüp kasabalarda İstanbul zahîresiyçün gelen koyunlardan aslâ koyun boğazlamayup emrüm üzre keçi boğazlayup bey' ideler. Şöyle ki; min-ba'd İstanbul zahîresiyçün gelen kassâb koyunlarından kasabâtta koyun boğazlanduğı istimâ' oluna, özrinüz makbûl olmaz; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Ağaya îsâl olundu. Fî 13 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

1997

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Tüfek kâr-hânesi dışında tüfek işlenmemesi hususundaki emirden sonra yeniçerilerin tüfeklerinin tamiri için usta tüfekçilere ihtiyaç duyulduğundan, hâssa cebecilerden Ahmed, Ali, İskender ve rençberlerden Süleyman'ın bu hizmete tayin edildiği; ancak bunların başlarına da güvenilir bir yayabaşı tayin olunarak tamir dışında tüfek yapıp dışarıda satmalarının engellenmesi.

Bundan akdem; "Tüfenk kâr-hânesinden hâric yirlerde tüfenk işlenmeye." diyü emrüm olmağın emrüm üzre hâric yirlerde tüfenk işlenmek men' olunup lâkin yeniçerinün tüfenkleri meremmâtı için üç-dört nefer üstâd tüfenkci lâzım olmağın hâssa cebecilerden Ahmed ve Alî ve İskender ve rençberlerden Süleymân nâm üstâdlar yeniçerilerün odaları başında oturup dâyimâ yeniçerinün tüfengin meremmet eylemek için ta'yîn olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan dört nefer üstâd tüfenkciler yeniçerinün odaları başında dâyimâ oturup yeniçeriye müte'allik tüfenkleri meremmet eyleyeler. Ammâ; mezkûrların üzerlerine vech ü münâsib görüldüğü üzre bir mu'temedün-aleyh yarar yayabaşı ta'yîn eylesin ki, yeniçeri tüfenkleri meremmetinden zâyid tüfenk işledüklerinde alınup mîrî kâr-hâneye teslim eyleyüp bu bahâne ile tüfenk işlenüp hâric yirlerde fûrûht eylemekden ziyâde hazer eyleyeler. Hâricde tüfenk satıldığına rızâ-yı şerîfüm yokdur; ana göre tenbîh

eyleyesin ki, basîret üzre olalar.

Yazıldı.

Bâlî Çavuş'a virildi. Fî 13 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

1998

Adana Kâdısı olup livâ-i mezbûre muharriri olan Mahmûd'a hüküm

Adana sancağını tahrir eden Kadı Mahmud'un, Tekfur adlı yaylakta hafta pazarı kurulması ve Adana'nın avâriz akçesinin Haleb Hazinesi'ne teslim edilmesi yolundaki tekliflerinin uygun görüldüğü; Adana, Sis, Uzeyr ve Tarsus sancaklarındaki mülk nehir, köy ve mezraaların deftere mülk olarak kaydedilebilmesi için sahiplerinin ibraz ettiği temessüklerle amel olunması yolundaki teklifini ise şimdilik uygulamayıp bu durumda olanları deftere kaydedip Südde-i Saâdet'e geldiğinde arzemesi.

ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "Adana sancağında Tekfur nâm yaylakda hefte bâzârı turmak lâzım olduğın ve Adana kazâsının avâriz [akçası Hazîne-i] Haleb'e teslîm olunmasın ve Adana ve Sis ve Uzeyr ve Tarsus sancaklarında vâkı' olan mülk enhâr ü kurâ vü mezârî' defterde mülkiyyetleri mukayyed olmağa ashâbının ibraz itdikleri temessüklerine amel olunmasın" husûsların arzeylemişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzeyledüğün üzre zikrolunan yaylakda kimesnenün mülkine ve vakfına şer'an zararı olmayan yirde bir münâsib günde hefte bâzârı ikâmet itdürüp ve Adana kazâsının vâkı' olan avâriz akçasın Hazîne-i Haleb'e teslîm eyleyüp temessük alup ve zikrolunan sancaklarda vâkı' olan eger mülk enhâr ve eger kurâ vü mezârî'dur; bir mahalle kaydidüp Südde-i Sa'âdetüm'e geldiğünde arzeyleyüp ibraz itdikleri temessüklerine amel eylemeyesin.

Yazıldı.

Mezbûr Mehmed'e virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

1999

Mustafâ Çavuş'a hüküm ki:

Ticaret için Kütahya'ya gelen Mehmed'i yaralayıp parasını ve malını gasbeden hırsız ve harâmilerden yakalanmamış olanların da yakalanarak mahkeme edilip gereken cezalarının verilmesi.

Dârende Mehmed gelüp; "ticâret tarîkı ile Kûtâhiyye kazâsına geldükde ba'zı hırsız u harâmîler gice gelüp üç bin nakd akçasın ve otuz bin akçalık metâ'ın gâret eyleyüp ve kendüyi mecrûh idüp zikrolunan harâmîlerin birkaçı elegirüp siyâset olundukların" bildürüp; "mâ'adâsı dahı elegetürilmesi" bâbında hükm-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları her ne tarîkla mümkün olursa yataklarına ve turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup meclis-i şer'a ihzâr eyleyesin ki, ahvâllerin şer'le görüp lâzım gelen icrâ olunup muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, 8 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 9 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Mehmed nâm kimesneye virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2000

Bilecik ve Bâzârcık kâdîlarına hüküm ki:

Maden Emîni Ahmed'in Teke sancağı müsellemlerinden maden hizmetine gelen müsellemlerin hizmetini yazmayıp ırgadiye diye akçelerini aldığı bildirildiğinden, kendi istekleri ile işe gelen müsellemlerin çalıştırılıp ırgadiye vs. adlar altında akçe aldırılmaması.

Hâliyâ Teke Sancağı Müsellemleri Beği Mehmed mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrun iki nevbet müsellemleri fermân olunan ma'den hıdmetine geldüklerinde Ma'den Emîni olan Ahmed yazmayup ikişer aylık "ırgâdiyye" diyü akçaların alup vormeyenleri muhkem döğüp envâ'-ı zulm ü hayf eyledüklerin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi kendü ihtiyârıyla işe gelen müsellemleri işledüp "bedel akçası" ve "ırgâdiyye" diyü akçaların aldurmayasız.

Yazıldı.

Muhzır kâtibine virildi. Fî 14 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2001

Bafra kâdîsına hüküm ki:

Bafra'da batan gemide boğulan üç yeniçerinin para, üsküf vs. eşyalarının toplanıp Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Hâliyâ mektûb gönderüp; "Deryâda bir gemi helâk olup içinde üç yeniçeri boğulup üsküflerine ve sâyir esbâbların Beytül-mâlcî zabteylemişdür." diyü bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Mehmed vardukda, göresin; mezkûrlarun üsküflerin ve esbâbların eger Beytül-mâlcî ve gayri kimesne zabteylemişdür, anun [gibi] esbâb u üsküf ü nukûd her kimde ki bulunursa cem' idüp Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin. Ammâ; kimde bulunup ve ne mikdâr esbâb bulunduğın defter idüp gönderesin.

2002

Sinan Paşa'nın hilat ile ödüllendirildiği; Paşa'nın da bu hilati giyip idaresine verilen vilâyetin düzen ve güvenliği ile halkın refahı içm¹³ elinden geleni yapması.

Yazıldı.

Paşa hazretlerine gönderildi. Fî 14

Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Senün hakkında avâtıf-ı aliyye-i şâhânem zuhûra getürüp hıl'at-i hümayûnum irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, inâyet olunan hıl'at-i hümayûnumı giyüp dahı nizâm u intizâm-ı vilâyet ile emn [ü] emân-ı memleket ve refâhiyyet-i ra'ıyyet bâbında mukayyed olup devlet-i ebed-peyvend-i husrevâneme müte'allik olan umûrda bezl-i makdûr eylesin.

Yazıldı.

Kâtib Mehmed'e virildi. Fî 9 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2003

Alacahısâr Sancağı Muharriri Lutfî'ye ve Kâtib Mehmed'e hüküm ki:

Tahriri yapılan Alacahisar sancağının icmale göre tevzi edilmesi.

İcmâl mücebince livâ-i mezbûrun tevzî' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, icmâl mücebince eger sancakbeği ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve gayridür; tahrîr itdüğünüz üzre bedellerin tevzî' eylesiniz.

Yazıldı.

Mısır çavuşlarına ilhâk olunan Müyesser Çavuş'a virildi. 14

2004

Mısır beglerbeğisine hüküm ki:

Yemen'e gitmek üzere görevlendirilen Sinan Paşa'nın daha önce tayin olunanlardan başka yanına almak istediği Mısır kullarına mâni olunmayıp kendilerine, gerekli görüldüğü şekilde hizmette bulunmaları hususunda tenbihte bulunulması.

Mukaddemâ Mısır'dan Yemen'e gitmek için ta'yîn olunandan mâ'adâ Mısır kullarından ağır dirlikli olanlar düstûr-ı mükerrer Vezîrüm Sinân Paşa *dâmet ma'âlihi* ile Yemen'e gitmek emrolunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Ol asıl ağır dirlikli kullarumdan ve gayriden müşârun-ileyh Yemen'e bile alup gitmek istediğinde mâni' olmayup her birine tenbîh ü te'kîd eylesin ki, mûmâ-ileyhün vech ü münâsib gördüğü üzre varup uğur-ı hümayûnumda hıdmetde bulunup feth u zafer müyesser oldukda girü yirlü yirine geleler. Ana göre tenbîh eyleyüp ol cânibe müte'allik olan eger zahîre husûsıdur ve eger gayridür; mukayyed olup bâb-ı mu'âvenet ü muzâheretde mücidd ü sâ'î olasın.

2005

Yemen Beylerbeyi Osman Paşa'nın, talep ettiği şeyler yeni Yemen Serdarı Sinan Paşa ile gönderildiğinden, bu hususları ve Yemen'e ait diğer işleri birlikte halletmeleri ve Yemen ahvâlini devamlı olarak bildirmesi.

Yazıldı.

Bu dahi.

Yemen Beğlerbeğisi Osmân Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yemen mühimmâtına müte'allik ba'zı ahvâl" bildürmüşsin; dahi her ne dinilmiş ise Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzolunup alâ-vechi't-tafsil ilm-i şerîfüm muhît u şâmil olmuştur. İmdi; hâlâ Yemen'e gönderilen asâkir-i zafer-esere sâbıkâ Mısır Beğlerbeğisi olup hâlâ Vezîrüm olan düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Sinân Paşa *dâmet ma'âlihi* serdâr ta'yîn olunup lâzım ü mühimm olan tedârük ü ihzâr olunup irsâl olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Yemen'e müte'allik olan cemî' husûsda mûmâ-ileyh Vezîrüm Sinân Paşa ile yek-dil ü yek-cihet olup vech ü münâsib gördüğü üzre envâ'-ı mu'âvenet ü muzâheretde sa'y-i belîğun zuhûra getürüp ol tarafa müte'allik olan ahvâlî ale't-tevâlî i'lâm eylemekden hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Bu dahi.

2006

Yemen'e varup gelince yol üzerinde vâkı' olan beğlerbeğilere ve

Südde-i Saâdet'ten Yemen'e görevli olarak gönderilen kişilerin yollarda emniyetlerinin sağlanarak hayvan vs. ihtiyaçlarının bedeli mukabilinde temin edilmesi.

sancakbeğlerine ve kâdîlara hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'den ol cânibe ba'zı hîdmet ile varan kimesnelere yolda ve izde ve mahûf u muhâtara yirlerde âdem koşup ve kulaguz ta'yîn olunup eger deve vü tavarlarıdır ve gayridür; akçalarıyla tedârük olunması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre ol cânibe varup gelen kimesnelere mahûf u muhâtara mahallerde âdem koşup ve kulaguz ta'yîn eyleyüp ve develerin ve tavarların ve sâyir levâzimlerin akçalarıyla tedârük eyleyüp maslahat avk u te'hîr olunmamak bâbında gereği gibi ikdâm u ihtimâm eyleyesiz.

2007

Sinan Paşa'nın, Yemen'e götürmek istediği Mısır kullarına mâni olunmaması hususunda Mısır beylerbeyine emir gönderildiğinden, sefere iktidarı olanlardan uygun gördüklerini beraberinde Yemen'e götürmesi.

Yazıldı.

Yemen'den gelüp Mısır çavuşlarına ilhâk olunan Müyesser Çavuş'a virildi. 14

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

"Mukaddemâ Mısır'dan Yemen'e gitmek için ta'yîn olunan asâkir-i zafer-me'serden mâ'adâ Mısır kullarından ağır dirlikli olup vech ü münâsib gördüğün üzre sefere iktidârı olanları bile alup gitmek" husûsın i'lâm eylemişsin. "Anun gibilere mâni' olmayasın." diyü Mısır Beğlerbeğisi İskender *dâme ikbâlühûya* emr-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Mısır kullarından ağır dirlikleri [o]lup vech ü münâsib gördüğün üzre sefere iktidârı olanları emrüm üzre Yemen'e bile alup gidesin. İnşâ'a'llâh envâ'-ı fütûhât-ı cemîle ile avdet müyesser oldukda her biri yirlü yirine gelüp hıdmetde buluna[n]lar ri'âyet olunmaları muhakkakdur. Ana göre tenbîh ü i'lâm eyleyüp mu'accelen varup itmâm-ı maslahat itmek bâbında mücidd ü merdâne olasın.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 10 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Kılâ' tezkirecisine virildi. Fî 12 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2008

Cezâyir beğlerbeğisi kapudân paşaya hüküm ki:

Cezâyir beylerbeyinin avdet edeceği zaman Lapseki, Çartak ve Boğaz Hisarı'nda gemiler için hazırlanan ağaçları gemilere yükleyip beraberinde getirmesi.

Deryâ yüzlerinde a'dâdan hareket ihtimâli olmayup avdet olunacak zamânda Lapseki ve Çartâk ve Boğaz Hisârı'nda gemiler için ihzâr olunan ağaçlar bu cânibe getirilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre zikrolunan ağaçları ol zamânda gemilere tahmîl eyleyüp bile alup getüresin.

Yazıldı.

Hı.

2009

Cezâyir beğlerbeğisine hüküm ki:

Cezâyir taraflarına vardığı yolunda haber alınan korsan Kara Hâce'nin yakalanıp hapsedilerek suçlarının arzedilmesi; Cezâyir taraflarında değil ise kendisine adam gönderilerek fesadı terketmesi yolunda tenbihte bulunulması.

Deryâ korsanlarından Kara Hâce nâm kimesne bir-iki def'a elegetürilmek için emr-i şerîfüm gönderilüp hâlâ Venediklü'den ba'zı Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp mezkûr için; "Cezâyir tarafına varmışdur; elegetürilmesi mümkündür." diyü bildürdükleri ecilden

buyurdum ki:

Varıcak, zikrolunan ehl-i fesâdı ahsen vechile elegetürüp ne makûle fesâd ü şenâ'atı vardır, nicedür; hakîkati ile ma'lûm idinüp kendüyi habsidüp yazup arzeyelesin. Eger ol taraflarda mevcûd değil ise âdem gönderüp muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, min-ba'd kendü hâlinde olup fesâd ü şenâ'at üzre olmaya.

Yazıldı.

2010

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Safed, Leccun, Nablus vs. sancaklarda bazı köyler halkının ve Arap kabilelerinden bazılarının isyan edip etraflarına eşkıya toplayarak kendi halinde olan köyleri basıp yağmaladıkları bildirildiğinden, bunların yakalanıp toprak kâdıları marifetiyle teftiş edilmeleri ve suçu sâbit olanların haklarından gelinmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Safed ve Leccûn ve Nâblûs ve sâyir sancaklarda ba'zı havâss-ı hümayûndan ve ba'zı kurâ halkından ve kabâyil-i A'râb'dan ba'zıları ısyân u tuğyân üzre olup üzerlerine nice eşkıyâ cem' idüp kendü hâllerinde olan kurâları urup gâret ü hasâret idüp sancakbeğleri zabtına kâdir olma[du]kların" bildürmüşsin. İmdi; memleket [ü] vilâyete beğlerbeğiler ve beğler nasbolunmakdan murâd memleket [ü] vilâyetün emn ü emânı ve re'âyânun emniyyet ü refâhiyyeti* içündür. **Buyurdum ki:**

Anun gibi beğlerbeğili[ğü]ne müte'allik olup arzitdüğün sancaklarda ehl-i fesâd ü şenâ'at zuhûr idüp sancakbeğleri elegetürüp haklarından gelmesine adem-i kudret ızhâr idüp fesâd ü şenâ'atlerin sana i'lâm ideler, te'hîr itmeyüp hüsn-i tedbîr ü tedârükle ehl-i fesâd ü şenâ'at olanları elegetürüp dahı şirret ü şekâvet ve fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olanlardan bellü başlı olanları mûcib-i ibret için ba'zınun şer'le hakkından gelüp ve ba'zın habsidüp ahvâllerin vukû'ı üzre yazup bildüresin. Ammâ; bu bâbda tamâm mukayyed olup bu bahâne ile kendü hâllerinde ve rencberliklerinde olanlara dahl ü ta'arruz olunmakdan hazer idüp hemân bellü ve başlu olan ehl-i fesâdın elegetürüp toprak kâdıları ma'rifetiyle şer'le hakkından* gelesin. Hılâf-ı şer'-ı kavîm kimesneye iş itdürmekden ve taht-ı hükûmetünde olan mevâzı'ı ehl-i fesâd ü şenâ'atden tathîr ü pâk eylemek bâbında mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

2011

Paşa hazretlerine irsâl olunup anda kaldı. 18 S.

Sâbık Şâm Beylerbeyi Mustafa Paşa'nın, Şâm ahalisinin kendisi hakkındaki şikâyetlerinden dolayı teftiş olunmak üzere Şâm'a gitmesi ve teftiş bitene kadar Şâm'dan ayrılmaması.

Sâbıkâ Vezîr olan Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Şâm ahâlîsinden nice kimesneler Rikâb-ı Hümayûnum'a ruk'a sunup senden şekvâ itdükleri ecilden bi-hasebi's-şer' görilmek için Şâm kâdîsı ile hâlâ Medîne-i Münevvere

Kâdisı olan Mevlânâ Muhyiddîn *dâmet fazâyilühümâ* ve Hudâvendigâr Sancağı Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühû* ta'yîn olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te'allül ü tevakkuf itmeyüp Şâm'a varup dahı teftiş umûrı bertaraf olmadın Şâm'dan; "Yirüme vekîl nasbiderin."diyü hareket itmeyüp tevakkuf idüp emr-i şerîfümün hılâfına cevâz göstermeyesin. Yirüne vekîl dahı nasbidersen kendün Şâm'dan hareket itmeyesin ki, vekîlün ba'zı husûsda sana mürâca'at lâzım oldukda buluşup cevâbı virilüp maslahat avk u te'hîr olunmalu olmaya.

Yazıldı.

Mesîh Çavuş'a virildi. Fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2012

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hüdavendigâr Sancakbeyi Abdurrahman Bey'in sâbık Şam Beylerbeyi Mustafa Paşa'nın teftişi ile görevlendirildiği; gerektiğinde kendisine Şam çavuşlarından ve yeniçerilerinden istediği kadar asker verilmesi ve diğer hususlarda da yardımcı olunması.

Sâbıkâ Şâm Beğlerbeğisi olan Mustafâ Paşa *dâme ikbâlühûnun* teftişi iftihârü'l-ümerâ'i'l-kirâm Hudâvendigâr Sancağı Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühûya* emrolunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyh *dâme ulüvvühû* husûs-ı mezbûrda istihdâm içün Şâm çavuşlarından ve yeniçerilerden ne mikdâr kimesne taleb iderse istihdâma kâbil yararlarından taleb itdüğü kadar kimesneyi virüp ve sâyir husûslarda dahı senün mu'âvenet eylemen lâzım olup iktizâ iderse gereği gibi mu'âvenet ü muzâheret eyleyesin.

Yazıldı.

2013

Şâm ve Medîne kâdîlarına hüküm ki:

Şam ve Medine kadılarının, sâbık Şam Beylerbeyi Mustafa Paşa'nın, teftişte kendi yerine vekil göndermesine ve bazı davacıların dava tamamen görülüp bitmeden davadan vazgeçip muvazaa yapmalarına izin ve imkân vermeyip teftişi hak ve adalet üzere tamamlayarak neticesini defter edip Bursa Beyi Abdurrahman Bey vasıtası ile Südde-i Saâdet'e arzetmeleri.

Kıdvetü'l-e'âlî ve'l-e'âzım Mustafâ Paşa *dâme ikbâlühûdan* nice kimesneler gelüp Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a sunup şekvâ idüp da'vâ-yı hakk itdükleri ecilden; "Yirüme vekîl nasbiderüm." diyü te'allül itdürmeyüp bi'l-muvâcehe tamâm hakk üzre şer'le teftiş olunup görilmek emrüm olup bu husûs içün mukaddemâ mufasssal hükm-i şerîfüm gönderilmişdür.

Buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda emr-i şerîf-i sâbıkum muktezâsınca bu bâbda dikkat ü ihtimâm idüp anun gibi şekvâ idüp eşhâsdan ba'zı hufyeten sulhidüp meclis-i şer'de; "Ferâgat itdüm;

da'vâm yokdur." dirler ise ol makûlelerin aslâ sözlerin istimâ' itmeyüp evvelâ itdükleri şekvâların ne ise muktezâ-yı şer' üzre görmedin; "Sulhitdüm." didüklerine amel itmeyesiz ve ol asıl kimesneler evvel gelüp şekvâ idüp dahı kable'l-murâfa'a; "Ferâgat eyledüm; da'vâm yokdur." dirler ise tezvîr ü telbîs itmiş olur. Ol makûle kimesneleri habseyleyesin ki, kable's-sübût; "Sulheyledüm." diyü muvâza'a itmeğe mecâlleri olmaya. Hîç bir tarafa meyl ü muhâbâ itmeyüp hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup her ne zâhir olursa ve kimün hakkı alıvirilürse ve alıvirilen ne ise cüz'î vü küllî defter idüp imzâlayup dahı Hudâvendigâr Sancağı Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühûya* teslim idüp Südde-i Sa'âdetüm'e mufasssal ü meşrûh arzeyelesiz.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 11 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü's-Sebt, fî 12 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Anatoli kethudâsı âdemisi Seyyid Ali'ye virildi. Fî 12 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2014

Raiyyet kaydolunan Aydın müsellemlerinin ellici yörük tâifesi-nden olan doksan altı ocağı Kütahya müsellemleri beyinin emrine verilerek Bilecik Madeni hizmetine tayin olunduğundan, derhal ihraç olunup sözkonusu hizmete götürülmeleri ve bundan sonra da herhangi bir hizmet teklif edildiğinde adı geçen tâifenin de istihdam edilmesi.

Kütâhiyye müsellemleri beğine hüküm ki:

Bundan akdem Aydın müsellemleri ra'ıyyet kaydolunup çiftlikleri emr ile bey' olundukda toksan altı ocağı ellici yörük tâifesi-nden olup bey' olunacak yirleri olmayup hıdmet vâkı' oldukda müsellemler tâifesiyle eşegelmegin girü üslûb-ı sâbık üzre bir hıdmet vâkı' oldukda senünle bile eşüp Bilecik Ma'deni hıdmeti[n]e ta'yîn olunup mu'accelen mahall-i me'mûra varup bile hıdmetde olunman emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre tâyife-i mezkûreyi altışar aylık zâd ü zevâdeleriyle olıgelen âdet ü kânûn üzre ihrâc idüp dahı min-ba'd sana bir hıdmet emrolundukda mezkûrları dahı me'mûr olduğun* hıdmete istihdâm itdüresin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; eğlenmekden ve ellici tâyifesin bi't-tamâm ihrâc itmeyüp maslahat avk u te'hîr olunmakdan hazer eyleyesin.

2015

Gönderdiği mektupta, Mustafa Paşa'nın, kendisinden, Yemen'e yazılan sipahi, yeniçeri vs.nin defteri istendiğinde vermediğini, bu sebeple Şam'daki askerlerden kime hizmet teklif etse Yemen'e yazıldığı gerekçesiyle hizmete gelmediğini bildiren, Şam Muhafızı Murad Paşa'nın, Şam'da görevli olan askerlerin kimler olduklarını Şam'daki yeniçeri ağasından öğrenmesi ve mahlûl yeniçeri gediklerini belirtilen şartlar dahilinde orada verip eksik kalırsa Südde-i Saâdet'ten tamamlanmak üzere arzetmesi; ayrıca Yemen'e yazıldığı halde gitmeyen sipahi vs.nin de kimler olduklarını bildirmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Murâd Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp: " "Mustafâ Paşa Şâm sipâhîlerinden ve yeniçerilerinden ne mikdâr kimesne alup gider ise defterin isteyüp Şâm'da kalan sipâhî vü yeniçeri ile muhâfaza hıdmetinde olasin." diyü emr-i şerîf vârid olup defter taleb olundukda virmeyüp Şâm'da sipâhîden ve çavuşdan ve yeniçeriden kimesneye hıdmet teklîf olundukda; "Biz Yemen'e yazılduk." diyü te'allûl idüp vâkı' olan hıdemât-ı mühimme mu'attal kalduğın ve muhâfazada kalanların istihdâmı lâzım olduğın ve müşârun- ileyh ile Yemen'e beş yüz nefer yeniçeri gidüp beş yüz neferi Şâm muhâfazasında kalup mahlûl olan gedükleri bunda kalanların bunda virilmesi lâzımdür; Mısır'a varmasında usret vardır." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, yeniçeri ağası Şâm'dadur; ne mikdâr yeniçeri gitmişdür ve sipâhîden kim gidüp kim kalmışdur; anda ma'lûm idinüp ol yeniçeriler ki, Yemen'e gidüp fevtolmuşdur, anun gibi fevtolan yeniçerinün yerine Tat tâyifesinden olmayup kul-oğlı ve kul-karındaşı ve kul tâyifesinden yazup kimesneye tâbî'dür dimeyüp gedüğünde istihdâm eylesin. Anda ol mikdâr kul ve kul-karındaşı ve kul-oğlı yoğısa arzeyelesin ki, bundan görüle. Bu bâbda mukayyed olup emr[e] muhâlif Tat tâyifesinden kimesne yazmayup ve ol cânibe müte'allik olan ahvâli ale't-tevâlî bildürmekden hâlî olmayasın ve Yemen'e yazılup varmayup sipâhî vü zü'amâ anda olan kimler ise isimleri ve resimleri ile yazup arzeyelesin ki, sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebiyle amel oluna.

Yazıldı.

Mezbûr topcıbaşına virildi.

2016

Erzurum beğlerbeğisine ve Kemah dizdârına hüküm ki:

Kemah Kalesi'nde mahlûl topcu gediklerinin topçubaşılar imtihan etmeden kimseye verilmemesi; görevi başında durmayıp kafasına göre gezen topçuların gediklerinin de bu işi yapabilecek başka kimselere verilmesi.

Kemah topcibaşısı Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Kemah Kal'asında gedük düşdükde imtihân olmadın topcılık gedüğün alup ve ba'zı topcılar kendü hevâsında gezüp kal'ada lâzım olduğu mahalde bulunmazlar." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba'd anun gibi topcılık gedüğü düşdükde topcibaşıları imtihân itmedin kimesneye topcı gedüğü virilmeyüp ve topcılar kendü kolaylarında gezmeyüp lâzım olduğu zamânda mevcûd bulunalar. Ba'de'l-yevm kendü kolaylarında* gezüp hıdmetlerinde mevcûd olmayanları gedüklerin hıdmete kâdir âhar kimesneye virüp istihdâm eylesin.

Yazıldı.

Beğ hazretlerinin hademesinden Fâyık ile beğ hazretlerine irsâl olundu. Fî 14 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2017

Mısır'dan Medine-i Münevvere Kadısı Muhyiddin'e gönderilmekte olan âdet buğdayının Süveys'e, oradan da Yenbû'a gönderilerek kadı'nın adamlarına teslim ettirilmesi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Medine-i Münevvere Kâdısı olan Mevlânâ Muhyiddîn dâmet fazâyilühûya mahmiyye-i Mısır'dan irsâl olunugelen âdet buğdayın Süveys'e andan Yenbû'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün âdet buğdayı ne ise olıgeldüğü üzre Süveys'e andan Yenbû'a irsâl eyleyüp âdemlerine teslim itdürmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle vücûda getüresin.

Yazıldı.

Kapukethudâsına virildi. Fî 26

2018

Kervan basıp adam öldüren Mustafa'nın, sorgusunda suç ortakları olarak isimlerini söylediği şahısların da yakalanıp teftiş edilmeleri ve neticenin arzedilmesi.

Lalaya hüküm ki:

Mustafâ nâm kimesne kârbân basup âdem katleylemeğin elegendüp habsolunup yoldaşları sü'âl olundukda; "Edremid'den Yağırnıdelik nâm sekbân ve gayrilerdür." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûrlar elegetürilüp hakk üzre teftiş ü tefahhus eyleyüp ahvâlin vukû'ı üzre ma'lûm idinüp yazup arzeyelesin.

2019

Semendire'de haraçtı ve koyun hakcılarının zulmünden dolayı reâyanın perakende olmak üzere olduğu bildirildiğinden, reâyadan üç akçeden fazla para aldırılmaması; gizlice alıp zulmedenlerin da hapsolunması.

Yazıldı.

Rûmîlî beğlerbeğîsî çavuşlarından Mahmûd Çavuş'a virildi. Fî 15 Rebî'ul-evvel, sene: 976

Semendire Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "ba'zı harâcîler ve koyun hakcılar re'âyâdan ziyâde alup zulm ü te'addî eyledükleri ecilden re'âyâ perâkende olup; "Tâyife-i mezbûre arzolunsun." diyü istimâlet virmekle karâr itdürilüp şöyle ki; def' olunmaya, firâr eylemek mukarrer olduğın" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, livâ-i mezbûrda olan kâdîlara tenbîh eylesin ki, harâccı tâyifesine üçer akçadan ziyâde re'âyâdan nesne aldurmayup men' u def' eyleyeler. Men' ile memnû' olmayup hufyeten ziyâde alup zulm ü te'addî eyleye[n]leri habseyleyüp arzeyelesin.

Yazıldı.

Âdemisine virildi.

2020

Hakkındaki şikâyetlerden dolayı Hamrâvîoğlu isimli mütevellinin yerinde teftîşi için Medine Kadısı Muhyiddin'in müfettiş, Hüdavendigâr Sancağı Beyi Abdurrahman Bey'in de mübaşir tayin olunduğu; adı geçenin, mütevellilik dönemine ait muhasebesinin görülüp neticenin ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Hüdavendigâr Beği Abdurrahmân Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Hamrâvî-oğlu hakkında Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'alar ref' olunup şekvâ olunmağın yirlü yirinden teftîş olunmağıçün Medîne-i Münevvere Kâdîsı olan Mevlânâ Muhyiddîn *dâmet fazâyilühû* irsâl olunup ve tevliyetinün ibtidâ-i mübâşeretinden in[tî]hâsına değin vâkı' olan muhâsebesin görilmek emrolup ol bâbda müşârun-ileyhe hükm-i hümâyûnum irsâl olundu. Bu bâbda senün dahı vüfûr-ı adâlet ve fart-ı istikâmetüne i'timâd-ı hümâyûnum olmağın mübâşir olman emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh ile mülâkî olup dahı gönderilen hükm-i hümâyûnum mûcebine vâkı' olan mevâddı ve tevliyeti mübâşeretinün ibtidâdan intihâsına gelince vâkı' olan muhâsebesini yirlü yirinden görüp kazıyye neye muncerr olursa mukaddemce vâkı' olan defterlerini ve temessüklerini ale'l-gafle kabzidüp dikkat ü ihtimâmla teftîş eyleyüp dahı mufassal ü meşrûh yazup bildüresin.

2021

Yasaklanmasına rağmen, İran'dan gelen dört-beşyüz kimseye Küre Madeni'nden bakır verildiği haber alındığından, Kastamonu sancakbeyi, Küre kadısı ve maden emininin cezayı hakettikleri; bundan sonra emre aykırı olarak kimseye bakır verilmemesi, aksi takdirde azl ile konulmayıp cezalandırılacakları.

Yazıldı.
Havâle mektûbı getüren Alî Bâlî nâm kimesneye virildi. Fî 14 Rebî‘u'l-evvel, sene: 976

Kastamonı beğine ve Küre-i Ma‘mûre kâdîsına ve emînine hüküm ki:

Bundan akdem nice def‘a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Hâric-i vilâyete bakır virilmeye." diyü te‘kîd olunmuşdur. Hâlâ livâ-i mezbûrede Havâle olan Edhem nâm kulum mektûb gönderüp; "Küre'den çıkan bakırı Yukaru Cânib'den dört ve beş yüz mikdârı Acem gelüp ziyâde bahâ ile almak ile rençber tâyifesine ve gazgancılara gadr ü te‘addî olup işlemeyüp battâl olmuşdur." diyü bildürdi. İmdi; Yukaru Cânib'e bakır virilmek memnû‘ olup bir dirhem bakır virildiğine rızâ-yı şerîfüm olmayup emr-i şerîfüm virilmiş değil iken bu kadar kimesne gelüp bakır alup gitdiklerine sebep ü bâ‘ıs nedür? Bu bâbda müstehakk-ı itâb ü ıkâb olmuşsuzdur. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda tamâm basîret üzre olup Yukaru Cânib'den gelenlere ve gayra min-ba‘d emrûme muhâlif bakır virdürmeyüp almak* isteyenleri def‘ idüp hılâf-ı emr iş olmakdan hazer eyleyesiz. Şöyle ki; ba‘de'l-yevm hılâf-ı emr bir ferde bakır virildiği mesmû‘-ı şerîfüm ola, aslâ özrinüz makbûl olmayup ve az[l] ile dahı konılmayup itâb-ı elîm ile mu‘âteb olmanız mukarrerdür; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 21 Rebî‘u'l-evvel, sene: 976

2022

Anatoli beğlerbeğisine hüküm ki:

Gedos kadısı ve şaphâne emininin ilâmı üzerine yakalanan ehl-i fesâdın davacılarının getirilerek davalarının görülmesi.

Mektûb gönderüp; " "Ahmed bin Seyfullâh ve Memi ve Alî Vusûl ve Kulî nâm ehl-i fesâdlar ba‘zınun oğlın ve hıdmetkârın çeküp ve kiminün yolın basup esbâbın gâret idüp ve süri basup koyun alup ve katl kasdına âlet-i harble gezüp fesâddan hâlî değillerdür." diyü Gedos kâdîsı ve Şab-hâne emîni i‘lâm itdükde çavuşlar kethudâsı gönderilüp elegetirilüp lâkin müdde‘îleri dahı olmayup; "Âhar yirde bulunmuşlardır." diyü haklarında isnâd olunan husûsları defter idüp gönderildiğin" bildürmüşsin. İmdi; **[buyurdum ki:]**

Mezkûrları müdde‘îleri gelince emrüm üzre habsidüp müdde‘îleri geldükde husamâsıyla berâber idüp ahvâllerin şer‘le toprak kâdîsı ile görüp arza muhtâc olanları yazup bildüresin. Ammâ; müdde‘îlerine dahı âdem gönderüp tenbîh eyleyesin ki, gelüp da‘vâların görüp mücerred; "Hâric yirdedir." diyü avk u te‘hîr itmeyeler. Ta‘yîn olunan zamâna dek hasımları gelmez ise yarar kefillere virile ki, geldüklerinde kefillerinden taleb olunup ahvâli şer‘le görüle.

2023

Bkz. hkm. 2020.

Yazıldı.

Âdemisi İsmâ'îl'e virildi. Fî 18 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Medîne-i Münevvere kâdisına hüküm ki:

Haliyâ Hamrâvî-oğlı hakkında ba'zı kimesneler şekvâ eyleyüp Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a ref' eylemeğin ibtidâ[-yı] mübâşeretinden intihâsına dek zamân-ı tevliyetinün ve sâyir mastûr olunan mevâddun teftîş olunması lâzım olmağın Hudâvendigâr Sancağı Beği Abdurrahmân *dâme izzühû* mübâşir ta'yîn olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ale'l-gafle mezbûrun cümle defterlerin ve temessüklerin alup dahı mezbûr her kande ise buldurup getürdüp onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; kazâyâ arzyledükleri gibi olup üzerinde şer'le nesne sâbit olursa ashâb-ı hukûkun şer'le sâbit olan hakların bî-kusûr hükmidüp alıvirüp dahı üzerine ne makûle mâdde ve ne kadar hukûk sâbit olup ve ne mikdâr hakk alıvirildüğün ve kime ne alıvirildüğün ve tevli[ye]tinden üzerine ne mikdâr bel'ıyyât ü ketmiyyât sübût bulduğın mufassal ü meşrûh yazup defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin. Bu bâbda müşârun-ileyh Abdurrahmân *dâme izzühû*ya dahı teftîş-i mezbûrda senünle bile mübâşir olmağıçün mufassal hükm-i hümâyûnum irsâl olunmuşdur; müşârun-ileyh ile haberleşüp vech ü münâsib görildüğü üzre itmâm-ı maslahat itmek bâbında mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

Meşîh Çavuş'a. Fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Bir sûreti, Burusa Beği Abdurrahmân Beğ'e.

Yazıldı.

Tâlib-i hükm, Petre ve Lika nâm zimmîlere virildi. Fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 976*

2024

Tırnovi kazasının Radoviçe köyünde, sâbık Eflak Voyvodası Petre'nin Kapıkethüdâsı Laçko'ya ait olabileceği ihtimalinden dolayı el konulduğu bildirilen içi para dolu sandığın kime ait olduğunun tespit edilmesi.

Tırnovi kâdisına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp; "hâliyâ emr-i şerîf vârid olup sâbıkâ Eflak Voyvodası olan Petre Voyvoda'nun Kapukethüdâsı olan Laçko nâm zimmî gaybet itmeğin her kande ise buldurup ve esbâbı zabtolunup teftîşi fermân olunup Radoviçe nâm karyede fehmlenmeğın varılup mezbûr Laçko'nun bulunan esbâbı defter olunup Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından Pîrî Çavuş'a teslim olunup ve Petre veled-i Sime nâm zimmînün Komna nâm avreti kendü evinden bir frengî sanduk çıkarup bir yire emânete alup giderken çavuş-ı mezbûr haber alup zikrolunan sanduğu getürdüp mezbûreden ve karındaşı Dimitri'den sü'âl olundukda; "Bu sanduk zevcüm Petre ve karındaşı Lika ve Petre ve Bodana (?) ve Gûka nâm zimmîleründür; içinde yigirmi binden ziyâde akça ile dört kadehları ve sîm küpelerüm ve sâyir esbâbım vardır." didükde i'timâd olunmayup mezbûr Laçko'nun fehmlenmeğın müslimânlar mahza-

rında sanduk açılıp mezbûre didüğü gibi dört kadeh ile küpeleri ve dört kîse içinde on tokuz bin beş yüz akça ve yüz otuz üç sikke altun ve yüz otuz dört aded gurus ve altmış bir aded nisf gurus ve ba'zı gümüş düğme bulunup mezkûr rencberlerün olmak ihtimâli olup sâhibleri olmamağla girü sanduka konilup ve mühürlenüp müşârun-ileyh çavuş ma'rifeti[y]le emânet konılduğın" bildürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûrda gereği gibi ikdâm u ihtimâm ile tefahhus u tecessüs idüp göresin; zikrolunan sanduk içinde mevcûd olan akça vü gurus ve sâyir her ne ise mezbûr Laçko'nun olmadığı mukarrer midür ve bu denlü mâla ol rencber zimmîler nice mâlik olmuşlardur, nicedür; tamâm aslıyla ma'lûm idinüp vukû'ı üzre yazup arzyleyesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 14 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Topcılar çavuşına virildi. Fî 14 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2025

Semendire beğine hüküm ki:

Budun beylerbeyi top dökümünde kullanılan toprağın devamlı alınan yerde kalmadığını bildirdiğinden, Semendire ve Belgrad'dan tedarik edilmesi.

Budun Beğlerbeğisi Mustafâ dâme ikbâlühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "top dökmek için furunlara lâzim olan toprak alınugelen yirde kalmayup giderken ba'zı kimesnelerün mülklerine ve dükkânlarına zarar u ziyân eyleyüp ve mukaddemâ alınıp dahı kalmaduğın" bildürdi. Ammâ; top husûsı dahı ziyâde mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, top dökilmek için furunlara lâzim olan toprak şimdiye değin Semendire ve Belgrad etrâfında ne yirden alınugelmiş ise girü ol yirden aldurup maslahata mübâşeret itdüresin ve top dökmek zamânı mıdur, nicedür? Zamânı geçmiş ise lâzim olan husûsların şimdiye değin tedârük itdürüp dahı zamânı ve vakt geldükde dökeler. Husûs-ı mezbûr mühimdür; bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesin.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a.

2026

Şâm alaybeğisine hüküm ki:

Yemen için Şam'dan kavvas yazılmak emrolunduğunda kavvas yazılmayıp yerine züamâ, sipahi ve fukaradan bedel akçesi alınarak yolsuzluk yapıldığı haber alındığından, her kimden ne alınmışsa sahiplerine geri verilmesi.

Bundan akdem vilâyet-i Yemen mühimmi için emrüm üzre yarar kavvâslar yazılmak emrüm oldukda yarar kavvâslar yazılmayup "bedel akçası" diyü alaybeğiliğine müte'allik olan fukarâdan haylî akça alup ve zü'amâdan binde onar ve sipâhîden binde beşer filori

alduğun istimâ‘ olundu. İmdi; alduğun akçaların bî-kusûr girü sâhiblerine virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, eger zü‘amâdan ve eger sipâhî vü fukarâdan her kimün ne mikdâr nesnelerin almışlar ise aynı ile girü sâhiblerine bî-kusûr teslîm eylesin*. Şöyle ki; bu bâbda ihmâl ü müsâhele idesin, dirliğin alınmağla olmayup envâ‘-ı ıkâbla mu‘âkab olman mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın ve senün elünden alınıp âhar masrafa sarfolunmuş ise dahı her kime virilmiş ise taleb idüp alup dahı toprak kâdîsı ve müfettişler ma‘rifeti ile girü sâhiblerine virilüp te‘allül ü mîad eylemekden be-gâyet ihtiyât üzre olasın; sonra beyân olunacak özrün makbûl olmaz; ana göre basîret üzre olasın.

Hi.

Ba‘lbek'de sâkin Harfûş-oğlı'na.

Hi.

Haneş-oğlı Muhammed'e.

Hi.

Mansûr (———) hısmı; Cebel-i Kisrevân'da.

Hi.

Şerefüddîn Dervîş.

Hi.

Korkmaz bin Ma‘an.

Hi.

Şâm alaybeğisine.

Hi.

Trablus alaybeğisine.

Hi.

Cebel-i Lâzikıyye alaybeğisine.

Hi.

Hımıs alaybeğisine.

Hi.

Safed alaybeğisine.

Hi.

Kudüs-i Şerîf alaybeğisine.

Hi.

Gazze alaybeğisine.

Vech-i meşrûh üzre her birine birer müstekıl hükm-i şerîf yazılmışdur.

Yazıldı.

(———) olan topçubaşıya virildi.

2027

Mora beğine hüküm ki:

Anavarin Kalesi sâbık Topçubaşısı İlyas'ın, topçubaşılığı zamanında iki adet mirî topu herhangi bir gereği olmadığı halde içlerine fazla miktarda barut koyarak ateşleyip parçalanmasına sebep olduğu bildirildiğinden, olayın araştırılıp neticenin ayrıntılı olarak Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

"İlyâs nâm kimesne sâbıkâ Anavarin* Kal'ası'nda topçubaşı iken iki pâre mirî top veznle barutla tolu iken boşaldup veznden ziyâde barut koyup lâzım olmamışken kolayına atup ikisin bile pâreledi." diyü hâlâ kal'a-i mezbûrede Topçubaşı olan Dervîş nâm kimesne i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûr İlyâs'ı ve sâyir kal'a-i mezbûre müstahfızların ihzâr idüp hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; mezkûr İlyâs zikrolunan mirî topları ne vechile pârelemiştir, arzolunduğu üzre midür, nicedür; tamâm ma'lûm idinüp dahı Südde-i Sa'âdetüm'e mufassalen arzeyelesin.

Yazıldı.

2028

Bolı sancağın tahrîr iden kâdisına hüküm ki:

Bolu sancağının tahriri sırasında ölçülmesi gerektiği bildirilen bağların ölçümü için istenilen dönüm ipinin gönderildiği; ölçüm işinin dikkatli yapılp daha sonra kimsenin şikâyet etmesine meydan verilmemesi.

Vilâyet-i mezbûre bâğları mesâha olunmağa muhtâc olduğın arzolunup ol bâbda dönüm ipi taleb olunmağın iki başı mühürlü ip irsâl olundı ki, bennâ arşunı ile kırk beş arşun, derzî arşunı ile elli beş arşundur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, defterde resm-i dönüm kaydolunup mesâhati lâzım olan bâğların üzerine bi'z-zât varup tûlen ve arzan dikkat ü ihtimâmla ma'lûmun olduğu üzre sâhibleri muvâcehesinde mesâhat idüp her kişünün bâğı ne mikdâr dönüm olduğu zâhir olursa hakîkati ile ma'lûm idinüp dahı ana göre deftere kaydidesin. Ammâ; hîn-i mesâhatde kimesneye meyl ü muhâbâ itmeyüp hakîkati üzre yazasın. Şöyle ki; sonra gelüp; "Benüm bâğum az idi; ziyâde yazdılar." diyü şikâyet ideler, mu'âteb olursın.

2029

Budun Baruthânesi'nde işlenmiş olan barutun hepsinin Budun'da saklanmayıp Usturgon, Peşte, Solnok ve Belgrad'a gönderilerek ateş ulaşmasından endişe edilmeyecek yerlerde muhafaza edilmesi ve bunun için mahzen ve anbarlar yapılması.

Yazıldı.

Âdemisi Ağ'a'ya virildi. Fî 24

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Budun'da olan Barut-hâne'de hâsıl olan ba[r]utun cümlesi Budun'da konılmayup Usturgon'a ve Peşte ve Solnoğ'a ikişer-üçer yüz kıntâr barut gönderüp âteşden havfolunmayacak yirlerde [der-mahzen] itdürilüp ve Belgrad'da dahı beş yüz ve bin kıntâr mikdârı barutı başka yire konmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Budun Barut-hânesi'nde hâsıl olan barutun cümlesin Budun'da komayup emrüm üzre Usturgon'a ve Peşte'ye ve Solnoğ'a ikişer-üçer yüz kıntâr barut gönderüp âteşden havfolunmayacak bir münâsib mahalde [der-]mahzen itdürüp onat hıfzıtdüresin ve Belgrad'da dahı beş yüz [ve] bin kıntâr mikdârı barut gönderüp başka yire konlup hıfzıtdürile ki, anun gibi lâzım oldukda hâzır buluna. Barut husûsı mühimdür; işlenüp hâsıl olan barutı vech-i meşrûh üzre tevzî' eyleyüp ve mü[te]ferrik yirlerde vech ü münâsib görüldüğü üzre mahzenler ve anbârlar binâ itdürüp âteşden hıfzıtdürüp ziyâde ihtirâz üzre olasin.

Yazıldı.

2030

Bosna ve Sarây müfettişi ile Vişegrad kâdılarına hüküm ki:

Bosna Sancağı Beyi Hamza ve voyvodalarının, haklarındaki şikâyetlerden dolayı davacıları ile bir araya getirilip teftiş olunarak üzerlerine sâbit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi ve neticenin ayrıntılı olarak defter ve sicil edilip Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Hâliyâ Bosna Sancağı Beği olan kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Hamza dâme izzühûnun hakkında Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a ref' olunup; "kendüsi ve voyvodaları re'âyânun hılâf-ı şer'-ı şerîf akçaların alup ve kimin katlidüp envâ'-ı zulm ü hayf eyledüklerin" bildürdiler. İmdi; sunılan ruk'anun sûreti aynı ile ihrâc olunup her mâdde yirlü yirinden hakk üzre teftîş olunmağıçün size gönderildi. **Buyurdum ki:**

Hük-m-i şerîfüm vusûl buldukda, mûmâ-ileyhi meclis-i şer'-ı kavîme da'vâ-yı hakk ve ızhâr-ı tezellüm idenler ile berâber idüp bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların ve gönderilen sûret-i ruk'ada mukayyed ü mastûr olan mevâddı yirlü yirinden husamâ muvâcehesinde hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresiz; mûmâ-ileyhün ve âdemlerinün ol makûle re'âyâyâ zulm ü te'addîsi olup ve hılâf-ı şer' u

kânûn akça vü altunların alup ve âdem katleyledükleri bi-hasebi's-şer'ı's-şerîf sâbit ü zâhir olursa şer'le sübût bulan hakların ashâb-ı hukûka hükmidüp alıvirdükden sonra eger kendünün ve eger voyvodalarınun üzerine ne makûle fesâd ü şenâ'at sâbit olup ve ashâb-ı hukûka ne makûle nesneleri alıvirildüğün mufassal defter ü sicill idüp sûretin yazup bir kîseye koyup mühürleyüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesiz. Ammâ; hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup nisbet ü ta'assub olup hilâf-ı vâkı' kazıyye arz olunmakdan muhkem ihtiyât üzre olasız.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Mezbûr Yehûdî'nün oğlu Abraham'a virildi. Fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2031

Nevâhî-i Yanbolu'da İsak adlı Yahudi'yi katlettiklerini itiraf eden Ferhad ve Seydî ile arkadaşları olan Malkoç'un siyaset olunması.

Nevâhî-i Yanbolı kâdîsına ve Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından hırsuz u harâmî teftîşi fermân olan Muharrem'e hüküm ki:

Haliyâ sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Ferhâd ve Seydî nâm harâmîler elegetürilüp sü'âl olundukda İsak nâm Yehûdî'yi katlidüp esbâbın alduklarına ikrâr idüp ve Malkoç katli inkâr idüp ammâ; mezbûr Ferhâd ile musâhib olduğına i'tirâf eyledüğün" bildürüp kâdî-askerlerüm cânibinden Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arz olundukda mezkûrlara siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, göresiz; arz olunduğı gibi ise emrüm mücebince mezkûrlara siyâset itdürüp dahı emrüm yirine varduğın yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Cumâde'l-ülâ

2032

Akçakızanlık kazası halkı arpaları olmadığı halde kendilerinden arpa istendiğini bildirdiklerinden, arpası olmayanlardan arpa talep edilmeyip olanlardan da bahasıyla satın alınması.

Akçakızanlık kâdîsına hüküm ki:

Kasaba-i mezbûre halkından arz-ı hâl sunulup; "arpaları yoğ iken arpa için üzerlerine akça tarholunup arpa bulmayup âciz oldukları" arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, göresin; arz olunduğı gibi ise arpası olmayanlardan arpa talep itdürmeyüp arpası olanlardan bahasıyla aldurup te'addî itdürmeyesin ve re'âyâ tâyifesine tenbîh ü te'kîd idüp vaktinde arpa ekdüresin ki, vakt-i hâcetde; "Arpam yokdur." diyü te'allül itmeyeler.

2033

Yazıldı.

Mesîh Çavuş'a virildi. Fî 17 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Bkz. hkm. 2036.

Aşağıda tekrâr tafsîl üzre geçmişdür.

Burusa Beği Abdurrahmân Beğ'e hüküm ki:

Dârende Şeyh Abdullâh nâm kimesnenün mukaddemâ Vezîrüm olan Mustafâ Paşa ile bir bostân husûsı için nizâ'ı olup ol bâbda müfettiş kâdîlarına hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Bu husûsda sen dahı mübâşir olup teftîş husûsıyçün virilen mufasssal hüküm-i şerîf mücebince amel eylesin.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Şâm kâdîsına.

Âdemisi İsmâ'il'e virildi.

2034

Medîne-i Münevvere kâdîsına hüküm ki:

Hakkında birçok şikâyetlerde bulunan sâbık Şam Beylerbeyi Vezir Mustafa Paşa'nın umûmen tetiş olunması için Medine-i Münevvere ve Şam kadıları ile Hüdavendigâr Beyi Abdurrahman Bey'in görevlendirildiği; öncelikle kendisinden davacı olan herkesin dava görülürken bir biçimde davasından vazgeçirilme ihtimaline karşı, bir deftere kaydedilip, davasından vazgeçse bile, mutlaka davasının görülüp, kendisinin veya adamlarının üzerine sâbit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi ve bütün davaların ve sonuçlarının ayrıntılı olarak defter edilip Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Hâliyâ ba'zı kimesneler Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'alar ref' idüp sâbıkâ Vezîr olan Mustafâ Paşa *dâme ulüvvühûdan* şikâyet eyleyüp tezallüm eyledükleri ecilden umûmen teftîş olmak emrüm olup bu bâbda Şâm Kâdîsı olan Mevlânâ Muhyiddîn *dâmet fazâyilühû* ve Hudâvendigâr Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühû* teftîşde bile mübâşir ta'yîn olunup her birine müstekill ahkâm-ı şerîfe irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp mahmiyye-i Şâm'a varup müşârun-ileyh Şâm'a geldükde bir münâsib mahalde ittifâkla cem'ıyyet idüp ve müşârun-ileyhi bi'z-zât veyâhûd yarar vekîl* ta'yîn itdürüp meclis-i şer'-ı şerîfe da'vet itdürüp ve teftîş tamâm olup bertaraf olunca ta'yîn olunan vekîli bir husûsda mürâca'at eylemek lâzım olursa hâzır bulunup cevâb virüp vâkı' olan teftîş emri avkolunmamağışün müşârun-ileyh mahmiyye-i* Şâm'da sâkin olup dahı teftîşe mübâşeret eyleyüp anun gibi müşârun-ileyhden da'vâ-yı hakk eyleyenler eger

ruk'a sunanlardur ve eger gayri erbâb-ı şekvâdur eger gâret ü katl olunan seyyidlerin veresidür ve eger Şâm-ı Şerîf'de olan evkâf u emlâk sâhibleridür ve Yemen'e yazılan zü'amâdan binde onar ve sipâhîden binde beşer altun ile kavvâslardan "bedel akçası" diyü alınan husûslar[du]r ve gayridür ve bi'l-cümle her kim müşârun-ileyhden veyâhûd âdemlerinden da'vâ-yı hakk iderse vâkı' olan da'vâların evvelâ sebteylemek* için bir mahalle defter tutup müdde'îlerin da'vâların deftere mukaddem kaydeylesin ki, da'vâları her ne ise ma'lûm olup sonra âdemleri da'vâ-yı hakk idenleri bir tarîk ile ferâgat itdürüp veyâhûd âdemleri sulhitdürüp hufyeten haklaşup da'vâlarından rücû' itdürmelü olmaya ve da'vâ-yı hakk idenlerin bir def'a şer'le sorulup faslolmayan ve on beş yıl terkolmayan husûsların husamâ muvâcehesinde ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp ve ihzâr lâzım olan eger alaybeğidür ve eger sipâhîdür ve eger gayri mübâşirindür; cümlesin ihzâr idüp göresin; müşârun-ileyhün üzerinde ve âdemlerinde ve mübâşirinde her kimün hakkı sâbit olursa te'allül itdürmeyüp sâbit olan hukûkî bî-kusûr ashâbına alvirüp dahı teftîş tamâm olup ashâb-ı hukûka hakları bi't-tamâm alvirildükden sonra üzerinde ne makûle mevâd sâbit olup ve sâyir zulm ü te'addîlerinden üzerlerine her ne mâdde sâbit ü zâhir olursa eger ruk'a sunanların ve eger gayri şikâyet eyleyenlerin ve eger mahmiyye-i Şâm'da evkâf u emlâk sâhiblerininündür ve eger katlolunan seyyidler ahvâli* ile kavvâslardan ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan alınan altunlar husûsıdur ve ibtidâdan şikâyet idüp da'vâ-yı hakk idüp ba'dehû sulh ile ve âhar tarîk ile ferâgat itdürilüp iskât olanlardur ve bi'l-cümle cemî' mevâddı nakîr [u] kıtmîr her ne ise mevâdd ü mevâd mufassal ü meşrûh yazup defter eyleyüp müşârun-ileyh Abdurrahmân *dâme ulüvvühû* ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve bu bâbda mukayyed olup hiç bir tarafa meyl ü muhâbâ itmeyüp tamâm hakk-ı sarîha tâbi' olup icrâ-yı şer'-ı kavîm itmek bâbında dakîka fevtitmesin.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a virildi. Fî 24 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2035

Şâm kâdîsına hüküm ki:

Bkz. hkm. 2034.

Hâliyâ Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'alar sunulup sâbıkâ Vezîrüm olan Mustafâ Paşa *dâme ulüvvühûdan* şikâyet olunup tezallüm eyledükleri ecilden umûmen teftîş olunmak için Medîne-i Münevvere Kâdîsı olan Mevlânâ Muhyiddîn'e hüküm-i hümâyûnum yazılıp ve Hudâvendigâr Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühûya* dahı teftîş husûsında bile olmak emrüm olup hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür. Bu bâbda senün dahı kemâl-i diyânet ve hüsn-i istikâme[tü]ne i'timâd-ı hümâyûnum olmağın husûs-ı mezbûrda sen dahı mübâşir olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi müşârun-ileyh mahmiyye-i Şâm'a geldükde hüsn-i ittifâkla cüm[le]nüz bir münâsib mahalde cem'ıyyet idüp mevlânâ-yı müşârun-ileyhe gönderilen mufassal hüküm-i hümâyûnum mücebince teftîşe mübâşeret eyleyüp bertaraf eylesiz.

Yazıldı.

Mesîh Çavuş'a virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Bir sûreti, Burusa Beği Abdurrahmân Beğ'e.

Yazıldı.

Âdemisi İsmâ'îl'e virildi.

2036

Medîne-i Münevvere kâdîsına hüküm ki:

Vezir Mustafa Paşa'nın umûmen teftîşi esnasında, Paşa'nın Şam'da mütemekkin Şeyh Abdullah isimli şahsın bostanına zorla ve hile ile el koyup ağaçlarını kestirip yerine kendi hanını yaptırdığı yolundaki şikâyetin de görülüp neticelendirilmesi.

Şâm-ı Şerîf'de Câmi'-ı Benî-Ümeyye kurbinde mütemekkin olan dârende Şeyh Abdullâh Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Bir bostânı olup mukaddemâ Vezîrüm olan Mustafâ Paşa tâlib olup; "Vakıfdur." diyü cevâb virüp Ka'be-i Mu'azzama'ya teveccüh idüp anda iken bir kimesneyi gâybâne vekîl nasbidüp zikrolunan bostânı alup ba'dehû geldükde üç yüz altun gönderüp kabûl itmeyüp; "Kat' olunup evler yapılmasına emr-i şerîf vârid olmuşdur." diyü bostânun eşcârın kat' idüp yirine kendü hânın yapıdurup hayf u te'addî itmişdür." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsda müşârun-ileyhün teftîşi husûsı için mukaddemâ virilen mufasssal hükm-i şerîfüm mücebince bir def'a şer'le faslolmayup ve on beş yıl mürûr itmiş değil ise husamâ muvâcehesinde hakk üzre teftîş idüp arzıtdüğü gibi ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîm ile âmil olup şer'le lâzım geleni icrâ idüp bi-hasebi's-şer' müteveccih olan hakkın hükmidüp şer'-ı kavîme mugâyir kimesneye iş itdirmeyesin.

Mesîh Çavuş'a.

Bu* husûsda Abdurrahmân Beğ'e ve Şâm kâdîsına hükm-i şerîf gönderilmişdür; müstekil.

Yazıldı.

Âdemisi İsmâ'îl'e virildi.

2037

Medîne-i Münevvere kâdîsına hüküm ki:

Şam'da huccac devecileri mukaddimi olan Azzâvî'nin (?), Vezir Mustafa Paşa'nın kendi saman, arpa, odun ve kömürünü develerine taşıttığı halde kira parası vermediği gibi paralarını da aldığına dair şikâyetinin teftîş edilerek hakkının alınması.

Şâm-ı Şerîf'de huccâc devecileri mukaddimleri olan dârende Azzâvî (?) arz-ı hâl idüp; "Hacc-ı şerîfden gelindükde sâbıkâ Vezîr olan Mustafâ Paşa dâme ulüvvühû için cemî' samanın ve arpasın ve odunun ve kömürin getürdüp develer zebûn olup kırılıp bir akça vormeyüp ve akçamız dahı alup cümle on bin altun hakkımız vardır." diyü bildürdiler.

Buyurdum ki:

Hakk üzre teftiş idüp mütevveccih olan hakkın bî-ku[s]ûr alıvirmek için hüküm yazılmışdur.

Yazıldı.

Mesîh Çavuş'a.

Bir sûreti, Burusa beğine*.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a.

Bir sûreti, Şâm kâdîsına.

Yazıldı.

Âdemisi İsmâ 'îl'e virildi.

2038

Medîne-i Münevvere kâdîsına hüküm ki:

Beyrut kazasından Cerciş adlı zimmînin, Vezir Mustafa Paşa'nın haksız yere suç isnad edip beş bin akçesini ve malını aldığına dair şikâyetinin teftiş edilerek hakkının alınması.

Beyrût kazâsından dârende Cerciş nâm zimmî arz-ı hâl idüp; "Sâbıkâ Vezîrüm olan Mustafâ Paşa *dâme ulüvvühû* beni tutup; "Sen gemiler ile Efrenc tâyifesine tereke bey' idersin." diyü cebren beş bin altunum ve kîlârı için bin altunluk tuz u pirinç alup cümle altı bin altun hakkum olup şer'le taleb iderüm." diyü bildürdi. **Buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün teftîşi husûsı için virilen mufassal hükm-i şerîfüm mücebince müfettiş olan Şâm kâdîsı *dâme fazlühû* ve Burusa Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühû* ile mezkûrun dahı ahvâlin görüp müteveccih olan hakkın bî-kusûr alıviresin.

Yazıldı.

Mesîh Çavuş'a.

Bir sûreti, Burusa beğine.

Yazıldı.

Bir sûreti, Şâm kâdîsına.

Yazıldı.

Âdemisi İsmâ 'îl'e.

2039

Medîne-i Münevvere kâdîsına hüküm ki:

Vezir Mustafa Paşa'nın, hâslarından olan Hubâr (?) köyünü sipahi Hacı Ali'ye icareye verdikten sonra bütün hâsılatını aldığı halde ayrıca icare akçesini de alıp zulmettiği.

Şâm-ı Şerîf'de erbâb-ı tîmârdan dârende Hâcî Alî nâm sipâhî arz-ı hâl idüp; "Sâbıkâ Vezîrüm olan Mustafâ Paşa *dâme ulüvvühû* hâslarından Hubâr (?) nâm karyeyi yedi yüz filoriden ziyâdeye icâreye virüp ba'dehû hâsıl olan cemî' hasâ[d]ın ve arpasın alup; "Fâyide

eyledün." diyü icâre akçasın dahı bi't-tamâm alup hayfitmişdür." diyü bildürdi...^H

^H Hüküm metni eksiktir.

Yazıldı.

Ulaşdurmak için Mesîh Çavuş'a virildi. Fî 27 Rebî'ü'l-evvel, sene:

2040

976

Bursa'da halktan rüşvet ve zulüm yoluyla aldığı malın şer'le kendisinden alınıp sahiplerine verildiği bildirilen Mercanzâde Abdullah isimli mâzul müderrisin Kara Amid'e sürülmesi.

Bursa kâdisına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ Dâvûd Paşa Medresesi'nden ma'zûl olan Mercân-zâde Abdullâh nâm kimesne –ki, Tat-oğlu dimekle ma'rûfdur– evin mahkeme idüp masâlih-ı müslimîne karışıp ihtilâl virüp mâl-ı mîrî tahsiline dahı zarar virdüğü i'lâm olunmağın; "Tenbîh eylesin ki, kendü hâlinde ola ve illâ şehirden sürilüp mu'âteb olur." diyü sâbıkâ hükm-i şerîfüm vârid olmuş idi. Mezkûr kimesneye defe'âtile tenbîh olundukdan sonra girü mütenebbih olmayup gice vü gündüz eşirrâ-yı nâsı evinde cem' idüp şirret ü fesâddan hâlî olmamağın irtişâ vü zulm ile alduğı mâl şer'le sâhiblerine alıvirildüğü" arzyledüğü ecilden Kara Âmid'e sürilmek emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre mezkûrî ol yirden alâkasın kat' idüp Kara Âmid'e sürdüresin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 16 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a.

2041

Sâbık Aclun Beyi Kansu'nun halka zulmettiği ve üzerinde birçok hak bulunduğu bildirildiğinden, kendisine terakki ve hilat ihsan edildiği bahanesiyle yakalanıp teftiş olunması ve üzerine sâbit olan haklar alınıp sahiplerine verildikten sonra hapsedilip neticenin ayrıntılı olarak arzedilmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbıkâ Aclûn Beği olan Kansuv'un üzerinde hukûk-ı nâs olup müslimânlara zulm ü te'addîsi olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr Ka[n]suv'ı; "Sana terakkî vü hıl'at ihsân olunmuşdur." diyü hüsn-i tedbîr ü tedârük ile elegetürüp dahı ahvâlin dikkat ü ihtimâmla teftiş idüp göresin; üzerine sâbit ü zâhir olan hukûk-ı nâsı ashâbına alıvirdükden sonra kendüyi habsidüp cemî' ahvâlin tamâm ma'lûm idinüp tafsîli ile Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesin.

2042

Yazıldı.
Te'hîr olundu.

Haremeyn-i Şerifeyn Mütevellisi olan Hamrâvîzâde'nin tevliyetinin Benî Ümeyye mütevellisine tevcih olunduğu; Hamrâvîzâde'nin defterlerine el konulup muhasebesinin görülmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Haremeyn-i Şerifeyn Mütevellisi olan Hamrâvî-zâde'nün tevliyeti Câmi'-ı Benî-Ümeyye mütevellisine tevcih olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr Hamrâvî-zâde'nün defterlerin ale'l-gafle müşârun- ileyh çavuşuma kabzidürüp irsâl olunan mufasssal hükm-i şerîfüm muktezâsınca ahvâlin göresin.

Yazıldı.

2043

Hı.

Haremeyn-i Şerifeyn tevliyetinin Benî Ümeyye Câmiü mütevellisine tevcih olunduğu.

Câmi'-ı Benî-Ümeyye Mütevellisi İsmâ'îl zîde mecdühûya hüküm ki:

Hâliyâ hakkında mezîd-i inâyetüm zuhûra getirüp işbu sene: sitte ve seb'in ve tis'a-mi'e Rebî'u'l-evveli'nün on beşinci gününden Haremeyn-i Şerifeyn tevliyetin mütevellî-i sâbık mutasarrıf olduğu üzre sana inâyet idüp **buyurdum ki:**

Tevliyet-i mezbûre hıdmetinde olup ve muhâsebelelerini müfettişler ma'rifeti ile göresin.

Yazıldı.

2044

Medîne kâdısına hüküm ki:

Nablus Beyi Kemal Bey, Leccun sancağının kendisine tevcihi münasebetiyle pişkeş olarak Südde-i Saâdet'e gönderdiği elmas ve yakut ile bezeli bir taş ile resimli bir şahnâmenin ve diğer eşyalarının, Vezir Mustafa Paşa'nın kıskırtmasıyla âsi Araplar tarafından adamlarının yolu kesilerek yağmalandığına dair şikâyetle bulunduğundan, Paşa'nın umûmen teftişi yapılırken bu hususun da görülüp, iddialar doğru ise, sözkonusu hediye ve eşyaların ortaya çıkarılıp kendisine teslim edilmesi.

Kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Nâblûs Beği Kemâl dâme izzühû Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a ref' idüp; "Leccûn sancağı sadaka olundukda âdet üzre pîş-keş için bin yedi yüz altuna bir musavver şâh-nâme ile elmâs u yâkût ile murassa' bir taş alup sâbıkâ Vezîrüm olan kıdvetü'l-e'âlî ve'l-e'âzım Mustafâ dâme ulıvvühû efvâhdan haberin alup Tûrâbî-oğlu

Ebû-Sultân nâm bâğî vü kâtî'-ı tarîk üzerine; "Tevâbî'ı ile helâk olsun." diyü muhârebeye gönderüp varup bi-inâyeti'llâh cem'ıyyetin* tağıdup mukâbele ihsân olacak iken, ehl [ü] ıyâl ü âdemlerimiz pîş-keş ile ve mâl ü esbâbımız ile giderken, yoldaşlığım için arz almağa varan âdemimiz dutup; "Siz benüm oğlum elinden Aclûn sancağını almağa gidersiz." diyü Şâm Kal'ası'nda habsidüp elinden mektûbların alup içinde; "Aclûn sancağında buğât u usât ziyâde muzâyaka virür oldı. Bana sadaka olunursa haklarından gelinür." diyü bir arzum bulunmağın bu ahvâli Kansuv'a bildürüp; "Tedârükünüz görün." diyü tenbîh eylemekle usât-ı Arab'dan Benî-Suhre tâyifesinden Ebû-Dermîn[i] tevâbî'ı ile irsâl idüp zikrolunan âdemlerimizi basup beş neferin katlidüp bâkîsi havflarından çekilüp gidüp develer ile yüklerimiz ve esbâbımız ve pîş-keşi tâyife-i mezbûre alup gidüp müşârun-ileyh; "zikrolunan taş u kitâbı Kansu elinden kime varduğı tettebbu' ile ma'lûm olur." diyüp sonra; "Yalnız Safed sancağında Alâ'uddîn-oğlı elindedür." diyü cevâb virdüğün" bildürüp; "Kansu ile Ebû-Dermîn'den hakkı alıvirilmek" bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğın bu husûs dahı mufassalen virilen hükm-i şerîfüm muktezâsınca akzâ kuzâtı'l-müslimîn Şâm Kâdîsı Mevlânâ Muhyiddîn *dâmet fazâyilühû* ma'rifetiyle ve Hudâvendigâr Sancağı Beği Abdurrahmân *dâme ulüvvühû* mübâşeretiyile tamâm dikkat ü ihtimâm ile teftîş olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûslar bir def'a şer'le faslolmuş olmayup ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzere teftîş eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' müşârun-ileyh tahrîki ile mezkûrûn Arablar âdemlerinin yolın basup zikrolunan pîş-keşi ve sâyir emvâl ü esbâbın gâret eyledükleri vâkı' ise alınan esbâb u emvâli ve pîş-keşi ve gayri her ne ise zuhûra getirüp ba'de's-sübût bî-kusûr müşârun-ileyhe teslim itdüresin.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2045

Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından Rıdvân Çavuş'a hüküm ki:

Teftîşi emrolunan Hamrâvîzâde'nin teftîş olunacağını öğrenmeden elindeki defter ve temessüklere el konularak teftîşe memur edilen müfettişlere teslim edilmesi.

Hamrâvî-zâde'den Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'alar sunulup teftîş olunmasın emrolup mezbûrun vâkı' olan defterleri ve temessükâtı ale'l-gafle kabzolunmak lâzım olmağın Şâm Beğlerbeğisi Murâd *dâme ikbâlühûya* hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup kendüye teftîş emrolunduğına vâkıf olmadın hufyeten bi'z-zât varup mezbûrun vâkı' olan cüz'î vü küllî defterlerin ve temessükâtın bi't-tamâm kabzeyleyüp mezbûrun teftîşi emrolunan müfettişlere teslim eylesin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; bâb-ı dikkatde dakîka fevteylemeyesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 18 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a.

2046

Şâm defterdârına hüküm ki:

Vezir Mustafa Paşa'nın hâslarda yaptığı yolsuzluklar hakkında daha önce Şâm defterdarı tarafından Südde-i Saâdet'e arzedilen hususların Paşa'nın umûmen teftişi esnasında görülüp zimmetine geçirdiği malın ortaya çıkarılması ve defterdarın bu hususta müfettiş ve mübaşirlere gereken yardımı yapması.

Bundan akdem; "Vezîrüm olan Mustafâ Paşa dâme ulüvvühû hâslardan ne mikdâr nesne alup ve "bâd-ı hevâ" diyü âmillere fûrûht idüp altunların [alduğın] ve bunun emsâli te'addîsi olduğın" arzidüp defterin dahı irsâl eylemişsin. İmdi; müşârun-ileyhün umûmen teftiş olunmasın emrolunup müfettişlere ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, hîn-i teftişde mâlumun zuhûra gelmesinde gereği gibi mücidd ü sâ'î olup mâlumdan kimesnenün üzerinde bir akça ve bir habbe bâkî kalmayup bî-kusûr zuhûra getirilmesinde envâ'-ı cidd ü ihtimâmın zuhûra getüresin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-umûrdandır; eger müfettişlere ve eger mübaşirine mu'âvenet lâzım olursa ihmâl ü müsâhele eylemeyüp fukarânun hakkı ve mâlumun zuhûra gelmesi bâbında gereği gibi ihtimâm eyleyüp arzyledüğün husûsları vücûda getürmek bâbında bezl-i makdûr eyleyesin; bir cânibe meyl ü muhâbâ eylemeyüp hakk üzre olasın.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2047

Yemen Seferi'ne emrolunan zaim ve sipahilerden alınan bedel akçeleri ile yine aynı sefer için kavvas yazılması esnasında yarar kavvas yazılmayıp karşılığında alınan bedel akçelerinin eksiksiz olarak sahiplerine iade edilmesi; Mustafa Paşa'nın umûmen teftişi esnasında teftişte bulunması gerekli kişileri getirmek hususunda müfettişlere gerekli yardımın yapılması; ayrıca Aclun Beyi Kansu'nun da, yakalanması için hazırlanıp gönderilen terakki hükmü bahane edilerek yakalanıp hapsedilerek üzerine sâbit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi ve neticenin ayrıntılı olarak arzedilmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Yemen Seferi'ne fermân olunan zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr yirlerinde kalup zü'amâdan binde onar, sipâhî tâyifesinden [binde] beşer altun alup ve kavvâs yazılmak içün fermân olundukda yarar kavvâs yazmayup bedel akçası alınup zikrolunan akçalar girü

ashâbına teslîm olunmak lâzîm olmağın mukaddimlerden ve [a]laybeği vü zü‘amâdan her kim cem‘ eylemiş ise virdükleri yirlerden taleb idüp alup ashâbına bî-kusûr teslîm itmeğičün ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup zikrolunan altını her kimler cem‘ u tahsîl eylemiş ise getürdüp; "Her biriniz istikâmetiniz muktezâsınca ri‘âyet olunmak mukarrerdür." diyü onat vechile nasîhat ü istimâlet virüp zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârdan ve sâyir fukarâdan ne mikdâr nesne cem‘ eylemiş ise virdükleri yirlerden bî-kusûr taleb idüp aldurup girü ashâbına teslîm idüp fukarânun hakkı zâyî‘ u telef olmayup ve zikrolunan husûslarda ve sâyir umûr-ı mühimmâtta senün kemâl-i istikâmet ve hüsn-i firâsetüne i‘timâd-ı hümayûnum olmağın re‘âyâ vü berâyânun ve ashâb-ı emlâk ve sâyir fukarânun umûmen tefîş olunmak fermân olunan husûsı senün re‘y-i isâbet-karînüne tefvîz olunmuşdur. Gerekdür ki; husûs-ı mezbûrda kemâl-i sa‘y ü ikdâmın vücûda getürüp ihzârı lâzîm olan kimesneleri müfettişler huzûrına getürüp ikdâm u ihtimâmın vücûda getüresin ve Kansu Beğ'e dahı yigirmi bin akça terakkîye hükm-i şerîfüm gönderilmişdür; ol nâmla mezkûr elegetürüp habsidüp hukûk-ı nâsı bî-kusûr alıvirdükden sonra mufassalen yazup bildüresin; sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a. Fî 22 Rebî‘u'l-evvel, sene: 976

2048

Hacıların karşılanması hizmetinde gösterdiği yararlılıktan dolayı Aclun Sancakbeyi Kansu'ya yirmi bin akçelik terakki ihsan olunduğu^H.

Aclûn Sancağı Beği Kansu Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ emîru'l-ümerâ’i'l-kirâm Şâm Beğlerbeğisi Murâd dâme ikbâlühû Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "huccâc-ı zevi'l-ibtihâca istikbâle çıkup hıdmetde bulunup her vechile yarar olduğun" bildürmeğın hakkında mezîd-i inâyetüm zuhûra getürüp sana yigirmi bin akça terakkî emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrolunan terakkîn düşenden tekmîl itdürüp tezkiresin ihrâc idüp Südde-i Sa‘âdetüm'e gönderesin ki, berât-ı şerîfüm virile ve min-ba‘d Şâm Beğlerbeğisi Murâd dâme ikbâlühû vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunasın.

^H Krş. hkm. 2047.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 19 Rebî‘u'l-evvel, sene: 976

2049

Görevini teslim esnasında kalenin hazine anbarında ortaya çıkan noksanlıklar için kendisinden önce dizdar olan Mehmed'den öyle teslim aldığı, noksan olanların ondan talep edilmesi gerektiğini söyleyip hazine anbarının anahtarını teslim etmeden ortadan kaybolduğu bildirilen Trabzon'un Kürtün kazasındaki Bedreme Kalesi'nin eski Dizdarı Hamza'nın buldurulup teftiş edilerek zimmetinde her ne sâbit olursa tahsil edilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren Süleymân'a virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Trabzon beğine ve Kürtün kâdisına hüküm ki:

Bedreme* dizdârı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mukaddemâ Dizdâr olan Hamza'dan kal'a-i mezbûrenün Hazîne Anbârı'nda olan zahîre vü top u tüfenk ve sâyir âlât-ı ceng ve esbâbı muhâsebesi taleb olunup görildükde bir prankı enüği dahı kurşun u demürden ve top otından birer mikdârı noksân üzre bulunup ve iki yüz kîle mikdârı taru; "Sen (?) tazmîn eyle." didükde; "Ben dahı bu hisâb üzre aldum; noksân sâbıkâ dizdâr olan Mehmed'den taleb olsun." diyü illet koyup ve mezkûr Mehmed âhar kal'ada dizdâr olup bilâ-emr kal'aya gelmesi mümkün değıldür ve taru zimemden alınması ve noksânın teslîm itmesi Hazîne Anbârı kilidlenüp mühürlenüp miftâhın virmedin mezbûr Hamza gaybet eyledüğün" bildürmişsin.

Buyurdum ki:

Vardukda, mezbûrı ihzâr idüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp hakk üzre teftîş idüp göresiz; arzulunduğı gibi ise şer'le sâbit olursa zimmeti[n]de zuhûr ideni tahsîl idüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresiz.

Yazıldı.

2050

Dîvân kâtiblerinden Kartal-zâde Mehmed Çelebî'ye virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Gedikahmedpaşa Hamamı'nın dar olan kârîzinin yapılan keşif sonucu tahmin edilen maliyet üzerinden genişletilerek yeniden inşa edilmesi.

İstanbul kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Gedukahmedpaşa Hammâmı'nun kârîzi tar olup ne mikdâr nesne ile tevsî' olur tahmîn itdürüp arzeyeysin." diyü emrüm olmağın mu'temedün-aleyh âdemler ile nâyib ü mi'mâr gönderilüp gö[r]düklerinde toksan zirâ' bir kârîz olup yüz on zirâ' yir dahı tevsî' olmak lâzım olup âdet üzre olan binâ ile binâ olunmağa yedi bin akça tahmîn eyledüklerin" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan kârîzi tahmîn olunduğı üzre kârîz binâ olunmak lâzım olan mahalde kârîz itdürüp tevsî' itdürüp âdet üzre vakfî mütevellîsine onat vechile muhkem binâ

itdüresin ki, mürûr-ı zamân ile harâba müşrif olmaya. Ammâ; isrâf u itlâfdan hazer idesin.

Yazıldı.

Hâcî nâm kimesneye virildi. Fî 3 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2051

Gelibolu kâdîsına hüküm ki:

Tamire ve su getirilmesine ihtiyacı olduğu bildirilen Gelibolu Zindanı'nın tamir ve su getirilme masraflarının bilirkişilere ayrı ayrı keşfettirilip bildirilmesi.

Hâliyâ Gelibolu Zindânı'nun ba'zı harâba müteveccih olmuş yiri olup ta'mîre muhtâc olup ve suya dahı ziyâde ihtiyâcları olduğın i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât varup susuz meremmâtı ne mikdâr akça ile olur ve su getirildiği takdîrce ne denlû akça gider; ehl-i vukûf muhamminlere tahmîn itdürüp sıhhati üzre mufassal ü meşrûh yazup bildüresin.

Yazıldı.

Mahalle halkından Alî nâm sipâhîye virildi. Fî 19 Rebî'u'l-evvel,

sene: 976

2052

İstanbul'da Kızıtaş Mahallesi'nde daha önce bina olunması ferman olunduğu halde hâlâ yapılmadığı bildirilen çeşmenin gerekli keşfi yaptırıldıktan sonra münasip bir mahalde bina olunması.

İstanbul kâdîsına ve mi'mâra ve su yolu nâzırına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, mektûb gönde[r]üp; "mahmiyye-i mezbûrede Kızıtaş Mahallesi'nün cemâ'ati meclis-i şer'a gelüp; "merhûm hudâvendigâr zamânında mahallâtta binâsı fermân olunan çeşmelerden mahalle-i mezbûreye dahı bir çeşme binâ olunmak emrolunup bir mikdâr taş dökülüp henüz binâ olunmayup çeşmeye küllî ihtiyâcları olduğın" [bildürdüklerin]" arzitdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Göresiz; fi'l-vâkı' mahalle-i mezbûrede mukaddemâ bir çeşme binâ olunmak fermân olunup bir mikdâr taş dahı gelüp henüz itmâma irişmemiş ise tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp ne mikdâr nesne ile olursa emr-i sâbık üzre mahalle-i mezkûrede münâsib mahalde bir çeşme binâ itdüresiz.

2053

İmadiye, Musul ve Erbil'de hırsızlık ve harâmilik yaptığı bildirilen Daşni tâifesinin yakalanıp teftiş olunmaları; suçları sâbit olanlardan sipahiler varsa hapsedilip Südde-i Saâdet'e arzedilmesi, sipahi olmayanların ise toprak kadıları marifeti ile şer'an gerektiği şekilde cezalandırılmaları.

Yazıldı.

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî 20 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

İmâdiyye Hâkimi Sultân Hüseyin Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Dâşnî tâyifesi ol diyârda hırsuzluk u harâmîlik idüp re'âyâ vü berâyânun emvâl ü esbâbın nehb ü gâret idüp ve kat'-ı tarîk idüp âdemler katlidüp âyende vü revendeyi rencîde eylemekden hâlî olmadukların" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı hükûmetünde olan hırsuz u harâmî eger Dâşnî tâyifesidür ve eger gayridür; onat vechile tettebbu' eyleyüp elegetürüp dahı anun gibi fesâd ü şenâ'atleri ve hırsuzluk u harâmîlikları bi-hasebi's-şer'î's-şerîf sâbit olanların sipâhî tâyifesinden olanları habseyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin; sipâhî olmayanları mecâl vermeyüp toprak kâdîları ma'rifetiyle şer'le lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın [ve] memleket ü vilâyeti erbâb-ı fesâd ü şenâ'atden tathîr ü pâk eyleyesin.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Musul beğine.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Erbîl beğine.

Yazıldı.

Mesîh Çavuş'a virildi. Fî 22 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2054

Çerkeş'in eski kadısı Velî'nin kadı iken halka, "vurun" diye emrederek terekeye davar salan yeniçerileri taşıtıp birinin ölümüne sebep olduğu bildirildiğinden, bu hususun teftiş olunup adı geçenin böyle bir emir verip vermediğinin ve taş atanların kimler olduğunun bildirilmesi.

Çerkeş ve Kurşunlu kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Çerkeş Kâdîsı olan Velî kâdî iken bâzâr yirinde Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden birkaç yeniçeri terekeye tavar salup kâdîya gelüp şekvâ itdüklerinde mezkûr kâdî İbrâhîm nâm oğlın gönderüp; "Urun." diyü emritmekle oğlı evvel taş iletüp sonra bâzâr halkı taş üşürüp içlerinden Ca'fer nâm yeniçeri taş ile urulup katlolunup te'addî olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Mesîh Çavuş varıcak, mezkûr kâdîyı ve oğlını ve bâzârda bile olan halkı ihzâr idüp mezkûr kâdî fi'l-vâkı' mahkemesinden çıkup; "Urun." demiş midür, taş uranlar kimlerdür, oğlı midü[r] ve âhar kimesne midür; onat vechile ihtimâm ile şer'le teftiş idüp ne vechile sâbit ü zâhir olursa sıhhati ve vukû'ı üzre yazup bildüresiz; hılâf-ı vâkı' kazıyye arzitmekden hazer eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 20 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü's-Sebt, fî 21 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Bâlî Çavuş'a virildi.

2055

Adana Kâdisı olup Adana Muharriri olan Mevlânâ Mahmûd'a

Bkz. hkm. 1998.

hüküm ki:

Hâliyâ Adana ve Sis ve Uzeyr ve Tarsus sancaklarında vâkı' olan bazı mülk enhâr ü kurâ vü mezâri'un mülkiyyetleri defterde mukayyed olmayup sâhibleri deftere muhâlif temessükler ibrâz itdükleri istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan sancaklarda vâkı' olan eger mülk enhâr ve eger kurâ vü mezâri'dur; tafsîl[l]e bir münâsib olan mahalde kaydidüp Südde-i Sa'âdetüm'e geldükde arzileyüp ol bâbda emrüm ne vechile sâdır olursa anun ile amel eylesin.

Yazıldı.

2056

Bolı beğine hüküm ki:

Bkz. hkm. 2122.

Mukaddemâ Çerkeş Kâdisı olup Taşan nâm karyede sâkin olan Velî nâm kâdî, oğlu ile ta'yîn olunan yeniçeri husûsıyçün mahall-i hâdiseye varup teftîş olunması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Mesîh Çavuş vardukda, kâdî-i mezbûrî oğlu ile te'allül ü tevakkuf itdürmeyüp müşârun-ileyh çavuşuma koşup emrüm üzre mahall-i hâdiseye gönderesin ki, varup ahvâlleri şer'le görilüp bertaraf ola. Husûs-ı mezbûr mühimdür; te'allül itdürmeyüp emrüm mücebince çavuşumla mahall-i hâdiseye göndermeyince olmayasın.

Yazıldı.

2057

Silistre beğine hüküm ki:

Silistre'den daha önce tedariki emrolunan güherçilenin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Bundan evvel hüküm-i şerîfüm irsâl olunup güherçile tadârüki fermân olunmış idi. Ne

mikdâr güherçile tedârük olmışdur; ihzâr olunan güherçile her ne mikdâr ise Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, hâzır olan her ne mikdâr ise bî-kusûr Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin.

Yazıldı.

Kethudâsı Dâvûd'a virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2058

Hersek sancağı beğine, Prepolya kâdisına hüküm ki:

Prepolya'da yalan ve hile ile reâyânın yerlerini aldığı ve sahte sûret-i sicil ibraz ettiği bildirilen Nurullah bin İskender ile aynı şekilde yalan ve hile ile reâyânın yerlerini ellerinden aldığı, yalancı şahitlik yaptığı ve bir adamı bıçakla yaraladığı bildirilen Hamacı (?) Hüseyin'in suçları sâbit görülürse ve sipahi değiller ise şer'an gereken cezalarının verilmesi; eğer sipahi iseler hapsedilip suçlarının ve sûret-i sicillerinin arzedilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb ü sûret-i sicil gönderüp nefs-i Pr[epo]lya'dan Nûrullâh bin İskender ve Hamâcî (?) Hüseyin için; "re'âyânun yirlerin tezvîr ü telbîs ile alup ve mezbûr Hüse[yi]n bıçakla âdem mecrûh idüp ve mezbûr İskender'ün ibrâz eylediği sûret-i sicilli müzevver olup ve mezkûr Hüseyin şehâdet-i zûr ile meşhûr olup bu def'a dahî kizbi zâhir olduğın ve dâyimâ tezvîr ile re'âyânun yirlerin şirret ü şekâ üzre alup* re'âyâ mütezacciru'l-hâl oldukların" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; kazıyye arzulunduğu gibi olup mezkûrlar tezvîr ü telbîse sâlik olup re'âyâyı rencîde idüp şirret ü şekâları sâbit olur ise sipâhîlerise habsidüp dahî üzerlerine sâbit olan fesâd ü şenâ'atleri her ne ise mufassal yazup sûret-i sicilleriyle arzeyleyesiz; sipâhî değiller ise ol bâbda şer'le lâzım gelen ne ise icrâ idüp yirine koyup şer'-ı şerîfe mugâyir kimesneye iş itdürmeyesiz.

Yazıldı.

Kethudâsı Hasan'a virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-evvel

2059

Çorum Beği Gülâbî dâme izzühûya hüküm ki:

Çorum'da ehl-i fesâd suhte tâîfesinden Burunsuz adlı suhte ile yedi arkadaşını takip ederken bunların başka sancak sınırına girmelerinden dolayı yakalayamadıklarını bildiren Çorum Beyi Gülabî Bey'in böyle durumlarda başka sancağın sınırı demeyip takibe devam etmesi ve o sancak sipahileri ve züamâsının da kendisine yardımcı olmaları.

Mektûb gönderüp; "Livâ-i mezbûrda ehl-i fesâd suhte vü kuttâ'u't-tarîk olup sa'b yirler olmağın elegetürilmek murâd olundukda hâric-i sancağa gidüp halâs olup bi'l-fi'l Burunsuz nâm suhte sekiz nefer yoldaşıyla Köse tağı dimekle ma'rûf tağda giderken haber alup iki gün mikdârı ardlarınca ılgar olunup elegirmek sade[di]nde iken âhar sancağa gitmekle

elegetürilmedi." diyü bildürdügün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sancağunda sûhte tâyifesinden ve gayriden fesâd ü şenâ'at üzre olanları elegetürmek murâd idindüğünde; "Âhar sancağa vardılar." dimeyüp ardlarınca ılgar idüp yitişüp elegetüresin. Anun gibi kendü sancağundan kaçan ehl-i fesâd âhar sancakda elegetürmek lâzım gelürse ol sancağın zü'amâ vü sipâhîleri ehl-i fesâdı elegetürmekde sana mu'âvenet eyleyeler.

Yazıldı.

Kethudâsı Hüseyin'e virildi. Fî 21 Rebî'u'l-evvel

2060

Gönye Kalesi Dizdarı Mustafa'nın gece gündüz demeden kaleyi terkedip ava gittiği, bazı hisar-erlerine altı aya kadar izin verip ulûfelerini kendisinin alarak kaleyi kendi haline bıraktığı, isyancı beylerden birinin kızını alıp isyancılara silâh verdiği vs. hususların teftiş edilerek neticenin ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Batum Sancağı Beği Ömer Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Mukaddemâ Gönye Kal'asında Burc Ağası olup kal'a-i mezbûrenün hâlâ Dizdârı olan Mustafâ kendü hevâsında bir emred olup leyl ü nehâr kal'adan mesâfe-i ba'idede şikâr üzre olup kal'a-i mezbûre müstahfızlarınun ulûfe başında oligelene muhâlif dörder* akçasın alup ve ba'zı hisâr-erlerine; "Üç günlük yola." diyü altı aya değin icâzet virüp üç aylık ulûfesin kendü alup ve ekser hisâr-eri bu bahâne ile varup evinde yatup kal'ayı hâlî koyup ve kendü akribâsından bir ağsak sağır oğlana mücerred dirlik olmak için kal'anun bir kapusın bilâ-emr kapadup kapucısınun dirliğin ol sağır oğlana virüp ve iki re'îs zâyid yire yevmî sekizer akça ulûfe yirler; mukâbeledde bir maslahatları yokdur ve mukaddemâ kal'a-i mezbûrede üç burc olup her birinde sekizer akça ile burc ağası var idi; iki burc ile ağaları ref' olunup bir burc ağası kalup ol dahı zâyiddür ve kal'ada sâbıkâ otuz üç anbâr var iken mezkûr dizdârın fevtolan İskender nâm babası anbârların tahtasıyla hâl-i hayâtında kendü için gemiler yapup hâlâ dört anbâr kalup ve yüz kırk varul barutdan kırk elli varul barut kalup ve tokuz bin kîle terekeden bin iki yüz kîle tereke kalup gayrisin eklidüp ve hisâr-erleri ulûfesinden ashâbına vâsıl olmamış babasının zimmetinde yiğirmi bir bin akça olup mîrîye râci' olmışdur ve bir nevbet-hâne; "Emrûme havâle olmışdur." diyü battâl idüp ve dâru'l-harb beğlerinden isyân üzre olan bir beğün nikâhla kızın alup ve kapuyı yatsudan sonra kapayup ve dâru'l-harbe tüfenk ü yarak virüp ve tokuz bin kîle taruyı hisâr-erlerine kîlesin on beşere virüp kendüye beşere alup yirine koyup ziyâde kalan akçayı eklidüp ve mukaddemâ sancakbeği geldükde iki top atup biri deryâya gidüp biri pârelenüp ve bir tüfenk ve bir top dahı deryâya gitdi." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Bu husûsları bi'z-zât yirlü yirinden dikkat ü ihtimâmla hisâr-erlerinden ve gayri ehl-i vukûfdan teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' arzulunduğı üzre midür, nicedür; cemî' mevâd tamâm ma'lûmun oldukdan sonra mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin; sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mûcebi ile amel oluna.

2061

Yazıldı.
Bâlî Çavuş'a virildi.

Bkz. hkm. 1998.

Adana Kâdisı olup livâ-i mezbûr muharriri olan Mahmûd'a^H hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp ve; "Adana sancağında Tekfur nâm yaylakda hefte bâzârı turmak lâzım olduğın ve Adana kazâsının avârzı Hazîne-i Haleb'e teslîm olunmak" husûsın arzylemişsin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzitdüğün üzre zikrolunan yaylakda kimesnenün mülkine ve vakfına şer'an zararı olmayan mahalde bir münâsib köyde hefte bâzârın ikâmet itdürüp ve Adana kazâsının vâkı' olan avârz akçasın Hazîne-i Haleb'e teslîm eyleyüp teslîm eyledüğüne temessük alup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin.

^H Metinde "Muhyiddîn'e" şeklinde geçmektedir. Krş. hkm. nr. 529, 1998, 2055, 2561, 2611, 2625.

Yazıldı.
Mustafâ Çavuş'a virildi.

2062

Hızâne-i Âmirem'ün Diyârbekir defterdârına hüküm ki:

Diyarbakır'da müceddeden tahrir olunan yerlere ait defter-i cedîd-i hakanî arasına konulan mühürlü varakı Diyarbakır defterdarının kendi hattıyla mahalline kaydetmesi.

Vilâyet-i Diyârbekir'de müceddeden tahrîr olunan yerlerin defter-i cedîdi içinde bir kıt'a kâyime konılmışdır. Ol kâyime defter-i cedîd-i hâkânîde icmâline mahallinde kendü hattunla kaydolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm muktezâsınca defter-i cedîd-i hâkânîde konılan mezbûr mühürlü varakı mahallinde kendü hattunla kaydeylesin.

Yazıldı.
Hâcî nâm kimesneye virildi. Fî 3 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2063

Gelibolu kâdisına hüküm ki:

Gelibolu'da yazın meydana gelen su sıkıntısının giderilmesi için getirilmesi gerekli suyun miktarının ve getirileceği yerin kaç arşın uzaklıkta bulunduğu bilirdişilere keşfettirilip arz edilmesi.

Hâliyâ kasaba-i mezbûre halkı arz-ı hâl gönderüp; "Vâkı' olan çeşmelerün suyu kış zamânı[n]da akup yaz günlerinde aslâ su kalmayup müslimânlar ve sâyirleri su bâbında ziyâde muzâyaka çekerler." diyü bildürdiler. **Buyurdum ki:**

Kasaba-i mezbûreye gelecek su ne mikdâr sudur ve ne kadar yirden gelür, kaç arşundur; üzerine mu'temedün-aleyh muhamminler gönderüp tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Kâdî âdemisine virildi. Fî 20 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2064

Silivri kâdîsına ve Sekbân Alî Beg'e hüküm ki:

Silivri'de sakin olup şirret ve şekavetle meşhur olduğu ve o halde bırakılmasının uygun olmadığı bildirilen Debbâğ Mehmed'in sâbit olan suçları bildirilmediğinden, teftiş olunup sâbit olan suçlarının defter edilip sûret-i sicilleriyle Südde-i Saâdet'e arzedilmesi.

Sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kasaba-i Silivri'de sâkin olan Debbâğ Mehmed demekle meşhûr kimesne şirret ü şekâvetle ma'rûf kimesne olup âmme-i müslimîn elinden âciz olup şöyle ki; bu hâlde kalursa ırz-ı kazâ pâ-y-mâl ve memlekete küllî ihtilâl müterettib olur." diyü arzylemişsin. Ammâ; üzerinde ne makûle mevâd sâbit olduğın arzyle[me]düğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, onat vechile tamâm dikkat ü ihtimâmla şer'le ahvâlin teftiş eyleyüp göresiz; üzerine ne makûle mevâd sâbit olursa defter idüp sûret-i sicilleriyle Südde-i Sa'âdetüm'e arzyleyesiz.

Yazıldı.

Arz getüren Hüseyin'e virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2065

Pınarhisarı kadısının, Hüseyin adlı kişinin Alican ve Ferhad adlı kişilerde alacağı bulunduğu hususundaki arzın kendisine ait olup olmadığını arzetmesi.

Bınarhısârî* kâdîsına hüküm ki:

Hüseyin nâm kimesnenün Alicân nâm kimesnede karzdan yüz altmış sikke altunla Ferhâd nâm kimesnede altmış beş altını olduğu husûsında olan nakilde hasımları iştibâh idüp; "Tezvîrdür." didükleri ecilden mühürlenüp irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan arz fi'l-vâkı' sahîh senün midür, değil midür; sıhhati üzre yazup arzyleyesin.

2066

Bkz. hkm. 2071.

Yazıldı.

Dahı nesne ilhâk olunup aşağıda tafsîl üzre geçmiştir.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem; "Yemen mühimmi için Mustafâ Paşa'ya ba'zı ahkâm-ı şerîfe gönderilüp ol asıl ahkâm-ı şerîfeyi müşârun-ileyhden taleb idüp ve ba'zı nişânlu evrâk dahı gönderilmiştir; anı dahı alup ve Şâm cânibi[n]den yazılan beş yüz nefer kavvâs kifâyet itmez ise taleb olundukda lâzım olan mikdârı alup irsâl oluna." diyü hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Mısır'da olan kullarumdan ve eger müteferrika [vü] çavuş u gönüllü gedüğine mutasarrıf olanlardur ve eger gayridür; murâd idindüğü gibi alup gidüp ve bu bâbda sana gereği gibi mu'âvenet eyleye." diyü Mısır beğlerbeğisine dahı hüküm-i şerîfüm irsâl olunup; "Bi'l-cümle hiç bir husûsda te'hîr u tevakkuf olunmayup lâzım-i arz olan husûslar dahı tedârük olunup nihâyet ba'dehû arz oluna." diyü emrüm olup ve bundan akdem beş bin tüfenk dahı gönderilüp; "İmtihân olunmuş iki bin vezne tüfenk vâsıl olmuştur." diyü müşârun-ileyh Mustafâ Paşa mektûb gönderüp irsâl olunan beş bin tüfenk cümle levâzimâtıyla varup vâsıl ol[ma]mış mıdır, nicedür; ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre müşârun-ileyhde olan ahkâm-ı şerîfeyi ve nişânlu evrâkı taleb idüp alup dahı mukaddemâ yazılan beş yüz nefer kavvâsdan kifâyet itmeyüp dahı lâzım gelürse Mısır'da olan kul-karındaşımdan ve kul-oğlundan tüfenk kullanmağa [kâdir] kimesne bulunursa sâbıkâ emrolunduğı üzre bin beş yüz nefere irişdürüp kul-karındaşımdan bulunmazsa Şâm beğlerbeğisine âdem gönderüp taleb idüp İskender *dâme ikbâlühû* Mısır'a vâsıl olduğı gibi sen aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp mevcûd olan iki bin deve kifâyet itmezse dört bin mikdârı deve dahı tedârük idüp bi'l-cümle mahall iktizâ idüp vech ü münâsib görüldüğü üzre mühimmât ü levâzimât ne ise bî-kusûr müretteb ü mükemmel tedârük idüp dahı mahall-i me'mûra müteveccih olasın. İnâyet-i Hakk ile envâ'-ı fütûhât-ı cemîle müyesser olup yüz aklıkları ile avdet mukadder ola ve anun gibi âdem yazduğunüzde Mısır'da olan kul zümresine ilhâk olunmak nâmıyla yazup anun gibi vilâyet-i Yemen'ün fethi müyesser oldukda Yemen'de muhâfaza hıdmeti[n]de alıkoyasın ve Yemen'de pâre kesilmek...^H

^H Hüküm metni eksiktir; eksiksiz şekli için bkz. hkm. 2071.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 21 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2067

Amâsiyye beğine hüküm ki:

İran'ın Osmanlı Devleti içindeki halifelerinden olduğu ve kendisi gibi halife olan diğer bazı müfsidlerle işbirliği yaparak halkı ifsad ettikleri bildirilen Budaközü kazasında sakin Süleyman Fakih ile kendisine tâbi olanların, haklarındaki iddialar doğru ise toprak kadısı marifetiyle yakalanıp ya gizlice Kızılırmak'ta boğulmaları veya hırsızlık ve harâmilikle suçlanarak haklarından gelinmesi.

Hâliyâ Budaközi kazâsında Süleymân Fakîh demekle ma'rûf kimesne Yukaru Cânib'ün hulefâsından olup halîfe nâmına olan ba'zı melâhîde vü müfsidîn ile ittifâk u cem'ıyyet üzre olup halkı ıdlâl eylemekden hâlî olmaduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr Süleymân'ı sâyir tevâbi'ı olan melâhîde vü müfsidîn ile hufyeten tettebbu' idüp dahı mezkûr sahîh Yukaru Cânib'ün hulefâsından olup küfr ü ilhâd üzre olup nâ-meşrû' evzâ' u harekât itdükleri vâkı' ise toprak kâdîsı ma'rifeti ile mezkûrları hüsn-i tedârük ile elegetürüp dahı kimesneye ifşâ eylemedin elaltında Kızılıрмаğ'a iletüp iğrâk eylesin veyâhûd âhar vech ü münâsib görildüğü üzre; "Hırsuzluk [u] harâmîlik eylediler." diyü ad eyleyüp haklarından gelesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 21 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

2068

Cezâyir beğlerbeğisine hüküm ki:

Deniz mevsimi geçip düşmanın saldırı ihtimali kalmayınca Donanma'nın Südde-i Saâdet'e dönebileceğine dair Cezâyir beylerbeyine daha önce emir gönderildiği; ancak beylerbeyinin bu hususta çok dikkatli davranıp denizde düşman gemisi kalmadığından emin olduktan sonra dönmesi.

Bundan akdem sana hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Küffâr-ı hâksâr tarafından bir mahalle hareket olmayup deryâ emn ü emân üzre kış zamânı gelüp deryânun mevsimi geçdükde gelüp gidesin." diyü emrüm olmışdı. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi deryâda küffâr-ı hâksâr tarafından bir hareket olduğı ma'lûmun olmayup deryâ semti emn ü emân üzre oldukda fermân-ı sâbıkum mûcebince bile koşılan asker-i hümâyûnı yoklayup dahı gelüp gidesin. Ammâ; basîret üzre olup etrâf u cevânibi tecessüs idüp henüz küffâr-ı hâksâr gemilerinden deryâda gemi var iken gelüp gitmeyüp aslâ Memâlik-i Mahrûse yalılarına zarar u ziyân ihtimâli olmayup deryâ mevsimi gereğı gibi geçdükden sonra yoklama idüp gelüp gidesin.

Yazıldı.

2069

Âdemlerinden Ferhâd Voyvoda'ya virildi.

Mısır'da olan Şeyh Îsa ile Hanke kadısının kefaletiyle serbest kalan oğlu Ömer ve hapisten kaçan kardeşinin oğlu Şahin'in buldurularak Rodos'a sürülmeleri.

Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Şeyh Îsâ ve oğlu Ömer ve Şâhîn nâm karındaşı oğlu Rodos'a sürülmesi" fermân olunmuşdı. Şeyh Îsâ henüz Mısır'da olup oğlu

Ömer'e Hânke Kâdîsı olan Ahmed kefil olmağla ıtlâk olup ve Şâhîn zindândan kaçırılıp; "Mezbûr kaçuran kim olup ne tarîkla kaçurmuşdur; teftîş olup elegetürölüp emrüm mûcebince Rodos'a sürile." diyü fermân olunmuş idi. İmdi; merkûm Şeyh Îsâ oğluna kefil olan mezkûr kâdîya buldurup ve Şâhîn'i dahı kaçuran kim ise buldurup elegetürüp emr-i sâbıkum mûcebince Rodos'a sürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Şeyh Îsâ oğluna kefil olan kâdîya buldurup ve Şâhîn'i dahı her ne tarîkla mümkün ise elegetürüp dahı emrüm mûcebince Şeyh Îsâ ile ma'an Rodos'a süresin. Şâhîn elegirmez ise dahı Şeyh Îsâ'yı emrüm üzre Rodos'a gönderesin.

Yazıldı.

Pervâne'ye virildi. Fî 28 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2070

Yemen mühimmi için kiralık gemilerle Antalya'ya gönderilen silâhların eğer rencber gemileri bulunmazsa mirî gemilere yüklenerek Süveyş'e ulaştırılması.

Rodos beğine hüküm ki:

Hâliyâ Yemen mühimmi için kirâyla Antâliyye'ye irsâl olunan yarak mu'accelen Süveys'e îsâl olunmasın lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan yarağı tahmîl eylemeğe rencber gemileri elegirmez ise mîrî gemiler ile A[n]tâliyye İskelesi'ne varup alup mahall-i me'mûra îsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâlden hazer eylesin.

Yazıldı.

Âdemlerinden Ferhâd Voyvoda'ya virildi. Fî 21 Ra.

2071

Vezîr Mustafa Paşa'nın yerine Yemen Serdarlığı'na nasbolunan Vezîr Sinan Paşa'nın, daha önce Mustafa Paşa'ya gönderilen ahkâm-ı şerife ve nişanlı kâğıtları kendisinden alması, daha önce Yemen'e yazılan kavvaslar yetmezse kul karındaşı ve kul oğullarından kavvas yazarak bin beş yüz nefere eriştirmesi ve deve vs. levazım ve mühimmât eksiklerini giderip yeni Mısır Beylerbeyi İskender Bey gelir gelmez Yemen'e hareket etmesi; ayrıca Yemen'de para kesmek için beraberinde yeterli miktarda gümüş götürmesi.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem; "Yemen mühimmi için Mustafâ Paşa'ya ba'zı ahkâm-ı şerife gönderilüp ol asıl ahkâm-ı şerîfeyi müşârun-ileyhden taleb idüp ve ba'zı nişanlı evrâk dahı gönderilmişdür; anı dahı alup ve Şâm cânibi[n]den yazılan kavvâs kifâyet itmez ise taleb olundukda lâzım olan mikdârı alınıp irsâl oluna." diyü hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Mısır'da olan kullarumdan ve eger müteferrika vü çavuş u gönüllü gedüğine mutasarrıf olanlardur ve

eger gayridür; murâd itdüği gibi alup gidüp ve bu bâbda sana gereği gibi mu'âvenet eyleyesin." diyü Mısır beğlerbeğisine dahı ahkâm-ı şerîfe irsâl olunup; "Bi'l-cümle hiç bir husûsda te'hîr u tevakkuf olunmayup lâzîmü'l-arz olan husûslar dahı tedârük olunup nihâyet ba'dehû arzoluna." diyü emrüm olup ve bundan akdem beş bin tüfenk dahı gönderilüp; "İmtihân olunmuş iki bin vezne tüfenk vâsıl olmuştur." diyü müşârun-ileyh Mustafâ Paşa mektûb gönderüp irsâl olunan beş bin tüfenk varup vâsıl olmamış mıdır, nicedür; ma'lûm olmak lâzîm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre müşârun-ileyhde olan ahkâm-ı şerîfeyi ve nişânlu evrâkı taleb idüp alup dahı mukaddemâ yazılan beş yüz nefer kavvâs kifâyet itmeyüp dahı lâzîm gelürse Mısır'da olan kul-karındaşımdan ve kul-oğlından tüfenk kullanmağa kâdir kimesne bulunursa sâbıkâ emrolunduğu üzre bin beş yüz nefere irişdürüp kul-karındaşımdan bulunmazsa Şâm beğlerbeğisine âdem gönderüp taleb idüp İskender *dâme ikbâlühû* Mısır'a vâsıl olduğu gibi sen aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp mevcûd olan iki bin deve kifâyet itmez ise dört bin mikdârı deve dahı tedârük idüp bi'l-cümle mahall iktizâ idüp vech ü münâsib görüldüğü üzre mühimmât ü levâzimât ne ise bî-kusûr müretteb ü mükemmel tedârük idüp dahı mahall-i me'mûra müteveccih olasın. İnâyet-i Hakk'la fütûhât-ı cemîle müyesser olup yüzaklıkları* ile avdet mukadder ola ve anun gibi âdem yazduğunuzda Mısır'da olan kul zümresine ilhâk olunmak nâmıyla yazup Yemen'ün fethi müyesser oldukda Yemen'de muhâfaza hıdmetine alıkoyasın ve Yemen'de pâre kesilmek için Mısır'dan kifâyet mikdârı gümüş götürülmek dahı fermân olunmuş idi. Ol bâbda dahı mukayyed olup kifâyet mikdârı gümüş alup götürösin ve Cebe-hâne-i Âmire'den mukaddemâ gönderilen tüfenklerden mâ'adâ bin vezne tüfenk dahı ihzâr olunup irsâl olunmuştur. Vusûl buldukda ve lâzîm olursa alup bile gidesin ve Mısır beğlerbeğisi ve defterdârı mektûb gönderüp; "Mısır'un hazînesi ahvâlin ve Yemen'e müte'allik olan eger zahîre husûsıdır ve eger gayridür; müstevfî ihzâr olunup ve gemiler ile Osmân *dâme ikbâlühû* irsâl olunup haylî zahîre ziyâde kalup ve vâkı' olan mühimmâtta idkâm u ihtimâm üzre olduğın" bildürmüşsin; dahı her ne dinilmiş ise bi't-tamâm ma'lûm olmuştur. İmdi; Yemen umûrî senün re'y-i sâyibüne tefvîz olunmuştur. Bu bâbda sâbıkâ ve hâliyâ irsâl olunan ahkâm-ı şerîfe mücebiyle amel eyleyüp vech ü münâsib görüldüğü üzre bâb-ı cidd ü ihtimâmda sâ'î olup Mısır Beğlerbeğisi olan İskender *dâme ikbâlühû* Mısır'a vâsıl olduğu gibi aslâ te'hîr olunmayup mahall-i me'mûra müteveccih olup bi-mâyeti'llâhi te'âlâ itmâm-ı maslahat itmek ardınca olasın ve sâbıkâ Mustafâ Paşa'ya virilen nişânlu evrâkdan mâ'adâ hâliyâ; "Lâzîm ola." diyü yüz aded nişânlu evrâk irsâl olmuştur; mahalline sarfeyleyesin.

2072

Daha önce Erciş Kalesi muhasara olunduğunda kale içindeki yerli Çepni tâifesinin sancakbeyini katledip kaleyi düşmana verdikleri bildirildiğinden, hâlen kalede sakin olan Çepnilerin kaleden çıkarılmaları; ayrıca, azep ve hisar-erlerinin silaya gidişlerinin bir düzen içinde yapıp silasına izinsiz gidenlerin veya vaktinde dönmeyenlerin, dirlikleri başkasına verilmek üzere bildirilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren İbrâhîm'e virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Erciş beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Erciş Kal'ası'nun içinde Çepni tâyifesi sâkin olup ve gedüğe mutasarrıf olup; bundan akdem kal'a-i mezbûre muhâsara olundukda içinde yirlü Çepni olmağla sancağı beğini katlidüp kal'ayı düşmene virmişlerdür." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup min-ba'd kal'a içinde Çepni tâyifesinden bir ferdi komayup ihrâc eylesin ve Erciş kullarından ve azeb ü hısâr-erenlerinden icâzetsüz sıla adına ağalarından icâzet almağla kendü kolaylarına gezerlerimiş. Ağalarına muhkem tenbîh eylesin ki, min-ba'd dirlik tasarruf iden kimesneler sıla için icâzet almalı olduklarında senün ma'rifetünle gidüp ol dahı birine olıgeldüğü üzre icâzet virilüp va'desi* tamâm olup gedüğine geldiğinde tâlib olanlardan bir âharına dahı virile*. Bu husûsda eslemeyüp icâzetsüz sılaya gidenleri ve icâzet ile gidüp va'desinden tecâvüz idenleri yazup bildüresin ki, dirlikleri âhara virile.

Yazıldı.

2073

Kastamonı sancağı beğine, Küre kâdısına hüküm ki:

Küre'de daha önce nâiblikten alınan ve şimdi tekrar nâib olduğu bildirilen Abdülgaaffar'ın halka zulmettiği doğru ise nâiblikten uzaklaştırılıp bundan sonra bir daha nâib yapılmaması.

Hâliyâ Küre Nâ[yi]bi Abdülgaaffâr nâm kimesneden mukaddemâ şikâyet olunmağın niyâbetden ref' olunmak emrüm olmuş iken tekrâr niyâbet idüp re'âyâya zulm ü te'addî eyleyüp re'âyâ mütezacciru'l-hâl oldukları i'âm olunmağın **buyurdum ki:**

Göresiz; mezkûr nâyib sâbıkâ emr-i şerîfle ref' olunmuş ise hâlâ girü niyâbet idüp re'âyâya zulm ü te'addî iderse niyâbetden ref' idüp min-ba'd niyâbet itdürmeyesiz.

Yazıldı.

2074

Antâliyye Kâdısı olup Teke ve Hamîd sancakları tahrîri emrolunan

Tahrir olunan Teke ve Hamid sancağındaki sipahiler beratlarını yenilemedikçe kendilerine yeni tahrirden tezkire verilmemesi.

Yahyâ'ya hüküm ki:

Hâliyâ tahrîr olunan sancakların sipâhîlerinin ba'zı kânûn-ı kadîm üzre berâtların tecdîd eylemedin tahrîr-i cedîd[de]n yâfte alup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getirüp berât eyledüklerinde iki resm alınmak lâzım gelmekle; "Bir berâtdan iki resm alındı." diyü şevkâ eylemeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi tahrîr olunan sancakların sipâhîlerinden emr-i şerîfüm üzre berâtların tecdîd eylemeyen sipâhîler varup yâfte taleb eyledüklerinde berâtların tecdîd eylemeyince aslâ tezkire vermeyesin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Ali Re'îs'e virildi. Fî 24 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2075

Fuvva'ya tâbi Enfiye köyünde Fermani adlı kişinin ma'sarasındaki kallâvîler ile Kıtбіs köyü ma'sarasındaki kallâvîler kavga ederken kavgayı ayırmaya gelen Mısır kullarından Hasan ve Kasım ile çavuşlar kethüdasının adamlarından Cafer, Keyvan, Gaybî, Halil ve Ahmed adlı kişileri Kıtбіslilere yardıma geliyor zannedip katleden Enfiye köyü ahalisinden zanlı ve şüpheli olanların, şayet maktullerin vârisleri davacı iseler, teftiş olunmaları ve suçu sâbit olanların haklarından gelinmesi.

Fuvva ve C[î]ze kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Fuvva kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Fuvva'ya tâbi Enfiye nâm karyeden Fermânî nâm kimesnenün ma'sarasında sâkin olan kallâvîlerin Kıtбіs nâm karye ma'sarasında sâkin olan kallâvîler ile gavgâya mübâşeret itdüklerinde Kıtбіs'de sâkin olup Mısır kullarından olan Hasan ve Kâsım ve çavuşlar kethudâsı âdemlerinden Ca'fer ve Keyvân ve Gaybî ve Halîl ve Ahmed nâm kimesneler kallâvîleri gavgâdan men' etmek için varduklarında Enfiye ahâlîsi kallâvîlerine mu'âvenet ü muzâheret idüp gavgâ def'ına varan kimesneleri Kıtбіs kallâvîlerine mu'âvenete geldiler zannidüp kallâvîler ve Enfiye ahâlîsinden cem'-ı kesîr âlet-i harble üzerlerine gelüp yedi nefer kimesneyi bilâ-sebeb mecrûhan katlidüp ve maktûllerün birinün başın kesüp göndere diküp gezdürüp küllî fesâd idüp sonra bu husûs teftiş olundukda maktûlleri yirinden giderüp libâsların soyup Nîl'e bıraktukların cem'-ı kesîr haber virmeğin (——) ile Nîl suyu arandukda maktûllerden mezbûr Hasan başı kesük altı yirde gönder ile mecrûh bulunup Enfiye ahâlîsinden âdem gönderilüp meclis-i şer'a da'vet olunduklarında Fermânî ve Sâlih nâm kimesnelerden gayri itâ'at-i şer' itmedüklerin" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup zikrolunan maktûllerün vâris-i şer'îleri olup da'vâ iderler ise bu bâbda mazınna vü müttehem olanları ihzâr idüp gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp bir def'a şer'le faslolmayup üzerinden on beş yıl geçmemiş ise hakk üzre teftiş idüp göresiz; fi'l-vâkı' bi-hasebi's-şer' fesâd ü şenâ'ati sâbit ü zâhir olan ehl-i fesâdun şer'le haklarından gelesiz; kimesneye hılâf-ı şer' iş itdirmeyesiz. Lâzîmü'l-arz olanı yazup bildüresiz. Tezvîr ü telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer idüp kazıyyede medhali olmayanı dahlitdirmeyesiz ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olanı rencîde olunmakdan hazer idesiz.

2076

Çorum, Amasya, Canik ve Tokat sancakbeyleri ile kadılarının Keefe tarafına gidecek askerler için tedariki daha önce emrolunan zahire hususunda gerekli ihtimamı gösterip ihmalden sakınarak zahireyi eksiksiz olarak tedarik edip emrolunan mahalle göndermeleri.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 22 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Çorum beğine ve Çorum sancakları kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Mâliyye tarafından mufasssalen hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Kefe cânibi[n]e gidecek asker-i zafer-rehberine zahîre tedârük olunmak" fermân olunmuşdı. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, emr-i sâbikum üzre bi'z-zât taht-ı hükûmetinüzden ihrâc olunacak zahîreyi bî-kusûr tedârük idüp mahall-i me'mûra irsâl ü îsâli bâbında gereği gibi mukayyed olasız. Şöyle ki; emrolunduğı üzre ta'yîn olunan zahîreyi bi't-tamâm tedârük eyle[me]yesiz, –ki, ol sebeb ile maslahat avk olunmak lâzım [gele]– aslâ özrinüz makbûl olmayup azl ile konılmayup mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre emrolunan zahîrenün tedârük ü irsâlinde kemâl-i ikdâm u ihtimâm üzre olasız.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Amâsiyye beğine.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Canik beğine.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Tokat beğine.

Yazıldı.

Mustafâ Çavuş'a virildi.

Bu hüküm virilmedi; ammâ, ol yirleri bu sûretde yazılıp virilmişdür

2077

Kefe'ye gidecek askerler için Niğbolu, Silistre ve Varna'dan tedarik edilmesi emrolunan zahîrenin tedarik edilerek, İstanbul'da da muzâyaka olması sebebiyle, gelen zahîre gemilerinin yarısının İstanbul'a yarısının da Kefe'ye gönderilmesi.

mezbû[r] çavuşa.

Niğbolu kâdîsına hüküm ki:

Kefe mühimmi için emrolunan zahîrenün tedârük[i] lâzım olmağın lâkin mahrûse-i İstanbul'da dahı arpa bâbında ve gayride nev'an muzâyaka olmağın **buyurdum ki:**

Anun gibi gelen zahîre gemileri on olursa beş gemisin İstanbul'a ve beş gemisin mahall-i me'mûra gönderesin. Bu kıyâs üzre her gelen zahîre gemilerin tansîf idüp nisf İstanbul'a ve nisf ol cânibe gönderesin. Eger un bâbında muzâyaka çekilürse buğday tedârük ü irsâl olunmak câyızdır. Ammâ; tedârük olunan buğday gâyet a'lâ olup kem olmaya. Husûs-ı mezbûr mühimdir; ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesin. Bu bâbda

mu'âvenet lâzım olursa Niğbolı beğinden dahı mu'âvenet taleb idüp itmâm-ı maslahat itmek ardınca olasin.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Silistre kâdîsına.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Silistre beğine, Varna kâdîsına.

Yazıldı.

Hı.

2078

Silistre ve Niğbolı ve Vidin ve Üsküb ve Kratova ve Filibe

Silistre, Niğbolu, Vidin, Üsküb, Kratova ve Filibe'deki havâss-ı hümâyûn mahsulâtına ait Ağustos irsaliyeleri geciktiğinden, her müfettişin kendi sorumluluk bölgesine ait Ağustos irsaliyesini âcilen Hazine-i Âmire'ye göndermesi; aksi halde şiddetle cezalandırılacakları.

Kâdîlıkları'nda vâkı' olan havâss-ı hümâyûn müfettişlerine hüküm ki:

Havâss-ı hümâyûn mahsulâtının Ağustos irsâliyyesi evvelen bu zamâna değin kalmayup gelüp Hızâne-i Âmire'ye vâsıl olurdu; bu zamâna kalmazdı. Bu senede vâkı' olan Ağustos irsâliyyesi henüz gelmemeğe sebep ü bâ'ıs nedür? Bu bâbda müstehıkk-ı itâb ü ıkâb olmuşsızdur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp her birinüz nezâretinüze müte'allik olan aklâmın Ağustos irsâliyyesin mu'accelen gönderüp Hazîne'ye teslim itdüresiz; ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz. Şöyle ki; zikrolunan irsâliyye ber-vech-i isti'câl gelüp irişmeye, ihmâlinüzden ve adem-i kudretinüz olduğundan nâşî olup azl ile konılmayup eşedd-i itâb ile mu'âteb olursız; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

2079

Bayram Çavuş'a virildi. Fî 22

Vezîr Sinan Paşa'nın Yemen hizmeti için kavvas istemesi halinde, istediği kadar kavvasın Şam beylerbeyi tarafından ihraç olunup gönderilmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbıkâ Mustafâ Paşa ile Yemen'e bile gitmek için Şâm'dan bin beş yüz nefer kavvâs ihrâc olunmak emrüm olmağın müşârun-ileyh Mustafâ Paşa beş yüz nefer kavvâs ihrâc idüp alup gitmişti. Hâlâ Yemen hıdmeti düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Sinân Paşa *dâmet ma'âlihiye* tefvîz olunmağın; "Dahı kavvâs lâzım olursa Şâm beğlerbeğisinden taleb idesin." diyü hükm-i

şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi mûmâ-ileyh Sinân Paşa *dâmet ma'âlihi* tarafından kavvâs taleb olunursa te'hîr u terâhî itmeyüp sâbıkâ ta'yîn olunan kavvâslardan taleb olunduğı kadar kavvâs ihrâc eyleyüp ulûfeleri ve zâd ü zevâdeleri [ile] mu'accelen müşârun-ileyh cânibi[n]e irsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr emr-i mühimdür; ihmâl olunmayup bâb-ı ikdâm u ihtimâmda mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

Kethudâsı Hüseyin'e virildi. Fî 20 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2080

Çorum'a tâbi Hacıhamza ve Kepür adlı derbentlerde adamlarıyla birlikte eşkıyalık yaptığı bildirilen Kürt tâifesinden Oruç ile adamlarından yakalanamamış olanların yakalanarak teftiş olunmaları.

Çorum Sancağı Beği Gülâbî Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Livâ-i mezbûra tâbi Hâcîhamza ve Kepür nâm derbendlerde Kürd tâyifesinden Oruç nâm kimesne etrâfda olan kurâ halkı[n]dan yedi-sekiz nefer kimesneler ile ittifâk idüp bir yıldan berü derbendlerde katl-i nefis eyleyüp dört-beş nefer elegendüp şer'le sâbit olup sicill olunup haklarından gelinüp ve müslimânların mâlların mezbûr Oruç beş yüz koyuna virüp İstanbul ve Burusa câniblerine bey' eylemek için gitmişdür." diyü i'lâm itmişsin. İmdi; zikrolunan ehl-i fesâdun gaybet idenlerin dahı elegetürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan ehl-i fesâdı yataklarına ve turaklarına ve akvâm u akribâlarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara her kande ise buldurup elegetürüp husamâ muvâcehesinde bir def'a şer'le faslolmayup on beş yıl mürûr itmeyen kazıyyelerin ber-mûceb-i şer'-ı kavîm toprak kâdîları ma'rifeti ile teftîş idüp göresin; ba'de's-sübût ehl-i fesâd sipâhî ise habsidüp sûret-i sicilleriyle bile yazup arzidesin; değil ise şer'le lâzım geleni yirine koyasın. Bu bahâne ile şer'-ı kavîme muhâlif te'addî olup ahz ü celbden hazer idesin.

2081

Prevadi kazasının Matra köyü sakinlerinden Ekşi Sinan adlı sipahinin Abdullahbiğ köyü sakinlerinden Musa ve Mehmed'in yetmiş koyununu kendi sürüsüne mi kattığı, yoksa Musa ve Mehmed'in borçlarını vermemek için iftira mı ettiklerinin, Ekşi Sinan'ı Musa'nın mı, yoksa zevcesinin mi yaraladığının; Matra köyü sipahisi vefat ettiğinde mevkufa ait mahsulü kabzeyleyip eylemediğinin ve reâyayı mahkemeye gitmekten alıkoyup koymadığının teftiş edilerek tafsilatlı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Hersek Beği Kethudâsı Dâvûd'a virildi. Fî 22 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Silistre beğine ve Pravadi ve Varna kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Pravadi kâdîsısın, bundan akdem Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Matra nâm karye sâkinlerinden Ekşi Sinân nâm sipâhî Abdullâhbiğ karyesinde sâkin olan Mûsâ Beğ'ün ve Mehmed'ün yetmiş re's tavarların sürüp tavarlarına ilhâk eylediğin ve meclis-i şer'a da'vet olundukda gelmeyüp mîrî maslahat vâkı' oldukça re'âyâyı idlâl eyleyüp mahkemeye gelmeğe komayup Matra karyesinin sipâhîsi fevtoldukda mevkûfa âyid olan mahsûli kendüsi kabz u zabt eyleyüp ve Çingâneleri evinde saklayup şer'-ı şerîf cânibi[n]den varan âdemlere iltifât eylemediğin" ve sen ki sancakbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Silistre'ye tâbi' Abdîbeğ karyesinde Hüseyin bin Yûsuf demekle ma'rûf hâtûn meclis-i şer'a gelüp mezbûr için; "Zevcüm Mûsâ döğmek isteyüp ol dahı kaçup eve düşüp bir hıdmetkârı ile ardınca gelüp evüme girüp ikisin bıçağla urup mecrûh eyledüm." didüğü Silistre kâdîsı sebt-i sicill idüp eline huccet virdüğün" bildürmişsin. İmdi; mezbûr dahı Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "Mezkûr Mûsâ ve Mehmed yazılı ra'ıyyetlerüm olup üzerlerinde dört yıllık hakkum olup taleb eylediğinde kırk üç re's sığır virüp üzerlerinde dahı bin beş yüz akça hakkum olur; taleb eylemek için vardukda mezbûrları ve hıdmetkârı kendüler bıçağla urup mecrûh eylediler; hâtûnları urmadı. Mücerred bâkî hakkum virmemek için iftirâ iderler." diyü bildürüp; "bu bâbda elinde fetv[â]sı olup hakîkati üzre görölüp arz olunmasın" taleb eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihzârı lâzım olanları ihzâr eyleyüp dahı bu husûsı bi'z-zât ber-mûceb-i şer'-ı şerîf hakk üzre teftîş eyleyüp göresiz; fi'l-vâkı' mezbûr Sinân zikrolunan tavarı mezkûrlardan cibr ile hılâf-ı şer'-ı şerîf[mi] almış dur, yohsa yazılı ra'ıyyetleri olup üzerlerinde hakkı olmağla haklarına tuta (?) mı virmişlerdür, nicedür ve re'âyâyı idlâl eyleyüp mahkemeye gelmeğe komaduğı sahîh midür ve mevkûfa âyid olan mahsûlden nesne alup kabzeylemiş midür ve mezbûr ve hıdmetkârı bıçağla urup mecrûh eyleyen Mûsâ'nun zevcesi midür, yohsa Mûsâ mı, kendüsi mi urmuşdur, asl[ı] nedür; aslâ bir cânibe meyl ü muhâbâ eylemeyüp hakk-ı sarîha tâbi' olup dahı keyfiyyet-i ahvâl ne vechile olduğın tafsîl ile teftîş eyleyüp tamâm hakîka[t]i üzre ma'lûm idinüp dahı mufassal ü meşrûh yazup vukû'ı üzre arz eylesiz.

Yazıldı.

Galata emînine virildi. Fî 26 Ra., sene: 976

2082

Haleb beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Yemen mühimmi için Haleb'den on gemilik kereste kestirilerek emrolunan yerden yalıya indirilmesi.

Yemen mühimmi için Cilgörkozi (?) Korusı'ndan bi'l-cümle kadîmden kesilegelen yirlerden on kıt'a gemi kerestesi kesilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mevâzı'-ı mezbûreden mevsimiyle on kıt'a [gemi] kerestesin kesdürüp perâkende eylemeyüp [emr]olunan mahalden yalıya indüresiz ki, gemilere

tahmîl olunup mahall-i me'mûra irsâl oluna. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâl olmayup () yâhûd; "Mu'âfiyyet üzre emrimüz vardır." [diyü] kimesneye te'allül itdürmeyüp adâletle itmâm-ı maslahat idesiz. Ammâ; bu bahâne ile mübâşirinden ve gayriden hılâf-ı [emr] zulm ü te'addî olmayup ahz ü celb olunmakdan ihtiyât üzre olası.

Hi.

Bu sûretde, Atana beğine dahı* yazılup virildi.

Hi.

Bir sûreti, Uzeyr beğine.

Yazıldı.

Âdemisi İbrâhîm'e virildi.

2083

Amâsiyye sancağında vâkı' kâdîlara hüküm ki:

Amasya sancağı kadılarının hırsız, harâmi ve ehl-i fesâdı Sancakbeyi İlyas Bey'in bilgisi dışında, davalarını kitabına uydurup korudukları bildirildiğinden, bu gibilerin davalarının sancakbeyinin marifeti ile görülüp şer'an gereken cezalarının icra edilmesi.

Livâ-i mezbûr Beği İlyâs dâme izzühû mektûb gönderüp; "taht-ı kazânuzda ba'zı hırsız u harâmî vü ehl-i fesâd olup âdem katlidüp evler ve yollar basup fesâd ü şenâ'atleri zâhir oldukda müşârun-ileyhün ma'rifeti olmadın bir tarîk ile sûret-i şer'a koyup sıyânet eyledüğünüz" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol asıl hırsız u harâmîliği şer'le sâbit olan ehl-i fesâd ü kuttâ'-ı tarîk mûmâ-ileyhün ma'rifeti olmadın görmeyüp şer'-ı şerîf üzre mûmâ-ileyhün ma'rifeti ile lâzım geleni icrâ idüp şer'le ehl-i fesâdun hakkından gelesiz.

Yazıldı.

2084

Mahrûse-i İstanbul'dan Dubravenik'e varınca yol üzerlerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Dubrovnik taraflarında bir kâfir ile bir müslümanı değiştirmek üzere gönderilen Mir Malta adlı zimmîye dokunulmaması.

Hâliyâ Mir Malta nâm zimmî ol cânibde bir kâfir ile bir müslimân değiştirmek için gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Yolda ve izde kimesne mâni' olmayup dahl ü tecâvüz eylemeye ki, emîn ü sâlim* varup göndere.

2085

Tedmr sancağında Arap eşkıyasının vilâyete zarar vermesini önlemek için Tedmr köyünde yapılan kalenin dizdar vs. neferâtına etraftaki mezraalardan kimsenin tasarrufunda olmayan yerlerden belirtilen miktarlarda timar tevcih edilmesi hususunda Tedmr kadısı arz gönderdiğinden, Haleb beylerbeyinin, sözkonusu kaleye kaç topçu neferi ve hisar-eri koymak gerekeceği, etrafındaki arazinin metruk ve timar için yeterli büyüklükte olup olmadığı vs. hususları iyice tahkik ederek Südde-i Saâdet'e bildirmesi.

Yazıldı.

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Tedmr Kâdısı Mevlânâ Ahmed Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Karye-i Tedmr beriyye ağzında olup eşkıyâ-yı A'râb'un vilâyete mazarrat ü ifsâdı ref'ı için Tedmr Sancağı Beği olan Necmî Mehmed karye-i mezbûrede bir kal'a binâ idüp etrâfında ba'zı hâric ez-defter ve ba'zı dâhil-i defter olup kimesnenün tasarrufunda olmayan hâlî vü harâb arâzî vü mezârî'dan dizdârına beş bin ve kethudâya dört bin ve bölükbaşılara üçer bin ve atlu tüfenklülere ve topcıya ve bevvâba ikişer bin ve hisâr-erenlerine bin beş yüzer* akça tîmâr virilürse hem memleket ma'mûr olur ve hem Hızâne-i Âmire'ye dahî nef'ı olur." diyü arzitedüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile tettebbu' u tecessüs idüp göresin; zikrolunan kal'aya kaç nefer topcı vü hisâr-eri konmak lâzımdür ve kal'a-i mezbûre etrâfında tîmâr ta'yîn itdüğü arâzî vü mezârî kimesnenün nizâ'lusı ve yazılusı mıdur, değil [mi]dür, olmadığı takdirce dahî ta'yîn olunan mikdârı kimesnelere tîmâr virilmeğe mütehammil midür ve Hızâne-i Âmire'ye ve memleket [ü] vilâyete nef'ı var mıdur, yok mıdur; tamâm aslı ve hakîkati ile ma'lûm idinüp dahî yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin.

Yazıldı.

2086

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Bakır avadanlık işleyen esnaf, bir kısım tüccarın İstanbul'daki bakırı İran'a götürmelerinden dolayı bakır bulamadıkları yolunda şikâyetle bulunduklarından, gerekli tedbirlerin alınıp İran'a bakır götürülmesine mâni olunması; götürmek isteyenlerin bakırlarına el konulup kendilerinin hapsedilmesi.

() Bakır avadânî işleyenler Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "ba'zı tâcir mahrûse-i mezbûrede bulunan bakırı alup Yukarı Cânib'e iletmekle bakır bulunmayup muzâyaka çekdiklerin" bildürdiler. İmdi; Yukarı'ya bakır virilmek emrüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mahrûse-i mezbûre bakırcısınınun eger cedîdi ve eger atıkıdur; aslâ Yukarı'ya gider tüccâr tâyifesine ve gayriye kimesneye bakır

aldurmayup men' u def' eylesin ve iskele vü gümrük emî[n]lerine onat vechile tenbîh ü te'kîd eylesin ki, anun gibi emr-i şerîfûme muhâlif bakır alup Yukaru Cânib'e iletmek için iskeleye varup geçürmek istedüklerinde bakırın girift idüp sâhiblerin habsidüp Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2087

Şâm beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Şam'da, rüşvet aldığı ve müslümanlara zulmettiği bildirilen Hanbelî Nâibi Muhammed bin er-Rahci'nin (?) teftiş edilmesi ve iddialar doğru ise nâiblikten uzaklaştırılması.

Hâliyâ; "nefs-i Şâm'da Hanbelî Nâyibi olan Muhammed bin er-Rahcî (?) nâm kimesne mürteşî olup müslimânlara küllî zulm ü te'addîsi olduğu" i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Mezkûr nâyibün ahvâlin hakk üzre teftîş idüp göresiz; fi'l-vâkı' müslimânlara te'addîsi olduğu zâhir ise niyâbetden ref' idüp hılâf-ı şer' iş itdürmeyesiz.

Yazıldı.

*Ferhâd Voyvoda'ya virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976**

2088

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Yemen Serdarı Vezîr Sinan Paşa Mısır'daki ümerâ, kâşîf, müteferrika vb. ağır dirlik sahibi kimselerden ve başkalarından her kimi Yemen'e götürmek isterse mâni olunmaması; ayrıca, ihtiyaç duyacağı silâh, zahire vs.nin tedariki hususlarında da kendisine yardımcı olunması.

Düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Sinân Paşa *dâmet ma'âlîhi* ile Yemen'e gitmek emrüm olup gitmek isteyenler eger kâşîflerdür ve eger gayrilerdür; bile alup gidüp inşâ'a'llâhü'l-E'azz ıslâh-ı memleket müyesser olup avdet olundukda girü yirlü yirlerine gelmek emrüm olmışdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mahmiyye-i Mısır'da olan kullarumdan eger ümerâ vü küşşâf u müteferrikalardur; ol asıl ağır dirliklü kimesnelerden ve gayriden müşârun-ileyh her kimi alup giderse Yemen'e bile alup gitmek istedükde mâni' olmayup bu bâbda müşârun-ileyhe irsâl olunan mufassal emr-i şerîfüm muktezâsınca amel olunup bile gide ve mûmâ-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzre uğur-ı hümayûnumda hıdmetde bulunup inşâ'a'llâhü'l-E'azz anun gibi feth u zafer müyesser olup avdet olundukda girü yirlü yirine geleler ve Yemen'e müte'allik olan sâyir umûrda eger zahîre ve eger yarak ve gayridür; her ne ise lâzım olan cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyüp hüsn-i mu'âvenet ü muzâheretde envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin.

2089

Yazıldı.

Çavuş âdemisi Ahmed Bâlî'ye virildi. Fî 20 Rebî'u'l-evvel, sene:

Manyas'da hırsızlık ve harâmilik suçlarından mahbus bulunan Mehmed ve Pîr Ali'nin, halkın talebi üzerine diğer eşkıyaya ibret olması için mahallinde siyaset olunmaları.

976*

Manyas kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından olup ol câniblerde mahâyif teftîşinde olan Mustafâ Çavuş'a hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem hırsuz u harâmî teftîşinde kuttâ'u't-tarîk u harâmî[lı]kları sâbit olup sicill olunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilüp siyâset olunanlardan mâ'adâ Mehmed ve Pîr Ali nâm kimesnelerün dahı hırsuz u harâmîlikleri sâbit olup bi'l-fi'l anda mahbûslar olup vilâyet halkı mezbûr için mahallinde siyâset olunup sâyir ehl-i fesâda mûcib-i ibret ü nasîhat olmaların recâ itdüklerin" arzyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Kazıyye-i mezbûre arzulunduğı gibi olup ehl-i fesâdlar ise sâyir eşkıyâya mûcib-i ibret ü nasîhat olmak için mezbûrları mahallinde siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresiz.

[Yev]mü'l Erbi'â, fî 24* Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

2090

Gazze Kal'ası topçılarından Mustafâ'ya virildi. Fî 24 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Gazze Kalesi'nde kurşun kalmadığından, Şam'da bina olunan medreselerden arta kalmış kurşun varsa beş kantar verilmesi.

Şâm beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Gazze Beği Behrâm dâme izzühû mektûb gönderüp; "Gazze Kal'asında kurşun kalmayup beş kintâr kurşun virilmesin" bildürmeğın Şâm-ı Şerîf'de binâ olunan medreselerden kalan kurşundan beş kintâr kurşun virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Kal'a-i mezbûre mühimmi için zikrolunan medreselerden bâkî kalmış kurşun var ise emrüm üzre beş kintâr kurşun viresin.

2091

60

Gazze Kalesi için Haleb Hazinesi'nden beş kantar barut verilmesi.

Yazıldı.

Hi.

Haleb beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Gazze Beği Behrâm dâme ızzühû mektûb gönderüp; "Gazze Kal'ası'nda barut kalmayup beş kintâr barut virilmesin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyh âdem gönderüp barut taleb eyledükde kal'a-i mezbûre mühimmi için Hazîne-i Haleb'den beş kintâr barut viresin.

Yazıldı.

Mezbûr Mûsâ'ya virildi. 26 Ra., sene: 976

2092

Sâdık Çelebî'ye hüküm ki:

Birisini su aldığı, diğeri de harap olduğu bildirilen Kızıuçan sancağı tuzlalarının tümünü Erzurum gönüllülerinden Musa, defter-i cedîde kaydolanandan yüz otuz bin akçe fazlasına talep ettiğinden, tuzlaların bu miktar mahsule mütehammil olup olmadığının tespit edilip bildirilmesi.

Bundan akdem Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kızıuçan sancağı tuzlalarının birin su alup ve biri dahı harâba müşrif olup cüz'î mahsûl hâsıl olur." diyü arzylemiş idün. Hâlâ Erzurum gönüllülerinden Mûsâ nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "zikrolunan tuzlalarının cümlesi defter-i cedîde kaydolanandan yüz otuz bin akça ziyâdeye kabûl eyledüğün" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; zikrolunan tuzlalar ol mikdâr mahsûle mütehammil midür, nicedür; vukû'ı üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Galata emînine virildi. Fî 26 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2093

İznikmid kâdîsına hüküm ki:

Yapılacak mirî gemiler için İznikmid kazasındaki hâssa korulardan ırgad ağacı kesilmesine korucuların müdahale ettirilmemesi.

Yapılması fermân olunan mîrî gemiler mühimmi için ırgad ağacı lâzım olmağın zikrolunan ağaç hâssa korılarda bulunup kesilmek lâzım oldukda korucılar mâni' oldukların i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi zikrolunan korudan mîrî gemiler mühimmi için lâzım olan ırgad ağacın kesüp almak istediklerinde korucılardan kimesneyi ta'arruz itdirmeyüp men' u def' eylesin ki, mîrî gemiler mühimmi için kifâyet mikdârı ırgad ağacın kesüp alalar. Husûs-ı mezbûr mühimdür; korucılara tenbîh eylesin ki, lâzım olduğu kadar ırgad ağacın kesmek istediklerinde mâni' olmayalar. Ammâ; bu bahâne ile hâssa korılardan gayri ağaç kesdürilmekten ihtiyât üzre olasın.

2094

Yazıldı.

Âdemisi Hudâvirdi'ye virildi. Fî 24 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Mahayif teftîşi emrolunan Müteferrika Muharrem, Nevâhî-i Yanbolu kadısı ile teftîşe başlayıp isimleri yazılı suçluları istediklerinde kadı'nın "hapisten kaçtılar" diyerek vermediğini bildirdiğinden, adı geçen kazalardaki suçluların ahvâlinin mahayif müfettişleri marifeti ile görülmesi; onların marifeti olmadan görülmemesi.

Eskihisâr* ve Zağra Yenicesi ve Kızılağaç ve Yanbolı ve Nevâhî-i Yanbolı kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ müteferrikalarumdan mahâyif teftîşi emrolunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Muharrem dâme mecdühû Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Zikrolunan teftîşe mübâşir olan Nevâhî-i Yanbolı kâdîsı ile teftîşe şürû' idüp ehl-i fesâd taleb olundukda Yenice-i Zağra kazâsından Hâcî ve Benderli Kara Mahmûd ve Lutfî nâm meşhûr hırsuzlar mahbûs iken kâdî bize teslim itmeyüp; "Habsden kaçdı." diyü cevâb virüp dikkat ile her husûsa mübâşeret olundukda bizüm ile mu'âraza iderler." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Taht-ı kazânuzda vâkı' olan mücrimlerün ahvâli görilmelü oldukda müşârun- ileyh ma'rifeti ile görüp anlar ma'rifeti olmadın görmeyesiz ki, sâbıkâ virilen hükm-i hümayûnum mûcebince lâzim geleni yirine koyalar.

Yazıldı.

Alî Re'îs'e virildi. Fî 24 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2095

Mısır beğlerbeğisine:

Mısır'da yapılması emrolunan at gemilerinin Gelibolu gemileri gibi, rûzgâr olmadığı zaman kürekle kullanılacak tarzda yapılması.

Hâliyâ ol cânibde yapılması fermân olunan at gemileri Gelibolu gemileri üslûbı üzre yapıp rûzgâr muvâfık olmadığı zamânda kürekle çekilmek mümkün olmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, hâliyâ emrüm üzre yapılması fermân olunan at gemilerin Gelibolu gemileri üslûbı üzre yapdurasın ki, lâzim olduğu zamânda kürek çekilmeğe kâbiliyyet ola. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ihtimâmda mücidd olasın.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 24 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2096

Önceki Eflak voyvodasının Şehzâde Murad ve oğlu Mehmed için pişkeş olarak hazırlayıp Şehzâde'nin bargir almak için Eflak'a gönderdiği rahtvanına verdiği ve azledilmesi üzerine yeni voyvodanın adamları tarafından yağmalandığı bildirilen yüzbin akçe ve yetmişbeş bargirin her kimde ise bulunup teslim edilmesi.

Yazıldı.

Mehmed nâm kapucıya (?) virildi.

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ ferzend-i erc-mend-i erşed-i es'ad, izzet-şi'âr, devlet-disâr, mahz-ı lutfu'llâhi'l-Meliki'l-Cevâd oğlum Murâd *tâle bakâhü* Lalası iftihâru'l-ümerâ'i'l-kirâm Ferruh *dâme ulüvvühü* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mûmâ-ileyhün hâssa arabaları için bârgîr lâzim olmağın mukaddemâ akça ile rahtvânlar Eflak vilâyetine gönderilüp vardukda Eflak voyvodası yüz bin akça pişkeş ve yüz bârgîr ve mûmâ-ileyhün oğlu Sultân Mehmed *tâle bakâhü* için dahı elli re[']s bârgîr tedârük itmiş iken mezkûr rahtvân meblağ-ı mezbûrı ve bârgîrleri voyvoda yanında alıkoyup akça ile Boğdan vilâyetinden dahı bârgîr satun almağıçün Boğdan'a gitmeğın bu bâbda Eflak voyvodası ma'zûl olmağla bârgîrlerden yetmiş beş bârgîr ve ol yüz bin akça zâyi' u telef olup mezkûr voyvoda da vech-i meşrûh üzre; "Telef olan mâl ü bârgîrleri hâliyâ voyvoda olanun âdemlerinden yağmâ idüp taleb oluna." diyü mühürlü mektûbı ile i'lâm itdüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup dikkat ü ihtimâmla teftiş ü tefahhus eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' zikrolunan akça vü bârgîrleri âdemlerün mi yağmâ itmişdür, nicedür ve bi'l-cümle zâyi' olan akça [vü] bârgîrleri eger âdemleründedür ve eger âhardadır; her kimde ise zuhûra getirüp bî-kusûr teslîm itdüresin. Anun gibi lâzimül'-arz husûs olursa yazup bildüresin.

Yazıldı.

Muhzır kâtibine virildi. Fî 27

2097

İnegöl kâdîsına hüküm ki:

İnegöl'de, hizmetinde bulunduğu Ali Kethüda'nın bağını beklerken Kulaca köyünde Hüseyin bin Süleyman'ın oğlu Süleyman ve bir yoldaşı tarafından zorla kaçırılarak başka birine satıldığı ve kaçarak tekrar Ali Kethüda'ya geldiği bildirilen acemi oğlanı İsmail'i kaçırانların yakalanıp teftiş olunmaları ve suçları sâbit olursa sicil sûretleri ile mahbusen Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Dergâh-ı Mu'allâm'a sûret-i sicil gönderüp; "acemî-oğlanlarından İsmâ'il nâm emred oğlan hıdmet itdüğü Alî Kethudâ'nun bağın bekleriken Kulaca nâm karyede sâkin Hüseyin bin Süleymân nâm kimesnenün oğlu Süleymân bir yoldaşıyla gelüp elin bağlayup boğazına dest-mâl dıkup cebren alup gidüp üç-dört günlük yolda bir kimesneye dört bin akçaya

satdılar. Andan kaçup yine hıdmet itdüği mezbûr Alî Kethudâ'ya gelüp kazıyye merkûm Hüseyin'ün hâtûnı Luhsar bint-i İbr[â]hîm'den sü'âl olundukda; "Oğlum mezbûr Süleymân mezkûr acemî-oğlanı getürdi; bir gice yatdılar, irtesi bilmezem kande gitdiler." didüğün" bildürmişsin. İmdi; mezkûr acemî-oğlanın satan kimdür; elegelmesi lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile dikkat ü ihtimâmla teftîş ü tefahhus idüp göresin; kazıyye arzolunduğı gibi olup zikrolunan kimesneler mezbûr acemî-oğlanın ol vechile bağlayup varup satduğı vâkı' mıdur ve mezbûrlar ne makûle kimesnelerdür, töhmet-i sâbıkaları var mıdur ve mezbûrı kime satmışlardır, nicedür; tamâm hakk üzre dikkat ü ihtimâmla teftîş ü tefahhus idüp şer'le sübût bulursa sûret-i sicille bu fesâdı idenleri mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; tamâm hakk üzre olup hılâf-ı vâkı' kazıyye arzolanmakdan hazer eyleyesin ve ehl-i fesâda dahı aslâ hımâyet olunmayup vukû'ı üzre bildüresin.

Yazıldı.

Anber Ağ'a'ya virildi.

2098

Medîne-i Münevvere kâdîsına hüküm ki:

Kadı izniyle Medîne'den Kâbe'ye gidip hastalığı sebebiyle zamanında gelemeyen dirlik sahiplerinin üç ay geçmeden dönmeleri halinde dirliklerinin alınmaması.

Sizün ma'rifetinüzle ba'zı fukarâ Ka'be-i Mu'azzama'ya vardukda marîz olup bir mikdâr kalmak ile dirliği alınurmuş. İmdi; **buyurdum ki:**

Göresin; ol asıl izn ile varup anda marîz olan kimesnelerün üç aya değin eğlenüp gelmedüğü mukarrer olursa dirlikleri alına. Şöyle ki; üç ay geçmeden gelürler ise anun gibilerün dirliklerin aldurmayasın.

2099

Vezir Sinan Paşa'nın, Mısır'dan Südde-i Saâdet'e gönderilecek Mısır hazinesi ve Yemen Seferi hazırlıklarına dair gönderdiği mektubun alındığı; ancak Yemen Serdarlığı'nın Vezir Mustafa Paşa'dan alınıp kendisine verildiği ve gerek serdarlık, gerekse Mustafa Paşa'dan alınacak tuğralı kâğıtlar ve sancak başları hakkındaki hükmün de daha önce gönderildiği; Yemen için toplam dört bin yedi yüz adet tüfek gönderildiği, gerekli olursa yine gönderileceği; Yemen'e Mustafa Paşa zamanında karalaştırıldığı üzere karadan gitmesi ve beraber götürülecek asker için gerekli develeri tedarik etmesi; şayet Mısır'dan götürülecek kullar ikibine yetişmiyorsa eksiği yarar yiğitlerden Mısır Bölüğü adı altında yazarak tamamlaması; yeni Mısır beylerbeyi gelene kadar sefere ait bütün eksiklerini giderip hazır olması ve gelirlenmez yola çıkması; yarar olduğu bildirilen Hamza ve Memi adlı kâşiflerden istediğini alıp beraberinde götürmesi; seferle ilgili yaptığı hazırlıkları yazıp defterini Dersaâdet'e göndermesi; ayrıca kendi gittikten sonra gönderilmesi gerekli şeyleri de yine defter edip bildirmesi.

Yazıldı.

Ferhâd Voyvo[d]a'ya virildi. Fî 27 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûblar gönderüp; "irsâliyyenün tekmîline iki yüz bin filori kalup ol dahı gâyet-i Cemâziye'l-âhıra değin itmâma irişdürilür ve Yemen'e müte'allik eger Yemen Beğlerbeğisi Osmân Paşa ile giden asker zahîresidür ve eger min-ba'd gidecek askere lâzım olanlardur; vâfir ü müstevfî tedârük olunup gemilere tahmîl olundukdan sonra küllî zahîre Bender-i Süveys'de kalduğın" bildürmişsin; dahı her ne dinilmiş ise ve hazîne husûsında ve zahîre ihzârında ve sefer-i mezbûra müte'allik olan sa'y ü ikdâm ve hüsn-i ihtimâmınız* bi't-tamâm ma'lûm-ı şerîfüm olmışdur. Sizün re'y-i sâyib ve fıkri-sâkıbınızdan dahı me'mûl ü melhûz* olan bu idi ki, vücûda getürmüşsiz. İmdi; Yemen Seferi hıdmeti size tefvîz u taklîd olunup ol bâbda lâzım ü mühimm olan her ne ise mukaddemâ hükm-i hümayûnum ile i'lâm olunup ve Yemen hıdmetinden ref' olunan Mustafâ Paşa'ya irsâl olunan eger tuğrâ-yı hümayûnum ile olan beyâz kâğıdlardur ve eger sancaklar başlarıdır ve yarakdur; cümlesin sen kabzitmek emrüm olmuş idi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre anları mûmâ-ileyhden alup kabzidüp ve yazılan kul-karındaşlarıyla altı yüz kabza mükemmel tüfenk gönderilüp ve andan mâ'adâ deryâdan gemiler ile iki bin beş yüz kabza tüfenk –ki, ol altı yüz tüfenk ile üç bin yüz tüfenk olur– ve bunlardan gayri hâliyâ bin altı yüz kabza tüfenk dahı irsâl olundu –ki, sekiz yüz altmış kabzası beşer dirhem atar ve yedi yüz kırk kabzası dörder dirhem atar– zikrolan bin altı yüz kabzanun yedi yüz kırk kabzası deryâdan ve sekiz yüz altmış kabzası karadan irsâl olunmuşdur. Şimdiye değin dört bin yedi yüz kabza tüfenk irsâl olunmuş olur. Bu mikdâr tüfenkden Osmân Paşa ile gönderilenden mâ'adâ bâkî kalanı ne tarîk ile mümkün ise siz alup gidesiz; dahı tüfenk lâzım

olursa inşâ'ı'llâh akabinüzce ale't-tevâlî yitişdürilür ve Mustafâ Paşa; "karadan gidilmek mümkün olduğın ve gidildiği takdîrce iki bin beş yüz âdem ile gidilmek câyiz olduğın" arzylemiş. İmdi; üslûb-ı mezbûr üzre sizün karadan gitmenüz emrüm olmışdur. İki bin beş yüz âdem ile mi yohsa dahı ziyâde mi veyâ dahı eksük ile mi gidilmek mümkün ü müyesser ise tedârük idesiz ve; "vech-i meşrûh üzre gidecek asker için iki bin mehâr deve hâzır olup dört bin mehâr deve ihzârında olduğunuz" bildürmüş idünüz. İmdi; ol vech üzre kifâyet kadarı deve ihzâr idesiz ve iki bin beş yüz âdem ile teveccüh itduğünüz takdîrce beş yüz neferi Şâm'dan varan yeniçeri olup iki bin neferi Mısır kulinun yararlarından eger müteferrika vü çavuşdur ve gönüllü vü tüfenkeidür; bi'l-cümle azebden ve atludan iki bine yitişdüresiz. Anun gibi Mısır kullarından ol mikdâra yitişdürilmek mümkün değil ise bin nefer yarar yiğitlerden eger atlu ve eger yayadur; Mısır Bölüğü nâmına yazup bile alup gidesiz. Nihâyet avn-i Hakk ile maslahat bertaraf oldukda Yemen muhâfazasıçün Yemen'de kalalar. Bi'l-cümle Mısır beğlerbeğisi varup irişince eger zahîredür ve eger sizün ile gidecek barut ve sâyir yarakdur ve askerdür; bi't-tamâm hâzır u müheyyâ idüp müşârun-ileyh geldiği gibi emrüm mücebince mahall-i me'mûra teveccüh idesiz ve Kâşif Hamza ile ve Kâşif Memi ile *dâme izzühümânun* yarar ve istihdâma kâdir oldukları Pâye-i [Serîr-i] A'lâm'a arzölünmüşdur. İmdi; ikisinden kangısın ihtiyâr idersenüz bilece alup gidesiz ve bu hükm-i hümayûn vusûl bulunca emr-i sâbık muktezâsınca sefere müte'allik eger askerdür ve eger zahîre vü barut ve sâyir âlâtdur ne vechile görilmişdür ve min-ba'd ol bâbda re'y [ü] tedbîr-i isâbet-ârân üzre mufassal ü meşrûh kazâyâ defterin yazup Mısır'da kalan çavuşlar ile mukaddemce Der-Sa'âdet'e irsâl eylesesin ve emrolunduğu üzre senün ile gitmeğe âdem ü kul yazılmak lâzım gelürse Mısır'da ekâbir kuli var mıdur, var ise fe-bihâ; emrüm üzre yazup bile iledesin. Ol mikdâr bulunmayıcak mümkün olan mahallerden tedârük idüp yazdurasın. Ve'l-hâsıl Yemen husûsı ve asker ahvâli senün re'y-i isâbet-ârâna tefvîz olunmuşdur. Bu bâbda sâbıkâ ve hâliyâ irsâl olunan emr-i hümayûn ile amel idüp muhtâc-ı arz olan kazıyyeyi tedârük idesin. Eyledükden sonra Südde-i Sa'âdetüm'e arzylesesin ve siz gitdikden sonra akabinüzce eger yarakdan ve eger zahîre vü askerden ne kadar irsâl olunmak lâzım ise defterün bir sûretin anda beğlerbeğiye koyup ve bir sûretin kapuma gönderesin ki, ana göre ale't-tevâlî irsâli bâbında hükm-i hümayûnum irsâl oluna.

Yazıldı.

Hı.

Ferîdûn Beğ hattından yazılmışdur.

2100

Yemen Serdarı Vezir Sinan Paşa'ya toplam iki bin beş yüz nefer ve altı bin deve ile karadan Yemen'e gitmesi ve neferlerdeki eksiği yarar yiğitlerden yazarak tamamlaması emrolunduğundan, Mısır beylerbeyinin kendisine bu vb. hususlarda yardımcı olması; şayet Mısır kullarının Yemen'e gönderilmesi ile muhafaza için adam lâzım olursa Südde-i Saâdet'ten gönderilmesi için arzemesi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Vezîrüm olup Yemen Seferi'ne emrolunan Sinân *dâme ikbâlühü*

Der-sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "min-ba'd Yemen'e karadan gitmek âsân olup ol hıdmetden ref' olunan Mustafâ Paşa için iki bin beş yüz nefer asker ile altı bin deve ile gitmek re'yeyledügin" bildürmişler idi. Üslûb-ı mezbûr ile müşârun-ileyh vezîrüm karadan gitmek emrüm olmuşdur. İmdi; Şâm'dan beş yüz yeniçeri gelmişdür. Andan mâ'adâ Mısır'dan olan müteferrika vü gönüllü vü azebdir; murâd idindüklerin alup gide. Eger ol mikdâr âdem intihâb olunmaz ise bin nefer yarar yiğid yazmak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Ol bâbda müşârun-ileyh vezîrüm re'yeyledügi üzre amel idüp şerholunduğı üzre ihzârı mümkün asker ile ve deve ile mu'accelen tedârük idüp gönderesin. İnşâ'a'llâhü'l-E'azz uğur-ı hümayûnumda hıdmet idenler gereğı gibi ri'âyet olunurlar ve mûmâ-ileyh Mısır'dan ol kadar asker alup gitmeğe vilâyet hıfzına kapum kullarından mâ'adâ âdem lâzım olursa arzidesin ki, Südde-i Sa'âdetüm'den ekâbir kullarından ve kul-oğullarından yazılup irsâl oluna ve mûmâ-ileyh inşâ'a'llâh müteveccih oldukda kemâ-kân eger zahîredür ve eger yarakdur; lâzım olduğı üzre tedârükden hâlî olmayup ale't-tevâlî irsâlden hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Mezbûr çavuşa virildi. Fî 24 Rebî'u'l-evvel

2101

Müteveffa Boğdan Voyvodasının metrukâtının, Petre'nin anasına ve kardeşlerine teslim edilmesi.

Konya kâdisına hüküm ki:

"Bundan akdem Boğdan Voyvodası olup mürdolan Petre'nün vâkı' olan metrûkâtın aynı ile defter olunmasın" i'lâm eylemişsin. İmdi; zikrolunan esbâb aynı ile karındaşlarına ve anasına teslim olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Mehmed Çavuş vardukda, emrüm üzre mezkûr voyvodaunun metrûkâtın gönderdüğüünüz defter mücebince aynı ile karındaşlarına ve anasına bî-kusû[r] teslim eyleyüp ne mikdâr esbâb teslim olunduğın yazup arzeyelesin.

Yazıldı.

Mezbûr çavuşa virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2102

Zağra Yenicesi ve Zağra Eskisi kadılarının o taraflarda koyun hizmetinde olan Bâlî Çavuş'a zorluk çıkardıkları ve elindeki hükm-i şerif hakkında bazı sözler söyledikleri bildirildiğinden, teftiş edilmeleri ve neticenin bildirilmesi.

Yanbolı kâdisına hüküm ki:

Ol cânibde koyun hıdmetinde olan Bâlî Çavuş mektûb gönderüp; "Zağra Yenicesi ve Zağra Eskisi kazâsında beş bin aded koyunun haberin alup kendüye virilen hükm-i şerîfümle iki nefer âdemlerin getürdüp; "Bulivirün." didükde; "Biz koyun bulduk; müselleme dahı teslim itdük; el-ân müselleme elindedür." didüklerinde zikrolunan kadî[lık]ların kâdıları arza gelüp;

"Elinüzden geleni dirîğ itmen; biz bu asıl emri çok gördük." diyü kelimât itdüklerinden gayri âdemlerin ta'zîr itmek kasdidüp ve Yanbolı ve Çirmen Kâdîlıkları'nda dahı koyun vardır. Ammâ; zikrolunan kâdîlar emr-i şerîfe itâ'at itmedükleri ecilden Karînâbâd ve Yanbolı ve Çirmen kâdîlarına âdem gönderilmedi." diyü i'lâm itmeğin husûs-ı mezbûr Hamza Çavuş ma'rifeti ile teftîş olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından Hamza vusûl buldukda, zikrolunan kâdîları ihzâr idüp hakk üzre teftîş ü tefahhus kılup göresin. Şöyle ki; zikrolunan kâdîlar koyun husûsında mezbûr çavuşla gönderilen hükm-i şerîfüm hakkında bu asıl kelimât idüp muhâlefet itdükleri sâbit ü zâhir olursa ma'lûmun olduğı üzre yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyelesin.

Yazıldı.

2103

Karaman Beğlerbeğisi Murâd Paşa'ya hüküm ki:

Halen Nablus Sancakbeyi Kasım Bey'in yanında bulunduğu ve O'nun da geri vermekten imtina ettiğı bildirilen Sâbık Kudüs Beyi Keyvan Bey'in kaybolan kullarının şer' yolu ile geri alınıp Keyvan Bey'in vekiline teslim ettirilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ Kudüs-i Şerîf Beğî olan Keyvân dâme izzühûnun bundan evvel gaybet iden dört nefer kullarından Pervîz nâm kulı Nâblûs Sancağbeğî Kâsım dâme izzühûnun yanında bulunup âdemisine teslim olunduğundan mâ'adâ üç neferini Nâblûs'a mukaddem giden âdemleriyle irsâl eyledüğün Pîrî nâm âdemi haber virdükde çavuş gönderilüp taleb olundukda; "Bana da kul lâzımdür." diyü cümle yat u yaraklarıyla alıkoyup virmedüğün" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle müşârun-ileyhün vekîli vardukda, zikrolunan kulların şer'le mezbûr vekîline teslim itdürüp şer'-ı kavîme muhâlif te'allül ü inâd itdürmeyesin.

[Yev]mü's-Sebt, fî 26 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

2104

Belgrad beğine ve kâdısına hüküm ki:

Belgrad'da işlenen güherçileden tüccar tâifesine ve başkalarına verilmemesi ve her kimde güherçile bulunursa mirî için zaptedilmesi.

Belgrad kazâsında güherçile işlenen yirlerde tüccâr tâyifesi ve gayri güherçile aldıkları istimâ' olunmağın min-ba'd bundan gayra güherçile virilmemesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda emrüm üzre mukayyed olup tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, min-ba'd mîrîden gayriye eger tüccâr tâyifesinedür ve eger gayradur; güherçile virilmeye. Ba'de't-tenbîh her kimde güherçile bulunursa girift eyleyüp mîrî için zabtitledüresin.

2105

Yazıldı.

Hâssa re'îslerden Ali'ye virildi. Fî 26 Ra., sene: 976

Mısır'a gönderilen tüfeklerin, rûzgâr uygun olmadığı takdirde Rodos'tan çekdirme gemilerle Mısır'a ulaştırılması; Mısır'dan Rodos'a sürülmesi emredilen Şeyh İsa'nın da dönüşte alınıp gemiye konulup Rodos'a götürülmesi.

Rodos sancağı beğine hüküm ki:

Hâliyâ diyâr-ı Mısır'a tüfenkler irsâl olunmuşdur. Anun gibi rûzgâr* muhâlif olursa çekdirme gemilerle diyâr-ı Mısır'a ulaştırmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, şöyle ki; rûzgâr muhâlif olursa Mısır'a gidecek tüfenkleri emîn ü sâlim mahmiyye-i Mısır'a îsâl idiviresin ve Rodos'a sürilmek fermân olunan Şeyh İsa'yı taleb idüp gemiye koyup bile getüresin.

Yazıldı.

Bu dahı. M.

2106

Reşid İskeleyi'nin muhafaza hizmetinin eskiden olduğu gibi emîn ve subaşılar eliyle yürütölüp bu hizmet için ayrıca Mısır beylerinden kimsenin tayin olunmaması.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Reşid İskeleyi'ne şimdiye değin muhâfaza için Mısır beğlerinden kimesne ta'yîn olıgel[mey]üp emîn olan kimesne hıfz u hırâset idegelmiş iken hâliyâ Mısır beğlerinden muhâfaza tarîkıyla beğ göndermekle re'âyâyâ küllî te'addî vü tecâvüz olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Zikrolunan iskeleye muhâfazasıçün Mısır beğlerinden kimesne gönderilmeyüp evvelden olıgeldüğü üzre emîn ü sübaşısına hıfz u hırâset itdüresin; olıgelene mugâyir iş itdürmeysin.

Yazıldı.

Bu dahı. M.

2107

Yemen için Payas İskeleyi'nden kestirilip İskenderiye'ye gönderilen kadirga keresteleri ile Süveyş'te beş adet kadirga yaptırılıp hazır bekletilmesi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Yemen mühimmi için Payas İskeleyi'nden kesdürölüp İskenderiyye'ye

gönderilen beş kıt'a kadirga keresteleri Süveys'de yapılmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp Süveys İskelesi'nde emrüm üzre beş kıt'a kadirga yapıdurup mu'accelen itmâma irişdüresin ki, mahallinde hâzır u müheyyâ buluna. Husûs-ı mezbûr mühimdür; bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesin.

Yazıldı.

Arz getüren Mehmed'e virildi. Fî 27 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2108

Edirne kâdisına hüküm ki:

İstanbul'un ihtiyacı için koyun getirmekle görevlendirilen celeplerin koyunlarına Edirne kasaplarının müdahalesine engel olunması.

Mahmiyye-i İstanbul zahîresiyçün ta'yîn olunan yazılı celeblerin koyunların mahmiyye-i Edirne kassâbları bunda gelmeğe mâni' olurlarımış. İmdi; et bâbında ziyâde muzâyaka vardır. Mahmiyye-i mezbûre zahîresiyçün ta'yîn olunan koyuna hâricden dahlolunmak câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Taht-ı kazânda olan kassâblara gereği gibi tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, min-ba'd İstanbul zahîresiyçün yazılı celeblerin koyunlarına dahl ü ta'arruz itmeyeler; anun gibi lâzım oldukda rencber tâyifesinden alalar. Ba'de't-tenbîh şöyle ki; yazılı celeb koyunlarına dahl ü ta'arruz olunduğı istimâ' oluna, gereği gibi mu'âteb ü mu'âkab olmanız mukarrerdür; ana göre mukayyed olasın.

Yazıldı.

Sinân Çavuş'a virildi. Fî 4 Rebî'u'l-âhır

2109

Selanik ve Ağrıboz ve Tırhala ve İnebahtı ve Mora ve Karlili ve

Selanik, Ağrıboz, Tırhala, İnebahtı, Mora, Karlili, Avlonya ve Yanya dahilinden deryaya ve küffara emirsiz tereke verilmemesi hakkında defalarca emir gönderildiği halde emre uyulmadığı ve tereke verildiği bildirildiğinden, tereke verenlerin isimlerinin bildirilmesi ve emrin titizlikle uygulanması.

Avlonya ve Yanya beğlerine ve kâdîlarına hüküm ki:

Nice def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Taht-ı hükûmetinizden deryâya ve küffâr-ı hâksâra emirsüz tereke vermeyesiz." diyü emrüm olmuşdı. Hâliyâ emr-i şerîfûme muhâlif girü tereke virildiği i'lâm olunmağın bu bâbda mes'ûl olmışsızdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda onat vechile mukayyed olup anun gibi emrüm olmadın deryâya ve küffâr-ı hâksâra tereke bey' idenler eger zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdur ve gayridür; her kim ise yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesiz ki, dirlikleri âhara virilüp ve kedülerinün gereği gibi haklarından geline. Şöyle ki; emrüm olmadın taht-ı hükûmetinizde küffâra ve deryâya yine tereke virildiği istimâ' oluna, aslâ özrinüz makbûl olmayup mu'âteb olmanız mukarrerdür.

Ana göre mukayyed olup emr-i şerîfûme muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer idesiz. Bu bâbda tamâm hakk üzre olup bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahlolunmayup ahz ü celb olunmakdan ihtiyât idesiz.

Yazıldı.

Hı.

2110

Keşan, İnöz ve Gümülcine ve Karasu Yenicesi ve Kavala kâdîlarına

Keşan, İnöz, Gümülcine, Karasu Yenicesi ve Kavala kazaları dahilinden harice ve küffara tereke verilmeyip sadece İstanbul zahîresi için emirle gelen gemilere yükletilerek İstanbul'a gönderilmesi.

hüküm ki:

Taht-ı kazânuzdan hâric-i vilâyete aslâ tereke virilmeyüp mahrûse-i İstanbul zahîresiyeçün varan gemilere tahmîl olunup gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup taht-ı kazânuzdan hâric-i vilâyete ve küffâr-ı hâksâra bir habbe tereke virdürmeyüp hemân mahrûse-i İstanbul zahîresiyeçün emr-i şerîfûmle varan gemilere tahmîl itdürüp ve sen ki Kavala kâdîsın, her gemiye kifâyet mikdârı hısâr-eri koyup mahrûse-i İstanbul'a gönderesin. Şöyle ki; emr-i şerîfûme muhâlif küffâra ve hâric-i vilâyete tereke virildiği istimâ' oluna, aslâ vü kat'â özrinüz makbûl olmayup azl ile konılmayup mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olası ve İstanbul zahîresiyeçün varan gemileri tevakkuf itdürmeyüp emr-i şerîfûm üzre ta'yîn olunan mikdârı zahîreyi tahmîl itdürüp irsâl eylesesiz.

Yazıldı.

Sinân Çavuş'a virildi. Fî 4 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2111

Ağrıboz ve livâ-i Tırhala ve kazâ-i Çatalca Mukâta'âtı'na Müfettiş

Anbar-ı Âmire'nin ihtiyacı için Ağrıboz sancağındaki havâss-ı hümayûn terekesinden üç bin müd ve Tırhala Mukâtaâtı'ndan üç bin müd olmak üzere altı bin müd yeni buğdayın gemilere yüklenerek İstanbul'a gönderilmesi; ayrıca Ağustos irsaliyesinin de derhal gönderilmesi.

olan Yenişehir kâdîsına hüküm ki:

Anbâr-ı Âmire mühimmi için buğday lâzım olmağın Ağrıboz sancağında olan havâss-ı hümayûnum terekesinden üç bin müd ve Tırhala Mukâtaâtı'ndan dahı üç bin müd tereke irsâl olunmağıçün Mâliyye tarafından mufassal hükm-i hümayûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gönderilen mufassal hükm-i hümayûnum muktezâsınca ta'yîn olunan terekeyi mu'accelen gemilere tahmîl idüp emrüm üzre mahrûse-i İstanbul'a gönderesiz ammâ; gönderilen buğday su sepilmiş mu'âlec tereke olmayup a'lâ vü güzîdesi ola. Husûs-ı mezbûr

ehemm-i umûrdandur; gereği gibi mukayyed olup yeni terekenün a'lâsından tedârük idüp su sepilmiş ve eski kalmış tereke gönderilmekten be-gâyet hazer idüp bâb-ı ihtimâmda dakîka fevritmeyesiz.

"Ağustos irsâliyyesin mu'accelen gönderesiz." diyü kaydolunmuşdur.
Yazıldı.

2112

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Sâbık Yemen Beylerbeyi Murad Bey'in oğlu tarafından verilen arzuhalde, babasının vefatından önce Muha İskelesi'ne gönderdiği bir çok para ve eşyaya babası vefat ettikten sonra Şehlâ Mehmed tarafından el konulup Zebid'e gönderildiği, daha sonra para ve eşyaların Yemen Beylerbeyi Hasan Paşa tarafından Zebid'den alınıp paranın mirî için zaptedildiği, eşyaların ise Mısır'daki evine götürüldüğü bildirildiğinden, gerekli tahkikatın yapılarak neticenin bildirilmesi ve Murad Bey'in muhallelâtından oğluna düşen kısmın iade edilmesi.

Bundan akdem Yemen Beğlerbeğisi olan Murâd Beğ'ün oğlu Südde-i Sa'âdet'e arz-ı hâl idüp; "babası müşârun-ileyh hâl-i hayâtında Mihâ İskelesi'ne mübâlağa mâl ü nukûd gönderüp Yemen'e müstevlî olan A'râb Ma'rekesi'nde düşmekle Şehlâ Mehmed dâme izzühû alup kabzidüp Zebîd'e getirüp ba'dehû Yemen Beğlerbeğisi olan Hasan dâme ikbâlühû Zebîd'e vardukda zikrolunan mâl ü nukûd alup kabzeyleyüp müşârun-ileyh Murâd Beğ'ün âdemisin vekîl idüp nakdiyyeyi mîrî için kabzidüp dahî nakdiyye vü bahârı yanında alıkoyup ve mâ'adâ esbâbı müşârun-ileyh Hasan dâme ikbâlühû Mısır'da olan evine gönderdiğin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kazıyye arzulunduğı gibi olup fi'l-vâkı' müşârun-ileyh alıkoduğı nakdiyyeyi mîrî için mi kabz u zabt eyledi, yohsa kendüsi mi ekleyemişdür, nicedür ve evine gönderdüğü esbâb ne makûle esbâb olup ve kabzolunan nakdiyye ne mikdârdur, mîrîye mi zabtolunmuşdur, nicedür; aslı ile ma'lûm idinüp vukû'ı üzre yazup bildüresin. Bi'l-cümle müteveffâ-i müşârun-ileyhün muhallelâtından bi-hasebi's-şer'î's-şerîf oğluna âyid olanı şer'le müteveccih olanlardan alıvirüp muhtâc-ı arz olanı vukû'ı üzre yazup arzeyelesin.

Yazıldı.
Murâd Paşa âdemlerinden Ramazân'a virildi.
Bir sûreti, Mısır beğlerbeğisine yazıldı.

2113

Müceddeden tahrir olunan Alacahisar sancağı tevzi olunacağından, hâlen timar tasarruf edenlere âdet üzere yâftelerinin verilmesi.

Yazıldı.

Nişâncı beğ'e gönderildi.

Tımsıvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ emrüm üzre Alacahısâr sancağı müceddeden tahrîr olunup tevzî' olunmak üzre olmağın livâ-i mezbûrda tîmâr tasarruf idenlerün yâfteleri virilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, livâ-i mezbûrda tîmâr tasarruf idüp bi'l-fi'l tîmârları üzerinde bulunanların olıgelen âdet ü kâ[nû]n üzre yâftelerin viresin.

Yazıldı.

Hı.

2114

Tımsıvar'da müceddeden tahrir olunan yerler tevzi olunacağından, icmal defterinin Alacahisar sancağında timar tevziyle görevlendirilen sâbık Modova Kadısı Lütfullah'a gönderilmesi.

Tımsıvar beğlerbeğisine:

Müceddeden tahrîr olunan yerlerin tevzî'ı fermân olunup icmâl defteri lâzım olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Sâbıkâ Modo[v]a Kâdîsı olup Alacahısâr sancağı tevzî'ı fermân olunan iftihâru'l-kuzât ve'l-hukkâm Mevlânâ Lutfullâh zîde fazlühûya icmâl defterin der-kîse idüp mühürleyüp yarar âdemünle irsâl ü îsâl eylesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 27 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

Tezkireci Hasan Çelebi'ye virildi. Fî 28 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2115

Daha önce küffara ve harice tereke verilmemesi için kıyılardaki sancakbeylerine ve kadılara emir gönderilmesine rağmen emre uyulmadığı duyulduğundan, Kaptan Ali Paşa'nın denizi kontrol ederek emre aykırı olarak tereke alıp giden gemilere el koyup reislerini hapsetmesi ve durumlarını arzetmesi.

Kapudân Alî Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem yalılarda olan beğlere ve kâdılara ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "küffâra ve hâric-i vilâyete tereke virilmemek" emrüm olup hâlâ emr-i şerîfûme mugâyir hâric-i vilâyete tereke alup gitudükleri istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup deryâ yüzlerin onat vechile tettebbu' u tecessüs itdürüp anun gibi emr-i şerîfûme mugâyir tereke alup giden gemileri hüsn-i tedârükle

elegetürüp gemilerin girift idüp re'îslerin habseyleyüp vukû'ı üzre ale't-tafsîl ahvâllerin yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandır; bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesin.

Yazıldı.

2116

Ulaşdurmak için Dîvân kâtiblerinden Hasan Beğ'e virildi. Fî 27 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Müteveffa Vezir-i Âzam Ali Paşa'nın Mısır'da bulunan bazı evkâf ve emlâkinin neden mirî için zaptedildiğinin ve mirî ile alâkası olup olmadığının araştırılarak haksız yere zaptedilmiş ise evkâf ve emlâkinin zâbitlerine geri iade edilmesi.

Mısır beğlerbeğisine ve nâzır-ı emvâle hüküm ki:

Mukaddemâ Vezîr-i A'zam olup vefât iden Alî Paşa'nun mahrûse-i Mısır'da ba'zı evkâfı ve emlâkı olup hâliyâ mirî için zabtolunduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; müşârun-ileyhün vâkı' olan evkâf u emlâkı mirî için zabtolunmağa bâ'is ne olmuştur; mirîye alâkası[mı] vardır, nicedür; tettebbu' idüp bî-vech dahlolunmuş ise girü evkâf u emlâkı zâbitlerine zabt u tasarruf itdürüp muhtâc-ı arz ise yazup arzeyeleyesiz.

Yazıldı.

2117

Mütevellî âdemisi Abdurrahmân'a virildi.

Merzifon'da bulunan gayrimüslimlerin alenen meclis kurup içki içmelerine, sarhoş halde müslümanlar arasında gezip onlara sataşmalarına ve müslümanlara içki satmalarına müsaade edilmemesi ve emre uymayanların cezalandırılması; ancak bu bahane ile kendi halinde, kavga gürültü çıkarmadan içen gayrimüslimlere de "içki kokuyorsunuz" diye müdahale edilmemesi.

Merzifon kâdisına hüküm ki:

Hâliyâ merhûm ve mağfûrun-leh ceddüm Sultân Mehmed Hân *aleyhi'r-rahmetü ve'r-rıdvân* Evkâfı Mütevellîsi Mahmûd Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "nefs-i Merzifon'da mütemekkin olan kefare tâyifesi kimi evinde ve kimi bâğında şürb-i hamr idüp mahallât ü çârşû arasında ağızların kokudup müslimânlar arasında gezdükleri için sübaşıya dutdurulup şer'le te'dîb olunup cerîmeleri alınmışken hâlâ tâyife-i mezbûre; "Biz şürb-i hamr itmeğe emr-i şerîf getürdük." diyü alâniyyen meclis kurup râyiha-i hamr ile mest ü âvkâr (?) olup müslimânlar arasında gezüp itâle eyledüklerin" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; kazıyye arzulunduğu gibi ise min-ba'd kefare tâyifesin âşikâre meclis kurup mest ü lâ-ya'kıl müslimânlar arasında gezüp itâle itdürmeyüp ve müslimânlara hamr satdurmayup emr-i şerîfûme muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin; memnû' olmazlarsa te'dîb idüp şer'le lâzım geleni icrâ eyleyesin. Ammâ; bu bahâne ile kefare tâyifesi kendüler

hamridüp gavgâ vü fesâdları olmayup mücerred; "Evinüzde hamr râyihası vardır." ve; "Müslimânlar arasında râyiha-i hamr ile gezersiz." diyü hılâf-ı şer'-ı kavîm ahz ü celb olunmakdan hazer eylesin.

Yazıldı.

Arz getürene virildi.

2118

Yanbolu'da iki zimmîyi katleden Frenk Cafer ile Filibe Voynukları Çeribaşısı Ali'ye ve bir zimmî celep ile bir çobanı katledip eşyalarını gasbeden Atlu adlı harâmîye örf olunup suçunu itiraf edenlerin haklarından gelinmesi ve varsa suç ortaklarının da yakalanarak ahvâlleri görüldükten sonra hapsedilip durumun arz edilmesi.

Nevâhî-i Yanbolı kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından Muharrem'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "ehl-i fesâd tettebbu' olundukda Frenk Ca'fer dimekle ma'rûf kimesne; "Filibe Voynukları Çeribaşısı Alî ile Resko ve Radzari nâm zimmîleri katlitdüklerin" i'tirâf eyledüklerinde mezbûr Alî katli inkâr* idüp lâkin "kâtiller ile musâhıb olduğına" i'tirâf idüp ve evvelden ehl-i fesâd kimesne olduğın bî-garaz kimesneler haber virüp ve Atlu nâm harâmî, bir zimmî celeb ve bir çobân iki harâmîyle katlidüp ba'zı esbâbın aldığın i'tirâf itdüğün" i'lâm itdüğünüz ecilden **buyurdum ki:**

Mezbûrları örf-i ma'rûf ile görüp i'tirâf idenlerin haklarından gelinüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresiz; dahı yoldaşları var ise elegetürüp ahvâllerin hakk üzre görüp kendülerin habsidüp yazup arzeyleyesiz.

Yazıldı.

Mezbûr Evren Çavuş'a virildi. Fî 27 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2119

Hayrabolu'da sipahi oğlanlarından Hasan'ın cariyesinin katli hadisesi teftiş olunacağından, teftişle görevlendirilen Evren Çavuş gelinceye kadar Hayrabolu'daki sâbıkâlıların yakalanıp hapsolunmaları.

Hayrabolı kâdısına hüküm ki:

Sipâhî-oğlanlarından Hasan gelüp evinde câriyesi boğulup kapuya birağılup küllî esbâb gâret olunup kasaba-i mezbûrenün töhmet-i sâbika ile müttehem olanları teftiş olmağıçün Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Evren *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn olunup hüküm-i şerîfüm virilmişdür. **Buyurdum ki:**

Mezkûr çavuşum varınca, kasaba-i mezbûrenün töhmet-i sâbika ile müttehem olanların elegetürüp habseyleyesin ki, çavuş-ı mezkûr vardukda elinde olan emr-i şerîfüm mücebince ahvâllerin şer'le göresin.

2120

Yazıldı.
Hı.

Hâce Ali ve Divâne Hüseyin adlı şakilerin suç ortaklarından oldukları zannıyla yakalanan ve Evren Çavuş ile gönderilen Çorlu'nun Balaban köyünden İdris ve Kurt Bâlî ile Hayrabolu'nun Hâceaydın köyünden Bahar adlı şahısların, davacıları varsa davalarının görülmesi, yoksa kefilleri alınmak şartıyla serbest bırakılmaları.

Çorlu ve Hayrabolu kâdîlarına hüküm ki:

Çorlu kazâsına tâbi‘ Balabanlı nâm karyede İdrîs ve Kurd Bâlî ve Hayrabolu kazâsına tâbi‘ Hâceaydın nâm karyeden Bahâr nâm kimesneler ol câniblerde fesâd ü şenâ‘at üzere olan Hâce Alî, Dîvâne Hüseyin nâm kimesnenün yoldaşlarından zannolunup anda elegetürilüp Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Evren zîde kadruhû mezbûrlarun ahvâlin [teftiş için] mûmâ-ileyh ile girü ol cânibe gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrlarun da‘vâcıları var ise görüp vâkı‘-ı hâllerin hakîkati üzre arzeyelesin. Ammâ; da‘vâcıları yoğışa mezbûrları her birinüz taht-ı kazânuzda olanlardan yarar kefillerin alup habsden ıtlâk eyleyesiz ki, sonradan hasımları zuhûr idüp taleb iderler ise kefillerinden taleb olunup şer‘le görüle.

Yazıldı.
Hı.

2121

Hayrabolu'da sipahi oğlanlarından Hasan'ın evinde cariyesini boğup eşyalarını çalanların yakalanabilmesi için şüpheli ve sâbıkalarının yakalanıp gerekirse örf uygulanarak teftiş olunmaları ve suçluların ortaya çıkarılıp çalınan eşyaları alındıktan sonra, suçlulardan sipahi olanlar varsa hapsedilip arzedilmeleri, sipahi olmayanlara ise şer‘an gereken cezalarının verilmesi.

Hayrabolu ve Ergene kâdîlarına hüküm ki:

Sipâhî-oğlanlarından Hasan gelüp; "kendü âhar yirde iken nefs-i Hayrabolu'da olan evinde câriyesi boğulup kapuya bırağılup evi içinde olan esbâbı gâret olunduğın ve; "Bu bâbda [mazınnam] nefs-i Hayrabolu'nun müttehemi olandur." diyü şer‘le görilmesin" taleb itmeğın **buyurdum ki:**

Bu bâbda bi‘z-zât mukayyed olup kasaba-i mezbûrenün mazınnâ vü müttehem olanların ihzâr idüp gaybet idenlerin şer‘le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp mukaddemâ bir def‘a şer‘le faslolmamış ise hakk üzre dikkat ü ihtimâmla onat vechile teftiş idüp anun gibi töhmet-i sâbika ile müttehem olup müseccel olanlardan mücib-i örf olanların ahvâllerin örf-i ma‘rûf ile görüp mezkûrun câriyesin katlidüp esbâbın gâret idenler kimler ise –[ki,] şer‘le

sâbit ü zâhir ola— alınan esbâbın şer‘le alıvirdükden sonra ehl-i fesâdı sipâhî ise habsidüp yazup bildüresiz; olmayanlar bâbında şol ki, emr-i şer‘-ı kavîmdür, mahallinde icrâ idüp yirine koyasız. Ammâ; hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup tezvîrden ve şühûd-ı zûrdan ve kable's-sübût telef-i nefis olmakdan hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi‘ olasız.

Yazıldı.

2122

Bolı beğine hüküm ki:

Basra Seferi'nden gelirken atının boşanıp tarlaya girmesinden dolayı Yeniçeri Cafer'i dövdüren Çerkeş kazasının mâzul kadısının, hapsedilmesini gerektiren bir suçu yoksa yarar kefilleri alınıp olay mahalline gönderilmesi.

Bundan akdem Dergâh-ı Mu‘allâm yeniçerilerinden Ca‘fer nâm yeniçeri Basra Seferi'nden gelürken atı boşanıp tarlaya girdükde Çerkeş kazâsından ma‘zûl olan () kâdînun oğlu İbrâhîm'i gönderüp varup mezkûr yeniçeriye muhkem darbidüp te‘addî eyledüğü i‘lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kâdî-i mezbûrun habs îcâb ider husûsı yoğısa yarar kefillere virüp mahall-i hâdiseye gönderesin.

Yazıldı.

Hâcî Mustafâ nâm kimesneye virildi.

2123

Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Yemen için kavvas tedarik olunması hakkındaki emrin Kudüs-i Şerîf ve Halilürrahman ahalisine uygulanmaması; ancak Kudüs sancağı köylerinden emir gereğince kavvas tedarik edilmesi.

Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "Sâbıkâ erbâb-ı tîmârdan Rıdvân nâm kimesne yedinden hükm-i şerîf vârid olup ve Şâm cânibi defterdârından tezkire gelüp mazmûnında; "Yemen mühimmi için vilâyet-i Şâm'da bin beş yüz nefer kavvâs tedârük olunması" fermân olunup ve; "Kazâ-i Kudüs-i Şerîf'den dahı ta‘yîn olunan kavvâsdan tevzî‘ olunduğı üzre kavvâs tedârük olunup her yigirmi hâne-i avârıza birer kavvâs ve bir aylık ulûfeleri takdîr kılınıp ihrâc oluna." diyü fermân olunmağın ber-mûceb-i emr-i şerîf mübâşeret olunup sâbıkda bunun emsâli tekâlîf vâkı‘ olmamağın hâne defterleri* olmayup ibtidâ hâne-i avârız tettebbu‘ u tefahhus olup dikkat ü ihtimâm olundukda ahâlî-i Kudüs-i Şerîf ve Halilü'r-Rahmân kendüler[den] avârız alınmamak bâbında hükm-i şerîf ibrâz idüp ve kadîmden Kudüs-i Şerîf'den avârız u nüzûl alınugelmeyüp ve; "Alınmaya ve teklîf olunmaya." diyü bundan mâ‘adâ müte‘addid ellerinde ahkâm-ı şerîfe dahı olup; "Sadakât ile geçinü[rü]z; ahvâlimüzi arzeyle." diyü ilhâh itdükleri ecilden arzolandı." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, Kudüs-i Şerîf ve Halilü'r-Rahmân'dan kimesneye nesne aldurmayup ammâ; livâ-i mezbûr kurâsından adâlet üzre emr-i şerîf-i sâbık muktezâsınca tedârük eyleyesin. Ammâ; bu bahâne ile mübâşirîne ahz ü celb olunmakdan ve emr[e] muhâlîf iş olmakdan hazer

idüp lâzım oldukda âdet üzre kavvâs ihrâc eylesesin. Şöyle ki; mübâşirîne ahz ü celb olduğu istimâ' oluna, mu'âteb olursunuz; ana göre mukayyed olasız.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 29 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Yazıldı.

2124

Hâssa re'îslerden Yüzyiğirminci Bölük'de İbrâhîm bin Ca'fer'e virildi. Fî 28 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

Venedik'ten bir müslüman esiri getirmeyi üstlenen Kanbor Staline (?) adlı zimmîye yol boyunca kimsenin müdahale ettirilmemesi.

İstanbul'dan Venedik'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ küffârdan bir müslimân esîr getürmeğiçün Kanbor Staline (?) nâm zimmî uhdesine alup; "yolda ve izde kimesne dahlitmemegiçün" hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Mezkûra husûs-ı mezbûr içün taht-ı hükûmetinüze dâhıl oldukda hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye dahlitdörmeyesiz.

Yazıldı.

2125

Karaman beğlerbeğisi kethudâsına virildi. Fî gurre-i Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Selemiye'de bulunan akarsuların zenginlerin tasarrufunda bulunmasından dolayı fukaranın sudan yaralanamadığı bildirildiğinden, konunun incelenmesi ve şer'an su hakkı sâbit olanların herhangi bir haksızlığa meydan vermeden suyu kullanabilmelerinin sağlanması.

Selemiyye ve Hamâ kâdîlarına hüküm ki:

Selemiyye beği mektûb gönderüp; "nefs-i Selemiyye'de cârî olan enhârun ekseri, ahâlîsinün ağniyâsı elinde olup fukarâsı nihâyet mertebe acz üzre olup; "zikrolunan sunun hakk üzre tevzî' olunmasın" recâ eyledüklerin" bildürdi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, hakk üzre teftiş idüp göresiz; zikrolunan sudan hakk-ı şürbi olanlara şer'le sübût buldukdan sonra bi-hasebi's-şer'-i's-şerîf müteveccih olduğu üzre hükmidüp kimesneye hılâf-ı şer'-ı şerîf iş itdörmeyesiz.

2126

Vize sancağının tahriri esnasında Pozape yayalarının Yanbolu yörükleriyle birlikte kaydolunması ve herhangi bir hizmete gidileceği zaman Yanbolu yörükleriyle birlikte gitmeleri.

Yazıldı.

Yanbolı Yörükleri Sübaşısı Mehmed'e virildi. Fî 28 Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

Edirne'de Murâdiyye Mütevellisi olup Vize sancağın tahrîr iden Mustafâ'ya hüküm ki:

Pozape yayaları –ki, yiğirmi bir ocakdur– Yanbolı yörüklerine ilhâk olunup hıdmet vâkı' oldukda Yanbolı yörükleriyle eşmek emridüp **buyurdum ki:**

Pozape yayalarını defter-i cedîd-i hâkânîye Yanbolı yörükleriyle ma'an kaydeylesin ki, bir mahalde hıdmet düşükdü min-ba'd defter mücebince Yanbolı yörükleriyle eşüp edâ-i hıdmet ideler.

Yazıldı.

2127

Muharrir-i vilâyet olan Sâdık Çelebi'ye hüküm ki:

Hâliyâ Divriği sancağında Hâcî ve Sivir* nâhiyelerinde Beğtağı ve

Vilâyet Muharriri Sadık Çelebi'nin, Divriği ve Arapkir sancaklarında zuhur ettiği haber alınan tuzlaları yerinde inceleyerek işletildiği takdirde yıllık ne kadar hâsılat elde edilebileceğini Dergâh-ı Muallâ'ya arzemesi; aynı şekilde sancakbeyi hâsırlarından olan Divriği'deki demir madenlerini de inceleyerek daha fazla gelire müsait olup olmadığını ve havâss-ı hümayuna yarayıp yaramadığını bildirmesi.

Palha nâm karye kurbinde iki mahallede ve Arabgîr sancağında dahı bir mahallede tuzla zâhir olduğu istimâ' olunup neye mütehammil olduğu ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

İbrâhîm zîde mecdühû vusûl buldukda, mûmâ-ileyh ile mahall-i mezbûra varup hakîkati üzre göresiz; zikrolunan mevâzı'da zâhir olan tuzlalar nicedür, ihyâ olduğu takdirce senede ne mikdâr mahsûle mütehammil olur; görüp vukû'ı üzre Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeylesin ve nefis-i Divriği'ye tâbi' olup şimdiye değin sancakbeği hâsırlarından olan demür ma'denleri dahı ziyâde hâsıla mütehammil olduğu istimâ' olundu. Anı dahı mûmâ-ileyh za'îm ile ma'an varup onat vechile göresiz; zikrolunan demür ma'denleri ol vechile ziyâde mahsûle mütehammil olup havâss-ı hümayûna yarar ise yazup arzeylesin.

Yazıldı.

2128

Mezbûr Emîn Emîn'e virildi.

Bozok Beği Çerkeş Beğ'e ve Budaközi ve Yüzdepâre kâdîlarına

Yüzdepâre kazasında bulunan havâss-ı hümayun reâyası ile ahaliden bazı şahısların yol kesip adam öldürüp fesad çıkardıkları ve mâlî yükümlülüklerini yerine getirmedikleri bildirildiğinden, ehl-i fesâd olanların tespit edilip yakalanarak teftiş olunmaları ve üzerlerine sâbit olan haklar alınıp sahiplerine verildikten sonra, üzerine suç da sâbit olanların hapsedilip durumlarının arz edilmesi ve gelecek emre göre cezalandırılmaları; ayrıca zimmetlerinde mirîye ait bakâya bulunanlardan da borçlarının tahsil edilmesi.

hüküm ki:

Hâliyâ Yüzdepâre Emîni dârende Emîn Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "kazâ-i mezbûrda olan havâss-ı hümayûn re'âyâsından ve gayriden ba'zılar kuttâ'u't-tarîk olup dâyimâ katl-i nefis idüp fesâd ü şenâ'at üzre olup kânûn u defter mücebince âyid olan hukûk u rûsûmların dahı vermeyüp mâd ü muhâlefet üzre oldukların" bildürdi. İmdi; kazâ-i mezbûrda eger havâss-ı hümayûnum re'âyâsı ve eger gayridür; ol vechile kuttâ'u't-tarîk olup fesâd ü şenâ'at üzre olanların ahvâli görilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, cümleñüz bi'z-zât kazâ-i mezbûra varup ol vechile fesâd ü şenâ'at üzre olanlar her kimler ise ma'lûm idindüğünüzden sonra elegetürüp ehl-i fesâddan gaybet idenlerin dahı kefillerine bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp ol makûlelerden hakk taleb idenlerle meclis-i şer'de berâber idüp bir def'a şer'le faslolmayup üzerinden bilâ-özü-i şer'î on beş yıl mürûr eylemeyen husûsların hakk üzre göresiz; üzerlerine her kimün hakkı sâbit olursa bî-kusûr alıvirüp ve üze[r]lerine fesâd ü şenâ'at sâbit ü zâhir olanları habsidüp ve sûret-i sicillerin Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp vâkı'-ı hâllerin hakîkati üzre mufasssal ü meşrûh yazup arzeyelesiz ki, sonra ol makûle fesâd üzre olanlar hakkında emr-i şerîfüm ne vechile sâdir olursa mücebi ile amel oluna ve havâss-ı hümayûnum re'âyâsinun kânûn u defter mücebince âyid olan hukûk u rûsûmdan zimmetlerinde bâkî kalanı tahsîl olunmak için defterdârlarum cânibi[n]den dahı ahkâm-ı şerîfe virilmişdür. Ol ahkâm-ı şerîfe mücebince amel idüp mâlumdan kimesnenün zimmetinde bir akça ve bir habbe bâkî kodurmayasız. Ammâ; hîn-i teftîşte hakk üzre olup kendü hâlinde olanlara yapışılup rencide olunmakdan ve ehl-i fesâd olanlardan ahz ü celb olunmağla himâyet olunmakdan hazer idesiz.

Yazıldı.

2129

Nişâncı beğ hazretlerine virildi. Fî 9 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Sâbıkâ Modava kazâsında olup Alacahısâr sancağın tahrîr iden

Bir timar üç-dört sipahi tarafından müştereken tasarruf olduğunda her bir mutasarrıf gelip reâyayı taciz ettiğinden, hâlen tahrir edilmekte olan Alacahisar sancağında müşterek timarların mümkün olduğunca müstakil olarak tevcih edilmesi.

Lutfî'ye ve defter-i hâkânî kâtiblerinden Kâtib ta'yîn olunan Mehmed'e hüküm ki:

Bir tîmâra üç-dört nefer sipâhîler müşterek olmağla re'âyâyı her biri gelüp ta'cîz eyleyüp dâyimâ şikâyetden hâlî olmadukları ecilden anun gibi tahrîr eyledüğün yirlerde müştereklü olan tîmârlar mümkün oldukda müstehıkk olanlar[a] müstekıl virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre müşterek olan tîmârları müstehıkk olanlara istiklâl üzre tevcih eylemek bâbında sa'y ü ihtimâm eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 30 Rebî'u'l-evvel, sene: 976

2130

Südde-i Saâdet kullarından İbrahim'in evini basarak iki hizmetçisiyle birlikte öldürüp atları ve eşyalarını gasbeden Oğtan, Yovan ve Melko adlı zimmîlerin yakalanarak teftiş olunmaları ve suçları sâbit olursa şer'an gereken cezalarının verilmesi.

Yazıldı.

Akribâsından Ca'fer'e virildi. Fî gurre-i Rebî'u'l-âhır

Klis beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm kullarından İbrâhîm'ün evin basup kendüyi iki nefer hıdmetkârıyla katlidüp atların ve esbâbın gâret iden harâmîlerden Oğtan ve Yovan ve Melko nâm zimmîler livâ-i mezbûrda sâkin olup gaybet üzre oldukları i'lâm olunmağın elegetürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûrları tettebbu' u tecessüs idüp yataklarına ve turaklarına bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahı maktûllerün vârisleri mahzarında bir def'a şer'le faslolmayup on beş yıl mürûr itmeyen ahvâllerin şer'le teftiş ü tefahhus idüp göresin; anun gibi üzerlerine katl husûsı şer'le sâbit olursa muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîm her ne ise icrâ idüp lâzîmü'l-arz olanı yazup bildüresin.

Yazıldı.

2131

Mektûb getiren Mustafâ'ya virildi. Fî gurre-i Rebî'u'l-âhır, sene:

976

Giresun kadısı tarafından gönderilen mektupta, Uzgur köyünden bazı kimselerin rafîzî oldukları, uygunsuz davranışlar içerisinde bulundukları, dört halifeye sövdükleri, namaz kılmadıkları ve Ramazan'da oruç tutmadıkları gibi içki içtikleri bildirildiğinden, adı geçen şahısların yakalanıp teftiş olunmaları ve suçları sâbit görülenlerin hapsedilerek sonucun bildirilmesi.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Giresun kâdîsı mektûb gönderüp; "a'yân-ı vilâyetden hatîb u imâm u mü'ezzin ve sâyir sipâh ve gayriden haylî kimesneler meclis-i şer'a gelüp; "U[z]gur nâm karyeden Hâcî bin Îsâ ve Receb bin Ramazân ve Yûsuf bin Ramazân ve Mustafâ bin Hasan ve Bayram bin Pîr Alî ve Himmet bin Turak ve Mehmed bin Mûsâ nâm kimesneler râfızîyyü'l-mezheb olup birbirinden avretlerin kaçurmayup nâ-mahremlerle mahlût olup halîfeleri olmağla gice ile nâ-mahremlerle cem' olup nâ-meşrû' fi'lden hâlî olmayup aslâ namâz kılmayup ve Ramazân-ı şerîfî tutmaduklarından gayri şûrb-i hamr idüp ve Çehâr-ı Güzîn'e hâşâ sebbidüp şekâvet üzredür." diyü [haber virdüklerin]" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda onat vechile mukayyed olup mezkûrları ahsen vechile elegetürüp dahı toprak kâdîsı ma'rifeti ile ahvâllerin a'yân-ı vilâyetden ve mu'temedün-aleyh kimesnelerden hakk üzre onat vechile dikkat ü ihtimâmla teftiş idüp göresin; arzulunduğı üzre rafz u ilhâdları var mıdur, ahvâlleri nicedür; tamâm sıhhati üzre ma'lûm idinüp rafz u ilhâd

üzre oldukları sâbit ü zâhir olanları muhkem habsidüp sübût ü zuhûr bulan ahvâllerin hakîkati üzre yazup bildüresin; sonra emrüm ne vechile olursa mücebi ile amel eyleyesin; tamâm hakk üzre olup hılâf-ı vâkı‘ nesne arzitmekden hazer eyleyesin.

Yazıldı.

Nişâncı beğ hazretlerine virildi.

2132

Alacahısâr muharririne hüküm ki:

Tahriri yapılan Alacahisar'da timar tevzii sırasında, kendi semtinde olduğu için başkasının timarına daha yüksek bedelle talip olanlar varsa ve ehil iseler onlara tevcih edilip, timarı bu şekilde başkasına tevcih edilen sipahilere de havâss-ı hümayûna yaramayan yerlerden bedellerinin verilmesi.

Hîn-i tevzî‘da ba‘zı sipâhîlerün semti olmağla âhar sipâhînün tîmârın ziyâde ile kabûl idenlere virilmesi husûsı i‘lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi ba‘zı sipâhî âharun tîmârın kendü semtine olmağla ziyâde ile kabûl ider ise ve mahall ise tevcih idüp tîmârı ziyâde ile virilen sipâhîlere dahı havâss-ı hümayûna yaramayan [yirlerden] bedellerin viresin.

Yazıldı.

Arz getüren Z[ü]nnûn'a virildi. Fî gurre-i Rebî‘u'l-âhır

2133

İpsala Kâdîsı olup vilâyet tahrîri emrolunan Ahmed'e hüküm ki:

Müteveffa Ohri Beyi Koca Hızır Bey tarafından geliri, kadıların oturması şartıyla yaptırdığı evlerin tamirat giderlerine tahsis edilen fakat yedi yıldan beri kimse almaya gitmediği için mahsulü reâyanın elinde kalan Kocahızır köyü ile Keşan dahilinde kilise vakfı olan çiftlik vs. yerlerin zilyed olanlardan talibi varsa tapuya verilmesi ve kilise vakıfları hakkında, bu hususta daha önce çıkarılan hüküm ve fetvaya göre hareket edilmesi; Malkara'nın Mandıra mevkiinde toplanan haymânelerin de defter-i cedîde kaydolanup haraç ve ispençelerinin mirî için zaptedilmesi.

Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kocahızır dimekle ma‘rûf olan karye mahsûli sâbıkâ Ohri Beği iken fevtolan Koca Hızır Beğün Ohri'de binâ idüp kâdîlar sâkin olmağla şarteyledüğü evlerün meremmetine ta‘yîn idüp hâlâ yedi yıldan berü aslâ âdemi gelmeyüp mahsûl re‘âyâ zimmetinde kalduğun ve Keşan kazâsında olup kenîse vakfı ta‘yîn olunan çiftlikleri ve yirleri ve sâyir vakfiyyet üzre tasarruf olunan yirleri ve Mi[ga]lkara kazâsına tâbî‘ Mandıra nâm mevzî‘da cem‘ olan haymânenün harâc u ispençeleri güzışteleriyle mîrîye zabtolunması" husûsların bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Göresin; arzolunduğı gibi olup zikrolunan Hızırbeğ dimekle marûf olan karyeyi ve kenîseye vakf ta‘yîn olunan çiftlikleri zi'l-yed olanlar tâlib olursa tapuya virüp bu bâbda

mufassalen Memâlik-i Mahrûsem'de olan kenîse* evkâfı husûsında virilen hükm-i şerîf ve fetvâ-yı münîf mücebince amel idesin ve mevzı'-ı mezbûrda cem' olan haymâneyi defter-i cedîde kaydeyleyüp dahı vâkı' olan mahsûllerin mîrî için zabteyleyüp kimesneye dahl ü ta'arruz itdürmeysin.

Yazıldı.

Ferruh Kethudâ'ya virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2134

Haleb'de bazı evkâf ve emlâk sahiplerinin, emlâk ve arazilerinin eski sınırlarını bozup havâss-ı hümayun toprağından bazı yerleri kendi yerlerine kattıkları bildirildiğinden, tahrir esnasında bu tür emlâk ve arazilerin bilirkişiler vasıtasıyla asıl sınırları tespit edilerek kanunsuz olarak alınan yerlerin geri havâss-ı hümayun toprağına katılması ve eski sınırlara kimsenin tecavüz ettirilmemesi.

Vilâyet-i Haleb kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Vilâyet-i Haleb Tîmârı Defterdârı olup vilâyet tahrîrinde olan Mustafâ dâme mecdühü Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Tahrîre mübâşeret olundukda ba'zı evkâf u emlâk sâhibleri kadîmden mülkiyyet ü vakfiyyet üzre tasarruf olunugelen yirlerinün mümtâz sınırın bozup havâss-ı hümayûn toprağından yirler alup kendü yirlerine ilhâk idüp te'addî itmişlerdür." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi kadîmî hudûdî ve sınırı ta'yîn olunan emlâk ü evkâf her kankınuzun taht-ı kazâsında vâkı' olursa müşârun-ileyhle bi'z-zât üzerine varup ehl-i vukûf u müsinn ü mu'temedün-aleyh kimesnelerden husamâ muvâcehesinde hakk üzre dikkat ü ihtimâmla onat vechile teftîş idüp şol evkâf u emlâkün ki, kadîmden amel olunugelen mümtâz ü mu'ayyen sınırları bozılup havâss-ı hümayûn toprağından hılâf-ı şer' u kânûn yir alınup evkâf u mülk toprağına ilhâk olunmuş ise anun gibi havâss-ı hümayûn toprağın girü havâss için zabt u tasarruf itdürüp kadîmden amel olunugelen mümtâz ü mu'ayyen sınırlarından tecavüz itdürmeysin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 2 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2135

Çirmen dahilinde ev basıp eşya ve hayvan çalarak fesad çıkaran çingenelerden firar edenlerin yakalanarak toprak kadısı marifetiyle teftîş olunması; ayrıca ne kadar çingenenin yakalandığının ve suçlarının neler olduğunun bildirilmesi.

Yazıldı.

Beğ Kethudâsı Ramazân'a virildi. Fî 2 Rebî'ü'l-âhır

Çirmen Beği Arslan Beğ'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "ba'zı Çingânele gice ile ev basup katır u yund ve ba'zı ev esbâbın sirka idüp kaçduklarında Dimetoka kazâsında Dîvâne [ve] Memi nâm kimesnelerün evinde üç gün oturup tavarları satup ve yundları boğazlayup kâdî vü voyvoda gelüp dört neferin güçle tutup birkaçı gaybet idüp yatakları Dîvâne ve Memi nâm kimesnelere voyvoda gönderildükde kaçan Çingânele varup anlara haber virüp anlar dahı kalkup Adaçalısı nâm karye İmâmı Alî Hâce'yi kâdî vü* voyvodaya salup; "Sizi doyum idelüm ve uğurlanan esbâbı virelüm; bizi gice ile koyuvirürsünüz." diyü mezbûr dahı anlardan olduğı ma'lûm olıcak anı dahı [elegetürmeğe] niyyet olundukda haber alup elegirmeyicek kâdî [vü] voyvoda ardlarına düşüp tağ içinde yitişüp elinde olan uğurluk yundı bırağup tağa kaçup anda ararlariken yatakları olan Dîvâne'yi şûrb-i hamr iderken râstgelinüp dutulup kadîmî da'vâcılardan ve gayriden ba'zı kimesneler da'vâ idüp da'vâları sûret-i sicilleriyle gönderilüp yatağ u turaklarından firâr idenler bulunmağıçün" hükm-i şerîf taleb itmişsin. Eyle olsa; **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsı toprak kâdîsı ma'rifetiyle tamâm hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp [göresin]; fi'l-vâkı' kazıyye arzolunduğı gibi ise anun gibi Çingâne tâyifesinden o makûle fesâd ü şenâ'tat üzre olup gaybet idenleri yatağ u turaklarına teklîf idüp şer'le buldurup her kande ise elegetürmeğe envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin ve min-ba'd Çingâne tâyifesin ata bindürmeyesin. Fesâd ü şenâ'ti bi-hasebi's-şer'î's-şerîf sâbit ü zâhir olanlardan ne mikdâr Çingâne elegetürilüp ve şenâ'tleri ne makûle nesne idüğün sıhhati üzre yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a bildüresin. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâlinde olanlara dahlolmakdan ve kimesneden ahz ü celb olmakdan muhkem hazer eylesin.

Yazıldı.

2136

Filibi kâdîsına ve Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Filibi taraflarında Bezirgânoğulları diye bilinen Bâyezîd ve Kaya'nın yakalanarak Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi.

Ol cânibde Bâzergân-oğulları demekle meşhûr olan Bâyezîd ve Kaya nâm kimesnelerün Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân te'hîr u tevakkuf itmeyüp bu bâbda tamâm ihtimâm idüp mezbûrları her kande ise elegetürüp yarar âdemlerinüze koşup Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesiz ve mezbûr âdemlerinüze muhkem tenbîh eylesiz ki, yolda kaçurmakdan hazer ideler.

2137

Avlonya'da otuz kadar eşkıyanın meşalelerle evler basıp adam öldürdükleri, para vs. eşyalarını yağmaladıkları, işkence yaptıkları ve ahaliyi tedirgin ettikleri; oysa bir yere sancakbeyinin, oranın ve halkın muhafazası için nasbolunduğu; bu durumda sözkonusu eşkıyalık faaliyetlerinin ya sancakbeyinin iktidarsızlığından ya da gözyummasından kaynaklandığı; buna göre sancakbeyinin cezalandırılmayı hakettiği; vakit geçirilmeden sözkonusu şakilerin yakalanarak teftiş edilmesi ve neticenin arzedilmesi.

Yazıldı.

Mezbûr oğlu Nûrullâh'a virildi.

Avlonya sancağı beğine ve Avlonya kâdisına hüküm ki:

"Kasaba-i mezbûrede otuz mikdârı harâmî meş'ale ile evler basup Nûrullâh nâm kimesnenün babasın katlidüp ve esbâbın yağmâ idüp ve İstefeli Kâsım nâm yeniçerinün ve sâyir müslimânların emânet konılmış esbâbın alup men' için müslimânlar çıkdukda birin katlidüp ikisin mecrûh eyleyüp ikinci gice bir kâfirün evin yağmâ idüp üçüncü gice şehir kurbinde İskovkorda (?) nâm karyede Alî nâm kimesnenün evin basup avretin âteşe yakup oğlanlarına işkence idüp akçasın ve esbâbın yağmâ idüp cümle yüz otuz bin akça mikdârı alup ve bunun babasınun dahı yüz elli bin akçalık rızkın yağmâ idüp hayf u te'addî itdüklerinde şehir halkı sübaşığı varup haber itdüklerinde mukayyed olmayup şehir halkı kal'aya ve etrâf [u] cevânibe perâkende olmak üzredür. Voyvodalık iltizâmı virildiği için ehl-i fesâdun hakkından gelinmeyüp celb ü ahz olunup halâs olunur." diyü bildürdiler. İmdi; bir vilâyete sancakbeği nasbolunmakdan murâd-ı hümayûnum ol yirün zabt u sıyâ[ne]ti ve re'âyâsınun hıfz u hırâseti ve zuhûr iden ehl-i fesâdun elegetürilüp şer'le haklarından gelinmekdür. Bu bâbda sen ki sancakbeğisin, itâb ü ikâba müstehıkk olmışsındur. Sancağunda husûsan bir kasabada ehl-i fesâd cem' olup meş'ale ile ev basup âdem katlidüp esbâb gâret ideler, sen mukayyed olmayasın, adem-i kudretünden veyâhûd ehl-i fesâda nev'an ruhsat virmendendür. Yohsa senün veyâhûd voyvodan ma'rifetiyle midür, sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp bi'z-zât bu husûsa mukayyed olup arzulunduğu üzre ol vechile meş'ale ile ev basup âdem katlidüp esbâb gâret idenler kimlerdür; oğat vechile dikkat ü ihtimâmıla elegelmelerine ihtimâm idüp bu bâbda mazınna olup gaybet idenler yatak u turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahı mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolmamış ise hakk üzre şer'le teftîş idüp vech-i meşrûh üzre ev basup âdem katlidüp esbâb gâret idenler kimler idüğü şer'le sâbit ü zâhir oldukdan sonra sipâhî olanları muhkem habsidüp ahvâllerin yazup bildüresiz. Ammâ; tamâm hakk-ı sarîha tâbî' olup bu bahâne ile kimesneye hılâf-ı şer' iş olmakdan hazer eyleyesiz.

Rumeli ve Anadolu'dan Kaptan Ali Paşa ile birlikte sefere emrolunun züamâ ve erbâb-ı timarın yoklanarak mevcut ve gayri defterinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Tezkireci Alî Çelebî'ye virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Kapudân Alî Paşa'ya hüküm ki:

Senünle bu def'a deryâ seferine emrolunan sancakların zü'amâ vü erbâb-ı tîmârının mevcûdın ve gayr-i mevcûdın defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Rûmili'den ve Anadolu'dan senünle deryâyâ emrolunan sancakların zü'amâ vü erbâb-ı tîmârın onat vechile bi'z-zât yoklayup mevcûd olanın ve olmayanın isimleriyle ve baş karyeleriyle başka başka defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve vilâyet-i Anadolu sipâhîlerinden ba'zı yalılarda olup hâliyâ Boğaz Hısârları'na geldükde yoklanmak için gitdikleri istimâ' olunur; bu bâbda dahı gereği gibi mukayyed olasın.

[Yev]mü's-Sebt, fî 3 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Sinirlek Mustafâ Çelebî'ye virildi.

2139

Devlet Giray Han'ın ve adamlarının firar eden esirlerinden Amasra'da ele geçirildiği duyulan on altı neferinin Yakup adlı adamına teslim edilerek gönderilmesi.

Amasrı kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ Devlet Giray Hân'un ve tevâbi'inun yigirmi bir ade[d] esîrleri gaybet idüp beş neferi fevtolup on altı neferi taht-ı kazânda elegetürildüğü istimâ' olup zikrolunan esîrler hükm-i şerîf ile varan Ya'kûb nâm âdemine teslim olunmak bâbında hükm-i şerîfüm taleb olunmağın **buyurdum ki:**

Anun gibi müşârun-ileyhün ve tevâbi'inun taht-ı kazânda gaybet iden esîrlerden ne mikdâr esîrleri elegetürilüp mevcûd ise hükm-i şerîfümle varan mezkûr âdemine bî-kusûr teslim idüp irsâl ü îsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr mühimmât dandır; ihmâl ü müsâheleden hazer idesin.

2140

Kemhis Kalesi müstahfızlarından Gazi bin İskender'in fetihten beri kalede bulunduğu, dizdarlara çeşitli iftiralar atarak azledilmelerine sebep olduğu, devamlı yalancılık ve düzenbazlık yaptığı, kendisi gibi bazı müstahfızlarla işbirliği içinde oldukları, kaledeki diğer müstahfızların bunların şerrinden artık acze düştükleri şikâyet edildiğinden, şikâyet konu olan müstahfızların teftiş edilip sâbit olan suçlarının ayrıntılı olarak sicil edilerek sicil sûretlerinin Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi; ayrıca kalede Çepni tâifesinden bazı kimseler bulunduğu haber alındığından, onların da tespiti edilip bildirilmesi.

Yazıldı.

Dizdâr Ya 'kûb'a virildi. Fî 3 Rebî'u'l-âhır

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbıkâ Ardahan Sancağı Beği olan Mîrzâ Alî dâme izzühü Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kal'a-i Kemhis müstahfızlarından Gâzî bin İskender yine kal'a-i mezbûre müstahfızlarından bir nice* nefer kimesnelerle şirret ü şekâvetle meşhûrlar olup mezbûr Gâzî feth-ı hâkânîden berü kal'a-i mezbûrede olup dizdâr olan kimesnelere bî-vech iftirâ vü isnâd idüp bilâ-sebeb ma'zûl itdürüp tezvîr ü telbîsâtıdan hâlî olmayup kal'a-i mezbûre müstahfızları mezbûr şerîrlerden âciz ü fûrûmânde olup kal'adan ref'ları lâzım şerîrlerdür." diyü arzitmeğin ahvâlleri teftiş olunup görülmesin emridüp **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'umla [vusûl buldukda], kazıyye arzolunduğı gibi ise mezbûrların ahvâllerin onat vechile teftiş ü tefahhus kılup göresin; mezbûrların ol vechile şirret ü şekâvet üze olup varan dizdârlara iftirâ vü isnâd idüp ve kal'a-i mezbûre müstahfızları mezbûrlardan âciz oldukları ve sâyir ahvâlleri yanında ma'lûm u zâhir olduğı üze mufassal ü meşrûh yazup sûret-i sicilleriyle Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyelesin ve kal'a-i mezbûrede Çepni tâyifesinden kimesne olduğı i'lâm olundı; fi'l-vâkı' Çepni tâyifesinden kimesne var ise anları dahı ma'lûm idinüp yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hâce Alî nâm kimesne ile gönderildi.

2141

Basra'dan elli adet tüfek tedarik olunup Lahsa'ya gönderilmesi.

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Lahsâ'ya tüfenk lâzım olduğı i'lâm olunmağın elli dâne tüfenk irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp Basra'da olan tüfenklerden elli dâne tüfenk tedârük eyleyüp yarar âdemler ile irsâl eyleyesin.

2142

Yazıldı.
Hı.

Bağdad'da hazır olan baruttan Lahsa'ya yirmi kınâr barut gönderilmesi; ayrıca Bağdad ve Şat'ta bulunan baruthânelerde mümkün olduğunca çok barut işlettirilmeye gayret edilmesi.

Bağdâd beğlerbeğisine:

Hâliyâ Lahsâ'da barut lâzım olduğu i'âm olunmağın yigirmi kınâr barut gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre Bağdâd'da* hâzır olan barutdan yigirmi kınâr barut gönderüp dahı Bağdâd'da ve Şat'da olan barut-hânelerde mümkün olduğu üzre vâfir ü müstevfî barut işletmek bâbında envâ'-ı ikdâm u ihtimâmın vücûda getüresin.

Yazıldı.

2143

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Bağdad ve Şehrizol'da bazı hariç ez-defter, boş ve harabe yerlerin bazı sipahilerin terakkî ve noksanları için tevcih edilip kimine berat, kimine tezkire ve arz verildiği duyulduğundan, bu tür yerlerin tahrir edilip deftere kaydedilmeden kimseye tevcih edilmemesi.

Ol câniblerde hâlî vü harâbe hâric ez-defter yirler olup tîmâra müstehıkk olanlara ve ba'zı sipâhîlerün terakkî vü noksânıyçün tevcih idüp kimine berât ve kimine tezkire ve ba'zına arz virür imişsin. İmdi; ol asıl yirler vilâyet kâtibi varup müceddeden tahrîr idüp defter-i cedîde kaydolunmayınca kimesneye tîmâr u terakkî vü noksânıyçün tevcih olunmak câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba'd ol asıl yirleri emrüm üzre vilâyet kâtibi varup müceddeden tahrîr idüp defter-i cedîde kayditmeyince kimesneye tîmâr u terakkî vü noksânlarıyçün tevcih itmeyüp tezkire vü arz virmeyesin.

Yazıldı.

Bir sûreti, Şehrizol beğlerbeğisine.

Yazıldı.

Mu'temed Ahmed'e virildi.

2144

Edirne'de mutemedlerle kavga ettiği bildirilen Pîrî adlı mahalle imamının tazir edilip serbest bırakılması.

Edirne kâdisına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Pîrî nâm mahalle imâmı anda

mu'temedlerle gavgâ eyledüğün" bildürdüğün ecilden ta'zîr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûrî muhkem ta'zîr eyleyüp salıviresin.

Yazıldı.

Mu'temed Ahmed'e virildi. Fî 4 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2145

Edirne'de yaptırılmakta olan câmi ve imârethâne inşasında kullanılmak üzere İnöz'de bulunan mermer direklerin Edirne'ye gönderilmesi ve Fere kazası dahilindeki renkli taş madeninden, gönderilen çapa göre renkli taş çıkartılması.

Fere kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i Edirne'de Hâssa Harc Emîni Halîl mektûb gönderüp; "mahrûse-i mezbûrede binâsı fermân olunan câmi'-ı şerîf ve imâret-i âmire levâzimi içün nefsi İnöz'de ba'zı münâsib mermer direkler bulunduğın ve taht-ı kazânda reng-âmîz taş ma'deni olduğın" bildürmeğün **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr u terâhî itmeyüp İnöz'de bulunan mermer direk ne mikdâr ise mahall-i mezbûra irsâl idüp dahı bulunan yirlerden tettebbu' u tecessüs idüp bulundukca göndermek ardınca olup reng-âmîz taş ma'deninden dahı irsâl olunan çâp muktezâsınca kârhenglerden kifâyet mikdârı reng-âmîz taş çıkarmakda ikdâm u ihtimâmun zuhûra getüresin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 4 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2146

Mısır beğlerbeğisine ve defterdârına ve nâzır-ı emvâle hüküm ki:

Mısır'da İklîm-i Garbiyye Mukâtaası'na elli kesesini peşin vermek şartıyla şimdiki mutasarrıfından yüz kese fazlaya talip olup defalarca Rikâb-ı Hümâyûn'a müracaatta bulunan Abdülvahid adlı şahsın durumu ile sözkonusu mukâtaanın bu miktarı kaldırıp kaldıramayacağı hususlarının araştırılıp bildirilmesi ve mukâtaanın adı geçen şahsa zapt ve tasarruf ettirilip şartı üzere on beş gün sonra elli kese peşinatın alınarak Hazine-i Âmire'ye teslim olunması.

Hâliyâ Abdülvâhid nâm kimesne Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "Mısır'da olan kadîmden İklîm-i Garbiyye Mukâta'ası'na () İbn-i Yûsuf elinde olduğu üzere virilmek şartıyla yüz kîse ziyâde idüp anda varup on beş günden sonra elli kîsesin pîşîn vireyin." diyü defe'âtle Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'alar sunmağın ne makûle kimesnedür ve vilâyet bu denlû ziyâdeye mütehammil midür, nicedür; ma'lûm olup mu'accelen hakî[ka]ti üzere arz olunmasın

emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukâta'a-i mezbûreyi zabt u tasarruf itdürüp ve şartı üzre on beş günden sonra elli kîse pîşîn alup Hızâne-i Âmirem içün zabtitdüresin.

Yazıldı.

Kethudâsı Mahmûd'a virildi. Fî 4 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2147

Delvine sancağına tayin olunalı sekiz ay geçmesine rağmen Delvine'de sadece yirmi gün kalıp orada burada gezerek sancağını boş koyduğu için bazı köylerin isyanına sebep olduğu ve herhangi bir şer'î dava olduğunda halka "kadıya gitmeyin" diyerek davaları kendisinin gördüğü haber alınan Delvine beyinin, derhal sancağına gidip görevini layıkıyla yapması ve şer'î meselelere karışmaması.

Delvine sancağı beğine hüküm ki:

Livâ-i mezbûre sana tevcih olunalı sekiz ay mikdârı olup yigirmi gün Delvine'de ve iki ay mikdârı Aydonat nâm kasabada sâkin olup sâyir evkâtta âhar yirlerde olup memleket hâlî olmağıla Çolat ve Ayovasıl ve Neviçe nâm karyeler keferesi ısyân üzre olup Memniçe nâm karyeyi iki def'a gelüp gâret eyleyüp ve şer'î masâlih oldukda kendün istimâ' idüp; "Kâdîya varman." diyü tenbîh eyledüğün istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Aslâ te'hîr u terâhî itmeyüp sancağına varup hıfz u hırâset-i memleketde ve zabt [u ra]bt-ı ra'ıyyetde dakîka fevritmeyesin ve anun gibi şer'î masâlih vâkı' oldukda kâdılar ile görölüp hılâf-ı şer'-ı kavîm kimesneye te'addî olmakdan ictinâb idesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 4 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Nâzır-ı mezbûra virildi.

2148

Sular nâzırı tarafından, İstanbul'a gelen suyolları ile bazı eski suyolları ve binaların bazı şahıslar tarafından taşları alınarak zarar verildiği şikâyet edildiğinden, bunların kimler olduğunun araştırılması ve kimseye taş aldırılmayıp suyollarına zarar verdirilmemesi.

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'a cârî olan sular nâzırı zîde mecdühû Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "Tuna kârîzini ve sâyir kâfirî binâları ve harâb olmuş suyollarının ba'zı kimesneler bozup taşın alup mîrîye lâzım olıcak taşa ihtiyâc gelür ve merhûm ve mağfûrun-leh ceddüm Sultân Bâyezîd Hân tâbe serâhünün vakf yirlerinde dahı ba'zı kimesneler; "Çayırum ve tarlam içindedür." diyü suyolunun ba'zı yirlerin taşın çıkarup alup giderlerimiş." diyü bildürmeğın

buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup göresin; kazıyye arzolunduğı gibi olup zikrolunan kârîzlerün ve kâfirî binâlarun taşın alup gidenler ne makûle kimesnelerdür; ma'lûm idinüp dahı aslâ fermân-ı hümâyûnuma mugâyir bir ferdi dahl ü ta'arruz itdürmeyesin. Ba'de't-tenbîh anun gibi kadîmî kârîzleri bozup taşın alurlarsa mîrî için zabtitdürüp arza muhtâc olan kazâyâyı yazup arzeyelesin; bu husûsda gereğı gibi mukayyed olasın.

Yazıldı.

Sipâhî-oğlanlarından Mehmed'e virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhır, sene:

2149

976

Kilidülbahr Kalesi'nde mâzul kuloğulları varken Cerbe, Mayorka ve Macaristan'dan gelmiş müslüman olup olmadıkları dahi bilinmeyen kimseler ile sekiz-dokuz yaşlarındaki oğlanlara gedik verildiği bildirildiğinden, böyle kişilere gedik verilmiş ise bunların gediklerinin alınarak kalede bulunan erişmiş kuloğulları ile müstehk olan mâzullere tevcih edilmesi.

Cezâyir Beğlerbeğisi Kapudân Alî Paşa'ya hüküm ki:

Kilidü'l-bahr Kal'ası'nda ma'zûl kul-oğulları var iken Cerbe'den ve Meyerko'dan ve Macar'dan gelmiş İslâm'ı nâ-ma'lûm kimesnelere bilâ-emr sekiz-tokuz yaşında oğullarına gedük virildiği i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Göresin; vâkı' ise ol asıl İslâm'ı nâ-ma'lûm kimesnelere ve sekiz-tokuz yaşında oğlanlara bilâ-emr gedük virilmiş ise anun gibilerün gedüğü kal'a-i mezbûrede irişmiş kul-oğullarına ve sâyir ma'zûl olan müstehıklara tevcih idüp lâzimü'l-arz olanı yazup bildüresin.

Yazıldı.

Basra çavuşlarından Süleymân Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhır,

sene: 976

2150

Hammâr Beyi Mahmud'a Remle sancağının verilerek Hammâr sancağının havâss-ı hümâyûn için zaptettirilmesi.

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Hammâ[r] Beğî olan Mahmûd dâme izzühûya Remle sancağı virilüp Hammâr sancağı havâss-ı hümâyûna ilhâk olunmasın" bildürdüğün ecilden arzyledüğün üzre Remle sancağı mâyet olunup Hammâr sancağı havâss-ı hümâyûn için zabtolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Arzyledüğün üzre Hammâr sancağın havâss-ı hümâyûnum için zabtitdüresin.

2151

Ergene'de Sultan Murad Han İmâreti görevlileri tarafından Eflak'tan tedarik edilip getirilen koyunlara, İstanbul zahiresi için görevlendirilen çavuş vb.nin müdahale etmemesi; ancak imâret görevlilerinin İstanbul zahiresi için gelen koyunları karşılayıp satın almalarına da müsaade edilmemesi.

Yazıldı.

İmâret-i mezbûre Kâtibi Mustafâ'ya virildi. Fî 7 Rebî'ul-âhır, sene: 976

Edirne'de koyun hıdmetinde olan çavuşa hüküm ki:

Hâliyâ Ergene kâdîsı mektûb gönderüp; "Kasaba-i Ergene'de merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Murâd Hân *tâbe serâhü* binâ itdüği İmâret-i Âmiresi'nün zahîresiyçün her senede bin re's koyun lâzim olmağın zamânında akçalarıyla vakf-ı mezbûr tarafından Eflak vilâyetine âdem gönderilüp götürürken koyun hıdmetine ta'yîn olunan kimesneler sürüp İstanbul'a alup gitmekle imâ[re]t-i mezbûre mu'attal kalur." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, imâret-i mezbûre zahîresiyçün Eflak vilâyeti[n]e kendüler varup akçalarıyla alup getürdükleri koyuna kimesneyi dahlitdürmeyesin. Ammâ; İstanbul zahîresiyçün gelen koyundan karşılayup aldıklarına emrüm yokdur. Kendü akçalarıyla Eflak vilâyeti[n]e varup imâret mühimmi içün kifâyet mikdârı getürdükleri koyuna kimesneyi dahlitdürmeyesin.

Yazıldı.

Dervîş Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'ul-âhır, sene: 976

2152

Teke beğine ve Kaş kâdîsına hüküm ki:

Kaş kazasında hırsız ve harâmilere yataklık yapıp fukaraya zulmeden Hızır adlı zaimin tutuklanarak kendisinden hak dava edenler ile davalarının görülmesi ve üzerine sâbit olan haklar alınıp sahiplerine verildikten sonra salıverilmeyip neticenin sicil sûreti ile ayrıntılı olarak arz edilmesi.

Mektûb gönderüp; "Kaş kazâsında mütemekkin Hızır nâm za'îm hırsız u harâmî yatağı olup ve fukarânun cebren mâlların alup ve oğulların çeküp fukarâ havflarından hakların talebe kâdir olmayup ehl-i fesâd sûhtelere ve yarar levendlere mâlik olup hukûk-ı nâs alınıp ve hakkından gelinmek lâzımdür." diyü bildürmişsin. İmdi; mezbûr kayd [ü] bend ile teftîş olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrı ihzâr idüp kayd [ü] bend idüp mezbûrdan da'vâ-yı hakk ider var ise husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le sorulup faslolmayup on beş yıl terkolunmayan da'vâların ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresiz; üzerine bi-hasebi's-şer'-ı's-şerîf sâbit olan hukûkî ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra ne makûle hukûk sâbit olup ve kime [ne] hakk alıvirildüğın ve sâyir zulm ü te'addîlerinden üzerine sübût ü zuhûr bulan mevâddı mufassal ü meşrûh yazup ve mezbûrı habsden itlâk eylemeyüp sûret-i sicilli ile vukû'ı üzre arz eylesiz.

2153

Yazıldı.
Bu dahi.

Hamideli ve Teke sancaklarında züamâ ve erbâb-ı timardan bazılarının, beratlarının fazla görünmesi için, mahlûl hisse yok iken terakkileri için üzerlerine hisse kaydettirip yâfteleri beratlarına göre verildiğinden, tahrir esnasında yâftelerine göre timar talep edip haksızlık yaptıkları duyulduğundan, Anadolu beylerbeyinin sipahilere önceki icmal defterine bakarak timarları ne ise ona göre yâfte verip bir yıldan sonra timarlarına terakki ilhak edenlere de beratlarında belirtildiği şekilde yâfte vermesi.

Anatoli beğlerbeğisine hüküm ki:

Hamîdili ve Teke sancaklarında olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan ba'zı mutasarrıf oldukları tîmârları üzerine birer bahâne ile mücerred; "Berâtımız ziyâde olsun." diyü sahîh mahlûl hissa yok iken terakkîleri için her biri üzerinden hissa ilhâk idüp berât itmekle yâfteleri bi'l-fi'l üzerlerinde olan berâtları mücebince virilüp hâliyâ vilâyet kitâbetinden virilen yâfte mücebince tîmâr taleb itdükleri istimâ' olunup imdi; bir yıldan berü[de] anun gibi tîmârlarına terakkîleri için yâhûd noksânı için hissa ilhâk idüp berât idenlere berâtları mücebince yâfte virilmek câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda dâyimâ mukayyed olup anun gibi yâfte virilen sipâhîlere kadîmî icmâl mücebince tîmârları ne ise ana göre yâfte virüp bir yıldan sonra anun gibi tîmârlarına birer yirden terakkîlerine veyâhûd noksânları için veyâhûd; "Mahall-i himmetdür." diyü terakkî ilhâk idenlere berâtları mücebince yâfte viresin.

Yazıldı.
Bu dahi.

2154

Hamîdili ve Teke sancakları muharriri olan Antâliyye kâdisına ve

Hamideli ve Teke sancaklarında bulunan züamâ ve erbâb-ı timardan bazılarının, beratlarının fazla görünmesi için terakki ve noksanlarını tamamlamak üzere birer bahane ile timarlarına hisse kaydettirerek berat alıp, tahrir esnasında buna göre timar talep ettikleri ve haksızlık yaptıkları duyulduğundan, muharrir ve kâtibin bu konuda dikkatli olup Anadolu beylerbeyinin verdiği yâftele göre timarları tevzi edip herhangi bir haksızlığa meydan vermemeleri ve timarları mümkün mertebe müstakil olarak tevzi etmesi.

kâtibe hüküm ki:

Hâliyâ zikrolunan sancaklarda ze'âmet ü tîmârı olanlardan ba'zı; "Ze'âmetimiz ziyâde olsun; tevzi'da berâtımız mücebince tîmâr alalum." diyü her biri üze[ri]nden birer bahâne ile

terakkîleri ve noksânlarıyçün tîmârlarına hissa ilhâk itdürüp berât idüp beğlerbeği tarafından yâfteleri mücebince virilmekle tîmâr taleb idüp muzâyaka virdükleri istimâ' olundu. İmdi; bir yıldan berüde berât idenlere yâfte virilmeyüp mukaddem asıl tîmârları ne mikdâr ise ana göre virilmeğiçün Anadolu beğlerbeğisine hükm-i şerîfüm gönderilmiştir. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda siz dahı mukayyed olup müşârun-ileyhün emrüm üzre virdüğü yâfte muktezâsınca erbâb-ı tîmârün tîmârların tevzî' idüp bir yıldan sonra anun gibilere hissa ilhâk itmeyüp yâftelerine göre tîmâr tevcih itmeyüp bir yıldan mukaddem ne mikdâr tîmâra müstehikk ise ana göre yâfte taleb idüp tekrâr yâfte getürdüklerinde tevcih eylesin ve mümkün olduğu kadar tevcih idecek tîmârları müstekıl tevcih idüp müsterek itmeyesin; meger ki mümkün olmaya. Bu bâbda dahı muhkem ikdâm eylesin ki, müstekıl olmak re'âyâya istirâhate sebebdür; tahrîr-i vilâyetden dahı murâd budur.

Yazıldı.

Kâtibi olan Seyfî Çelebî'ye virildi. Fî 10 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2155

Mora dahilinde mirîye yarar bir çok şahin ve sencerî yuvaları bulunup kayacıları olmadığından yavruların alınamadığı ve zâyî olduğu bildirildiğinden, Mora, Ağrıboz, Erzurum, Kastamonu ve Avlonya livaları dahilinde ne kadar üsküflü doğan yuvası varsa her birine yeterli sayıda kayacı tayin edilerek yuvaları gözetip yavruları mevsimi geldiğinde Dergâh-ı Muallâ'dan gönderilen doğancibaşıya teslim etmelerinin sağlanması.

Mora sancağı beğine ve kâdîlarına hüküm ki:

"Zikrolunan vilâyetde mirî[ye] yarar a'lâ şâhîn ü sencerî âşiyâneleri olup kayacıları olmamağla yavruları âşiyânelerinden alınmayup zâyî' olduğın" hâliyâ Şâhîncibaşı Mehmed dâme mecdühû i'lâm eyleyüp imdi; zikrolunan vilâyetde hâsıl olan yav[r]ıların cümlesi Dergâh-ı Mu'allâm'a gelmesi lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Hüküm-i şerîfüm vardukda, te'hîr itmeyüp kâdîlıkda ne mikdâr üsküflü toğan âşiyâneleri var ise defter eyleyüp ve sâyir vilâyet-i ma'mûrede cârî olan kânûn-ı kadîm mücebince her bir âşiyâneye kifâyet mikdârı kayacılar ta'yîn eyleyüp ve isimleri ve karyeleri ile defter eyleyüp defteri imzâlayup ve mühürleyüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp vilâyet-i mezbûrede bir aded hâlî âşiyâne komayasız ve kayacılarına muhkem tenbîh ü te'kîd eylesiz ki, mahalli ve mevsimi ile zikrolunan âşiyâneleri görüp gözedüp yavruların bir cenâhın zâyî' u sirka itdürmeyüp cümlesin Dergâh-ı Mu'allâm'dan irsâl olunan doğancibaşıya teslim eyleyeler.

Yazıldı.

Hi.

Livâ-i Ağrıboz.

Yazıldı.

Hi.

Livâ-i Erzurum.

Yazıldı.

Hi.

Livâ-i Kastamonı.

Yazıldı.

Hi.

Livâ-i Avlonya.

Her birine vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf virilmiştir.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 5 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Sinân Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2156

Selanik ve Ağrıboz ve Tırhala ve İnebahtı ve Mora ve Karlılı ve

Selanik, Ağrıboz, Tırhala, İnebahtı, Mora, Karlılı, Avlonya ve Yanya sancaklarında bulunan emvâl-i hâssa mukâtaât emînleri ile mültezimleri üzerinde olan Ağustos irsaliyesinin Maliye'den gönderilen hükme göre en kısa zamanda tahsil edilip gönderilmesi.

Avlonya ve Yanya beğlerine ve kâdîlarına ve zikrolunan sancaklarda vâkı' olan emvâl-i hâssa nâzırlarına hüküm ki:

Hâliyâ zikrolunan sancaklarda emvâl-i hâssa vü mukâtaât emînleri ve mültezimlerinin uhdelerinde olan Ağustos irsâliyyesin Mâliyye cânibi[n]den virilen mufassal hükm-i hümayûnum mücebince mu'accelen cem' u tahsîl olunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz gereği gibi mukayyed olup zikrolunan yirlerde olan emvâl-i hâssa vü mukâtaât emînlerine ve mültezimlerine ikdâm u ihtimâm idüp Mâliyye cânibi[n]den gönderilen mufassal hükm-i hümayûnum mücebince Ağustos irsâliyyesinden uhdelerinde olan emvâl-i mu'accelen cem' u tahsîl itdürüp ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl eylemek bâbında dakîka fevteylemeyesiz. Ağustos irsâliyyesin mu'accelen Südde-i Sa'âdet'e gelmek ziyâde mühimdür; ihmâl ü müsâhele eylemeyüp gereği gibi mukayyed olup kimesne zimmetinde mâlumdan bâkî komayup ber-vech-i isti'câl cem' u tahsîl itdürüp i[r]sâli bâbında dakîka fevteylemeyesiz. Şöyle ki; bu bâbda ihmâlinüz sebeb[i] ile vakt[i] ile gelmeyüp te'hîr oluna, beyân olunan özrinüz makbûl olmayup mu'âteb olmak mukarrerdür; ana göre ikdâm üzre olası.

2157

Yeni yaptırılan dört adet hâssa gemide görevlendirilmek üzere, Türk üzerinde olan ulûfesiz acemi oğlanların eskilerinden üç yüz neferinin ulûfeye yazılarak sözkonusu gemilere dağıtılması.

Yazıldı.

Muhzıra virildi.

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâliyâ binâ olunan dört pâre hâssa gemiye üç yüz nefer acemî-oğlan lâzım olmağın Türk üzerinde olan ulûfesüz oğlanlardan üç yüz nefer oğlan yazılup virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre Türk üzerinde olan oğlanların eskilerinden ve yararlarından üç yüz nefer acemî-oğlan ulûfeye yazup dahı zikrolunan gemilere tevzî' eylesin.

Yazıldı.

Kethudâsı Dâvûd'a virildi.

2158

Hersek sancağı beğine:

Nova kazasındaki müslümanların, kendilerine baskı yaptığı ve şer'-i şerife muhalefet ettiği yolunda hakkında şikâyetle bulunmaları üzerine teftiş olunup hapsedildiği bildirilen Lyumir nahiyesinin Domaşk (?) köyünden Knez Petri ve İstayko adlı zimmînin suçları sâbit olmuşsa hakkından gelinmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Hersek sancağında vâkı' olan kazâ-i Nova müslimânları gelüp; "Lyumir nâhiyesinde Domaşk (?) nâm karyeden Kinez Petri ve İstayko nâm zimmî dâyimâ şer'-ı şerife muhâlefet ü ihânet idüp müslimânlara te'addîden hâlî değildür." diyü tezallüm eyledüklerinde kâdî ma'rifetiyle teftiş olunup üzerine şühûd-ı udülle üç mâdde sâbit olduktan sonra habsolunmuşdur." diyü bildürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Bu husûsı toprak kâdîsı ma'rifeti ile göresin; arzolunduğı üzre mezbûr zimmînün üzerine şühûd-ı udülle ol makûle şer'-ı kavîme muhâlîf te'addî vü ihânet-i şer' eyledüğü sâbit ü zâhir olmuş ise huccet virildükden sonra şer'le hakkı[n]dan gelesin; hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye iş itdirmeyesin.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 23 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2159

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Kudüs kadısının mirîye, evkâfa, su yoluna ve halka ait kireç, taş vs. malzemeyi alarak kendine ev yapıp su yollarının yıkılmasına sebep olduğu, Mescid-i Aksâ'nın kireç ve kettanını vs. bina âletlerini aldığı ve Kumâme mütevellisi ile anlaşp vakıf mallarını yediği Kudüs ahalisi tarafından şikâyet edildiğinden, iddiaların ayrıntılı olarak araştırılıp sonucun bildirilmesi.

Hâliyâ nefsi-i Kudüs-i Şerîf ahâlîsi arz-ı hâl sunup; "Bi'l-fi'l Kudüs-i Şerîf kâdîsı

evkâfun taşların alup bir büyük ev yaptı; her kimde eyü taş ve eyü kireç varsa eger vakf ve eger mîrî ve eger Kudüs-i Şerîf suyolunun ve sâyir fukarânun çeküp alup ve suyolunun vakıfların mütevellîlerinden icâreye dutmağla suyolları yıkılup ve Mescid-i Aksâ'nun kirecini ve kettânını cemî' binâ âlâtın alup ve Kumâme mütevellîsi ile ittifâk idüp vakfun mâlını ekliderler; nice bunun emsâli zulminün nihâyeti yokdur." diyü şekvâ itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; zikrolunan evi kimün için yapar ve fukarâyâ zulm ü te'addîsi olup cebr ile esbâb u taşların aldığı vâkı' mıdır ve sâyir vechile zulm ü te'addîsi var mıdır, nicedür; yanunda ne vechile sâbit ü zâhir olursa vukû'ı üzre yazup arzeyelesin.

Yazıldı.

Âdemlerinden Burc-Alî'ye virildi. Fî 8 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2160

Lahsa'da mâl-ı mîrî bakâyasını ödemededen ortadan kaybolan mültezim, emin ve âmillerin zimmetlerindeki bakâyanın emlâk ve eşyaları satılarak veya ortaklarından talep edilerek eksiksiz tahsil olunması.

Lahsâ beğlerbeğisine, Lahsâ kâdisına hüküm ki:

Sen ki beğlerbeğisin, Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "vilâyet-i Lahsâ mültezimlerinden nâzır-ı emvâl defteri mücebince Nasûh bin Abdullâh zimmetinde üç yüz bin akça, Ahmed bin Hüseyin zimmetinde yetmiş bin akça ve Rüstem Çavuş ve şerîki olan Mehmed zimmetinde yüz elli bin akça ve Hânkulî Rîş zimmetinde yüz yetmiş bir bin akça bâkî mâl-ı mîrî olup taleb olundukda vermeyüp gaybet eyledüklerin" arzylemişsin. İmdi; anun gibi uhdesinde mâl-ı mîrî olup edâ itmedin gaybet iden kimesnelerün emlâkinden ve şerîklerinden bî-kusûr tahsîl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi ümenâdan ve ummâlden zimmetlerinde bâkî mâl-ı mîrî olup bî-kusûr edâ itmedin gaybet iden kimesnelerün emlâk ü esbâbı[n]dan ve şerîkleri olan kimesnelerden envâ'-ı sa'y ü ihtimâm idüp uhdelerinde olan mâlumı bî-kusûr cem' u tahsîl eyleyüp kimesne üzerinde bir akça ve bir habbe bâkî komayup kemâl-i dikkat ü ikdâmınız vücûda getüresiz. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur; ihmâl ü müsâhele olunmayup ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Beğlerbeği kethudâsına virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

2161

Belgrad'da işlenen güherçilenin tüccar tâifesine sattırılmayıp mîrî için zaptedilmesi.

"Semendire beğine hüküm ki:

Belgra[d]'da işlenen gü[her]çileyi tüccâra vermeyüp mîrîye zabtolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Hâsıl olan gü[her]çileyi tüccâr tâyifesine bey' itdürmeyüp hâsıl olanı mîrî için zabtidesin." diyü hükm-i şerîf virilmiştir.

Yazıldı.

Türâbî Kethudâ'ya virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhır

2162

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

İran tarafına ve dârulharbe demir, bakır ve gümüş gitmemesi hakkındaki emir gereğince Osmancık kazasında yakalanıp el konularak Osmancık Kalesi'nde tutulduğu bildirilen bakırın Tokat ve Sivas'ta narh-ı cârî üzerinden mirî için satılarak bedelinin ve ilgili defterinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; " "Diyâr-ı şarka ve sâyir dâru'l-harbe bakır u gümüş ü demür gitmeye ve girift oluna." diyü emrolunmağın etrâf [u] cevânibe yarar âdemler gönderilüp hâliyâ Çorum Sancağı Beği Gülâbî dâme izzühû; "Diyârbekir Beğlerbeğiliği'nden kazâ-i Çorum'dan Hâcî Mehmed ve Kâsım ve Mahmûd nâm kimesneler ba'zı yoldaşlarıyla Kastamonı'dan bakır alup giderken Osmâncık kazâsında seksen iki yük bakır ve sekiz külçe dutulup girift olup Osmâncık Kal'ası'nda hıfzıtdüklerin" mûmâ-ileyh Gülâbî dâme izzühû ile kazâ-i mezbûre kâdîsı i'lâm itmeğın zikrolunan bakırların yükleri defter olunup zikrolunan bakır ve sâhibleri hakkında emr-i şerîf inâyet buyurıla." diyü arzyledüğün ecilden zikrolunan bakır bey' olunup akçası mîrî için zabtolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan bakır emr-i şerîfüm mücebince Tokat'da ve Sivas'da cârî olan narh-ı rûzî üze tâlib olanlara bey' idüp akçasın mîrî için der-kîse idüp ne mikdâr akça olup ve ne bahâya satıldığı yazup defter idüp defteri ile akçasın yarar âdemlerünle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Bu dahı.

2163

Fesad ve şenâati sâbit olan suhte tâifesinin yakalanıp siyaseti lâzım gelenlerin siyaset edilerek diğerlerinin küreğe konulmak üzere gönderilmesi emri üzerine küreğe konulmak için Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilen fakat suçları belirtilmeyen yirmi üç kişinin suçlarının ve töhmet-i sâbıklarının ayrıntılı olarak yazılıp gönderilmesi.

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; " "Fesâd ü şenâ'ati sâbit olan suhte tâyifesini elegetürüp şer'le haklarından gelüp siyâset lâzım gelmeyenleri küreğe gönderesin." diyü fermân olunmağın defter kethudâsına yarar âdemler koşup şenâ'ati sâbit olan sûhteler elegendüp şer'le siyâset

lâzım gelenlere siyâset olunup bi-hasebi's-şer' siyâset lâzım gelmeyenlerden yigirmi üç nefer kimesne defter olunup küreğe konılmak için Dergâh-ı Mu'allâ'ya gönderildi." diyü bildürmüşsin. Ammâ; zikrolunan kimesnelerin töhmet-i sâbıkaları nedür ve fesâd ü şenâ'atleri ne vechile sâbit olmuşdur; bildürmemişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan sûhtelerin töhmet-i sâbıkaları var mıdur ve üzerlerine şer'le ne makûle fesâd ü şenâ'at zâhir olmuşdur; her birinün tafsîli üzre fesâd ü şenâ'atlerin ve töhmet-i sâbıkaların şer'le sicill idüp sûret-i sicillerin mühürleyüp Dergâh-ı Mu'allâ'ya gönderesin.

Yazıldı.

Bu dahi.

2164

Sivas'ın şiddetli kışına dayanamadığını ve Tokat'ta kışlamak istediğini bildiren Rum beylerbeyinin bu isteğinin uygun görüldüğü.

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "nefs-i Sivas'un kışı ziyâde muhkem olup şiddet-i şitâyâ mizâcun mütehammil olmayup nefsi-i Tokat'da kışlamak murâd itdüğün" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzitedüğün üzre Tokat'da kışlayasın; şöyle bilesin; alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 6 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Mezbûr Sinân Çavuş'a virildi. Fî 6 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2165

Avlonya kâdîsına hüküm ki:

Küffara ve deryaya tereke vermek yasak olmasına rağmen tereke toplayarak deryaya ve küffara tereke sattığı bildirilen Hasan Lika adlı şahsın hapsedilerek Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Sinan Çavuş'la birlikte konunun incelenmesi ve adı geçen şahsın kimlere, ne kadar tereke sattığının ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Hasan Lika demekle ma'rûf kimesne ol etrâfda mübâlağa tereke cem' idüp deryâyâ ve küffâr-ı hâksâra tereke virilmek memnû' iken emre mugâyir deryâyâ ve küffâr gemilerine tereke bey' eylediğün*" bildürmüşsin. İmdi; mezbûr kimesne ne makûle kimesnedür ve ne mikdâr tereke cem' idüp ve ne asıl gemilere bey' eylemişdür ve bilâ-emr gemilere tahmîl olunup deryâyâ tereke virdürmeğe ruhsat virilmeğe sebab ü bâ'ıs ne olmuşdur? **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Sinân vusûl buldukda, fi'l-vâkı‘ mezkûr vech-i meşrûh üzre ol etrâfdan tereke cem‘ eyleyüp emr-i şerîfûme muhâlif deryâya bey‘ eyledüğü vâkı‘ mıdır, ne mikdâr tereke cem‘ eylemişdür ve kimlerden alup ve kimlere virmişdür ve ne zamânda virmişdür ve mezkûr dahı ne makûle kimesnedür; tamâm ma‘lûm idinüp ve dahı mezkûrı habsidüp vukû‘ı üzre mufassal ü meşrûh yazup bildüresin.

Yazıldı.

2166

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Eski Musul sancağına tâbi harabe yerlerin şeneltilmesi şartıyla kimsenin raiyyeti ve raiyyeti oğlu olmayan iki yüz yarar kişiye üçer bin akçe timar verilmesi.

Dergâh-ı Mu‘allâm'a mektûb gönderüp; "bundan akdem; "Eski Musul sancağına tâbi harâbe yirler mahall-i himmetden ba‘zı kimesnelere tîmâr virilürse memleket ma‘mûr olur." diyü Sancağı Beği İmâmkulı dâme izzühü arzitedükde; "Fi'l-vâkı‘ tîmâr virilürse şenelmeğe kâbil midür ve memlekete nef‘ı var mıdır, nicedür?" diyü ahkâm-ı şerîfe gönderilüp Nusaybîn Kâdisı Mevlânâ Muhyiddîn ve defter kâtiblerinden İbrâhîm ve ehl-i vukûf kimesneler gönderilüp tetebbu‘ olundukda harâbe olmağla ehl-i fesâd me'vâ idinüp tîmâr tarîkıyla virilürse memlekete küllî nef‘ mukarrer olmağın hâlî vü harâbe yirleri şeneldüp ihyâ itmek üzre iki yüz nefer kimesneye ve kadîmî tîmârlardan yigirmi nefer kimesneye tîmâr tevcîh olunup her biri şeneldüp ihyâ itmeği uhdelere aldıkların" i‘lâm itdüğün ecilden defterün bir sûreti irsâl olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzitedüğün üzre zikrolunan hâlî vü harâbe yirleri şenelmek şartıyla ma‘mûr u âbâdân itmek üzre kimesnenün ra‘ıyyeti ve ra‘ıyyeti oğulları olmayan yarar kimesneler ve gayruhû kâdir olanlara vech ü münâsib gördüğün üzre üçer bin akça tîmâr tevcîh eylesin* ki, ma‘mûr u âbâd[â]n olup ehl-i fesâd tâyifesinden masûn u mahfûz ola.

Yazıldı.

Mezbûr Ali Çavuş'a virildi. Fî 7 Rebî‘u'l-âhır, sene: 976

2167

Teke beğine, kâdisına ve Kalkanlu ve Atala ve Karahısâr kâdîlarına

İşlediği suçlardan dolayı firarda bulunan ve Südde-i Saâdet'te yakalanıp hapsolunan Divâne Cafer'in, davalarının mahallinde görülmesi için Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Ali Çavuş ile gönderildiği; kendisinden hak iddia edenlerle davalarının görülerek adı geçen hapsedilmesi ve sicil sûretinin gönderilmesi.

hüküm ki:

Mukaddemâ fesâd ü şenâ‘ati arzölünup Südde-i Sa‘âdetüm'de dutılup habsolunan erbâb-ı tîmârdan Divâne Ca‘fer nâm kimesne ahvâli yirinden bi-hasebi‘ş-şer‘i‘ş-şerîf görilmek için Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Alî zîde kadruhû ile irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrdan da'vâ-yı hakk idenler ile berâber idüp bir def'a şer'-ı kavîme muvâfık sorulup faslolunmayup on beş yıldan tecâvüz itmeyen husûsların muktezâ-yı şer'-ı kavîm ile hakk üzre teftîş ü tefâhhus eyleyüp göresiz; ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olur hakların alıvirdükden sonra mezbûrun ne makûle fesâd ü şenâ'ati olup ve üzerine ne asıl mevâd sâbit olduğın sicill idüp mezbûrı habsidüp sûret-i sicille yazup arzeyelesiz. Ammâ; bu bâbda hakk üzre olup tezvîrden ve telbîsden ve şühûd-ı zûrdan ve hılâf-ı şer' kimesneye zulm ü hayf olmakdan ve hılâf-ı vâkı' kazıyye arz olunmakdan hazer idesiz.

Yazıldı.

Türâbî Kethudâ'ya virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2168

İran'a gümüş, bakır ve demir gitmemesi hakkındaki emir gereğince Osmancık'ta yakalanıp el konulduğu bildirilen bakırın, narh-ı cârî üzerinden kazancılara satılarak gelirinin mirî için zaptedilip ilgili defterinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Rûm nâzırına hüküm ki:

Rûm Beğlerbeğisi Ahmed *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "bundan akdem hükmi-i hümayûnum gönderilüp; "Yukarı Cânib'e gümüş ü bakır u demür gitmeye; girift oluna." diyü fermân olunmışken seksen iki yük bakır ve sekiz külçe dutulup girift olduğın" bildürmeğın; "Sivas'da ve Tokat'da narh-ı cârî üzre bey' itdürüp akçasın mîrî için zabtidüp defter ile Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin." diyü mûmâ-ileyhe hükmi-i hümayûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan bakırı girü müşârun-ileyh ma'rifeti ile kazancılara narh-ı cârî üzre bey' itdürüp akçasın mîrî için zabtidüp ve ne mikdâr akça olduğın yazup defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin.

Yazıldı.

Sinân Çavuş'a virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2169

Kavala'da hırsız diye yakalanıp hapsedildiği bildirilen miğferli ve zırlı iki kişinin nasıl kimseler olduğunun, daha önce hırsızlık yapıp yapmadıklarının ve neden bu kıyafetle gezdiklerinin araştırılarak bildirilmesi ve kendilerinin güvenilir adamlarla Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Kavala kâdisına ve Kavala kapudânına hüküm ki:

Hâliyâ tugulgalu ve cebelü hırsuz nâmına iki nefer kimesne tutulup birinün adı Mehmed olup bi'l-fi'l mahbûs olduğı i'lâm olunmağın sen ki kâdisın, mezbûrları ne makûle kimesnelerdür; tettebbu' eyleyüp ma'lûm idinüp vukû'ı üzre arzeyelemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrları tettebbu' idüp ne makûle kimesneler olup hırsızlıkları ve

harâmîlikları var mıdır, nicedür, cebe vü cevşen ile gezmeğe bâ'ıs nedür; tamâm ma'lûm idinüp yazup tafsîli ile bildüresin ve sen ki kapudânsın, yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve yolda getürenlere tenbîh eylesesin ki, onat zabteyleyüp yolda gaybet eylemekden* hazer ideler.

Yazıldı.

Mi'mâr âdemisine virildi.

2170

Aydıncık kazası dahilindeki mermer madeninden emir almadan kimseye mermer çıkarttırılmaması, çıkaranların mermerlerine el konulması ve emre uymayanların bildirilmesi.

Aydıncık kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda olan mermer ma'âdininde ba'zı kimesneler mermer ihrâc idüp gemilere tahmîl olup alıgitmekle hâssa-i hümayûnuma müte'allik ba'zı mühimm içün mermer mühimm oldukda muzâyaka çekilmek lâzım gelmeğin bilâ-emr kimesneye mermer virilmemesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre taht-ı kazânda olan mermer ma'denlerinden bilâ-emr bir ferde mermer ihrâc itdürmeyüp gereği gibi tenbîh eylesesin. Ba'de't-tenbîh bilâ-emr mermer ihrâc idenlerin mermerlerini girift idüp emre muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin; memnû' olmayanı yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 7 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Tîmâr defterdârı âdemisi Bâlî'ye virildi. 10 Rebî'u'l-âhır

2171

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Diyarbakır'da divân kurulduğu gün çavuşlar kethüdasının bütün çavuşlarla önceden gelerek âdet olduğu üzere ümerâ, defter kethüdası, defterdar ve alaybeyilerini karşılaması.

Anda Diyârbekir'de divân olduğu gün cümleden mukaddem* çavuşlar kethudâsıyla çavuşlar gelüp ümerâyı ve defter kethudâsın ve defterdârı ve alaybeğlerin istikbâl eylemelerin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, çavuşlar kethudâsına tenbîh eylesesin ki, divân olduğu gün cümle çavuşlar ile mukaddem gelüp âdet-i kadîme üzre istik[b]âli lâzım olan kimesneleri istikbâl eyleyeler.

2172

Diyarbakır'da tîmar defterdarının yanında ruznâmecî bulunmadığı ve ehil olmayan kimselerin kâtiplik yapmalarından dolayı defterlerin düzgün tutulmadığı bildirildiğinden, yarar bir kimsenin ruznâmecî tayin edilmesi hususunda tîmar defterdarına gerekli tenbihte bulunulması ve defter hizmetine yaramayan kimselerin görevden alınıp yerlerine erbâb-ı timardan işbilir kâtipler tayin olunması.

Yazıldı.

Hı.

Diyâr[bekir] beğlerbeğisine hüküm ki:

Vilâyet-i Diyârbekir'de tîmâr defterdârı olan cânibî[n]den defterde () rûz-nâmecî olmamağla ve kitâbet hıdmetine kâdir olmayan kimesneler kâtib olmağla defter umûrî muhtell olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, tîmâr defterdârına tenbîh eylesin ki, kendü tarafından bir yarar müstekîm kimesneyi rûz-nâmecî ta'yîn idüp ve defter hıdmetine kâdir olmayan kimesneleri ref' idüp yirlerine erbâb-ı tîmârdan ehl-i kalem ve müstekîm olan kimesneleri kâtib nasbeylesin.

Yazıldı.

Hı.

2173

Diyârbekir [beğler]beğisine ve defterdârına hüküm ki:

Diyarbakır'da züamâ ve erbâb-ı timardan bir çoğunun, yolda kaybolur endişesiyle beratlarını Südde-i Saâdet'e göndermeyip yenilemedikleri bildirildiğinden, bu gibilere tezkire verilip beratlarının orada yenilenmesi ve tezkire ve tecdîd-i berat resminin Hazine-i Âmire için zaptedilerek ne kadar berat yenilendiği ve ne kadar rûsum hâsıl olduğunun bildirilmesi.

Vilâyet-i Diyârbekir'de zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan haylî kimesneler yolda zâyî' olmak vehminden beratların Südde-i Sa'âdetüm'e göndermemekle tecdîd-i berât eylemedükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, sen ki beğlerbeğisin, anun gibi Südde-i Sa'âdetüm'den berât iden kimesnelerin tecdîd-i berâtları için ellerine tezkire virüp ve me'mûr olduğın tîmârların dahı tecdîd-i berâtın virüp virilen tezkireden ve berâtdan âyid olan resmi sen ki defterdârsın, anda Hızâne-i Âmirem için zabteylesin. Cümlesi tamâm oldukdan sonra ne mikdâr tecdîd-i berât virilmişdür ve ne mikdâr rûsum hâsıl olmuşdur; yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeylesin.

2174

Diyarbakır'da sancak tasarruf eden beylerden ilk defa sancağa çıkıp beratlarını Dergâh-ı Muallâ'dan alıp beylerbeyine beratlarını kaydettirmeyenlerin kaydettirmeleri; sancağı değiştirilenlerin de beylerbeyinden tezkire alarak berat ettirmeleri; aksi halde sancaklarının ellerinden alınacağı hususunda kendilerine tenbihte bulunulması.

Yazıldı.

Hi.

Diyârbekir [beğler]beğisine hüküm ki:

Vilâyet-i Diyârbekir'de sancağa mutasarrıf olan beğlerden ibtidâ sancağa çıkanlar Dergâh-ı Mu'allâm'dan virilen berâtların anda kayditdörmeyüp ve sancağı tebdîl olanlar dahı tezkirelerin senün tarafundan almağla hâsları ne mikdâr idüğü ma'lûm olmayup ba'zı, yirlerinden ziyâde olanın dahı zabt u tasarruf itdükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, vilâyet-i mezbûrede sancak tasarruf iden beğlere gereğı gibi tenbîh ü te'kîd eylesin ki, ibtidâ sancağa çıkup Dergâh-ı Mu'allâm'dan berât eyleyenler berâtların anda kayditdörmüp ve sancağı tebdîl olanlar dahı te'hîr itmeyüp tahvîl hükmi mücebince senün tarafundan tezkirelerin alup berât itdüreler ki, her birinün hâsları ne mikdâr idüğü ma'lûmun olup bedellerinden ziyâde nesne tasarruf itmeyeler. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh girü mukayyed olmadukları istimâ' oluna, özürleri makbûl olmayup sancakları âhara virilür; ana göre her birine bu emr-i şerîfümü i'lâm idüp gereğı gibi tenbîh ü te'kîd eylesin.

Yazıldı.

Evren Çavuş'a. Fî 10 Rebî'ul-âhır

2175

İpsala'da siyaset olunan Ahmed adlı hırsızın, kendisine yataklık yaptığını bildirdiği İsa Bâlî adlı şahsın sâbit olan herhangi bir suçu olmadığından kefile verilerek hapisten salıverilmesi.

İpsala kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "siyâset olunan Ahmed nâm hırsız İsa Bâlî nâm kimesne içün; "Yatağımızdur." demekle habsolunduğın" bildürmüşsin. İmdi; mezkûrun sâbit olmuş nesnesi olmamağın kefile virilüp habsden ıtlâk olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûrı emrüm üzre yarar kefile virüp habsden ıtlâk idesin. Ammâ; muhkem tenbîh idesin ki, min-ba'd kendü hâlinde olup fesâd ü şenâ'at ile ma'rûf olan kimesneleri evine kondurmaya.

2176

Malkara'da Beyköyü köyünde öldürülen Dede Bâlî adlı şahsın kâtili olduğundan şüphelenilen ve daha önce de Hızır adlı kişinin ölümüne sebep olduğu ve fahişe olduğu bildirilen Paşalu adlı kadının teftiş olunup suçu sâbit görülürse mahallinde siyaset edilmesi.

Yazıldı.

Evren Çavuş'a. Fî 10 Rebî'ü'l-âhır

Migalkara kâdîsına hüküm ki:

Nâyibün sûret-i sicil gönderüp; "taht-ı kazâna tâbi' Beğköyi nâm karyede Dede Bâlî nâm kimesne mecrûhan maktûl bulunup sü'âl olundukda mezkûr karyede sâkin olan Paşalu nâm hâtûn için; "Eyü hâtûn değıldür; mukaddemâ dahı Hızır nâm kimesnenün katline bâ'is olmışdur. Fâhışedür; sâbıkâ olan zevci dahı nâ-mahrem ile görüp talâk virmişdür." didüklerin" bildürmeğın bu bâbda Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Evren Çavuş *zîde kadruhû* mübâşır ta'yîn olunup **buyurdum ki:**

Mezkûrî ihzâr idüp hakk üzre dikkat ü ihtimâmla onat vechile şer'le teftiş idüp göresin; arzolunduğı üzre olup sâbit ü zâhir olmuş ise mahallinde siyâset idüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresin.

Yazıldı.

Mezbûr Keyvân'a virildi.

2177

Anatolî beğlerbeğisine ve Kütâhiyye kâdîsına hüküm ki:

Mısır müteferrikalarından Keyvân'ın Mısır'dan gelirken Kütahya yakınlarında konakladığı yerde para ve eşyalarının çalınması olayıyla ilgili olarak kendilerinden şüphelenilen şahısların buldurularak teftiş olunup ahvâllerinin bertaraf olunması.

Hâliyâ Hudâvendigâr Beğî Abdurrahmân *dâme izzühû* ile sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mısır müte[fe]rrikalarından Keyvân *zîde kadruhû*nun Mısır'dan gelürken Kütâhiyye Sarâyı'nun alt yanında olan çeşme kurbinde nısfu'l-leylde sepedi ile bin beş yüz altunluk mikdârı esbâbı sirka olunup sâbıkâ i'lâm olundukda teftiş olunmağıçün hükm-i şerîfüm virilmeğın konduğı mahalle çadırı* karîb olan Merâm-oğlı Abdüllatîf nâm sipâhî ile sâyir mazınnayı ihzâr olunup üç-dört def'a meclis olup teftiş olundukda acemî-oğlan nâmına olan kimesne evvel ikrâr itdüğüne münkir olup Merâm-oğlı ve sâyir çadırında olan kimesneler ol gice çayırda fiskitdüklerin ikrâr idüp lâkin şehir ahâlîsinden ahvâlleri sü'âl olundukda; "Mezbûr ve yoldaşları sirka töhmeti ile müttehem olmayup yaramazlıkların bilmezüz." diyü haber virüp ve kadîmî Burusalı olup eyü kimesne olmayup Burusa'da dahı bir töhmetde bulunup firâr eyleyüp ve mezbûr Merâm-oğlı () tecessüs idüp () uhdesine almağın babasına ve yarar keff[i]llere virildüğın ve Boyacı-oğlı habsolmağın vâlidesine kefile virilüp bâkîleri habsolunduğın" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Göresiz; fî'l-vâkı' Merâmî-oğlu mezbûr Mîrim'i bulmağa uhdesine almış ise ikdâm u ihtimâm eyleyüp mezbûr buldurup getürdüp hükmi-şerîfüm mücebince şer'le teftîş eyleyüp ahvâllerin bertaraf eylesiz.

Yazıldı.

Ev[re]n Çavuş'a. Fî 10 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2178

Malkara'da Hacıköy yakınlarında Acemi Dimo adlı zimmîyi öldürüp paralarını aldıkları ve yapılan teftişte suçlarının sâbit olduğu bildirilen Martin ve Pervane adlı şahısların siyaset edilmesi.

Migalkara kâdısına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Kazâ-i mezbûra tâbi' Hâcîköy nâm karye semtinde Kavakludere'de katl* olunan Acemî Dimo nâm zimmînün karındaşı İstani nâm zimmî maktûl-i* mezbûrun katlinde mazınna idindüğü Martin* nâm zimmî ve Bâlî bin Abdullâh nâm kimesnenün memlûki Pervâne ve Kırhasanbeğ (?) nâm karye Sığirtmacı Hamza bin Abdullâh nâm kimesneyi meclis-i şer'a ihzâr u taleb itdükde mezbûr Martin* gaybet idüp elegirmeyüp emr ile ehl-i fesâdun hakkından gelinmeğe me'mûr olup kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Evren zîde kadruhû mübâşeretiyile mezbûrân Pervâne ve Hamza nâm kimesneler meclis-i şer'a ihzâr olundukda mezbûr Pervâne ikrâr idüp; "Garacanik (?) nâm karyede Hâtûn'un bağçesi kurbinde bir tenhâ yirde mezbûr Martin* bıçak yüziyle merkûm Dimo'nun ensesine urup mecrûh idüp ben dahı bir* büyük* değnek ile mezbûr Dimo'yı urdum; mürdoldukda cümle yanında bulunan akçasın kâfir alup bana altı altınla kırk akça viridi." diyüp [mezbûr Hamza dahı] ikrâr idüp; "Mezkûr Dimo'yı mezbûrân Martin ve Pervâne katl itdüklerinde bile idüm." diyü ikrâr itdüğün" kâdî-askerüm tarafından Pâye-i Serîr-i A'lâm'a arzolunup siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûr Martin ile Pervâne'yi siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğun yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 8 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Paşa hazretlerinin gemisin süren Sa'îd oğlu Mehmed Re'îs'e virildi.

Fî 8 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2179

Gelibolu'da geceleri adam kaçırılıp katledildiği, erkek ve kadın bir çok ehl-i fesâd bulunduğu ve kefilleri olmadığından ele geçirilemedikleri bildirildiğinden, ahaliye geceleri dışarı çıkmamaları konusunda gerekli uyarıda bulunulması ve gerektiğinde yakalanabilmeleri için levant tâifesinin kefile verilmesi.

Gelibolı kâdîsına hüküm ki:

Gelibolı sübaşısı mektûb gönderüp; "Nefs-i Gelibolı'da gice ile âdem çalınup katlolunup ricâl ü nisâ tâyifesinden nice ehl-i fesâd olup kefilleri olmaduğı ecilden elegetürilmeleri asîr olup küllî şenâ'at iderler." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; kazıyye arzolunduğı gibi ise tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, gice ile bî-vakt kimesne gezmeyüp ve anun gibi levend ad[ına] ehl-i fesâd üzre olanları kefile viresin ki, da'vâcıları olup taleb eyledüklerinde ihzâr olunup ahvâlleri şer'le görüle. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâllerinde olanları mücerred; "Kefile virü[rü]z." diyü ahz ü celb olunup hilâf-ı şer[']-ı kavîm te'addî olmakdan ziyâde hazer idesin.

Yazıldı.

Solak Kâsım'a virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2180

Solak Kasım isimli zaimin kızkardeşinin oğlu Mustafa ve Aydın adlı şahsın Belgrad'dan gelirken Pliş (?) adlı derbent köyü keferesinden dört kişi tarafından köy yakınında öldürülerek eşyalarının gasbedildiğı bildirildiğinden, suçluların yakalanıp hapsedilerek gerçekten derbent köyünden olup olmadıklarının ve isimlerinin Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

İlbasan beğine hüküm ki:

Hâliyâ ze'âmete mutasarrıf olan dârende Solak Kâsım zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "kız karındaşı oğlu Mustafâ nâm kimesne ile Aydın nâm kimesne Belgrad'dan gelürken Pliş (?) nâm derbend karye kurbinde harâmîler yolların basup mezbûrları katlidüp ve üç yük unların ve üç re's bârgîrlerin alup ve iki hâtûnla alup gitdüklerinde akablerinden irişüp dört neferi karye-i mezbûre keferesinden olduğı" bildürüp şer'le hükm-i hümayûnum taleb idüp* imdi; zikrolunan karye kimesnenün mâlına ve cânına zarar u gezend irişdurmeyüp ol etrâfı hıfz u hırâset eylemek üzre defterde derbend âdeti üzre mukayyed iken bu makûle fesâd olup ve fesâd eyleyen kimesneler dahı derbend olan karyeden olup zuhûr[a] getirilmemeğê bâ'ıs nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, fi'l-vâkı' zikrolunan derbendde bu makûle fesâd olup dahı ehl-i fesâdun dört neferi derbend olan karyeden olduğı vâkı' mıdır, ne makûle kimesnelerdür, sahîh derbendciler midür, yohsa hâricden midür, ne asıl kimesnelerdür; ma'lûm idinüp ehl-i fesâd her kim ise elegetürüp habseyleyüp ale'l-esâmî yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin; sonra emrüm ne vechile olursa mücebi ile amel eylesesin.

2181

Lazkiye'de meydana gelen depremde hasar gördüğü bildirilen Sultan Alaaddin'in yaptırdığı Câmi-i Kebîr'in bilirkişilere incelettirilerek tamiri için ne kadar para gerektiğinin tespit ettirilip bildirilmesi.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 18 Rebî'ü'l-âhur, sene: 976

Lâzikiyye kâdisına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "zelzele-i azîm vâkı' olup kasaba vü kurâda nice mesâcid ü menâbir ü imârâtun dîvârları ve sakfları hedmolup husûsan merhûm Sultân Alâ'eddîn tâbe serâhûnün binâ itdüğü Câmî'-ı Kebîr u Atîk'un ba'zı cidâr u menâbiri hedm ve ba'zı dîvârı münşakk olup termîme ziyâde muhtâc olmağın yigirmi bin akça tahmîn olunduğın" bildürmişsin. İmdi; câmî'-ı mezbûrun termîmine ne mikdâr nesne lâzım idüğü tahmîn-i* sahîh ile tahmîn olunup dahı arz olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre bu bâbda gereği gibi bi'z-zât mukayyed olup ehl-i vukûf u yarar muhammin ile üzerine varup tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı ta'mîr ü termîmine ne mikdâr nesne kifâyet iderse tamâm ma'lûm idinüp sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Uşşâklı Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 11 Rebî'ü'l-âhur

2182

Uşşâk ve Gedos kâdîlarına hüküm ki:

Gedos'ta Mustafa adlı şahsı gece evinden çıkararak kılıçla elini kesen Kapıcı Halil oğulları Arslan, Hızırilyas ve yoldaşlarından halen mahbus bulunan Arslan'a gereken cezasının verilmesi; diğer suçluların da yakalanıp teftiş olunarak cezalandırılmaları; küreğe konuması gerekenlerin Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Sen ki Gedos kâdisısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kapıcı Halîl oğulları Arslan ve Hızırilyâs bir nice yoldaşlarıyla Mustafâ nâm kimesneyi gice ile evinden çıkarup mezbûr Arslan'un elinde yalın kılıç olup mezbûr Hızırilyâs kılıç ile mezkûr Mustafâ'yı çalup sol elin düşürüp sonra mezbûr Arslan elinde yalın kılıç ile karındaşı mezbûr Hızır ile bile geldiği şer'le sâbit olup ve; "Mezkûrlar eyü kimesneler değildir; ehl-i fesâdlardur; kefil dahı olmazuz." diyü müslimânlar haber virdüklerin" bildürmüşsin. İmdi; mezkûr Arslan Kütâhiyye Kal'asında habsolunup Hızırilyâs [ve] yoldaşları gaybet eyledükleri i'lâm olunmağın habsolan ehl-i fesâdun hakkında şer'le lâzım geleni icrâ olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş vusûl buldukda, habsolunan Arslan[a] şer'le lâzım geleni icrâ idüp ve mezkûr Hızırilyâs ve yoldaşları gaybet itmişler ise yataklarına ve turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahı bir def'a şer'le faslolunmayup ve üzerinden on beş yıl geçmeyen da'vâların husamâ muvâcehesinde hakk üzre teftiş idüp göresiz; arz olunduğu gibi ise bu bâbda emr-i şer' her ne ise icrâ idüp küreğe konılmağa muhtâc olanı sûret-i sicille müşârun-ileyh çavuşuma kayd [ü] bend ile teslîm idüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz.

2183

Budun reâyasının geçen yıl Bobofça Kalesi'nin tamiri hizmetinde bulundukları, bu yıl da yine aynı kalenin tamirinde görevlendirildikleri; fakat Zigetvar Kalesi'nin de hayli tamire ihtiyacı olduğu ve iki kalenin birden tamirinin halka çok eziyet vereceği bildirildiğinden, Zigetvar Kalesi'nin iç kalesiyle ikinci palangasının tamir edilmesi ve taşradaki palanganın da, yıkılması daha uygunsa yıktırılması.

Yazıldı.

Akribâsından Mustafâ Beğ'e virildi. Fî 12 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Budun'a tâbi' elviye re'âyâsı sene-i sâbıkada Bobofça* Kal'ası'nun binâsında olmağla vech-i ma'âşları tahsiline kâdir olmayup ve bu yıl tekrâr kal'a-i mezbûre termîmi için gönderilen evâmîr-i şerîfe mücebine ihrâc olunmuşlar iken Sigetvar Kal'ası'nun haylî dîvârı yıkılıp ve taş palankalarının vüs'atı hadden ziyâde olup iki pâre kal'a ta'mîrinden ahâlî-i vilâyet küllî zahmet çeküp Sigetvar'un iç kal'ası istihkâm üzre mazbût yapıdurulup taşrada olan palankalar hedmolunmasın" husûsın arzylemişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Sigetvar Kal'ası'nun iç kal'asıyla ikinci palankasını ta'mîr ü termîm eyleyüp metânet ü istihkâm üzre binâ itdürüp dahı taşrada olan palanka arzyledüğün üzre lâzım olmayup hedmi enfa' ise vech ü münâsib gördüğün üzre hedmidesin.

Yazıldı.

Sinân Kethudâ'ya virildi. Fî 17 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2184

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Acara Sancakbeyi Mehmed Bey ile Varaza arasında köy hususunda çıkan anlaşmazlığın daha önce gönderilen emre göre çözümlenmesi ve Erzurum serhaddindeki ümerâ, âyan vs.ye İran'la olan anlaşmalara aykırı herhangi bir iş yapmamaları konusunda tenbihte bulunulması.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûblar gönderüp; "Acara Sancağı Beği Mehmed dâme izzühûnun karyelerine müte'allik Varaza nâm kâfir ile olan nizâ'ları" husûsın ve; "Yukaru Cânib'den ahd ü emâna muhâlif bir vaz' sâdır olmayup sulh u salâhı küllî ri'âyet iderler." diyü bildürmüşsin; dahı her ne dinilmiş ise mufasssalen Pâye-i Serîr-i A'lâm'a arzölunup ılm-i şerîfüm muhît u şâmil olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı ol serhadlerde olan ümerâ vü a'yân ve ülkeye mutasarrıf olanlara ve gayra muhkem tenbîh ü te'kîd idesin ki, bu cânibden dahı ahd ü emânı ri'âyet idüp sulh u salâha mugâyir iş itmeyeler ve müşârun-ileyh Mehmed dâme izzühûnun husûsın dahı

bu bâbda sâbıkâ gönderilen emr-i şerîf mücebince göresin*.

Yazıldı.

Bengi Çavuş'a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2185

Van beglerbeğisine hüküm ki:

Hakkârî beyi tarafından fitne ve fesad çıkardığı yolunda hakkında şikâyetle bulunulan Alpak Sancağibeyi Zahid'in yakalanarak hapsolunması.

Mektûb gönderüp; "Van'a tâbi' Hakkârî Beği olan Zeynel Beğ sana gelüp livâ-i mezbûra tâbi' Alpak nâm mevzı'un Sancağı Beği olan Zâhid *dâme izzühû* için câdde-i inkıyâddan inhırâf idüp şekâvet ü inâd üzre olmağın Sernek (?) nâm kal'anun üzerine hufyeten âdemlerin gönderüp fitne vü fesâda mübâşeret idüp nasihat [ile] mukayyed olmayup aşireti ıdlâl itmekden hâlî olmaduğın" i'lâm itdüğün ecilden mezkûr Zâhid hüsn-i tedârûkle elegetürilüp te'dîb için bir müddet kal'ada habsolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup müşârun-ileyh Zâhid'i hüsn-i tedbîr ü tedârûkle elegetürüp emrüm üzre kal'ada muhkem habsidesin ki, sâyirlerine mûcib-i nasihat ola ve elegetürüp habseyledüğün vukû'ı üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Arz getüren Parakinli Za'im Mustafâ'ya virildi. Fî 8 Rebî'u'l-âhır,

sene: 976

2186

Bana'nın Bolvan nahiyesine tâbi Bobosna ve Kelice köylerinin hem yol üzerinde bulunduğu hem de ulak beygirlerini besledikleri, fakat reâyanın büyük kısmının tâundan ölmesi nedeniyle artık bu hizmetleri görmeye güçleri kalmadığı için kalanların da köylerini terk edebilecekleri, bu sebeple bu köylerin tahrir esnasında derbent yazılması gerektiği yolunda Bana kadısı tarafından yapılan teklifin uygun görüldüğü.

Sâbıkâ Moda[v]a Kâdîsı olup Alacahısâr sancağının tahrîri fermân olunan Mevlânâ Lutfî'ye, vilâyet kâtibine hüküm ki:

Hâliyâ Bana kâdîsı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kazâ-i mezbûra tâbi' Bolvan nâhiyesinde Bobosna ve Kelice nâm karyeler yol üzre olup ve hem ulak bârgîrlerin beslemek için ta'yîn olunup şimdiye değin yıldan yıla dörder-beşer ulak bârgîrlerin alup beslemede küllî muzâyaka çeküp edâ-i hîdmet iderken zikrolunan karyelerde tâ'ûn olup ekser re'âyâsı mürdolmağla hîdmet-i mezbûreye ve bârgîrlar harcına kudretleri olmayup şöyle ki; mezbûr karyeler derbend âdeti [üzre] re'âyâsı onar akça ispençe ve her müzevecden bir kile buğday ve bir kile arpa ta'yîn ve tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf u müsellemler olmayalar, kalan re'âyâsı dahı firâr iderler ve mahall-i mezbûr mahûf olmağın mürûr iden âyende vü revende

ıztırâb çeküp nice kimesneye zarar müterettib olur." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresiz; arzolunduğı gibi olup zikrolunan karyenün vech-i meşrûh üzre derbend olmağla âyende vü revendeye ve memlekete nef'ı var ise deftere ol vechile kaydidüp derbend-i mezbûrun muhâfazasında olalar.

Yazıldı.

Serrâclardan Mataracı Mehmed'e virildi. Fî selh-ı Rebî'ü'l-evvel, sene: 976

2187

Istabl-ı Âmire'den at ve eşya çalıp ortadan kaybolan sarrac şakirdlerinden Malkoç ve Yusuf'un yakalanarak hâssa sarracılarından Ahmed'e teslim edilip Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Vilâyet-i Rûmili kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ hâssa serrâclar şâgirdlerinden Malkoç ve Yûsuf nâm kimesneler Istabl-ı Âmirem'den ba'zı at u esbâb sirka idüp gaybet eyleyüp elegelmeleri ehemmi mühimmâtından olmağın elegetürilmek için yine hâssa serrâclardan Ahmed nâm kimesne irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki:

Mezkûrları taht-ı kazânuzda onat vechile tettebbu' idüp hüsn-i tedârûkle elegetürüp muhkem kayd ü bend idüp mezkûr Ahmed'e teslim idüp yanına yarar âdemler koşup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesesiz.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Budun beğlerbeğisine.

[Yev]mü's-Sebt, fî 10 Rebî'ü'l-âhır*, sene: 976

Yazıldı.

Yenişehirli Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 10 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2188

Hakkında şikâyetle bulunulan Bosna Beyi Hamza'nın teftiş olunması ve teftiş bitmeden başka bir işe bakılmaması.

Sarây ve Vişegrad ve Brod kâdîlarına hüküm ki:

Bosna Beği olan Hamza dâme izzühûdan şikâyet olunup şer'le teftiş olunması lâzım olmağın teftiş olunmasıyçün size mufassal hüküm-i hümayûnum gönderilmişdür. Müşârun-ileyhün teftîşi husûsı sâyir umûrdan takdîm olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gayri husûslara ahkâm-ı şerîfem gönderilmiş ise dahı müşârun-ileyhün teftîşi husûsın emrüm üzre takdîm eyleyüp gönderilen mufassal hüküm-i hümayûnum mücebince şer'le teftiş eyleyüp bertaraf eylemeyince âhar husûsa mübâşeret eylemeyesiz.

2189

Yazıldı.

Bkz. hkm. 2146.

Mısır beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Abdülvâhid nâm kimesne Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "Mısır'da olan Altı İklim Mukâta'ası'na İbn-i Yûsuf elinde olduğu üzere virilmek şartıyla yüz kîse ziyâde idüp anda varup on beş günden sonra elli kîsesin pîşîn vireyin." diyü iltizâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; vilâyet-i mezbûre ol mikdâr ziyâdeye mütehammil olup ve müşârun-ileyhün mîrîye alâkası olmayup re'âyâya ve Beytûlmâl'e enfa' ise hükm-i şerîfümle varduğu günden mukâta'a-i mezbûreyi zabt u tasarruf itdürüp ve şartı üzere on beş günden sonra elli kîseyi pîşîn alup Hızâne-i Âmirem için zabtitdüresiz.

Yazıldı.

2190

Südde-i Sa'âdetüm'den Bosna'ya varınca yol üzerinde olan kâdîlara

İstanbul'dan Bosna'ya kadar vaki olan kazalara haraç toplamaya gelen görevlilerin, reâyadan ellerindeki beratlarda yazılı olan miktardan fazla akçe almalarına müsaade edilmesi.

hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazânuzda harâc cem'ına varan kullarum emre mugâyir te'addî itdükleri mesmû'-ı şerîfüm olmağın; "Ellerinde olan berâtlarında ta'yîn olunan akçadan ziyâde akça aldurmayasız." diyü hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Hâlâ ol emr-i hümâyûnum kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Her biriniz taht-ı kazânuzda bi'z-zât mukayyed olup göresiz; fermân-ı hümâyûnum ile harâc cem'ına varan kullaruma defter mücebince Beytûlmâl'e âyid olan harâcdan mâ'adâ kendüleriçün berâtlarında ta'yîn olunan akçadan ziyâde bir akça aldurmayup emrolunduğu üzere aldurasız. Bu husûs hufyeten yoklanup görilse gerekdür. Şöyle ki; birinizün taht-ı kazâsında harâciler hılâf-ı emr ziyâde akça aldıkları istimâ' oluna, siz mu'âteb ü mu'âkab olmanız mukarrerdür; ana göre mukayyed olup hılâf-ı emr-i şerîf kimesneye iş itdürmekden hazer idesiz.

Yazıldı.

Muhzıra virildi.

2191

İsimleri yazılı kalelerde nevbetci olarak bulunan yeniçeriler için gönderilen ulûfelerin yol üzerindeki kaza kadılarınca gerekli emniyet tedbirleri alınarak geciktirilmeden yerlerine ulaştırılması.

Azak Kal'ası'na varınca yol üzerinde olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ Azak'da olan nevbetci yeniçeri kullarumun ulûfeleri irsâl olunup mu'accelen irişmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Her kankınızın taht-ı kazâsına dâhıl olursa mahûf u muhâtara yirde onat zabt u hıfz itdürüp birbirinüze emîn ü sâlim ulaşıdurup zarar u gezend irişmekden hazer eyleyesiz; ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz.

Yazıldı.

Hi.

Kefe Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Boğdan Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Akkirman Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Drac Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

İnebahtı Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Preveze Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Rodos Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Ma'mûriyye Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Dukagin Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Anabolı Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Sakız Kal'ası'na.

Yazıldı.

Hi.

Moton Kal'ası'na.

Yazıldı.

Defter emîni efendiye virildi. Fî 13 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2192

Kütâhiyye sancağın tahrîr iden Rahîmî Mehmed dâme mecdühûya ve

Kütahya, Bolu ve Karesi sancaklarının tahrirlerinin süratle tamamlanarak defterlerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi ve hâne akçesinin beratta yazılı olan miktardan fazla alınmaması.

kâtibe hüküm ki:

Livâ-i mezbûr sür'at üzre kitâbet olunup defteri mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre livâ-i mezkûrî sür'at üzre kitâbet idüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ve hâne akçasın berâtınızda ta'yîn olunduğı üzre alup ziyâde almakdan hazer idesiz.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Bolı muharririne.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Karesi muharririne; "Mihaliç Kâdîsı Kemâl emîn, defter kâtiblerinden Piyâle kâtib".

Yazıldı.

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2193

Kerkük'te ikamet ettiğı duyulan Şehrizol beylerbeyinin bundan sonra Şehrizol'de ikamet etmesi ve kul tâifesine de Şehrizol'de ikamet etmeleri hususunda gerekli tenbihte bulunup emre uymayanların isimlerini bildirmesi.

Şehrizol beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ nefsi-i Kerkük'de oturduğun istimâ' olunup Şehrizol'da sâkin olmak lâzım olduğı ecilden min-ba'd Şeh[ri]zol'da oturmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre sen bi'z-zât nefsi-i Şeh[ri]zol'da oturup ve kul tâyifesi dahı hâricde olmayup bu bâbda muhkem tenbîh ü te'kid eylesin ki, anlar dahı Şehrizol'da oturup

min-ba'd hâricde kimesne olmaya. Ba'de't-tenbîh eslemeyüp hâricde olanları her kim ise resm ü ismiyle yazup bildüresin ki, dirlikleri âhara virile.

Yazıldı.

Selîm Çavuş'a virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2194

Akşehir sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Akşehir beyi iken vefat eden Davud Bey'in hayvanlarına, hâsları mahsulüne vs. metrukâtına kimsenin müdahale ettirilmemesi ve mirîye borcu varsa öncelikle onun tahsil edilmesi.

Bundan akdem livâ-i mezbûr Beği iken fevtolan Dâvûd Beğün mirîye deyni var iken Kürd tâyifesinden ba'zı âdemleri ve vârisleri müteveffâ-i merkûmun atların ve develerin ve katırların alup gaybet eyleyüp ve ba'zıları hâsları mahsulüne ve sâyir metrukâtına dahliderlerimiş. **Buyurdum ki:**

Selîm Çavuş vardukda, müteveffâ-i mezbûrun hâsları mahsulüne ve at u deve ve sâyir metrukâtına mezbû[r]lardan ve gayriden kimesneyi dahl ü ta'arruz itdirmeyüp bu bâbda müşârun-ileyh çavuşuma virilen mufassal ü meşrûh emr-i şerîf mücebince amel eyleyüp mirîye alâkası [var ise] ashâb-ı hukûkdan ve vârislerinden bir akça ve bir habbesine dahlitdirmeyüp müşârun-ileyh çavuşuma ol emr-i şerîf mücebince zabt u tasarruf itdüresiz ve mezbûr çavuşum varmadan atından ve devesinden ve katırından kimesne nesne alup gaybet itmekden hazer idüp onat vechile hıfzidüresiz.

Yazıldı.

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2195

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

İyi adam olmadıkları ve halkın mallarına ve canlarına zarar verdikleri yolunda haklarında Canbolad Bey tarafından şikâyetle bulunulan Eski Musul sancağında Daşnilü Sûfî ve kardeşi Gülâbi'nin teftiş edilmesi ve suçlu bulundukları takdirde hapsedilip sicil sûretlerinin gönderilmesi.

Cânbolad Beğ mektûb gönderüp; "Eski Musul sancağında hâlî vü harâbeden on bin akça tîmârı olan Dâşnilü Sûfî dimekle ma'rûf kimesne ve karındaşı Gülâbî için hadd-i zâtında eyü kimesneler olmayup âyende vü revendeden kâdir oldukları kimesnelerün cânlarına ve mâllarına küllî zarar olup ve Cezâyir Seferi'nden icâzet virilen yaya tâyifesinden birini mezkûr Sûfî tutup atın alup esbâbın soymak sade[di]nde iken müşârun-ileyh râstgelüp elinden halâs idüp; her vechile ref olunmaları elzem olmuştur." diyü arzitmeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsı onat vechile teftiş ü tefahhus eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' müşârun-ileyhün arzitdüğü üzre mezkûrlarun hakkında vilâyet halkı, fesâd ü şenâ'at üzre olup muzırr-ı nâs olduklarına mı şehâdet iderler, yohsa; "Eyü kimesneler." midür dirler; bi'l-cümle ol vechile fesâd ü şenâ'at üzre oldukları sâbit ü zâhir olursa üzerlerine ne makûle mevâd sâbit

olduğın sicill idüp kendülerin habsidüp mufassal ü meşrûh ahvâllerin sûret-i sicilleriyle yazup bildüresin.

Yazıldı.

Dergâh-ı Âlî kapucularından İlyâs'a virildi. Fî 10 Rebî'ü'l-âhır

2196

Defter-i hâkânî kâtiblerinden olup Karahısâr-ı Sâhib sancağın tahrîr

Karahisar-ı Sâhib'in Sincanlu nahiyesinde Mahmeri köyü ve başka yerlerden on iki bin akçe timara mutasarrıf olan Cafer, Sandıklı'da Karaca ve Şeyhhamza çiftlikleri ile Ekin mezraasını, yerleri satılıp öşrü alınmak şartıyla üç yıllığı yüz bin akçeye iltizam ettiğini bildirdiğinden, bilirkişilerce konunun incelenerek bu yerlerin bu kadar akçeye tahammülü olup olmadığının bildirilmesi.

iden Pîrî'ye hüküm ki:

Livâ-i mezbûrda Sincanlu nâhiyesinde Mahmeri nâm karye ve gayriden on iki bin akça tîmâra mutasarrıf olan Ca'fer Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Livâ-i mezbûrda Sanduklu nâhiyesinde bin üç yüz on akça yazar Karaca ve Şeyhhamza Çiftliği ve Ekin nâm mezra'aların yirleri satılıp öşri alınmak şartıyla üç yıllığın yüz bin akçaya kabûl ü iltizâm eyledüm." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Bu husûsa gereği gibi mukayyed olup ehl-i vukûfdan teftîş ü tefahhus idüp göresin; zikrolunan mezra'aların ol mikdâra tahammülü var mıdur, nicedür, aslı ve hakîkati ile ma'lûm idinüp dahı tafsîli ile Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyeleyesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 11 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Muhzıra virildi. Fî 13 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2197

Bursa'da Davud bin Abdullah adlı acemi oğlanını katleden ve siyaset olunması emrolunan Mustafa bin Abdullah'ın henüz siyaset edilmediği bildirildiğinden, adı geçenin siyaset edilerek emrin yerine getirildiğinin arzedilmesi.

Burusa beğine ve kâdısına hüküm ki:

Bundan akdem; "Dâvûd bin Abdullâh nâm acemî-oğlanı bıçağla urup katliden Mustafâ bin Abdullâh nâm kimesneyi, katlitdüğü şer'le sâbit olmuş ise siyâset idüp arzeyeleyesiz." diyü hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfüm mücebince henüz siyâset olunmaduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûr emr-i şerîfüm mücebince ol zamândan berü siyâset olunmayup te'hîr olunmağa bâ'ıs ne olmuşdur; emr-i şerîfüm üzre siyâset eyleyüp emrüm yirine varduğın yazup

bildüresiz. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâl ü müsâhele itmeyesiz.

Yazıldı.

2198

Şâm sipâhîlerinden Hasan'a virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şam'da evlâd-ı Arap'tan bazılarının kendilerine yeniçeri gediği verilmesi şartıyla mâl-ı mirî iltizam edip yeniçeri gediği aldıktan sonra kendileri timara çıkup gediklerini küçük oğullarına geçirttikleri duyulduğundan, bundan sonra evlâd-ı Arab'a iltizam sebebiyle yeniçeri gediği verilmemesi ve münhal gediklerin Rum yiğitleri ile yarar kuloğullarına verilmesi.

Evlâd-ı Arab'dan ba'zı kimesneler kendülere yeniçeri gedüğü olmak şartı ile mâl-ı mîrîye karışıp iltizâm idüp birer tarîk ile yeniçeri gedüğüne dühûl idüp ba'dehû tîmâra çıkup gedüklerin sağır oğullarına alıvirüp nice müddet mülâzemet üzre olan Rûm yiğitleri ve yarar kul-oğulları mahrûm kaldukları istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Göresin; kazıyye istimâ' olunduğu gibi ise min-ba'd anun gibi iltizâm sebebi ile evlâd-ı* Arab'a yeniçeri gedüğü virilmeyüp hıdmete iktidârları olmayan sağır oğullarına dahı min-ba'd gedük vermeyesin. Min-ba'd anun gibilere gedük virildüğüne rızâ-yı şerîfüm yokdur; emre muhâlif iş olmakdan ihtiyât üzre olasın.

Yazıldı.

2199

Karaman beğlerbeğisine hüküm ki:

Güherçile Nâzırı olan Alî Çavuş mektûb gönderüp; "vilâyet-i

Karaman'dan güherçile hizmetine tayin olunan mütekaid sipahizâdelerin büyük bir kısmının çeşitli bahaneler ileri sürerek ve bazı kişilerce himaye edilmeleri sebebiyle hizmete gelmedikleri bildirildiğinden, kendilerine ve himaye edenlere gerekli tenbihte bulunularak hizmete gitmelerinin sağlanması; emre uymayanların isimlerinin bildirilmesi.

Karaman'un güherçile hıdmetine ta'yîn olunan mütekâ'id sipâhî-zâdelerün ekseri hıdmete gelmeyüp kimi berât ile tîmâra mutasarrıflar olup ve kimi ba'zı kimesnelere istinâd itmekle kâdîlar himâyet idüp kâr-hâneye gelmeyüp ve ba'zıları dahı kâr-hânedan gaybet eyleyüp hıdmette ihmâl ü müsâhele üzre oldukların" i'lâm itmeğın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi hıdm-i mezbûreye ta'yîn olunan mütekâ'id sipâhî-zâdelere zahîr olup hıdmete mâni' olan kimesnelere tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, min-ba'd me'mûr oldukları hıdmetlerinde olup hıdmetlerine mâni' olmayalar. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh hıdmete varmayup ve anun gibi sipâhî-zâdeleri alup sıyânet iden kimesneleri isimleri ve resimleriyle yazup arzeyeylesesin ki, sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

2200

Yazıldı.

Muhtesibe virildi. Fî 18 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

İstanbul zahiresi için gelen kara üzüm ve Filibe'den gelen pirinç yüklü gemilerin, mallarını Tekfurdağı'nda satmalarına izin verilmeyip İstanbul'a gönderilmesi.

Tekfurtağı kâdisına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün gelen kara üzüm gemileri taht-ı kazâna yanaşup anda bey' u şîrâ idüp ve Filibe cânibi[n]den dahı pirinç gelüp deryâya ve hâric-i vilâyete alup gitdükleri istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup min-ba'd taht-ı kazâna kara üzüm gemilerin yanaşdurmayup bir ferde kuru üzüm çıkarup bey' u şîrâ itdürmeyüp ve anun gibi Filibe tarafından dahı gelen pirinci deryâya ve hâric-i vilâyete alup gitmeğe komayup taht-ı kazâna gelen eger kuru üzümdür ve eger pirinçdür; bir ferde anda satdurmayup yanlarına yarar âdemlerün koşup mahrûse-i İsta[nb]ul zahîresiyçün irsâl ü îsâl eylesesin. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; ihmâl ü müsâhele itmekden hazer eylesesin.

Yazıldı.

2201

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şam beylerbeyinin Şam Defterdarı Ali'ye, emvâl-i mirînin tahsilinde yardımcı olması.

Hâliyâ mahrûse-i Şâm'da vâkı' olan havâss-ı hümayûnumdan ve sâyir yirlerden cem' u tahsîl lâzım olan emvâl-i mirî husûslarında Hızâne-i Âmirem'ün Şâm Cânibi Defterdârı olan Ali dâme ulüvvühû mu'âvenet taleb eyledükde mâlumun tahsîli bâbında muzâheret eylemek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi müşârun-ileyh emvâl-i mirî husûslarında senden mu'âvenet taleb eyledükde te'hîr eylemeyüp emvâl-i mirînin cem' u tahsîli bâbında envâ'-ı mu'âvenet ü muzâheretün zuhûra getüresin. Ammâ; bu bahâne ile havâss-ı hümayûnumda sâbıkâ olan beğlerbeğiler gibi mirîye âyid olan bâd-ı hevâya dahl ü ta'arruz eylemekden ihtiyât eylesesin.

Yazıldı.

2202

Şâm defterdârına hüküm ki:

Şam'daki emvâl-i mirî ve bakâyanın tahsilinde istihdam edilmek üzere Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Mehmed'in gönderildiği.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "emvâl-i mîrî ve vâkı' olan bakâyânun cem' u tahsîli için Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından bir çavuş lâzım olduğın" i'lâm eylemişsin. İmdi; husûs-ı mezbûr için Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından Mehmed *zîde kadruhû* irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrî vâkı' olan bakâyânun cem' u tahsîli hıdmetine istihdâm eylesin.

Yazıldı.

Ulaşdırmak için İlyâs Çavuş'a virildi. Fî 18 Rebî'u'l-âhır

2203

Sakız sancağı beğine, kâdîsına hüküm ki:

Sakız adasının fethinden sonra Kefe'ye sürülüp daha sonra Galata'ya gelen Sakızlı Encadi adlı zimmînin Sakız'a gittiğinin işitildiği; eğer oraya varırsa geri Galata'ya gönderilmesi.

Bundan akdem cezîre-i Sakız'dan Encadi nâm zimmî cezîre-i mezbûre fetholundukda emr ile Kefe'ye sürülüp ba'dehû Galata'ya gelmeğın hâliyâ ol cânibe gitdüğü istimâ' olunmağın girü Galata'ya gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zimmî-i mezbûrî anda Sakız'a varursa Sakız'da mütemekkin olmağa komayup ihrâc eyleyüp emrüm üzre girü Galata'ya gönderesin.

Yazıldı.

Azebler Kethudâsı olan Kâsım'a virildi. Fî 12 Rebî'u'l-âhır, sene:

2204

976

Kavala kaptanına, Kavala Kalesi'ndeki eski geminin yerine mükemmel bir gemi verilmesi.

Cezâyir beğlerbeğisine:

Kavala kapudânı mektûb gönderüp; "Ayanoroz* cânibi[n]de iki aded levend gemileri zâhir olmağın ol semte revâne vü müteveccih olup eyle olsa; Kal'a-i Kavala'da vâkı' olan gemi köhne vü amel-mânde olmağın her vechile deryâyâ müteveccih olmağa ihtirâz olunur; bu cânibde kullanmağa kâbil ü münâsib Kaya Beğ *dâme izzühûn*un yedek gemisi mükemmel kürekcileri ile virilmek bâbında hükm-i şerîfüm taleb eyledüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kazıyye arzolunduğı gibi olup anda olan gemi köhne ise istihdâma kâbil gemi tedârük idüp ve küreğe konılan Kürdleri bile getürüp yirlerine mücrimlerden kürekci tedârük eyleyüp müşârun-ileyhe muhâfaza hıdmetiyçün mükemmel bir gemi viresin.

2205

Kastamonu'da zındık ve sahtekâr olduğu, Kur'ân hakkında ileri geri konuştuğu ve geçmişte katline fetva verildiği bildirilen ve Südde-i Saâdet'te bulunan Etmekçioğlu demekle maruf Mehmed adlı hatibin mahallinde teftiş için gönderildiği; teftiş neticesinde hakkındaki ithamlar şer'an sâbit olursa kendisinin hapsedilip ahvâlinin sûret-i sicilleriyle bildirilmesi ve gelecek emre göre hareket edilmesi.

Yazıldı.

Kastamonı beğine ve Küre kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem Kastamonı beği ile Küre ve Devrekânî kâdîları Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Etmekci-oğlu demekle ma'rûf Mehmed nâm hatîb rafz ile ma'rûf u meşhûr, mezheb-i İslâm'dan hâric, Çehâr-yâr-ı Kibâr'a münkir, zındık u mülhîd kimesne olup hâşâ, Kur'ân-ı Azîm hakkında dahî ba'zı nâ-meşrû' kelimât idüp kendüye tâbî' olan feseka tâyifesin yanına cem' idüp dâyimâ ulemâ vü sulehâya ihânet eyleyüp ve telbîs arzlar ihdâs idüp ba'zı kimesnelerin cihetlerin alduğından gayri ale'd-devâm tezvîr ü telbîs ve şirret ü şekâvetden hâlî olmayup Küre kazâsının ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutabâsı ve sâwir re'âyâ vü berâyâsı mezkûr için; "Rafz u ilhâd ile tamâm şöhet bulup defe'âtle sicillâta kaydolunup ve katline müftî-i zamân dahî fetvâ virüp her vechile izâlesi lâzım olmışdur." diyü şekvâ itdüklerin" arzyledüğünüz ecilden mezkûr Südde-i Sa'âdetüm'de hâzır* bulunmağın Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından () zîde kadruhûya koşilup mahallinde teftîş olunmağıçün irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu husûsda bi'z-zât mukayyed olup çavuş ma'rifeti ile ehl-i vukûfdan ve memleket ahâlîsinden onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâmla teftîş ü tefahhus eyleyüp göresiz; arzolunduğı gibi olup hatîb-i mezbûrun ol vechile nâ-meşrû' kelimât eyleyüp ihânet itdüğü şer'le sâbit ü zâhir olursa kendüyi habsidüp ahvâlini vukû'ı üzre sûret-i sicilleri ile yazup bildüresiz; sonra emrüm ne vechile olursa mücebi ile amel eylesesiz.

Yazıldı.

Azebler Re'îsi olan Hasan'a virildi. Fî 12 Rebî'u'l-âhır

2206

Avlonya beğine hüküm ki:

Avlonya sancağında ev basıp insanları katleden ehl-i fesâdın yakalanıp teftîş olunarak şer'an gereken cezalarının verilmesi.

Hâliyâ sancağuna müte'allik yirlerde evler basilup âdemler katlolunup ehl-i fesâd zuhûr eyledüğü istimâ' olundu. İmdi; Memâlik-i Mahrûse'ye sancakbeği vü kuzât nasbolunmakdan murâd Memâlik-i Mahrûse'yi ehl-i fesâddan sıyânet ve hıfz u hırâset idüp re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olmakdur. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ehl-i fesâdı her kande ise elegetürüp toprak kâdîları ma'rifeti ile şer'le

lâzım geleni icrâ idüp sancağın ehl-i fesâd ü şenâ'atden pâk idüp şöyle ki; ihmâl olunup ehl-i fesâdun hakkından gelinmeye, özrün makbûl olmayup mu'âteb ü mu'âkab olman mukarrerdür; ana göre basîret üzre olasın. Ammâ; bu bahâne ile bî-günâh olup kendü hâllerinde olanlara dahl ü tecâvüz olunmakdan ve hılâf-ı şer'-ı kavîm iş olmakdan ziyâde ihtiyât üzre olasın.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2207

Erzurum beğlerbeğisine, Erzincan kâdisına hüküm ki:

Hakkında şikâyet bulunan Erzincan Subaşı Hasan'ın teftiş edilmesi ve halka zulmettiği ortaya çıkarsa azledilerek yerine başkasının tayini; şayet şikâyetin aslı yok ise şikâyet eden zimmîlerin cezalandırılmaları.

Sen ki kâdisın, Dergâh-ı Mu'allâm'a sûret-i sicil gönderüp; "Erzincan Sübaşı olan Hasan meclis-i şer'a gelüp; "Kazâ-i mezbûrdan Kizir-oğlu Yakop ve Yalnıztam* nâm karyeden Devletyâr nâm zimmîler beğlerbeğiden ve benden şikâyet itmişler; görilsün." didükde müslimânlardan ve kefereden haylî kimesne hâzır olup; "Bizüm kimesneden şikâyetimüz yokdur ve mezkûrları bizüm cânibimüzden vekîl dahı itmedük; ilmimüz ve ma'rifetimiz yokdur." diyü haber virdüklerin" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile teftiş idüp göresiz; mezkûr sübaşının re'âyâya şer' u kânûna muhâlif te'addîsi var ise sen ki beğlerbeğisin, ref' idüp yirine âhar sübaşı ta'yîn eylesin. Eger kimesneye hılâf-ı şer' u kânûn te'addîsi olmayup mezkûrlar mücerred şirret ü şekâvet iderler ise anun gibileri te'dîb idüp şer'a muhâlif kimesneye iş itdürmeysin; ziyâde inâd ü temerrüd idenleri yazup bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsı Ramazân'a virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhır

2208

Çirmen sancakbeyi ile Zağra Eskisi kadısının Çirmen sancağının mezâlim ve mahayifî teftişine memur edildikleri; her kim gelip nâib, voyvoda, emin, âmil, zaim, sipahi vs.den şikâyetçi olur veya hak iddia ederse adalet üzere davalarının görülüp her kimin kanun ve şer'a aykırı zulmü varsa ayrıntılı olarak defter edilmesi; fesad ve şenâati sâbit olup siyasete müstehk olanlardan sipahi vs. arza muhtaç olanların hapsedilip arzedilmesi, arza muhtaç olmayanların ise cezasının verilmesi; züamâ ve timar sahiplerinin ehl-i fesâdı korumalarına müsaade edilmemesi.

Çirmen sancağı beğine ve Zağraeskisi kâdisına hüküm ki:

Sen ki Çirmen sancağı beğisin, Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Sancağım

içinde ba‘zı ehl-i fesâd ü şenâ‘at olup ve sancağın ekseri tağ içi olup hırsuz u harâmî sığınup fesâddan hâlî değillerdür." diyü arzylemişsin. İmdi; kazâ-i mezbûrun mezâlim ü mahâyifî teftîşi için sizi ta‘yîn idüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te‘hîr u terâhî itmeyüp eger nüvvâbdan ve eger voyvodadan ve zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârdan her kim gelüp da‘v[â]-yı hakk idüp tezallüm ızhâr ider ise bir def‘a şer‘le faslolmuş olmayan kazıyyelerin onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresiz; eger nüvvâbda ve gayride her kimün hakkı sâbit ü zâhir olursa hükmidüp alıvirüp dahı eger nüvvâbdan ve eger voyvodalarından ve eger zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârdan ve sâyir ümenâ vü ummâlden her kimün şer‘a ve kânûna mugâyir zulm ü te‘addîsi olursa mufasssal defter idüp yazup bildüresiz ve anun gibi hîn-i teftîşde fesâd ü şenâ‘ati şer‘le sâbit olup salb ü siyâsete müstehıkk olanlardan sipâhî ve sâyir arza muhtâc olanları habsidüp arzidesiz; anun gibi arza muhtâc olmayanları şer‘le görüp lâzım geleni icrâ idesiz ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ola ve zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârdan ba‘zı ehl-i fesâd elegeldükde; "Bizüm ra‘ıyyetimüzdür." diyü halâs etmek isterlerimiş. İmdi; anun gibi ehl-i fesâd elegeldükde eger zü‘amâ ve eger erbâb-ı tîmâr ve gayridür; aslâ birin ol vechile dahlitdurmeyüp hakk üzre görüp ehl-i fesâd[ı] kimesneye hımâyet itdirmeyesiz; inâd iderlerse arzyleyesiz. Ammâ; hîn-i teftîşde hakk üzre olup aslâ bir cânibe meylitmeyüp tezvîrden ve telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer idüp hılâf-ı şer‘ u kânûn kimesneye iş itdirmeyesiz.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti; Çirmen sancağı beğine, Çirmen kâdîsına

Yazıldı.

Mi‘mâr-oğlı Hüseyin Çavuş’a virildi. Fî 15 Rebî‘u’l-âhır

Tâlib-i hükm geldi; "Paşa hazretleri istedi." diyü; gönderildi.

2209

İznikmid kazasında bir köyde oturduğu işitilen Divriği Sancakbeyi Mehmed Bey'in Gebze ve İznikmid kazalarında olup olmadığının bildirilmesi.

Gekbovize ve İznikmid kâdîlarına hüküm ki:

Divriği Sancağı Beği Mehmed dâme ızzühû İznikmid kazâsında bir köyde konup oturduğu istimâ‘ olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; fi'l-vâkı‘ mîr-i müşârun-ileyh taht-ı kazânuzda mıdur, nicedür; ma‘lûm idinüp dahı vukû‘ı üzre arzidesiz.

2210

Budun ve Çanad'da güherçile hizmetinde istihdam edilen kimselere, emin ve âmiller tarafından yapılan müdahalenin engellenmesi.

Yazıldı.

Akribâsından Mustafâ'ya virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Budun beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ güherçile hıdmetine istihdâm olunan kimesnelere ümenâ vü ummâl tâyifesi dahlidüp rencîde eyledükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, güherçile hıdmetinde olanlara min-ba'd emre muhâlif ve şer' u kânûna mugâyir kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp rencîde vü remîde eylemeyesiz ve lâzim olursa kifâyet mikdârı âdem ta'yîn eyleyüp güherçile hıdmetine istihdâm itdüresiz. Güherçile husûsı ziyâde mühimdür; mümkün oldukça tevfir ü teksîri bâbında envâ'-ı ihtimâm eyleyesiz.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 24 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Bir sûreti, Çanad sancağı beğine ve kâdîsına.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2211

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Yemen mühimmi için Uzeyir sancağında Payas'ta on kadırgalık kereste hazır edilmesi.

Bundan akdem Yemen mühimmi için Uzeyr sancağından Payas nâm mahalle beş kıt'a kadırğa kerestesi ihzâr olunup ba'dehû yigirmi kadırğa kerestesi dahı tedârük ü ihzâr olunmak fermân olunmuşıdı. Hâliyâ on kıt'a kadırğa kerestesi kifâyet itmeğın **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre livâ-i mezkûrdan mahall-i me'mûra on kıt'a kadırganun lâzim ü mühimmi olan kerestesin ber-vech-i isti'câl hâzır u müheyyâ eylesin ki, hâzır bulunup te'hîr u tevakkuf lâzim gelüp maslahat avkolunmak ihtimâli olmaya. Husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandır; ana göre mukayyed olasın.

2212

Sene: seb'in ve tis'a-mi'e Şa'bânı'nun evâsıtında Silivri kâdîsına ve Sekbân Alî Beğ mübâşeretiyle kefilsüz ırgad konulmamasıyçün ve dahı gayri husûslar için mufassal virilen hüküm tecdîd olunup ol sûretde aynı

Silivri kadısına, kefilsiz ırgad konulmaması vs. hususlara dair şaban, 970 tarihinde gönderilen hükmün yenilenerek aynen yazıldığı.

ile yazılıp eskisi battâl kîsesinde hıfzolunmuşdur.

2213

Şumnu kazasına bağlı Elvanoğlu ve Bâyezîdci köyleri halkının, kendilerine kılıç ve bıçak çektiği, evlerine girdiği ve zulmettiği şeklinde şikâyetçi oldukları köyleri sipahisi Hasan'ın bütün davalarının görülüp üzerine sâbit olan hakların alınarak sahiplerine verilmesi ve üzerine sâbit olan hak ve suçların ne olduğunun ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Cumâde'l-ûlâ

Niğbolı beğine ve Şumnu ve Hezârgrad kâdîlarına hüküm ki:

Siz ki kâdîlarsız, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Şumnu kazâsına tâbî' Elvânoğlu ve Bâyezîdci nâm karyeler halkı defe'âtle gelüp; "Sipâhîmüz olan Hasan dâyimâ karyemüzde âlet-i harb ile gezüp ba'zımuza kılıç u bıçak çeküp ve her zamân evlerimize girüp hâtûnlarımız ve oğullarımız bizüm olmayup ve terekelerimizi zamânı ile ta'sîr eylemeyüp tarlalarımızda çürüyüp âciz kalduk ve Niğbolı'dan bir kimesneyi katleyledi." diyü şekvâ itdüklerin meclis-i şer'a getürdüp nice def'a tenbîh olunmuş iken mütenebbih olmayup zâlim ü mu'ânid olup re'âyâyı rencîde eyledüğü ehl-i vukûf haber virüp ve katleyledüğü; "Karındaşum kulhdur; değnek ile urdum idi; helâk oldu." diyü ikrâr eyledüğün" bildürmüşsüz.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mezbûrdan da'vâ-yı hakk ider var ise husamâları ile berâber eyleyüp dahı bir def'a şer'le sorulup faslolmayup on beş yıl terkolunmayan da'vâların ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi ise üzerinde sübût ü zuhûr bulan hukûkî ashâbına alıvirdükden sonra kime [ne] hakk alıvırılüp ve ne makûle hukûk sâbit olup sâyir fesâd ü şenâ'at ve yaramazlığı ne ise sâbit olduğu üzre mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 15 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2214

Mısır beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Mısır'daki deşîşe-i şerife köylerine kâşif, subaşı, voyvoda vs.nin müdahalesine meydan verilmemesi; deşîşe-i şerife köyleri nâzırının da, kendilerine sığınan ehl-i fesâdı saklamayıp görevlilere teslim etmesi.

Hâliyâ Mısır beğlerinden Deşîşe Nâzırı olan Mehmed dâme izzühû mektûb gönderüp; "Deşîşe-i şerife köylerine her zamân kâşifler ve voyvodalar* ve sübaşısı ve bâkî ta'allukâtı gelüp envâ'-ı mezâlim ihdâs idüp mâlların ve tavarların gâret idüp te'addî itmeleriyle fukarâ âciz kalmışlardır." diyü bildürmeğün **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kâşife ve voyvodalara ve sübaşısına ve bâkî ta'allukâtına muhkem tenbîh ü te'kid eylesin ki, min-ba'd deşîşe-i şerife köylerine bî-vech varup şer'a ve kânûna

muhâlif dahl ü ta'arruz itmeyeler. Anun gibi kendülere müte'allik olup ehl-i fesâd ü senâ'atden biri kaçup deşîşe köylerine varup ilticâ iderse dahı nâzırı olan müşârun-ileyhe haber gönderüp andan taleb idüp ol bahâne ile köyler üzerine varup re'âyâyâ şer'a muhâlif dahl ü te'addî itmeyeler. Ammâ; nâzır-ı müşârun-ileyh âhardan bir re'âyâ fesâd idüp halâs için kaçup deşîşe-i şerîfe köylerine varup ilticâ idüp ve sübaşî tarafından taleb olundukda sıyânet itmeyüp elegetürüp anlara teslîm eyleye. Şöyle ki; mu'în ü zahîr olup ehl-i fesâdı elevirmeye, her vechile mu'âteb olur; ana göre tenbîh idüp bu bâbda emre mugâyir kimesneye iş itdürmeyesiz; eslemeyeni yazup bildüresiz.

Yazıldı.

2215

Hâslar ile Silivri kâdîsına ve Sekbân Ali Beğ'e Yehûdî husûsı için yazılan hüküm mübâşir ta'yîn olunan çavuşa virildi. "(—) akça

Hâslar ile Silivri kadısına ve Sekban Ali Bey'e Yahudi hususunun teftîşi için yazılan hükmün mübaşir tayin olunan çavuşa verildiği.

virilüp yıl başında bizden ziyâde akça [a]lur." diyü şekvâ olunmağın teftîş olunmak için hükm-i şerîf virilmişdür.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 12 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Bu günde efendi hazretleri taşra çıkmayup Hasan Çelebî görmüşdür.

Yazıldı.

2216

Türâbî Kethudâ'ya virildi.

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şekavet üzere oldukları için küreğe konulan ve daha sonra kürekten kurtulan ve tekrar yakalanan Şarkîpâre kazasından Hacı Veli ve oğullarının şayet emirle serbest bırakılmamışlarsa geri küreğe gönderilmeleri ve kürekten nasıl olup da kurtulduklarının bildirilmesi.

Mektûb gönderüp; "Bundan akdem hüküm-i hümayûnum gönderilüp; "Şarkîpâre kazâsından Hâcî Velî ve Mehmed, Hâcî ve İbr[â]hîm nâm oğulları şîrret ü şekâvet üzere oldukları ecilden küreğe koşılup hâlen bir tarîkula halâs olup; göresin; mezbûrlar ol vechile küreğe koşılmışlarken halâs olmuşlarsa mezbûrları her kande ise bulup habsidüp vâkı'-ı hâllerin arzeyleyesin." diyü fermân olunmağın mukaddemâ küreğe koşılup halâs olanlardan Hâcî Velî ve Nebî Hâcî ve İbr[â]hîm nâm oğlu dutılup habsolunup Mehmed Hâcî dahı elegirmeyüp ol dahı tecessüs olunmak üzredür." diyü arzyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; mezbûrlar çendân cürm-i galîzı olmamağla haylî zamân kürek çeküp te'dîb olunup dahı emirle itlâk olunmuş değillerse girü şîrret ü şekâvetleri mukarrer ise küreğe gönderüp ve ne tarîkula halâs oldukların yazup bildüresin; şöyle bilesin.

2217

Yazıldı.
Bu dahi.

Rumeli Beylerbeyi Ahmed Paşa'nın Maraş'tan ayrılırken Kevseroğlu Süleyman adlı sipahide bıraktığı mirî doğanların alınması.

Dulkadirli beğlerbeğisine hüküm ki:

Rûm Beğlerbeğisi Ahmed Paşa âdem gönderüp; "mukaddemâ kendüye Rûm Beğlerbeğiliği virilüp gitmelü oldukda Mar'aş sipâhîlerinden Kevser oğlu Süleymân nâm sipâhîye görünçlemek için iki cenâh Turnacı Seyfî ve İbiş-oğlu Murâd nâm sipâhîden iki cenâh şâhîn alıkoyup hâlâ âdem gönderüp taleb itdükde virmeyüp te'allül itdüklerin" bildürüp alıvrilmek bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; arzıtdüğü gibiye zikrolunan mîrî toğanları mezbûrlardan alıvrüp te'allül itdürmeysin.

Yazıldı.

2218

Hı.
Kapucılardan Mehmed ile Kâsım'a virildi. Fî 13 Rebî'u'l-âhır,

Çatalca'daki Saray-ı Âmire'de odun azaldığından Hâslar ve Silivri kazalarından yeteri kadar odun tedarik edilip gönderilmesi.

sene: 976

Hâslar ve Silivri kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Çatalca'da olan Sarây-ı Âmire'de odun kılet üzre olup dahi odun tedârük ü ihzâr olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup kadîmden tedârük olunduğı üzre kifâyet mikdârı odun tedârük ü ihzâr eyleyüp sarây-ı mezbûreye îsâl eyleyesiz.

Yazıldı.

2219

Hı.
Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Eflak voyvodasının, Macar'dan gelen hainler ile siyaseti emrolunan Ban Körme (?) ve kardeşinin haklarından gelindiğine dair gönderdiği mektubun alındığı; Voyvoda'nın bundan sonra da memleketin korunması ve reâyanın huzur içinde olması için gerekli gayreti göstermesi.

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Mektûb [gönderüp]; " "Macar'dan gelen hâyinlerün haklarından gelesin." diyü emr-i şerîf gönderilüp her biri emr-i sâbık ile elegetürilüp haklarından gelinüp ve siyâseti fermân

olunan Körme Ban'un (?) ve karındaşınınu dahi haklarından gelinüp re'âyâ âsûde-hâldür." diyü bildürmişsin; ma'lûm-ı şerîfüm oldu. **Buyurdum ki:**

Min-ba'd gaflet üzre olmayup memleketün zabt u sıyânetinde ve re'âyâ vü berâyânun refâhiyyeti[n]de ve istirâhatinde mücidd ü sâ'î olup lâzimü'l-arz olan husûsları yazup bildürmekden hâlî olmayasın.

Yazıldı.

2220

Tezkireci Mahmûd Çelebî Efendi'nün âdemisine virildi. Fî 12 Rebî'u'l-âhır

Sultan II. Selim'in Bursa'da medfun bulunan kardeşi Mustafa'nın mezarına orta büyüklükte kubbesi olan bir türbe yaptırılması.

Bursa kâdisına ve hâssa harc emînine hüküm ki:

Hâliyâ mahmiyye-i Bursa'da âsûde olan karındaşum Mustafâ merhûmun üzerinde türbe binâ olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, türbe-i mezbûre için lâzim olan keresteyi tedârük ü ihzâr eyleyüp dahi hadd-i tavassut üzre müşârun-ileyhün üzerine bir kubbe binâ itdüresiz. Ammâ; bu bâbda mukayyed olup binâ olunacak kubbe ziyâde büyük ü küçük olmayup i'tidâl üzre ola.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 14 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü'l-Erbî'â, fî 15 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2221

Hi.

Hersek Beği Kethudâsı Velî'ye virildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhır

Hersek Beyi Hüseyin Bey'in hâslarından olan Domna nahiyesini keyfî olarak teftiş mahsulünden otuz bin akçe aldığı bildirilen sâbık Kadı Mevlânâ Baba Yusuf'un bu parayı alıp almadığı, aldı ise mirîye teslim edip etmediği vs. hususların araştırılıp ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Mostar kâdisına hüküm ki:

Hersek Beği Hüseyin *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "bundan akdem defterde resm-i filori kaydolunan havâ[ss]-ı hümâyûn re'âyâsınınu girihtesi teftîşi emrolunan Kâdî-i sâbık Mevlânâ Baba Yûsuf müşârun-ileyhün hâslarından olan Domna nâhiyesin ve (——) bilâ-emr teftîş eyleyüp müşârun-ileyh[e] defter ü kânûn mûcebince âyid

olan mahsûlinden otuz bin akça alup mîrîye dahı virmeyüp kendüsi ekl ü bel‘ eyledüğin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; kâdî-i mezbûr müşârun-ileyhün hâslarından olan nâhiyeleri bilâ-emr teftîş olunan re‘âyâsından ol mikdâr akça aldugı vâkı‘ mıdur, ne sebep ile almışdur ve alınan akça mîrîye mi teslîm olunmışdur, yohsa kâdî-i mezbûr kendüsi mi ekleyledi, müşârun-ileyhün re‘âyâsına ta‘arruz eylemeğe bâ‘ıs nedür, keyfîyyet-i ahvâl nicedür; tamâm ma‘lûm idinüp dahı mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa‘âdetüm'e bildüresin.

Yazıldı.

Tezkireci Hasan Çelebi'ye virildi. Fî 15 Rebî‘u'l-âhur, sene: 976

2222

Cezâyir beğlerbeğisine hüküm ki:

Peksimet almak için Atina taraflarında bulunan Cezâyir beylerbeyinin kasım gününe kadar orada kalması; düşman tarafından bir hareket olursa muhafaza için yirmi gemi tayin etmesi; düşmana izinsiz tereke götüren gemi varsa zaptedip arzetmesi.

Hâliyâ; "Atina câniblerine gelinüp peksimad almak için anda tevakkuf olunur." diyü bildürmişsin. İmdi; Kâsım gününe değin tevakkuf olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre ol güne değin tevakkuf idüp anun gibi kâfir tarafından bir hareket olmak ihtimâli olursa memleket hıfzı için yigirmi pâre gemi ta‘yîn eyleyüp dahı âdet-i kadîme üzre gelüp gideler ve bilâ-emr kâfire tereke alur gider gemiler var ise tecessüs idüp eger bilâ-emr tereke alur gider gemi var ise girift idüp arzeyelesin.

Yazıldı.

Beğ-zâde âdemisine virildi. Fî 15 Rebî‘u'l-âhur, sene: 976

2223

Amâsiyye ve Çorum sancakları kâdîlarına hüküm ki:

Amasya ve Çorum sancaklarından Kefe'ye gönderilmesi emrolunan zahireden ne kadarının hazırlanıp gönderildiği ve ne kadarının geriye kaldığının ayrıntılı olarak Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Zikrolunan sancaklardan Kefe'ye gitmek emrolunan zahîre husûsiyçün defe‘âtile ahkâm-ı şerîfe gönderilmişken şimdiye değin ne vechile tedârük ü ihrâc olunup irsâl olunduğu ma‘lûm olmamağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp emrüm üzre Kefe mühimmâtı için her birinüzün kâdîlığından ne mikdâr tereke tedârük ü ihrâc olunup ve ne mikdârı irsâl olunmışdur ve ne mikdârı gitmeyüp kalmışdur; tafsîli ile yazup Südde-i Sa‘âdetüm'e arzeyelesiz. Husûs-ı mezbûr umûr-ı mühimmedendür; ihmâl [ü] müsâheleden hazer idesiz.

2224

Yazıldı.

Kütahya sancağı muharririnin, eski defterde iki bin iki yüz akçe olarak kayıtlı Aşağı Opanözü denen timarı yirmi beş bin akçeye isteyen varken niçin yeni tahrirde de eski yazısı üzere kaydettiğini Südde-i Saâdet'e bildirmesi.

Zü'amâdan olup Kütâhiyye sancağın tahrîr iden Rahîmî'ye hüküm ki:

Eğrigöz kazâsına tâbî' defterde iki bin iki yüz akça yazar Aşağa Opanözi dimekle ma'rûf tîmârı yigirmi beş bin akçaya kabûl ü iltizâm ider kimesne var iken defter-i cedîde girü kadîmî yazusu üzre kaydolunduğı istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu asıl husûslarda basîret ü intibâh üzre olup fi'l-vâkı' zikrolunan tîmârı ol mikdâra kabûl ü iltizâm ider kimesneler var iken girü kadîmî yazusu üzre kaydolunmağa* bâ'ıs nedür, aslı ve [ha]kîkati ile yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyleyesin ve min-ba'd bu asıl husûslarda basîret ü intibâh üzre olup dâyimâ tahrîr husûsında mücidd ü sâ'î olup itmâm-ı maslahat üzre olasın.

Yazıldı.

Kethudâsı Velî'ye virildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhır

2225

Hersek beğine, Foça ve Prepolye kâdîlarına hüküm ki:

Hersek sancakbeyi, kadıların eskiden beri Dubrovnik içinde nâib tayin etmemesine rağmen Nova kadısının bir nâib tayin edip gönderdiğini, bunun da halk arasında tefrikaya sebep olduğunu bildirdiğinden, durum böyle ise nâibin azledilmesi.

Sen ki sancakbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "Dubravenik içinde kuzât tâyifesi kadîmden nâyib nasbidegelmeyüp hâliyâ Nova kâdîsı bir nâyib ta'yîn eyleyüp içlerine nasbeylemeğın mâbeynlerine tefrika vü ihtilâl virdüğün" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; arzolunduğı gibi ise mezkûr nâyibi ref' eyleyesiz.

Yazıldı.

Hi.

2226

Hersek beğine ve Foça ve Prepolye* kâdîlarına hüküm ki:

Nova Limanı'nda duran bir Venedik gemisine Nova kadısının hisar-erleriyle gelip el koyarak içindeki zeytinyağını döktürdüğü, diğer malları da yağmalattığı bildirildiğinden, durumun tahkik ve teftiş edilip neticenin ayrıntılı olarak arzedilmesi.

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'de olan Venedik baylosı Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp;

"Venedik beğlerinden bir gemi zeyt yağı ve ba'zı esbâb u metâ' ile memlû Nova Limanı'nda tururken Nova kâdîsı yetmiş neferden ziyâde hısâr-erleriyle varup gemiyi girift eyleyüp esbâb u metâ'ın yağmâladup ve zeyt yağın döküp ve (——) zâyî' u telef eyledüklerin" bildürdi. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; kâdî-i mezbûr ol mikdâr âdem ile zikrolunan gemiyi vech-i meşrûh üzre girift eyleyüp esbâb u metâ'ın ve zeyt yağın zâyî' u telef eylemeğe bâ'ıs nedür, emr ile mi eylemişdür, yohsa ahde mugâyir husûsları mı sâdır oldu, kimün tahrîki ile varmışdur, didüklerinün aslı var mıdur, nicedür; gereği gibi teftîş eyleyüp dahı mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

Yazıldı.

Sinân Çavuş ile paşaya gönderildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2227

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Kefe'ye gönderilen askerler için Boğdan, Silistre ve Akkirman'dan yeteri kadar zahire tedarik edilerek Kefe'ye gönderilmesi.

Hâliyâ Kefe cânibine irsâl olunan askere zahîre lâzım olmağın Tomarava'dan kifâyet mikdârı buğday tedârük olunup irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre mahall-i me'mûreden kifâyet mikdârı buğday tedârük ü ihzâr eyleyüp yanına yarar âdemlerin koşup ber-vech-i isti'câl Kefe cânibi[n]e irsâl ü îsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi- umûrdandur; ihmâl ü müsâheleden hazer idüp ana göre mukayyed olasin ve ne mikdâr buğday tedârük olunup ne zamânda irsâl eyledüğün yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Silistre beğine; Brayil'den ve gayriden kifâyet mikdârı zahîre için.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 22 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Bir sûreti, Akkirman beğine; Akkirman'dan ve Kili'den ve gayriden kifâyet mikdârı buğday tedârük idüp irsâli için

Yazıldı.

2228

Tâyîfe-i mezbûreden Abdülmecîd ve Devlet Giray nâm kimesnelere virildi. Fî 15 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Semerkanlı hacıların dönüşlerinde kimseye taciz ettirilmeden sağ salim geçip gitmelerinin sağlanması.

Azak'a varınca yol üzerinde vâkı' olan beğlere ve kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ Semerkand diyârından gelen huccâc tâyifesi varup Ka'be-i Müşerreffe'yi tavâf

idüp girü vilâyetlerine müteveccih olup; "yolda ve izde kimesne dahlitmemek" bâbında hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle her kankınızın taht-ı hükûmetine dâhıl olursa kendülerine ve bindükleri bârgîrlerine yollarda ve izlerde ve menâzil ü merâhilde ve ma'berlerde ve geçidlerde şer' u kânûna muhâlif kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp emîn ü sâlim mürûr u ubûr itdüresiz.

Yazıldı.

2229

Akdeniz ve Karadeniz yalılarında olan beğlere ve kâdîlara ve

Boğdan voyvodası, Girit'ten bir gemi içki almasına izin verildiğine dair daha önce kendisine verilen hükm-i şerîfi kaybettiğini bildirerek yenisini istediğinden, eğer daha önce içki almamış ise Girit'ten parasıyla bir gemi içki alıp Boğdan'a götürmesine müsaade edilmesi.

dizdârlara hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan voyvodasına kendü nefsi için Girit adasından bir gemi hamr virilmek için emr-i şerîfüm virilüp hâliyâ ol hüküm zâyî' olduğın bildürüp tekrâr virilmesin recâ itdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Sâbıkâ virilen hükm-i şerîf ile hamr almadın zâyî' olmuş ise hâliyâ virilen emr-i şerîfüm mûcebince mezbûr voyvodaunun kendüsiyçün akçalarıyla bir gemi hamr alup Girit adasından toğrı alup gidüp yolda ve izde hılâf-ı şer' u kânûn dahl ü ta'arruz itdürmeysesiz. Ammâ; mukaddemâ virilen emr-i şerîfümle hamr alınup bu bahâne ile tekrâr emr-i şerîfûme mugâyir hamr alup hılâf-ı emr iş olmakdan ziyâde hazer idesiz.

Yazıldı.

2230

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Kefe tarafındaki sefer için Boğdan'dan sekiz yüz, Eflak'tan da üç yüz baş, arabaya yarar bargir tedarik edilip Kefe'ye gönderilmesi; bunların bedelinin gönderilecek haraçlardan mahsub edileceği.

Hâliyâ Kefe cânibi[n]de fermân olunan sefer mühimmi için bârgîr lâzım olduğu i'lâm olunmağın Boğdan vilâyetinden sekiz yüz re's bârgîr tedârük idüp Kefe Sancağı Beği olan Kâsım dâme ulüvvühûya îsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Kefe'de emrolunan sefer mühimmi için Boğdan vilâyeti[n]den sekiz yüz re's arabaya yarar bârgîr tedârük ü ihzâr idüp nevrûzda Kefe tarafına yarar âdemler ile gönderüp müşârun-ileyh dâme ulüvvühûya teslim itdüresin ve zikrolunan bârgîrlerin kıymetleri ne ise hısâb olunup ana göre ta'yîn olunan Boğdan harâcından aşağı varıla. Husûs-ı mezbûr mühimdür; fermân olunan mikdârı bârgîri tedârük idüp göndermeyince olmayasın ve ne vechile tedârük itdürüp ve ne zamânda gönderildüğün yazup Sûdde-i

Sa'âdetüm'e bildüresin.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Cumâde'l-ülâ, sene: 976

Bir sûreti, Eflak voyvodasına; üç yüz re's bârgîr için.

Yazıldı.

Mu'temed Mehmed'e virildi. Fî 17 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2231

Kanunî Sultan Süleyman'ın İstanbul'daki imâreti için vakfettiği Anadolu ve Rumeli'deki köylerin sınırlarının yenilenmesi için müderrislerden Mevlânâ Mahmud'un görevlendirildiği; kendisine yardımcı olunması.

Vilâyet-i Rûmilî'nde merhûm ve mağfûrun-leh babam hudâvendigâr tâbe serâhûnün İstanbul'da olan Imâret-i Âmiresi'nün evkâfı olduğu yirlerün kâdîlarına hüküm ki:

Müteveffâ-i müşârun-ileyhün mahmiyye-i mezbûrede olan medârisi müderrislerinden kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkîn Mevlânâ Mahmûd *zîdet fazâyilühû*[ya] taht-ı kazânuzda vâkı' olan vakf kurânun [hudûdî] tecdîdi fermân olunup ol cânibe irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müteveffâ-i müşârun-ileyhün anun gibi taht-ı kazânuzda olan vakf kurânun [hudûdî] tecdîdine mübâşeret itdükde hudûdında ve sınırında nizâ'ı olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve sâhib-i evkâf u emlâki her kande ise buldurup getürdüp müşârun-ileyhle berâber idüp hakk üzre görilmek bâbında gereği gibi mu'âvenet ü muzâheretinüz zuhûra getüresiz. Bu bâbda mezbûrun şükr ü şikâyeti müsmir ü mü'essirdür; ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eyleyesiz ve istihdâm için sipâhîden ve hısâr-erenlerinden ve gayriden âdem lâzım olup taleb itdükde anı dahı tedârük idiviresiz.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Anadolu'da olan yirlerün kâdîlarına.

2232

Müderris Mevlânâ Mahmud'un Kanunî Sultan Süleyman'ın İstanbul'daki imâreti için vakfettiği Anadolu ve Rumeli'deki köylerin sınırlarını yenileyerek sınıra yer yer işaretler koyması, hududun yenilendiğine dair huccet vermesi; ayrıca evkâfa ait bakâya vs. hususları da çözüme kavuşturup arza muhtaç olanları arzetmesi ve gelecek emre göre hareket etmesi.

Yazıldı.

Hi.

Merhûm Sultân Süleymân Gâzî *nevvera'llâhü merkadehü* hazretlerinin mahrûse-i İstanbul'da olan medâris-i şerîfelerinden birisinde Müderris olan Mevlânâ Mahmûd'a hüküm ki:

Merhûm babam Sultân Süleymân Hân'un mahrûse-i mezbûrede olan Imâret-i Âmiresi Mütevellîsi olan Ahmed Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "evkâf-ı mezbûreden Rûmili'nde ve Anadolu'da olan karyeleri hudûdî şimdiye değin tecdîd olunmayup hâliyâ tecdîdi lâzım olduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, a'yân-ı vilâyetden ehl-i vukûf u mu'temedün-aleyh kimesneler ile her karyenün kadîmü'l-eyyâmdan ma'mûlün-bih olan hudû[dı]nun üzerlerine varup tettebbu' idüp mu'ayyen olunan hudûdına yir yir alâyım vaz' idüp bir vechile faslidesin ki, sonra nizâ'a mü'eddî olmaya ve bu bâbda kurâ-i mezbûrun hudûdî tecdîd olunduğına huccet viresin ki, ana göre hudûd-nâme-i hümayûnum virile ve evkâf-ı mezbûreye müte'allik olan bakâyâ ve sâyir husûsları tamâm hakk üzre görüp dakîka fevteylemeyüp vakfa ve re'âyâ-yı vakfa müte'allik olan kazâyâyı şer' ile istimâ' idüp faslidüp muhtâc-ı arz olan umûrî Dergâh-ı Mu'allâm'a arzidesin ki, sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna ve anun gibi erbâb-ı tîmâr ve ashâb-ı emlâk ü evkâf olanlardan anda hâzır olmayup ve gaybet idenlerün mâbeynlerinde olan berâtlı yirlerin ahâlî-i vilâyet ihbârıyla () idüp vech-i meşrûh üzre alâyım nasbidüp husûs-ı mezbûr avk u te'hîr olunmayup ziyâde meşkûk ü mübhem olan kazıyyelerin tafsîli ile yazup bildüresin.

[Yev]mü's-Sebt, fi 17 Rebî'u'l-âhır*, sene: 976

Yazıldı.

Yeniçeri Hızır'a virildi.

2233

Mar'aş beğlerbeğisine hüküm ki:

Zamantu Kalesi müstahfızlarından Nebî'nin ehl-i fesâd olduğu ve hizmette bulunmadığı doğru ise gediğinin başkasına verilmesi.

Zamantu dizdârı mektûb gönderüp Zamantu Kal'ası müstahfızlarından Nebî nâm kimesne için; "Ehl-i fesâd ve iki yıldan berü kendü hevâsında olup mevâcib getürmek nâmına edâ-i hıdmet eylemez." diyü bildürmeğın gedüğü âhara virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Göresin; fi'l-vâkı' kazıyye arzolunduğı gibi ise mezbûrun gedüğün emrüm üzre âhara tevcih idesin.

2234

***Maraş Kalesi'nden Zamantu Kalesi'ne gönderilen sekiz neferden, 133
gelmeyen beş neferin gediklerinin başkalarına verilmesi.***

Yazıldı.

Hi.

Mar'aş beğlerbeğisine hüküm ki:

Zamantu dizdârı mektûb gönderüp; "Mar'aş Kal'ası'ndan Zamantu Kal'ası'na ihrâc olunan sekiz nefer kimesnenün üç neferi gelüp ve beş neferi gelme[me]ğle evleri harâb olup sonra on beş bin akça ile termîm olunmaz." diyü bildürmeğin zikrolunan beş neferün gedükleri âhara virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûr[ün]un gedüklerin emrüm üzre âhara viresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 23 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2235

Silistre Beği Yûnus Beğ'e hüküm ki:

Kefe mühimmi için Silistre'den tedariki emrolunan zahirenin Tuna yoluyla Kili'ye gelen gemiler ve Karadeniz'den gelip Tuna Boğazı'nda bekleyen zahire gemilerine yüklenerek Kefe'ye gönderilmesi.

Mektûb gönderüp; "bundan akdem Kefe mühimmi için ihzâr u irsâli fermân olunan zahîrenün tedârûki bâbında sa'y ü ikdâm üzre olduğun" i'lâm eylemişsin. İmdi; ol cânibden zahîre gönderilmek husûsı ehemmi-i mühimmâtıdan olmağın hâliyâ Tuna yüzinden Kili'ye gelen ve Karadeniz'den gelüp Tuna Boğazı'nda bulunan zahîre gemilerin boşaldup dahı Niğbolı'dan gelecek gemilere tahmîl idüp ber-vech-i isti'câl irsâl ü îsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup emrüm üzre Tuna yüzinden Kili'ye gelen gemileri ve Karadeniz'den gelüp Tuna Boğazı'nda bulunan gemileri boşaldup ve Silistre ve sâyir mümkün olan yirlerden dahı vâfir ü müstevfî zahîre tedârük ü ihzâr eyleyüp ber-vech-i isti'câl mahall-i me'mûra irsâl ü îsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandır; ihmâl ü müsâheleden hazer idüp ve ne mikdâr zahîre tedârük ü ihzâr olunup ve ne zamânda irsâl ü îsâl olduğun yazup bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi.

2236

İştib kâdîsına hüküm ki:

Havâss-ı hümayun reâyasından topladığı malı Hazine'ye teslim etmeyen ve İştib'te olduğu duyulan eski Mostar Kadısı Mevlânâ Yusuf'un, tahsil ettiği mirî emvâl ile birlikte Hasan Çavuş'a teslim edilerek Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Bundan akdem Mostar Kâdîsı olup havâss-ı hümayûnumun nev-yâftesin teftiş eyleyen Mevlânâ Yûsuf re'âyâdan cem' eyledüğü mâlî Hızâne-i Âmirem'e getürüp teslim eylemeyüp bi'l-fi'l anda İştib'de sâkin olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Hasan Çavuş vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp kâdî-i mezbûrî cem' u tahsîl eyledüğü

emvâl-i mîrî ile mezkûr çavuşuma koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi.

2237

Hersek beğine ve Mostar ve Nevesin kâdîlarına hüküm ki:

Eski Mostar Kadısı Mevlânâ Yusuf'un Hersek sancağındaki havâss-ı hümayunu teftişi esnasında ne kadar nevyâfte yazdığının ve ne kadar akçe vs. topladığının tespit edilerek Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Bundan akdem Mostar Kâdîsı olan Mevlânâ Yûsuf emr-i şerîfüm mücebince Hersek sancağında vâkı' olan havâss-ı hümayûnum nev-yâftesin teftiş eyleyüp mîriye âyid olan emvâlî re'âyâdan cem' u tahsîl eyleyüp henüz Hızâne-i Âmirem'e getirüp teslim eylemediği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; müşârun-ileyh nev-yâfte teftiş eylediği yirlerden gereği gibi tettebbu' eyleyüp ne kadar nev-yâfte yazup ve her birinden ne mikdâr nesne alup ve sâyir akça alındığı husûsları ve bi'l-cümle re'âyâdan ne mikdâr cem' u tahsîl eylediğün tamâm ma'lûm idinüp mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

Yazıldı.

Parakinli Mustafâ Kethudâ'ya virildi. Fî 23 Rebî'u'l-âhır*

2238

Alacahısârî'nun Muharriri olan Lutfî'ye ve kâtibe hüküm ki:

Alacahisar muharriri olan Lutfî'nin İzvornik sancağının da tahririne memur edildiği; adı geçenin sancakbeyi, alaybeyi, züamâ ve erbâb-ı timara, tahrir esnasında raiyyetlerinden hiç bir ferdi gizlemeyip hazır bulundurmaları hususunda tenbihde bulunup raiyyetlerini gizleyenleri Südde-i Saâdet'e bildirmesi.

Hâliyâ İzvornik sancağının dahı defter-i atîkî muhtell olup müceddeden tahrîr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp emrüm üzre livâ-i mezkûrun dahı tahrîrine mübâşeret idüp sancakbeği[n]e ve alaybeği ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmâra muhkem tenbîh ü nidâ itdüresin [ki], her biri hîn-i tahrîrde ra'ıyyetlerin ihzâr idüp bir ferdi kaçurmayalar. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh eslemeyüp ra'ıyyetlerin kaçuranları ismi ve resmi ile defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 18 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2239

Sinan Paşa'nın mektubunda istediği askerlerin mevâcibi ile zahire ve barutun gönderilmek üzere olduğu; Paşa'nın gerekli malzemeleri ihtimamla tamamlayarak memuriyet mahalline gidip emrolunan hususları yerine getirmesi; Şam beylerbeyine yeniçerileri altı yüze tamamlayarak yeniçeriler ile lağımçıların birer yıllık mevâciblerini verip göndermesinin ferman olunduğu.

Yazıldı.

Erdoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Çavuşlarum Başı Mustafâ dâme mecdühû ile Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp ve Mutahhar-oğlı'ndan gelen mektûbları dahı aynı ile irsâl idüp; "mâh-ı Cemâziye'l-âhır evâyilinde mahall-i me'mûra teveccüh olunmak üzere olup si'at-i ma'îşet-i leşker-i zafer-rehber için zâd ü zevâde ve müstevfî barut gönderilmesin ve; "Kul tâyifesinün sene: seb'a ve seb'in ve tis'a-mi'e Muharremi'nde mevâcibleri tamâm olur." [diyü] ol vakte değin bir yıllık ulûfeleriyeçün hazîne gönderilmek" husûsın bildürüp andan gayri her ne tahrîr olunmuş ise Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzolunup ma'lûm-ı şerîfüm olmışdur. İmdi; arzitdüğünüz üzere kul tâyifesinün mevâcibleri irsâl olsun ve zahîre vü barut dahı tedârük olunup irsâl olunmak üzredür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı tamâm dikkat ü ihtimâm idüp mühimm ü lâzım olan umûrı hüsn-i tedârük ile ihzâr eyleyüp dahı emrüm üzere inâyet-i Hakk *celle ve alâ* ile te'hîr itmeyüp mahall-i me'mûra teveccüh eyleyüp emrolunan husûsları itmâma irişdürüp envâ'-ı yüz aklıkları tahsîline sa'yeylesin ve Şâm beğlerbeğisine dahı hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Şâm yeniçerilerin altı yüz nefere yitişdürüp ve zikrolunan yeniçerilerün ve lağımçıların birer yıllık mevâciblerin virüp gönderesin." diyü fermân olunmışdur; varup vusûl buldukda vech ü münâsib gördüğün üzere istihdâm eylesin.

Yazıldı.

Hı.

2240

Bender-i Süveys kapudânına hüküm ki:

Bender-i Süveys kaptanının Bender-i Muha'ya giderek şehrin karadan tarafına metrisler kurup, toplar koyup gece ve gündüz tüfekli yeniçerilerle muhafaza altında bulundurmasından memnun olunduğu; aynı gayretin bundan sonra da sürdürülmesi.

Mektûbun vârid olup; "Do[na]nma-i Hümâyûnum'la Bender-i Muhâ'ya gelinüp şehrin kurudan tarafına meterisler kurup toplar koyup leyl ü nehâr tüfenklü yeniçeriler ile hıfz u hırâset üzere olduğun" bildürmüşsin. İmdi; senden dahı umılan bunun emsâli fi'âl idi; eyü itmişsin; yüzün ağ olsun. İnşâ'a'llahü'l-E'azz Vezîrüm Sinân Paşa dahı ber-vech-i isti'câl irişmek üzredür ve asker-i zafer-rehberün zâd ü zevâdeleri husûsı dahı vâfir ü müstevfî

tedârük olunup irsâl olunur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda girü sa'y ü ikdâm üzre olup hıfz u hırâsetde dakîka fevtitmeyüp a'dâdan gaflet ile gemilere ve askere zarar irişdürmekden hazer eylesin. İnşâ'a'llâh müşârun-ileyh varup mülâkî oldukda vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunasın.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş ile paşa hazretlerine virildi. Fî 18 Rebî'u'l-âhır

2241

Kapudân Alî Paşa'ya hüküm ki:

Mısır'ın muhafazası için Âsitane-i Saâdet'ten gönderilecek bin yeniçeriye götürmek üzere forsa gemileri gönderilmesi.

Hâliyâ mahrûse-i Mısır muhâfazasıçün Âsitâne-i Sa'âdetüm'den bin nefer mikdârı yeniçeri gönderilmek emrüm olup zikrolunan mikdârı yeniçeri alur forsa gemileri mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp zikrolunan mikdârı yeniçeri alur forsa gemileri varsa on iki pâre mi olur veyâhûd ziyâde mi olur; ne mikdâr olursa mu'accelen gönderesin ki, gelüp mezkûrları alup gide.

Yazıldı.

2242

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Eski Musul Sancağı Beyi İmamkulu'nun Musul sancağını tahrir ederek icmal defterlerinden birini Diyarbakır beylerbeyine bıraktığı; beylerbeyinin bu deftere göre İmamkulu'nun hâslarını ve erbâb-ı timarın timarlarını tevcih edip ve timar tayin olunan reâyanın resmlerini eda ettirip raiyyetlik tezkirelerini vermesi.

Hâliyâ Eski Musul Sancağı Beği olan İmamkulu dâme izzühûya bundan akdem livâ-i mezbûrî tahrîr eyleyüp kendü hâsların ve sâyir erbâb-ı tîmârun tîmârların ta'yîn eylemek emrüm olmağın emr-i şerîfüm mücebince varup tahrîr eyleyüp icmâl defterlerinin birin sana teslîm eyleyüp ve birin dahı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tahrîr olunan yirlerden müşârun-ileyhün hâsların ve sâyir erbâb-ı tîmârun tîmârların ta'yîn ü tevcih eyleyüp ve tîmâr ta'yîn olunan re'âyâ tâyifesinün dahı hukûk-ı* şer'ıyye ve rüsûm-ı örfiyyelerin bî-kusûr sipâhîlerine edâ idüp ra'ıyyetlikden halâs olmayup kemâ-kân re'âyâ olmak üzre tezkirelerin viresin ki, berâtları virile.

2243

Kefe'ye zahire göndermek üzere Samsun ve Sinop taraflarında el konulması emrolunan gemilerin rüzgâr uygunsa yüklenerek gönderilmesi; rüzgâr uygun değilse gemilerin bırakılıp bahara kadar un ve zahire tedarik edilmeye devam edilerek baharda Kefe'ye gönderilmesi.

Yazıldı.

Kaysariyyeli Ahmed Çavuş ile paşa hazretlerine gönderildi.

Samsun ve Sinob kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem; "Kefe mühimmâtıyçün zahîre tahmîline ol cânibde olan gemiler girift olmak" fermân olunmuşıdı. Şimdiki hâlde eger rûzgâr muvâfık olursa girift olunan gemilere tahmîl eyleyüp mevsimi ile irsâl ü îsâl idüp eger rûzgâr muvâfık olmayup fırsat elvirmez ise gemileri girift itmeyüp koyuvirüp* evvel-bahâra değin vâfir ü müstevfî un ve sâyir zahîre tedârük olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup emrüm üzre eger rûzgâr muvâfık olursa zikrolunan gemilere zahîre tahmîl eyleyüp vakt ile irsâl ü îsâl eylesin. Eger deryâda rûzgâr muvâfık olmayup elvirmez ise gemileri girift itmeyüp salıvirüp evvel-bahâra değin vâfir ü müstevfî un ve sâyir zahîre tedârük ü müheyyâ eyleyüp ol zamânda mahall-i me'mûra irsâl oluna.

Yazıldı.

İstanbul muhtesibine virildi. Fî 18 Rebî'u'l-âhır

2244

Mihaliç ve Biga kâdîlarına hüküm ki:

İstanbul'da buğday ve arpa sıkıntısı çekildiğinden, Mihaliç ve Biga'da bulunan yerlerden bol miktarda buğday ve arpa satın alınarak İstanbul'a gönderilmesi.

Hâliyâ mahrûse-i İstanbul'da buğday u arpa bâbında muzâyaka olmağın **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bostân Çavuş *zîde kadruhû* ma'rifeti ile her birinüz taht-ı kazânuзда eger der-anbâr olan terekedür ve eger matrabâzlardandır ve eger sipâhî ve gayridür ve bi'l-cümle tereke bulunan yirlerden akça ile narh-ı cârî üzre varan gemilere vâfir ü müstevfî arpa vü buğday aldurup mu'accelen mahrûse-i İstanbul'a gönderesiz. Zahîre husûsı ziyâde mühimdür; gereği gibi mukayyed olup vâfir ü müstevfî buğday u arpa göndermeyince olmayasız ve her birinüz ne mikdâr tereke tedârük idüp gönderdiğüne ve ne zamânda gönderildiğün mufasssal ü meşrûh yazup Sûdde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

2245

Larende civarında şakilik yapan Umurlu ve Şâmîler adlı gurbet tâifesiinden olup çatışmada ele geçirilerek Larende Kalesi'nde hapsolunan ve mâl-ı mirîye kefil olduğu söylenen Nebi adlı gurbet elebaşısının gerçekten mâl-ı mirîye kefil olup olmadığı, kefilse kime kefil olduğunun teftiş edilerek mâl-ı mirîye kefil olmadığı ve ehl-i fesâddan olduğu sâbit olursa şer'an lâzım geldiği şekilde cezalandırılması.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 19 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

İçil beğine ve nâzıra hüküm ki:

Sen ki sancakbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Haklarında defe'âtle emr-i şerîf vârid olan Umûrlu ve Şâm[î]ler nâm gurbetler tâyifesinden nice kimesneler Lârende yollarında ve billerinde durup alâniyyen müslimânların tavarların ve mâlların ve esbâbların gâret eyledükleri ecilden Konya muhâfazasında iken müslimânlar gelüp şekvâ eyledüklerinde Lârende'ye varılıp âdem gönderilüp şerî'ate da'vet olundukda aslâ itâ'at-i şer'-ı şerîf itmeyüp cenge ve gavgâya şürû' eyledüklerinde ol mahalde âdemlerimizden bir neferi katlolunup ve iki-üç nefer kimesne mecrûh olup ve anlardan dahı bir nefer kimesne katlolunup ve yedi neferi elegetürilüp hasımlarıyla ma'an mahkemeye gönderildükde birkaçının töhmeti sâbit ü zâhir olup haklarından gelindi ve birkaçı dahı Lârende Kal'asında habsolundu. Anlardan dahı hak taleb ider şikâyetçilerinün nihâyeti yokdur ve mahbûslardan Nebî nâm ehl-i fesâd, gurbetlerün serdârı olup bir-iki yüz gurbet istihdâmına kâdirdür; mezkûrun sözine muhâlefet itmezler. Mezkûr için; "Mîrî mâla kefildür." diyü cevâb iderler. Ammâ; nâ-ma'lûmdur; ol ecilden habs ü arz olundu. Şöyle ki; mezkûr Nebî'nün hakkından gelinmez ise gurbet tâyifesinin vilâyete ihtilâli ve zulmi dâyimâ ziyâde olmakdadur." diyü bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, toprak kâdisı ma'rifeti ile mezkûr Nebî'nün ahvâlin teftiş idüp göresiz; fi'l-vâkı' mâl-ı mirîye kefil midür, nicedür, kefil olduğu takdîrce kime kefildür ve ne mikdâr nesneye kefildür? Şöyle ki; mâl-ı mirîye kefil olmayup mirîye aslâ alâkası olmayup fesâd ü şenâ'at üzere olduğu şer'le sâbit ü zâhir olursa şer'le lâzım geleni icrâ idüp ehl-i fesâda ruhsat* vermeyesiz.

2246

Ejderhan Seferi için Keke Sancakbeyi Kasım Bey'in serdar tayin edildiği; Cana, Terküşe, Katı (?), Şevkal beyleri ile Bahadır Bey ve Mertek (?) hâkiminin de kendisine katılmaları.

Yazıldı.

Beğlerbeği çavuşlarından Sefer'e virildi. Fî 19 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Çana Beği Ahmed Beğ'e hüküm ki:

Ol cânibde Ejderhân mühimmi için Kefe Sancağı Beği olan Kâsım *dâme ulüvvühû* serdâr ta'yîn olunup senün dahı bile gitmen emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda sen dahı mukayyed olup müretteb ü mükemmel ceng yarağıyla hâzır olup müşârun-ileyhle fermân-ı şerîfüm mücebince bile gidüp inâyet-i Hakk ile mûmâ-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasın. İnşâ'a'llâh bu sefer-i zafer-eserde Atebe-i Ulyâm cânibi[n]e sadâkat ü ihlâs ile hıdmet ü yoldaşlıkda bulunanlar hakkında inâyetüm mebzûl ü masrûfdur. Dîn bâbında ve devlet-i hümâyûn-ı ebed-peyvend-i husrevâneme müte'allik husûslarda bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr idüp envâ'-ı yüz aklıkları tahsîline sa'y ü ikdâm eylesin.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Cana Beği Mustafâ Beğ'e.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Terküşe Beği Bahâdır Beğ'e.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Terküşe Beği Mehmed Beğ'e.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Katı (?) Beği Mustafâ Beğ'e.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Bahâdır Beğ'e.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Şevkal beğine.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Mertek (?) hâkimine.

Bir mikdâr ri'âyet ile yazılmışdır.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 19 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2247

Arz getüren Alî bin Mehmed ve Ahmed bin Hasan ve Hüseyin bin Abdullâh nâm kimesnelere virildi. Fî 22 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Nevice Kalesi hisar-erlerinin çoğu dağıldığı için yeniden yazılıp defter edilen yüz on dört nefer hisar-eri ile kırk dört nefer beşliye havâss-ı hümayuna yaramayan ifrazdan timar tevcih edilmesi.

Manastır Kâdîsı olup müceddeden tahrîr olunan Delvine sancağı tevzî'ı emrolunan Mevlânâ Muhyiddîn'e hüküm ki:

Delvine Beği Bâyezîd *dâme izzühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kal'a-i Nevice binâ olundukda etrâfda olan kılâ'dan yüz kırk bir nefer hisâr-eri ta'yîn olup kal'a muhâfazasında iken perâkende olup gedükleri hâlî kalmağın yüz on dört nefer hisâr-eri ve kırk dört nefer beşlü yazılıp defter olunduğın" bildürmeğın zikrolunan defterlerün sûretleri aynı ile ihrâc olup sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrların Nevice Kal'ası kurbinde münâsib olan yirlerden hâssa-i hümayûnuma yaramayan ifrâzdan tîmârların tevcih [ü] ta'yîn eyleyüp tezkirelerin viresin ki, berâtları virile.

Yazıldı.

2248

Erdoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Vezîr Sinan Paşa'nın Yemen Seferi'ne gidemeyecek durumda olan askerlere belirtilen miktarlarda oturak akçesi verip bunların kimler tarafından ve ne zaman yazıldığını Südde-i Saâdet'e bildirmesi ve yerlerine yeniden yeteri kadar işe yarar asker yazması.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "emr-i şerîfüm mücebince Yemen tedârükünde olup iki bin mikdârı yarar askerle kurudan gitmek niyyet olunduğın ve mevcûd olan kulun ba'zı pîr ve ba'zı oğlan u uşak olup sefere kudretleri olmayup atlu vü piyâde bin nefer mikdârı ancak yazılıp terakkî vü istimâlet virmekle gitmeğe râzî olup iki bin nefer cem' olunmak mümkün olmağın yarar garîb yiğitlerden atlu vü piyâde yazılduğın" bildürmüşsin. İmdi; sefer-i hümayûna kudreti olmayup yaramayanlar bâbında kânûn-ı kadîm üzre yigirmi akçası olana dört akça ve on beş akçaya mutasarrıf olanlara üç akça ve on akçaya mutasarrıf olanlara iki akça oturak virilmeğičün sâbıkâ mufasssal hükm-i hümayûnum irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi sefer-i hümâyûna yaramayan husûsında sâbıkâ gönderilen mufassal hükm-i hümâyûnum mücebine amel eyleyüp dahı iki bin mikdârı âdem ile mi gitmek mümkündür; her ne vechile mutasavver ise kifâyet mikdârı yarar u müsellaâ âdem yazup vech ü münâsib görüldüğü üzre varup a‘dânun def‘ u ref‘ı bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz vücûda getüresiz ve mezbûrlar ne zamânda yazılup ve kim yazmışdur; aslı ile ma‘lûm idinüp mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa‘âdetüm'e bildüresin.

Yazıldı.

2249^H

Kestel Kâdîsı olup Hud[â]vendigâr sancağın tahrîr iden Pîr Ahmed'e hüküm ki:

Hüdavendigâr sancağında bulunan piyade çiftliklerinden vs. arâzî-i miriyyeden fuzulî tasarruf olunan bazı yerlerin taliplerine satılıp akçesinin mirî için zaptedilmesi; züamâ, erbâb-ı timar vs. topraklarında bulunan kışlak, yaylak vs. rûsumu ile Tarhala kazasındaki vakıf köylerin ve zeamet ve timarların bütün mahsulâtının yazılmadık bir şey bırakılmadan defter-i cedîde kaydedilmesi.

Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûbunuz gönderüp; "livâ-i mezbûrda vâkı‘ olan arâzî-i mîriyye* ve sâyir piyâde çiftliklerinden ba‘zı yirleri bi-gayri* istihkâkın, fuzulî tasarruf eyleyen kimesneler almazlarsa âhar tâliblere virilmesin ve sipâhîlerün tîmârlarına müte‘allik defterde resm-i yaylak u kışlak ve sâyir rûsum anlara hâsıl yazılmayup şimdiye değin hılâf-ı defter aldıkları rûsumun üç yıllık mahsulî mîriye zabtolunmasın ve merhûme ve mağfûre vâlidem *tâbe serâhânun* Mağnisa'da vâkı‘ olan Imâreti Evkâfî'ndan Tarhala kazasında olan vakf karyeleri toprağında ve sâyir zü‘amâ vü erbâb-ı tîmâr topraklarında hâricden gelüp zirâ‘at eyleyenler; "Bu yirler yakîn zamânda yazılmışdur." diyü mâni‘ oldukları" husûsların bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, livâ-i mezbûrda anun gibi piyâde çiftliklerinden ve sâyir arâzî-i mîriyyeden* kânûn üzre tapuya müstehakk olan yirleri bi'l-fi‘l fuzulî tasarruf eyleyenler almazlar ise âhar tâlib olanlara bahâlarıyla satup akçasın mirî için zabt u kabz eyleyüp ve zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârün ve gayrinün topraklarında bulunan kışlak u yaylak ve gayrı bu def‘a defter-i cedîde kaydeyleyüp hâric nesne komayup geçen mahsulûle müte‘ârız olmayasın ve zikrolunan vakf karyeler ve sâyir ze‘âmet ü tîmâr mahsûlleri her ne ise sâbıkâ virilen hükm-i hümâyûnum mücebine cümlesin tahrîr eyleyüp aslâ bir nesne hâric komayup kimesnenün sözine amel eylemeyesin. Tahrîre gelmeyüp muhâlefet eyleyenleri yazup Südde-i Sa‘âdetüm'e bildüresin.

^H Ayrıca krş. hkm. 2298 ve 2306.

2250

Ankara yayaları beyinin Seferihisar'da güherçile işlenmesi hizmetinde üçer ay istihdam edilmek üzere yüzerli iki grup halinde iki yüz nefer yaya tayin edip göndermesi.

Yazıldı.

Malazgird Topcıbaşı olan Sefer'e virildi. Fî 19 Rebî'ul-âhır

Ankara yayaları beğine hüküm ki:

Seferîhîsâr'da işlenen güherçile için sancağın yayalarından iki yüz nefer yaya ta'yîn idüp yüz neferi bir nevbet ve yüz neferi dahı bir nevbet varup üç ay va'de ile hıdmet itmelerin emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp emrüm üzre sancağuna mûte'allık olan yayalardan iki yüz nefer yaya ta'yîn idüp üç ay va'de ile yüz neferin zâd ü zevâdeleri ile ve yayabaşları ve mukaddimleri ile gönderüp üç ay tamâm olduktan sonra yüz neferin dahı vech-i meşrûh üzre gönderüp edâ-i hıdmet itdüresin. Giç veyâ eksük göndermekden hazer eylesin; sonra özrûn makbûl olmaz; bilmiş olasın.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 20 Rebî'ul-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 23 Rebî'ul-âhır, sene: 976

2251

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Mısır'da yapılan yoklamada, Yemen Seferi için Şam'dan gönderilmesi emrolunan beş yüz yeniçeriden yüz yetmişinin mevcut olmadığı anlaşıldığından, bu hususun teftiş olunması ve Şam'dan gönderilecek yeniçeri sayısının altı yüze çıkarılıp tayin olunan yeniçerilerin birer yıllık ulûfelerinin Şam Hazinesi'nden ödenmesi; şayet Şam'da kalan yeniçerilerin sayısı beş yüzden az ise Südde-i Saâdet'e bildirilmesi; ayrıca Yemen için sipahi ve kavvas istenirse yeteri kadar gönderilmesi.

Mukaddemâ Şâm yeniçerilerinden beş yüz nefer yeniçeri Yemen'e gitmek emrüm olmuşdı. Hâliyâ Mısır'da yoklama oldukça üç yüz otuz neferi mevcûd olup mâ'adâsı emrolunduğı üzre Yemen'e varmadukları i'lâm olunmağın teftiş olunup mukaddemâ ta'yîn ü irsâl olunanlardan varmayanlar ma'lûm olmak lâzım olup ve andan mâ'adâ yüz nefer dahı ilhâk olunup cümle altı yüz nefer yeniçeri irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda te'hîr eylemeyüp teftiş ü yoklama eyleyüp zikrolunan yeniçeriler Mısır'da ol mikdâr eksük olmağê bâ'ıs ne olmuşdur; tamâm ma'lûm idinüp gavrine sıhhati üzre irişdükdən sonra emrüm üzre yüz nefer yeniçeri dahı ta'yîn idüp cümle altı yüz nefer olup ammâ; cümlesi eski yeniçerilerden yarar u tûvânâ kimesneler ta'yîn olunup ve bir yıllık ulûfelerini dahı Şâm Hazinesi'nden virüp anun gibi sefer-i mezbûra varup edâ-i hıdmet eyleyüp yoldaşlıkda bulunanlar ri'âyet olunmaları mukarrerdür; ana göre tenbîh idüp mu'accelen irsâl eylesin ve Şâm'd[a] kalan yeniçeri kullarum dahı tamâm beş yüz nefer midür, yohsa eksük midür, nicedür? Şöyle ki; beş yüzden eksük olup dahı yeniçeri lâzım olursa Südde-i Sa'âdetüm'e arz eylesin ve öteden eger âdem gelüp dahı âdem taleb iderse kifâyet mikdârı yarar kavvâs yazup gönderesin ve sipâhîden dahı taleb olunursa mükemmel ü

müretteb kifâyet mikdâr[1] gönderesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi.

2252

Kefe kâdîsına hüküm ki:

Ejderhan Seferi'ne memur edilen askerler için Kefe, Soğdak, Kerş ve Taman kadılarının beşer yüz, Manküb kadısının ise bin beş yüz kıntar peksimet tedarik etmeleri; ayrıca Kefe'deki kasabalardan da her sanattan orducu esnafı hazırlanıp talep edildiğinde gönderilmesi.

Hâliyâ ol cânibde sefer-i hümayûna ta'yîn olunan asâkir-i nusret-me'serüme peksimad lâzım olmağın taht-ı kazândan beş yüz kıntâr peksimad tedârük ü ihzâr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm dikkat ü ihtimâm eyleyüp emrüm üzre taht-ı kazânuzdan beş yüz kıntâr peksimad işledüp bî-kusûr hâzır u müheyyâ idüp der-mahzen eyleyüp zamânı geldükde avk u te'hîr olunmak lâzım gelmeye. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden hazer idesin ve zikrolunan asker için taht-ı kazânda vâkı' olan kasabalardan her hırefden müşârun-ileyhün ta'yîn itdüğü mikdârı ordu dahı ihrâc itdürüp her birinün san'atlarına müte'allik olan levâzim ü mühimmâtların gördürüp hâzır u müheyyâ idüp mûmâ-ileyh âdem gönderüp taleb itdükde tevakkuf itmeyüp ihrâc eylesin. Şöyle ki; mûmâ-ileyh taleb itdükde hâzır bulunmayup te'hîr lâzım gele, özrinüz makbûl olmaz; mu'âteb olursız. Ana göre mukayyed olup emrûme mugâyir iş olmakdan hazer idesiz.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Manküb kâdîsına; bin beş yüz kıntâr peksimad ihzârıyçün.

Yazıldı.

Kethudâsına.

Bir sûreti, Soğdak kâdîsına; beş yüz kıntâr peksimad ihzârıyçün.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Kerş ve Taman kâdîlarına; beş yüz kıntâr [peksimad] ihzârıyçün.

Bu tafsîl cümlesiyle yazılmışdur.

2253

Güherçile ve kükürd işlenmesi hizmetinde üstün gayretleri görülüp Malazgirt Kalesi Burçağalığı'na nasbı arzedilen Memi ile Oltu Kalesi Topçubaşılığı'na nasbı arzolunan mâzul topçubaşı Behram'a, kefil oldukları miktarda barut üretilip hizmetlerini eda ettikleri takdirde arzolundukları mansıblara tayin olunacakları yolunda tenbihte bulunulması.

Yazıldı.

Topcubaşı Sefer'e virildi. Fî 23 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Malazgird beğine hüküm ki:

Malazgird Kal'ası dizdârı mektûb gönderüp; "Kal'a-i mezbûrede beş akçası olan Memi ve Oltu Kal'asında Topcubaşılık'dan ma'zûl olan Behrâm nice müddet güherçile vü kükürd ma'denine hıdmet ü mu'âvenet idüp kemâl mertebe ikdâm u ihtimâm üzre olup şartları mücebince mezbûr Memi'ye kal'a-i mezbûrenün burc ağalığı ve kendü dirliği Abdullâh oğlu Haydar'a ve mezkûr Behrâm'a elinden giden topcubaşılığı inâyet olup her vechile hıdmetlerinün uhdesinden gelüp murâd üzre güherçile hâsıl olur." diyü arzitmegin **buyurdum ki:**

Varıcak, mezkûrlara tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, mütekeffil oldukları mikdârı barutı tahsîl idüp hıdmetlerin edâ itdüklerinden sonra şartları mücebince ri'âyet olunmaları mukarrer olup ve yirleri virilür; ana göre mukayyed olup mütekeffil oldukları mikdârı barutı tahsîl idüp itmâm-ı maslahat eyleyüp ihmâl ü müsâhele itmeyeler.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-âhır

2254

Kefe beğine hüküm ki:

Kefe'de celeplik yapabilecek zengin kişilerin, kudretlerine göre Ejderhan Seferi için celebkeş tahrir edilmesi ve kendilerine, üzerlerine takdir olunan koyunları zamanında hazır edip yerine ulaştırmaları hususunda tenbihte bulunulması.

Mektûb gönderüp; "emrüm üzre ol cânibde vâkı' olan sefer-i hümayûn mühimmi için mün'im ü mütemevvil olan müslimânlardan ve zimmîlerden celebkeş tahrîr olunup defterin Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl idüp ve andan mâ'adâ mâldâr kimesnelerin çoğ olup ammâ; anda mevcûd olmayup esâmîleri nâ-ma'lûm olmağın yazılmayup ve anlardan gayri livâ-i Kefe'de olan mün'im kimesneler kudretlerine göre mezkûrlara mu'âvenet itmeleri için hüküm-i şerîfüm lâzım olduğum" arzitdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup livâ-i Kefe'de vâkı' olan müslimîn ü kefereden eger tahrîr idüp gönderdiğün kimesnelerdür ve eger sâyiridür; anun gibi mün'im ü mâldâr, celebkeşlik hıdmetine kâdir u yarar olanları emr-i sâbıkum üzre kudretlerine göre celebkeş tahrîr eyleyüp muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, her biri üzerlerine takdir olunan

ağnâmı vakti ve mevsimi ile hâzır u müheyyâ eyleyüp ne cânibe iletmek münâsib görölürse ol tarafa alup gideler ki, maslahat avk u te'hîr olmak lâzım gelmeye ve anlardan mâ'adâ arzıtdüğün üzre mün'im ü mütemevvil kimesneler dahı mezkûr celebkeşlere kudretlerine göre mu'âvenet ü muzâheret idüp itmâm-ı maslahat eyleyeler. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh celebkeş tahrîr olunan kimesnelerin ve anlara mu'âvenet için ta'yîn olunanların hıdmetlerinde ihmâl ü müsâheleleri sâdır ola, envâ'-ı itâba müstehıkk olmaları mukarrerdür; ana göre mukayyed olalar.

Yazıldı.

2255

Kâtib Mûsâ Çelebî ile kethudâsına virildi. Fî 8 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Çorum sancağı sipahilerinin, sancakbeyi ile birlikte sancak muhafazasında kalacak ellisi hariç diğerlerinin alaybeyileri ile Ejderhan Seferi'ne tayin olunduğu.

Çorum Beği Gülâbî Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Kefe Beği Kâsım dâme ulüvvühûya ba'zı hıdmet emrolunup sancağın sipâhîleri ile bile olmak lâzım olmağın sancağuna müte'allik olan sipâhîlerden elli nefer sipâhî ile sen muhâfazada kalup mâ'adâsın alaybeği ile hâzır olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre sancağın sipâhîlerinden elli nefer sipâhî ile sen sancağın muhâfazasında olup bâkî sancağuna müte'allik olan alaybeğine ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârün cümlesine tenbîh ü te'kîd eyleyesin ki, âlât-ı harb u kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâl ve bi'l-cümle düşmen yarağıyla hâzır u müheyyâ olup bir dahı emr-i şerîfüm varup ne zamânda çıkup ve ne mahalle varmak emrüm olursa emr-i şerîfüm mücebince sipâhîleri alaybeğine koşup bî-tevakkuf ihrâc eyleyüp mahall-i me'mûra gönderesin ki, varup müşârun-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunalar. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâlden hazer idüp gönderilen sipâhîlerin yat u yaraklarında kusûr u noksân komayup müretteb ü mükemmel hâzır u âmâde itdürüp bir dahı emr-i şerîfûme müterakkıb olasın.

Yazıldı.

2256

Beğlerbeği kethudâsına virildi. Fî 22 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Şâm defterdârına hüküm ki:

Şam defterdarının eski defterlerde maktû kaydedilmemiş olan köyleri defter-i cedîde maktû kaydetmemesi; ayrıca Yemen Seferi için Şam'dan Mısır'a gönderilmesi emrolunan lağımçıların birer yıllık mevâciblerini de Şam Hazinesi'nden vermesi.

Ol cânibde müceddeden tahrîr olunup tevzî'ı sana emrolunan ba'zı karyeler defâtir-i atîkada maktû' kaydolunmuş değil iken defter-i cedîde maktû' kaydolunduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi defâtir-i atıkada ber-vech-i maktû‘ kaydolmayanları defter-i cedîd[e] maktû‘ [kayd]eylemeyesin. Şöyle ki; defâtir-i atıkaya muhâlif defter-i cedîde maktû‘ yazılmış nesne var ise dahı ref‘ eyleyüp eski deftere mugâyir aslâ bir nesne maktû‘ kaydeylemeyesin ve mahmiyye-i Şâm'dan yigirmi nefer yarar üstâd lağımçı tedârük olunup bir yıllık mevâcibleri virilüp Yemen mühimmi için Mısır'a gönderilmek bâbında beğlerbeğiye hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Anun gibi müşârun-ileyh mezkûrlarun bir yıllık mevâciblerin taleb eyledükde Şâm Hazînesi'nden virüp deftere kaydeyleyesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 22 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 24

2257

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Halka "Kızılbaş geldi" diye korku verip mal ve davarlarını gasbettiği için yakalanıp hapsedildiği bildirilen Erciş gönüllülerinden Divâne'nin hakkından gelinmesi.

Mektûb gönderüp; "Erciş gönüllülerinden Divâne nâm kimesne vilâyet halkına; "Kızılbaş geldi." diyü ihtilâl ü havf virüp re'âyânun mâl ü tavarların gâret eyleyen Ekrâd tâyifesinden koşilup Bitlis ile Ahlat mâbeyninde âyende vü revendeyi basup mâlların alup küllî fesâd üzre olduğu ecilden elegendüp habsolunduğun" bildürmüşsin. İmdi; mezkûrun hakkından gelinmek emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûrun hakkından gelüp emr-i şerîfüm yirine varduğun yazup arzeyelesin.

Yazıldı.

2258

Kaysariyye beğine hüküm ki:

Beratlarını, yenilenmesi için Ramazan adlı şahsa vererek İstanbul'a gönderdikleri esnada Ramazan'ın yolda katledilmesiyle beratlarını kaybettikleri bildirilen Kayseri malikânecilerinden Mehmed oğlu Hamza ve ortaklarının ellerinde berattan başka temessükleri olup olmadığının tahkikiyle, varsa temessüklerinin beratları yenilenmek üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kaysariyye mâlikânecilerinden Mehmed oğlu Hamza ve bâkî şerîkleri Kaysariyye kazâsından Karataş nâhiyesinden vilâyet defterinde kendülere üç yüz altmış akça mahsûl bağlanan mezra'a-i Çobânsalar'da ve kazâ-i mezbûra tâbî nâhiye-i Göster'de mezra'a-i Apaklu ve Sırçalı'da beş yüz altmış akça hissa[ya] mutasarrıf olanlar tecdîd-i berât için Ramazân nâm kimesne ile Der-i Devlet'e gönderüp mezkûr Ramazân yolda* katlolunup mezkûrun esbâblarıyla berâtlar zâyi' olduğına

Kaysariyye nâhiyesinden tîmâra mutasarrıf olan Ağabeğ bin İbrâhîm ve Zamantu nâhiyesinden tîmâra mutasarrıf olan Abdüsselâm bin Serbende ve Süleymân nâm sipâhîler şehâdet idüp mezbûrlar şehâdetleriyle mezkûrların zâyi‘ olan berâtların tecdîd olunmasını bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; mezkûrların temessükleri var mıdur, zikrolunan mâlikânelerine şer‘le müstehıklar mıdur, şimdiye değin mücerred berât ile mi tasarruf iderlerdi, gayri temessükleri yok mıdur, nicedür; bu bâbda ellerinde olan temessüklerin taleb eyleyüp alup bir kîseye mühürleyüp Südde-i Sa‘âdetüm'e gönderesin ki, ana göre ahvâllerin ma‘lûm olup berâtları tecdîd oluna.

Yazıldı.

Arz getüren Şükrî'ye virildi. Fî 23 Rebî‘u'l-âhır

2259

Kastamonı begine ve Devrekânî kâdısına hüküm ki:

Devrekânî kazasında yalancı şahitlik yaptıkları, bir zengin öldüğünde terekesinden pay almak için dava açıp yalancı şahitler gösterdikleri, halka zulmettikleri, fitne ve fesad çıkardıkları bildirilen Siyami, Siyami bin Husam Fakih, Mehmed bin Mihmad ve Coztay oğlu Pîrî'nin ele geçirilerek teftiş edilmeleri; suçlarının sâbit görülmesi halinde küreğe konulmak üzere sûret-i sicilleri ile Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmeleri.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu‘allâm'a mektûbunuz gönderüp; "Kazâ-i mezbûre ahâlîsi ile hükmi-hümâyûnum gönderilüp; "Kazâ-i mezbûrdan Sıyâmî ve diğer Sıyâmî bin Husâm Fakih ve Mehmed bin Mihmâd ve Coztay oğlu Pîrî nâm kimesneler ehl-i tezvîr ü şâhid-i zûr olup her kimesnenün da‘vâsına karışıp zulmden hâlî olmazlarımış. Fî'l-vâkı‘ şirret ü şekâvetleri sâbit ü zâhir olursa arzyleyesin." diyü fermân olunmağın mezbûr Mehmed ve diğer Sıyâmî ve Pîrî şer‘-ı şerîfe itâ‘at itmeyüp ve mezbûr Sıyâmî bin Mehmed elegendüp şirret ü şekâvet üzere olduğu şer‘le sâbit olup ve gaybet idenler bir nice kimesneler ile ittihâd idüp ağıniyâdan bir kimesne fevtolup veresesinden ekl ü ahz için ba‘zıları da‘vâ-yı telbîs ve ba‘zıları şâhid-i zûr ile nâ-hak yire gaddârlık itmeği ve bir kimesne te‘ehhül murâd idinse eşirrâ-i mezbûrun ba‘zı; "Benüm hakkumdur." diyü husûmet ve ba‘zıları kizb-i şehâdet itmekle murâdları üzere akçaların almayınca ferâgat ü rızâ göstermeyüp ve ba‘zı nâ-meşû‘ u nâ-hak da‘vâları sûret-i şer‘a koyup şirret ü şekâdan gayri san‘atları olmayup ale'd-devâm üslûb-ı mezbûr üzere ekl ü celbe ve ahâlî-i vilâyete zulm ü hayfa kıyâm u iltizâm gösterüp fesâddan hâlî olmadıkları sebebdan siyâset kâdına bir nice eyyâm kal‘ada habsolunup ba‘dehû her biri birer tarîk ile kendülerin halâs idüp ve âdet-i kadîmelerin terkitmeyüp vech-i meşrûh üzere te‘addîden hâlî değillerdür." diyü arzyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsları hakk üzere teftiş idüp göresiz; arzolunduğu gibiyse mezbûrları dutup elegetürüp üzerlerine sâbit mâddelerün sûret-i sicilleri ile mezbûrları Dergâh-ı Mu‘allâm'a gönderesiz ki, küreğe konıla.

Bana ve Parakin kazalarında zuhur eden ehl-i fesâd levent ve harâmilere karşı Koçanya dağlarının muhafazası ile görevli müteveffa Müezzîn Mustafa'nın yerine Kanunî Sultan Süleyman tarafından bu göreve getirilen Zaim Mustafa'nın Bana ve Bolvan martolosları, Resava pirimikürleri ve derbent köyleri ahalisi üzerine serdar olarak ehl-i fesâdı yakalayıp haklarından gelmek üzere, görevine devam etmesinin uygun görüldüğü; Bana ve Parakin kadıları ile anılan martolos, pirimikür ve derbent köyleri ahalisinin de kendisine yardımcı olmaları; aksi takdirde sorumlu olacakları.

Za'im'e virilmiştir; kîse ile gönderildi.

Bana ve Parakin kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ zü'amâdan dârende Mustafâ zîde kadruhû Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "bundan akdem Semendire sancağında ze'âmete mutasarrıf iken merhûm ve mağfûrun-leh babam Sultân Süleymân Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân Sigetvar Seferi'ne teveccüh eyledüklerinde mukaddemâ Koçanya tağları muhâfazasında olan müteveffâ Mü'ezzin Mustafâ yirine muhâfazaya ta'yîn idüp seferden alikomağın ben dahı mukarrer tutup zikrolunan tağları muhâfazasında ber-karâr-ı sâbık mücidd ü sâ'î olmağın emr-i şerîfüm virüp hâliyâ mezkûra vilâyet-i Tımışvar'da Alacahısâr sancağında Petroş (?) nâhiyesinde âhar ze'âmet virilmeğin; "hükmi dahı tebdil olunmak" bâbında" istid'â-yı inâyet eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı kazânuzda vâkı' olan martoloslar ve pirimikürlere serdâr olup ehl-i fesâd levend kâfirler ve harâmil zuhûr itdükde Bana ve Bolvan martolosları ve Resava pirimikürleri ve kadîmden müteveffâ Mü'ezzin Mustafâ'ya mu'âvenet idegelen derbend kurâ ahâlîsiyle ve lâzım gelürse il-eriyle üzerlerine varup eger ceng ve eger muhârebe vü kıtâl itmekle olur; bi'l-cümle her ne tarîkla olursa mecâl vermeyüp elegetürüp şer'le hırsuz u harâmîlikleri zâhir olanları ve zâd ü zevâde virüp ehl-i fesâda mu'în ü zahîr olanları görüp anun gibi ehl-i fesâd sipâhî olup ve azık virüp mu'în ü zahîr olanları sâbit oldukdan sonra haklarından gele. Şöyle ki; bir yirde hırsuz u harâmî levend kâfir zuhûr idüp üzerlerine varmak lâzım geldükde zikrolunan martoloslar ve pirimikürler ile mezkûr derbend karyeler ahâlîsi varup elegetürmek bâbında mu'âvenet itmeyeler, netîcesi kendülere âyid olur. Ana göre lâzım oldukda siz ki kâdîlarsız, bi'z-zât husûs-ı mezbûra mübâşeret idüp eger martoloslar ve pirimikürler ve eger mezkûr derbend karyeler ahâlîsin ihrâc itmekde* ve lâzım gelürse kifâyet mikdârı il-eri bile varup ehl-i fesâdı elegetürmekde* gereği gibi mu'âvenet ü muzâheret eyleyesiz ki, eyyâm-ı sa'âdetümde ehl-i fesâdun haklarından gelinmekle re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olup huzûr-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile kâr u [ki]sblerine meşgûl olalar.

Yaylaktan Ahlat'a geldiklerinde "Kızılbaş geldi" diyerek halkı kaçırtıp mallarını ve davarlarını yağmalayan İstiroki tâifesinden Van'da yakalanıp hapsedilen yirmi kişinin siyaset olunması.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 24 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; " "Diyârbekir'e müte'allik havâss-ı hümayûndan İstiroki tâyifesi dimekle ma'rûf Ekrâd ulusu yaylakdan dönüp Ahlat nâhiyesine geldüklerinde re'âyâyâ; "Kızılbaş geldi." diyü havf virüp re'âyâ mâlların ve tavarların bırağup firâr idüp tâyife-i mezbûre ol firâr iden re'âyânun mâl ü esbâbların gâret idüp re'âyâ dahı nefis-i Bitlis'e varınca birbirin ürküdüp vilâyete küllî fetret* salup Bitlis Beği Haydar dâme izzühü Bitlis ağası ve kul tâyifesiyle re'âyâyı teskîn itdürüp ehl-i fesâd olan Ekrâd'dan yigirmi neferi elegetürilüp Bitlis Kal'ası'nda habsolunmuşlardır." diyü mîr-i müşârun-ileyh i'lâm itdüğün" bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan ehl-i fesâddan elegirüp habsolanlara siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre ol habsolunan ehl-i fesâd ü şenâ'atlere siyâset idüp ve emrüm yirine varduğun yazup bildüresin.

Yazıldı.

2262

Mezbûr Abdurrahmân'a virildi. Fî 24 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Şâm beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Lazkiye kadısı hakkında halka zulmettiği yolunda vaki olan şikâyetlerin tahkik edilerek neticenin bildirilmesi.

Abdurrahmân nâm kimesne ve gayriler gelüp; "Lâzikıyye Kâdîsı Abdülhayy'un re'âyâyâ ziyâde zulm ü te'addîsi vardır." diyü şikâyet idüp; görilmesiyçün hüküm-i şerîfüm taleb eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Kâdî-i mezbûrun ahvâlin hakk üzre görüp kimesneye zulm ü te'addîsi var mıdır, hakkında nenün gibi nesne isnâd idüp ve ne makûle hukûk taleb iderler; ma'lûm idinüp dahı sıhhati üzre yazup bildüresiz. Ammâ; hakk üzre olup hilâf-ı vâkı' nesne arzitmekden hazer idüp hakk-ı sarîhdan udûl itmeyesiz.

Yazıldı.

2263

Kethudâsı Hasan'a virildi. Fî 25 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Çorum Beği Gülâbî Beğ'e ve Osmâncık kâdîsına hüküm ki:

Hız. Peygamber'e küfrettiği için Çorum Kalesi'ne hapsedilen Haydar adlı sipahinin siyaset olunması.

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb ü sûret-i sicil gönderüp; "Haydar nâm sipâhî için sebb-i Nebî itdüğü husûs için emr-i şerîf vârid olup teftiş olundukda mezbûr Haydar'dan elfâz-ı küfr sâdır olup sebb-i Nebî itdüğü mukarrer ü muhakkak olup meclis-i şer'-ı şerîfde sicill olunup ve kendüsi Çorum Kal'ası'nda habsolunduğun" bildürdüğünüz ecilden kâdî-askerlerüm Pâye-i Serîrüm'e arzitmeğin mezbûr Haydar'a siyâset emridüp **buyurdum ki:**

Göresiz; kazıyye arzolunduğu gibi ise mezbûra siyâset idüp emrüm yirine varduğun yazup arzeyelesiz.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 23 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Gönüllülerden Hasan'a virildi. Fî 23 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2264

Şehrizol gönüllülerinin ulûfesini Diyarbakır defterdarından mühürlü olarak aldıktan sonra mührünü açarak ulûfe parası ile çeşitli eşyalar alıp gönüllülere ulûfe karşılığı bu eşyaları dağıttığı ve resm-i kitâbeti fazla aldığı bildirilen kâtibe, bundan sonra ulûfeyi mühürlü olarak getirip ağalara teslim etmesi ve resm-i kitâbeti fazla almaması hususunda tenbihte bulunulması.

Şehrizol beğlerbeğisine hüküm ki:

[] Şeh[ri]zol gönüllülerinin ulûfesin Diyârbekir defterdârından mührile alduktan sonra Diyârbekir'de mühri açup ulûfelerin esbâba bozup kul tâyifesine değerin değmeze ulûfeleri için virüp ve ulûfe başında resm-i kitâbeti kânûn üzre almayup ziyâde alduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kâtib-i mezbûra muhkem tenbîh ü te'kîd idesin ki, min-ba'd kul tâyifesinin ulûfesin defterdâr mühriyle ağalarına teslim idüp mühri açup esbâba bozmaktan ve resm-i kitâbeti kânûn üzre alup ziyâde almakdan hazer eyleye*; ba'de't-tenbîh eslemeyecek olur ise yazup arzeyelesin.

Yazıldı.

2265

Sâbıkâ Modava Kâdîsı olup Alacahısâr sancağının tahrîrinde olan Mevlânâ Lutfî'ye ve kâtibe hüküm ki:

Bkz. hkm. 2238.

Hâliyâ İzvornik sancağının dahı defter-i atıkı muhtell olup müceddeden tahrîr olunması lâzım olmağın livâ-i mezbûrun dahı tahrîri hıdmetin size emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp emrüm üzre livâ-i mezkûrun dahı tahrîrine şürû' idüp sancakbeğine ve alaybeği vü zü'amâ vü erbâb-ı tîmâra muhkem tenbîh ü nidâ itdüresiz ki, her biri hîn-i tahrîrde ra'ıyyetlerin ihzâr idüp bir ferdi kaçurmayalar. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh eslemeyüp ra'ıyyetlerin kaçuranları ismi ve resmi ile defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, dirlikleri alınup âhara virile.

2266

Yemen'e gönderilmek üzere Şam vilâyetinden âlet ve edevâtları ile yirmi nefer üstad lağımçı bulunup bir yıllık mevâcibleri de verilerek Şam'dan gidecek yeniçerilerle birlikte Mısır'a gönderilmeleri.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 24 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Yemen mühimmi için vilâyet-i Şâm'da olan lağımıcılardan yigirmi nefer lağımıcı* tedârük olunup ber-vech-i isti'câl Mısır'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp emrüm mücebince beğlerbeğiliğine müte'allik yirlerden yigirmi nefer yarar u üstâd lağımıcı tedârük idüp kendülere lâzım ü mühim olan âlât ü esbâbların ihzâr itdürüp bir yıllık mevâciblerin Şâm defterdârından alıvirüp dahı eğlendürmeyüp bu def'a Şâm'dan gönderilen yeniçeri ile mu'accelen Mısır'a gönderesin ve ne vechile tedârük idüp ve ne zamânda ihrâc olunup gönderildiğin yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; sâyir zamâna kıyâs itmeyüp ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmeyesin ve zikrolunan lağımıcıların yarar kefillerin alup ve gönderilen yeniçeri tâyifesine baş u buğ ta'yîn olunan kimesneye tenbîh eylesin ki, yolda gaybet itdürmelü eylemeye.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 22 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2267

Eskiden beri beylerbeyi hâslarından olup Eski Şam Beylerbeyi Mustafa Paşa tarafından tevziât esnasında kendi adamlarına verilen yerlerin emr-i şerif ile verilenler hariç Şam Beylerbeyi Murad Paşa'ya tevcihi; eski defterlerde maktû kaydedilmeyen yerlerin defter-i cedîde maktû kaydedilmemesi; eskiden beri havâss-ı hümayuna kaydedilen yerlerin başkasına verilmiş olsa bile tekrar havâss-ı hümayuna kaydedilmesi; eskiden beri züamâ ve sipahi timarlarından olup havâss-ı hümayuna yaramayan yerlerin züamâ ve erbâb-ı timara tevzi edilmesi.

Şâm Defterdârı olup müceddeden tahrîri fermân olunan yirlerin tevzi'ı emrolunan Ali Çelebi'ye hüküm ki:

Şâm Beğlerbeğisi Murâ[d] dâme ikbâlühü mektûb gönderüp; "kadîmî beğlerbeği hâslarında sâbıkâ Mustafâ Paşa dâmet ma'âlihi hîn-i tevzi'da Şeyhî Kâdî zamânında ba'zısın kendü âdemlerine ve ba'zın kendünün ve Sultân Gavri'nün vakf-ı evlâd hissası olup vakf üzerine maktû' kaydidüp; "Vakf üzre maktû' yazılmışdur." diyü dahlitdurmeyüp ve ba'zın dahı; "Bî-hâsıldur." diyü bırağup ve ba'zın zü'amâ vü sipâhî timârlarına bedel alup beğlerbeğinin eski hâsları virilmesin" arzylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmî beğlerbeği hâsları olan havâssı emr-i şerîf ile virilenden mâ'adâsın girü beğlerbeğiye ta'yîn eyleyüp kadîmden beğlerbeğiler ne vechile tasarruf idegelmişler ise üslûb-ı sâbık üzre müşârun-ileyhe tasarruf itdürüp beğlerbeği hâslarından defâtir-i atıkada maktû' kaydolunmayanı defter-i cedîde maktû' kaydeylemeyesin ve kadîmden havâss-ı hümayûn için zabtolunanları âhara dahı virilmiş ise girü havâss-ı hümayûnuma

kaydeyleyüp ve kadîmden zü'amâ vü sipâhî tîmârlarından olup havâss-ı hümâyûnuma yaramayanları vech ü münâsib görüldüğü üzre girü zü'amâ vü erbâb-ı tîmâra tevcih ü tevzi' eylesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-umûrdandır; gereği gibi mukayyed olup emr-i şerîfûme muhâlif iş olmakdan ihtiyât üzre olasin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 20

2268

Kefe beğine hüküm ki:

Kefe beyinin, yazıldığını bildirdiği beş yüz nefer kul karındaşının yeniçeri mi, hisar-eri mi olduğunu bildirmesi ve yazdıklarını iki-üç akçe daha fazla teklif ederek beşli yazmaya gayret etmesi; hisar-erlerinin sağlam, dayanıklı ve oranın havasına uyum sağlayanlardan seçilmesi.

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e defter gönderüp; "beş yüz nefer kul-karındaşı ve iki yüz elli nefer hisâr-eri ve iki yüz elli nefer dahî azeb ü süvârî yazılduğın" bildürmüşsin. İmdi; ol beş yüz nefer kul-karındaşı yeniçeri midür, yohsa hisâr-eri midür, nedür ve gönüllü hûd Diyârbekir'de ve Mısır'da yazılugelüp Budun'dan gayri Rûmili'nde gönüllü olmayup Cankirman Kal'ası'nda ve sâyir kılâ'da beşlü tâyifesi yazılugelmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahî iki-üç akça ziyâde ile beşlü yazup vech ü münâsib görüldüğü üzre ırzâ idüp ve azeb ü hisâr-erenlerinden dahî kavî vü tûvânâ ol yirün âb u hevâsıyla imtizâc itmiş kimesnelerden yazup ve beşlü vü azeb ağalarına dahî şimdiye değin on beşer akça vazîfe [ta'yîn] olunugelmeğın sen dahî on ve on beşer ve yigirmişer akça ulûfe ta'yîn eyleyüp ve yazılan kimesnelere muhkem tenbîh ü te'kid eylesin ki, ok u yay ve sâyir yat u yarakları ve âlât-ı ceng ü cidâlleri ile bi't-tamâm mükemmel ü müretteb olup noksân üzre olmayup ekseri tîr-endâz olup istihdâma kâbil kimesneler tahrîr itmek bâbında sa'y ü ikdâmınız zuhûra getüresiz.

Yazıldı.

Muhib Çavuş'a virildi. Fî 22 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2269

Haleb defterdârına hüküm ki:

Mısır'ın muhafazası için Südde-i Saâdet'ten gönderilen iki bin yeniçeriye Haleb'e uğradıklarında mevâcibleri için Haleb Hazinesi'nden elli bin altın verilmesi ve mevâciblerinin ödendiğinin Mısır beylerbeyine ve Sinan Paşa'ya haber verilmesi; ayrıca daha önce, gönderilmesi emredildiği halde Haleb hazinesinin gönderilmesinin niçin geciktiğinin bildirilmesi.

Hâliyâ Mısır muhafazasıçün Südde-i Sa'âdetüm'den iki bin nefer kul irsâl olunup ol cânibe varduklarında mevâcibleri içün elli bin altın virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Muhib* Çavuş vardukda, bu bâbda mukayyed olup zikrolunan kullaruma mevâcib içün

fermân-ı şerîfüm mücebince elli bin altun ihzâr idüp varup Haleb'e uğraduklarında baş u buğ ta'yîn olunan kimesneye teslim idüp Mısır'a gönderesin. Eger Haleb'e uğramazlar ise zikrolunan filoriyi Hamâ'ya karşı alup gidüp teslim eylesin ve emrüm mücebince ol mikdâr altun gönderildiğin Mısır beğlerbeğisine ve Vezîrüm Sinân Paşa'ya bildüresin. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; tedârüki bâbında ikdâm eylesin ve; "Haleb hazînesinden mu'accelen gönderesin." diyü mukaddemâ hükm-i şerîfüm gönderilmişdi. Bu zamâna değin gelmeyüp te'hîr olunmasına sebep nedür; te'hîr itmeyüp ber-vech-i isti'câl gönderesin.

Yazıldı.

2270

Topcılar çavuşına virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

Diyarbakır'da dökülmesi emrolunan yuvalaklardan ne kadarının dökülüp ne kadarının Erzurum'a gönderildiği ve ne kadarının Diyarbakır'da mevcut olduğunun bildirilmesi.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Diyârbekir'de dökilmesi fermân olunan yuvalaklar şimdiye değin ne mikdâr dökülüp mevcûd olmuştur; ma'lûm olması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup zikrolunan yuvalaklardan ne mikdâr dökülmüştür, Erzurum'a ne kadar gönderilmişdür, bi'l-fi'l Âmid'de mevcûd ne vardır; görüp dahı sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

2271

Tımsıvar çavuşlarından Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 24 Rebî'u'l-âhur

Çanad sancağında güherçile kazanlarını kaynatmak için gerekli olan odunun, dağ ve ormana uzak olan köyler hariç Çanad sancağı kazalarındaki köylere taksim edilerek tedariki.

Çanad sancağında olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ Tımsıvar beğlerbeğisi Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Çanad sancağına tâbî' ba'zı yirlerde güherçile kazanlarını kaynatmağa küllî odun lâzım olup ve ma'denler tağdan ve ormandan iki-üç günlük yol ba'îd olmağla ma'âdin-i mezbûra istihdâma ta'yîn olunan kurâ re'âyâsı muzâyaka çeküp kifâyet mikdârı odun için her kâdîlıkda ber-vech-i adâlet her karyelerin hânelerine göre tahmîl olunup mahalline vardukda her arabaya mîrîden on ikişer buçuk akça bahâ virilüp ve livâ-i Tımsıvar'a tâbî' havâss-ı hümâyûndan Belid ve Cemen nâm karyeler mesâfe-i ba'idede olmağla hıdmet-i mezbûreye tâkatleri olmayup firârları ihtimâlınden ihrâc olunmak münâsib olmaduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda zikrolunan karyelerden gayri her kankınızın kâdîlığında olursa her karyenün hânesine göre ber-vech-i adâlet her karyeye odun ta'yîn idüp mahall-i mezbûra gönderesiz.

2272

Yazıldı.

Muhib Çavuş'a virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Payas Kalesi'nin inşası için Haleb Hazinesi'nden verilen para yetmez ise tekrar yeterince para verilmesi.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ mektûb gönderüp; "Payas nâm mahalde binâ olunan kal'a mühimmi için yiğirmi bin filori virilüp ammâ; kifâyet ideceği ma'lûm olmayup min-ba'd akça taleb olunursa virilsün mi?" diyü i'lâm eylemişsin. İmdi; mezbûr kal'anun itmâmı mühimmât-ı umûrdandır.

Buyurdum ki:

Göresin: Şöyle ki; virilen akça kifâyet itmeyüp dahı akça taleb olunursa kifâyet mikdârı dahı akça virüp deftere kaydeyleyesin.

Yazıldı.

Hı.

2273

Atana Beği Dervîş Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Payas Kalesi'nin bir an önce bitirilmesine gayret edilmesi.

Payas Kal'ası'nun binâsına şürû' olunalı haylî zamân geçüp henüz itmâma irişmemişdür. İmdi; kal'a-i mezbûrenün binâsı itmâma irişmek ehemmi mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kal'a-i mezbûre binâsında gereği gibi dikkat ü ihtimâm idüp itmâmında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle zuhûra getüresin. Ola ki, bi-mâyeti'llâh an-karîb itmâmı müyesser ola.

Yazıldı.

Âdemisi Halîmî'ye virildi. Fî 27 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2274

Aydın sancağının tahririnde görevlendirilen Kadı Mevlânâ Muhyiddin epey zaman olduğu halde bir türlü tahriri bitiremediğinden tahrir görevinin Tire Kadısı Mevlânâ Muhyiddin'e verildiği.

Tire Kâdîsı olan Mevlânâ Muhyiddîn'e* hüküm ki:

Bundan akdem Kâdî olup livâ-i Aydın'un tahrîri fermân [olunan] Mevlânâ Muhyiddîn'e âhar kâdîlık virilüp ve livâ-i mezbûrun tahrîrine mübâşeret olunalı dahı haylî zamân olup eğlendiği ecilden kitâbetden ref' olup zikrolunan sancağın tahrîri umûrî sana tefvîz olup mukaddemâ kâtib ta'yîn olunan Za'îm Rüstem girü kâtib olup ber-vech-i isti'câl tahrîr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre kâdî-i mezkûrdan Südde-i Sa'âdetüm'den virilen defterleri ve nişân-ı hümayûnumla mu'anven kitâbet berâtın alup dahı kâtib-i mezkûr ile virilen berât-ı hümayûn mücebince livâ-i mezkûrun tahrîrine mübâşeret idüp ber-vech-i isti'câl itmâma irişdürmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâmınız vücûda getüresiz.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi.

2275

Ejderhan Seferi için serdar tayin edilen Keefe beyine Keefe'deki kalelerden istediği kadar hisar-eri ve azep verilmesi.

Keefe vilâyetinde vâkı' olan kal'alar dizdârlarına ve azep ağalarına hüküm ki:

Hâliyâ Ejderhân mühimmi için hisâr-erenlerinden ve azep tâyifesinden kifâyet mikdârı âdem virilmesin emridüp buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup müşârun-ileyh zikrolunan sefer-i zafer-eser mühimmi için her birinüzden ne mikdâr nefer ta'yîn idüp taleb iderse te'hîr itmeyüp taleb itdüğü mikdârı neferi gönderesiz ki, varup vech ü münâsib görüldüğü üzre hıdmetde bulunalar; ihmâl ü müsâheleden hazer idesiz. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdan[dur]; sâyir zamâna kıyâs itmeyüp te'hîrden hazer idesiz.

Yazıldı.

Kapucıbaşı Yûsuf'a virildi. Fî 24 Rebî'u'l-âhur

2276

Pesyan Sancakbeyi Halid Bey'in, kendisine tâbi olan Ulus tâifesinin reâyaya zulmetmesine meydan vermemesi; üzerlerindeki mâl-ı mirîyi mültezimlere teslim ettirmesi; vermemekte ısrar edenleri yazıp bildirmesi.

Pesyân Sancağı Beği Hâlid dâme izzühûya hüküm ki:

Sancağuna tâbi' olan Ulus tâyifesinin re'âyâya te'addîsi olduğundan gayri üzerlerine lâzım olan mâl-ı mirînün dahı edâsında te'allül ü inâd itdükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tâyife-i mezbûreyi muhkem zabtidüp re'âyâya zulm ü te'addî itdürmeyesin. İnâd ü muhâlefet idenleri toprak kâdîları ma'rifeti ile () idesin ve üzerlerinde olan mâl-ı mirîyi dahı mültezimlerine bî-kusûr teslim itdürüp anun gibi te'allül ü nizâ' idenleri isimleriyle* yazup bildüresin.

2277

Memleketlerine gitmek üzere yola çıkan tüccarlar şeyhlerinden Muhyiddin Mevlamverdi Şeyh ile Seyyid Şah Mehmed Şeyhî ve arkadaşlarının mal ve canlarına zarar gelmemesi için yol güzergâhındaki bey ve kadıların yardımcı olmaları; iskele emînlerinin de bunlardan bir şey almamaları.

Yazıldı.

Kefe'ye ve andan ol cânibde olan Memâlik-i Mahrûsem serhaddine varınca yol üzerinde olan beğlere ve kâdîlara ve iskele emînlerine hüküm ki:

Hâliyâ tüccârlar şeyhlerinden dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Muhyiddîn Mevl[â]mverdi Şeyh ve Seyyid Şâh Mehmed Şeyhî *zâda'llâhü takvâhümâ* yigirmi nefer yoldaşlarıyla ol cânibe, vatanlarına müteveccih olup; "yolda ve izde kimesne dahleylememek" bâbında hükm-i şerîfüm taleb eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Mezbûrları her kankınızın taht-ı hükûmetine dâhil olurlar ise kendülere ve tavar u esbâblarına yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde şer'-ı şerîfe muhâlif aslâ bir ferde rencide itdirmeyüp ve levâzimlerin akçalarıyla bî-kusûr tedârük idüp emîn ü sâlim birbirinizden serhadde ulaşıdurasız ve siz ki iskele emînlerisiz, mezbûrlardan ve tavarlarından ve âdemlerinden nesnelerin almayasız.

Yazıldı.

2278

Zeynel Beğ'e hüküm ki:

Serhaddin korunmasında üstün gayretleri olduğu, çok miktarda aşiret ve kabilelere sözünün geçtiği ve sancağından dağılmış olan reâyayı geri döndürdüğü bildirilen Berados Sancakbeyi Gazi Kıranoğlu'nun gönlünün hoş tutulması.

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Berados Sancağı Beği olan Gâzî Kıran-oğlu *dâme izzühü* yarar ve serhaddün hıfz u hırâsetinde küllî iktidârı olup ve küllî aşiret ü kabâyile kâdir olmağla sancağının müddet-i medîd[e]den [ber]ü perâkende olan re'âyâsı mûmâ-ileyhün istimâletiyle girü yirlerine gelüp re'âyâ vü berâyâ müşârun-ileyhden râzî vü şâkir oldukların" arzyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhe istimâlet idesin ki, girü tamâm adâlet üzre olup ve vâkı' olan ahvâli yazup i'lâm itmekden hâlî olmayasın.

2279

Harim kazasından İstanbul'a gelmekte iken Karyal (?) köyünde karşılaştıkları düşmanları Hacı Ömer'i öldürmekten dolayı Sakız'da mahbus bulunan Zeynelabidin bin İsa ve Cemaleddin bin Şeyh Mehmed'in diyet mukabili sulh olmalarından dolayı İstanbul'a gönderilmeleri.

Yazıldı.

Akribâsından Şehâbeddîn'e virildi. Fî 25 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Sakız beğine hüküm ki:

Hârîm kâdîsı mektûb gönderüp; "kazâ-i Hârîm'den Alî bin Hâcî Alî ve Zeynelâbidîn bin Îsâ ve Cemâleddîn bin Şeyh Mehmed, Hârîm'den İstanbul'a gelürlerken Karyâl (?) nâm karyede Hâcî Ömer nâm kimesneye mülâkî oldukda mâbeynlerinde adâvetleri olmağla hayl[î] kıtâl itdüklerinde mâbeynlerinde mezbûr Hâcî Ömer maktûl bulunup kısâslarına fermân olundukda maktûlün sulbî oğlu Cemâleddîn* Dîvân'da bulunup; "Evlâdından sağîre vardır." diyü bildürmeğin kısâsdan avfolunup diyet fermân olundukda diyeti, inkârdan üç yüz altuna sulholunup huccet virildüğün" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anda Sakız'da mahbûs olan Cemâleddîn'i ve Zeynelâbidîn'i İstanbul'a gönderesin.

[Yev]mü's-Sebt, fî 24 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsına virildi.

2280

Kefe beğlerbeğisine ve taht-ı hükûmetinde* olan kâdîlarına hüküm ki:

Ejderhan Seferi için yaptırılan gemilerin çoğu silâh ve sefer âleti ile yüklü olduğundan, zahire götürmek için navlunla yeteri kadar rençber gemisi ve balıkçı donbazı tutularak zahirenin mahalline ulaştırılması.

Ol cânibde emrolunan sefer mühimmi için binâ olunan gemilerün ekserine yarak ve sefer âleti tahmîl olunmağla Erdele (?) nâm mevzı'a varınca zahîre alup gitmek için dahı gemi lâzım olduğın i'lâm olunmağın husûs-ı mezbûr için balıkçılar tonbazlarından ve sâyir bulunan rencber gemilerinden tedârük olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrolunan zahîreyi mahall-i mezkûra iletmek için gemi lâzım oldukda ol cânibde bulunan eger balıkçı donbazlarıdır ve eger sâyir bulunan rencber gemileridir; kifâyet mikdârı gemi cem' u ihzâr eyleyüp zahîreyi tahmîl idüp zikrolunan [mevzı'a] îsâl eyleyesiz. Ammâ; lâzım olan gemileri dahı zamânında[n] mukaddem girift idüp ol bahâne ile rencber tâyifesini bî-vakt ta'cîz ü tazyîk itmeyüp mahallinde navlunlarıyla ihzâr idesiz.

2281

Yazıldı.

Erciş beği âdemisi Mehmed'e virildi. Fî 28 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Kızılbaş harbinde Erciş Kalesi'ni düşmana teslim ettikleri için kaleden ihraçları emrolunan Çepniler'den eğer Erciş, Ahlat, Bitlis ve Adilcevaz kalelerinde kalmış olanlar varsa onların da bulundukları kalelerden çıkarılmaları.

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Erciş Sancağı Beği Mehmed mektûb gönderüp; "Kal'a-i Erciş serhadd-i vilâyet olup sâbıkâ Kızılbaş muhârebesinde kal'a-i mezbûrenün alındığına sebep Canikli tâyifesi olmağla emr-i şerîf vârid olup cümlesi ref olunmuşlardı. Yine Canikli'den ve şehirlüden narin kal'ada ve ga[y]ride nice dirliğe* geçmiş kimesneler vardır." diyü bildürmeğin kal'a-i mezbûrede olan Çepni tâyifesi ihrâc olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba'd emrûme mugâyir mezkûr kal'ada Çepni tâyifesinden bir ferd komayup cümlesin ihrâc idüp yerine âhar kimesne ta'yîn eylesin. Emrûme mugâyir kal'a içinde Çepni tâyifesi komayasın ve eğer tâyife-i mezbûreden Ahlat ve Erciş ve Van ve Bitlis ve Âdilcevâz kal'aları'nda dahı kimesne var ise emrüm mücebince anları dahı ihrâc idüp hılâf-ı emr kimesneye iş itdirmeyesin.

Yazıldı.

Arz getüren Evren'e virildi.

2282

Bolu sancağı beğine hüküm ki:

Bolu sancağında suhte eşkıyanın def'ine memur edildikleri için deniz seferine katılmayan otuz dört sipahiden bedel akçesi istenmemesi.

Sâbıkâ Vezîr olup tekâ'ud eyleyen Mustafâ Paşa Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Bolu sancağı sipâhîlerinden otuz dört nefer sipâhî ol cânibde cem'ıyyet üzere olan eşkıyâ sûhte tâyifesinün def'ı için emirle ta'yîn olunup mezbûr sipâhîlerin sancakları deryâ seferine emrolunmağın bunlar[dan] dahı bedel akçası taleb itdüğün" i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; arzitdüğü üzere zikrolunan otuz dört nefer sipâhî emirle hıdmet-i mezkûre için ta'yîn olunmağın deryâ seferine var[ma]mışlar ise mezbûrlardan bedel akçası taleb itmeyesin.

2283

İstanbul'dan Mısır'ın muhafazası için gönderilen silâhdarların ihtiyacı için, İstanbul-Şam güzergâhı üzerinde zahire ve davar hazırlattırılması.

Yazıldı.

Kethudâları yirine virildi. Fî 27 Rebî'ü'l-âhır

İstanbul'dan Şâm'a varınca sağ-kolda vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'den Mısır muhâfazasıçün Mısır'a gönderilen silahdârlarum için zahîre lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezkûrlar için taht-ı kazânuzdan arpa ve sâyir zehâyirden bulunan yirlerden vâfir ü müstevfî zahîre tedârük eyleyüp sâhibleri ile veyâhûd vekîlleriyle ihzâr eyleyesiz ki, asker vardukda muzâyaka çekmelü olmayup akçalarıyla alup kendülere si'at-i ma'îşet ve ashâbına ticâret vâkı' ola ve anun gibi mezbûrlardan tavarları kalup akçalarıyla tavar almalu olduklarında ihmâl eylemeyüp bulunan yirlerden akçalarıyla tavar alıvirüp avk u te'hîr itdürmeyüp ihmâlden hazer eyleyesiz. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; onat vechile mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz. Şöyle ki; bu bâbda ihmâl ü müsâhele eyleyesiz, mu'âteb olmanuz mukarrerdür; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, sol-kol kâdîlarına.

Yazıldı.

2284

Mısır Beglerbeğisi İskender Paşa'ya hüküm ki:

Mısır Beylerbeyi İskender Paşa'nın, Yemen Serdarı Vezir Sinan Paşa Mısır'da bulunduğu sürece, Yemen Seferi ile ilgili hususları onunla görüşüp yerine getirmesi; Sinan Paşa Yemen'e hareket ettikten sonra da Yemen'e giden askerlerin 977 senesi Muharrem mevâcibleri ile asker, silâh, zahire vs. ihtiyaçlarını da arkalarından göndermesi.

Düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Sinân Paşa *edâma'llâhü ikbâlehû* Yemen mühimmi için asker-i zafer-eserümle Yemen'e gitdükden sonra sene: 977 Muharremi'nün mevâcibi akabince gönderilüp ve mütevâliyen asker ü yarak irsâl olunmak lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh mādâm ki Mısır'da ola, müşârun-ileyhün meşvereti ile lâzım olan umûrı görüp anun gibi müşârun-ileyh emr-i şerîfüm üzre Yemen'e teveccüh itdükden sonra müşârun-ileyhle giden askerün sene-i mezbûre mevâcibi[n] akabince yarar âdemler ile irsâl idüp ve mütevâliyen lâzım olan asker ü yarak gönderüp ve müşârun-ileyh *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû* ile giden askerün eger mevâcibleri ve eger zahîreleri ve gayridür; tedârük idüp aslâ kusûr u noksân komayup ve bi'l-cümle bâ'ıs-i te'hîr olur nesne komayup tamâm mertebe ittihâd üzre olup ve hazîne vü memleket ahvâlin onat vechile görüp mâlumun teksîr ü tevfirî ve hıfz u hırâset-i vilâyet ve zabt u sıyânet-i ra'ıyyet bâbında envâ'-ı mesâ'î-i

cemîlenüz vücûda getürile.

Yazıldı.

Kethudâyirine virildi.

2285

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

İstanbul'dan Mısır'ın muhafazası için gönderilen silâhdarların ihtiyacı için, Şam-Gazze güzergâhı üzerinde zahire hazırlattırılması.

Hâliyâ mahrûse-i Mısır muhâfazasıçün Sûdde-i Sa'âdetüm'den gönderilen silâhdârlaruma Şâm-ı Şerîf'den Gazze'ye varınca zahîre tedârük olunmasın lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup mezkûr kullaruma Şâm'dan mahall-i mezbûra varınca vâfir ü müstevfî zahîre tedârük idüp muzâyaka çekdürmeyesin. Mezkûrlarun zahîreleri ehemmi-i mühimmâtıdandır; ihmâl ü müsâhele itmeyüp tedârük ü ihzârı bâbında gereği gibi mukayyed olasın; sonra mes'ûl olursın; ana göre ihtimâm eylesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 25 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Arz getiren Zekerîyyâ'ya virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2286

Şâm defterdârına hüküm ki:

Selhad sancak olduğu zaman harap ve gelir getirmez diye mirlivâyaya verilen yüz bin akçelik hâsların harap olmayıp verimli yerler olduğu bildirildiğinden, bu hususun araştırılarak buraların harap olmayıp verimli yerler olduğu anlaşılırsa tekrar havâss-ı hümayûna kaydedilmesi.

Şâm Beğlerbeğisi Murâd dâme ikbâlühû ile kâdî ve sen ki defterdârsın, Sûdde-i Sa'âdetüm'e mektûblar gönderüp; "Bundan akdem Salhad sancak oldukda havâss-ı hümayûndan yüz bin akça hâs; "Harâb u bî-hâsıldur." diyü mîr-livâyaya virilüp zikrolunan havâss için zü'amâdan [o]lup Emîn olan Abdî; "ma'mûr u mahsûllü olup yüz bin akça mukâbelesinde iki yüz bin akça ()" da'vâ idüp bâ-vücûd Kafkafa nâm mu'azzam karye ki, Aclûn serhaddinde olup kable'l-feth ile'l-ân harâb olmuş olmayup ma'mûr u âbâdândur." diyü bildürdüğünüz ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, fî'l-vâkı' arzolunduğı üzre zikrolunan hâslar harâb u bî-hâsıl olmayup ma'mûr u âbâdân olup havâss-ı hümayûna ilhâk olunmeğe yarar ise havâss-ı hümayûnuma ilhâk eyleyüp zabıttüdesin.

2287

Bağdad vilâyetinde havâss-ı hümâyûn terekesinden bir-iki senedir bol miktarda tereke hâsıl olduğu, ancak para etmediğinden satılmak üzere gemilerle tereke muzâyakası çekildiği bildirilen Basra'ya gönderildiği; bunların cârî fiyat üzerinden satılarak ne kadar tereke vardığının ve kaçtan satılıp ne kadar gelir elde edildiğinin defter edilip bildirilmesi, sözkonusu terekeler satılıp bitinceye kadar başkasının tereke satmasına izin verilmemesi.

Yazıldı.

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

"Vilâyet-i Bağdâd[d]a olan havâss-ı hümâyûn terekesinden bir-iki sene haylî tereke hâsıl olup bahâsı kalîl olup bir mikdâr müddet hıfzolunursa çüriyüp zâyî' olup Basra cânibi[n]de terekeye muzâyaka olup gemilerle anda gönderilüp bey' olunması lâzım olduğın" sâbıkâ Bağdâd Beğlerbeğisi olup hâliyâ Mısır Beğlerbeğisi olan İskender *dâme ikbâlühû* i'lâm itmeğın, zikrolunan tereke ol tarafda fûrûht olunmağıçün gemilere tahmîl olunup gönderilmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Bağdâd tarafından ol cânibe fûrûhtı içün ne mikdâr tereke varur ise üzerine yarar emîn ü kâtib ta'yîn idüp dahı ol yirde cârî olan narh-ı rûzî üzre tâlib olanlara satdurup akçasın onat zabt u hıfz idüp ne mikdâr tereke varup vâsıl olduğın ve ne si'r üzre satılıp ne kadar akça idüğün defter idüp yazup bildüresin. Zikrolunan tereke bi't-tamâm satılmayınca ol cânibde olan kimesneye tereke satdurmayup men' eylesesin. Şöyle ki; gönderilen tereke tamâm bey' olunmadın hâricden kimesne tereke fûrûht idüp bu terekeye gadrolmak lâzım ola, senden bilinür; ana göre mukayyed olasın.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 29 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2288

Budun beğlerbeğisine, kâdîsına hüküm ki:

Müteveffa Budun Beylerbeyi Toygun Bey'in Budun'daki câmi-i şerîfî için sağlığında vakfederek dizdara teslim ettiği ve murabahasıyla on altı bin filoriye ulaştığı bildirilen para ile, yine aynı câmi için üçte birini vasiyyet ettiği ve üçte bir ayrılmadan mirasçuları arasında paylaşıldığı bildirilen malının kimlerde olduğu vs. hususların teftiş edilerek bildirilmesi.

Hâliyâ sen ki kâdîsın, mektûb gönderüp; "Bundan akdem Budun Beğlerbeğisi iken fevtolan Toygun Biğ Budun'da vâkı' olan câmi'-ı şerîfinde fevtinden nice zamân mukaddem on bin filori ihrâc u vakf ve tescîl-i şer'î idüp murâbahasıyla on altı bin filori olup dizdâra emânet virilüp ba'dehû sülûs-i mâlın dahı câmi'un mühimmâtıçün vasiyyet idüp fevtolup esbâb u nukûddan seksen bin filori ve otuz sekiz bin guruş ve yedi yüz bin akça-i Osmânî bulunup oğlı olup Hatvan Beği olan Ahmed *dâme izzühû* ile kullarından Segedin Alaybeğisi Husrev ve dîvân kâtiblerinden sağırlerine vasî olan Süleymân ve Hazînedârı olan Mahmûd

mübâşeretıyla sülûs ihrâc olunmadın taksîm ü tevzî' olup vakfa küllî gadrolmuşdur." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları ve sâyir bu bâbda ihzârı lâzım olanları getürdüp bu husûs mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp vakfa müteveccih olan ifrâz olup faslolmuş değil ise hakk üzre dikkat ü ihtimâmla onat vechile teftîş idüp fi'l-vâkı' müteveffâ-yı müşârun-ileyhün ol vechile vasıyyeti olmuşken cümle mâlî ve vakf olan sülûs-i mâlî nice olmuşdur ve hâl-i hayâtında mâlından ifrâz idüp dizdârda emânet konılan filori neye sarfolunmuşdur, kimün ma'rifeti ile olmuşdur, bi'l-fi'l ne mikdâr mevcûd vakf akça vardır, kimün elinden şart-ı vâkıf edâ olunmuşdur, nicedür; tafsîli [ile] ma'lûm idinüp dahı sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 2 Ca., sene: 976

2289

Çanad kazasına bağlı olup eski sınırlarının bozulduğu bildirilen köylerin eski sınırlarının ehl-i vukuf ve yaşlı kimseler vasıtasıyla belirlenerek işaretler konulması.

Çanad beğine ve Çanad kâdisına hüküm ki:

Sen ki Çanad kâdisısın, Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Bundan akdem Tımışvar kâdisına hükmi-şerîf vârid olup; "Vilâyet-i Tımışvar'da sınır husûsında havâss-ı hümayûn ve erbâb-ı tîmâr ve mîr-livâ hâsları karyeleri içinde küllî nizâ' olup yüz yıldan ziyâde kadîmî sınırları alâmet-i cedîd ile ta'yîn idesin." diyü fermân olunup Samokan nâm hâs karye sınırıyla mîr-livâ hâslarından Proreş ve Kabuş nâm karye sınırında nizâ' olup; "Yüz yıldan ziyâde ta'yîn olunan Proreş* ve Kabuş nâm karyelerün sınırını bozup elli yıldan berü hâdis sinura mûmâ-ileyh Tımışvar kâdisı şâhid istimâ' eyleyüp hayfeylemişlerdür." diyü mezbûrân Proreş ve Kabuş nâm karyeler re'âyâsı şikâyet eyleyüp; "Yüz yıldan berü kadîmî ma'mûlün-bih sınırlarımızı aldılar; şâhidlerimiz vardır; tekrâr görölmesin recâ [iderüz." diyü sekvâ] itdüklerin" arzitmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Ol yirün ehl-i vukûf u müsinn eski kimesneleriyle mahall-i nizâ' üzerine varup onat vechile teftîş eyleyüp göresiz: Şöyle ki; arzolunduğı üzre kadîmî sınır bozı[l]up sonradan yeni sınır ihdâs olunmuş ise kadîmî ma'mûlün-bih olan sınır ne yirden nireye varup müntehâ olursa üzerine yöriyüp dahı yir yir alâyim nasbeyleyüp kadîmî sınırı bir vechile ta'yîn ü temyîz eyleyesiz ki, girü nizâ'a mü'eddî olmayup kânûna ve olugelene mugâyir iş olmakdan hazer idesiz.

2290

Bursa'da hacca gitmek için izin isteyen hatip, kadı vs. cihet sahiplerinden, yerlerine hizmet görecek birini bulanlara izin verilmesi.

Yazıldı.

Şeyh Abdurrahmân'a virildi.

Burusa kâdisına hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazânda cihâta mutasarrıf olanlardan hacc-ı şerîfe niyyet idenlere izin virilmek husûsı kuzâta tefvîz olunup anun gibi mezkûrlardan hacc-ı şerîfe niyyet eyleyenler mutasarrıf oldukları cihetlerine yarar nâyibler nasbidüp müseccel idüp edâ-i hıdmet itdürenlere icâzet virilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi hutabâ vü kuzâtdan mâ'adâ erbâb-ı cihâtdan hacc-ı şerîfe gitmek niyyet idüp isticâze idenlere yirlerine yarar nâyibler nasbidüp tescil itdürdükden sonra icâzet virüp nâyiblerine edâ-i hıdmet itdüresin.

Yazıldı.

2291

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Sivas Kalesi'nde mahbus olup haklarında çeşitli iddialar bulunan Şarkipare kazasından Hacı Velî, Mehmed, Hacı ve İbrahim'in sâbıkalarının olup olmadığının, nasıl kimseler olduklarının ve müslümanların bunlar hakkında nasıl şehadet ettiklerinin tahkik edilip eğer herhangi bir suçları yoksa kefile bağlanıp serbest bırakılmaları.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem emr-i şerîf vârid olup; "Şarkîpâre kazâsından Hâcî Velî ve Mehmed ve Hâcî ve İbrâhîm nâm oğullarının şekâvetleri olduğın sâbıkâ Vilâyet Müfettişi olan İlyâs dâme izzühû bildürmekle küreğe koşulup hâlâ bir tarîk ile halâs olup kemâ-kân şekâvet üzre oldukları" arz olunmuş. Göresin; mezbûrlar ol vechile küreğe koşulmuş iken halâs olmuşlar ise mezbûrları her kande ise elegetürüp habsidüp keyfiyyet-i hâllerin hakikatı ile arzidesin." diyü emrüm olmağın kazâ-i mezbûrda keyfiyyet-i hâlleri a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleketden teftiş olundukda; "Mezbûrlar müstekîm, sahîhu'n-neseb sâdâtdandır." diyü haber virüp ve Hâcî Velî ve Nebî nâm kimesneleri mukaddemâ mûmâ-ileyh İlyâs Beğ habs ile Der-sa'âdetüm'e gönderüp lâkin küreğe koşılmadılar; bir nice müddet habsolunup ba'dehû ba'zı kimesneler kefâletiyle halâs olup mezbûrân Hâcî Mehmed ve İbrâhîm nâm kimesneler habs ile gönderilmeyüp küreğe dahı koşulmuş değillerdür." diyü haber virüp; "fe-emmâ mezbûrlar el-ân Sivas Kal'asında mahbûs oldukların" bildürmüşsin. İmdi; mezbûrlar mukaddemâ Südde-i Sa'âdetüm'de; "Eyü kimesneler değillerdür." diyü i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; mezkûrların müseccel olmuş töhmet-i sâbıkları var mıdır, ne makûle kimesnelerdür, haklarında müslimânlar ne vechile şehâdet iderler, yaramazlıkları var mıdır, nicedür? Şöyle ki; yaramazlıkları olmayup hılâf-ı vâkı' nesne isnâd olunmağla habsolunup habs icâb ider husûsları yoğisa yarar kefillere virüp habsden itlâk eylesin.

Hakkârî Beyi Zeynel Bey'in eski Kethüdâsı Hüseyin'in aşîret ağalarını baştan çıkardığı ve fesad üzere bulunduğu bildirildiğinden, durumunun tahkik edilmesi ve hakkındaki iddialar doğru çıkarsa hapsedilip ahvâlinin bildirilmesi.

Van beğlerbeğisine:

Hakkârî [Beği] Zeynel Beğ mektûb gönderüp mukaddemâ kendünün kethudâsı olan Hüseyin için; "Aşîret ağaların iğvâ idüp dâyimâ şîrret ü fesâd üzredür." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Mezkûr Hüseyin'ün ahvâline mukayyed olup göresin; fi'l-vâkı‘ arzolunduğı üzre aşîreti ağalarına iğvâ idüp şîrret ü fesâdı varsa habsidüp ahvâlin zuhûr bulduğı üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Erdoğdı Voyvoda'ya virildi.

Hacerî-oğlı Şeyh Emîr Ahmed'e hüküm ki:

Hacerîoğlu Şeyh Emir Ahmed, Arus Şeyhi Neseî, Hemedanlı Dâ'î-oğulları ve Sâbiye tâifesinin, Yemen'in âsi Araplardan kurtarılması, askerlerin zahirelerinin sağlanması vs. hususlarda Vezîr Sinan Paşa'ya yardımcı olmaları.

Vilâyet-i Yemen'e ba'zı eşîrrâ-i Arab müstevlî olup zabteylemeğin feth [u] teshîri için irsâl olunan asker-i zafer-esere Vezîrüm Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ ma'âliyehü* serdâr [ta'yîn] olunup Yemen'e irsâl olunmuşdur. Senün dahı kadîmden Atebe-i Ulyâmuz'a olan vüfûr-ı ubûdiyyet ü ihlâsun i'lâm olunup bu bâbda sen dahı eger zikrolunan A'râb'un def' u ref'ı bâbında müşârun-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzre lâzım olan husûslarda ve eger asker-i zafer-eserün zahîresi tedârükünde mu'âvenet ü tezâhür eylemek bi'l-cümle iktizâ itdüğüne göre hıdmetde bulunmağın lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmü'l-eyyâmdan Âsitâne-i Sa'âdetüm'e olan vüfûr-ı ubûdiyyet ü ihlâs ve rıkkıyyet ü ihtisâsun mücebince vilâyet-i mezbûrenün feth u istihlâsı bâbında mu'âvenet lâzım olan umûrda eger a'dânun def' u ref'ında ve eger asker-i zafer-esere vâfir ü müstevfî zahîre tedârükünde ve sâyir Devlet-i Hümâyûnum'a müte'allik olan umûrda müşârun-ileyh vezîrüm *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* vech ü münâsib gördüğü üzre gereği gibi mu'âvenet ü muzâheret idüp hıdmetd[e] bulunasın ki, inşâ'a'llâhü'l-E'azz uğur-ı hümâyûnumda vücûda gelen hıdemâtun mukâbelesinde sâbıkâ Özdemür Paşa zamânında mutasarrıf olduğun yirler girü sana mukarre[r] olup kemâ-kân tasarruf eyledüğünden mâ'adâ envâ'-ı inâyet-i husrevâneme mazhar olup küllî ri'âyet olunursın. Ana göre müşârun-ileyh

vech ü münâsib gördüğü üzre bezl-i makdûr eyleyüp hıdmetde bulunasın.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Arûs Şeyhî Şeyh Neseffî'ye.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Hemedânî Dâ'î-oğulları'na.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Cizân kurbinde vâkı' olan ehl-i Sâbiye tâyifesine.

Yazıldı.

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2294

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Bağdad'da havâss-ı hümayûndan hâsıl olan terekelerin Basra'ya gönderilerek sattırılması için Mısır Beylerbeyi İskender Bey'in Bağdad beylerbeyi iken yaptırmaya başladığı altı geminin yeni beylerbeyi tarafından tamamlanarak tereke yüklenip Basra'ya gönderilmesi; ancak bu yapılırken ne anbarda az tereke bırakılıp sıkıntıya sebep olunması, ne de doldurulup çürütülmesi; gerekirse eski terekelerin yenileriyle değiştirilmek sûretiyle çürümesine meydan verilmemesi.

Sâbıkâ Bağdâd Beğlerbeğisi olup hâlâ Mısır Beğlerbeğisi olan İskender *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp; "Bağdâd'da havâss-ı hümayûndan bir-iki seneden berü haylî tereke hâsıl olup ziyâde olmağla bahâsı kalîl olup Basra cânibi[n]de terekeye muzâyaka olup anda gönderüp fûrûht olması münâsib idüğün" bildürmeğün gemiler tedârük olunup gönderilmişdür.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup müşârun-ileyh altı pâre gemi yapdurmak tedârükün idüp mübâşeret itmiş; ol gemileri ber-vech-i isti'câl itmâma irişdürüp dahı ol cânibe gönderüp bey' olunması lâzım olup ne mikdâr tereke varursa tahmîl idüp gönderesin ki, varup anda bahâsıyla bey' ideler ve anbâr dahı boş kalmak câyiz değildir; eski terekesi zâyî' olmalı olursa değışürüp yirine yeni tereke koyasın. Tamâm basîret üzre olup anbârda ziyâde tereke koyup sonra fûrûht olmayup zâyî' u telef olmasından ve az tereke alıkoyup lâzım geldükde muzâyaka çekilmesinden ihtiyât idüp onat vechile mukayyed olasın.

2295

Şam, Haleb, Erzurum, Diyarbakır, Budun, Tımışvar ve Cezâyir beylerbeylerinin, ibtidadan tımara çıkmış olanlarla iki-üç bin akçelik tımara mutasarrıf olan sipahizâde vb.ne, bir kaç sefere gidip terakkiye hak kazanmadan, sırf tımarlarını tezkireli eylemek için tımar hissesi tevcih etmemeleri.

Yazıldı.

Muhûb Çavuş'a virildi. Fî 27 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ beğlerbeğiliğine müte'allik sancaklarda iki ve üç bin akça tımârı olan sipâhî-zâdelere ve ibtidâdan tımâr emrolunanlara birkaç sefer seferlemeyüp terakkîye istihkâkları olmadın mücerred tımârların tezkirelû eylemek için ber-vech-i tahmînden veyâ mahlûl tımârlardan hissalar ilhâk idüp kendü berâtunla 5.999 akçaya irişdürüp ba'dehû bir akça ziyâde ile tezkirelû eylemekle ma'zûle tımâr ve emr ile tımâra çıkanlara mahlûl bulunmadığı ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba'd birkaç sefer seferleyüp terakkîye istihkâkı olmayan kimesnelere kendü berâtunla altıdan bir eksük eylemekle berâtların tezkirelû eylemekden hazer idüp dâyimâ bu emr-i celîlû'l-kadrûmi ri'âyet eyleyüp emr-i şerîfûme muhâlif iş olmakdan ziyâde hazer ü ihtiyât eyleyesin.

Hı.

Bir sûreti, Haleb beğlerbeğisine.

Bir sûreti, Erzurum beğlerbeğisine.

Bir sûreti, Diyârbekir beğlerbeğisine.

Kethudâsına virildi. Fî 5 Ca.

Bir sûreti, Budun beğlerbeğisine.

Bir sûreti, Cezâyir beğlerbeğisine.

Yazıldı.

Za'îm () virildi. 5 Ca.

Bir sûreti, Tımışvar beğlerbeğisine.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 26 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

2296

Şam'ın Kıt'a köyünde medfun olan ve meşâyih-i kibardan olduğu belirtilerek adına zaviye yaptırılması istenen Şeyh Hasan Kıt'avî'nin nasıl bir kimse olduğunun, teklif edilen yerin zaviye yapılmağa uygun olup olmadığının ve sipahi elinde olup olmadığının araştırılıp ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Muhib Çavuş'a virildi. Fî 28 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

Şâm defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunulup; "Şâm'da vâkı' olan Kıt'a nâm karyede yigirmi dört feddân olup on iki feddânı vakf olup ve on iki feddânı dahı ba'zı erbâb-ı tîmârdan sipâhîler hissası olup meşâyih-i kibardan Şeyh Hasan Kıt'avî karye-i mezbûrede medfûn olup eger zâviye yaptırılmak câyiz olursa fukarâsına ta'âm için erbâb-ı tîmâr hissası olan on iki feddânı zâviye-i mezbûreye vakf ta'yîn olunup ve ta'mîrine emr-i şerîf gönderilüp zikrolunan on iki feddân kifâyet itmeyüp vakfa muzâyaka çekilür; bundan mâ'adâ bir karye dahı vakfolunursa münâsibdür." diyü i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Göresin; ne makûle yirdür, zâviyeye mütehammil midür, bi'l-fi'l sipâhî elinde midür ve ol şeyh kimesne ne asıl kimesnedür, didüklerinün aslı var mıdur, nicedür; keyfiyyet-i ahvâline vâkıf olup vukû'ı üzre mufasssal [ü] meşrûh yazup bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2297

İmadiye Hâkimi Sultan Hüseyin Bey'in oğlunun sancağı olan Seydî Süleymanî Aşireti'nde fesad çıkarıp Sultan Hüseyin Bey ile oğlu Cezâyir Seferi'nde iken oğlu tarafından başlarında bırakılan subaşıyı katledenlerin ele geçirilerek hapsedilmesi ve Dergâh-ı Muallâ'ya arzı.

Sultân Hüseyin Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Bağdâd beğlerbeğisi mektûb gönderüp; "oğlunuz kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Kubâd dâme izzühûnun sancağı olan Seydî Süleymânî Aşireti dâyimâ fesâd üzre olup sancakları beği olanlara dâyimâ tetâvül üzre olup şenâ'atden hâlî olmayup içlerinde birkaç ehl-i fesâd olup hâlâ siz Cezâyir Seferi'nde iken mûmâ-ileyh oğlunuz dâme izzühû tarafından sübaşları olan Şeyhî nâm kimesneyi dahı katlidüp ısyân üzre oldukların" bildürmiş. İmdi; mezbûr aşîretün içinde ol vechile fesâd ü şenâ'ate bâ'ıs olup mezbûr sübaşığı katledenlerin elegetürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup zikrolunan aşîreteden fesâd ü şenâ'at üzre olup mezbûr sübaşığı katledenleri hüsn-i tedârükle elegetürüp dahı habsidüp Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyelesiz.

2298^H

Yazıldı.

Hüdavendigâr sancağında arazî-i miriyyeden veya yaya çiftliklerinden fuzulî tasarruf edildiği bildirilen yerlere müdahale edilmeyerek fazla yer bulunursa ona göre hâsılâtının deftere kaydedilmesi.

Kestel kâdîsına hüküm ki:

"Hudâvendigâr sancağında vâkı' olan arâzî-i mîriyyede* ve sâyir yaya çiftliklerinden ba'zı yirler bulunup fuzûlî tasarruf iden kimesneler almaz ise gayri tâlib olanlara değer bahâlarıyla satılup akçaları kabzolunmak mîrîye enfa' olduğın" bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol asıl elinde yiri olanlara; "Ne temessük ile tasarruf ider?" diyü dahlolunmayup ziyâde yir bulunursa ana göre hâsılın deftere kaydidesin.

^H Ayrıca krş. hkm. 2249 ve 2306.

Yazıldı.

Arz getüren Velî Ağa'ya virildi. Fî 29 Rebî'u'l-âhur, sene: 976

2299

Tımişvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Çanad Sancakbeyi İskender Bey'in gayretiyle hâsıl edilip Tımişvar Kalesi'nde mahzene konulduğu bildirilen kırk üç kıntar beş vukıyye güherçilenin bir-iki bin kıntara ulaştırılmaya çalışılması.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bi'l-fi'l Çanad Sancağı Beği olan İskender dâme izzühûnun livâ-i mezbûrda olan güherçile ma'denlerinin zuhûrına bâ'ıs olup ehl-i vukûf olmağla vâkı' olan levâziminden ve ocakları binâsında ziyâde tedârükler idüp envâ'-ı sa'y ü ikdâm ile kırk üç kıntâr ve beş vukıyye güherçile hâsıl olup Kal'a-i Tımişvar'da der-mahzen idüğün" bildürmüşsin. İmdi; barut husûsı ehemmi-i mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup baruta müte'allik husûslarda mu'âvenet idüp ve etrâfda olan karyelerden oduna mu'âvenet idüp karîb yirlerde olup kadîmden korunugelen koruları koridup barut husûsında bir vechile mukayyed olasın ki, bin ve iki bin kıntâra irişdürmeğe sa'yeyleyüp envâ'-ı ikdâm u ihtimâm eylesin. Barutun teksîri ve tevfi'ri bâbında sa'y ü ikdâmları zuhûra gelenler inşâ'allâhü'l-E'azz envâ'-ı ri'âyetüme mukârin olmaları mukarrerdür. Ana göre tenbîh eyleyüp dikkat ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin; teksîri bâbında ikdâm üzre olalar.

2300

Devamlı fesad çıkarıp serkeşlik yapan Seydî Süleymanî sancağına tâbi Zübeyran tâifesini zapturapt altına almak için Seraneş adlı köyde yaptırılan kaleye Şehrizol'a bağlı kalelerden bir miktar asker gönderilip bir dizdar ile topçu tayin olunması.

Yazıldı.

Sultân Hüseyin Beğ Kethudâsı Nebî'ye virildi. Fî 28 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Mısır Beğlerbeğisi olan emîru'l-ümerâ'î'l-kirâm İskender *dâme ikbâlühû* sâbıkâ Bağdâd Beğlerbeğisi iken Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Seydî Süleymanî sancağına tâbi' olan Zübeyrân tâyifesi şimdiye değin gelen ümerâdan Sinân Beğ ve Hân Ahmed nâm *dâme izzühümâya* ve gayra ısyân u dest-i tetâvülden hâlî olmayup zabtları için ve Memâlik-i Mahrûse hırâsetiyyün tâyife-i mezbûre mâbeyni[n]de Seraneş nâm karyede bir kal'a binâ olunmak bâbında Imâdiyye Hâkimi Sultân [Hüseyin] Beğ *dâme ulüvvühûya* vârid olan emr-i şerîf mücebince yetmiş nefer âdem alur bir kal'a binâ idüp iki yüz bin akça ile olmazken kendü yanından yüz bin akçadan ziyâde ile itmâma irişdürüp kal'a-i mezbûre gâyet gereklü yirde haylî kemândâr u atlusı çıkar bir tâyife olup min-ba'd ısyân ider serkeşleri kalmayup müşârun-ileyh gereği gibi tedârûkle hıdmet idüp kal'a-i mezbûre müşârun-ileyhün oğlu sancağında olmağın harc lâzım gelmemek için hırâseti kendüye mi buyurılır veyâhûd âde[m] mi yazılır? " diyü arzitmeğin Şehrizol'a tâbi' olan kal'alardan birkaç nefer kimesne çıkarılıp dizdâr u topcı konılmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Şeh[ri]zol'a tâbi' olan kılâ'dan birkaç nefer kimesne ihrâc idüp zikrolunan kal'aya bir yarar dizdâr u topcı ta'yîn idüp hıfz u hırâset itdüresin.

Yazıldı.

Batum Beği Kethudâsı Ca'fer'e virildi. Fî 28 Rebî'ü'l-âhır, sene:

2301

976

Gürcü beylerinden Göril Melik'in Atebe-i Ulyâ'ya gelmesine izin verildiği.

Gürci beğlerinden Göril Melik'e hüküm ki:

Hâliyâ Batum Sancağı Beği olan Süleyman *dâme izzühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "senün yarar olup Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a sadâkat ile ubûdiyyet ü ihlâs üzre olduğun ve Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmek murâdun olup ba'zı husûs mâni' olduğın" bildürüp ol bâbda her ne ki dinilmiş ise ma'lûm oldu. İmdi; Atebe-i Aliyye-i Âlem-penâhum'a gelüp sadâkat ü ihlâs ile arz-ı ubûdiyyet idüp mürâca'at eyleyenlere men' u red yokdur. Bu bâbda Erzurum beğlerbeğisi emîru'l-ümerâ'î'l-kirâm Alî *dâme ikbâlühûya* mufasssal hükm-i hümâyûnum irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmden Atebe-i Ulyâmuz'a olan vüfûr-ı ubûdiyyet ü ihlâsınız

müsted'âsınca müşârun-ileyhle haberleşüp vech ü münâsib görüldüğü üzre te'hîr eylemeyüp tedârükün görüp murâd idindüğün âdemlerünle kalkup Atebe-i Ulyâm'a gelüp gidesin.

Yazıldı.

2302

Hükm-i şerîf ile ulaşturmak için Piyâle Paşa hazretlerine gönderildi. Fî 6 Receb, sene: 976

Ejderhan Seferi için Kefe'de yaptırılan gemilere cenkçi lâzım olduğundan Kastamonu, Sinop, Trabzon, Samsun, Rize, Giresun, Amasrı ve Bolu kaleleri ile Trabzon'un Orta Kalesi'nden belirtilen miktarlarda sefere ve hizmete kadir hisar-eri seçilerek Kefe Beylerbeyi Kasım Bey'e gönderilmesi.

Kastamonı beğine ve Kastamonı ve Sinob dizdârına hüküm ki:

Ejderhân mühimmi için Kefe'de binâ olunan gemilere cengci lâzım olmağın Kastamonı Kal'ası müstahfızlarından elli iki nefer ve Sinob Kal'ası müstahfızlarından altmış bir nefer müstahfız ihrâc olunup gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup zikrolunan kal'alar müstahfızlarının sefere ve hıdmete kâdir yararlarından emrüm üzre ta'yîn olunan mikdârı neferleri ihrâc idüp defter eyleyüp müretteb ü mükemmel yat u yarakları ve zahîreleri ile Kefe Beğlerbeğisi Kâsım *dâme ikbâlühûya* gönderesiz ki, varup müşârun-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunalar. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; ihmâl ü müsâheleden ve emrolunan neferleri eksük göndermekden veyâ hıdmete kâdir olmayup pîr ü oğlan irsâl eylemekden hazer idüp hıdmete yarar, sefere kâdir olanların gönderesiz. Şöyle ki; emrüm mücebince bi't-tamâm göndermeyüp yâhûd kendüler[d]e ve yat u yaraklarında kusûr u noksân ola, özrinüz makbûl olmayup dirliğiniz alınmağla konılmayup mu'âteb ü mu'âkab olursız; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Trabzon beğine, Trabzon ve Samsun ve Rize ve Giresun ve Trabzon'un Orta Kal'ası dizdârlarına; Trabzon Kal'ası'ndan elli nefer ve Samsun'dan beş nefer ve Rize'den yedi nefer ve azebelerinden yigirmi nefer ve Giresun Kal'ası'ndan beş nefer ve Trabzon'un Orta Kal'ası'nun müstahfızlarından altı nefer hisâr-eri ihrâc olunup gönderilmek için.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Bolı beğine, Amasrı dizdârına; kal'a-i mezkûreden beş nefer için.

2303

Dersaâdet'e gidince müslüman olup ayağına dolaşacağı endişesiyle Dadyan oğlu Görgi tarafından İstanbul'a gitmeyeceğine dair yemin ettirilen Göril Melik'in Südde-i Saâdet'e gelmesi için hüküm yazıldığı; kimsenin kendisine engel olmaması.

Yazıldı.

Batum Beği Süleymân Beğ Kethudâsı Ca'fer'e virildi. Fî 28 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Batum Sancağı Beği Süleymân mektûb gönderüp; "Göril sancağı, Dadyan-oğlu Görgi'ye virilüp emr-i şerîf ile sancağına iletüp ulaştır[du]kda Göril-oğlu muhâlefet itmeyüp (——) teslim eyleyüp kendüsi vâfir pîşkeş ile Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek üzre iken Dadyan vilâyetinden gelüp ve hâliyâ Şavşat Beği olan Bosit (?) Mehmed Beğ gelüp Dadyan ili biriküp; "Göril Der-i Devlet'e varursa müslimân olur; sonra sana dolaşur; gitmeğe koyıvırme." diyü Dadyan'a iğvâ virüp Bosit (?) Mehmed Beğ araya girüp barışdurup ve and virüp Göril-oğlını Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmeğe koyıvırmeyüp; "Andum bozup Der-i Devlet'e gitmeğe kudretüm yokdur. Hâlümü arzeyle; emr-i şerîf sadaka olunsun ki, emre muhâlefet itmeğe mecâl olmayup Dadyan'a cevâb olur." diyü [bildürdüğün] i'lâm eyledi. İmdi; Göril Südde-i Sa'âdetüm'e gelmeğiçün hüküm-i şerîfüm yazılup kendüye irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Varıcak, merkûm Göril yirinden kalkup Südde-i Sa'âdetüm'e gelmelü oldukda kimesne mâni' u müzâhım olmaya.

Yazıldı.

Arz getüren Mustafâ'ya virildi.

2304

Lalaya hüküm ki:

Bergama'da Karayazıcı adıyla maruf olup zorbalık yaptığı bildirilen Ahmed adlı sipahinin toprak kadısı marifetiyle hasımlarıyla yüzleştirilip suçu sâbit görülürse hapsedilmesi ve hakkından gelinip tımarı alınmak üzere Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Nâzır-ı emvâl Bergama kâdısı mektûb gönderüp; "Nefs-i Bergama'dan Karayazıcı dimekle ma'rûf Ahmed nâm sipâhî nice def'a kan idüp şekâvet üzre olduğu arzolundukda ta'zîr olunup ulûfesi kat' olup sonra beş bin tîmâr alup girü müslimânları rencîde itduğinden gayri ümenâ vü ummâle dolaşup re'âyâdan cerîme alınmak lâzım oldukda kendüsi bir mikdâr akçasın alup emîne virmeyüp rencîde itmeğin mukâta'aya kimesne rağbet itmeyüp el-ân dahı haklaşmağa kâdir olmayup kefil alınmak lâzım geldükde kimesne kefil olmaz olup mukâta'âta ihtilâl virmişdür." [diyü bildürüp]; "kendüye tenbîh olundukda mütenebbih olmaduğın" arzitmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrî husamâsıyla berâber idüp ahvâlin toprak kâdisıyla teftîş idüp göresin; arzolunduğı gibi ise –ki, sâbit ola– habsidüp Südde-i Sa'âdetüm'e i'lâm eylesin ki,

hakkından gelinüp tîmârı dahı alına.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2305

Tırnovi kâdîsına hüküm ki:

Sâbık Eflak Voyvodası Petre'nin Kapıkethüdası Laçko'ya ait olabileceği ihtimalinden dolayı daha önce el konulan içi para dolu sandığın, Laçko'ya değil de isimleri yazılı zimmî bezirgânlara ait olduğu şer'an sâbit olursa sahiplerine iade edilmesi.

"Üsküdar Evkâfı'ndan Radoviçe nâm karyeden Petri nâm zimmî yedinden sana hükmi-şerîfüm varup; "sâbıkâ Eflak Voyvodası olan Petre Voyvoda'nun Kapukethudâsı olan Laçko nâm zimmî gaybet itmeğin buldurup esbâbı zabtolunup teftîş olunmasıyçün" fermân olunup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Pîrî Çavuş karye-i mezbûreye vardukda mezbûr Laçko bulunmayup esbâbı defter olunup mûmâ-ileyh çavuşuma teslim olunup mezbûr Petre'nün Komna nâm avreti kendü evinden bir frengî sanduk çıkarup bir yire emânete alup giderken çavuş-ı mezbûr haber alup sanduğu getürdüp mezbûr[e]den ve karındaşı Dimitri'den sü'âl olundukda; "Bu sanduk zevcüm Petre ve karındaşı Lika ve Petre [ve] Bodana (?) ve Gûka nâm zimmîleründür. İçinde yigirmi binden ziyâde akça ile dört kadehleri ve benüm küpelerüm ve sâyir esbâbım vardır." didükde i'tikâd itmeyüp mezbûr Laçko'nun fehmlenmeğın müslimânlar mahzarında sanduk açılıp mezbûre didüğü gibi dört kadeh ile küpeleri ve dört kîse içinde on tokuz bin beş yüz akça ve yüz otuz sikke altun ve yüz* otuz dört aded gurus ve altmış bir aded nısf gurus ve ba'zı gümüş düğmeler bulunup mezbûrûn rencber bâzergânların olmak ihtimâli olmağın sâhibleri hâzır olmamağla girü sanduğa koyılıp mühürlenüp müşârun-ileyh çavuşum ma'rifeti ile emânete konılduğın" bildürdügün ecilden; "Göresin; zikrolunan sanduk içinde mevcûd olan akça vü gurus ve sâyir her ne ise mezbûr Laçko'nun olmaduğı mukarrer midür ve bu denlü mâla ol rencber zimmîler nice mâlik olmuşlardır, nice-dür; ma'lûm idinüp yazup arzeyleyesin." diyü fermân olunmağın; "husûs-ı mezbûr ehl-i vukûf u bî-garaz müslimânlardan tetebbu' olundukda; "Zikrolunan sanduk mezbûr Petre'nündür ve mezbûr Petre mezkûrûn Lika ve Petre [ve] Bodana (?) ve Gûka nâm bâzergânlar ile şerîkdür; bâzergânlarındur; bundan gayri ba'zı vakf akçadan yüz bin mikdârı mu'âmele ile akça kullanup Belgrad'a ve Budin'e varup gelüp ticâret ider bâzergânlardur." diyü haber virdüklerin [ve] zikrolunan sanduk içinde olan esbâb u akça mezkûrûn bâzergânların idüğü mukarrer idüğün" bildürdügün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan sanduk ile içinde olan altun u akça vü esbâb anların olduğı şer'le sâbit olursa şer'le müteveccih olan esbâbların ashâbına hükmidüp alıviresin; hılâf-ı şer'-ı şerîf iş itdürmeysin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî

2306^H

Gönderdiği mektupta; arâzî-i miriyye ve yaya çiftliklerinden fuzulî tasarruf edilen bazı yerlerin taliplerine satılmasını ve defterde kayıtlı olmamasına rağmen sipahilerin reâyadan aldıkları yaylak, kışlak vs. resmlerin mirîye zaptolunması teklif eden Hudavendigâr sancağı muharririnin bu gibi işlere karışmayıp tahrir hizmetini emredildiği şekilde yerine getirip anlaşmazlıkları toprak kadıları marifetiyle halletmesi ve fazla yer zuhur ederse hâsılını ona göre bağlayıp Südde-i Saâdet'e arzemesi.

Nişâncı beğ müsvedde itmişdür.

Yazıldı.

Arz getüren Ramazân'a virildi. Fî 28 Rebî'ul-âhır, sene: 976

Kestel Kâdısı olup Hudâvendigâr sancağının tahrîri fermân olunan Pîr Ahmed'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrda vâkı' olan arâzî-i mîrîden* ve sâyir yaya çiftliklerinden ba'zı yir bulunduğu takdîrce ol yirleri bi-gayri hakkın fuzûlî tasarruf idenler tâlib olmazlar ise gayri tâliblere değer bahâ ile virilmesin ve sipâhîlerün tîmârlarına müte'allik sûret-i defterlerinde resm-i yaylak ve resm-i kışlak ve anların emsâli rûsûm mukayyed değil iken sipâhîler hılâf-ı defter aldıkları rûsûmun üç yıllık hâsılı mîrîye zabtolunmasın" bildürmişsin. İmdi; bir yir ki, bir kimesnenün tasarrufunda ola, zi'l-yeddür; müdde'î olmadın; "Anı ne temessük ile zabtidersin?" demek ve alup* âhara virmek kânûna mugâyir olduğu gibi sipâhîlerün bi-gayri hakkın hılâf-ı kânûn re'âyâdan aldıkları resm-i yaylak u kışlak dahil ol alınan re'âyânun hakkıdır; Beytü'l-mâl'e râci' olan, şer' u kânûn ile kimesneye âyid olmayan mâldur. Bu makûle hılâf-ı şer' u kânûn ahvâl arzitmek senün adem-i ilmünden yâhûd tama'-ı hâmundan nâşîdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu makûle ahvâlden karışmayup virilen berât-ı şerîfüm mücebince me'mûr olduğun kitâbet hıdmetin idüp anun gibi yaya ile re'âyâ beyni[n]de nizâ' olursa hakk üzere görüp faslidüp eger re'âyâda ve eger yayada defter-i atıkdan ziyâde yir bulunursa ana göre hâsılın bağlayasın. Kimesneye; "Kışla vü yayla hakkı almışsın." diyü ve elindeki yiri; "Ne temessük ile tasarruf idersin?" diyü dahl ü ta'arruz itmeyesin. Eger kimesne birbiriyle da'vâ iderse şer' u kânûn ile toprak kâdîları [ile] görüp fasleyleyesin ve yaya tâyifesinden ne mikdâr ziyâde yir zâhir olursa arzeyleyesin ki, sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel idesin.

^H Ayrıca krş. hkm. 2249 ve 2298.

2307

Köstendil Beyi Mehmed Han'ın sancağının erbâb-ı timar ve züamâsını alaybeyileriyle Ejderhan Seferi'ne gönderip kendisinin, sancak muhafazasında kalması.

Yazıldı.

Türâbî Kethudâ'ya virildi. Fî 28 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Köstendil Beği Mehmed Hân'a hüküm ki:

Hâliyâ sancağunun zü'amâ vü erbâb-ı tîmârın alaybeğisine koşup Ejderhân Seferi'ne gönderüp sen livâ-i mezbûrun muhâfazasında kalmak emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm mücebince livâ-i mezbûrun zü'amâ vü erbâb-ı tîmârın alaybeğilerine koşup Ejderhân Seferi'ne gönderüp sen livâ-i mezbûrun muhâfazası hıdmetinde olasın.

Yazıldı.

2308

Hâslar ve Çorlu ve Vize ve Bınarhisârı ve Kırkkilise* ve Hayrabolu

Silivri kadısı ile Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Ali, Hâslar, Çorlu, Vize, Pınarhisârı, Kırkkilise ve Hayrabolu kazalarındaki hırsız, harâmî ve diğer ehl-i fesâdın teftîşi ile görevlendirildiğinden, teftiş için talep edecekleri ehl-i fesâdın adı geçen kazaların kadıları tarafından ele geçirilerek, kendilerine teslim edilmesi.

kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Silivri kâdîsı ile Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid Alî zîde mecdühûya taht-ı kazânuzda olan hırsız u harâmî ve sâyir ehl-i fesâdın teftîşi husûsı emrüm olup ol bâbda müşârun-ileyhimâyâ mufassal hüküm-i hümâyûnum yazılıp gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi taht-ı kazânuzda vâkı' olan ehl-i fesâd ü şenâ'atleri mahallinde şer'le teftiş eylemek için âdem gönderilüp taleb eyledükde elegetürüp müşârun-ileyhimâyâ gönderesiz ki, sâbıkâ gönderilen mufassal hüküm-i hümâyûnum mücebince mahallinde şer'le teftiş eyleyüp bertaraf eyleye. Husûs-ı mezbûr mühimdür; gereği gibi mukayyed olup taleb olunan ehl-i fesâdı elegetürüp müşârun-ileyhimâyâ teslim eylemeyince olmayasız. Şöyle ki; ihmâl eyleyesiz, özrinüz makbûl olmayup mu'âteb olursız; ana göre ikdâm u ihtimâm üzre olasız.

Yazıldı.

2309

Silivri kâdîsına ve Sekbân Alî Beğ'e hüküm ki:

Silivri kazasında bazı mandıralarda vs. yerlerde toplanıp çeşitli şenâatler işleyen ehl-i fesâd levent tâifesinin teftîşi için Silivri kadısı ile Sekban Ali Bey'in görevlendirildiği; bunların yakalanıp suçları sâbit olanların haklarından gelinmesi; ayrıca halka, kefilsiz ırgad tutmamaları hususunda tenbihatta bulunulması.

Hâliyâ taht-ı kazânuzda ba'zı mandıralarda ve gayri yirlerde çobândan ve gayriden levend tâyifesi cem' olup evler basup âdemler katlidüp ve esbâb u emvâl gâret olunup ve

yollar basılıp âdem alınıp bunun emsâli envâ'-ı fesâd ü şenâ'at olup zikrolunan hâsları zabtidenler dahı hırsuz u harâmîye mu'în ü zahîr olup ahvâllerine mukayyed olmayup ve tutılan ehl-i fesâdun akçaları alınıp ıtlâk olunmak ile ehl-i fesâd ü şenâ'atün ziyâde olduğu istimâ' olunup ve size i'timâdum olmağın kazânuzda olan ehl-i fesâd ü şenâ'atün teftîş olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî eylemeyüp her birinüz bi'z-zât kalkup üzerlerine varup dahı (?) hırsuz u harâmî husûsında kemâl-i dikkat ü ihtimâmıla teftîş ü tefahhus idüp eger mîrî mandıralardur ve eger ekâbir ü a'yân ve sâyirlerinündür; yoklayup bir mahalde ev basılıp katl-i nefis olunmuş ise ve yollarda dahı âdem alınmış ise ol mahallerde ve sâyir yirlerde mazınna vü müttehem olup hırsuz u harâmî ve yatak u şerîk ve mu'în ü zahîr olanları tutup şer'le görülecek husûsları şer'le ve kânûna müte'allik olup mûcib-i örf olanların ahvâllerin örf-i ma'rûf ile görüp kazâ-i mezbûrda vâkı' olan fesâd ü şenâ'atleri her kim itmiş ise eger anda mütemekkin olanlardur ve eger hâricden gelenlerdür; bi'l-cümle her kim ise hırsuz u harâmî ve ehl-i fesâd ü şenâ'ati tutup hırsuz u harâmîlikleri şer' u kânûn ile sâbit olanlardan sipâhî olanları yazup arzeyelesiz; olmayanları mahallinde şer' u kânûn ile lâzım gelen siyâset ü hakâretlerin idüp yirine koyasız ki, şimdiye değin fesâd ü şenâ'at idenlerden kimesne halâs olmayup cümle tutulup hakkından gelinmiş ola ve gaybet idenleri yataklarına ve turaklarına ve akvâm u akribâsına bi'l-cümle şer'le ve kânûnla buldurması lâzım olanlara teklîf idüp ve buldurup vech-i meşrûh üzre emrümü icrâ itmekde ihtimâm* idüp dakîka fevteylemeyesiz ve ba'zı kimesneler ırgad tuttuklarında sene tamâmına tutmayup orakdan orağa kefilsüz tutmağla ırgad tâyifesi dahı fesâddan hâlî olmazlarımış. Bu bâbda dahı mukayyed olup muhkem tenbîh ü nidâ itdürüp ve min-ba'd kefilsüz kimesne ırgad tutmayup yarar kefillerin alup andan istihdâm eyleyeler ki, her kişi ırgadını yıldan yıla değin kullanılıp kefilsüz ırgad tutmayalar. Yarar kefiller almak gerekdür ki, birinden fesâd zuhûr idüp gaybet iderse kefilinden taleb olunup ehl-i fesâd elegirüp şer'le hakkından geline. Bu bâbda ba'de't-tenbîh emrüne mugâyir kefilsüz ırgad tutanı isimleriyle yazup bildüresiz ki, her kim olursa haklarından geline ve eger hâslar zâbıtlarından anun gibi ehl-i fesâd elegeldükde şer'le ve kânûnla haklarından gelmeyüp belki mu'în olup veyâhûd hırsuz u harâmînün hırsuzluğu zâhir olup bir def'a elegeldükden sonra akçasın alup halâs idüp ve bi'l-cümle hırsuza mu'âvenet ü muzâhereti sâbit ü zâhir olursa anlar dahı hırsuz makûlesindendür; anları elegetürüp arzeyelesiz. Ve'l-hâsıl husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; ana göre mukayyed olup kazâ-i mezbûrda hırsuzluk u harâmîlik idenleri ve mu'în ü zahîr olanları ve azık virenleri ve yatak u turak olanları ve kefilsüz ırgad kullananları* buldurup elegetürmek bâbında bir vechile ikdâm eyleyesiz ki, ehl-i fesâd halâs olmak ihtimâli olmaya. Ammâ; hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hılâf-ı şer' u kânûn iş olmakdan hazer eyleyesiz ve ne mikdâr ehl-i fesâd elegelüp şer'le ve kânûnla haklarından gelinüp fesâd ü şenâ'atleri ne idüğün ve sûret-i sicilleri ile mufassal defter idüp yazup bildüresiz. Fesâd ü şenâ'atden bir vechile tathîr ü pâk eyleyesiz ki, re'âyâ asûde-hâl olalar; şöyle bilesiz.

2310

Yazıldı.

Aleksandra nâm zimmîye virildi. Fî 29 R.

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yehûdâ tâyifesinden ba'zı vilâyet-i Eflak'a gelüp kasabamızda ve karyelerde gezüp fukarâya ziyâde assıya akça virüp medyûn u müstağrak idüp ellerinde bulunamamak ile re'âyâda kudret komayup zebûn itmişlerdür. Ma'zûl olan Petre Voyvoda zamânında mübâlağa Yehûdîler pîşkeş ile gelüp mücerred akçaların re'âyâyâ assıya vermek için harâc zamânı yitişmedin cem'ı için âdem alup fukarâyı ta'cîz idüp zarûrî akçaların assıya aldurup Yehûdîler sebebi ile memleket fukarâsı harâb olmuşlardır. Yehûdîler sâyir rencberimiz gibi olmayup assı ile re'âyâyı zebûn idüp akça bahânesiyle gîtükleri yirlerde nice dürlü te'addîler iderler." diyü bildürmüşsin.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, fi'l-vâkı' arzolunduğı gibi olup mezbûr Yehûdîlerin re'âyâyâ vech-i meşrûh üzre te'addîleri var ise tenbîh idüp min-ba'd re'âyâyı sıyânet eylesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fi 28 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Alî nâm kimesneye virildi. Fî 4 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2311

Şehzâde Murad'ın Lalası, Manisa'da et sıkıntısı olduğu ve Antalya'dan Ahmed, Bergama'dan Mehmed oğlu Üveys ile Manisa şehir kethüdasının celep olmaya uygun kişiler olduğunu bildirdiğinden, bu kişilerin Manisa'ya celep tayin edilmeleri.

Antâliyye ve Mağnisa ve Bergama kâdîlarına hüküm ki:

Ferzend-i erc-mend oğlum Murâd *tâle bakâhü* lalası Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mağnisa'da et bâbında ziyâde muzâyaka olmağın Antâliyye kazâsından Ahmed ve Mağnisa'dan şehir kethudâsı ve Bergama kazâsından Mehmed oğlu Üveys nâm kimesneler mün'im ü mütemevvil, celeb olmağa kâdir kimesnelerdür." diyü i'lâm itmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhün arzıtdüğü üzre zikrolunan kimesneler[i] Mağnisa'da kassâb ta'yîn idüp tenbîh ü te'kid eylesin ki, min-ba'd yazda ve kışda kifâyet mikdârı koyun tedârük ü ihzâr eyleyüp te'allül ü nizâ' itmeyeler.

2312

Bilecik Madeni hizmetine emrolunan Karesi piyadelerinin ikinci nevbetlilerinin altışar aylık erzakları ve yayabaşları ile madene getirilerek istihdam edilmeleri; bu piyadelere, hizmete gitmemek için yanlarına varanları himaye eden yeniçeri ve sipahilerin isimlerinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Âdemisi Yûsuf'a virildi. Fî () Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Karesi piyâdeleri sancağı beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "sancağın piyâdelerinin ikinci nevbetlûsi Bilecik Ma'deni hıdmetine emrolunmuş iken ba'zı, yeniçeri vü sipâhî yanlarına varup anlar himâyet eylemekle hıdmete varmayup te'allül eyledüklerin" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ma'den-i mezbûre hıdmetine emrolunan ikinci nevbetlû piyâdeyi emr-i şerîf-i sâbıkum mücebince yayabaşları ve mukaddimleri ve âdet [ü] kânûn üzre altışar aylık* zâd ü zevâdeleriyle her kande ise mu'accelen ihrâc eyleyüp mahall-i me'mûra getirüp istihdâm eylesin. Anun gibi hıdmetde olan piyâdelerden yeniçeri vü sipâhî yanlarına varanları dahı getürdüp te'allül itdürmeyüp mahall-i me'mûra emrüm üzre istihdâm eylesin. Şöyle ki; yeniçeri vü sipâhî tâyifesinden kimesne hıdmet emrolunan piyâdeleri himâyet eyleyüp piyâdeyi elevirmeyüp inâd iderlerse her kim ise ism ü resmleriyle yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâlden hazer eylesin.

Yazıldı.

Muhzır kâtibi[n]e virildi.

2313

Mısır'a gönderilen yayabaşı, bölükbaşı ve yoldaşlarına hizmetkârlık yapmak üzere kırk acemi oğlanın Mısır'a gönderilmesi.

Yeniçeriler ağasına hüküm ki:

Mahmiyye-i Mısır'a irsâl olunan yayabaşı vü bölükbaşılara ve yoldaşlarına ikişer hıdmetkârdan cümle kırk nefer âdem lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm mücebince kırk acemî-oğlan kapuya çıkarup mahrûse-i Mısır'a giden yayabaşı vü bölükbaşılardan [hıdmetiyçün] mahmiyye-i mezkûreye irsâl eylesin.

Yazıldı.

Defterdâr âdemisi Hâcî Ali'ye virildi.

2314

Siird Sancakbeyi Mehmed Bey'in, adamlarına babası Alaaddin Bey'in evinden çaldırttığı malların iadesi.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Diyârbekir Tîmârları Defterdârı Mahmûd mektûb gönderüp; "Si'ird* Sancağı Beği Mehmed dâme izzühû babası Alâ'eddîn Beğ'un otuz bin filorisin sirka itdüğü şâyî' iken yanına ba'zı ehl-i mey cem' idüp kendünün yanında olan Mahmûd nâm hıdmetkârın ayardup defe'âtile tenbîh olunup ba'dehû beş nefer âdemisiyle âlet-i harbile evinden iki boğça esbâb ve bir kılıç ve bir hançeri ile alup gidüp sonra çavuşlar varup oğlan evinde bulunup murâfa'a-i şer'-ı şerîf oldukda esbâbı âşikâr idüp birkaç günden sonra esbâbı bi't-tamâm teslim idüp sicill olmuştur." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, mîr-i müşârun-ileyhden mûmâ-ileyhün bi-hasebi'ş-şer' zâhir ü sâbit olan hakkın alıvirüp bir dahı bu asıl vaz' iderse yazup bildüresin.

Yazıldı.

2315

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Şeyh İsa'nın oğlu Ömer ve yeğeni Şahin'in ele geçirilerek üzerlerindeki mâl-ı mirînin tahsil edilmesi.

() beği mektûb gönderüp; "Şeyh İsa oğlu Ömer ve karındaşı oğlu olup habsden halâs olan Şâhîn'ün zimmetlerinde mâl-ı mîrî olduğın" bildürüp; tahsîl olunmak bâbında hükmi-hümâyûnum taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mezbûrları her kande ise elegetürüp dahı zimmetlerinde olan mâl-ı mîrîyi bî-kusûr tahsîl eyleyüp alup mîrî için zabtidüp üzerlerinde bir akça ve bir habbe bâkî komayasın.

Yazıldı.

2316

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ

Hız. Ali'nin âsitane-i mukaddeselerine gelen sudan kimsenin kendi mülklerine su almaması ve suyolunun tamiri lâzım geldikçe Mısır Beylerbeyi İskender Paşa'nın Bağdad beylerbeyi iken yaptırıp vakfettiği dükkânların geliriyle, sözkonusu suya nâzır tayin olunan Mevlânâ İbrahim ve züamâdan Selman tarafından tamir ettirilmesi.

Bağdâd Beğlerbeğisi Muzaffer Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Beğlerbeği olup hâliyâ Mısır Beğlerbeğisi olan İskender *dâme ikbâlühü* mektûb gönderüp; "Hazret-i İmâm Alî *kerrema'llâhü vechehûn*un âsitâne-i mukaddeselerinde kadîmü'l-eyyâmdan cârî olan sunun kârîzi harâb olmağın müşârun-ileyh kifâyet mikdârı akça harcidüp ta'mîr ü termîm eyleyüp ve lâzım geldükce ta'mîri mühimmi için ba'zı dükkânlar binâ idüp vakfeyleyüp ve zikrolunan sudan ba'zı kimesneler su alup kendü mülklerine icrâ itmekle murâd üzre su gelmeyüp usret çekilmeğın evkâf-ı mezbûreyi ve kârîz-i mezbûrî görüp gözetmeğün Mevlânâ İbrâhîm ve zü'amâdan Selmân nâzır u mübâşir ta'yîn olunup" ol bâbda hükmi-şerîfüm taleb olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup min-ba'd müşârun-ileyhün icrâ itdüğü sunun kârîzinden kimesne su almayup ve hark çıkarmayup arzitdüğü üzre mezkûr kimesneler nâzır olup görüp gözedüp ta'mîri lâzım geldükde* mezbûr dükkânlardan hâsıl olan akça ile termîm eyleyüp ve bu hükmi-şerîfümü anda olan sicill-i mahfûza kayditdürüp min-ba'd mazmûn-ı hümâyûnıyla amel olunup emr-i şerîfûme mugâyir ve şart-ı vâkıfa muhâlif kimesneye te'allül ü nizâ' itdirmeyesin.

2317

Yazıldı.

Tezkireci efendiye virildi. Fî 22 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Katran Birkesi'ni temizletmek ve tamir ettirmek üzere kendisine on beş bin altın verildiği halde birkeyi tamir ettirmeyen Kansu'nun ele geçirilerek verilen altını nereye harcadığının teftiş edilip kendisinin hapsedilmesi ve verilen altınların tahsil edilerek neticenin arzedilmesi.

Şâm beglerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Katrân Birkesi'n tathîr ü ta'mîr eylemek için Kansu dâme izzühûya on beş bin altın virilüp ol zamânda müşârun-ileyhe terakkî mâyet olunup birke-i mezbûrenün ta'mîr[i] fermân olunup haylî zamân geçüp haberi gelmemeyi nice olduğın ma'lûm idinüp Südde-i Sa'âdetüm'e i'lâm eylemek bâbında sana dahı hükm-i hümayûnum gönderilmiş idi. Hâliyâ zikrolunan birke henüz ta'mîr olunmayup hâli üzre harâbe olduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhi hüsn-i tedârûkle getürdüp birke-i mezbûre ta'mîri için virilen altını neye sarfîdüp nice eyledüğün teftîş eyleyüp dahı müşârun-ileyhi habsîdüp dahı virilen altını bî-kusûr tahsîl itdürüp alup kabzeyledükden sonra Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin ki, sancağı âhara virile.

Yazıldı.

Arz getüren Hasan'a virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ülâ

2318

Kocaeli sancağında bazı ehl-i fesâd suhte tâifesinin silâh taşıdıkları, evleri basıp insanları katlettikleri bildirildiğinden, ehl-i fesâd ve şenâatin haklarından gelinmesi, yeniçeri ve sipahilerden başkasının silâh vs. harp âleti taşımasına ve kullanmasına müsaade edilmemesi.

Kocaili sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Livâ-i mezbûre [A]laybeğisi Sâlih Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrda ba'zı sùhte tâyifesi tüfenk atup ve yarak dakınup anun gibi ehl-i fesâd ü şenâ'atün ma'rifet-i kâdî ile haklarından gelinmek fermân olunup ammâ; İznik kazâsı fukarâsı şevvâ idüp ehl-i fesâd sùhteler elinden âciz kalup ve el-ân ba'zınun evlerin basup katlidüp te'addî eyledüklerinde; "Niçün bu vechile ehl-i fesâd ü şenâ'ate tüfenk kullandurursın?" diyü teftîş olunmak teklîf olundukda kâdî olan kimesne; "Dahlitdürmezin." diyü emr-i şerîfe itâ'at itmedi diyü inâd itdüğün" bildürüp imdi; bir vilâyete hâkim nasbitmekden murâd-ı şerîfüm re'âyâ vü berâyâ üzerinden zalemenün zulmi ve ehl-i fesâd ü şenâ'atün şevvâ def' olunmakdur. Niçün bu vechile ihmâl idüp ehl-i fesâd ü şenâ'ati görüp haklarından gelmeyesiz? Fî'l-vâkı' re'âyâ tüfenk kullanup neyler; sipâhî vü yeniçeri olmayanlar yarak kullanmak câyiz değildir.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi olup emr-i şerîfe muhâlif re'âyâ tâyifesi tüfenk ve sâyir yarak kullandukları vâkı' ise men' u def' idüp min-ba'd yeniçeri vü sipahî olmayanlara hılâf-ı emr-i şerîf tüfenk ve sâyir âlât-ı harb kullandurmayup gereğı gibi men' u def' eylesesiz; men'le memnû' olmayanları isimleri ile yazup bildüresiz.

Yazıldı.

2319

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Budun'a tâbi sancakların reâyasının Bobofça Kalesi'nin yapımında çalıştıkları, Zigetvar Kalesi'nin dış kalesinin genişliği çok fazla olduğundan reâyanın buranın tamirine güç yetiremeyecekleri bildirildiğinden, Sultan Süleyman Câmiinin ve iç kalenin bulunduğu kısmın kireç ve kiremitle sağlam bir şekilde tamir ettirilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Budun'a tâbi' olan sancakların re'âyâsın Bobofça Kal'ası'nun binâsında olmağla kendü ma'âşları tahsiline kâdir olmayup bu yıl dahı gelen ahkâm-ı şerîfe üzre re'âyâ mezbûr kal'anun ta'mîrine ihrâc olunmuşken Sigetvar Kal'ası'nun haylî dîvârı yıkılup ve taş kal'asınun vüs'ati hadden ziyâde olup ahâlî-i vilâyet küllî zahmet çeküp Sigetvar'un iç kal'ası () istihkâm üzre yapıdurılup dahı taşrada olan palankalara ihtiyâc kalmaduğı ecilden hedmolunmasın*" arzeylemişsin. İmdi; Sigetvar'un iç kal'ası merhûm ve mağfûrun-leh babam gâzî hudâvendigâr tâbe serâhü câmi'[1] olduğu yiri taş u kiremit ü kireç ile istihkâm üzre binâ olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Belgrad'da ve gayri yirlerde kireç ü kiremid yapar üstâd kimesneler var ise getürdüp ve kireç yakmak kâbil olan yirlerde vâfir ü müstevfî kiremid ü kireç yakdurup ve sâyir lâzım olan kerestesin şimdiden tedârük ü ihzâr eyleyüp üstâd bennâlarla Sigetvar'un iç kal'asın ve merhûm-ı müşârun-ileyh tâbe serâhü câmi'ı olduğu yiri taş u kireç ü kiremid ile tamâm mertebe metânet ü hasânet üzre binâ itdürüp istihkâmı bâbında gereğı gibi mukayyed olasın.

Yazıldı.

Arz getüren Mehmed'e virildi. 29 R.

2320

Karlili sancağı beğine hüküm ki:

Ayamavra Limanı'na kışlamak üzere gelen levant gemilerinden kefil göstermeyenlerin limana sokulmaması, kefil gösterenlere de sıkıca tenbih edilip levantlerin etrafa dağılarak halka zulmetmelerine meydan verilmemesi; ayrıca, vüzerâ ve beyler hâslarıyla züamâ timarından deryaya ve küffara tereke verilmesine engel olunması.

Mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûra tâbî' Ayamavra Kal'ası cânibi[n]e ba'zı levend gemileri gelüp kıslamak için gemilerin karaya çeküp levendleri etrâfa tağılup karyeler basup fesâd eylemekden hâlî olmadukların" bildürmişsin. İmdi; sancağunun hıfz u hırâseti senün uhdene lâzımdür. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup min-ba'd Ayamavra Limanı'na gelüp kıslamak isteyenleri kefilüz komayup men' u def' eylesin; kefil ile gelenlere dahı muhkem tenbîh ü te'kîd idüp etrâf [u] cevânibe levend tağıddurmayup kimesneye şer'-ı şerîfe muhâlif te'addî itdürmeyesin. Kefilsüz gelenleri aslâ limana basdurmayup eslemeyenleri elegetürüp habsidüp arzeyleyesin ve vüzerâ vü beğler hâslarından ve zü'amâ tîmârından deryâyâ ve küffâr-ı hâksâra tereke virildüğü istimâ' olunur; ol bâbda dahı mukayyed olup bilâ-emr deryâyâ ve küffâra bir habbe tereke virdürmeyüp küllî basîret üzre olup hılâf-ı emr tereke virilmekden hazer eylesin; sonra mu'âteb olursın; ana göre mukayyed olasın.

Yazıldı.

Arz getüren Monlâ Hasan'a ve Kurd'a virildi. Fî 29 R.

2321

Vilâyet-i Erzurum Muharriri Ömer Beğ'e hüküm ki:

Bozulus ve Karaulus aşiretlerinin yaylakları olup hariç ez-defter denilerek beylerbeyiler tarafından sipahilere timar olarak verilen yerlerin Bozulus ve Karaulus aşiretlerine iade edilmesi; ancak mamur edilen köylerin harap ettirilmeyip buna karşılık sözkonusu aşiretlere başka yerler verilmesi.

Vilâyet-i Erzurum ve Ulus kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Ömer Beğ'sin, mektûb gönderüp; "Erzurum ve Ulus [kâ]dîlarına hükm-i hümayûnum gönderilüp; "Hazîne-i Âmirem'ün Diyârbekir cânibi Defterdârı Ahmed mektûb gönderüp; "Diyârbekir'e tâbî' olan havâss-ı hümayûndan Bozulus ve Karaulus halkı ve kethudâları gelüp; " "Kadîmî yaylak u yurdumuz olan yirlere sancakbeğleri; "hâlî vü harâbe vü hâric ez-defter" diyü tîmâr tarîkıyla arz ve beğlerbeğiler berât virdüklerin" arzitdügümüzde yine bize virilüp Diyârbekir ve Van ve Erzurum ve Rûm ve Dulkâdirli beğlerbeğilerine hükm-i hümayûn virilmişken yine virilmeyüp yurdsız kalmağla Yukaru Cânib'e perâkende olmak mukarrerdür. Bundan mâ'adâ avâriz ve rûsûm-ı örfiyyeden gayri Bozulus ve Karaulus küllî mukâta'a iken ol dahı zâyî' olup mâl-ı mîrîye küllî gadrolmuşdur." diyü arzolandukda nizâ' olunan mahaller kadîmden karye vü mezra'a olmayup konageldükleri yaylak u güzlekleri ve kadîmî tavarları mer'âları olup sonra beğler arz ve beğlerbeğiler beravât (?) koyup; "hâric ez-defter" diyü virilmiş ise anun gibi mer'â vü güzlelerin hükmidüp; "Bana virilmiş karye vü mezra'adur; ma'mûr itdüm." diyü kimesneyi te'allül itdürmeyesin; inâd idenleri arzeyleyesin." diyü fermân olunup Ulus tâyifesi sâhîle gitmiş bulunup ve evvel-bahârda Karahısâr tevzî'ına Ulus gelmezden mukaddem gitmiş bulunup sonra avdet itdüklerinde Erzurum beğlerbeğisi mektûb gönderüp; "Tekman çeribaşısı elinden hükm-i hümayûn vârid olup; "Şenlik olan harâbeleri yıkdurmayasın." diyü fermân olunmuşdur. Zikrolunan yaylakların ekseri Tekman sancağında olmağla hâric ez-defterden tîmâr olan

sipâhîlere tevzî' tezkiresi virilmeyüp tahrîr olunan sâyir vilâyetler defteri ile geldükde aslı üzerine arzeyelesin." diyü fermân olunduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Tekman nâhiyesinde ma'mûr olup ba'zı sipahîlere tîmâr virilen nâhiyelerde Ulus tâyifesi nizâ' iderlerse bu bâbda sâbıkâ dahı hükm-i hümayûn gönderilmişdür. Ol şenelen karyeleri kaldurmayup ve Ulus tâyifesine dahı bir yir ta'yîn idüp anlara dahı tenbîh eyleyesin ki, bunların terekelerin çiğnemeyüp te'addî itmeyeler.

Yazıldı.

2322

Dukagin Sancağı Beği olup Dukagin ve Prizrin ve İskenderiyye

Tahririnin bittiği bildirilen Dukagin, Prizrin ve İskenderiye sancaklarından havâss-ı hümayûna yarayanlar ayrıldıktan sonra sancakbeylerinin hâslarının tayin olunup, kalan kısmının zûamâ ve erbâb-ı timardan bizzat timarlarında sakın olduklarına dair yâfte getirenlere mümkün olduğunca müstakil olarak tevzi edilmesi.

Sancakları Muharriri olan Kâsım Beğ'e hüküm ki:

Zikrolunan sancakları emr-i şerîf mücebince tahrîr idüp itmâma irişdüğü i'lâm olunmağın tevzî' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûr sancaklarda olan havâss-ı hümayûna yarayanları ifrâz idüp ba'dehû sancakbeğleri hâsların ta'yîn idüp dahı zû'amâ vü erbâb-ı tîmârdan bi'l-fi'l tîmârları üzerinde olduklarına beğlerbeğisinden yâfte îrâd idenlere yâfteleri mücebince müstehakk oldukları tîmârların tevcih idüp re'âyâyâ te'addî olunmamağın virilen tîmârları müsterekli itmeyüp mümkün olduğu üzre müstakil virmeğe sa'y ü ikdâm idüp tezkirelerin viresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 28 Rebî'u'l-âhır

2323

Pojega Beği Bâlî Beğ'e hüküm ki:

Ösek'de askerın geçmesi için kurulan köprüden çıkarılan gemilerin güzel muhafaza edilmesi ve daha önce yapılması emrolunan altmış geminin de zamanında yaptırılarak Budun'a gönderilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Bundan akdem askerün ubûrıyçün Ösek'de binâ olunan köprünün bir mikdârın sâbıkâ Mîr-livâ olan Hüseyin dâme izzühû bozdurup eyyâ[m]-ı şitâ dühûl idüp sonra mâ'adâsın senün zamânunda bozılup seksen pâre gemi balçıkda kalup Ösek kal'aları ta'mîri emrolunup bataklıkta çekilince tevakkuf olunmağın çürüyüp; "Amelden hâlî." diyü arz olunmağın; "çekdürülüp yeğseri vü yengeçleri toğrudulup kal'ada hıfz olunmak" emrüm olmağın çekdürülüp altmış beş kıt'a gemi kalafat olunup otuz kıt'a yukarıdan cânibe gönderilüp ve otuz beş kıt'ası Kal'a-i Ösek kurbinde hıfz idürülüp üç gemi bozdurılup kalafat olan gemilerin dümenlerine ve oturaklarına ve sâyir meremetlerine sarfolunmuşdur ve iki kıt'a iskele gemisi ve beş kıt'a çam rencber gemisi ve on kıt'a gemi dahı rencberden alınmağın sâhibleri alup kabzeylemişlerdür." diyü bildürüp ol bâbda her ne ki

dinilmiş ise ma'lûm oldu; eyü tedârük eylemişsin. İmdi; bundan akdem altmış kıt'a gemi dahı binâ olunup Budun'a irsâl olunmak emrolup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, köpriden bozulup çekdürilen gemileri onat vechile hıfzıtdürüp dahı sâbıkâ binâ olunmak fermân olunan altmış kıt'a gemileri dahı mu'accelen istihkâm üzre binâ itdürüp vakt ü mevsimi ile irişdürmek bâbında envâ'-ı ikdâm u ihtimâm eyleyesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandır; gereği gibi mukayyed olup ihmâlden hazer eyleyesin.

Yazıldı.

Sefer Çavuş'a virildi. Fî 29 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

2324

Kefe beğlerbeğisine hüküm ki:

Kefe'de ele geçirilen ehl-i fesâd ve şenâatten siyaset olunması gerekip arza muhtaç olmayanların siyaset olunması; siyaset olunması gerekmeyenlerin küreğe konulup sûret-i sicillerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Kefe vilâyetinde ba'zı ehl-i fesâd ü şenâ'at olup elegirüp şenâ'atleri sâbit olanlar küreğe konılmasın" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Göresin; anun gibi [ehl-i] fesâd ü şenâ'at olup husamâ muvâcehesinde şer'le üzerlerine fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olanlardan bi-hasebi's-şer' siyâsete müstehıkk olup muhtâc-ı arz olmayanları şer'le lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yerine koyup ehl-i fesâda ruhsat vermeyesin ve bi-hasebi's-şer'î's-şerîf salb ü siyâsete müstehıkk olmayan ehl-i fesâdı üzerlerine sâbit olan husûslarınun sûret-i sicillerin alup hıfzıdüp mezkûrları anda küreğe koyup istihdâm eyleyesin. Ammâ; tamâm hakk üzre olup mücerred hılâf-ı vâkı' kazıyye isnâd olunmağla kimesne küreğe konılmayup şer'a muhâlif te'addî olmasından ihtiyât eyleyüp hakk-ı sarîha tâbî' olasın ve ne mikdâr kimesne küreğe konulup cerîmeleri nedür; sûret-i sicillerinün bir sûretin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Kethudâ beğ (?) ulaşturmak için Mehmed Çavuş'a virildi.

2325

Bınarhısâr kâdisına hüküm ki:

Burgaz kasabası halkının nüzü, avâriz vs. tekâlîf-i örfiyyeden muaf tutulması.

Hâliyâ kasaba-i Burgaz halkı Dergâh-ı Mu'allâm'a âdem gönderüp; "kasabaları yol üzerinde olup âyende vü revendeden ziyâde zarûret ü muzâyakaları olduğın" bildürüp; "nüzülden ve avârizdan ve sâyir tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf olmaların" recâ itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Arzıtdükleri üzre mezbûrları nüzülden ve avârizdan ve sâyir tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf u müselleme idüp mezbûrlardan vech-i mezkûr üzre nesne taleb itdü[r]meyesin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 29 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2326

Bozok beğine, Kaysariyye ve Aktağ kâdîlarına hüküm ki:

Papaz Pavlos ile kardeşi Nikola'nın, eski Kayseri metropolidi olup sonradan müslüman olan Mustafa ile yine sonradan müslüman olup Ekmekçiler Kârhânesi'nde çalışmakta olan Yunus adlı acemi oğlanı hakkındaki meseleden dolayı kimseye rencide ettirilmemeleri.

Pavlos nâm papas ile Nikola nâm zimmî karındaşlar Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "bundan akdem Kaysariyye'de Metropolid olup ba'dehû müslimân olan Mustafâ ile sâbıkâ metropolid iken âyîn-i bâtılları üzre metropolide âyid ba'zırûsûmda husûmetleri olmağla henüz () idüp Yûnus nâm acemî-oğlan için; "İstanbul'dan ayardup () eylediler." diyü emr ile teftiş olunup mezkûr oğlan bi'l-fi'l müslimân olup mîrî etmekciler kâr-hânesinde hıdmetde olduğu zâhir olduğın" bildürüp; "husûs-ı mezbûr için kimesne min-ba'd rencide eylemeyüp ve bi'l-fi'l Kaysariyye Beği olup akribâsından olan Mahmûd dâme izzühû ve anlara müte'allik olanlardan her kim gelüp da'vâ-yı hakk eyleyenler sizün mübâşeretinizle görölüp şer'le bertaraf olmasın" recâ eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları min-ba'd zikrolunan husûs için kimesneye rencide itdirmeyüp dahı anun gibi mezkûrlardan da'vâ-yı hakk ider kimesne oldukda vâkı' olan kazıyyelerin bir def'a şer'le sorölüp faslolmayup* on beş yıl terkolunmayan husûsların husamâ muvâcehesinde ber-mûceb-i şer'-ı şerîf istimâ' eyleyüp şer'le fasleyleyüp bertaraf eyleyesiz ve lâzimü'l-arz olan husûsların yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Aleksandra nâm zimmîye virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2327

Varna kâdîsına hüküm ki:

Kefe'ye gönderilmesi emrolunan tereke gemilerine tereke yükleme işinin Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından İsmail Çavuş marifetiyle yapılması.

Hâliyâ Kefe cânibi[n]e irsâl olunmak emrolunan tereke gemilerine tereke tahmîl eylemek husûsında Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından İsmâ'îl zîde kadruhû mübâşir olmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Kefe cânibine tereke ile gönderilecek gemilere tereke koyup ber-vech-i isti'câl göndermek husûsın mezkûrun mübâşeretî ile görüp itmâm-ı maslahatda dakîka fevteylemeyesin. Ammâ; bu bahâne ile celb ü ahz olunup maslahat te'hîr olunmaktan ve emrûme muhâlif iş olmakdan hazer idesin.

"Tebûk'de hacılara Araplar saldırdığı zaman yoldaşlık etmiştir." diye arz verilen Yusuf bin Abdullah'a yeniçeri gediği verileli henüz bir yıl olduğundan yoldaşlık etmiş olmasının mümkün olmadığı; bu sebeple Şam beylerbeyinin iyice malûmat edinmeden kimseye yoldaşlık arzı vermemesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp Şâm yeniçerilerinden Ağa Cemâ'atî'nde Mehmed karındaşı Ahmed bölüğünde yevmî beş akça ulûfesi olan Yûsuf bin Abdullâh için; "Hacc-ı şerîf yolında hıdmete koşulup Tebûk nâm mahalde huccâca A'râb hücum eyledükde yoldaşlık eylemişdür." diyü bildürmişsin. İmdi; mezkûra yeniçeri gedüğü tevcîh olunalı* ancak bir yıl olmuşdur; yoldaşlığı ne zamânda itmiş olur? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr için; "Yoldaşlık eyledi." diyü şehâdet eyleyen ne makûle kimesnelerdür, bu makûle gayr-i vâkı' husûs arzeylemeğe bâ'ıs nedür? Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup sahîh yoldaşlık eyledüğü[ne] tamâm mertebe sana ilm hâsıl olmayınca kimesneye yoldaşlık arzın virmeyesin.

Yazıldı.

Âdemisi Hâcî'ya virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Cebel-i Tekfur kâdisına hüküm ki:

Mahâyif teftîşi emrolunan Hüsâm Reis, Banados köyünde Kondula adlı zimmînin evini basarak elbise ve mallarını çalan hırsızlardan yakalanıp suçlarını ikrar eden Tur Hâce'yi İneçik subaşıasının kaçırtdığını, Şaban ile Abdülfettah'ı ise Hasan adlı sipahinin saklayıp teslim etmediğini bildirdiğinden, İneçik subaşıası ile Sipahi Hasan'a suçluların buldurulup Hüsâm Reis'e teslim ettirilerek mahallinde teftiş olunmalarının sağlanması.

Hâliyâ mahâyif teftîşi emrolunan Husâm Re'îs Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "bundan akdem Banados nâm karyede Kondula nâm zimmînün evin basup esbâb u emvâlîn gâret eyleyen hırsızlardan elegendüp ikrâr eyleyen Tur Hâce'yi İneçik sübaşıası gaybet itdürüp ve Şa'bân ile Abdülfettâh'ı Hasan nâm sipâhî elevirmeyüp inâd eyledüğün" bildürdi. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrlara tenbîh eyleyesin ki, zikrolunan hırsızları bulup getürdüp müşârun-ileyhe teslîm eyleye ki, sâbıkâ virilen mufassal hükm-i hümayûnum mücebince mahallinde şer'le teftîş eyleyüp ahvâllerin bertaraf eyleye. Şöyle ki; inâd eyleyüp virmezlerse arzeyleyesin ki, haklarından geline.

2330

Yazıldı.

Muharrem Çe[le]bî âdemisi Mahmûd'a virildi. Fî gurre-i

Süleyman adlı zaimin "bana verilmiştir" diyerek ağaçlarını kestiği bildirilen Çanad sancağının Beçkerek kazasındaki Galata adlı korunun mirî için zaptettirilerek kimseye müdahale ettirilmemesi.

Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Tıмышvar beğlerbeğisine ve mâl defterdârına hüküm ki:

Çanad sancağında Beçkerek kazâsında Galata nâm korı için Süleymân nâm za'îm; "Bana virilmiştir." diyü dahlidüp ağaçların kesüp te'addî eylediği i'lâm olunmağın zikrolunan korı mîrîyün korunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre zikrolunan korıyı mîrî için zabttdürüp za'îm-i mezbûra ve re'âyâ ve gayra muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, min-ba'd mezkûr korıya dahlitmeyüp ağaçların kesmeyeler; nihâyet mezra'alarından mezkûr Süleymân öşrin ala. Ba'de't-tenbîh eslemeyecek olurlar ise ismi ve resmi ile yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz.

Yazıldı.

Paşa hazretlerine gönderildi.

2331

Ba'dehû Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî () Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Bkz. hkm. 2316.

Meşhedeyn-i Şerîfeyn kâdîsına ve mütevellisine hüküm ki:

Bundan akdem Bağdâd Beğlerbeğisi olup hâliyâ Mısır Beğlerbeğisi olan İskender dâme ikbâlühü mektûb gönderüp; "Hazret-i İmâm Alî kerrema'llâhü vecchêhûnun âsitâne-i şerîfelerine kadîmü'l-eyyâmdan cârî olan sunun kârîzi harâb olmağın ta'mîr ü termîm idüp lâzım geldükde tenkîh olunmağın ba'zı dükkânlar binâ idüp Bağdâd ahâlîsinden Mevlânâ İbrâhîm ve zü'amâdan Selmân nâzır u mübâşir ta'yîn olup vakf-ı mezbûr dahı Meşhedeyn-i Şerîfeyn'ün sâyir evkâfı gibi zabt u tasarruf olup müşârun-ileyhimâ ma'rifetleriyle görüp gözedilmek" bâbında hüküm-i şerîfüm taleb olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, müşârun-ileyhün vakfîdüğü dükkânları sâyir evkâf-ı Meşhedeyn gibi mezkûrân mübâşirler hayâtda olduklarıncâ anların ma'rifetleriyle zabt u tasarruf idüp hâsıl olan akçayı kârîz-i mezbûr meremmeti için hıfzidüp lâzım geldükde mahalline sarfîdüp ve zikrolunan sunun kârîzinden bir ferde su aldurmayup ve kendü mülklerine icrâ itmeğün hark ihrâc itdürmeyüp onat vechile görüp gözedüp emr-i şerîfûme ve şart-ı vâkıfa mugâyir kimesneye iş itdürmeyesiz.

2332

Timar defterdarının müdebber bir kölesini ayarttığı ve havaî bir kış¹⁸⁷ olduğu bildirilen Amid kullarından Ahmed'in ulûfesinin kesilmesi.

Yazıldı.

Âdemisi Bâlî'ye virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Diyârbekir Tîmârları Defterdârı olan kıdvetü'l-emâcid Mahmûd *dâme mecdühû* Dergâh-ı [Mu'allâm'a] mektûb gönderüp yevmî yigirmi akça ile Âmid kullarından Ahmed nâm kimesne için; "ehl-i hevâ olup bir müdebber kulını ıdlâl eylediğin" bildürmeğin merkûmun ulûfesi kat' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre Ahmed'ün ulûfesin kat' eylesin ki, Hazîne'de kala; şöyle bilesin.

Yazıldı.

Ferhâd Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2333

Şehrizol beğlerbeğisine hüküm ki:

Şehrizol'de yapılması emrolunan câmi, saray ve hamamın yapımı bittiğinden Kerkük'te ikamet eden Şehrizol beylerbeyinin kendisine bağlı kul ve yeniçeri tâifesiyle Şehrizol'e taşınması.

Hâliyâ Şehrizol'da binâsı fermân olunan câmi'-ı şerîf ve sarây ve hammâm itmâma irişdüğü i'lâm olunmağla sen Kerkük'den kalkup Şeh[rî]zol'da varup oturman emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre te'hîr itmeyüp varup Şehrizol'da olasın ve anda olan kul u yeniçeri tâyifesine dahı gereği gibi tenbîh ü te'kîd eylesin ki, birisi yabanda olmayup cümlesi senün yanında olalar. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh eslemeyüp her biri kendü kolaylarında olurlarısa her kim olursa gedüğün alup yarar yigitlere viresin; kimesneye himâyet eylemeyesin. Eger anun gibi yirlerine yazılacak yarar kimesneler bulunmaz ise ne mikdâr kimesne lâzım olursa Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyelesin ki, bu cânibde harb u kîtâle kâdir Rûm yigitleri yazılıp müretteb ü mükemmel girü ol cânibe irsâl oluna; bi'l-cümle bu bâbda ikdâm u ihtimâmın vücûda getüresin.

2334

Medine-i Münevvere Evkâfı'na ait olduğu halde Hüseyin adlı sipahinin "mahlûldür" diyerek beratına kaydettirdiği bildirilen Bursa'nın Yenişehir kazasının Erücek köyündeki yerlerin vakfa ait olduğu anlaşılırsa buraların vakfa kaydolunup sipahi Hüseyin buraların mahsulünden bir şey almış ise bunların da vakıf için zaptedilmesi.

Yazıldı.

Medîne-i Münevvere Mütevellîsi Mehmed'e virildi. Fî 3 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Bursa kâdisına hüküm ki:

Mahmiyye-i mezbûrda vâkı' olan Medîne-i Münevvere Mütevellîsi Mehmed Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "evkâf-ı mezbûreden kazâ-i Yenişehir'de vâkı' olan Erücek nâm karye sınırında dâhıl olan yastın (?) ve kolaylı yirleri elli-altmış yıldan berü vakf için zabtolunup mahsûli Hızâne-i Âmire'ye zabtolunugelmiş iken hâliyâ Hüseyin nâm sipâhî ma'zûl olan vilâyet kâtibi ile muvâza'a eyleyüp; "Mahlûldür." diyü mezbûr sipâhînün tîmârına kaydeyleyüp sipâhî-i mezkûr; "Benüm berâtumda dâhıldür." diyü bî-vech vakfun yirlerini zabteylemek ile vakfa küllî hayf u noksân lâzım gelmeğin bu husûsda; "Kadîmden vakfa zabtolunugelen yirlere kimesne dahlitmeyüp girü vakf için zabtitdürüp mahsûlden ne mikdâr nesne almış ise girü vakf için zabtitdüresin." diyü hükm-i hümayûn virilmesin" arzitedüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; zikrolunan yirler kadîmü'l-eyyâmdan Medîne-i Münevvere vakfi idüğü sâbit ü zâhir olursa ve hâliyâ mezbûr sipâhî; "Berâtumda dâhıldür." diyü dahl ü tecâvüz iderse men' u def' idüp zikrolunan yirlere mezbûr dahl ü tecâvüz itdürmeyüp kemâ-kân Medîne-i Münevvere Vakfı için zabtitdüresin ve eger dahlidüp vakfa âyid olur mahsûlden nesne dahı almış ise ba'de's-sübût vakf için zabtitdüresin; şöyle bilesin.

Yazıldı.

Şehir sübaşısına virildi.

2335

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Yahudi tâifesinin Beytülmal Emîni Hacı Mehmed bin İlyas'ın, yolsuzluk yaptığı ve zulmettiği için Cezâyir-i Garb'a sürüldüğü; emr-i şerif gelmeden, oradan ayrılmasına izin verilmemesi.

İstanbul kâdisı Dergâh-ı Sa'âdet-destgâhum'a mektûb gönderüp; "sâbıkâ Yehûdî tâyifesinün Beytül-mâlî'ne Emîn olan Hâcî Mehmed bin İlyâs nâm kimesne için; "Tâyife-i mezbûreye fevka'l-had zulm ü te'addîsi olduğundan mâ'adâ hılâf-ı şer'-ı şerîf akçaların almışdur." diyü sika vü mu'temedün-aleyh kimesneler şehâdet itdüklerin" i'lâm idüp kâdî-askerüm tarafından Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzolundukda mezkûr Hâcî Mehmed Cezâyir'e sürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre mezkûr varup vusûl buldukda, ol câniblerde alıkoyup emr-i şerîfüm vârid olmadın berü cânibe salıvirmeyesin.

Yazıldı.

2336

Bınarhisâr kâdisına hüküm ki:

Kasaba-i Bergos âyende vü revendenün memerrî olmağla imâret binâ

Bergos kasabasında oturanlardan avâırız, nüzü'l ve tekâlif-i örfiyye alınmayacağı hususunun Pınarhisar kazasındaki köy ve kasabalarda ilân edilip halkın buraya gelip yerleşerek kasabayı imâr etmelerinin sağlanması.

olunup ma'mûr [u] âbâdân olması lâzım ü mühimm olmağın taht-ı kazândan her kim kasaba-i mezbûrede mütemekkin olursa nüzûl ü avâızdan ve tekâlîf-i* örfiyyeden mu'âf u müsellemler olmaları için hükm-i şerîfüm virilmiştir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı kazânda olan kasabât u kurâ halkından her kim gelüp kasaba-i mezbûrede mütemekkin olursa nüzûl ü avâızdan ve tekâlîf-i* örfiyyeden mu'âf olurlar. Ana göre bu emr-i celîlül-kadrümi i'lâm ü i'lân eylesin ki, kasaba-i mezbûreye rağbet idüp varup mütemekkin olup ma'mûr eyleyeler.

Yazıldı.

2337

Kassâblar Kethudâsı Kara Memî'ye virildi. Fî 3 Cumâde'l-evvel, sene: 976

Rumeli'deki celeplerin koyunlarını İstanbul'a getiren sürücülerden, koyun başına kesilen birer akçenin celepler tarafından sürücülere ödenmesi.

Rûmili kâdîlarına hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda vâkı' olan celeblerin sürücüleri Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Mahrûse-i İstanbul zahîresiyeçün celeblerin koyunların sürüp getürüp kassâblara bey' itdüklerinde mahrûse-i mezbûre kassâbları sermâyesiyeçün cem' olunan akçadan sürücülere bey' itdüğü koyunların akçaları virilmeyüp her koyun başına birer akça alıkoyup mezkûr sürücüler dahı varup celeblerden taleb itdüklerinde hissalarınca her biri naksolunan akça[yı] virmekde mîad idüp cümlesini sürücülere çekdürmek isterlerimiş." diyü bildürdiler. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; her birinüzün taht-ı kazâsında yazılı celeb olanlardan ne mikdâr koyuna celeb ise koyunbaşına birer akçaların sürücülerine alıvirüp cümlesin sürücülere çekdürmeden men' eylesin; memnû' olmazlar ise yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

2338

Âdemisi Hâcî'ya virildi. Fî 3 Ca., sene: 976

Gelibolu'nun Şehirköy adlı köyünde, sipahi Beyzâde Mehmed'in koruyarak teftiş edilmek için mahkemeye göndermediği Necm adlı ehl-i fesâdın tekrar talep edilip kendisinden davacı olanlarla bir araya getirilerek davalarının görülmesi ve üzerine her ne sâbit olursa sicil edilerek Dergâh-ı Muallâ'ya bildirilmesi.

Gelibolu kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ Şehirköy nâm karyede Beğ-zâde Mehmed nâm sipâhînün yanında Necm dimekle ma'rûf şakî vü ehl-i fesâd nâmına olduğu istimâ' eyledükde mürâsele ile müfettiş âdemi varup mezbûr sipâhîden mezbûrı taleb idüp meclis-i şer'a da'vet eyledükde virmeyüp itâ'at-i şer'

itmediği Atebe-i Ulyâm'da i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr sipâhîye âdem gönderüp mezkûr Necm'i taleb idüp dahı meclis-i şer'-ı şerîfde da'v[â]-yı hakk idenler var ise berâber idüp dahı bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl mürûr eylemeyen da'vâların sâbıkâ virilen hükm-i humâyûnum mücebinece onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; mezbûr Necm'ün üzerine fesâd ü şenâ'ate müte'allik ne makûle nesne sâbit ü zâhir olursa sicill idüp dahı sıhhati üzre Dergâh-ı Mu'allâm'a bildüresin ve hâssa re'îslerden Husâm *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn olunmuşdur.

[Yev]mü's-Sebt, fî 2 Cumâdel'l-ûlâ*

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 6 Cumâde'l-ûlâ

2339

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Budun'da, ehl-i İslâm'a zarar vermek kastıyla küffar tarafından Memâlik-i Mahrûse'ye gelen haydutların yakalanarak ahidnâme-i humâyûn gereğince haklarından gelinmesi.

Hâliyâ ahid-nâme-i humâyûna mugâyir küffâr-ı hâksâr tarafından ba'zı haydûd tâyifesi Memâlik-i Mahrûse'ye gelüp ehl-i İslâm'a zarar u geze[nd] irişdördükleri istimâ' olunmağın anun gibi haydûd tâyifesi tutıldukda emân vormeyüp ahid-nâme-i humâyûnum mücebinece haklarından gelinmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi küffâr-ı hâksâr tarafından Memâlik-i Mahrûse'ye ve ehl-i İslâm'a mazarrat kasdına gelen haydûd tâyifesin elegetürüp ahid-nâme-i humâyûnum mücebinece emân vormeyüp gereği gibi haklarından gelesin ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ü nasîhat ola.

Yazıldı.

Kethudâları yirine virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2340

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mısır muhafazası için gönderilen Südde-i Saâdet kullarının, ötedenberi kapı kullarının Mısır'da oturdukları evlerde kira karşılığı oturmalarının sağlanması; ev sahiplerinin engellemesine meydan verilmemesi.

Hâliyâ mahrûse-i Mısır muhâfazasıyçün irsâl olunan Südde-i Sa'âdetüm kulları kadîmü'l-eyyâmdan kapum halkı konageldükleri evlere konılmak istediklerinde sâhibleri mâni' olurlarımış. İmdi; **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi şimdiye değin kapum kulları mahmiyye-i mezbûrede ne mahalde konagelmışler ise girü ol mahallerde münâsib olan evlere kirâlarıyla kondurup ashâbına bî-vech te'allül ü nizâ' itdürmeyesin.

2341

Yazıldı.

Venedik baylosunun "işimize karışıp işlerimizi gördürmüyor" diye şikâyet ettiği Trablus beyinin yanındaki kethüdanın, uzaklaştırılarak işlere karıştırılmaması.

Trablus beğine hüküm ki:

Venedik baylosı Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Yanunda kethudâ nâmına bir kimesne varmış; –kendü kethudân mıdur, yohsa şehir kethudâsı mıdur–; Venediklü ba'zı masâlih için sana varduklarında; "Maslahata karışıp maslahatımızı gördürmez." " diyü şikâyet eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr kethudâ eger senün kethudândur ve eger şehir kethudâsıdır; mezkûr maslahata karışdırmayup men' u def' eylesin.

Yazıldı.

2342

Rûmili beğlerbeğisine hüküm ki:

Prizrin, Dukagin, İskenderiye ve Vulçitrın sancaklarının tahririnin tamamlandığı ve tevziinin emrolunduğu sözkonusu sancaklarda zeamet ve timar tasarruf edip bilfiil timar ve zeametleri üzerinde olanlara yâftelerinin verilmesi.

Bundan akdem Prizrin ve Dukagin ve İskenderiyye sancakları fermân-ı hümayûnumla tahrîr olunup hâliyâ itmâma irişüp defterleri Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp Pâye-i Serîrüm'e arzolundukda mahallinde tevzi' olunmak emrolup zü'amâ vü sipâhîlere âdet-i kadîme üzre yâftelerin virilmesin lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan sancaklarda ze'âmet ü tîmâr tasarruf idüp ze'âmet ü tîmârları bi'l-fi'l üzerlerinde olanları kaydlarından görüp yâftelerin viresin ki, ana göre varup tahrîr-i cedîd[de]n tezkirelerin alup dahı berâtların ihrâc ideler.

Yazıldı.

Bir sûreti, Tımişvar'a; Vulçitrın sancağı tahrîrin tevzi' için.

2343

Keefe'ye gönderilecek gemilerin reislerinin dediği gibi deniz mevsimi geçmiş ise bir süre denize gemi çıkarılmayıp vakti ve mevsiminde gönderilmesi; ayrıca iyi buğdaydan yapılmış un temin edilip şimdiye dek kaç gemi zahire gönderildiği ve nasıl tedarik edildiğinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren Za'îm Bâlî'ye virildi. 5 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Samsun kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; " "Kefe zahîresiyçün gemiler alıkonıla.*" diyü fermân olunup hâzır bulunan gemilerün yelkenleri alınıp tedârük üzre iken rü'esâ tâyifesi cem' olup; "Zahîre giç gelmişdür; şimden sonra deryâ mevsimi geçüp Kefe cânibine gemi geçmek yokdur." diyü haber virmeğin zamân mürûr itmek lâzım geldüğün" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukd[a], deryâ mevsimi geçmiş ise zahîre gemilerin bî-vakt deryâyâ çıkarmayup vakti ve mevsimi ile gönderesin ve un tedârük olunması dahı mühimmm olmağın vâfir ü müstevfi un tedârük idüp ihzâr eylesesin ve tedârük olunan un gâyet eyü buğdaydan olup çürük olmaya ve ne vechile tedârük idüp şimdiye değin ne kadar gemi zahîre gönderildüğün yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 3 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

Mezbûr Alî Beğ'e virildi. Fî 3 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2344

Çingenelerin ata binmeyip merkebe binmeleri; yeniçeri ve sipahilerden başka kimin elinde silâh bulunursa el konulması; İstanbul'dan yurtlarına geri dönen Arnavud kâfirlerinin ve ırgatlık yapan sâir keferenin toplu halde ve silâhlı olarak gitmemeleri; bu emirlerin Edirne ve diğer kasabalarda ilân ettirilmesi ve emre uymayanların arzedilmesi.

İstanbul'dan Edirne'ye varınca yol üzerinde olan kâdîlara ve müteferrikalardan Alî Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem yeniçeri kullarumdan gayri kimesne tüfenk götürmeye ve Çingâne ata binmeyüp merkebe binmek için defe'âtile emrolunmuş iken ba'zı kimesne tüfenk götürüp ve Çingâne tâyifesi ata ve yunda binüp fesâddan hâlî olmadukları istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Min-ba'd yeniçeri vü sipâhî kullarumdan gayri kimesneye tüfenk götürtmeyüp her kimün elinde tüfenk bulunursa çeküp alasız ve kimün elinden alındüğün arzidesiz ve Çingâne tâyifesin dahı ata ve yunda bindürmeyesiz ve İstanbul'dan ba'zı Arnavud kâfirleri ve ırgatlık işleyen* kefereler girü sıraları cânibi[n]e gitdüklerinde cem'ıyyet ile ve ok u yay ve sâyir âlât-ı harble gidüp yollarda fesâddan hâlî olmazlarıymış. İmdi; bu bâbda dahı gereği gibi mukayyed olup eger Arnavud kâfirleri ve eger ırgatlık işleyen* sâyir keferedür; sıralarına gitmelü olduklarında ol vechile cem'ıyyet ile ve âlât-ı harble gitmeyüp âlât-ı harble gidenlerün dahı ellerinden yarakların alasız ve bu emr-i şerîfümü Edirne'de ve gayri kasabalarda muhkem tenbîh ü nidâ itdüresiz ki, ana göre herkes mütenebbih olup emr-i şerîfume muhâlif iş olmaya. Ba'de't-tenbîh emr-i şerîfume muhâlif vaz' idenleri arzeyesiz [ki], gereği gibi haklarından

geline.

2345

Yazıldı.

Mezbûr kâdîya virildi. Fî 2 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Bundan akdem Varna Kâdîsı olup Silistre sancağının tahrîri fermân

Silistre Sancağı Muharriri Mevlânâ Muhyiddin'e yazılacak tahrirle ilgili bir hükmün yanlışlıkla Silistre kadısına yazılması üzerine, Silistre kadısının tahrir işinin kendisine verildiğini sanarak tahrir başladığı işitildiğinden, hâlen muharrir olan Mevlânâ Muhyiddin'in Silistre kadısını işe karıştırmayıp bir an önce tahrir işini bitirmesi ve erbâb-ı timar ve züamâdan kimseye bir akçe ve bir habbe aldirtmaması.

olunan Mevlânâ Muhyiddîn* zîde fazlühûya hüküm ki:

Bundan akdem; "Livâ-i mezbûrun tahrîrine mübâşeret ideli haylî zamân olup henüz itmâma irişmeyüp ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan celb ü ahz olunduğı istimâ' olunmağın vilâyet-i mezbûreyi ber-vech-i isti'câl emânet ü istikâmet ile kitâbet idüp itmâma irişdürüp bu bâbda ahz ü celb idenler kimlerdür; tettebbu' idüp kimesneye bir akça ve bir habbe aldurmayasın." diyü vârid olan emr-i şerîfüm sehven Silistre kâdîsına yazılmağla kâdî-i mezbûr; "Kitâbet umûrî bana tefvîz olunmuşdur." diyü livâ-i mezbûrun tahrîrine mübâşeret eyledüğü istimâ' olundu. İmdi; livâ-i mezbûrun tahrîri için mukaddemâ sana gönderilen emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, emr-i sâbıkum üzre livâ-i mezbûrun tahrîrinde kemâl-i emânet ü istikâmet ile mücidd ü sâ'î olup kitâbet umûrında Silistre kâdîsın karışdırmayıp ber-vech-i isti'câl itmâma irişdürüp kimesneye bir akça ve bir habbe aldurmayasın.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 4 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

Muharrir olan mevlânâ-yı mezbûra virildi. Fî 4 Ca.

2346

Silistre kâdîsına hüküm ki:

Silistre'nin tahriri ile ilgili bir emrin yanlışlıkla kendisine hitaben yazılması üzerine, tahrir görevinin kendisine verildiği zannıyla Silistre'nin defterlerini hâlen muharrir olan Varna kadısından alıp tahrir başlayan Silistre kadısının, sözkonusu defterleri Varna kadısına geri vermesi.

Sâbıkâ Varna Kâdîsı olup Silistre Sancağı Muharriri olan Mevlânâ Muhyiddîn'e yazılacak emr-i şerîfüm sehven sana hıt[â]ben yazılmak ile defterleri müşârun-ileyhden alıp livâ-i mezbûr tahrîrine mübâşeret eyledüğün i'lâm olundu. İmdi; livâ-i mezbûr tahrîri

mevlânâ-i müşârun-ileyhe tefvîz olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûmâ-ileyhden aldugun defterleri ve müceddeden tahrîr eyledüğün yirlerün defterin dahı bî-tevakkuf mûmâ-ileyhe teslîm eylesin ki, emrüm üzre livâ-i mezbûrî tahrîr eyleyüp mu'accelen itmâma irişdüre.

Yazıldı.

Tercemân İbrâhîm Beğ'e virildi.

2347

Delvine Sancağı Beği Bâyezîd Beğ'e hüküm ki:

Delvine Sancakbeyi Bâyezîd Bey'in, müteveffa Çavuşbaşı Mehmed Ağa'dan borç aldığı bin sikke altını, müteveffanın oğlu Ahmed'in adamına ve beraberinde gelen Ahmed Çavuş'a vererek göndermesi.

Sâbıkâ Dergâh-ı Mu'allâm'da Çavuşbaşı olup vefât iden Mehmed Ağa'nun oğlu olup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından olan Ahmed *zîde kadruhû* Bâb-ı Sa'âdet- me'âbum'a gelüp; "sâbıkâ sana sancak tevcih olundukda babası müteveffâ-i mezbûrdan bin sikke altın istikrâz idüp henüz göndermedüğün" bildürüp ol bâbda hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Âdemi ve Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından diğer Ahmed Çavuş vusûl buldukda, te'hîr u terâhî itmeyüp mukarrer (?) ise zikrolan meblağı bî-kusûr yarar âdemlerün ile mezbûrlara koşup irsâl eylesin.

Yazıldı.

Yûsuf Çelebî nâm kimesneye virildi. Fî 4 Cumâde'l-ülâ

2348

Edirne'de katlolunan Han Abdal'ın küreğe konulan yirmi beş adamının kürekten çıkarılarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Kavala kapudânına hüküm ki:

Bundan akdem Edirne'de katlolunan Hân Abdâl'un anda küreğe konulan yigirmi beş nefer âdemisi ıtlâk u irsâl olunmak için hükm-i şerîfüm gönderilmiş idi. Henüz eseri zâhir olmayup imdi; ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûmâ-ileyhün anda* küreğe konulan yigirmi beş nefer âdemlerin elbette* bu def'a ıtlâk idüp mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin ve yazup bildüresin.

Yazıldı.

Abbâs Çavuş'a virildi. Fî 4 Ca.

2349

Daha önce, emr-i şerif olmadan kimseye gemi yaptırılmaması hususunda emir gönderildiği halde İzmit'te bazı kimselerin gemi yaptığı işitildiğinden, bu gemilerin izinli mi yoksa izinsiz mi ve kimler tarafından yapıldığının teftiş edilerek bildirilmesi.

İznikmid kâdisına hüküm ki:

Bundan akdem nice def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Emr-i şerîfüm olmadın kimesneye gemi yapdurmayasın." diyü tenbîh olunmuş idi. Hâliyâ taht-ı kazânda ba'zı kimesneler yeniden gemiler ihdâs eyledükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı onat vechile teftîş ü tefahhus idüp göresin; gemiler yapduranlar kimlerdür* ve ne makûle gemilerdür, emr ile mi yapdurılır, yohsa emirsüz kendüler mi yaparlar; hakikat-i hâl nice ise sıhhati üzre yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a bildürdükden sonra dâyimâ mukayyed olasın ki, bilâ-emr kimesneye gemi yapdurmaya. Bu husû[s] mahall-i ikdâmdur; hılâf-ı emr-i şerîf iş olmakdan muhkem hazer idesin.

Yazıldı.

2350

Rodos beğine hüküm ki:

Rodos Boğazı'nın muhafazası için konulan altı adet hâssa kadırgaya Menetşe livasından gönderilmesi emrolunan iki yüz sipahinin yetip yetmeyeceği, iki yüz sipahinin birlikte mi, yoksa nevbetleşe mi gitmesi gerektiği hususlarında ayrıntılı bilgi verilmesi.

Mukaddemâ; "Rodos Boğazı muhâfazasıçün konılan altı kıt'a hâssa kadırgalara livâ-i Menteşe sipâhîlerinden her yıl iki yüz nefer sipâhî ta'yîn ü ihrâc olunmak" emrüm olmuş idi. Lâkin iki yüz nefer sipâhî kifâyet ider mi, itmez mi, vefâ itdüğü takdîrce bir yıl yüz neferi ve bir yıl dahı yüz neferi mi varmak gerekdür, yohsa iki yüz neferi bile mi varmak münâsibdür; mufassalen ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp muhâfaza içün livâ-i mezbûr sipâhîlerinden iki yüz nefer sipâhî kifâyet ider mi ve her yıl iki yüz neferi varmak lâzî[m] midür, yohsa nevbet ile yılda yüz neferi vefâ ider mi, nicedür; tamâm ma'lûm idinüp dahı mu'accelen tafsîli ile Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesin.

Yazıldı.

2351

Süleymân Çelebî ile çavuşbaşına virildi. Fî 4 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Antalya'da, Mısır'dan gelen kayıklar için parasıyla yiyecek ve zahire alınmak istendiğinde verilmediği işitildiğinden, bunlara mâni olunmayıp yeteri kadar aldırılması.

Antâliyye kâdisına hüküm ki:

Mahrûse-i Mısır'dan gelen kayıklar içün akçalarıyla taht-ı kazânda zâd ü zahîre ve sâyir levâzim taleb itdüklerinde virilmediği istimâ' olunmağın anun gibi mahrûse-i mezbûreden gelen kayıklar içün akçalarıyla zâd ü zahîre virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi mahrûse-i mezbûreden gelen kayıklar için taht-ı kazândan akçalarıyla zâd ü zevâde ve sâyir levâzim taleb itdüklerinde mâni' olmayup akçalarıyla kifâyet mikdârı zâd ü zahîre ve sâyir levâzim ne ise aldurasın.

Yazıldı.

Erdoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî 5 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2352

Mısır beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Vezîr Sinan Paşa'nın müteveffa Mısır Beylerbeyi Mahmud Bey'in muhallefâtından satın aldığı üsküf, yünlük ve atlar emirle Hazine-i Âmire'ye teslim ettirildiğinden, Sinan Paşa'nın bunları satın almak için ödediği parasının Mısır Hazinesi'nden kendisine ödenmesi.

Hâliyâ düstûr-ı mükerrerrem Vezîrüm Sinân Paşa *dâmet ma'âlihi* âdem gönderüp bundan akdem Mısır Beğlerbeğisi iken fevtolan Mahmûd Beğ'ün üsküf ü yünlük ü atların alup bahâlarıyçün on iki bin üç yüz otuz tokuz sikke filori yigirmi tokuz buçuk Osmânî akça virüp ba'dehû zikrolunan üsküf ü yünlük ü atlar Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek emrüm olmağın gelüp Hızâne-i Âmirem'e teslim olunmağın müşârun-ileyh virdüğü filorisin taleb itmeğın Mısır Hazînesi'nden virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyh müteveffâ-i müşârun-ileyhün muhallefâtından aldığı üsküf ü yünlük ü atlar için virdüğü filoriyi Hazîne-i Mısır'dan virüp teslim eylesin.

Yazıldı.

Husâm Re'îs'e virildi. Fî 4 Ca.

2353

Gelibolı kâdisına hüküm ki:

Koğrı dağında Topcu Mehmed'in eşyalarını gasbeden isimleri yazılı kişilerin mahallinde siyaset olunması.

Sen ki Gelibolı kâdisısın, sûret-i sicil gönderüp; "İslâm bin Yûsuf ve Mehmed bin Mustafâ ve Eymir bin Mustafâ ve Çalabvirdi bin Turmuş ve Nasûh bin Aydın nâm kimesneler Koğrı tağında Topcu Mehmed nâm kimesneyi basup esbâbın gâret eyledüklerin" i'lâm eyleyüp kâdî-askerüm tarafından Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzulundukda beş neferine dahı siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr itmeyüp emrüm üzre mezbûr Topcu Mehmed'i basup ebâbın gâret eyleyen zikrolunan beş nefer kimesnelere mahallinde siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresin.

2354

Mısır beylerbeyinin, Vezir Sinan Paşa'nın Yemen mühimmi hususunda yaptığı hazırlıklara yardımcı olması ve Sinan Paşa Yemen'e hareket ettikten sonra da gönderilen kulların o tarafta eğlenmesi lâzım gelirse gerekli olan mevâcibleri ile zahirelerini göndermesi; Mısır'a gönderilen beş kıta gemi kerestesiyle gemi yapılması; Yemen Beylerbeyi Osman Paşa ile gidenlerin Muharrem ayına kadar olan mevâciblerinin verildiği; ayrıca, gönderilen yeniçeriler için develer tedarik olunması.

Yazıldı.

Erdoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî 5 Cumâ[de]'l-ûlâ

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Vezîrüm Sinân Paşa'ya hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Yemen'e alup gidecek iki-üç bin mikdârı asker eger Mısır askerinden, kifâyet itmez ise yarar kul-karındaşımdan ve kul-oğullarımdan ve sâyir yarar yiğitlerden kifâyet mikdârı âdem yazup tekâmîl eyleyüp ve andan mâ'adâ Yemen mühimmine müte'allik olan umûrî Yemen'e teveccüh idinceye değin vech ü münâsib gördüğün üzere sen tedârük eyleyüp Mısır beğlerbeğisi geldükden sonra eğlenmeyüp mu'accelen çıkmak ardınca olasın." diyü fermân olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzere müşârun-ileyh Yemen'e teveccüh idinceye değin vâkı' olan mühimmât-ı umûrî müşârun-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzere tedârük ü ihzâr etmek bâbında gereği gibi mu'âvenet eyleyüp mu'accelen itmâma irişdürüp bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmeyüp tamâm inkıyâd üzere olup bir husûsda kusûr u noksân komayup ber-vech-i isti'câl tedârük ü ihzâr eylesin ve bile giden kullar ol cânibde eğlenmek lâzım gelürse vâkı' olan mevâcibleriyle lâzım olan zahirelerini ale't-tevâlî tedârük ü irsâl eylemekden hâlf olmayasın ve gönderilen beş kıt'a gemi kerestelerini dahı kadırga mı yapmak münâsibdür, yohsa çekdürür at gemileri mi yapılmak evlâdur; kankısı münâsib ise mu'accelen itmâma irişdürmek ardınca olasın. Bi'l-cümle zikrolunan husûslar ehemmi-i umûrdandur; müşârun-ileyh vezîrüm vech ü münâsib gördüğü üzere tedârük idüp ve mûmâ-ileyh Yemen'e müteveccih oldukdan sonra dahı gönderilecek eger ulûfe husûsıdır ve eger zahîre tedârüküdür; bi'z-zât mukayyed olup aslâ vü kat'â müsâhele olunmayup bezl-i makdûr eylesin ve Yemen Beğlerbeğisi Osmân dâme ikbâlühû ile gidenlerin gelecek Muharrem'e değin mevâcibleri virilmişdür. Eger müşârun-ileyh Osmân dâme ikbâlühû ile ve eger Vezîrüm Sinân Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû ile gidenler şöyle ki; eğlenmek lâzım gele, zahîrelerin "eski mahsûl" ve "yeni mahsûl" dimeyüp ale't-tevâlî i[r]sâl eyleyüp ve lâzım olan mevâciblerin dahı gönderesin ve irsâl olunan yeniçeri kullarımın develerin tedârük idesin.

2355

Mısır'da Said vilâyetinde, zimmetindeki mâl-ı mirî ve galleyi vermemekte direnen Ömeroğulları'ndan Ali'nin üzerine, yine Ömeroğulları'ndan Yunus'un gönderilerek avenesinin dağıtılıp altın ve gümüşlerinin Mısır Hazinesi'ne teslim olunarak Yunus'un Şeyhülarap yapıldığına dair Vezir Sinan Paşa'nın gönderdiği mektubun alındığı; adı geçen Yunus'a halka zulmetmemesi yolunda tenbihte bulunulması; ayrıca Monla Ağa'nın da teftiş olunmak üzere Şam'a gönderilmesi.

Yazıldı.

Hı.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "emvâl-i mîrînün ve an bâra gelecek gallâtun cem' u tahsîline mübâşeret idüp ekser gallât vilâyet-i Sa'îd'de olan Evlâd-ı Ömer'den Alî iltizâmında olup uhdesinde olan gılâl-i hâssa [vü] emvâl-i mîrîden zimmetinde olan bakâyâyı talep için havâleler gönderilüp aslâ bir habbe almağa imkân olmaduğın ve cüsûr ü kanâtıra olan naksın ve emvâl-i mîrîye ve gılâle gadr ü hasâret ve emr-i şerîfüm mücebince elegetürilmeğe sa'yolunup Evlâd-ı Ömer'ün yararlarından Yûnus nâm kimesne ma'an gemi ile gönderilüp mültezim-i mezbûr sâkin olduğu Hurme (?) nâm kasabaya varduklarında ısyânın setridüp hufyeten zırhın giyüp ve kılıcın kuşanup yarağı ile mükemmel bin âdeme karîb kimesne ile üzerine gelüp bunlar dahı yarakların alup otuz-kırk âdemlerin katlidüp mezbûr mecrûh bir-kaç Arab ile firâr eyledüğün ve mezbûr Yûnus'a kaftânın giydürilüp şeyhu'l-Arab olmağın Urbân-ı usât perâkende olup vilâyet muntazamü'l-hâl olduğın ve müfsid-i mezbûrun dört bin iki yüz yigirmi yedi sikke filori ve dört yüz toksan yedi buçuk dirhem altın ve bin altı yüz yigirmi dirhem gümüşü Hazîne-i Mısır'a teslim olunduğın" bildürüp bâkî her ne ki, dinilmiş ise mufassalen Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîrüm'e arzolunup ılm-i şerîfüm muhît olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr Yûnus'a gereği gibi istimâlet viresin ki, tamâm adâlet üzre olup kadîmden ol diyârda cârî olan âdet ü kânûn üzre mîrîye âyid olan gılâl ü emvâlden ziyâde re'âyâ tâyifesinden nesne almayup cüsûr ü kanâtîrun ta'mîr ü termîminde ve bi'l-cümle vilâyetün ma'mûr u âbâdân olmasında ve re'âyâ vü berâyânun refâhiyyet ü itmînânında gereği gibi mücidd ü merdâne olup sa'y ü ikdâm üzre ola ve müfsid-i mezbûrî dahı mümkün olduğu üzre elegetürüp hakkından gelmeğe envâ'-ı mesâ'-î-i cemîlenüz vücûda getüresiz ve; "Şeyh Îsâ emr-i şerîfüm üzre Rodos'a sürilmek için yarar âdemlere koşu[ı]up gönderildiğün" bildürmüşsin; ma'lûm-ı şerîfüm oldu. İmdi; Monlâ Ağa'yı dahı emr-i sâbikum mücebince kayd [ü] bend ile yarar âdemlere koşup Şâm'a gönderesin ki, sâbıkâ gönderilen emrüm mücebince mahallinde teftiş oluna.

Yemen'e gönderilecek iki-üç bin nefer asker Mısır ve Şam askerlerinden tedarik edilemez ise noksan kalan kısmın kul-karındaşı, kul-oğlu vs. yarar yiğitlerden yazılarak tamamlanması; gerek Yemen gerekse Mısır'a ait işlerle Mısır beylerbeyi gelinceye kadar Sinan Paşa'nın ilgilenip, Mısır beylerbeyi gelince oyalanmadan Yemen'e hareket etmesi.

Yazıldı.

Hi.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Yemen'e uydurması lâzım olan askerden eger iki bin ve eger üç bin neferdür; Mısır askerinden ve Şâm'dan uydurılıp vefâ itmez ise yarar kul-karındaşından ve kul-oğullarından ve sâyir yarar yiğitlerden kifâyet mikdârı âdem yazup tekmîl etmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Mısır askeri vefâ itmez ise emrüm üzre yarar kul-karındaşından ve kul-oğullarından ve sâyir yarar yiğitlerden kifâyet mikdârı âdem yazup lâzım olan mikdâra yitişdüresin. Bu husûs için bir nice def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp Yemen umûrî re'y-i isâbet-ârâna tefvîz olunmuşdur. Bi'l-cümle eger Yemen ahvâlidür ve eger Mısır'a müte'allik gayri umûrdur; Yemen'e tevecüh oluncaya değin vech ü münâsib gördüğün üzre tedârük idüp Mısır beğlerbeğisi Mısır'a vâsıl olduktan sonra eğlenmeyüp mu'accelen çıkmak ardınca olasin ve şimdiye değin müstehikk olanlara birer-ikişer pâre terakkî tevcîh eyledüğün Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîrüm'e arzölunup makbûl-i şerîfüm olmuşdur. Şimden sonra dahı terakkîye müstehikk olanlara dahı vech ü münâsib görüldüğü üzre birer-ikişer pâre terakkî* tevcîh idüp arzidesin; ziyâde vermeyesin ve irsâl olunan yeniçeri kullarum için kifâyet mikdârı tedârük idesin.

Yazıldı.

Paşa hazretlerine gönderilüp anlar dahı Şücâ' nâm kimesneye virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2357

Eski Gedos Şaphâne Mültezimi Aharon tarafından Karahisar-ı Şarkî Şaphânesi'nden oğlu Yasif ile Venedik'e gönderilen ve Covanvay adlı tâcirde rehin bırakılan mirî şabın, Yasif'in İstanbul'da ölümü sebebiyle aradaki anlaşma gereğince mıları yirmi filoriden borca tekabül eden kısmının Covanvay'da alıkonulup kalan kısmının satılarak parasının Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi.

Venedik beğlerine hüküm ki:

Sâbıkâ Gedos Şab-hâne Mültezimi Aharon Yehûdî Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "Bundan akdem Karahısâr-ı Şarkî Şab-hânesi'nün üç bin yüz kintâr mikdârı şabını şartı mûcebine fûrûht etmek için oğlum Yasif ile Venedik'e göndermişidüm. Mezkûr Yasif dahı

zikrolunan şabı Venedik'de Covanvay nâm tâcirden bir mikdâr esbâb alup âyînleri üzre şabı rehin koyup ve akçası edâsına zamân ta'yîn olunup; "Eger zikrolunan zamâna değin alduğı filoriyi virmez ise şabun her bir mıları yığırmişer filori üzre mezbûr Covanvay'un ola." diyü şartolunup âyînleri üzre kazıyye bu vechile olduğına cânibe[y]nden ve şahidlerden dest-hatlar alınup ve birer sûret dahı mezbûr Covanvay'a virilüp sonra Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Kubâd Çavuş vardukda bu husûsa kendüde dest-hatt olduğını Covanvay ikrâr dahı itmişdür. Eyle olsa; oğlum mezbûr Yasif İstanbul'a gelüp mürdolmağla alduğı filori şartolunduğı zamânda esbâbun akçasına gönderilmeyüp kalmışdur. Covanvay'un elinde olan dest-hatlar getürdölüp nazar olunup şartolunduğı üzre zikrolunan şabun her bir mılarını yığırmişer filori hısâbınca virdüğü filori mikdârını Covanvay alıko[y]up andan mâ'adâsı mîrî için fûrûht olunup akçası Hızâne-i Âmire'ye getürdölüp teslîm olunsun." diyü bildürdi. İmdi; zikrolunan şab mîrî şabdur.

Gerekdür ki:

Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a olan ihlâs u ihtisâsınız ve mâbeynde vâkı' olan ahid-nâme mücebince bu bâbda envâ'-ı sa'y-i cemîlinüz zuhûra gelüp mezkûr Covanvay'ı getürdöp elinde olan dest-hatlar taleb olunup âyînünüz üzre dest-hatlar mücebince zikrolunan mîrî şabun her mılarını yığırmişer filoriye olmak üzre deyn mikdârını mezkûr Covanvay'a virilüp mâ'adâsını mîrî için satılup akçasını der-kîse olunup mühürlenüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesiz.

[Yev]mü'l-Erbi'â, (?) fî 3 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsı Mesîh'a virildi. Fî 3 Ca.

2358

Zigetvar Seferi için toplanıp sefer bittikten sonra arttuğı için reâyaya dağıtılan arpanın, tekrar toplanıp Budun beylerbeyi marifetiyle ihtiyacı olan kalelere verilmesi.

Mohaç Beği Mustafâ Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem Sigetvar Seferi vâkı' oldukda asâkir-i nusret-me'ser için cem' olunan arpadan asker avdet itdükde bâkî kalan arpayı fermân-ı hümayûnıla re'âyâya tevzî' u taksîm itmiş idün. Hâlâ ol tevzî' olunan arpa girü cem' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Te'hîr itmeyüp mukaddemâ zikrolunan arpadan re'âyâya ne mikdâr arpa tevzî' olmuş ise girü bî-kusûr cem' u tahsîl idüp der-anbâr eylesin ve sâbıkâ ne mikdâr arpa tevzî' olunup ve hâlâ ne mikdâr arpa cem' olduğın defter idüp dahı Budun beğlerbeğisiyle haberleşüp zahîreye muhtâc olup lâzim ü mühimm olup kal'alara müşârun-ileyh ma'rifeti ile lâzim olduğı mikdârı viresin.

2359

Aydos kazası Ilıca köyünde mütemekkin Yeniçeri Mehmed'in bir cariyesini ayartıp tecavüz ettiğini ikrar eden Yani adlı zimmînin Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilen sicil sûreti zâyi olduğundan yenisinin gönderilmesi ve Yani'nin hapiste tutulup gelecek emre göre hareket edilmesi.

Yazıldı.

Yeniçeriler muhızırına virildi. Fî 3 Ca., sene: 976

Aydos kâdisına hüküm ki:

Hâliyâ kazâ-i mezbûra tâbi' Ilıca nâm karyede mütemekkin olan Mehmed nâm yeniçerinün Yani nâm zimmî bir câriyesin ayardup; "Mezbûreye fi'l-i şenî' itdüm." diyü ikrâr itdüğü sicill olunup sûret-i sicillini Dergâh-ı Mu'allâm'a getürdükde zâyî' olmağın husûs-ı mezbûrun girü sicill-i mahfûzdan sıhhati üzre sûreti virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr dahı mukaddemâ ol husûs ne vechile ikrâr idüp sicill olunmuş ise aslından sûretin sıhhati üzre ihrâc idüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve mezbûr zimmîyi dahı habsden itlâk itmeyesin ki, sonra mezbûr hakkında emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

Yazıldı.

Çanad Beği Kethudâsı Velî'ye virildi. Fî 4 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2360

Çanad Sancakbeyi İskender Bey güherçile kazanlarını kaynatmak için gerekli odunların Şura nehrinden geçirilerek getirildiğini, ancak Hodnek köyü yakınındaki köprü yıkık olduğundan odun arabalarının geçişinde sıkıntı çekildiğini bildirdiğinden, belirtilen yerde köprü yapılmasının münasip olup olmadığının tahkik edilerek bildirilmesi.

Tıмышvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Çanad Sancağı Beği İskender dâme izzühû âdem gönderüp; "güherçile mühimmi için tedârûki fermân olunan odunı Şura nâm nehirde geçirilügelüp Hodnek nâm karye kurbinde köprü olup küffâr zamânında münhedim* olup ol zamândan berü harâbe olmağla hâlâ gemi ile geçirilüp iki başı balçıklı su olup araba usretle geçmeğin beş-on araba bir gün ve bir gicede ancak geçüp odun bâbında muzâyaka çekildüğün" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; zikrolunan mahalde köprü binâ olunmak münâsib midür, yohsa âhar tedârûk mi olunur, vech ü münâsib olan nedür; yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Cum'a, (?) fî 5 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

2361

Bire Kadısı Mevlânâ Hasan ve nâiblerinin mahayifini teftiş için varıldığında kaçtıkları bildirilen Muslihuddin ve İshak adlı nâiblerin adı geçen kadıya buldurularak teftiş olunmaları.

Yazıldı.

Arz getüren Mehmed'e virildi. Fî 9 Ca., sene: 976

Haleb beğlerbeğisine ve Haleb ve Sermîn kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Bîre Kâdîsı Mevlânâ Hasan'un ve nâyiblerinin mahâyîfî teftîşiyçün emr-i şerîfüm üzre kazâ-i mezbûra varıldukda Muslihuddîn ve İshâk nâm nâyibleri gaybet idüp ihzârları mümkün olmayup kâdî-i mezbûr ve Kethudâsı Fâyık ve hâzır olan nâyibleri teftîş olundukda üzerlerine zuhûr iden mevâd sicill olup sûret-i sicilleri Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderildüğü ve şikâyet idenlerin ekseri* ol gaybet iden nâyiblerden şikâyet eyledüğü" i'lâm eyledüğünüz kâdî-askerüm cânibi[n]den arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda kemâ-kân mukayyed olup kâdî-i mezbûrî ihzâr idüp ol vechile gaybet iden nâyiblerin her kande ise mezbûra buldurasız ki, emr-i sâbıkum üzre mezbûrların dahı mahâyîfî teftîş olup zuhûr bulan mâddeleri arzoluna ve illâ mezbûrlara isnâd olunan mevâdda kendü cevâbın virüp fukarânun masâlihı avkolunmaya. Bu bâbda mezbûra aslâ ömr ü bahâne itdürmeyüp emr-i sâbık üzre bu def'a fasl-ı nizâ' eylemeyince olmayasız.

Yazıldı.

2362

Karahısâr sancağı beğine hüküm ki:

Atebe-i Ulyâ çavuşbaşlarından Mahmud ile Kastamonu kadısının, Karahisar sancağında Göğez belinden gelirken gurbet tâifesinin saldırısına uğradıkları bildirildiğinden, durumun tahkik edilmesi ve yolcuları rahatsız edenlerin yakalanıp hapsedilerek durumlarının Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Bundan akdem Atebe-i Ulyâm'da Çavuşbaşı olan Mahmûd dâme izzühû ile Kastamonı kâdîsı Göğez bilinden gelürken yollarına birkaç nefer gurbet* tâyifesi râstgelüp müslimânlar te'addî eyledükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsı onat tettebbu' u tecessüs idüp göresin; fî'l-vâkı' sancağunda tâyife-i mezbûreden kimesne olup âyende vü revendenün yollarına gelüp te'addî eyledükleri vâkı' mıdır, nicedür; tamâm ma'lûm idinüp anun gibi zikrolunan tâyifeden ol vechile müslimânların yollarına inüp te'addî eyledükleri sâbit ü zâhir olanları elegetürüp habsidüp ahvâllerin sıhhati üzre Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâlinde olanlara dahlolunmayup zulm ü hayf olup ve kimesneden ahz ü celb olmakdan ve bî-günâh kimesne tutulup arzolmakdan muhkem hazer eylesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; bâb-ı ikdâmda dakîka fevtitmeyisin.

2363

Yazıldı.

Bengi Çavuş'a virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

Bağdad'da Meşhedeyn-i Şerifeyn'in kubbelerinin tamiri için lâzım olan demirin Kiğı Madeni'nden tedarik edilerek kış gelmeden sâbık Bağdad Beylerbeyi İskender Bey'e ulaştırılması.

Diyârbekir beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Sâbıkâ Bağdâd Beğlerbeğisi İskender *dâme ikbâlühû* Südde-i Sa'adetüm'e mektûb ü defter gönderüp; "Meşhedeyn-i Şerîfeyn âsitânelerinin kubbe-i şerîfeleri meremmâtı mühimmi için yeğseri [esbâbına] yüz men Bağdâdî demür lâzım olduğın" bildürmeğin emrolunan demüri Kiğı Ma'deni'nden tedârük idüp mu'accelen Bağdâd'a ulaşturmak bâbında Mâliyye cânibi[n]den size mufassal hükm-i hümayûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, fermân olunan yüz men demüri Mâliyye cânibi[n]den gönderilen hükm-i hümayûnum mücebince mu'accelen Kiğı Ma'deni'nden tedârük idüp kış irişmeden vakti ile müşârun-ileyhe îsâl eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'-î-i cemîle vücûda getüresin.

Yazıldı.

Kapukethudâsına virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

2364

Şehzâde Murad, Hamidili sancağı sipahilerinden Ali'nin asılsız iddialar yüzünden tîmarının alındığını ve bazı mallarının telef olduğunu bildirdiğinden, toprak kadısı marifetiyle durumun tahkik edilerek neticenin arzedilmesi.

Lalaya hüküm ki:

Hâliyâ ferzend-i erc-mend oğlum Murâd *tâle bakâhü* Südde-i Sa'adetüm'e mektûb gönderüp; "Hamîdili sancağı sipâhîlerinden Alî'nün karındaşı ile mîrâs husûsında nizâ'ları olup hılâf-ı vâkı' ba'zı töhmet isnâd olunmağla tîmarı alınup ve ba'zı mâlî telef olduğın" bildürüp; "şer'le teftîş olunup ahvâli görölüp fi'l-vâkı' hılâf-ı vâkı' töhmet isnâd olunmağla tîmarı alınmış ise girü mukarrer olmak" bâbında hükm-i şerîfüm virilmek recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı toprak kâdîsı ma'rifeti ile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' isnâd olunan husûs üzerine şer'le sâbit olmayup hılâf-ı vâkı' töhmet isnâd olunmağla mı alınmışdır, nicedür, ne makûle nesne isnâd olunmuşdur, aslı nedür; tamâm hakîkati ile ma'lûm idinüp dahı vukû'ı üzre yazup bildüresin.

2365

Boğdan Voyvodası Boğdan, Leh kralının adamı Laçki'nin Boğdanlı beyleri yanına topladığı ve Nemçe kralı ile sulh olmazsa Nemçe kralının yardımıyla Boğdan üzerine yürümeyi planladığını bildirdiğinden, Laçki Boğdan üzerine yürüyecek olursa Silistre, Akkirman ve Niğbolu beylerinin Boğdan voyvodasına yardım etmeleri.

Yazıldı.

Silistre beğine hüküm ki:

Boğdan* Voyvodası Boğdan Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Leyh kralına tâbi' olan Laçki nâm mel'ûn bi'l-fi'l Nemçe vilâyetinde Boğdan Petre beğlerin yanına cem' idüp Nemçe kralı ile sulh u salâh olmazsa Nemçe kralı mu'âveneti ile Boğdan üzerine yöriyüp andan Memâlik-i Mahrûse mazarratı tedâ[rü]kinde oldukların" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh voyvoda taraflarına göz-kulak tutup anun gibi müfsid-i mezbûr hareket idüp Boğdan vilâyetine mazarrat kasdına yöriyüp fesâd eylemelü olursa tevakkuf eylemeyüp müşârun-ileyh voyvoda senden mu'âvenet taleb eyledükde haberleşüp mahall iktizâ itdüğüne göre a'dânun def' u ref'ında envâ'-ı ikdâm u ihtimâmın vücûda getüresin.

Yazıldı.

Bir sûreti, Akkirman beğine.

Yazıldı.

Bir sûreti, Niğbolu beğine.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2366

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Amasya Sancakbeyi İlyas Bey kendisi Salt-ı Aclun beyi iken Selhad Sancakbeyi Kansu'nun âsi Arap tâifesini tahrik ederek evini bastırıp, her şeyi gasbettirip, otuz adamını katlettirdiğini bildirdiğinden, Kansu'nun ele geçirilip hapsedilerek İlyas Bey ve varsa diğer davacıları ile olan davalarının görülmesi ve neticesinin bildirilmesi.

Amâsiyye Beği İlyâs dâme izzühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ Salt-ı Aclûn Beği iken Selhad Sancağı Beği Kansu dâme izzühû âsî Arab tâyifesin müşârun-ileyh[i] basup esbâb u emvâlin gâret eylemege* tahrîk eylemeğin âsî Arab müşârun-ileyhi basup esbâbların ve cümle mâ-melekin gâret idüp ve otuz nefer âdemin katlidüp envâ'-ı fesâda bâ'ıs olduğın" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh Kansu'yı hufyeten hüsn-i tedârûkle elegetürüp

habseyleyüp dahı eger müşârun-ileyh ve eger gayri hakk da'vâ idenler ile berâber idüp kâdî ma'rifeti ile bir def'a şer'le sorılup faslolmayup on beş yıl terkolmayan da'vâların ber-mûceb-i şer'-ı şerîf teftîş eyleyüp göresin; üzer[in]e bi-hasebi's-şer' sâbit olan hukûkî ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra üzerinde ne makûle hukûk sâbit olup ve kime ne alıvirilüp ve sâyir zulm ü te'addîsi ve usât-ı Arab'ı tahrîk husûsın ve bi'l-cümle her ne asıl mevad sâbit olursa mufassal ü meşrûh yazup arzeyleyesin ve müşârun-ileyhi habsden ıtlâk eylemeyesin ki, sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel eyleyesin.

Yazıldı.

Mahmûd Çavuş âdemisi Mustafâ'ya virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

2367

Şâm beğlerbeğisine ve Kudüs-i Şerîf ve Gazze ve Rakka ve Safed

Hürrem Sultan'ın Kudüs, Gazze, Rakka ve Safed kazalarındaki vakıflarının tevliyetinin Mahmud Çavuş'a verildiği; eski Mütevellî Abdülkerim'in dönemine ait muhasebesinin görülerek zimmetinde sâbit olacak vakıf mallarının tahsil edilmesi.

kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ merhûm[e] vâlid[e]mün taht-ı kazânuzda olan evkâfına Mütevellî olan Abdülkerim'den tevliyet alınup Haleb Hazînesi'nden Mahmûd Çavuş *zîde kadruhûya* virilmişdür. Mezbûr Abdülkerim'ün zamân-ı tevliyetinden muhâsebesi görölüp mâl-ı vakf tahsîl olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyh mütevellî ne mikdâr tereke bey' eylemiş ise bi'l-cümle bir def'a şer'le faslolmayan mevâddı şer'le görüp zimmetinde ne mikdâr mâl-ı vakf sâbit ü zâhir olursa şer'le sübût buldukdan sonra hükmidüp vakf içün alıvirüp ahvâli şer'le görölüp bertaraf olmadın bir cânibe gitmeyüp şer'le kefil taleb olunması lâzım gelüp kefil taleb eyleyüp hılâf-ı şer' kimesneye iş itdürmeyesiz; muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Mahmûd Çavuş âdemisi Mustafâ'ya virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

2368

Bağdâd beğlerbeğisine ve Bağdâd defterdârına hüküm ki:

Bağdad'daki Meşhedeyn-i Şerifeyn'in kubbelerinin tamiri için ihtiyaç duyulan demirin gönderilmesi için Diyarbakır beylerbeyi ve defterdarına, çam ağaçlarının tedariki için de Haleb defterdarına hükümler yazıldığı; söz konusu malzemelerin getirtilerek kubbenin tamirinin yaptırılması.

Sâbıkâ Bağdâd Beğlerbeğisi İskender *dâme ikbâlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Meşhedeyn-i Şerîfe[y]n'ün kubbe-i şerîfeleri mühimmâtı içün Birecik cânibinden üç yüzden ziyâde çam ağaçları lâzım olup yüz kıt'ası tokuz buçuk zirâ'-ı Haleb ola, mâ'adâsı tokuz ola ve yeğseri esbâbına yüz men Bağdâdî demür lâzım olduğın" bildürmeğın zikrolunan çam ağaçları Birecik cânibinden tedârük olunup gönderilmek bâbında Haleb defterdârına ve

demür Kiğı Ma'deni'nden tedârük olunup gönderilmek için Diyârbekir beğlerbeğisine ve defterdârına Mâliyye cânibi[n]den mufassal ahkâm-ı şerîfe yazılup mu'accelen iriştürmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan çam ağaçların ve demüri taleb idüp getürdüp dahı Mâliyye cânibi[n]den gönderilen hükm-i hümayûnum mücebine kubbe-i şerifenün ta'mîr ü termîme muhtâc olan yirlerin vech ü münâsib görüldüğü üzre ber-vech-i isti'câl istihkâm üzre ta'mîr ü termîm itdürüp itmâma iriştüresiz ve ne vechile tedârük idüp nice olduğın yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz ve isrâf u itlâfdan ictinâb eyleyesiz.

Yazıldı.

Mezbûra virildi.

2369

Mısır'a varınca yol üzerinde olan kâdîlara hüküm ki:

Mısır'a gitmekte olan Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Ali Çavuş ve Erdoğan Kethüda ile hizmetkârlarına uğradıkları kazalarda yarar atlar tedarik edilmesi.

Hâlâ Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Alî Çavuş'ı ve iki nefer hıdmetkârı ve Erdoğan Kethudâ iki nefer hıdmetkârlarıyla vusûl buldukda, yarar bârgîr tedârük olunmak için hüküm.

Yazıldı.

Hı.

2370

Ve Vezîr Sinân Paşa'ya dahı; "Alî Çavuş'ı ol taraflarda istihdâm

Vezîr Sinan Paşa'nın, İstanbul'dan gönderilen Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Ali Çavuş'u o tarafta istihdam ettirmesi.

itdüresin." diyü.

Yazıldı.

Mahmûd Çavuş âdemisi Mustafâ'ya virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

2371

Haleb defterdârına hüküm ki:

Bağdad'daki Meşhedeyn-i Şerifeyn'in kubbesinin tamiri için gerekli olan ahşap malzemenin Birecik taraflarındaki çam ağaçlarından temin edilip Birecik İskeleyi'nden gemilerle Bağdad beylerbeyine gönderilmesi.

Bağdâd beğlerbeğisi Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb ü defter gönderüp; "Meşhedeyn-i Şerifeyn âsitânelerinin meremmete muhtâc yirleri olup termîmi için mukaddemâ arzolandukda; "Mütevelli'yi getürdüp arza muhtâc olanı arzidesin." diyü emrolunmağın bi'z-zât varup yoklayup kubbe-i şerîf zirâ'a alınup ve defter olunup meremmete muhtâc olan kubbe-i şerîfun üsti is[tî]hkâm için (——) binâ olunup lâkin çûb-kârî olmağla mürûr-ı

zamân ile hâlâ ol ağaclar pûsîde olup ba‘de-zamânin alınup kubbe-i şerîf üzerine düşüp küllî darbidüp kubbe-i şerîfe bir zarar olmak havfından sökilüp kaldurulup ve Birecik cânibinden fermân-ı şerîf ile üç yüzden ziyâde çam ağacı getürdilüp girü muhkem tedârûkle onat vechile binâ olunmağa küll[î] harc gitmeyüp ancak bin altun mikdârı kâfi olup ve zikrolunan üç yüzün yüz kıt‘ası tokuzar buçuk zirâ‘-ı Haleb ola, mâ‘adâsı tokuz ola; anlarun dahı ba‘zı kalın elvâh* ağaclar olup irsâl olması lâzım olmışdur." diyü bildürmeğin imdi; lâzım olan çam ağacların ol câniblerde bulunan yirlerden tedârûk idüp Birecik İskelesi'nd[e] gemilere tahmîl idüp müşârun-ileyh beğlerbeği *dâme ikbâlühûya* göndermek için Mâliyye cânibinden mufassal hükm-i hümayûnum yazılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp kış mevsimi irişmedin Mâliyye cânibinden gönderilen hükm-i şerîfüm mücebince lâzım olan elvâhı ol câniblerde bulunan çam ağaclarından tedârûk idüp kesdürüp ve yondurup mu‘accelen Birecik İskelesi'nde gemilere tahmîl itdürüp mu‘accelen müşârun-ileyhe gönderesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i mühimmâtındandır; gereği gibi mukayyed olup kış irişmedin irişdirmek ardınca olasin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 6 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 7 Ca., sene: 976

2372

Beç kralı, ahidnâme-i hümayûna aykırı olarak serhad beyleri ile sâir askerlerin zulüm ve teaddi ettiklerini bildirdiğinden, durumun tahkik edilmesi; ayrıca dil bilir ve defter okur bir kişi tayin edilerek sınır hususunun deftere göre tayin ve tespit edilmesi.

Budun beğlerbeğisine:

Hâliyâ Beç kralı Dergâh-ı Mu‘allâm'a mektûb gönderüp; "serhad beğleri ve sâyir asker halkı barışıklık olduktan sonra ahid-nâme-i hümayûna mugâyir te‘addî olunduğın" i‘lâm itdüğü ecilden gönderdüğü kazâyânun sûreti ihrâc olunup gönderildi ve; "ol canibe gönderilen defteri okur kimesne olmayup sınır ahvâli bertaraf olmaduğın ve ol husûs için yarar âdem ta‘yîn eyledüğün" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gönderilen kazıyyelere nazar idüp fî'l-vâkı‘ arzolunduğı üzre ahde muhâlif beğler ve gayri kimesneler zulm ü te‘addîler itmişler midür; onat vechile görüp ve dil bilür ve defter okur bir muslih âdem ta‘yîn idüp sınır husûsın defter mücebince temyîz ü ta‘yîn idüp sulh u salâha mugâyir kimesneye iş itdürmeyesin; muhtâc-ı arz olanı arzeyeleyesin.

2373

Gösterilen ihtiyaç üzerine Budun'da otuz sipahinin daha çavuş yapılmasına izin verildiği.

Yazıldı.

Hi.

Ve Budun beğlerbeğisine:

Hâliyâ; "elli nefer defterlü çavuş olup memâlik çoğalup ve mîrî hıdmete yitişilmeyüp muzâyaka çekdüğün" bildürüp; "otuz nefer sipâhî dahı çavuş olmasın" recâ idüp mektûbı ile i'lâm eylemeğün otuz nefer çavuş dahı olmak için hüküm-i şerîf virilmişdür.

Yazıldı.

Hâcî Murâd'a virildi.

2374

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Medine Sancakbeyi Yahya Bey'in Südde-i Saâdet'e gelmesine izin verildiği.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Medîne Sancağı Beği olan kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Yahyâ dâme izzühû'nun yarar u ehl-i vukûf olduğın ve Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek murâd idindüğün" bildürdüğün ecilden ol bâbda müşârun-ileyhe hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Murâd idindüğün zamânda Atebe-i Ulyâm'a gelesin." diyü emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûmâ-ileyhi murâd idindüğü zamânda emvâl ü esbâbıyla Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Hi.

2375

Cezayir-i Garb'da Medîne Sancağı Beği Yahyâ Beğ'e hüküm ki:

Bkz. hkm. 2374.

Hâliyâ emîru'l-ümerâ'î'l-kirâm Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi Alî dâme ikbâlühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "senün sadâkat ü istikâmetün ve yarar u ehl-i vukûf olup Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek murâd idindüğün" bildürmeğün **buyurdum ki:**

Murâd idindüğün zamânda Atebe-i Ulyâm'a gelüp gidesin. Bu bâbda müşârun-ileyhe dahı hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür.

Yazıldı.

2376

İstanbul'dan Edirne'ye varınca yol üzerinde olan kâdîlara hüküm ki:

Edirne'de yapılacak câmide istihdam edilmek üzere gönderilen mirî keferenin zahire, araba vs. ihtiyaclarının tedarik edilmesi.

Hâliyâ mahmiyye-i Edirne'de binâ olunmak emrolunan câmi'-ı şerîf binâsına istih[d]âm

içün gönderilen mîrî keferenün zahîreleri tedârük olunmak lâzîm ü mühîmm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrlar her kankınızın taht-ı kazâsına dâhîl olursa lâzîm olan zahîrelerin akçalarıyla tedârük idüp muzâyaka çekdürmeyüp ve mezkûrlardan haste olanlara araba ve sâyir lâzîm olanı tedârük idüp avk u te'hîr itdürmeysesiz ki, varup emrolunan binâda hıdmetde olalar.

Yazıldı.

Mezbûr Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 6 Ca., sene: 976

2377

Ölen eski Eflak Voyvodası Petre'nin bazı mahallerde gömülü olduğu bildirilen mallarının Eflak voyvodası, Mehmed Çavuş ve Ruscuk kadısı tarafından araştırılması ve bulunan malların Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Ruscuk kâdîsına hüküm ki:

Mukaddemâ Eflak* Voyvodası olup fevtolan Petre Voyvoda'nun ba'zı mahalde medfûn mâlî olduğu istimâ' olunmağın bi'z-zât varup mazınna olan mevâzı[']ı Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş'la arayup tettebbu' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mazınna olan mahalleri müşârun-ileyh çavuşumla yoklayup zuhûr bulan mâlî yarar âdemler ile ve kifâyet mikdârı hısâr-eriyle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin. Bu husûs içün Eflak voyvodasına dahî hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür; te'hîr olunmayup emrüm üzre varup zikrolunan mahalleri yoklayup medfûn olan mâlî zuhûra getürmek bâbında mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Eflak voyvodasına.

Yazıldı.

Palu hâkimi kethudâsına virildi. Fî 6 Ca., sene: 976

2378

Reâya ve aşireti yoldan çıkararak Cezâyir Seferi'ne tayin olunan piyade ve tüfekçilerden bazılarının kaçmalarına sebep oldukları bildirilen Palu Hâkimi Hüseyin Bey'in kardeşi Hamza ve oğlu Rüstem'e rahat durmaları hususunda tenbihte bulunulması; buna rağmen fesadda ısrar edenlerin ve taraftarlarının Rumeli'ne sürülmek üzere isimlerinin Südde-i Saâdet'e arzedilmesi.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Şâhruh ve Bayındır dâme izzühümâ ile Südde-i Sa'âdetüm'e mektûblar gönderüp; "Palu Hâkimi olan iftîhârul-ümerâ'i'l-kirâm Hüseyin dâme ulüvvühûnun karındaşı Hamza ve oğlu

Rüstem re'âyâ vü aşîretine iğvâ virüp tahrîk itmekle hüsn-i zindegânelerine mâni' olup ve emr-i şerîf mücebince Cezâyir Seferi'ne ta'yîn olunan piyâde vü tüfenkeiler bi't-tamâm gittükde mezbûrân Hamza ve Rüstem tahrîkiyle bir mikdârı gaybet idüp ve müşârun-ileyh Hüseyin *dâme ulüvvühûn*un mezbûr Hamza ile olan da'vâsı görilmek için meclis-i şer'a da'vet olundukda itâ'at itmeyüp ifsâddan hâlî olmadukların" bildürmüşsin. İmdi; mukaddemâ dahı mezbûr Rüstem'ün fesâd ü şenâ'at üzre olduğu arzolandukda Rûmili'ne sürilmek için emr-i şerîf gönderilmiş iken hâliyâ girü kendü hâlinde olmayup re'âyâ vü aşîreti idlâl itmeğe bâ'ıs nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, eger mezbûrân Rüstem ve Hamza'dur ve eger sâyir fesâd ü şenâ'at üzre olanlar her kim ise gereği gibi muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki, her biri kendü hâlinde olup re'âyâ vü aşâyiri idlâl itmeyüp memleket ü vilâyete ihtilâl virmeyeler. Ba'de't-tenbîh eslemeyecek olurlar ise eger mezkûrân Rüstem ve Hamza'dur ve eger sâyir fesâd ü şenâ'at üzre olanlardır; ismi ve resimleriyle yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesin ki, tevâbi' u levâhıklarıyla Rûmili'ne sürile.

Yazıldı.

Çavuşbaşına virildi. Fî 9

Ferhâd Çavuş ta'yîn olundu.

2379

Padişahın av için Çorlu ve Silivri taraflarına gitme ihtimali olduğundan gerektiğinde talep olunmak üzere bu kazalardaki halkın kendi ihtiyaçlarına yetecek kadarı ayrıldıktan sonra ellerinde kalan zahirenin, miktarı defter edilerek kendi evlerinde muhafaza ettirilmesi.

Çorlu kâdisına hüküm ki:

İnşâ'a'llâhü'l-E'azz yümn ü ikbâl ve sa'âdet ü iclâl ile ol taraflara şikâr-ı behcet-âsâr için teveccüh olunmak ihtimâli vardır. Eyle olsa; şimdiden zahîre tedârük ü ihzâr olunmak lâzım ü mühim olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât bu husûsa mukayyed olup taht-ı kazânda zahîresi olan kimesnelere kendülere kifâyet idecek kadar zahîrelerin alıkodukdan sonra bâkîsin ölçdürüp girü kendü evlerinde der-anbâr itdürüp her kimesnenün üzerinde bu minvâl üzre ne mikdâr zahîre olduğın ale'l-ifrâd defter eylesin ki, sonra lâzım oldukda emr-i şerîfüm gönderilüp ol defter mücebince talep oluna. Husûs-ı mezbûr ehemmi mühimmâtındandır; ihmâl ü müsâheleden ve bu bahâne ile celb ü ahz olunmakdan hazer idesin. Şöyle ki; bu bâbda ahz ü celb olduğü istimâ' oluna, özrün makbûl olmayup mu'âkab olman mukarrerdür; ana göre mukayyed olup basîret üzre olasin.

Yazıldı.

Bu sûretde, Silivri kâdisına dahı; zahîre tedârükiyçün hükm-i şerîf.

2380

Tekfurdağı ve Malkara kazalarında reâya veya sipahi, her kimin elinde der-anbar olan ne kadar buğday varsa, İstanbul zahiresi için gönderilecek gemilere yüklenip İstanbul'a gönderilmek üzere, Rodoscuk İskeleyi'ne indirilmesi.

Yazıldı.

Hı.

Pervâne Çavuş'a virildi. Fî 7 Ca.

Tekfurtağı ve Migalkara kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün taht-ı kazânuza tâbî' yirlerde der-anbâr ne mikdâr buğday var ise gemilere tahmîl olunup İstanbul'a gelmek için Rodoscuk İskeleyi'ne indürilmesin emridüp bu bâbda Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından İskender zîde kadruhû mübâşir ta'yîn olunup **buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr itmeyüp mezkûr çavuş mübâşeretiyle taht-ı kazânuzda terekesi olup der-anbâr olan eger re'âyâ vü sipâhî ve gayridür; her kimün terekesi var ise sâhibleri veya vekîlleri ile mahall-i me'mûra gönderesiz ki, mahmiyye-i mezbûreden gemilere gönderilüp alup gemilere tahmîl olunup getirile. Husûs-ı mezbûr mühimmâtdandır; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesesiz ve terekesi olup hılâf-ı emr getürmeyüp te'allül idenleri kimler ise isimleriyle yazup bildüresiz ve her birinüzün taht-ı kazâsından ne mikdâr tereke gönderilüp gemilere virildüğin yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Kethudâsı Ferruh'a virildi. Fî 9 Ca., sene: 976

2381

Haleb Tîmârları Defterdârı olup vilâyet-i mezbûreyi tahrîr iden

Haleb vilâyetinin tahriri neticesinde meydana çıkan bir milyon yedi yüz bin akçelik ifrazdan yüz elli bin akçeliğinin hâssa-i hümayûna ayrılıp, kalan kısmın ellerinde hükm-i şerîf olanlarla bilfiil timar ve zeametleri üzerinde olup beylerbeyinden yâfte getirenlere tevzi edilmesi.

Mustafâ'ya hüküm ki:

Hâliyâ vilâyet-i mezbûrenün tahrîri itmâma irişüp zâhir olan on yedi kerre yüz bin akça ifrâzun hâssa-i hümayûnuma yarayan eyüsinden yüz elli bin akçalığı hâssa-i hümayûnum için ta'yîn olunup mâ'adâsı ellerinde emr-i şerîfüm olup müstehıkk olanlara ve ze'âmet ü tîmâr tasarruf idüp bi'l-fi'l ze'âmet ü tîmârları üzerlerinde olup beğlerbeğisinden yâfte îrâd idenlere tevzî' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm mücebince zikrolunan ifrâzun hâssa-i hümayûnuma yarayan yüz elli^H bin akçalığı hâssa-i hümayûnum için ta'yîn eyleyüp mâ'adâsın ellerinde emr-i şerîfüm olanlara müstehıkk oldukları üzre ve ze'âmet ü tîmâr tasarruf idüp ze'âmet ü tîmârları bi'l-fi'l üzerlerinde olup beğlerbeğiden yâfte îrâd idenlere tevzî' eyleyüp tezkiresin

viresin.

^H Metinde "iki yüz" şeklindedir.

Yazıldı.

Mezbûr Ferruh'a virildi. Fî 9 Ca., sene: 976

2382

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Tahriri biten Haleb vilâyetinin tevzii emrolunduğundan, timar ve zeamet tasarruf edip bilfiil timar ve zeameti üzerinde olan züamâ ve sipahilere yâftelerinin verilmesi.

Bundan akdem beğlerbeğliğünde vâkı‘ olan sancaklarda fermân-ı hümayûnumla tahrîr olunup hâliyâ itmâma irişdüğü arzolunmağın tevzî‘ olunmak emrolup zü‘amâ vü sipâhîlere âdet-i kadîme üzre yâfteleri virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan sancaklarda ze‘âmet ü tîmâr tasarruf idüp ze‘âmet ü tîmârları bi'l-fi‘l üzerlerinde olanları kaydlarından görüp yâftelerin viresin ki, ana göre varup tahrîr-i cedîdden tezkirelerin alup dahı berâtların ihrâc ideler.

Yazıldı.

Fî 19 Rebî‘u'l-âhır, sene: 976

2383

Kapudân paşa[ya]; "Gelüp gidesin." diyü emr-i şerîf irsâl

Kaptan Paşa'ya "gelip gidesin" diye emr-i şerif gönderildiği.

olunmuşdur.

[Yev]mü'l-Cum‘a, 6 Ca.

Yazıldı.

Pervâne Çavuş'a. Fî 7 Ca., sene: 976

2384

Mihaliç ve Aydıncık ve Biga kâdîlarına hüküm ki:

Mihaliç, Aydıncık ve Biga kazalarında ne kadar der-mahzen tereke varsa İstanbul zahiresi için varan gemiler tarafından alınmak üzere yalılara indirilmesi.

Taht-ı kazânuzda ne mikdâr der-mahzen tereke var ise yalılara indürilüp İstanbul zahîresiyçün varan gemilere tahmîl olunmasın emridüp bu bâbda Bostân Çavuş mübâşir ta‘yîn olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp mezkûr çavuşum mübâşeretiyle görüp taht-ı kazânuzda ne mikdâr der-mahzen tereke var ise sâhibleri veyâ [ve]kîlleri ile emn üzre yalılara indürdesiz ki, mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün varan gemilere alınıp sâhiblerine ticâret ve mahrûse-i

mezbûrenün zahîresine si‘at hâsıl ola. Zahîre husûsı mühimmâtdandır; bulunan tereke eger sipâhînün ve gayrındır; her kimün olursa te‘allül itdürmeyüp yalılara indürelər. Eslemeyenleri yazup bildüresiz ve her birinüzün taht-ı kazâsından ne mikdâr tereke gönderilüp virildüğin yazup bildüresiz ve bu bahâne ile kimesneden celb ü ahz olmakdan hazer idesiz.

[Yev]mü's-Sebt, fî 7 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Mütevellî âdemisine virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2385

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hürrem Sultan'ın Kudüs'teki imâretinin mütevellisi, imâretin bazı işleri için eskiden beri yeniçeri istihdam edildiğini bildirerek tekrar yeniçeri istediğinden, eğer eskiden beri imârete lâzım geldikçe yeniçeri gönderilmiş ise nevbet ile yeteri kadar yeniçeri gönderilmesi.

Hâliyâ Kudüs-i Şerîf'de merhûme vâlidemün vâkı‘ olan Imâret-i Âmiresi mütevellîsi Dergâh-ı Mu‘allâm'a âdem gönderüp; "Kadîmden Şâm yeniçerilerinden imâret-i mezbûre mühimmi için kifâyet mikdârı yeniçeri istihdâm olıgelüp girü lâzımdır." diyü yeniçeri taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Şâm yeniçerilerinden imâret-i mezbûreye istihdâm için yeniçeri irsâl olunugelmiş ise kifâyet mikdârı nevbetci tarîkıyla yeniçeri ta‘yîn idüp irsâl eylesin. Ammâ; bu bahâne ile lâzım olmadın yeniçeri istih[d]âm itdürmeyüp lâzım oldukda olıgeldüğü üzre amel eylesin.

Yazıldı.

Ca'fer Kapucı'ya virildi. Fî 8 Ca., sene: 976

2386

Tarhala ve İvrindi kâdîsına hüküm ki:

Resm-i bevvâbân bakâyasını toplarken Tarhala kazasında katledilen Dergâh-ı Muallâ kapıcılarından Köse Ahmed'in emanete konulduğu bildirilen eşyalarıyla tahsil ettiği bakâyanın defter edilip gönderilmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu‘allâm kapucılarından Köse Ahmed nâm kapucı resm-i bevvâbândan olan bâkî cem‘ına irsâl olundukda Tarhala kazâsında katlolunup zikrolunan rüsûmdan cem‘ olunmuş on dört bin akça ile üsküfi ve sâyir esbâbı zabtolunup emânet konulduğu i‘lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müteveffâ-i mezbûrun muhallefâtından eger resm-i bevvâbândur ve eger kendünün üsküfi ve sâyir esbâbıdır; her ne ise defter idüp defteriyle irsâl eyleyüp arzeyelesiz.

2387

Yazıldı.

Mütevelli âdemisine, Mehmed'e virildi. Fî 12 Ca., sene: 976

Hürrem Sultan'ın Kudüs'teki imâreti evkâfının mahsulünün zevâidi İstanbul'a getirileceği zaman Şam yeniçerileri ve Kudüs Kalesi erenlerinden yeterince muhafız tayin edilmesi ve güzergâh üzerindeki sancak beylerinin de kendi bölgelerinde yol güvenliğini sağlamaları.

Şâm beğlerbeğisine ve Şâm'dan mahmiyye-i İstanbul'a gelince yol üzerinde olan sancakbeğlerine hüküm ki:

Merhûme vâlidemün Kudüs-i Şerîf'de vâkı' olan Imâret-i Âmire[si] Evkâfı mahsûlinden zevâyidi Südde-i Sa'âdetüm'e gelmelü oldukda Şâm yeniçerilerinden ve Kudüs-i Şerîf Kal'ası erenlerinden kifâyet mikdârı âdem ta'yîn olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi mütevelli mâl-ı vakfdan hâsıl olan zevâyidi Dergâh-ı Mu'allâm'a getürmelü oldukda yeniçeriden ve hısâr-erenlerinden kifâyet mikdârı âdem koyup ve siz ki sancakbeğlerisiz, mâl-ı vakf ile mütevelli-i mezbûr sancağınuz u uğradukda mahûf u muhâtara olan yirlerde sancağınız sipâhîlerinden kifâyet mikdârı sipâhî ta'yîn eyleyüp emîn ü sâlim birbirinüze ulaştırınız.

Yazıldı.

2388

Kudüs-i Şerîf kâdisına hüküm ki:

Kudüs'teki Hürrem Sultan Evkâfı'na ait mahlûl cihetlerin mütevelli marifetiyle tevcih olunması.

Hâliyâ Kudüs-i Şerîf'de merhûme vâlidemün evkâfı mütevelli Dergâh-ı Mu'allâm'a âdem gönderüp; "bundan akdem mütevelli olanlara evkâf-ı mezbûreden cihet tasarruf idenlerden biri fevtolup veyâ ma'zûl olup âhara virildükde bunun dahı ma'rifeti olup" ol bâbda emr-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, evkâf-ı mezbûreden cihet tasarruf idenlerden biri fevtolup âhara tevcih olundukda mütevelli ma'rifeti ile müstehkına tevcih olup ol bâbda şart-ı vâkıfî üzre amel oluna.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 8 Ca., sene: 976

2389

Reâyadan bazı kimseleri sattığı bildirilen Bedir Bey'in Kethüdası Mir Hasan oğlu Mir Şeyh'in bütün davalarının görülerek, eğer reâyayı sattığı toprak kadısı marifetiyle sâbit olursa satılanların salıverilmesi; bu işi yapanlar sipahi ise hapsedilip arzedilmesi, sipahi değilse şer'an gerekenin yapılması.

Yazıldı.

Âdemisi Nebî'ye virildi. Fî 11 Ca.

Sultân Hüseyin Beğ'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Bedir Beğ'ün Kethudâsı Mîr Hasan oğlu Mîr Şeyh nâm kimesne ehl-i fesâd olup re'âyâ tâyifesinden nicesin satup te'addîler eylemişdür." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrı getürdüp bir def'a faslolmayup on beş yıl geçmeyen da'vâların hakk üzere teftiş idüp göresin; mezkûr kethudâ re'âyâyı satup te'addî eyledüğü sâbit olursa satdurmayup eger satmış ise toprak kâdısı ma'rifeti ile sâbit olduktan sonra salıviresin; hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye iş itdürmeyesin. Ammâ; bu bahâne ile kimesnenün kulına ve câriyesine dahlolunup ahz ü celb olunmakdan hazer idesin. Anun gibi ehl-i fesâd sipâhî tâyifesinden ise habsidüp arzeyelesin; değil ise emr-i şer'-ı kavîm ile âmil olup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2390

Rodos beğine ve kâdısına hüküm ki:

Küre kazasından Hatîp Mehmed'in Rodos'a sürgün edildiği, kendisinin emr-i şerîf olmadan Rodos'tan ayrılmasına veya kaçmasına fırsat verilmemesi.

Küre kazâsından Hatîb Mehmed nâm kimesne Rodos'a sürölüp emrüm olmayınca bu cânibe koyuvirilmemesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr emrüm üzere anda muhkem saklayup emr-i şerîfüm olmadın ıtlâk itmeyesiz. Şöyle ki; mezbûr Hatîb bir tarîkıla halâs ola veyâ gaybet eyleye, özrinüz makbûl olmaz; ana göre tedârük idesiz.

2391

Ankara sancağı yayalarının defter-i cedîdinin gerektiğinde müracaat etmesi için Ankara ve Kütahya sancaklarının tahriri ile görevli Rahîmî'ye gönderildiği; adı geçenin, yayaların tahririne müdahale etmeden tahriri bitirmesi ve tayin olunan birer akçeden fazla alınmaması.

Yazıldı.

Âdemisi Rüstem'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

Kütâhiyye ve Ankara sancakların tahrîr iden Rahîmî'ye hüküm ki:

Hâliyâ Ankara sancağı yayalarının defter-i cedîdi ba'zı husûsa lâzım olursa mürâca'at eylemek için sana gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mürâca'at eylemek lâzım gelen husûslarda zikrolunan deftere mürâca'at idüp ammâ; tâyife-i mezbûre yakında kitâbet olunmuşdur; tahrîri hûsûsına müte'âriz olmayasın ve tahrîri fermân olunan yirleri mu'accelen tahrîr eyleyüp itmâma irişdürmek üze olup ve ta'yîn olunan birer akçadan ziyâde akça alınmakdan hazer eylesesin.

Yazıldı.

Âdemisi Nebî'ye virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

2392

Sultân Hüseyin Beğ'e hüküm ki:

Seydî ve Süleymanî tâifesinden olup Kubâd Bey'in Subaşı Şeyhî'yi katlettikleri bildirilen Musa ve kardeşi Yusuf ile Şükür oğlu Mehmed'in bütün davalarının toprak kadısı marifetiyle görülerek, suçları sâbit bulunanlardan sipahi olanların hapsedilip arzedilmesi, sipahi değiller ise şer'an lâzım gelenin icrası.

Mektûb gönderüp; "Hâliyâ Seydî ve Süleymanî tâyifesinün şerîr ü kuttâ'u't-tarîk* ehl-i fesâdı çokdur. Husûsan Mûsâ ve Yûsuf karındaşı ve Şükür oğlu Mehmed nâm kimesneler ki, Kubâd Beğ kullarının Şeyhî Subaşı'nı katleylemişlerdür. Mezbûrların ihzârı lâzım oldukda mahall-i hâdiseye gelmeyüp nizâ' iderler." diyü bildürüp; mahall-i hâdiseye getirilmesi" bâbında hükm-i şerîfüm virilmesin recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi ehl-i fesâd oldukları mukarrer ise mahall-i hâdiseye getürdülüp bir def'a şer'le faslolmayup on beş yıl mürûr itmeyen mevâddın toprak kâdîsı ma'rifeti ile teftîş idüp göresin; sâbit olursa ehl-i fesâd sipâhî ise habsidüp arzidesin; değil ise ol bâbda şer'le lâzım geleni icrâ idesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 21 Ca., sene: 976

2393

Anatolî beğlerbeğisine hüküm ki:

Bayad ve Bardaklı'dan Eskişehir ve İnönü taraflarına kadar olan bölgede müslümanları rencide ettikleri bildirilen ehl-i fesâdın ele geçirilerek içlerinde sipahi varsa hapsedilip arzedilmesi; sipahi olmayanlardan şer'an siyaset olunması gerekenlerin siyaset olunması, siyaset olunması gerekmeyenlerin ise küreğe konulmak üzere sûret-i sicilleriyle birlikte Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Hâliyâ Bayad ve Bardaklı nâm mevzı'dan Eskişehir'e ve İnönü'ne gelince ol aralıkda

ba'zı ehl-i fesâd zâhir olup müslimânları rencide itmekden hâlî olmadukları i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı toprak kâdîları ma'rifeti ile kemâl-i dikkat ü ihtimâmla muktezâ-yı şer' üzre tefîş ü tefahhus idüp göresin; fî'l-vâkı' ol mahallerde fesâd ü şenâ'at üzre olup müslimânlara zulm ü te'addîleri şer'le sâbit olanları elegetürüp sipâhî olup muhtâc-ı arz olanları isimleri ve resimleri ile yazup arzidesin; sipâhî olmayup bi-hasebi's-şer'î's-şerîf siyâsete müstehikk olanlar hakkında şer'le lâzım geleni icrâ idüp yerine koyup siyâsete müstehikk olmayanların cerîmelerin sicill itdürüp dahı sûret-i sicilleri ile yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe konıla. Bu bâbda tamâm hakk üzre olup bu bahâne ile kendü hâlinde olan kimesnelere hılâf-ı şer' dahlolunup celb ü ahz olmakdan ziyâde hazer idesin.

Yazıldı.

Mezbûr kethudâya virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2394

Silâhdarların Kethüdayeri Sinan Kethüda hacca gitmek için izin istediğinden, o taraftaki işler tamam olduktan sonra gerek kendisine, gerekse hacca gitmek için izin isteyen diğer Dergâh-ı Muallâ kullarına izin verilmesi ve hacdan dönene kadar ulûfelerine dokunulmaması için defterlerine işaret konulması.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ silâhdârlarumun Kethudâları Yiri olan Sinân Kethudâ *zîde kadruhû* Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "hâliyâ tevîk-ı ilâhî karîn-i hâli olup tavâf-ı Beytu'llâhi'l-Harâm ve ziyâret-i [Ra]vza-i Mutahhere-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi's-salâtü ve's-selâm*[a] niyyet eyledüğün" bildürüp ol bâbda icâzet-i hümayûnum taleb itmeğın **buyurdum ki:**

Anun gibi maslahat tamâm olup bertaraf olduktan sonra eger müşârun-ileyhdür ve eger sâyir Dergâh-ı Mu'allâm kullarıdır; hacc-ı şerîfe varmak murâd idenlere icâzet virüp defterlerine işaret itdüresin ki, hacc-ı mebrûrı edâ idüp gelince ulûfelerine dahlolunmaya.

Yazıldı.

Âdemisi Mahmûd'a virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2395

Alacahısâr ve Yenibâzâr ve Kragu[ye]fçe [ve] Öziçe ve Çaçka

Rudnik Madeni'nde top yuvalağı imâline baharda yeniden başlanacağından Alacahisar, Yenipazar, Öziçe, Kraguyefçe ve Çaçka kazalarından adamlar tayin edilerek şimdiden odun kestirilip hazır edilmesi.

kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Rudnik Ma'deni'nde top yuvalağı mühimmi içün ta'yîn olunan Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "ma'den-i mezbûr

evvel-bahârda açılıp girü işe mübâşeret olunmak üzre olup şimdiden kömür tedârüki için taht-ı kazânuzdan kifâyet mikdârı âdem ihrâc eyleyüp odun kesmek lâzım idüğün" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz bu bâbda mukayyed olup taht-ı kazânuzdan ma'den-i mezbûr mühimmi için kifâyet mikdârı âdem ihrâc eyleyüp odun kesdürüp ihzâr eylesin ki, işe mübâşeret itmelü oldukda muzâyaka çekilmelü olmaya. Husûs-ı mezbûr mühimdür; her birinüz ihtimâm eyleyüp vâfir ü müstevfî odun kesdürüp ihzâr eylemeyince olmayasız.

Yazıldı.

Hâcî Murâd Re'îs'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2396

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Halka zulmettikleri bildirilen Medine Sancakbeyi Yahya Bey ile adamlarının teftiş edilmesi ve hak sahiplerinin hakları alındıktan sonra sâbit görülen suçlarının sûret-i sicillerinin gönderilmesi.

Sen ki beğlerbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Medîne Sancağı Beği olan Yahyâ dâme izzühû hayliden berü deryâda beğlere kâyim-makâm olup ve beğlerbeğiler ruhsat virmekle âdemlerinin ve kendünün fukarâya zulm ü te'addîleri hadden ziyâde olup ba'zı fukarâ hâlâ gelüp tezallüm eyledüklerin" bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhden ve âdemlerinden da'vâ-yı hakk ider kimesne var ise husamâyı berâber idüp bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkolunmayan da'vâların ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftiş eyleyüp göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi ise müşârun-ileyhün ve âdemlerinin üzerlerine şer'le sâbit olan hukûkî bî-kusûr hükmidüp ashâbına alıvirdükden sonra müşârun-ileyhün ve âdemlerinin üzerlerine ne makûle hukûk sâbit olup ve kime ne alıvirilüp ve sâyir zulm ü te'addîlerinden şer'le sübût ü zuhûr bulan mevâddı sicill itdürüp mufassal ü meşrûh yazup sûret-i sicilleri ile Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesiz.

Yazıldı.

Kethudâsı Hüseyin'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2397

Trabzon Beği olup vilâyet tahrîr iden Ömer Beğ'e hüküm ki:

Ferruhşad Bey Evkâfı'ndan olmadığı halde vakıf malı olarak kaydettirilen Erzincan ve Bayburd kazalarındaki köy vs. yerlerin havâss-ı hümmâyuna kaydettirilmesi.

Mektûb gönderüp; "bundan akdem Bayburd ve Erzincan kazâlarında vâkı' olan Ferruhşad Beğün Evkâfı'na Mütevellî olan Za'îm Mehmed Tümnecik ve Vartan* nâm karyeleri ve mülki olmayan ba'zı karyeleri Mîrzâ Beğ defterinde mülk kayditdürüp asıl defterde Hayik-i Ulyâ ve Pulur ve Hindî ve Tümnecik ve Ürüşdi ve Zargidi nâm altı pâre karye temlik olunup defter-i atıkda mukayyed bulunmağın aslı nedür; sıhhat üzre i'lâm eylemek emrüm olmağın temessükleri ve sınır-nâmelere ve deftere nazar olundukda; "Miyadun ve

Hasanvîrânı ve Vartan ve Mahmûdağlı ve Âhûrcik ve Yenice ve Mezra‘a-i Kuzuluk Ferruhşâd Beğ‘ün mülk mezra‘alarından Pulur nâm karyenün hudûd-ı erba‘ası dâhilinde olmağın sebtolundu." diyü mukayyed bulunup her birine hâsıl kaydolunmuş müstekıl karyeler bir karyenün hudûdı dâhilinde hılâf-ı âdet olduğundan mâ‘adâ temlik olunan altı pâre karyelerinden hâric Kelkid nâhiyesinde; "İlica nâm vîrân ki* mülk-i Ferruh-şâd Beğ." diyü kayditdürüp tasarruf eyledükleri ve nişân-ı hümayûn ile mu‘anven vakf-nâme-yi kesüp; "Radoh vanki ve bir hammâmı babam bana ve oğullaruma vakf u tahsîs eyledi." diyü müzevver huccet ibrâz idüp ve kesilen kâğıdda tahrîri lâzım olan hatt asıl hatt ile yazıldığı ve zikrolunan mumzâ vü mühürlü müzevver hucceti ve kesilen mu‘anven kâğıdı Kâdî-askerüm Mevlânâ Hasan *dâmet ma‘âlîhi*[ye] gösterdükde sâyir evkâf u emlâkinün ibtidâsı sahîh temessük ile olduğına şübhe virüp husûl-i evkâfı ma‘lûm olmağın için Mîrzâ Beğ müceddeden tahrîr eylemeli oldukda evâmir-i* şerîfe* ve huccet ve mukarrer-nâme-i hümayûn ve cebelûsi eşdürmek üzre virilen temessükât taleb olundukda; "Zâyi‘ olmuştur." diyü zuhûra getürmedüklerin ve zikrolunan Tümne ve Vartan ve İlica nâm karyelerin bi-vechin mine'l-vücûh vakfa alâkaları olmayup Mîrzâ Beğ tahrîrinden berü fetvâ-yı şerîf mücebine mahsûllerin alınıp havâss-ı hümayûna zabtolunmak lâzım olup ve ol virilen altı pâre karye sahîh mülk olduğu takdîrce sonradan; "Sınur içinde." diyü hîle ile yazdur[du]kları karyeler ve mülk-nâmeleri vakfiyelerine ve defter-i atık u cedîde mugâyir olmağın ol sınırda bu yazdukları altı pâre karye ve iki mezra‘alar dahı havâss-ı hümayûnuma zabtitdürilmek lâzım olduğın" arzeylemişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vakfa alâkası olmayan üç kıt‘a karyeleri havâss-ı hümayûnum için zabtitdürüp ve Mîrzâ Beğ tahrîri târîhından berü vâkı‘ olan hâsıl[la]arın şer‘le müteveccih olanlardan taleb ü tahsîl eyleyüp mîrî için zabtitdürösin ve ol virilen mülk-nâmede mukayyed olunan altı pâre karyenün temessüklerin taleb eyleyüp dikkat ü ihtimâmla teftîş eyleyüp göresin; ne vechile tasarruf idüp keyfiyyet-i istihkâkları nicedür ve; "Sınur dâhilindedür." diyü sonradan ilhâk itdürdükleri altı pâre karyelerin ve iki mezra‘aların sınır-nâme-i hümayûn virilmezden evvel temessükâtı ve şer‘î huccetlerin sınır dâhilinde oldukları sâbit ü zâhir olmayup telbîs ile Mîrzâ Beğ'e kayditdürdükleri zâhir ola, anları dahı mîrî için zabtitdürüp ve evkâfun âyidesi ve ihrâcâtı ne mikdâr olduğın ehl-i vukûfdan teftîş eyleyüp ve müfredâtı defterlerin getürdüp yirlü yirin[den] görüp sıhhati üzre ma‘lûm idinüp mufassal ü meşrûh yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hı.

2398

Mehmed Subaşı ile Yemen'e gidecek yeniçerilerin erzak, deve ve beygirleriyle sucularına lâzım olan beygirlerin hazır edilmesi.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Yemen'e Mehmed Sübaşı'yla gitmek fermân olunan yeniçerinün zâd ü zevâdelerin ve develerin ve bârgîrlerin ve sakkâlarına lâzım olan bârgîrleri tedârük olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr Mehmed Sübaş'ıyla giden yeniçeri kullarımın eger zâd ü zevâdeleri ve eger develeri ve atları ve sakkâlarına meşklerin göndermeğe lâzım olan bârgîrlerin eger mahmiyye-i Mısır'da ve eger yolda getürmek mümkün olduğu üzre lâzım olan cümle mühimlerin tedârük eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getürile. Bu bâbda Mısır beğlerbeğisine dahı hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Akablerinden gönderilmek lâzım olan zâd ü zevâdeleri husûslarını tedârük itmek bâbında bi'z-zât mukayyed olup ale't-tevâlî irsâl eylesin." diyü emrüm olmışdur. Siz dahı ana göre mukayyed olup mezbûr kullarımın ve sâyir asâkir-i mansûremün lâzım olan husûslarının tedârûki bâbında envâ'-ı sa'y ü ihtimâmın vücûda getüresin.

Yazıldı.

Hâcî Murâd Re'îs'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2399

Cezâyir-i Garb'da Divân'da yeniçerilerin sağ kolda, azeplerin sol kolda durmaları; istenmeden hiç bir yere yasakçı gönderilmemesi ve talep üzerine gönderilen yasakçılara da şer' ve kanuna aykırı olarak kimseyi rencide etmemelerinin tenbih edilmesi.

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Cezâyir'de olan yeniçeri tâyifesiyle azebleri Dîvân'da sağ-kolda turmaları bâbında birbiri ile nizâ' üzre oldukların ve yeniçeriden ba'zı vilâyete yasakçı* ta'yîn olunmağla re'âyâ vü berâyâya zulm ü te'addî olunduğı i'lâm olundu. İmdi; kadîmden yeniçeri tâyifesi sağ-kolda ve azebler sol-kolda turup edâ-i hîdmet idegelmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrlara tenbîh ü te'kîd eylesin ki, kadîmden olıgeldüğü üzre semtlü semtinde turup hüsn-i tedârük eyleyüp olıgelen âdet ü kânûna muhâlif vaz' eylemeyeler ve memleket halkından kimesne gelüp yeniçeri tâyifesinden yasakçı talep eylemeyince vilâyete yeniçeriden kimesneyi yasakçı tarîkı ile göndermeyesin ve talep olunup gönderilenlere dahı muhkem tenbîh eylesin ki, hılâf-ı şer' u kânûn kimesneyi rencîde eylemeyüp celb ü ahzden hazer üzre olalar.

Yazıldı.

İbrâhîm nâm kimesneye virildi. Fî 22 Ca., sene: 976

2400

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Kâbe'nin Bâbü's-selâm tarafında olan direklerinin tamire muhtaç olduğu işitildiğinden, haberin tahkik edilmesi ve doğru ise Cidde Sancakbeyi Kasım Bey'e, hemen tamir ettirilmesi için emir verilmesi.

Hâliyâ Ka'be-i Şerîf'ün haremindedir olan Bâbü's-selâm tarafında olan direkler harâba müşrif olup ta'mîr ü termîme muhtâc olduğu istimâ' olundu. **Buyurdum ki:**

Vusul buldukda, fi'l-vâkı' istimâ' olunduğı gibi zikrolunan direkler harâba müşrif olup

ta'mîr ü termîme muhtâc olmuş ise Cidde Sancağı Beği Kâsım *dâme izzühû*ya tenbîh ü te'kîd eylesin ki, ale'l-fevr ta'mîr ü termîm idüp ba'dehû arzeye. Husûs-ı mezbûr ehemmi-mühimmât dandır; onat vechile tenbîh ü te'kîd eylesin ki, gereği gibi ta'mîr ü termîm eyleye.

Yazıldı.

2401

Ulaşdırmak için Anadolu beğlerbeğisine virildi. Fî 21 Ca., sene: 976

Sığacık Beyi Mehmed Bey Rodos'a geldiğinde yanındaki gemiler için yeterli miktarda hisar-eri, azep ve zahire tedarik edilip verilmesi.

Rodos sancağı beğine hüküm ki:

Hâliyâ Sığacık Beği olan kîdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed *dâme izzühû* ol cânibe vardukda, mûmâ-ileyh ile olan gemiler mühimmâtı için kifâyet mikdârı azeb ü hisâr-eri vü zahîre virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyh gemiler ile ol tarafa vardukda, te'hîr itmeyüp eger hisâr[-eri] ve eger azebdür ve eger peksimad ve gayri zahîredür; zikrolunan gemilere kifâyet mikdârın tedârük idüp mûmâ-ileyhi avkitdurmeyesin.

Yazıldı.

2402

Hâcî Murâd Re'îs'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

Mahrûse-i İstanbul'dan Cezâyir'e varınca yalılarda vâkı' olan

İstanbul'dan Cezâyir'e gitmek üzere iki kadirge ile yola çıkan Midye Sancakbeyi Murad'a, sahillerde bulunan kazalara uğradıklarında ihtiyaçları olan peksimet vs. levazımlarının tedarik edilmesi.

sancakbeğlerine ve zikrolunan sancaklarda olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ Cezâyir-i Garb'a tâbi' Midye Sancağı Beği olan Murâd *dâme izzühû* iki pâre kadirge ile ol cânibe teveccüh eyleyüp; "lâzim oldukda akçalarıyla peksimad ve sâyir levâzimleri alıvrilmek" bâbında hüküm-i şerîfüm taleb olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, zikrolunan gemilerün eger peksimadlarıdır ve eger sâyir levâzimleridür; taht-ı hükûmetinüzden lâzim geldükde bulunan yirlerden akçalarıyla alıvrüp muzâyakaların def eylesiz.

2403

Zimmetinde bulunan mâl-ı mirî bakâyasını ödemeyip firar eden ve Cezâyir-i Garb taraflarında olduğu duyulan İstefe Âmili İsa'nın yakalanıp hapsedilmesi; sahip olduğu para ve eşyalarının defter edilip kendisi ile birlikte Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi.

Yazıldı.

Hâcî Murâd Re'îs'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem İstefe Âmili olan Îsâ'nun zimmetinde mâl-ı mîrîden üç yük akça bâkî kalup mezbûr Îsâ firâr idüp ol cânibde olduğu istimâ' olunmağın habsolunup anda mevcûd olan rızkı* ve esbâbı Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûrı ahsen vechile elegetürüp habsidüp ve anda olan esbâ[bı]ndan ve rızkı u mâlından ne mikdâr nesnesi var ise defter idüp mezbûr ile ma'an Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin.

Yazıldı.

Mezbûra virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

2404

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Mîrî destvâne için Pîr Nazar tarafından yeteri kadar âhû derisi satın alınmadan kimseye âhû derisi satılmaması; emre uymayanların bildirilmesi.

Dârende Pîr Nazar gelüp; "mîrî destvâne için âhû derilerin kifâyet mikdârı kendü akçasıyla almadın âhar kimesnelere virildiği" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, tenbîh ü te'kîd idesin ki, mîrî destvâne mühimmi için mezkûr ehl il virdüği bahâ ile kifâyet mikdârı âhû derilerin almadın âhar kimesnelere aldurmayasın; ba'de't-tenbîh eslemeyüp inâd idenleri yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hayreddîn'e virildi. Fî 11 Ca.

2405

Şâm kâdîsına hüküm ki:

Haremeyn-i Şerifeyn Mütevellisi Abdi tarafından, kendinden önceki mütevellî Hamrâvî oğlu Kemaleddîn'in dört yıldır muhasebesinin görülmediği ve vakfa ait yerleri başkalarına vererek vakfı zarara uğrattığı yolunda şikâyetle bulunulduğundan, Kemaleddîn'in geçmiş yıllarda görülmeyen muhasebelerinin görülmesi ve vakıf malından kimlere ne verildiğinin ve şimdi kimin tasarrufunda olduğunun ayrıntılı olarak araştırılıp bildirilmesi.

Hâliyâ Şâm zü'amâsından olup Haremeyn-i Şerifeyn Mütevellîsi olan Abdî zîde kadruhû Dergâh-ı Mu'allâm'a âdem gönderüp; "Kendüden mukaddem Haremeyn Mütevellîsi olan Hamrâvî-oğlu Kemâlüddîn* dört yıldan berü muhâsebe vermeyüp ve vakfun ba'zı dükkânların ve evlerin ve mezra'aların mülkiyyet tarîkı ile mukaddemâ Vezîr olan Mustafâ Paşa'ya ve sâyir kimesnelere virüp vakfa küllî gadr ü hayf eylemişdür." diyü; "yürlü yirinden teftîş olunmak" recâsına hükm-i şerîfüm taleb itdüği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup mütevellî (?) mütevellîsinün ol mikdâr zamândan berü görilmeyen muhâsebelerinin defterlerin getürdüp yirlü yirinden müfredât defteri mücebince teftîş idüp ve ne makûle dükkân ü ev yirleri ve mezra'alar virmişdür; tamâm ma'lûm idinüp göresin; fi'l-vâkı' mâl-ı vakfdan üzerinde ne mikdâr nesne zâhir olursa vakf için mütevellîsine hükmidüp bî-kusûr alıvirdükden sonra ne mikdâr nesne alıvirildüğin ve evkâf-ı mezbûreden ne makûle dükkânlar ve ev yirleri ve mezra'alar virmişdür ve bi'l-fi'l kimlerin tasarrufındadır; vukû'ı üzre mufassalen defter idüp mu'accelen yazup bildüresin.

Yazıldı.

Mezbûr Alî Çavuş'a virildi. Fî 6 Receb, sene: 976

2406

Aktağ kâdîsına ve Alî Çavuş'a hüküm ki:

Akdağ'dan Südde-i Saâdet'e gönderilen güherçilenin tam işlenmeden gönderilmemesi, aksi halde doğacak zararın sorumlulardan tahsil edileceği; ayrıca çok miktarda güherçile tedarik etmek için gayret gösterilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl olunan güherçile kâl olunmadın irsâl olunmağıla amelinde küllî ta'bolmağın min-ba'd irsâl olunan güherçileyi kâl idüp irsâl itmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, tahsîl olunan güherçileyi emrüm üzre gereği gibi kâl itdürmeyince irsâl eylemeyesiz. Şöyle ki; ihmâl olunup kâl olunmamış güherçile irsâl oluna, mu'âteb olmanuzdan gayri vâkı' olan zarar size tazmîn itdürülür; ana göre mukayyed olup min-ba'd irsâl olunan güherçileyi kâl idüp irsâl itmekte ihmâl ü müsâhele eylemeyesiz ve güherçile husûsı ehemmi-i mühimmâtındandır; vâfir ü müstevfî güherçile tedârük itmek bâbında gereği gibi mücidd ü sâ'î olasız.

Yazıldı.

Kethudâsı Husrev'e virildi. Fî 14 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2407

Avlonya Beği Alî Beğ'e hüküm ki:

Avlonya sancağında fesad çıkaran şahısların, yakalandıklarında kimsenin korkudan şahitlik yapmadığı ve işledikleri suçlar şer'an ispat edilemediği için haklarından gelinemediğinin bildirildiği; bu gibi şüpheli şahısların ele geçirilerek halktan yarar kefiller istenmesi; kimsenin kefil olmadığı suçluların da hapsedilerek o taraflarda küreğe gönderilmek üzere sicil sûretlerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Avlonya sancağında müslimândan ve kefere tâyifesinden şenâ'at ile ma'rûf ehl-i fesâd dâyimâ vilâyete zarar idüp töhmet ile tutılduklarında mazarratları havfindan kimesne ilerü gelüp şehâdet-i şer'ıyye eylemeyüp lâkin

vilâyet halkından ehl-i vukûf bî-garaz kimesneler fesâd ile meşhûr ü müttehem oldukların haber virüp bu makûle [kime]snelerün şer‘le haklarından gelinmeğe kâbil olmaduğın" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi fesâd ü şenâ‘at üzre olup müttehem olan eşkıyâyı birer tarîk ile elegetürüp vilâyet halkından yarar kefil taleb eyleyüp kefillere viresin; vilâyet halkı mütezaccir olup kefil olmadukları ehl-i fesâdun töhmet-i sâbika ile müttehem olup müseccel olanları mecâl vormeyüp habseyleyüp dahı ism ü resmleriyle defter eyleyüp üzerlerine şer‘le sübût ü zuhûr bulan fesâd ü töhmetlerinin sûret-i sicillerin Sûdde-i Sa‘âdetüm'e gönderüp mezbûrları ol cânibde küreğe gönderile.

Yazıldı.

Kethudâsı Nûrullâh'a virildi. Fî 13 Ca., sene: 976

2408

Karahısâr Beği Mahmûd Beğ'e hüküm ki:

Karahisar ve Sultanönü sancaklarında gurbet tâifesinin ortaya çıkarak müslümanların yollarını kesip evlerini bastıkları, adam öldürdükleri ve hırsızlık yaptıklarının duyulduğu; bu durumun ise sancakbeyinin ihmalinden kaynaklandığı; bunların yakalanarak haklarından gelinmesi, aksi takdirde sancakbeylerinin görevlerinden alınıp en ağır şekilde cezalandırılacakları.

Hâliyâ sancağınızda dört-beş def‘a gurbet tâyifesi zuhûr idüp müslimânların yollarına gelüp ve evler basup âdem katlidüp esbâb u emvâllerin gâret idüp envâ‘-ı te‘addî eyledükleri istimâ‘ olunur. İmdi; zikrolunan ehl-i fesâd bu vechile ruhsat bulup fesâd ü şenâ‘ate cür‘et eyledükleri mahzâ senün ihmâlünden nâşîdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te‘hîr eylemeyüp eger sancağın gerek ise bu bâbda gereği gibi mukayyed olup anun gibi gurbet tâyifesinden yola inüp ve ev basup âdem katlidüp esbâb u emvâl gâret eyleyen ehl-i fesâdı hüsn-i tedârükle elegetürüp dahı fesâd ü şenâ‘atleri şer‘le sâbit olanların muktezâ-yı şer‘-ı kavîm üzre haklarından gelüp şerr u şûrların memleketden def‘ u ref‘ eylesin. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimdür; bu def‘a ihmâl ü müsâheleden hazer idüp ehl-i fesâdı elegetürüp şer‘le haklarından gelmeyince olmayasın. Şöyle ki; min-ba‘d bir dahı sancağında bu makûle ehl-i fesâd zuhûr idüp dahı sen elegetürmeyesin, azl ile konılmayup itâba müstehakk olursın; ana göre ikdâm u ihtimâm üzre olasın.

Yazıldı.

Bir sûreti, Sultânöni Beği Bekir Beğ'e.

2409

Beç ve Erdel kralları arasında Bana ve Çehvar kaleleri konusunda çıkan anlaşmazlığın, iki taraftan ve Budun'dan tayin olunacak bilirkişiler tarafından giderilmesi; kalelerin tamir edilmemesi, yanlarına yeni kale yapılmaması, kalelere taarruzda bulunulmaması ve ahidnâmeye aykırı işler yapılmaktan sakınılması konusunda taraflara gerekli tenbihte bulunulması.

Yazıldı.

Paşa hazretlerine gönderildi. Fî 11 Ca., sene: 976

Ba'dehû Budun beğlerbeğisi kethudâsına virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Beç kralı ile Erdel kralının mâbeynlerinde Bana ve Çehvar nâm kal'alar husûsında nizâ' olunup ikisi dahı; "Sulh u salâh zamânında zikrolunan kal'alar bizüm tasarrufumuzda idi." diyü i'lâm itdükleri ecilden sıhhati üzre ma'lûm olup sulh u salâh zamânında kankı cânibün tasarrufında bulundu ise ahid-nâme muktezâsınca ana göre amel olunmak emridüp ol bâbda Erdel kralına dahı nâme-i hümayûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda tamâm basîret üzre olup müşârun-ileyhimâ Beç kralından ve Erdel kralından yarar u mu'temedün-aleyh âdemlerin taleb idüp ve sen dahı yarar u umûr-dîde kimesne ta'yîn idüp dahı zikrolunan kal'aların üzerine gönderesin ki, varup onat vechile hakk üzre görüp zikrolunan kal'alar sulh u salâh olup ahid-nâme-i hümayûnum virildüğü zamânda sahîh kankı cânibün zabt u tasarrufında bulundu ise ol cânibe hükmidüp sulh u salâha muhâlif cânib-i âhardan kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeysin. Ammâ; zikrolunan kal'alar her kankı cânibe hükmolunursa gereği gibi tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif ol kal'aları aslâ ta'mîr ü termîm itmeyüp hâli üzre harâb koyup ve ol kal'alar sûrında yeniden kal'a dahı ihdâs eylemeyeler. Ve'l-hâsıl bu bâbda virilen ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif vaz' sâdır olmakdan ziyâde ihtirâz idüp ahid-nâme-i hümayûnum mücebince fasl-ı nizâ' eylesesin ve sen dahı berü cânibden gönderilen kimesneye tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif bir vaz' itmeye.

[Yev]mü's-Sülâsâ*, fî 10 Ca., sene: 976

2410

Dergâh-ı Muallâ yayabaşlarından Mehmed Subaşı ile İstanbul'dan Mısır'a gönderilen yeniçerilerin gemileri hava muhalefeti nedeniyle sahilde hangi kazaya uğrarsa kendilerine lâzım olan zahirenin bedeli mukabilinde tedarik edilmesi.

Yazıldı.

Muhzır kâtibine virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

İstanbul'dan Mısır'a varınca yalı semtlerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm yayabaşlarından Mehmed Sübaş'yla mahrûse-i Mısır'a gemi ile irsâl olunan yeniçeri kullarumun gemileri rûzgâr-ı muhâlif ile hılâf semte düşüp zahîre lâzım olursa mezkûrlara kifâyet mikdârı zahîre tedârük eylemesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi deryâda rûzgâr muhâlif olup mezbûrların gemileri irâdetu'llâh ile her kankınızın taht-ı kazâsına düşer ise lâzım olan zahîrelerin akçalarıyla tedârük idüp alıvirmek bâbında gereği gibi ikdâm üzre olası. Husûs-ı mezbûr mühimdir; ihmâlden hazer eyleyesiz.

Yazıldı.

2411

Arz getüren Behrâm'a virildi. Fî 12 Ca., sene: 976

Amasya'da mirî hizmet veya suçluları yakalamak için gerektiğinde sipahi ve hisar-erlerinden yardım için yeteri kadar adam istenmesi; emre uymayıp hizmete gelmeyenlerin isimlerinin bildirilmesi.

Amâsiyye [Beği] İlyâs Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "livâ-i mezbûrda ba'zı mîrî hıdmet vâkı' olup veyâhûd ehl-i fesâd zuhûr idüp elegetürmek için livâ-i mezbûr sipâhîlerinden ve hısâr-erlerinden mu'âvenet için âdem taleb olundukda te'allül eyleyüp varmadukların" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi sana müte'allik hıdmet olmayup mîrî hıdmet düşüp veyâhûd ehl-i fesâd zuhûr idüp elegetürilmeleri bâbında senün âdemlerün kifâyet eylemeyüp mu'âvenet için dahı âdem lâzım oldukda sipâhî vü hısâr-erlerinden kifâyet mikdârı âdem alup varup vech ü münâsib görüldüğü üzre ehl-i fesâdı elegetürüp ve emrolunan hıdmet emr-i şerîfüm üzre itmâma irişdüresin; muhâlefet ü inâd idenleri isimleriyle yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 9 Ca., sene: 976

2412

Eflak voyvodasının adamlarından olup Südde-i Saâdet'te hapsolunarak cezasını çektikten sonra Avlonya'ya giden ve orada kaçak olduğu bahanesiyle tekrar hapsolunup bir yolunu bularak hapisten kurtulduğu bildirilen Pavli'nin emr-i şerîf olmadan hapsedilmemesi ve şer'-i şerife aykırı olarak kimseye bu tür muamele yapılmaması.

Yazıldı.

Şehir subaşısına virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

Avlonya beğine hüküm ki:

Eflak voyvodası âdemlerinden olup mukaddemâ Südde-i Sa'âdetüm'de habsolunup itlâk olunan dârende Pavli nâm zimmî Bâb-ı Sa'âdet-me'âbum'a gelüp; "anda yirine vardukda; "Kaçkunsın." diyü dutulup habsolunup bir tarîk ile halâs olduğın" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, eger ol tâyifedendür ve eger gayridür; şer'-ı şerîf ile habsolunmak îcâb itmeyüp emr-i şerîfüm virilmedin bir ferdi habsitmeyüp hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye te'addî eylemeyesin.

Yazıldı.

Hâcî Murâd Re'îs'e virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

2413

Cezâyir beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbık Cezâyir Beylerbeyi Salih Paşa'nın oğlu Mehmed tarafından Karaca Ali gemisine verilen kırk esir ile sonradan müslüman olmuş bir saatçinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi; haklarında şikâyetle bulunan ve davalarının görülmesi için Cezâyir'e gönderilen Cezâyir beylerbeyinin kethüdalarının da davacıları ile davalarının görülmesi ve kendilerinden hak iddia edenlerin hakları alındıktan sonra sonucun bildirilmesi.

Sâbıkâ Beğlerbeği olan Sâlih Paşa oğlu Mehmed'ün Karaca Alî gemisine virilmiş kırk nefer kâfiri olup ve kâfirden müslimân olmuş bir üstâd bennâ vü sâ'atci kimesne dahı olup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmeğiçün zikrolunan kâfirlerün isimleri defter olunup defteri aynı ile sana gönderilüp ve kethudâlarından Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'alar ref' olunup şikâyet olunmağın mezkûr kethudâları yanlarında bulunan esbâb u filorileri ile ol cânibde teftîş olunup sâbit olan hukûkî ashâbına alıvirilmek için irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gönderilen defterde mastûr olan kırk nefer kâfiri mezkûr Karaca Alî'den taleb idüp alup mezbûr sâ'atci ile mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve gönderilen kethudâları esbâb [u] filorileri ile alup zabteyleyüp dahı mezbûrlardan da'vâ-yı hakk ider kimesneler var ise husamâyı berâber idüp bir def'a şer'le sorulup fâslolmayup on beş yıl terkolunmayan da'vâların ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre toprak kâdisı ma'rifeti ile teftîş eyleyüp göresin; üzerine bi-hasebi's-şer' sâbit olan hukûkî ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra üzerlerine ne makûle hukûk sâbit olup ve kime ne alıvirildüğün [ve] sübût ü zuhûr bulan mevâddı mufassal ü meşrûh yazup bildüresin. Bu bâbda Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mustafâ mübâşir ta'yîn olunmuşdur.

2414

Hacılarla birlikte giden yeniçeri ve sipahi tâifesinden bazılarının kira ile tuttukları deve ve hayvanlara fazla yük yüklediklerinden yolda kaldıkları ve fukara için tutulan develeri ellerinden aldıkları, ayrıca ulak tâifesinin de hacıların hayvanlarını alıp kendi işlerinde kullandıkları duyulduğundan, yeniçerilere gerekli tenbihte bulunularak bu gibi müdahalelere izin verilmemesi; emre uymayanların isimlerinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Emîr-i hacca hüküm ki:

Hâliyâ huccâc-ı zevî'l-ibtihâc ile giden yeniçeri vü sipâhî tâyifesinden ba'zı tuttukları develerine ve tavarlarına mütehammil olduğu mikdârdan ziyâde yük tahmîl idüp yolda kaldığından gayri fukarâ tuttukları develerin cebr ile ellerinden alup ve ulak tâyifesi yolda huccâcun tavarların alup zulm ü te'addî olunduğı istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrlara muhkem tenbîh eylesesin ki, min-ba'd tuttukları develerine ve tavarlarına mütehammil olduğu mikdârdan ziyâde yük tahmîl eylemeyüp develeri kaldukda fukarâyı bu vechile rencîde eylemeyeler ve huccâcun tavarların yolda ulak tâyifesine aldurmayup kimesneye zulm ü te'addî olmakdan hazer eylesesin. Ba'de't-tenbîh eslemeyüp inâd idenleri isimleri ile yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesin.

Yazıldı.

2415

Beğlerbeği çavuşlarından Hamza'ya virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

Berkofça'da sürekli suç işleyen, fesad çıkaran ve şer'a davet edildiğinde gelmeyip ortadan kaybolan Balikoko, Murad, Timur ve Dimaşkoğlu Mustafa isimli şahısların yakalanarak, kendilerinden hak iddia edenlerle davalarının görülmesi ve sicil sûretlerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Vidin beğine ve Vidin kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ Berkofça kâdîsı Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Nefs-i Berkofça mütemekkinlerinden Balikoko ve Murâd ve Timür ve Dimaşk-oğlı Mustafâ nâm şakîler nice fesâd idüp her birinün kabâhatlerinin nihâyeti olmayup Berkofça Voyvodası olan Kurd Voyvoda her birin meclis-i şer'a da'vet itdükde itâ'at-i şer' itmeyüp gaybet idüp elegirmedüklerinden gayri; "Ba'zı müfsidlerün idlâl ü tahrîki ile mücerred atîk u cedîd itdükleri fesâdlarınun def' u ref'ı için şikâyet tarîkı ile gayr-i vâkı' kelimât itmeğe girdüler." diyü istimâ' olundukda mezbûr şakîlerün itdükleri fesâdâtun sûret-i sicilli ve ba'zı hasımlarınun takrîrleri tahrîr olup mezbûr voyvodanun eline virildi. Şöyle ki; zikrolunan şakîlerün ve bunda olan müfsidlerün haklarından gelinmeye, zabtitmeğe kudret ü mecâl olmaz ve mezbûr Dimaşk şakî vü bed-baht olup sâbıkâ gelen voyvodaya; "Ben kâtibin." diyü yapışup defterlerde beş akça olan bâkîyi on akça okuyup re'âyâyâ küllî tazyîk virüp ekser

re'âyâyı tahrîk ü ıdlâl itmeğe bâ'ıs mezbûr Dımaşk'dur." diyü arzitmeğin ahvâlleri şer'le görölüp üzerlerine şer'le sâbit olan hukûk alıvirilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi mezbûrlardan kimesne gelüp da'vâ-yı hakk iderse bir def'a şer'le faslolmuş olmayup ve on beş yıl geçmiş olmayan kazıyyelerin ber-mûceb-i şer'-ı kavîm teftîş ü tefahhus idüp göresiz; erbâb-ı hukûkun üzerlerinde ne mikdâr hakları sâbit ü zâhir olursa hükmidüp bî-kusûr sâhibine alıvirdükden sonra üzerlerine sâbit olan[1] sicill idüp sûre[t]-i sicillerin Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz. Bu bâbda tamâm hakk üzre olup kimesneye hılâf-ı şer'-ı şerîf zulm ü te'addî olmakdan ve hılâf-ı vâkı' kazıyyeyi arzitmekden hazer idesiz.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 10 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

Muhzır kâtibine virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

2416

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mehmed Sübaşı ile Yemen'e gönderilen yeniçeri vs. askerlerin zahire, azık ve diğer ihtiyaçlarının tedarik edilip, peşlerinden gemilerle Muha İskeleye'ne gönderilmesi.

Mehmed Sübaşı ile Yemen'e gitmek fermân olunan yeniçerinün ve sâyir askerün zâd ü zevâdelerin ve gayri lâzimleri akablerince tedârük olunup gemiler ile Muhâ İskeleye'ne gönderilmek mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan yeniçerinün ve sâyir Yemen'e giden askerün lâzim olan zahîreleri ve zâd ü zevâdeleri ve gayri levâzim her ne ise tedârük olunup gemiler ile akablerince ale't-tevâlî irsâl eylemekden hâlî olmayasın. Husûsan yeniçeri kullarumun levâzim ü mühimmâtı her ne ise aslâ te'hîr olunmayup tedârük olunması ehemdür; ana göre mukayyed olup eger mezbûr kullarumundur ve eger sâyir asâkir-i mansûreye müte'allik olan husûslardur; bi'z-zât mukayyed olup bâb-ı tedârük ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin.

Yazıldı.

2417

Akkirman beğine ve kâdısına hüküm ki:

Boğdan sınırında bulunan Akkirman'a tâbi Sultan Selim Han Evkâfı'ndan bazı köyler ile Boğdan arasındaki sınır anlaşmazlığının bilirkişiler tarafından sınırlar tespit edilerek çözüme kavuşturulması ve Boğdan sınırı içerisinde kalan yerlere hariçten kimsenin müdahale ettirilmemesi.

Boğdan Voyvodası Boğdan Voyvoda mektûb gönderüp; "Kazâ-i mezbûra tâbi' merhûm dedem Sultân Selîm Hân *tâbe serâhü* Evkâfı'ndan ba'zı karye halkı ve câbîsi; "Zikrolunan

karyelerimüze min-ba'd Boğdanlu dahlidüp evvelden zirâ'at idegeldüğümüz yirlerimüzi aldı." diyü şekvâ idüp şekvâları üzre takrîrleri Dergâh-ı Mu'allâm'a arzolunup görilmesiyçün Akkirman kâdisıyla kendüye emr-i şerîf gönderilüp emr-i şerîfüm mücebince mahall-i mezbûrun üzerine varılup ehl-i vukûfdan şer'-ı şerîf mücebince görilüp arzolunduğı üzre hükm-i hümayûnum inâyet oluna ki, her gâh kendüyi rencide itmeyeler." diyü arzitmeğın **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm vusûl buldukda, bu husûsı hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp kadîmden ma'mûlün-bih olan sınırların görüp Boğdanlu'nun sınırı içinde olan yirlerine hâricden kimesneyi hılâf-ı şer' u kânûn dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz.

Yazıldı.

În'âm Kâdî'ya virildi. Fî 19 Ca., sene: 976

2418

Anduğı Kadısı İn'âm'ın köylerini basıp adam öldüren, kadiya ait bir at ve bir katır ile birçok eşya ve altınlarını gasbettikleri şer'an sâbit olan Pîr Ömer bin Abdülcelil'in yoldaşlarından Edhemşah ile erbâb-ı timardan Abdurrahim'in gasbettikleri eşya ve altınların geri alınıp mirî ile alâkaları kesildikten sonra siyaset edilmeleri.

Sâbıkâ Van Kâdisı olan Mevlânâ Muhyiddîn'e ve Bayburd kâdisına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a sûret-i sicil gönderüp; "Anduğı Kâdisı Mevlânâ İn'âm'un karyelerin Pîr Ömer bin Abdülcelil nâm kimesnenün yoldaşları Edhemşâh ve erbâb-ı timardan Abdurrahim nâm kimesneler âlet-i câriha ile urup katlidüp bir atın ve bir katırın ve dö[r]t yüz altunluk esbâbın ve dört yüz sikke altunun gâret itdükleri şer'le sâbit olduğın" bildürüp kâdî-askerüm cânibi[n]den arzolunmağın zikrolunan akça vü esbâbı alıvırdükden sonra mezbûrlara mahallinde siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mîrîye alâkaları kat' oldukdan sonra müteveccih olur hakların* alıvırdükden sonra mezbûrlara mahallinde siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresiz.

Yazıldı.

2419

İstanbul kâdisına hüküm ki:

Edirnekapısı haricindeki selhâneden, Pîr Nazar tarafından mirî üsküf işlemek üzere yeteri kadar keçi derisi satın alınmadan kimseye deri satılmaması ve kasaplara, kesilen keçilerin bıçakla değil yumrukla yüzülmesi konusunda tenbihte bulunulması.

Pîr Nazar nâm kimesne gelüp; "mîrî üsküf işlemek için Edirnekapısı* hâricinde vâkı' olan Selhâne'den kifâyet mikdârı keçi derilerin kendü akçasıyla almadın âhar kimesneler[e] virildüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, il virdüğü bahâyla kifâyet mikdârı keçi derilerin almadın âhar kimesnelere

aldurmayasın ve kassâblara tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, üskûf mühimmi içün boğazladukları keçileri bıçağla yüzmeyüp yumruğla soyup değer bahâsıyla alıviresin. Ammâ; bu bahâne ile kimesneye te'addî itdirmeyesin.

Yazıldı.

Arz getüren Behrâm'a virildi. Fî 12 Ca., sene: 976

2420

Çorum ve Kastamonu ve Kengırı sancakları beğlerine ve zikrolunan

Amasya'da yakalanmasına çalışılan bazı ehl-i fesâdın Çorum, Kastamonu ve Kengırı sancaklarına kaçtıkları ve bazı kişilerce korunarak buralara gönderilen görevlilere verilmedikleri bildirildiğinden, bunların yakalanıp teslim edilmesi ve suçluları koruyanların isimlerinin bildirilmesi.

sancakların kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Amâsiyye Beği İlyâs dâme izzühû Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "ba'zı ehl-i fesâd ü harâm-zâdeyi hüküm-i şerîfüm muktezâsınca elegetürmek istedikde kendü sancağından firâr idüp varup taht-ı hükûmetinüze dâhıl olup kendüsi varmayup ve âdemlerin gönderdikde ba'zı kimesneler mu'în ü zahîr olmağla ehl-i fesâd elevirilmediğün" i'lâm itmeğün **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsda siz ki sancakbeğleri vü kâdîlarsız, her birinüz gereği gibi mukayyed olup göresiz; müşârun-ileyhün arzyledüğü üzre ba'zı ehl-i fesâd ü şenâ'ati ve sûhte nâmına olan levendleri şer'le fesâdları sâbit olanlardan kim olursa elegetürüp istedikde kaçup sancağınuza varup ba'zı kimesnelere sığınup anlar dahı mu'âvenet iderler ise aslâ te'allül itmeyüp ehl-i fesâdı elevirüp dahı anlara mu'în ü zahîr olanlar kimler ise isimleri ve resimleri ile yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a bildüresiz. Bu husûs mahall-i ikdâmdur; onat mukayyed olup şöyle ki; müşârun-ileyh girü ehl-i fesâd elevirilmediğün arzeyleye, sonra netîcesi size âyid olur; bilmiş olası; ana göre basîret üzre olası.

2421

Atranos'un Balyaz köyünden Resûlbeyliler diye bilinen kardeşlerin, Epçeler, Işıklar, Engürücük ve Köşeler köylerinden bazı şahısların evlerini basıp eşya ve paralarını aldıkları, suçsuz kişilere yalancı şahitlerle suç isnad ettikleri ve ahaliye zulmettikleri şikâyet edildiğinden, kendilerinden davacı olanlarla bir araya getirilip davalarının görülmesi ve sâbit olan suçlarının sicil sûretinin Sûdde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren [İ]brâhîm nâm kimesneye virildi. Fî 12 Ca., sene: 976

Anatolî beğlerbeğisine hüküm ki:

Atranos ve Tomanîçe kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Atranos kâdîsısın, Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Epçeler nâm karyeden Alî ve Murâd ve Işıklar nâm karyeden Turmuş ve Engüricük nâm karyeden İbr[â]hîm ve Köseler nâm karyeden Veled nâm kimesneler ve gayri müslimânlar meclis-i şer'â gelüp; "Balyaz nâm karyeden kemâl-i şirret ile mevsûf olan Resûlbeğliler dimekle ma'rûf karındaşların ellerinden âciz kalup ba'zımızun evin basup atın ve esbâbın alup kulin idlâl idüp ve ehl-i örf yanınca bile gezüp bî-günâh iken der-zencîr itdürüp kul u kâdî getürdüp yüzer ve ellişer altunların alup âhar vilâyetden zûr şâhidler getürüp üzerimize altun ve fesâdlar isbât* iderler. Mazlûm olup şer'-ı şerîfe mürâca'at idenlerin ba'zına ba'zı şâhid ve ba'zı tezkiye (?) olup başına belâlar getürüp ve bir müslimân bir müslimâna kızın virmelü oldukda evvelâ kendüler (——) virmezler; bir nâhiyenün halkı ellerinden âciz olmuşlardır. Bunlardan Murâd nâm zâlim habsolunup sonra hakkından gelinüp bunlar dahı habs-i ebedî fermân olunmuşlarken yine zuhûr idüp müslimânları yakup yandurdılar." diyü [tezallüm eyledüklerin]" arzeyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi mezbûrlardan kimesne gelüp da'vâ-yı hakk iderlerse bir def'a şer'le faslolunmuş olmayup ve on beş yıl mürûr itmeyen kazıyyelerin muktezâ-yı şer'-ı kavîm üzre teftîş ü tefahhus idüp göresiz; arzolan mevâdd üzerlerine şer'le sâbit ü zâhir olursa müslimânların şer'le sâbit olan hakların alıvirdükden sonra üzerlerine sâbit olan mevâddı sicill idüp sûret-i sicilleri ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz. Ammâ; bu bâbda hakk üzre olup hılâf-ı şer'-ı kavîm iş olmakdan ve gayr-i vâkı' kazıyye arzolanmakdan hazer eylesiz.

Yazıldı.

Arz getüren Behrâm'a virildi. Fî 12 Ca., sene: 976

2422

Amâsiyye Beği İlyâs Beğ'e hüküm ki:

Amasya beyinin melâhide tâîfesi ile müfsidler hakkında yaptıklarının takdire şayan olduğu; müfsidlerden civar sancaklara kaçanların da yakalanıp teslim edilmeleri konusunda civar sancakbeyleri ile kadılara emirler yazıldığı; onların da ele geçirilerek haklarından gelinmesi ve müfsidlere yardımcı olanların isimlerinin Dergâh-ı Muallâ'ya arzedilmesi.

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "bundan akdem sana gönderilen hükmi-şerîfüm muktezâsınca Yukarı'ya müte'allik olanlara birer nesne isnâd olunup elegetürülüp bir gice haklarından gelinüp kimesne vâkıf olmaduğın ve ol taraflarda sûhte nâmına kimesne kalmayup celâ-yı vatan eyledüklerin () üzre olanların dahı kefilî alınup eline tezkire virilmeyince kimesne kabûl itmedüğün ve zikrolunan melâhide ol diyârda olan devletlülere

intisâb itmekle anun gibi girift olmalı oldukda her biri mu'âvenet ü muzâheret eyleyüp elevirmedüklerin ve ba'zı ehl-i fesâd kaçup âhar sancağa varup ol yirün beğlerinden ve kâdîsından harâm-zâdeyi taleb eyledükde tereddüd itmeyüp elevirmeğiçün ve gaybet iderler ise buldurmağiçün mü'ekked hükm-i şerîf virilmesin ve sâbıkâ sûhte nâmına bir mikdâr levendât zuhûr idüp Koca dizdârının evin gâret idüp ve avretin alup gitdiler, elegetürilmeğiçün on nefer âdem seçüp gönderdügünde râstgelineş beş-altı tavar bırakdurılup ve bir yararının başın kesilüp ve biri dahı mecrûh elegetürilüp anun dahı hakkından gelindüğün ve kâdîlar; "Melâhîde husûsında katl îcâb itmez." diyü mâni' oldukların" bildürmişsin. Andan mâ'adâ her ne tahrîr itmiş isen cümlesi ale't-tafsîl ma'lûm-ı şerîfüm olmışdur. İmdi; senün diyânet ü istikâme[tü]ne i'timâd-ı hümayûnum olup hüsn-i firâset ve fart-ı kiyâsetün muktezâsınca melhûz olanı zuhûra getürüp müfsidlerin hakkından gelmişsin; eyü itmişsin. Min-ba'd dahı eger tâyife-i mezbûredür ve eger sûhte nâmına olan ehl-i fesâd levendâtdur; elegelmelerine gereği gibi mukayyed olmak ve âhar sancağa varup tahassun eyleyen harâm-zâdeyi tutup te'allül ü nizâ' itmeyüp sana teslîm eylemeğiçün Çorum ve Kastamonı ve Kengiri sancakları beğlerine ve kâdîlarına hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup anun gibi eger kendü sancağunda melâhîde tâyifesinden ve sûhtelerden fesâd ü şenâ'ati şer'le sâbit ü zâhir olanlar kimler ise elegetürdüp şer'le haklarından gelesin ve ehl-i fesâda arzyledüğün üzre mu'în olanların haklarından gelinür. Şimden sonra dahı anun gibi mu'în olur kimesne var ise anları dahı isimleriyle yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a arzyleyesin ki, anların dahı haklarından geline. Ammâ; bu bâbda onat tedârük idüp kendü hâlinde olanlara nisbet ü ta'assub olup hılâf-ı vâkı' iş olmakdan ve kimesneden ahz ü celb olmakdan muhkem hazer eyleyesin. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; dakîka fevteylemeyesin.

Yazıldı.

2423

Paşa sancağının sağ-kolın tahrîr iden Mehmed Çelebi'ye hüküm ki:

Hâliyâ tahrîrin itdügün yirlerde hadden ziyâde âdemle gezüp ve

Paşa sancağının sağ kolunu tahrir eden Mehmed Çelebi'nin tahrir için gittiği yerlere fazla adamla gidip ahaliyi taciz etmemesi ve kimseden fazla akçe almayıp tahrir işini bir an önce tamamlaması.

kânûndan ziyâde ahz ü celb itmekle re'âyâ kemâl mertebede acz üzre oldukları i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, min-ba'd tahrîr itdügün yirlerde ziyâde âdem ile gezüp re'âyâyı ta'cîz eylemeyüp ve emr-i şerîfümde ta'yîn olunandan ziyâde kimesneden bir akça ve bir habbe almayasın ve me'mûr olduğun tahrîr hıdmetin ber-vech-i isti'câl itmâma irişdürüp gelüp gidesin. Şöyle ki; yine hadden ziyâde levendâtla gezüp ve kimesneden emre muhâlif ziyâde akça aldugun istimâ' oluna, özrün makbûl olmaz. Ana göre mukayyed olup dahı emrüm üzre mu'accelen yazup gelüp gidesin.

2424

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 11 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Paşa hazretlerine virildi. Fî 11 Ca., sene: 976

Rodos emînine hüküm ki:

Sığacık Sancakbeyi Karabıyık Mehmed ve beraberindeki yeniçerilerin kadırgalarla Mısır'a gönderildiği; Rodos'a yanaşıp peksimet talep ederlerse kendilerine yeteri kadar peksimet verilip miktarının bildirilmesi.

Hâliyâ Sığacık Sancağı Beği Karabıyık Mehmed *dâme ızzühû* yeniçeri kullarumla ba'zı kadırgalar ile Mısır'a irsâl olunup anun gibi peksimad lâzım olursa virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Anun gibi müşârun-ileyh Rodos'a yanaşup bile olan askere peksimad lâzım olup talep iderse mümkün olduğu mikdârı peksimad tedârük ü ihzâr eyleyüp müşârun-ileyhe teslim eylesin; ne mikdâr peksimad virildüğün yazup bildüresin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-mühimmât[da]ndur; avk u te'hîr olunmakdan ziyâde hazer eylesin.

Yazıldı.

Sa'dî Çavuş ile paşa hazretlerine virildi.

2425

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Yararlılığı bildirilen Solak Ahmed'in Vezîr Sinan Paşa tarafından Yemen'de istihdam edilmesi ve ihtiyacı halinde Hazîne'den borç verilerek veya başka bir yolla ihtiyacının karşılanması.

Kıdvetü'l-emâcid Solak Ahmed *zîde mecdühûnun* yararlığın i'lâm olunmağın Yemen cânibi[n]e bile alup gidüp istihdâm olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyhe istimâlet virüp anun gibi muzâyakası oldukda Hazîne'den karz tarîkıyla virilmekle mi olur; her ne tarîk ile olursa vech ü münâsib gördüğün üzre muzâyakasın def' u ref' eylesin.

Yazıldı.

Hı.

2426

Müşârun-ileyhe hüküm ki:

Vezîr Sinan Paşa'nın, Yemen'e gittiğinde elindeki kılıçlardan veya müteveffa Mahmud Bey'in kılıçlarından altınlı bir kılıç, a'lâ bir hilat ve gümüş eğeri ile bir altın zincirli dizgin tedarik ederek Mekke şerifine göndermesi veya bizzat kendisinin götürüp teslim etmesi.

İnşâ[’a'llâhü]'l-E‘azz Yemen cânibi[n]e teveccüh itdüğünde anda şerîf için kılıç u hıl‘at gönderilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, eger senün kılıçlarından ve eger müteveffâ Mahmûd Beğ‘ün kılıçlarındandır; altunlu kılıç ve bir a‘lâ hıl‘at ve bir altun zencîrlü* uyan gümüş eğeri ile tedârük idüp eger gitmezden mukaddemce göndermek ve eger kendün varduğunda teslim itmekdür; her ne vechile olmasın münâsib görürsen anunla amel eylesin.

Yazıldı.

Hı.

2427

Müşârun-ileyhe hüküm ki:

Vezîr Sinan Paşa'nın, Yemen'e giderken Mısır'daki şerîfi Yemen'e götürmemesi; Dergâh-ı Muallâ'dan gönderilen yeniçeri ve piyadelerin sayısını üç bin beş yüze erîştirip atlı askeri de gerektiği şekilde tedarik ederek bir an önce Yemen'e hareket etmesi; askere deve lâzım olduğunda da hacc-ı şerîf develerinden bin deve alarak askerin ihtiyacı için kullanması.

Mahrûse-i Mısır'da bir şerîf varımış; Yemen cânibi[n]e teveccüh itdüğünde mezbûr bile alup gidilmek münâsib olmayup **buyurdum ki:**

İnşâ'a'llâh ol cânibe teveccüh itdüğünde; "Seni İstanbul'a bile gönderürüm." diyü âvâre idüp bile alup gitmeyesin ve Yemen mühimmi için senün ile bile gidecek () tedârük idüp bi'l-cümle Dergâh-ı Mu‘allâ'dan gönderilen yeniçeriler kullarumla piyâde asker üç bin beş yüz nefere irîşdürölüp atlı askeri dahı vech ü münâsib gördüğün üzre tedârük eyleyüp mu‘accelen gitmek ardınca olasin. Dergâh-ı Mu‘allâ'dan gönderilen yeniçeriler dahı bi-inâyeti'llâhi te‘âlâ irîşmek üzredür; hemân ber-vech-i isti‘câl Yemen cânibi[n]e teveccüh eylemek üzre olup bâb-ı ihtimâmda umılandan ziyâde cidd ü ikdâmın vücûda getüresin ve askere deve lâzım olursa nihâyet hacc-ı şerîf devesinden bin deve alup asker mühimmi için viresin.

Yazıldı.

Hı.

2428

Mısır Beğlerbeğisi İskender Paşa'ya hüküm ki:

Yemen'e gönderilen askerlere Mısır'dan sürekli olarak zahire tedarik edilip gönderilmesi.

Hâliyâ Yemen ıslâhıyçün ol cânibe müteveccih olan asâkir-i zafer-me'sere zahîre tedârûki ehemmi-i mühimmâtıdan olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol bâbda tamâm dikkat ü ihtimâm idüp asâkir-i mezkûre için birbiri ardınca müstevfî zahîre tedârük idüp ve'l-hâsıl ardın kesmeyüp ale't-te‘âkub ırsâl eylemekden hâlî olmayasın ki, asâkir-i mansûreye zahîre tedârûki ehemmi-i mühimmâ[tda]ndır; ana göre ihtimâm üzre olasin. Bi'l-cümle bu husûslarda; "Lâzımü'l-arz kazıyyedür." diyü mühim olan

umûrda tevakkuf olunmayup tedârûk idüp nihâyet ba‘dehû arzeyelesin.

Ali Bâlî oğlu Hâcî nâm kimesneye virildi. Fî 17 Ca., sene: 976

2429

Sultânöni sancağı beğine hüküm ki:

Sultanönü sancakbeyinin, sancağında müslümanların yollarını kesip, evlerini basıp, insanları katlederek eşya ve mallarını gasbenden gurbet tâifesini ele geçirerek şer‘le haklarından gelmesi; aksi halde azlolunacağı ve cezalandırılacağı.

Hâliyâ sancağunda dört-beş def‘a gurbet tâyifesi zuhûr idüp müslimânların yollarına gelüp ve evler basup âdem katlidüp ve esbâb u emvâllerin gâret eyleyüp envâ‘-ı te‘addî eyledüklerin istimâ‘ olunur. İmdi; zikrolunan ehl-i fesâd bu vechile ruhsat bulup fesâd ü şenâ‘ate cür‘et eyledükleri mahzâ senün ihmâlünden nâşîdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, toprak kâdîsı ma‘rifeti ile te‘hîr itmeyüp eger sancağın gerek ise bu bâbda mukayyed olup anun gibi gurbet tâyifesinden yola inüp ve ev basup âdem katlidüp esbâb u emvâl gâret eyleyen ehl-i fesâdî hüsn-i tedârûkle elegetürüp dahı fesâd ü şenâ‘atleri şer‘le sâbit olanların muktezâ-yı şer‘-ı kavîm üzre haklarından gelüp şerr u şûrların memleketden def‘ u ref‘ eyleyesin. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühîmdür; bu def‘a ihmâl ü müsâheleden hazer idüp ehl-i fesâdî elegetürüp şer‘le haklarından gelmeyince olmayasın. Şöyle ki; min-ba‘d bir dahı sancağunda bu makûle ehl-i fesâd zuhûr idüp dahı sen elegetürmeyesin, azl ile konılmayup itâba müstehıkk olursın; ana göre ikdâm u ihtimâm üzre olasın.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 15 Ca., sene: 976

2430

İsyân ederek haraçlarını vermeyen, celeplerin koyunlarını çalan ve şerleriyle etraftaki köyler halkının dağılmasına sebep olan Sirvi, Glomeşti (?) ve Otuz (?) köyleri halkının elebaşlarının yakalanıp haklarından gelinmesi; bu sûretle şerleri defedilemez ise İskenderiye ve Ohri beylerinden asker istenerek köylerinin vurulup, kendilerinin esir edilmesi.

Dukagin Beği Kâsım Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "Livâ-i mezbûrda kadîmden ısyân üzre olup harâc vermeyen Sirvi ve Glomeşti (?) ve Otuz (?) nâm karyeler keferesi cem‘ olup alâniyyen bayrak kaldurup nice ehl-i fesâd dahı yanlarına gelüp Şartağı nâm yaylakda celeblerin beş bin mikdârı koyunların sürüp etrâfında beş-altı pâre karyeler halkı şerlerinden firâr idüp celâ-yı vatan eylemişlerdür. Yirleri gâyetle sa‘b u sengistân olmağla bu makûle fesâd iderler. Şöyle ki; bir def‘a muhkem urulup andan sonra kalanları ol sa‘b u sengistândan indirilüp

ovada temekkün itdürilürse vilâyet halkı şerlerinden emîn olup ve perâkende olan kurâ halkı dahı yirlü yirine gelüp ma'mûr olur." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup anun gibi kurâ-yı mezkûr keferesinden ısyân u tuğyân üzre olanların baş baş müfsidlerin hüsn-i tedbîr ile elegetürüp haklarından gelinmekle fesâd ü şenâ'atleri def' u ref' olmak [mümkün] olursa baş baş müfsidlerin hüsn-i tedbîr ile elegetürüp haklarından gelesin ki, sâyirlerine [mûcib-i ibrat ola]. Bu vechile zulm ü te'addîleri def' olmaz ise İskenderiyye ve Ohri beğlerine ve zikrolunan sancaklarda olan dizdârlara ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Anun gibi mu'âvenet için âdem taleb ider ise te'hîr itmeyüp sancağınuzda olan kılâ'dan kifâyet mikdârı yarar tüfenk-endâz hısâr-erleri ta'yîn ü ihrâc idüp mu'accelen irsâl eyleyesiz." diyü emrüm olmuştur. Anun gibi karyeleri urulup gâret ü hasâret olunmak için âdem lâzım gelürse müşârun-ileyhimâyâ âdem gönderüp kifâyet mikdârı âdem taleb idüp dahı bi-mâyeti'llâh üzerlerine yörüüp karyelerin urup kendülerin esîr idüp bilâ-nizâ' mutî' u munkâd olanların ovaya indürüp temekkün itdürdesin ve; "Bir karye halkı ısyân üzre olup harâcların virmeyüp müslimân nâmına içlerinde sâkin olan kimesneler şurût-ı İslâm'dan aslâ nesne bilmeseler ve erkân[dan] hiç bir nesne ri'âyet eyleseler âyîn-i kefereyi kemâliyle ri'âyet idüp ve tezvîclerin dahı keferâye âyînleri üzre eyleseler ve evlâdları zuhûra gelse evvelâ kenîseye iledüp papazlarına isim kodurdup ba'dehû müslimân adın kosalar ve çağırduklarında müslimân nâmıyla kâfir nâmın mürekkeb idüp Ferhâd-Kün ve Pîrî-Garameş ve Husrev-Domyan ve Hasan-Boğdan gibi çağırsalar ve kızların kâfirlere tezvîc eyleseler, bunun gibi tâyifenün cemî'an katlleri halâldür*." diyü fetvâ-yı şerîfe virilmiştir. Bu bâbda fetvâ-yı şerîfe mûcebince amel idüp bu bahâne ile mutî' u munkâd u harâc-güzâr olup kendü hâllerinde olan keferâye tâyifesine dahl ü te'addî olunmakdan ve hılâf-ı şer' ve mugâyir-i emr-i hümayûn iş olmakdan ziyâde hazer idüp muhtâc-ı arz olanı tafsîli ile yazup Sûdde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin.

Yazıldı.

Muhzır kâtibine virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

2431

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Cezâyir'deki yeniçerilere Sûdde-i Saâdet'ten kethüda ve ağa gönderildiği.

Hâliyâ; "Cezâyir'de olan yeniçeri kullaruma Sûdde-i Sa'âdetüm'den ağa vü kethudâ gönderilmesi" husûsın arzeyelemiştir. İmdi; zikrolunan yeniçeri kullaruma Atebe-i Ulyâm'dan ağa vü kethudâ ta'yîn olunup irsâl olunmuştur. **Buyurdum ki:**

Fermân-ı şerîfümle varduklarında hüsn-i ittihâd u ittifâk üzre ağalık u kethudâlık hıdmetine istihdâm eyleyesin ve müşârun-ileyhimânun yolları sancakdur; anun gibi ol diyârda dîn bâbında ve devlet-i hümayûnuma mûte'allik husûslarda bezl-i maktûr idüp sadâkat* ü istikâmet üzre hıdmetlerin müşâhed[e] eyledüğünde Sûdde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin ki, hıdmetleri mukâbelesinde sancağ-ı hümayûnum ihsân oluna.

2432

Malazgirt Dizdârı Küçük Ali ve oğulları, nevrûza kadar üç yüz kıntar güherçile üretmeyi taahhüd ettiklerinden, eğer bu süre içinde taahhüdlerini yerine getiremezler ise ahvâllerinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 13 Ca., sene: 976

Erzurum beglerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Malazgird Dizdârı olan Küçük Alî güherçile cem'ına me'mûr olup fermân-ı şerîf mücebince lâzım ü mühimm olan esbâbı tedârük olunup bir yıl mikdârı mübâşeret idüp hâliyâ oğlu gelüp güherçileden sü'âl olundukda; "Yüz tümen ancak vardır." diyü cevâb virüp; "Bu husûs sizün ihmâlinüzden veyâhûd adem-i kudretinüzden veyâ nâ-ehl olduğunuzdan." dinildükde; "Diyârbekir ve Anadolu ve sâyir vilâyetlerde olup güherçileler bizüm zabtımızdadur; haylî olur." diyü haber virüp anun dahı vukû'ı olmayup nâ-ehl olduklarına ehl-i vukûf haber virdüklerin" bildürmüşsin. İmdi; mezkûr dizdâr oğulları nevrûza değin üç yüz kıntâr güherçileye mültezim olmuşlardır. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mukayyed olup göresin; zikrolunan zamâna değin iltizâmı mücebince ol mikdâr güherçileyi bi't-tamâm irişdürmezler ise ahvâllerin yazup bildüresin.

Yazıldı.

Mezbûre hâtûna virildi. Fî 13 Ca., sene: 976

2433

Mekke-i Mükerrreme'ye giderken Gran Piryol adlı Fransız gemisi tarafından esir edildikleri ve Paris Kalesi'nde Fransız kralının yanında oldukları bildirilen Ayşe ve Fatma adlı hanımlarla Marsilya Kalesi'nde esir bulunan müslimânların ahidnâme gereğince serbest bırakılmaları için teşebbüste bulunulması.

Cezâyir beglerbeğisine hüküm ki:

Hümâ nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Âyişe ve Fâtıma nâm kızları Mekke-i Mükerrreme'ye giderken Françe pâdişâhına tâbi' Gran Piryol nâm kâfir gemisine râstgelüp esîr idüp bi'l-fi'l Françe'ye tâbi' Pariz nâm kal'ada Françe pâdişâhı yanında oldukların" bildürdi. İmdi; mezbûreler için ve sâyir Marsilya nâm kal'ada esîr olan müslimânlar istihlâsı için bundan akdem bir-iki def'a ahkâm-ı şerîfem yazılup irsâl olunup henüz eseri zâhir olmamışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu def'a gereği gibi mukayyed olup müşârun-ileyh Françe pâdişâhı ile zikrolunan kızları ve sâyir müslimân esîrleri ahid-nâme-i hümâyûnum mücebince taleb idüp her ne tarîk ile mümkün ise istihlâsı bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin ve ne vechile tedârük idüp nice olduğın yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

2434

Filibe, Tatarpazarı, Samakov, Sofya, Şehirköy, Radomir, Dobniçe, Ilıca, Berkofça ve İvranya kazalarındaki celepler üzerinde İstanbul zahiresi için yazılı olan mevsim koyunlarının âcilen hazırlattırılarak sürücüleri ile İstanbul'a gönderilmesi.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

Filibe ve Tatarbâzârı ve Samakov ve Sofya ve Şehirköy ve Radomir ve Dobniçe ve Ilıca ve Berkofça ve İvranya kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazânuzda vâkı' olan yazılı ce[le]blerün üzerlerine yazılan mevsim koyunların vakti ile ihrâc eyleyüp mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün gönderüp Kâsım gününe değin irişdürmek için hüküm-i hümayûnum ile Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Ahmed Çavuş irsâl olunmuş idi. Zikrolunan koyun henüz gelüp irişmemegin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp her birinüz bu bâbda gereği gibi mukayyed olup taht-ı kazânuzda vâkı' olan yazılı celeblerün üzerinde mukayyed olan mevsim koyunların mu'accelen ihrâc itdürüp sürekcileri ile mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün âdet ü kânûn üzre ale't-tevâlî irsâl eylemekden hâlî olmayasız. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimdür; onat vechile dikkat ü ihtimâmla emr-i şerîf-i sâbıkum mücebince Kâsım gününe dek İstanbul'a irişdürilmesin emrolunan koyunları mu'accelen ihrâc eyleyüp göndermeyince olmayasız. Şöyle ki; taht-ı kazânuzda vâkı' olan celeblerün defterde üzerlerine yazılan koyunları vakti ile ihrâc eyleyüp göndermeyesiz, özrinüz makbûl olmayup eksük gelen koyun sizden alınur; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Abbâs Çavuş'a virildi. Fî 19 Ca., sene: 976

2435

Gümölcine ve Yenice-i Karasu ve Kavala ve Drama ve Siroz ve

Gümölcine, Yenice-i Karasu, Kavala, Drama, Siroz, Demirhisar, Avrethisarı, Sidrekapsi, Selanik, Yenice-i Vardar, Karaferye, Filorina, Manastır ve Cumapazarı kazalarındaki celepler üzerinde İstanbul zahiresi için yazılı olan mevsim koyunlarının âcilen hazırlattırılarak sürücüleri ile İstanbul'a gönderilmesi.

Timürhisârı ve Avrethisârı ve Sidrekapsi ve Selanik ve [Ye]nice-i Vardar ve Karaferye ve Filorina ve Manastır ve Cum'abâzârı kâdîlarına dahı vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi.

2436

Sonradan paşa hazretlerinden gelüp tekrâr yazılıp irsâl

Dukagin sancağında isyan eden bazı köyler keferesinin hakkından gelinmesi için Dukagin sancakbeyi yardım isterse yeteri kadar silâhlı hisar-eri gönderilmesi.

olunmuşdur.

İskenderiyye beğine ve Draç dizdârına ve livâ-i mezbûrede olan dizdârlara hüküm ki:

Dukagin sancağında ba'zı karyeler keferesi ısyân u tuğyân üzre olup haklarından gelinmesi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Dukagin Sancağı Beği Kâsım *dâme ızzühû* âdem gönderüp mu'âvenet için hısâr-eri taleb iderse ihmâl itmeyüp bi'z-zât mukayyed olup livâ-i mezbûrda olan kılâ'dan kifâyet mikdârı yarar tüfenk-endâz hısâr-eri ta'yîn ü ihrâc idüp mu'accelen irsâl ü îsâl eyleyesiz.

Yazıldı.

Kethudâsı İshâk'a virildi. Fî 13 Ca., sene: 976

2437

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Hınıs'ta yeni yapılan kalenin inşaatı, hisar erlerinin disiplinsizliği ve sancak beyinin yolsuzluğu hakkında Hınıs kadısı tarafından ortaya atılan iddiaların araştırılıp sonucun bildirilmesi.

Hınıs kâdîsı mektûb gönderüp; "Hınıs kazâsında emr-i şerîf ile yeni binâ olunan kal'anun iki tarafı dîvâr çekilüp zikrolunan kal'a binâsında elli bin akça virilüp ammâ; yapdukları dîvârın nehir cârî olacak yirlerinde iki suyolu komışlardur ki, atlu değil araba geçse olur. Zikrolunan dîvârın üzerinde rahneler vardır ki, yol olmuştur ve kal'a-i mezbûrenün kible tarafında yüz arşundan ziyâde yapılması lâzım yirler yapılmayup ve garb cânibinden tarafa kal'aya muttasıl kapısı ağaç olup ve kapu dîvârının otuz arşun yiri –ki, handek üstidür– beden çekilmeyüp sabî vü nâ-bâliğ oğlancıklar geçmek kâbildür. Mâl-ı mîrî zâyî' u telef olup ve kal'a-i mezbûreye seksen beş nefer hısâr-eri Diyârbekir'e tâbi' kal'alardan ihrâc olunup tokuz aydan ziyâdedür ki, gelmemişlerdür; kal'ada bekleyecek yirleri olmadığı ecilden gice vü gündüz bunda hıdmetde gelmeyüp kendü hevâlarında olup ve zabtider ağaları ve kethudâları olmayup sancakbeği Hazîne'den mezbûrların nakd ulûfelerin alup ulûfelerine bedel iki bahâya tutup at u sığır u koyun virür." diyü arzitmeğin husûs-ı mezbûr teftîş olunup sıhhati üzre arz olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile dikkat ü ihtimâm ile teftîş idüp göresin; zikrolunan kal'anun binâsı vech-i meşrûh üzre olduğu elli bin akça kifâyet eylemediği midür, yohsa beğ kendü ekleyemekle midür ve ta'yîn olunan ağa vü kethudâ vü neferler hıfzeylememeğe sebep nedür; tamâm aslı ve ha[k]îkati ile ma'lûm idinüp mübhem ü meşkûk nesne komayup dahı sıhhati üzre yazup mu'accelen Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz eylesin ki, sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel oluna.

2438

Karahisar-ı Sâhib sancağı kazalarında emin ve subaşılar tarafından ele geçirilen ehl-i fesâdın mahkeme edilmeden paraları alınıp serbest bırakılmasından şiddetle kaçınılarak davalarının görülmesi ve uzuv kesme ve idam cezasına çarptırılanların cezalarının mahallinde icra edilip uzuv kesme veya idam cezası gerekmeyen ancak halka zulmettikleri anlaşılanların küreğe konulmak için sûret-i sicilleriyle Südde-i Saâdet'e gönderilmek üzere sancakbeyine teslim edilmeleri.

Yazıldı.

Kethudâsı Nûrullâh'a virildi. Fî 13 Ca., sene: 976

Karahisâr-ı Sâhib sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Karahisâr sancağında ba'zı ehl-i fesâd fesâd idüp ba'zı ümenâ vü sübaşılar tutup sancakbeği âdem gönderüp ahvâlleri şer'le görölüp lâzım geleni icrâ olunmak murâd idindükde celb ü ahz olunup halâs olunmağla ehl-i fesâdun hakkından gelinmeyüp muttasıl fesâd ü te'addîleri ziyâde olduğu istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, onat vechile mukayyed olup taht-ı kazânuzda anun gibi ehl-i fesâd olup emînler ve sübaşılar elegetürdüp müşârun-ileyhden âdem varup taleb itdükde te'allül itdirmeyüp mûmâ-ileyhün âdemisine teslîm itdürüp dahı ahvâllerin her kankınuzun taht-ı kazâsında vâkı' olmuş ise hakk üzre husamâ muvâcehesinde onat vechile dikkat ü ihtimâmla teftîş idüp şol kimesnenün ki fesâd ü şenâ'ati bi-hasebi'ş-şer' sâbit ü zâhir olup salbe veyâ kat'-ı uzva müstehkık ola, ol asıllara mecâl vormeyüp şer'le lâzım geleni mahallinde icrâ itdürüp yirine koyup hârice koyuvmeyesiz ve celb ü ahz olunup halâs olunmakdan hazer idesiz. Ammâ; salb veyâ kat'-ı uzva müstehkık olmayup re'âyâ vü berâyâyâ ve âyende vü revendeye zulm ü te'addîsi olup fesâd üzre olanları habsidüp müşârun-ileyhe teslîm eyleyesiz ki, mukayyed ü mahbûs küreğe konılmağıçün sûret-i sicilleri ile Südde-i Sa'âdetüm'e göndere.

[Yev]mü'l-Cum'a, 12 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976

Yazıldı.

2439

Cezâyir beğlerbeğisine hüküm ki:

Kardeşleri ile arası açık olan Merankuş Hâkimi Seyyid Abdullah'a sulh için adam gönderilmesi; sulha razı olursa kardeşleri için önce Fas Kalesi'nin istenmesi, olmazsa Cezâyir'e yakın olan Tâze ve Teflet (?) hisarlarının istenerek aralarının sulh edilmesi; bu sağlanıncaya kadar, eskiden Cezâyir Hazinesi'nden Seyyid Abdülmelik ve kardeşi Abdülmümin'e verilmekte olan paranın verilmeye devam edilmesi.

Merankuş Hâkimi olan Seyyid Abdullâh *dâmet ma'âlihün* karındaşı halefû'l-ümerâ'i'l-kirâm Seyyid Abdülmelik *dâme ulüvvühü* Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp ızhâr-ı ubûdiyyet idüp; "müşârun-ileyh ile memleket husûsında nizâ'ları olup mâbeynlerinde harb u kîtâl olmayup re'âyâ pâ-y-mâl olmadın mâbeynleri sulh u salâh üzre olup vech-i ma'âşları için Cezâyir'e karîb bir yir ta'yîn olunup virilmek" bâbında nâme-i hümayûnum istid'â eyleyüp; "risâlet tarîkıyla ıslâh-ı zâtü'l-beyn için Cezâyir'de vâkı' olan ulemâ vü sulehâdan Seyyid Ebu[llatîf ve Seyyid Ahmed Enevî ve Seyyid Sa'id el-Mısırî ve Seyyid bin Âşûr nâm kimesneler ta'yîn olunup evvelâ Kal'a-i Fâs'ı taleb eyleyüp mümkün olmaz ise Tâze ve Teflet (?) nâm hısârları tevâbi'larıyla taleb eylemek için gönderilmesin" recâ eyleyüp ve; "kadîmden müşârun-ileyhe ve karındaşı Abdülmü'min'e Cezâyir'e geldüklerinde Hazîne'den birer mikdârı altun virilügelüp hâlâ viril[me]mekle muzâyaka vü zarûret üzre oldukların" i'lâm eylemeğin ol bâbda müşârun-ileyhe Cezâyir'e karîb bir yir ta'yîn olunup sulh u salâh husûsiyçün Arabî nâme-i şerîfüm sana irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh ile haberleşüp anun gibi karındaşları ile sulh u salâha râzî olur ise gönderilen nâme-i şerîfüm ile mezkûrları ta'yîn eyleyüp risâlet tarîkıyla vech ü münâsib görüldüğü üzre irsâl eyleyüp tenbîh eyleyesin ki, müşârun-ileyh için evvelâ Kal'a-i Fâs'ı taleb eyleyüp rızâ virmez ise Cezâyir'e karîb olan Tâze ve Teflet (?) nâm hısârları tevâbi'ları ile taleb eyleyüp ve memleket halkı kankısına tâlib ü râğıblardur; hufyeten tettebbu' u tecessüs eyleyeler. Ammâ; müşârun-ileyhün hîle vü hud'asından ihtiyât üzre olup sulh u salâh emri tamâm mertebe mün'akıd olup istihkâm bulmadın gaflet ile müşârun-ileyhimâ karındaşlara bir zarar u gezend irişdürmekden hazer idüp gereği gibi hıfz u sıyânet idüp kemâl-i basîret ü intibâh üzre olasın ve ne vechile tedârük idüp mezkûrlar ne zamânda gönderildiğin ve ne cevâb virilüp kazıyye neye müncerr olduğın ve memleket kangısın[a] tâlib ü râğıb olduğın ve bi'l-cümle vâkı' olan ahvâli mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin ve müşârun-ileyhe ve karındaşına Cezâyir Hazînesi'nden kadîmden ne virilügelmiş ise üslûb-ı sâbık üzre virüp ahvâlleri bertaraf oluncaya değin muzâyaka çekdürmeyesin.

Yazıldı.

Aleksandra nâm zimmîye virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

2440

Ruscuk kâdisına hüküm ki:

Tuna yalılarındaki iskelelerden Eflak yakasına geçmek isteyenlerin teftiş edilerek ehl-i fesâd olanların geçmelerine izin verilmemesi.

Eflak voyvodası âdem gönderüp; "Tuna yalılarında vâkı' olan iskelelerden kendü hâlinde rencber tâyifesinden olmayup ehl-i fesâd olup harâmî vü eşîrrâ vü eşkıyâdan olan kimesneleri keyfiyyet-i hâllerini ümenâ vü ummâl ve gayriler tefâhhus itmedin iskeleden Eflak yakasına geçürmekle mezbûrlar vilâyet-i Eflağ'un re'âyâsına envâ'-ı te'addî vü tecâvüz idüp re'âyânun perâkende olmasına sebep olurlar." diyü bildürdi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, arzulunduğu gibi olup anun gibi tüccâr tâyifesinden olmayup ehl-i fesâd ü şenâ'at ve eşkıyâdan ba'zı Eflak yakasına geçmek istedikde iskelelerden olan ümenâ vü

ummâle tenbîh ü te'kîd [i]desin [ki], keyfiyyet-i hâllerini tamâm teftîş idüp ma'lûm idinmeyince Eflak yakasına geçürmeyeler. Ammâ; kendü hâlinde olup rencberlik üzre geçmek isteyenleri ahz ü celb için rencîde itmeyeler.

Yazıldı.

Hı.

2441

Ruscuk kâdîsına hüküm ki:

Silistre ve Ruscuk İskeleleri Emîni ve Mültezîmi Hacı Bilal'in rüşvet alarak, Südde-i Saâdet'e giderken geçtikleri Bükreş vs. yerlerdeki halkın mallarını yanındaki Arnavutlar'a çaldırtan Eflak eski voyvodasının annesinin ve adamlarının iskelelerden geçmesine ve Arnavutlar'ın kaçmasına yardım ettiği bildirildiğinden, durumun tahkik edilerek iddialar doğru ise defter edilip arz edilmesi.

Eflak voyvodası mektûb gönderüp; "Silistre ve Ruscuk İskeleleri'nde Emîn ü Mültezîm olup Hâcî Bilâl dimekle ma'rûf kimesne sâbıkâ vilâyet-i Eflak'a voyvoda olan Petro'nun vâlidesi Tomna Südde-i Sa'âdetüm'e gitdüğü zamânda nefis-i Bükreş'de ve etrâfında uğradıkları köylerde mâldâr u mün'im kimesnelerün mâllarını ve rızkını kendü yanında olan Arnavud kâfirlerine gâret itdürüp iskelelerden geçmek istediklerinde fukarâdan ba'zıları emîn-i mezbûra; "Bizüm mâlımız ve rızkımız Arnavud kâfirleri gâret itmişdür; mezkûrlar[1] iskeleden geçürme." didüklerinde iltifât itmeyüp mezbûr Arnavudlara; "Şikâyetcileriniz vardır; başınız kurtarınız." diyü fukarâdan aldıkları mâlları ve kendülerün mâllarını ellerinden alup gice ile iskeleden geçürüp ve kaçurup aldığı mâl kendüde kalup ve mezbûr Tomna geçmezden mukaddem Yani Vestiyar (?) nâm hazînedârını bî-nihâye mâl ile geçürüp dört bin altunun alup ve Petre'nün mâldâr u mün'im âdemlerin geçürmek istedikde her birinden mübâlağa mâl alup fukarâya ve mâl-ı mîrîye gadritmişdür." diyü bildürdi.

Buyurdum ki:

Göresin; arzolunduğu gibi midür, nicedür; ma'lûm idinüp arzolan husûslar vâkı'sa defter idüp arzeyelesin; mâl-ı mîrîye zarar olmakdan hazer eyleyesin.

Yazıldı.

Hı.

2442

Rodos ve Midillü ve Kavala kapudânlarına hüküm ki:

Eflak reâyâsından, eski voyvoda Petro zamanında Rodos, Midilli ve Kavala'da küreğe gönderilenlerin serbest bırakılmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Hâliyâ Eflak voyvodası âdem gönderüp; "Sâbıkâ Eflak Voyvodası olan Petro Voyvoda Eflak re'âyâsından ba'zı kimesneleri bî-günâh gönderüp küreğe kodurmuşdur; yedi-sekiz yıldır ki, kürek çekerler." diyü bildürdi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi Eflak re'âyâsından Petro Voyvoda zamânından berü mahbûs

kürek çeker varsa Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, ıtlâk oluna.

Yazıldı.

Hı.

2443

Ruscuk kâdîsına hüküm ki:

Defterde Eflak vilâyetine kayıtlı yerlere kanun ve deftere aykırı olarak kimsenin dahlettirilmemesi.

Eflak voyvodası âdem gönderüp; "Niğbolı'ya tâbi' Halonik Kal'ası İskeleyi'nün Mültezimi olan Hızır vilâyet-i Eflak'un sınırına dahlidüp kadîmden Eflak'un re'âyâsı tasarruf idüp resm-i arûsiyyelerin ve sâyir rûsûmın Eflak voyvodası olanlar alagelüp mezbûr Hızır hılâf-ı kânûn u defter kendü alup ve sâbıkâ Silistre sancağı tahrîr olundukda vilâyet-i Eflak sınırında olup Eflağ'un re'âyâsı elinde olan yirleri ve kışlakları girü Eflak'a kaydolmuş iken ba'zı ümenâ vü ummâl ve gayriler dahlidüp hılâf-ı kânûn u defter kendüler ziyâde almağla Eflağ'un nice kurâları harâb olup re'âyâsı perâkende olmuştur." diyü bildürdi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, göresin; nizâ' olunan yirler Eflak cânibinde olup defterde Eflak'a kaydolunup mezbûrların tasarruflarında olup sınırları dâhilinde olmayup ve kadîmden tasarruflarında değil ise hâliyâ hılâf-ı kânûn u defter dahliderse men' idüp kânûn u deftere muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin.

Yazıldı.

Hı.

2444

Eskiden beri Eflak voyvodalarına ait olan Çingene kul ve cariye tâifesinden olup eski voyvoda zamanında kaçanların geri yerlerine döndürülmeleri.

Ruscuk kâdîsına hüküm ki:

Eflak voyvodası âdem gönderüp; "eben an-ceddin Eflak vilâyetine voyvoda olanlara esîr olup mülkiyyet üzre tasarruf itdükleri Çingâne kul u câriyeleri olup bundan akdem Voyvoda olan Petro Voyvoda zamânında perâkende olup ba'zı kimesnelerin ellerinde ve ba'zıları kendü hevâlarında gezüp vilâyet-i Eflağ'a gelmezler imiş; yirlerine getürmek" recâsına hükm-i şerîfüm taleb itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, göresin; mezbûrlardan ki bunun eben an-ceddin kulları ve câriyeleri olup Çingânelerden olup Petro Voyvoda zamânında gaybet itmişlerse mezkûrun kulu ve câriyesi idüğü şer'le sübût buldukdan sonra hükmidüp alıviresin. Ammâ; bu bahâne ile tâyife-i mezbûrdan olmayup müslimânların kulları ve câriyeleri için hılâf-ı şer' mücerred bilâ-sübût-i şer'î; "Mezbû[r] Çingânelerdür." diyü almakdan hazer eyleyesin.

2445

[Yev]mü's-Sebt, fî 13 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Kara Kethudâ'ya virildi. Fî 17 Ca., sene: 976

Karaman Beylerbeyliği'ne bir başkası tayin edildiğinden daha önce Karaman'ın muhafazasına tayin olunan İçel beyinin sancağına dönmesi.

İçil Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem sana Karaman muhâfazası emrüm olup hâlâ Karaman Beğlerbeyliği âhara virilüp kış mevsimi dahı irişmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı varup sancağın hıfz u hırâsetinde olasın.

Yazıldı.

Turgud nâm kimesneye virildi. Fî 17 Ca., sene: 976

2446

Barçınlu kâdîsına hüküm ki:

Kanunî Sultan Süleyman'ın Barçınlı kazasında bina ettirdiği hanın tavanlarının aktığı bildirildiğinden, hanların tamiri için daima görüp gözetecek, muaf olmaya layık, işe yarar bir kimse varsa yazılıp arzedilmesi.

Merhûm ve mağfûrun-leh babam hudâvendigâr tâbe serâhü sâbıkâ kazâ-i mezbûrda binâ eylediği [] bâb hânun üzerleri tamlayup meremmete muhtâc olduğu i'âm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; zikrolunan hânların ta'mîri için dâyimâ görüp gözedüp mu'âf olmağa münâsib yarar kimesne var mıdur, nicedür; tetebbu' idüp yazup arzeyleyesin.

2447

Varaza ve Keyhüsrev'in tahrikleriyle Osmanlı hududuna tecavüz ederek reâyanın mal ve davarlarına el uzatan Gürcülerin tecavüzlerinin menedilmesi için İran tarafına yapılan müracaat üzerine İran şahının, Gürcüleri zapturapt altında tutmak için güvenilir adamlarından Haydarkulu Halife'yi görevlendirdiği bildirildiğinden, Erzurum beylerbeyinin de aynı şekilde bu taraftan güvenilir, işbilir ve dirayetli birini hudutta görevlendirmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 16 Ca., sene: 976

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "a'lâ-hazret, v[â]lâ-rütbet, sipihr-menkabet, Cemşîd-savlet, izzet-penâh, sa'âdet-destgâh şâh hazretleri cânibi[n]e tâbi' Gürcilerden Varaza ve Keyhusrev tahrîkiyle ba'zı har[â]m-zâdeler mukaddemâ berü cânibe müte'allik olan ba'zı kimesnelerün mâllarına ve tavarlarına eluzatmağla Şâhkulı Sultân'un Revân'da Kâyim-makâmı olan Hüseyin Beğ nâm oğlu vâsıtasıyla mûmâ-ileyh hazretlerine i'lâm olundukda ol Gürcilere Hasan Ağa nâm âdemin gönderüp; "Her ne mikdâr nesne almışlar ise girü sâhiblerine virdürüp bu fesâdı idenleri kayd ü bendle gönderesin ki, sâyirlerine mûcib-i ibret olmağıçün muhkem siyâset idelüm." diyü tenbîh idüp ve korıcılardan gâyet mu'teberi olan Haydarkulı Halîfe'yi; "ol Gürciler içinde oturup min-ba'd Memâlik-i Mahrûse re'âyâsına dahlitdürmemek" için müte'allikâtıyla bu cânibe gönderdiğinde mezbûr korıcıya lâzım olan ısmarlanup ol Gürciler içine gönderildi ve mûmâ-ileyh bu cânibe gönderdiği mektûblarında ol serhadde bu cânibden dahı bir yarar kimesne ta'yîn olunmasın murâd idinüp ve ol Gürciler ülkesinün aznavurlarına mektûb gönderüp; "İrsâl olunan halîfe sözünden tecâvüz idüp Memâlik-i Mahrûse'de olan ülkeler re'âyâsına şöyle ki; zarar idesiz, mâlinuzı ve başınuzı ehl ü ıyâlinuzı tâlân u esîr iderüm." diyü tenbîh idüp bu cânibden dahı ol serhadde bir mu'temedün-aleyh yarar âdem ta'yîn olunmak lâzım olmağın Uşni sancağından ma'zûl olan Hasan dâme izzühü için; "Müstekîm ve hüsn-i zindegânîye kâdirdür." diyü ol serhadde olan Küçük Ardahan sancağı müşârun-ileyhe olmasın" arzylemişsin; dahı her ne dimiş isen ma'lûm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Sen dahı sulh u salâha mugâyir bir vaz' sâdır olmamak bâbında gereği gibi mukayyed olup senün cânibünden vech ü münâsib gördüğün üzre bir umûr-dîde vü kâr-dân u muslih kimesne ta'yîn idüp binâ-yı sulh u salâhun istihkâmı bâbında dakîka fevteylemeyesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 14 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Atâyî Beğ'un Muzaffer Kethudâsı'na virildi. Fî 19 Ca., sene: 976

2448

Sivas ve Tokat ve Amâsiyye kâdîlarına hüküm ki:

Sivas, Tokat ve Amasya kazalarındaki kazancılar kap-kacak işlemek için Küre Madenin'den bakır almak istediklerinde, ne kadar bakır lâzımsa bulundukları kazaların kadıları tarafından kendilerine temessük verilmesi.

Taht-ı kazânuzda olan kazgancı tâyifesi evânî işletmek için Küre Ma'deni'nden bakır almalı olduklarında ne mikdâr bakır lâzım olursa sizün cânibinizden ellerine temessük virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup taht-ı kazânuzda olan kazgancı

tâyifesi evânî işletmek için bakır almalı olduklarında emrüm üzre ellerine mühürlü temessük virüp ta'yîn olunan mikdârı bakır getürdüklerinde Küre kâdîsı cânibi[n]den dahı memhûr tezkire taleb eyleyesiz. Bu bâbda Küre kâdîsına dahı vech-i meşrûh üzre hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Siz dahı ikdâm u ihtimâm idüp ihmâl ü müsâhele üzre olmayasız. Şark cânibi[n]e bi'l-cümle hâric-i vilâyete bu bahâne ile bakır gitmekden ihtiyât üzre olasız; sonra özrinüz makbûl olmaz; ana göre mukayyed olasız.

Yazıldı.

Hı.

2449

Küre kâdîsına hüküm ki:

Sivas, Tokat ve Amasya'dan, Küre Madeni'nden bakır almaya gelen kazancı tâifesinden, kadıları tarafından kendilerine verilmiş olan temessüklerinin istenerek yazılı olan miktar kadar bakır verildikten sonra ellerine tezkire verilip başka taraflara gitmemeleri için de yanlarına hisar-eri tayin edilerek İstanbul'a gönderilmeleri.

"Sivas ve Tokat ve Amâsiyye kazâlarında olan kazgancı tâyifesi evânî işletmek için Küre cânibinden bakır almalı olduklarında ellerine mühürlü tezkire virile." diyü zikrolunan kâdîlara hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bu bâbda gereği gibi tedârük üzre olup taht-ı kazândan gelüp bakır almalı olduklarında kâdîları cânibi[n]den mühürlü temessük taleb eyleyüp temessüklerinde ta'yîn olunan mikdârı bakır virdükden sonra ellerine mühürlü tezkire virüp ve kifâyet mikdârı hısâr-eri koşup mahrûse-i İstanbul'a gönderesin ki, şark cânibi[n]e veyâhûd hâric-i vilâyete gitmek ihtimâlî olmaya. Bi'l-cümle husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; ana göre mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden ve şark cânibinden gafletle bakır gitmekden hazer eylesin.

Hı.

2450

Kastamonı kâdîsına hüküm ki:

Sivas, Amasya ve Tokat kazalarındaki kazancı tâifesi Kastamonu kazasından işlenmiş kap-kacak almak istediklerinde kendilerine mâni olunmaması; ancak bu bahane ile memleket haricine bakır çıkarılmamasına dikkat edilmesi.

Sivas ve Tokat ve Amâsiyye kazâlarında vâkı' olan kazgancı tâyifesi taht-ı kazânda olan işlenmiş evânî almalı olduklarında kimesne mâni' olmamasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre zikrolunan kâdîlıklarda vâkı' olan kazgancı tâyifesi taht-ı kazânda olan işlenmiş evânî almalı olduklarında mâni' olmayasın. Ammâ; mukayyed olasın ki, bu bahâne ile şark* cânibi[n]e bi'l-cümle hâric-i vilâyete bakır gitmeye. Husûs-ı mezbûr mühimmât; gereği gibi mukayyed olasın.

Ehl-i fesâd olduğu bildirilen Divâne Cafer'in yapılan teftiş neticesinde Teke sancağı beyinin adı geçen suçlu olduğu yolunda, müfettiş kadıların ise suçlu olmadığı yolunda mektuplar gönderdikleri; bu sebeple adı geçen Kütahya ve Antalya kadıları ile Anadolu beylerbeyi tarafından tekrar teftiş edilerek neticesinin bildirilmesi.

Anatoli beğlerbeğisine, Kütâhiyye ve Antâliyye kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Teke Sancağı Beği Mehmed dâme izzühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Fesâd ü şenâ'ati arzolunup tutulup habsolunan Dîvâne Ca'fer'ün ahvâlin hakk üzere teftiş idesin." diyü hükm-i şerîf virilüp mübâşir ta'yîn olunan Karahısâr-ı Teke ve Elmalu ve Kalkanlu kâdîları ile meclis-i şer' olunup mezkûrun ahvâli istifsâr olundukda evvelki meclisde üzerine nice mevâd tahrîr olunup ikinci meclisde; "Hırsuz u harâmî yatağıdır." diyü yetmiş-seksen mikdârı imâm u mü'ezzin ve sâyir kimesneler şehâdet idüp lâkin kâdîlar mukayyed olmayup def'-ı meclis itmişlerdür." diyü bildürüp hâlâ müşârun-ileyhim kâdîlar dahı mektûb gönderüp; "mezkûrun teftişine şürû' olunup da'vâ-yı hakk idenlere nidâ olundukda ba'zı kimesneler karz u emânet tarîkı ile hukûk taleb idüp ikrârı mûcebince edâsına hükmolunup yaramazlığından sü'âl olundukda ba'zı kimesneler; "Ehl-i fesâddur." diyüp mezkûr ol kimesneler içün; "Benümle adâvetleri vardır; teftişe dahı anlar sebep olmuşdur." diyü ulemâ vü sulehâdan cemâ'at-i kesîre; "Bunların mezbûr ile adâvetleri vardır." diyü cevâb virdüklerin" bildürdiler. İmdi; bu husûsun aslı sıhhati üzere ma'lûm olmak lâzım olmağın size tefvîz olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât mahall-i hâdiseye varup mezkûr Ca'fer'ün ahvâlin husamâ muvâcehesinde hakk üzere onat vechile dikkat ü ihtimâmla teftiş idüp göresiz; mezkûrun hakkında isnâd olunan husûslar mûmâ-ileyhün arzitdüği gibi midür, bu bâbda sıhhat kankı cânibdedür ve mezkûrun hakkında ol vilâyetün halkı ne vechile şehâdet iderler, eyülük üzerine midür, yohsa mukaddemâ arzolunduği üzere fesâd ü şenâ'ati var mıdur, nicedür; sıhhati üzere ma'lûm idinüp dahı aslı ve hakîkatı üzere yazup bildüresiz. Ammâ; bu bâbda tamâm hakk üzere olup hilâf-ı vâkı' nesne arzitmekden, garaz u nisbetden hazer idüp hakk-ı sarîhdan udûl itmeyesiz.

Haleb'deki medresede Aclûnî A'rac Abdullah adlı muallimin talim hizmetini görmediği gibi haksız yere ücret aldığı ve ilim tahsil edenleri hile ile medreseden çıkartarak medrese ve mescide kendisi yerleşip, daha sonra kardeşi Aclûnî Mehmed'e devrettiği; ayrıca Haleb'de su müşiddi olan Aclûnî Mehmed'in suyolunun tamire muhtaç yerlerini tamir ettirmediği, suyolu gelirlerinden çoğunu kendisi için harcadığı, köylerin halkından rüşvet alarak haklarından fazla su verip Haleb suyuna zarar verdiği iddialarının teftiş edilmesi ve medrese ile ilgili hususlar doğru ise adı geçen ve ailesinin medreseden çıkarılıp haksız yere aldığı ücretlerinin kendisinden alınması ve suyolu ile ilgili iddiaların iyice araştırılıp neticenin ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Virilmedi.

Haleb beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "() Medresesi'nün Mütevellîsi olan Şeyh Ahmed nâm kimesne emr-i şerîf getürüp; "Aclûnî A'rac Abdullâh nâm kimesne yevmî iki akça cihete, tezallüm ile medrese-i mezbûrede ehl ü ıyâli ile tokuz yıldan berü sâkin olup hucrelerinde sâkin olan ahâlî-i ilmi bir hîle ile çıkarup medresenün içinde olan mescide cemâ'at getürtmeyüp medreseyi mesken idinüp hâlî kalan hucrelerin ba'zın kılâr ve ba'zısında avret ü oğlan u hıdmetkârları olup ve sâyir mu'allimler gibi bir gün ta'lîm hıdmetine mübâşeret eylemeyüp nice müddet () olup ba'dehû ferâgat idüp işbu karındaşı Aclûnî Mehmed'e virüp nice müddetdür ol dahı cemî' tevâbi'ı ile sâkin olup mescid ü mu'allim-hâneyi battâl eyledüğinden gayri cebr ile vazîfesin almışdur; taleb iderüm." didükde mezbûr Mehmed'den sü'âl olundukda; "Mütevellî-i* mezbûrun cemî' kelâmı gerçektür; edâ-i hıdmet itmedüm; oğlumu okudurdum ve gâh hâricden kimesne ta'lîm iderdüm." diyü cevâb virmeğin hıdmet eylemediği günlerin vazîfesin mezkûr mütevellîye hükmolunup ve zikrolunan medreseden mezbûr Mehmed şer'le çıkmak lâzım olduğın ve; "Haleb'de su müşiddi olan karındaşı mezbûr Mehmed menba'-ı kanâtdan Haleb'e gelince meremmete muhtâc olan yirleri ihmâl idüp meremmet eylemeyüp mahsûl-i kanât üç yüz otuz filori iken bu senede elli-altmış filori harcidüp bâkîsin bel' u ketm itmekle su isrâf olunup Haleb ahâlîsine küllî zarar eyledüğün ve menba'-ı kanâtda olan karyeler halkı[n]dan mâl almağla ta'yîn olunan haklarından ziyâde su virmekle Haleb suyuna küllî noksân ve Kuvayk ırmağı üzerinde olan değirmenlere ve bostânlara küllî zarar olmuşdur." diyü mu'temedün-aleyh kimesneler haber virdüğün" bildürüp ve bu bâbda Haleb a'yânının dahı mahzarları olup teftiş olmağıçün size gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûslara bi'z-zât mukayyed olup ber-mûceb-i şer'-ı şerîf teftiş eyleyüp göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi ise şart-ı vâkıfa muhâlif aldugı vazîfeyi bî-kusûr vakf için hükmidüp alıvirüp dahı zikrolunan medrese vü mescidi üslûb-ı sâbık üzre medrese vü mescid olup mezbûrun ehl ü ıyâlin ihrâc eyleyesiz ve menba'-ı kanâtun üzerine bi'z-zât

varup harâba müşrif olmağa bâ'is nedür, su müşiddi olan mezbûrun ihmâlinden midür, âdet-i kadîme üzre meremmet eylemez mi idi, mahsûl-i kanâtndan nesne ekl ü bel' eylemiş midür, ne mikdâr nesne ekleyemişdür ve suda hakk-ı şûrbi olanlara müstehıkk oldukları üzre vermeyüp kurâ halkından ahz ü celb eyledüğü vâkı' midür, Haleb halkının ve gayrinün bostânlarına ve değirmenlerine zararı var mıdur, nicedür; bi'l-cümle mahzarda yazılan mevâddı ve gayri husûsların aslı ve hakîkati ile tamâm ma'lûm idinüp dahı mufasssal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 15 Ca., sene: 976

Yazıldı.

İbrâhîm nâm kimesneye virildi. Fî 22 Ca., sene: 976

2453

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mısır beylerbeyi iken vefat eden Mahmud Bey'in ne kadar bakırı varsa muhafaza edilip zâyi edilmemesi; hanımının mihri ödenmemiş ise satılan metrukâtından ödenmesi.

Bundan akdem Beğlerbeği iken fevtolan Mahmûd Beğ'ün anda bir mikdâr bakırı olduğu ve hâtûnının dahı beş bin altun mehri olup virilmediği i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müteveffâ-i müşârun-ileyhün anda ne mikdâr bakırı var ise gereği gibi hıfzidürüp zâyi' eylemeyüp ve hâtûnının dahı bi-hasebi's-şer' râci' olan mehri virilmiş değil ise satılan metrukâtından tedârük itdürüp teslim itdüresin.

Yazıldı.

Bengi Çavuş'a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976*

2454

Kengırı Beği Alî Beğ'e hüküm ki:

İran'a gidip Kızılbaş olduğu, geldikten sonra da halkı ifsad ettiği bildirilen Kengırı'nın Hisarcık köyünden Küçük Ali'nin siyaset olunması; ayrıca, avret ve kızlarıyla sohbe katılanların tahkik edilerek bildirilmesi.

Mektûb gönderüp; "Hisârcık nâm karyeden Küçük Alî nâm kimesne Kızılbaş'a çıkup gelüp hem dâl ve hem mudıll olup nice ehl-i fesâdı idlâl idüp meclis-i şer'a da'vet olunup sü'âl olundukda; "Vardum, ol ocağa; "Belî." didüm; Kızılbaşlık'dan dönmezem." diyüp ve bundan gayri nice kimesneler avret ü kızların cem' idüp sohbet idüp birbirini idlâl itdüklerin müslimânlar haber virürler." diyü bildürmişsin. İmdi; mezkûr Küçük Alî siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mezkûrî eşedd-i siyâset ile siyâset idüp ve emrüm yirine varduğın yazup bildüresin ve sâyir ol vechile avret ü kızlarıyla sohbet idenlerün dahı ahvâllerine muttali' olup hilâf-ı şer'-ı şerîf vaz' idenlerün üzerlerine şer'le sâbit ü zâhir olan

kazıyyelerin yazup bildüresin ki, tamâm sıhhati üzre ma'lûm idinüp hılâf-ı vâkı' nesne arzitmekden hazer eyleyesin.

Yazıldı.

Hı.

2455

Kangırı beğine ve kâdısına hüküm ki:

Tosya'da nâib iken Kastamonu sancağından Eyüb'ün evini basıp eşyalarını çaldığı, meclis-i şer'a çağrıldığında kaçtığı için davalarının görülemediği ve hâlen Osmancık kadısının nâibi olduğu bildirilen Kerîm Halife'nin kendisinden davacı olanlarla birlikte bütün davalarının teftiş edilip fesad ve şenâatine dair üzerine sâbit olan hususların bildirilmesi.

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Tosya'da Nâyib olan Kerîm Halife nâm kimesne Kastamonı sancağında Eyyûb nâm kimesnenün evin basup esbâbın gâret idüp görilmesiyçün hükm-i şerîfüm virilüp meclis-i şer'-ı şerîfe da'vet olundukda gaybet idüp ve sâbıkâ dahı mezbûr nâyibün hakkında hükm-i şerîf varup dâyimâ gaybet itmekle da'vâları görilmeyüp el-ân Osmâncık kâdîsinun nâyibidür. Tosya halkı cem' olup mezbûrun yaramazlığına şehâdet eyledüklerin" arzylemişsin. İmdi; mezbûr meclis-i şer'a getirilüp teftiş olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, mezbûrdan ızhâr-ı tezallüm idüp da'vâ-yı hakk idenlerle berâber idüp dahı bir def'a şer'le sorılup faslolmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların onat vechile hakk üzre teftiş idüp göresiz; arzolunduğı gibi ise mezbûrun üzerine fesâd ü şenâ'ate mûte'allik şer'le ne makûle mevâd sâbit ü zâhir olursa sicill ü defter idüp mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e arzyleyesiz. Ammâ; tamâm hakk-ı sarîha tâbi' olup nisbet ü ta'assub olup ehl-i garaz söziyle hılâf-ı vâkı' nesne arzolunup kimesneye zulm ü hayf olmakdan muhkem hazer idesiz.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 17 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Âdil Re'îs'e virildi. Fî 23 Ca., sene: 976

2456

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Cezâyir-i Garb beylerbeyine, memleket yönetiminde ve adaleti sağlamada gösterdiği başarıdan dolayı hil'at-ı hümayun ihsan olunduğu.

Hâliyâ ol câniblerde olan re'âyâ vü berâyâyı ısyân üzre olan A'râb'dan ve sâyir zalemeden sıyânet ü himâyet idüp muntazamü'l-hâl olup kemâl-i adâletün ve kılâ['] ta'mîrine mübâşeret eyledüğün istimâ' olundu. İmdi; senden umulan dahı bunun gibi ef'âl-i pesendîde idi

ki, vücûd ü zuhûr bulmuş. İmdi; hakkında avâtıf-ı aliyye-i husrevânem zuhûra getürüp vâkı‘ olan hıdemât-ı mebrû[re]n mukâbelesinde sana hıl‘at-i hümâyûnum gönderilmiştir.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, hıl‘at-i hümâyûnı giyüp dahı fukarâ vü re‘âyâ –ki, vedâyi‘-ı Hallâk-ı berâyâdur– kemâ-kân sıyânet ü hımâyet idüp dâyimâ vazî‘ u refî‘ ve sağîr u kebîrün ahvâllerine nâzır olup adâlet üzre olası ki, eyyâm-ı sa‘âdet-encâmumda her biri âsûde-hâl olup ferâğ-ı bâl ile devâm-ı devlet ü ikbâlüm için hayr du‘âya iştiğâl göstere.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2457

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Mısır yoluna inerek yolcuların eşyalarını gasbeden Şam'a bağlı isimleri yazılı köylerin ahalisinin teftiş edilerek suçluların hakkından gelinmesi.

Şâm kazâsına tâbi‘ Güzîn (?) ve Kîmes (?) ve Ayn-ı Mesâ ve Aşûbe (?) ve Ayn-ı Cerbe ve Kardes (?) ve Cermâsî ve Ebû-Kumha (?) ve Cübb-i Mekke (?) ve Hasbe (?) nâm karyeler halkı ehl-i fesâd ü şenâ‘at olup Mısır yoluna inüp âyende vü revendenün mâl ü esbâbların gâret ü hasâret idüp haklarından gelinmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup hüsn-i tedbîr ü tedârûkle zikrolunan [karyelerin] toprak kâdîsı ile ahvâllerin hakk üzre onat vechile teftîş idüp yol basup âdem katlidüp esbâb u emvâl gâret eyledüklerin şer‘le sâbit ü zâhir olanlarına mecâl vormeyüp şer‘le lâzım geleni icrâ idüp yirine koyasın ki, sâyir eşkiyâya mûcib-i ibret ola. Ammâ*; tamâm hakk üzre olup bu bahâne ile kendü hâlinde olanlara hılâf-ı şer‘-ı şerîf dahlolunmakdan ve esbâb u mâlları alınmakdan hazer idüp hemân ehl-i fesâd ü şenâ‘at olanların şer‘le haklarından gelesin.

Yazıldı.

Mezbûr çavuşa virildi. Fî 19 Ca., sene: 976

2458

Selanik kâdîsına ve Selanik nâzırına ve Siroz kâdîsına ve nâzırına

Selanik'in Ağustos irsaliyesinin âcilen gönderilmesi.

hüküm ki:

Bundan akdem Ağustos irsâliyyesi mu‘accelen irişmeğün hükm-i şerîfüm irsâl olunmuş idi. Gelüp vâsıl olmamağın mu‘accelen irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Abbâs Çavuş vusûl buldukda, te’hîr itmeyüp zikrolunan irsâliyyeyi ber-vech-i isti‘câl tedârûk idüp cem‘ u tahsîl eyleyüp mu‘accelen irsâl eyleyesiz; ihmâl ü müsâheleden hazer idesiz. Şöyle ki; emrüm mûcebince irsâl olunmaya, mu‘âteb olmanız mukarrerdür; ana göre mukayyed olasız.

2459

Eşme ve Koruca dağlarının koru olup olmadığının tahkik edilerek bildirilmesi; ayrıca yalılarda kimsenin gemi yapmasına izin verilmemesi.

Yazıldı.

Şehr-emînine virildi. Fî 21 Ca., sene: 976

İznikmid kâdîsına hüküm ki:

"Eşme ve Koruca tağı demekle ma'rûf tağlardan hâssa kadırgalar mühimmi için ağaç u tahta kesilegelmiş koru mıdır, nicedür?" diyü görildükde Taşköpri Nâyibleri Ramazân ve Mustafâ; "Mezkûr Koruca tağ koru değildir; kadîmden hâss u âmm ağaç u tahta kesegelmişlerdür." diyü arzylediler. İmdi; sen ki kâdîsın, odun emîni ile bi'z-zât zikrolunan tağun üzerine varup görmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp emr-i şerîfüm mücebince odun emîni ile mezkûr tağun bi-nefsihî üzerine varup onat vechile mukayyed olup ehl-i vukûfdan tefahhus idüp göresin; kadîmden hâssa kadırgalarum için kesilen kereste için korunugelmiş midür, nicedür; ma'lûm idinüp dahı vukû'ı üzre yazup bildüresin ve; "Taht-ı kazând[a] vâkı' olan yalılarda kimesneye gemi yapdurtmayasın." diyü defe'âtile hüküm-i şerîfüm gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfume mugâyir ba'zı kimesneler mektûbı ve istimâlet[le] (?) gemi yapdurdıkları istimâ' olundu. İmdi; ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür; bu husûsa dahı gereği gibi mukayyed olup emr-i şerîfüm olmadın kimesnenün mektûbıyla bir ferde gemi yapdurmayup men' eylesin. Şöyle ki; min-ba'd fermân-ı hümayûnuma mugâyir gemi yapıldığı istimâ' oluna, kimesnenün beyân idecek özri makbûl olmayup azl ile konılmayup müstehıkk-ı itâb olmak mukarrerdür. Ana göre bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmeyüp emr-i şerîfume mugâyir iş olmakdan hazer eylesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 18 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Hâcî Murâd'a virildi.

2460

Merankuş Hâkimi Seyyid Abdullah'ın kardeşi Seyyid Abdülmümin'e, Cezâyir'e ilk geldiklerinde Hazine'den vs. mahsulden ne verilegelmiş ise verilmeye devam edilmesi hususunda beylerbeyine hüküm gönderildiği; ayrıca ihlâs ve sadakatinden dolayı kendisine hil'at ihsan olunduğu.

Seyyid Abdülmü'min'e hüküm ki:

Halefû'l-ümerâ'i'l-kirâm, şerefû'l-küberâ'i'l-fihâm karındaşun Abdümelik Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp arz-ı hâl getirüp; "ibtidâ Cezâyir'e geldiğiniz zamânda size ve müşârun-ileyh karındaşnuza Cezâyir Hazînesi'nden ve gayri mahsûlden kadîmden ne virilügelmiş ise kemâ-kân virilmek" bâbında inâyet recâ itmeğin ol bâbda Cezâyir

Beğlerbeğisi emîru'l-ümerâ'î'l-kirâm Alî *dâme ikbâlühû*ya hükm-i şerîfüm gönderilüp; "eger Cezâyir Hazînesi'nden ve eger gayri mahsûlden kadîmden ne virilügelmiş ise kemâ-kân virilmek" için hükm-i şerîfüm gönderilüp ve kadîmden Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a olan sadâkat ü ihlâsınıza binâ'en sana hıl'at-i hümayûnum irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, irsâl olunan hıl'at-i hümayûn-ı izzet-makrûnumı giyüp devlet-i ebed-peyvend-i husrevânemüz[e] müte'allik olan umûrda bezl-i makdûr eyleyesiz ve müşârun-ileyh beğlerbeği *dâme ikbâlühû* ile söyleşüp dahı kadîmden virilügelen eger nakdiyye ve eger senevî mahsûldür; müşârun-ileyhden mûmâ-ileyh karındaşınız *dâme ulüvvühû* ile taleb eyleyüp vech ü münâsib görüldüğü üzre tasarruf eyleyesiz.

Yazıldı.

Âdil Re'îs'e virildi. Fî 22 Ca., sene: 976

2461

Cezâyir beğlerbeğisine hüküm ki:

Merankuş Hâkimi Seyyid Abdullah'ın kardeşleri Abdülmelik ile Abdülmümin'e Cezâyir'e ilk geldiklerinde Hazine'den ve diğer mahsullerden ne verilegelmiş ise kardeşleri Seyyid Abdullah ile araları düzelinceye kadar verilmeye devam edilmesi.

Merankuş Hâkimi olan Seyyid Abdullâh'un karındaşı Abdülmelik *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "İbtidâ Cezâyir[e] geldüklerinde karındaşı Abdülmü'min'e her ayda bin Zeyyânî altun ta'yîn olup nisf senesinün vazîfesi mukâbelesinde Vatan nâm kal'ayı altı bin Zeyyânî altuna tona virilüp mâ'adâsı sâyir vilâyet mahsûlinden nakd virilür idi. Hâliyâ bu üslûb ta'yîn olunduğı ve senevî mahsûli altı yüz Zeyyânî olan Sâne (?) nâm karye bi'l-fi'l karındaşı elinde olup Vatan nâm kal'ayı ilhâk olup inâyet olunursa cümlesinün senevî mahsûlleri altı bin altı yüz sikke Zeyyânî olur ve gayri her ne sadaka olunur, âhar yirden virilmesin" ve; "Müşârun-ileyhe ta'âm u yimden gayri her ayda Cezâyir Hazînesi'nden kırk sultâniyye virilür idi." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhimâya kadîmden eger Cezâyir Hazînesi'nden ve eger âhar mahsûlden her ne virilügelmiş ise üslûb-ı sâbık üzre virüp karındaşları ile mâbeynleri bertaraf oluncaya dek muzâyaka çekdürmeyesin.

Yazıldı.

Ol birine yazılan tafsîl buna dahı yazılmışdur.

Aşağada tafsîl üzre geçmiştir; yiğirmi iki Cumâde'l-evvelinde.

2462

Merankuş Hâkimi Seyyid Abdullah'ın kardeşi Seyyid Abdülmelik'e Cezâyir'e ilk geldiklerinde Cezâyir Hazînesi'nden vs. mahsûlden ne verilegelmiş ise verilmeye devam edilmesi hususunda Cezâyir beylerbeyine mufassal hüküm gönderildiğı.

Seyyid Abdülmelik'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp ahvâlün i'lâm eylemişsin. İmdi; eger Cezâyir

Hazînesi'nden virilügelen nakıd[dü]r ve eger Vatan Kal'asıyla Mesâne (?) nâm karyeden ta'yîn olunan senevî mahsûldür ve gayridür; kadîmden virilügedüğü üzre virilmek için Cezâyir beğlerbeğisine mufassal hükm-i hümayûnum yazılıp irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Mahrûse-i Cezâyir'e varıldukda, müşârun-ileyh ile söyleşüp dahı kadîmden virilügelen eger nakdiyye ve eger senevî mahsûldür; müşârun-ileyhden taleb idüp vech ü münâsib görüldüğü üzre tasarruf eylesin.

Yazıldı.

2463

Arz getüren Şa'bân'a virildi. Fî 20 Ca., sene: 976

Mâl-ı mirîyi teftiş için Koçhisar'a tâbi İnbat (?) köyüne giden Karaman Mevkufât Emîni Lutfî ile Karaman Mevkufât Nâibi Hüseyin'in üzerlerine "ben mezraamı ve timarımı teftiş ettirmem" diyerek adamlarıyla saldıran erbâb-ı timardan Hindioğlu Ali ve Mahmud ile adamlarının teftiş edilerek neticesinin bildirilmesi.

Anduğı ve Koçhisâr kâdîlarına hüküm ki:

Vilâyet-i Karaman'da Mevkûfât Nâyibi olan Hüseyin Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Vilâyet-i Karaman mevkûfâtına Emîn olan Lutfî ile kazâ-i Koçhisâr'a tâbi İnbat (?) nâm karyede mâl-ı mirî teftişine varıldukda erbâb-ı timârdan Hindî-oğlu Alî ve Mahmûd ve nökerlerinden Kara Dîvâne Yûnus ve Karaman ve Ban Ahmed ve Süleymân ve Hudâvirdi ve Keser ve sâyir kırk-elli nefer âdemle üzerimize gelüp; "Ben, timârımı ve mezra'amı teftiş itdürmezem." diyü gavgâ eyleyüp [itâ'at-i] emr itmeyüp Seydî nâm mültezimi âlet-i harb ile mahkemeye düşürüp mahkemeyi basup dişinde ve yüzinde kılıçla çalup mecrûh idüp mezbûr Lutfî'nün odasını basup Seydî (?) mâl-ı mirî yağmâlayup ziyâde hayfeylediler. Mezbûr Lutfî üç kerre kâdîya da'vet idüp; "Mâl-ı mirî görilsün." didükde emre itâ'at itmeyüp mezbûr Mahmûd envâ'-ı* itâle-i lisân idüp; "Dahı uslanmadunuz mı?" diyü kelimât idüp; "Nefhî-oğlu gibi olmazsınız; dahı ziyâde olursınız." didüklerin" arzyledüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan kimesneleri elegetürüp dutup gereği gibi teftiş ü tefahhus idüp göresiz; fi'l-vâkı' arzolunduğı gibi midür, nicedür; ne vechile ma'lûmunuz olduğı üzre mufassal ü meşrûh yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyesiniz. Bu bâbda Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mahmûd mübâşir ola; emr-i şerîfden tecâvüz itmeye.

2464

Erdel'e tâbi Setük Varad (?) Kalelesi'nin Kaptanı Cağşeb (?) Krištof'un havâss-ı hümayuna âit köyleri basarak cizye ve rüsum istediğı, bazı insanları katlettiğı, mal ve eşyalarını çaldığı ve sekiz yüz sığırı gasbettığı bildirildiğinden, Erdel kralı ile görüşülerek buralar Erdel'e kayıtlı değilse suçluların cezalandırılıp çalınan malların iade edilmesinin sağlanması.

Yazıldı.

Göle Beği Kethudâsı Ca'fer'e virildi. Fî 24 Ca., sene: 976

Tımişvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Tımişvar'un Hazîne Defterdârı Muharrem *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "hâlâ vilâyet-i Erdel'e tâbi' Setük Varad (?) nâm Kal'a Kapudâni olan Cağseb (?) Kriştof cânibinden livâ-i Göle'ye tâbi' havâss-ı hümayûnumdan nehr-i Kriş'den bir mîl mikdârı berü vâkı' olan Şemendre varoşı re'âyâsından dört nefer zimmî girift olunup cizye vü ispençe ve sâyir hukûk u rüsûmların taleb idüp virmedükler[i] ecilden ikisin katlidüp ve iki neferin habsidüp ve Bekeş nâm varoş dahı havâss-ı hümayûndan iken sekiz yüz re's sığırkların sürdürüp el-ân kabzlarında olup ve bundan mâ'adâ Meske nâm karye dahı gice ile basdurup emvâl ü esbâbların gâret ve envâ'-ı hakâret eyledüklerinden gayri re'âyâdan iki neferin katl ve üç neferin giriftâr idüp cizye vü ispençe ve sâyir hukûk u rüsûm taleb idüp te'addîden hâlî olmamağla re'âyâya ihtilâl virüp ve emînleri ziyâde ihtiyât üzre giderek emvâl-i mîrîye zarar irişdürmek ihtimâli olduğın" bildürdi. İmdi; bundan akdem Erdel toprağında vâkı' olan kurâ vü mezârî' müstekıl defter olunup Erdel kralına gönderilmişdür. Vech-i meşrûh üzre te'addî eyledüklerinün asl[ı] nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh kral ile haberleşüp dahı Erdel'e tâbi' olmayup defterde mukayyed olmayan yirlere âdemleri ol vechile hukûk u rüsûm taleb idüp te'addî eyledüklerinün aslı nedür, yoksa Erdel'e tâbi' olan yirlerden midür, cevâbları nedür; tamâm ma'lûm idinüp dahı Memâlik-i Mahrûsem'de olan kurâya ve re'âyâya vech-i meşrûh üzre te'addî eyleyen ehl-i fesâdı elegetürüp alınan esbâb u emvâlî ve tavarları aynı ile ashâbına redditdürüp dahı ehl-i fesâdun bir vechile haklarından geline ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ola. Bu husûsda tamâm ihtimâm eyleyüp müşârun-ileyhe âdem gönderüp ehl-i fesâdı zuhûra getürtmeyince olmayasın ve ne vechile tedârük olunup ne cevâb virildüğün yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hasan Kapucı'ya virildi. Fî 21 Ca., sene: 976

2465

Cezâyir-i Garb'dan Ali el-Fahrî ve Muhammed Moro adlı kişiler Südde-i Saâdet'e gelip gitmek istediklerinde mâni olunmaması.

Cezâyir-i* Garb beğlerbeğisine:

Alî el-Fahrî ve Muhammed Moro nâm kimesneler bu cânibe gelüp gitmek murâd idindüklerinde mâni' olunmamasın emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûrlar esbâb u erzâkıyla bu cânibe gelüp gitmek istedüklerinde mâni' olmayasın ki, gelüp gideler.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 20 Ca., sene: 976

2466

Ergirikasrı Kalesi'ndeki gediklerin hayatta olan sipahilerin oğullarına verilmemesi ve bu şekilde kendilerine gedik verilenlerden, hizmetlerini yerine getirmeyenlerin gediklerinin de hizmete kadir kimselere verilmesi.

Yazıldı.

Hisâr-erlerinden Mustafâ bin Hızır nâm kimesneye virildi. Fî 25 Ca., sene: 976

Avlonya beğine ve dizdârına hüküm ki:

Ergirikasrı müstahfizları âdem gönderüp; "kal'a-i mezbûrede vâkı' olan gedükler hayâtta olan sipâhîlerün oğullarına ve hıdmetkârlarına virilüp edâ-i hıdmet eylemedüklerin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; anun gibi gedüklerinde hıdmet itmeyenlerün yirlerine hıdmete kâdir kimesneler görüp ve tevcîh idüp arzeyelesiz ve babaları hayâtta iken oğullarına bilâ-emr gedük virmekden hazer idesiz.

Yazıldı.

Mezbûr Nâzır'un oğlu Mevlânâ Mehmed'e virildi. Fî 22 Ca., sene:

2467

976

Vilâyet-i Rum'da bulunan havâss-ı hümayûna iltizam ile nâzır olan Ali'nin döneminde emîn ve mültezim olanların muhasebelerinin görülüp zimmetlerinde zuhur edecek mâl-ı mirînin tahsil edilmesi.

Tokat Kâdîsı olup vilâyet-i Rûm'da Müfettiş-i Emvâl olan Mevlânâ Alâ'eddîn'e hüküm ki:

Vilâyet-i mezbûrede olan ümenâ vü ummâle havâle ta'yîn olunan Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Vilâyet-i mezbûrede olan havâss-ı hümayûnuma iltizâm ile Nâzır olan Ali'nün tahvîli içinde vâkı' olan ümenâ vü ummâlün muhâsebeleri yirlü yirinden görölüp nevrûza değin bi'l-küllîyye alâkaları kat' olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûrda gereği gibi mukayyed olup mezbûr Ali'nün tahvîli içinde havâss-ı hümayûnuma emîn ü mültezim olanların muhâsebelerin bi't-tamâm yirlü yirinden görüp teslimâtlarından mâ'adâ zimmetlerinde iltizâmları üzre ne mikdâr mâlüm zâhir olursa bi-kusûr tahsîl itdürüp kimesnenün zimmetinde bir akça ve bir habbe bâkî kodurmayup ve'l-hâsıl nevrûza değin bi'l-küllîyye alâkaların kat' eylemeyince olmayasız. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; gereği gibi mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz.

2468

Dârulharb'den gelip hâne başı her yıl devlete iki filori, beylere otuzar akçe vergi vermek ve içlerine subaşı sokulmamak kaydıyla iskân olunmak için yer isteyenlere Podgoriye, Lika, Karın ve Bokoviçe nahiyelerinde eski sahiplerinde fazladan bulunan yerlerden ifraz edilerek birer miktar yer verilip iskân edilmeleri.

Yazıldı.

İbrâhîm Kethudâ'ya virildi. Fî 21 Ca., sene: 976

Klis beğine hüküm ki:

Dâru'l-harbden İsterin kâfirlerinden iki yüz hâne gelüp Kal'a-i Kitre kurbinde konup hânedan hâneye her yıl mîrîye ikişer filori ve beğlere hânedan hâneye otuzar akça virgü virüp; "İçlerine sübaşı girmemek şartıyla yine dâru'l-harbden Kal'a-i Bihke adasından ve civârından sekiz yüz hâne gelür." diyü temekkünleriçün yir taleb itdükleri ve Obrovaca Kal'ası kurbinde Podgoriye nâhiyesinde ve Gradliçe'ye (?) tâbi' Lika nâhiyesinde ve Karın ve Bokoviçe nâhiyelerinde eski sâhiblerinden ziyâde olan yirlerden ifrâz olunup mezbûrlara virilmek münâsib olduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan nâhiyelerden vâkı' olan yirlerden eski sâhiblerine kifâyet mikdârı yir ta'yîn idüp ol dâru'l-harbden gelenlere şart-ı mezbûr üzre birer mikdârı yir virüp ve hırâset itdürüp temekkün itdüresin.

Yazıldı.

2469

Livâ-i mezbûr zü'amâsından Mustafâ'ya virildi. Fî 19 Ca., sene:

976

Sığacık sancağındaki bazı sipahiler, ellerinde hizmetlerini eda ettiklerine dair temessükleri olduğu halde "siz hizmete varmadınız" denilerek yeniden hizmet teklif edilip timarlarına müdahale edildiğini bildirdiklerinden, durumun tahkik edilerek hizmetlerini eda ettiklerine dair temessükü olanların timarlarına kimsenin müdahale ettirilmemesi.

Sığacık beğine hüküm ki:

Livâ-i mezbûrun sipâhîleri üç bölük olup her bölüğü toksan nefer olup altışar ay hıdmet iderler iken hâliyâ 975 Rebî'u'l-evvelî'nün evâsıtından sene-i mezbûre Ramazânı'nun gâyeti[n]e varınca hıdmet emrolunan sipâhîler cânibi[n]den Dergâh-ı Mu'allâm'a şöyle arzolandı ki: "Mezbûrlardan sene-i mezbûrede vâkı' olan hıdmete kırk iki neferi hâzır olup varup hıdmetlerin edâ idüp edâ itdüklerine sâbıkâ livâ-i mezbûr Beği olup fevtolan Hüseyin Beğ'den ellerinde mühürlü temessükleri olup hıdmetlerin bî-kusûr edâ itmişler iken hâliyâ senün cânibünden ve alaybeği vü kâdîlar taraflarından; "Siz ol zamânda hıdmetinüze varmadınız." diyü bunlara nevbetleri olmadın tekrâr hıdmet teklîf olup tîmârlarına dahlidüp te'addî iderlerimiş." Eyle olsa; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi sene-i mezbûrede vâkı' olan hıdmetlerin bî-kusûr edâ idüp

ellerine müteveffâ-yı müşârun-ileyhden temessükleri olan zü'amâ vü sipâhî; "Ol senede hıdmet eylemediler." diyü âhar hıdmet teklîf olunup tîmârlarına dahlolunursa itdürmeyüp mezkûrlarun zikrolunan senede ed[â] itdükleri hıdmet mukâbelesinde tîmârlarına kimesneyi dahlitdürmeyesin; () olup muhtâc-ı arz ise yazup arzeyleyesin.

Yazıldı.

2470

Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından olup Kütâhiyye sancağının

Nevbet zamanı hizmete gitmeyip buna karşılık Kütahya'nın Şeyhlü kazasında Belkuyu denilen yerde ortaya çıkan harâmilere karşı yazın altı ay bölgeyi koruma ve olabilecek zararları tazmin etme taahhüdünde bulunan Koçak köyünden isimleri yazılı yayaların bu teklifinin Kütahya muharriri tarafından tahrir defterinde mahalline işâret olunup Südde-i Saâdet'te arzedilmesi.

tahrîri fermân olunan Rahîmî'ye hüküm ki:

Şeyhlu kâdîsı mektûb gönderüp; "vilâyet-i Karaman'dan Aydın ve Germiyan'a vâsıl olunan tarîk-ı âmdan mürûr iden müslimânlardan cemm-i gafîr kasaba-i Şeyhlu Mahkemesi'ne gelüp; "Tarîk-ı mezbûrede kazâ-i Şeyhlu'ya tâbî' Bilkuyu demekle meşhûr bil eyyâm-ı sayfda hâlî mevzî' olmağın harâmilêrûn karârgâhı olup yolumuza gelüp ba'zılarımız katl ve esbâbımız gâret olunup gâyet mahûf bildür. Bizüm tarîk-ı mezkûrda vâkî' olan zararumuzu Âsitâne-i Sa'âdet'e arzidir." diyü tazarru' itdüklerinde livâ-i Kütâhiyye piyâdelerinden kazâ-i mezbûra tâbî' Koçak nâm karyede sâkin olan İlyâs oğulları Mehmed ve Ahmed ve Ümmet ve Mehmed oğlu Hasan ve Dervîş ve Çalabvirmiş oğulları Mustafâ ve Mûsâ ve Emrullâh ve Saru oğlu Budak ve Abdullâh oğlu Turmuş nâm kimesneler hâzır olup; "Mezbûr bile bizüm karyemizden karîb karye yoktur. Eger nevbetimüzde eyyâm-ı sayfda harâmilêrûn zuhûrî zamânı[n]da evlâd [ü] etbâ'imuzla altı ay mikdârı zamân mezbûr bile yaylağa çıkup muhkem hıfz u hırâset eyleyüp eger mahall-i mezbûrede âdem alınup esbâb gâret olunursa tazmîn itmek şartıyla uhdelere aldıkların" " arzitedüğü ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; fi'l-vâkî' mahall-i mezbûr arzulunduğı üzre hıfz u hırâset olunması lâzım mahûf bil olup hıfzolunduğı takdîrce memleket ü vilâyete ve mürûr u ubûr iden müslimânlara enfa' ise mezbûr yayaların nevbetlerinde vâkî' olan hıdmetleri mukâbelesinde mahall-i mezbûrî hıfz u hırâset idüp anun gibi kimesnenün ol mevzî'da mâlına ve cânına zarar müterettib olursa mezbûrlar tazmîn itmek şartıyla mahalline işâret idüp Südde-i Sa'âdetüm'e geldüğünde arzeyleyesin.

[Yev]mü'l-Cum'a, fi 21 Ca., sene: 976

Hâlî

[Yev]mü's-Sebt, fi 22 Ca., sene: 976

2471

Sâbık Cezâyir-i Garb Beylerbeyi Mehmed Bey'in eşyaları yazılırken bir maymunu ile bir papağanını alıp giden Selim Çavuş'un, bunları gönderilen çavuşa teslim etmesi.

Yazıldı.

Çavuş-zâdelerden Hüseyin'e virildi. Fî 26

Selîm Çavuş'a hüküm ki:

Sâbıkâ Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi olan Mehmed *dâme ikbâlühûnun* esbâbı yazılırken bir meymûnı ile bir papuğın alup gitdüğü i'âm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol meymûn ile papuğı müşârun-ileyh çavuşuma teslim eylesesin; bir dürlü dahi itmeyesin.

Yazıldı.

2472

Kiğı ve gayr[i] sancakların tahrîri fermân olunan Sâdık Çelebî'ye hüküm ki:

Kiğı ve diğer sancakların tahriri emrolunan Sadık Çelebi'nin buraların tahririni âcilen bitirerek Van'ın tahririne başlaması.

Kitâbet itdüğün yerlerden gayri vilâyet-i Van'un* dahi tahrîri sana emrolunmuş idi. Hâliyâ tahrîr itdüğün sancaklar mu'accelen kitâbet olunup itmâma irişüp Van kitâbetine gitmek emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr itmeyüp me'mûr olduğun sancakların tahrîrin itmâma irişdürüp dahi emrüm üzre vilâyet-i Van'a varup ber-vech-i adâlet tahrîrine mübâşeret eylesesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 22 Ca., sene: 976

2473

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Erzurum timarları defterdarı ve tezkirecisinin, erbâb-ı timar ve züamâdan fazla resm alarak taciz ettikleri işitildiğinden, bu hususta emr-i şerifte belirtilen miktarlarda resm aldırılıp bundan fazla resm talep ettirilmemesi.

Hâliyâ Erzurum tîmârları defterdârı ve tezkirecisi erbâb-ı zü'amâ vü tîmârün tezkirelerinden ziyâde resm alup ta'cîz itdikleri istimâ' olunur. İmdi; anların kendülere müteveccih olur resmi husûsında fermân-ı celîlü'l-kadrüm şöyle **sâdır oldu ki:**

Min-ba'd vâkı' olan resm-i mîrîden gayri sancak tezkiresinden iki yüz akça alınıp yüz yigirmi akçasın defterdâr alup seksen akçasın emîn ala ve ze'âmet tezkirelerinden her bin başına birer akça alınıp sülûsânı defterdârın, sülûsi emînün ola ve erbâb-ı tîmârün tezkirelûsinden on iki akça alınıp sekiz akçasın defterdâr, dört akçasın emîn ala ve tezkiresüzünden sekiz akça alınıp beş akçasın defterdâr, üç akçasın emîn ala ve hısâr-eri

tezkirelerinden altışar akça alınup dört akçasın defterdâr, iki akçasın emîn ala ve defterdâr nişânladığı tezkirelerden kânûn üzre "târîh akçası" diyü ikişer akça alup ve senün cânibünden virilen berâtlara nişâncı için birer akça alınup ziyâde alınmaya ve Südde-i Sa'âdetüm'den tîmâr alup berât itdüren kimesne kayda vardukda "kayd akçası" diyü nesne aldurmayup emrûme mugâyir iş olmakdan hazer eyleyesin ve bu emr-i şerîfümü kânûn-nâmeye kayditdürüp mazmûn-ı hümayû[nı]na mugâyir amel eylemeyeler. Fermân-ı şerîfûme mugâyir ziyâde te'addî vü tecâvüz idenleri yazup bildüresin.

Yazıldı.

Bengi Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2474

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Daha önce Van, Diyarbakır, Bağdad ve Erzurum'daki gönüllülerin bey, ağa vs. yanında durmayıp sadece bölüklerinde hizmet etmeleri emrolunduğundan, bunların sayısı, hepsinin görevlerinin başında mı yoksa bey, ağa vs. yanında mı bulunduğu ve eskiye göre sayılarında azalma olup olmadığı hususlarının ayrıntılı olarak ve isim isim defter edilip bildirilmesi; ayrıca İran hakkında doğru ve etraflıca bilgi toplanıp arzedilmesi.

Bundan akdem defe'âtile ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Van'da gönüllü gedüğüne mutasarrıf olanlardan bir ferd beğler ve ağalar ve sâyir kimesne yanında olmayup bölüğünde hıdmet itmek" emrüm olmuşdı. Hâliyâ Van'un ulûfe tasarruf ider ne mikdâr gönüllüsü vardır ve el-ân cümlesi Van'da ağaları yanında mevcûd mıdır, yohsa hâricde kimesne var mıdır, bi'l-fî'l ne mikdâr nefer mevcûddur; ma'lûm olması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup defter mücebince ulûfe tasarruf ider ne mikdâr nefer vardır, kadîmî neferden noksân üzre midür, cümlesi anda mevcûdlar mıdır, yohsa emre mugâyir beğler ve sâyir ekâbir yanında olup anda hâzırlar değiller midür, nicedür; görüp sıhhati üzre ale'l-esâmî defter idüp yazup mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin ve Yukaru Cânibi'nden ne haber vardır, etvâr u evzâ'ları ne yüzdendür; tamâm ıttılâ' tahsîl idüp dahı vâkıf u muttali' olduğun ahbâr-ı sahîhayı yazup bildürmekden hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Diyârbekir beğlerbeğisine.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Bağdâd beğlerbeğisine.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

Bir sûreti, Erzurum beğlerbeğisine.

2475

Yazıldı.
Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

Şatt-ı Tavîl Sancakbeyi Mahmud'un hapsolunmak üzere Gelibolu'ya gönderildiği; bu gibi beyler Gelibolu Kalesi'nde daha önce nerede hapsedilmiş ise kendisinin de oraya konulması.

Gelibolu kâdisına ve dizdârına hüküm ki:

Şatt-ı Tavîl Sancağı Beği olan Mahmûd habs için ol cânibe irsâl olunmuşdur.
Buyurdum ki:

Şimdiye değin bu makûle beğler kal'ada ne yirde habsolunugelmiş ise müşârun-ileyh dahı ol yirde habsidüp gereği gibi hıfzidesin.

Yazıldı.
Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2476

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Erzurum beylerbeyinin, Dadyanoğlu Göril Melik'in iltizamı dolayısıyla zimmetinde olan mâl-ı mirîyi tahsil edip ne kadar mal tahsil edildiğini bildirmesi; ayrıca İran hakkında ayrıntılı bilgi göndermesi.

Hâliyâ Dadyan-oğlu Göril Melik'ün iltizâm eyledüğü mâlî taleb eyleyüp kabzeylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhün iltizâmı mücebince zimmetinde olan emvâl-i mîrîyi tahsîl itdürüp bî-kusûr alup kabzeyleyüp dahı ne mikdâr mâl alınup kabzolunduğun ve Yukaru Cânib'ün ahvâlinden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı mu'accelen yazup mufassal ü meşrûh Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

Yazıldı.

2477

Diyârbekir beğlerbeğisine ve kâdisına hüküm ki:

Diyarbakır gönüllülerinden Salih oğlu Ahmed'in, Diyarbakır Timarları Defterdarı Mahmud'un hizmetkârını ayartarak Harput sancakbeyinin yanına götürüp götürmediğinin ve ehl-i fesâd olup olmadığının teftiş edilerek bildirilmesi.

Vilâyet-i Diyârbekir Tîmârları Defterdârı Mahmûd dâme mecdühû bundan akdem Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp Diyârbekir gönüllülerinden Sâlih oğlu Ahmed için; "Hıdmetkârum ayardup Harput Sancağı Beği İbrâhîm dâme izzühûnun yanına iletüp te'addî eylemişdür; ehl-i fesâddur." diyü bildürmeğin mezkûrun ulûfesi kat' olunmağıçün hükm-i şerîfüm

gönderilmiş idi. Hâlâ mezkûrun ahvâli görölüp teftîş olunup vukû'ı üzre arz olunmasının emridüp **buyurdum ki:**

Göresiz; fi'l-vâkı' mûmâ-ileyh arzitdüği üzre hıdmetkârın ayardup ehl-i fesâd olduğı vâkı' mıdur, nicedür; görüp vukû'ı üzre yazup arzeyleyesiz.

Yazıldı.

Dîvân kâtiblerinden Sağ Hızır Beğ'e virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

2478

Cidde Beği Kâsım Beğ'e hüküm ki:

Mekke'deki suyolu inşa hizmetine bu konuda üstün gayretleri görülen Cidde Sancakbeyi Kasım Bey'in tayin olunduğı.

Hâliyâ Mekke-i Mükerrreme'de binâ olunan suyolu hıdmetinde senün vüfûr-ı ikdâm u ihtimâmın ile hüsn-i emânet ü istikâmetün zuhûra geldüğü i'lâm olunmağın masâlih-ı mezbûre sana ısmarlanmıştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan suyolu binâsında envâ'-ı sa'y ü ihtimâmın zuhûra getirüp itmâmı bâbında bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr eyleyesin ki, inşa'a'llâhü'l-E'azz itmâm-gîr oldukda ri'âyet olunman mukarrerdür; ana göre mukayyed olasın.

Yazıldı.

Hı.

2479

Bundan evvel Mısır'da Nâzır-ı Emvâl olup Mekke-i Mükerrreme'de

Mekke'deki suyolu inşa hizmetine Cidde Sancakbeyi Kasım Bey emin tayin olunduğundan, hâlen emin olan Mehmed Bey'in bu işle ilişkisini keserek Mısır'a dönüp muhafaza hizmetinde bulunması.

suyolu binâsı üzerinde Emîn ta'yîn olunan Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Mekke-i Mu'azzama'da binâ olunan suyolu hıdmeti için sâbıkâ Emîn olan Cidde Beği Kâsım *dâme izzühû* ehl-i vukûf olmağın müşârun-ileyhe ısmarlanmıştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kat'-ı alâka idüp mahrûse-i Mısır'a gelüp muhâfaza hıdmetinde olasın.

Yazıldı.

2480

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Baban sancağının yeniden tahririni yapanların köy köy gezmeyip tahminî olarak yazmaları üzerine bilgilerin doğruluğunun tespiti için defterin Bağdad beylerbeyine gönderildiğı; beylerbeyinin bu hususta gerekli dikkat ve özeni göstermesi ve mâl-ı mirînin adaletli olarak toplanması ve arttırılmasına gayret etmesi.

Hâliyâ Baban Beği Mehmed Beğ mektûb gönderüp; "vilâyet-i Baban Mîr Hızır *dâme*

izzühû elinde iki yüz bin akça sancak tarîkıyla tasarrufında iken altı kerre yüz bin akçaya sen kabûl idüp dört yüz bin akçasıyla sancak alup iki yüz bin akçası havâss-ı hümayûnumdan olmak üzre kitâbet olunmasın" recâ itdükde tahrîr olunmak emrolunup Zü'l-cevzân Beği Ivaz *dâme izzühû* emîn ve Seyyid Mehmed nâm kimesne kâtib ta'yîn olunup lâkin mezkûrlar karye be-karye gezmeyüp taşradan ber-vech-i tahmîn on beş kerre yüz bin akçaya yazup ba'dehû sıhhati ma'lûm olmağıçün defter sana gönderilüp vilâyet-i mezbûre ahvâline senün vukûfun olmağın nâzır olup mâl-ı mîrînün tahsîli bâbında mücidd ü sâ'î olman lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât bu husûsda onat vechile dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup mâl-ı mîrînün adâlet üzre cem' u tahsîl ile tevfir ü teksîri bâbında mesâ'î-i cemîlen zuhûra getüresin; uhdelerinde olan mâlun tahsîlinde envâ'-ı cidd ü ihtimâmın zuhûra getüresin. Husûs-ı mezbûr için bir-iki def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür; bu zamâna değin cem' u tahsîl olunmamasına sebep ü bâ'ıs nedür; tafsîli ile ma'lûm idinüp yazup bildüresin.

Yazıldı.

Âdil Re'îs'e virildi. Fî 22 Ca., sene: 976

2481

Seyyid Abdülmü'min'e hüküm ki:

Bkz. hkm. 2460 ve 2462.

Karındaşun Abdülmelik *dâme ulüvvühû* Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp arz-ı hâl getirüp; "ibtidâ Cezâyir'e geldüğünüz zamânda size ve müşârun-ileyh karındaşınıza Cezâyir Hazînesi'nden ve gayri mahsûlinden kadîmden ne virilügelmiş ise kemâ-kân virilmek" bâbında inâyet recâ itmeğın ol bâbda Cezâyir Beğlerbeğisi Alî *dâme ikbâlühû*ya hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "eger Cezâyir Hazînesi'nden ve eger gayri mahsûlden kadîmden [ne] virilügelmiş ise kemâ-kân virilmek" için hüküm-i şerîfüm gönderilüp ve kadîmden Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânemüz'e olan sadâkat ü ihlâsınıza binâ'en sana hıl'at-i hümayûnum irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, irsâl olunan hıl'at-i hümayûn-ı izzet-makrûnumı giyüp devlet-i ebed-peyvend-i husrevâneme müte'allik olan umûrda bezl-i maktûr ve sa'y-i meşkûr eyleyesiz ve müşârun-ileyh beğlerbeği *dâme ikbâlühû* ile söyleşüp dahı kadîmden virilügelen eger nakdiyye ve eger senevî mahsûldür; müşârun-ileyhden mûmâ-ileyh karındaşınız *dâme ulüvvühû* ile taleb eyleyüp vech ü münâsib görildüğü üzre tasarruf eyleyesiz.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Seyyid Abdülmelik'e.

Yazıldı.

Mezbûr Hamdullâh'a virildi. Fî 22 Ca., sene: 976

2482

Kırşehirli sancağı beğine, Koçhisâr ve Yüzdepâre ve Kırşehirli

Kırşehir'de, adamları ile ev basarak Hamdullah'a nikâhlanan Döndü'yü kaçırın ve hapsolunduğu hapishânedan kaçtığı bildirilen Pirkalem'in yakalanarak hakkından gelinmesi.

kâdîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Erseydî nâm kimesne Hamdullâh nâm kimesneye Döndi nâm kız karındaşın nikâh itmiş iken Kırşehir kazâsında sâkin Pirkalem nâm kimesne altı nefer âdem ile mezbûr Erseydî'nün evin basup mezbûr kızı esbâbı ile cebren çeküp aldığı husûsî şer'le teftîş oldukda şer'le sâbit olup mezbûr Pirkalem habsolunup gayri yoldaşları elegendiğe tekrâr görülmesiçün emr-i şerîf vârid olup gelinmek üzere iken mezbûr Pirkalem mahbes bozup kaçdı." diyü i'lâm itdüğünüz husûs kâdî-askerüm tarafından Pâye-i Serîr-i A'lâm'a arzulundukda mezbûr Pirkalem her kande bulunursa hakkından geli[n]mesin emridüp **buyurdum ki:**

Göresiz; kazıyye arzulunduğı gibi olup şer'le sâbit ü sicill olmuş ise elegetürüp dahı emrüm mücebince şer'le hakkından gelesiz ve emr-i şerîfüm yirine varduğı bildüresiz.

Yazıldı.

Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 25 Ca., sene: 976

2483^H

Cezâyir'ün ulemâ vü sulehâ vü şürefâ ve sâyir ahâlisine hüküm ki:

Cezâyir ahalisinin kendilerinden şikâyetçi olduğu sâbık Cezâyir Beylerbeyi Salih Paşa oğlu Mehmed Paşa'nın cezalandırıldığı, kethüdasının da yanında bulunan mal vs. ile birlikte, mahkeme edilip hak sahiplerine hakları alıverilmek üzere Cezâyir'e gönderildiği.

Sizün cânibinizden Südde-i Sa'âdetüm'e mahzar vârid olup mazmûnında sâbıkâ Cezâyir Beğlerbeğisi olan Sâlih Paşa oğlu Mehmed Paşa'nun ve kethudâsının yapdukları envâ'-ı zulm ü te'addî ve re'âyâdan aldıkları mâl ve gayri bildürilüp mufassalen Pâye-i Serîr-i A'lâm'a arzulundu.

İmdi; müşârun-ileyh Mehmed Paşa'nun cezâsı burada virilüp kethudâsı ve yanında mevcûd olan mâl ve gayri Cezâyir'e irsâl olunmuşdur ki, eyyâm-ı adâlet-i fâyıkamuzda bi-hasebi's-şer'ı's-şerîf hukûk-ı ibâd alına. Bu husûsda emîru'l-ümerâ'il-kirâm *ilh...* hâliyâ Cezâyir Beğlerbeğisi olan Alî Paşa *dâme ikbâlühûya* dahı, her hak sâhibine hakkı alıvrılmasıçün mü'ekked hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Zîrâ bizüm yüce hazretimizün aksâ-yı murâdı re'âyâ vü berâyânun –ki, vedâyî'u'llâhi te'âlâdur– eyyâm-ı devlet-i fâyıkamuzda emn ü emân içinde ve refâhiyyet ü itmînân üzere vatanlarında müsterîh olarak gice vü gündüzde ed'ıye-i makbûle vü esniye-i mübârekeye muvâzabat üzere olmalarıdır. Mu'în ü muvaffik olan Allâhü te'âlâdur. 976 senesinin Cumâde'l-ûlâ ayının evâhırinde yazılmışdur.

^H Hüküm metni Arapça olup meâlen tercüme edilmiştir.

Yazıldı.

Hı.

2484^H

Hamd, kullarıçün huzûr u emniyyet dõşegın yayup anlara re'fet ü

Merankuş Hâkimi Seyyid Abdullah'ın, kardeşi Abdülmelik ile aralarındaki anlaşmazlığın giderilmesi için hükümler altındaki yerlerden bir miktarını kardeşine vermesi.

vidâd nazarı ile bakup anlardan kendü yolında hakkıyla cihâd iderek fevz ü necât bulanlar kılup ve birbirlerine dayanup sağlam durmalarıçün cûd ü kereminden anların kalblerini birbirine ısınduran Allâh'a; salât ü selâm dahı efendimiz Muhammed'ün ve anun âl ü evlâdının üzerine olsun.

Cenâb-ı âlî, emîru'l-kebîr *ilh...* Sülâle-i Hâşimiyye neslinden Merankuş Hâkimi es-Seyyid Abdullâh *edâma'llâhü sa 'dehûya* mektûb ki:

Halefû'l-ümerâ'î'l-kirâm *ilh...* karındaşınız Abdûlmelik *edâma'llâhü te'âlâ ulüvvehû* Bâb-ı Âlîmüz'e gelüp ızhâr-ı ıhlâs u ubûdiyyet idüp; bu ıhlâsun mâbeyninüzün ıslâhını mü'eddî, aradaki şikâkun izâlesine sebep, cumhûr-ı enâmın intizâm-ı ahvâlini müstelzim ve havâss u avâmın refâhiyyetini mutazammın olmasıçün âbâ-yı kirâmınızdan size intikâl idüp sizün taht-ı hükûmetinizde bulunan memâlikden kendüsine bir mikdâr yir ta'yîn olup virile ki, bundan sonra mâbeyninüzde kıtâl ü cidâl olmayup ve re'âyâ vü berâyâ –ki vedâyi' u'llâhi te'âlâdur– ol yirlerde gâyet emn ü emân ve refâhiyyet ü itmînân üzre olup Allâhü te'âlânın rızâsı dahı zuhûr ide. Nitekim Allâhü te'âlâ ve tebârek hazretleri; "Mü'minlerden iki tâyife mukâtele iderlerse araların ıslâh idinüz." diyü buyurmuşdur. Husûsan siz müşârun-ileyh ile karındaşınız ve Allâhü te'âlâyâ hamdolsun ki, ehl-i İslâmsınız ve bundan ma'adâ sâdât-ı ızâmdansınız; sizün aranızda bağı ü adâvet olması münâsib değildir. Kezâlik sizce dahı ma'lûmdur ki, siz kadîmü'l-eyyâm ve sevâbık-ı a'vâmdan berü Atebe-i Aliyye-i Hâkâniyyemiz'e ızhâr-ı ıhlâs u meveddet idüp Südde-i Seniyyemiz'e mutî' u munkâd olan ve Cenâb-ı Âlîmüz'e hulûs-ı taviyyet ve fart-ı mahabbet gösterenlerdensiniz; bu ıhlâsınız ecliçün âbâ-yı kirâmınızdan size intikâl idüp el-ân taht-ı tasarrufunuzda bulunan memâlikden müşârun-ileyhe bir mikdâr yir virmeniz gerekdür ki, karındaşlık hukûkî ri'âyet olup mâbeyninüzdeki şikâk u inâd zâ'il olup sizler dahı muhâfaza-i bilâd ve sıyânet-i ıbâd husûsında mücidd olup; "Anlara bir havf yokdur ve mahzûn dahı olmazlar." fahvâsınca re'âyâ vü berâyâ dahı vatanlarında emîn ü münşerih u müsterih olalar. Muvaffık u mu'în olan Allâhü te'âlâdur. Cumâde'l-ülâ ayının evâsıtında yazılmışdur.

^H Hüküm metni Arapça olup meâlen tercüme edilmiştir.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 23 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Muhzıra virildi. Fî 25 Ca., sene: 976

2485

Hâssa çamaşırcılardan yedisi öldüğü için yerlerine ulûfesiz acemî oğlanlardan yedi nefer oğlan verilmesi.

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâssa câme-şûylardan yedi nefer kimesne fevtolup yirlerine olgeldüğü üzre ulûfesüz acemî-oğlanlardan virilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Mezbûrların yirlerine ulûfesüz acemî-oğlanlardan yedi nefer oğlan ta'yîn eyleyüp tezkirelerin viresin.

2486

Yazıldı.

Âdemisi Mustafâ'ya virildi. Fî 23 Ca., sene: 976

Şam'da ehl-i fesâd olduğu işitilen Mahbusoğlu Yusuf adlı kimsenin yakalanıp teftiş edilmesi ve sâbit olan suçlarının sûret-i sicilinin Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilip kendisinin hapsedilmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ; "Mahbûs-oğlu Yûsuf nâm kimesne ehl-i fesâd ü şenâ'atdür." diyü Südde-i Sa'âdetüm'de istimâ' olunmağın elegelmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûrî hüsn-i tedârük ile elegetürüp dahı toprak kâdîsı ma'rifeti ile teftiş idüp fesâd ü şenâ'ati her ne ise sûret-i sicilliyle mufassal ü meşrûh yazup ve kend[ü]sin habsidüp Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyelesin ki, sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mûcebi ile amel oluna.

Yazıldı.

Hı.

2487

Nablus Beyi Kemal Bey ehl-i fesâdın yakalanması için yeniçeri istediği takdirde kendisine Şam yeniçerilerinden yeteri kadar yeniçeri gönderilmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Nâblûs Beği Kemâl dâme izzühû âdem gönderüp; "Ba'zı ehl-i fesâdun elegelmesi bâbında kifâyet mikdârı yeniçeri lâzımdür." diyü arzitmegin **buyurdum ki:**

Anun gibi ba'zı ehl-i fesâdun elegelmesi lâzım olup mûmâ-ileyh yeniçeri taleb itdükte olıgeldüğü üzre kifâyet mikdârı Şâm yeniçerilerinden âdem viresin ki, ehl-i fesâdı elegetüresin. Ammâ; bu bahâne ile mühimm ü lâzım olmayan yirde yeniçeri istihdâm itdürmeyesin.

Yazıldı.

Behrâm Çavuş'a virildi. Fî 23 Ca., sene: 976

2488

Kefe Seferi bahara kaldığından, Kefe için Ahyolu ve Varna'dan toplanan terekenin varan gemilere yüklenerek İstanbul'a gönderilmesi; ayrıca şimdiye kadar İstanbul'a ve Kefe'ye gönderilen terekenin miktarının bildirilmesi.

Ahyolu ve Varna kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem size hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Taht-ı kazânuzda vâkı' olan terekeyi varan gemilere tansîf idüp nısfın İstanbul'a gönderüp nısf-ı âharın Kefe cânibine olan sefer mühimmi içün alıkoyasız." diyü fermân-ı şerîfüm olmuşdı. Hâliyâ Kefe'nün zamânı geçüp

inşâ'a'llâh evvel-bahârda teveccüh olunsa gerekdür. Ol cânib için tedârük olunan tereke mahrûse-i mezbûreye gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm mücebince şimdiye değin Kefe mühimmi için ne mikdâr tereke cem' olmuş ise te'hîr itmeyüp ol terekeyi varan gemilere tahmîl idüp mahmiyye-i mezbûre zahîresiyçün gönderesiz ve her birinüzün taht-ı kazâsından ne mikdâr tereke tahmîl olunur ve kimün gemisine virilür; yazup bildüresiz ve şimdiye değin Kefe cânibine ne mikdâr tereke gönderildüğin bildüresiz; inşâ'a'llâh girü zamânında irsâl olunur.

Yazıldı.

Sefer Çavuş'a virildi. Fî 23 Ca., sene: 976

2489

Ağrıboz ve Karasu ve Selanik kâdîlarına hüküm ki:

Mirî anbarda tereke muzâyakası olduğundan, Ağrıboz, Karasu ve Selanik köylerindeki havâss-ı hümayûndan bol miktarda tereke tedarik edilip rençber gemileriyle gönderilmesi.

Hâliyâ mîrî anbârda tereke bâbında muzâyaka olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı kazânuzda vâkı' olan havâss-ı hümayûnumdan mîrî terekeden vâfir ü müstevfî tereke tedârük idüp anda olan rençber gemilerine navlun ile tahmîl itdürüp hâssa anbârum için mu'accelen irsâl eyleyesiz. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimdür; ihmâlden hazer idüp ber-vech-i isti'câl irsâl eyleyesiz ve ne mikdâr tereke tahmîl olunup ve kimün gemisine tahmîl olunup ve ne zamânda gönderildüğin her birinüz mufassal yazup bildüresiz.

Yazıldı.

2490

Dukagin beğine hüküm ki:

Baba Ali isimli şahsı öldüren ve mahkemeye davet olunduğunda gelmeyerek kaçtığı bildirilen Hacı Ali oğlu Mehmed'in, Dukagin'e timar tevzi zamanında gelmesi muhtemel olduğundan, gelecek olursa yakalanıp teftiş edilerek kendisinin hapsolunup üzerine sâbit olan suçların yazılıp bildirilmesi.

Mehmed gelüp; "Baba Alî nâm babasın Hâcî Alî oğlu Mehmed katlidüp emr ile teftîş olundukda yoldaşlarından ba'zı elegirüp mezkûr itâ'at-i şer' itmeyüp ehl-i fesâd idüğüne memleket kâdîları i'lâm itdüklerin" bildürdi. İmdi; mezkûr*, tîmârı maslahatı için tevzî' zamânında gelmek ihtimâli olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi mezkûr kimesne tevzî' eyyâmında anda varursa elegetürüp dahı ahvâlin toprak kâdîsı ile teftîş idüp kendüyi habseyleyüp dahı üzerine sâbit olan mevâddı vukû'ı üzre yazup arzeyelesin; sonra emrüm ne vechile sâdır olu[r]sa mücebi ile amel oluna.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 24 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Bengi Çavuş'a virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

2491

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Hacca gitmek üzere Van'a geleceği bildirilen Masum Sultan Van'a gelmeden bütün askerinin tam teçhizatlı bir şekilde hazırlattırılarak kendisine, serhadde her an savaşa hazır vaziyette asker bulunduğunun gösterilmesi; ayrıca, hac zamanından çok önce gelmiş olacağı için kendisinin Ruha veya Birecik'te alıkonularak hac zamanından ancak on gün önce Şam'a gönderilmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "şâh cânibinden ilçilikle gelen Şâhkulî, Ma'sûm Sultân için; "Ka'be-i Şerîfe şerrafeha'llâhü te'âlâya niyyet* ü azîmet idüp ol bâbda icâzet-i hümayûnum" taleb eylemeğin emr-i şerîfüm virilüp hâlâ mâh-ı Cemâziye'l-evveli'nün ikinci günü Kazvîn'den çıkup Van'a gelmesi mukarrer olduğın ve müşârun-ileyhe virilen hüküm-i şerîfümün sûreti aynı ile irsâl olunduğın" bildürmüşsin; dahı her ne dimiş isen ma'lûm olmuştur. İmdi; henüz hac zamânı ırağ olup bu denlü mukaddem gelmeğe bâ'ıs nedür?

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi müşârun-ileyh arzulunduğı üzre hac zamânından mukaddem geldükde Rûhâ'da yâhûd Birecik'de alıkoyup nihâyet hac zamânı irişdükde on gün mikdârı evvel Şâm'a gönderesin. Bu bâbda basîret üzre olup Van'a dâhıl olmazdan mukaddem kul tâyifesine ve sâyir asâkir-i mansûre halkına gereği gibi tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, yarak u yasakları mükemmel ü müsellağ olup istikbâl eylesesin. Âdemlerüni ve sâyir asker halkı[n]ı bir vechile silâh u zînet ile ârâste eylesesin ki, müşârun-ileyhe havf u hirâs galebe idüp dâyimâ serhadlerde asker-i zafer-rehber mevcûd ü hâzır olduğın mukarrer bile. Husûs-ı mezbûr mühimdür; kemâl mertebe mukayyed olup bâb-ı ihtimâmda mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 29 [Ca.], sene: 976

2492

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Sivas, Amasya, Çorum ve Canik sancaklarının tahriri emrolunan Trabzon Beyi Ömer Bey'e gönüllü ve erbâb-ı timardan bir kaç nefer kâtip gönderilmesi.

Hâliyâ Trabzon Sancağı Beği olan Ömer dâme izzühûya Sivas ve Amâsiyye ve Çorum ve Canik sancakların tahrîr eylemek emrüm olup tahrîrde istihdâm için kâtib lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, erbâb-ı tîmâr ve gönüllüden müşârun-ileyhe birkaç nefer kâtib ta'yîn eyleyüp irsâl eylesesin ki, tahrîr hîdmetine istihdâm eylesesin.

2493

Yazıldı.

Dukagin beği kethudâsına virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

Venedik hududunda, Karadağ'a tâbi yirmi köyün Dukagin Sancakbeyi Kasım Bey'e hâs tayin edildiği; eğer Venedikliler buraların kendi taraflarında kaldığını iddia ederlerse, sınırın defter-i atîke göre tespit edilerek neticenin bildirilmesi.

İskenderiyye ve Podgoriçe ve Karataş ve Dukagin kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Dukagin Sancağı Beği Kâsım dâme izzühû mektûb gönderüp; "Karatağ'a tâbi Başız ve Beğler ve İskenderiyye ve Razi dimekle ma'rûf köyler tahmînen yiğirmi pâre köy Memâlik-i Mahrûse sınırında vâkı' olup aslâ virgü virmedüklerinden gayri nice fesâd ü şenâ'at iderler." diyü; "hâsları noksânıyçün kendüye virilmesin" recâ itmeğin Hızâne-i Âmire[ye] her sene beş bin akça virmek üzre kendüye hâs ta'yîn olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Venedik cânibinden sınır husûsında nizâ' iderlerse bi'z-zât sınır üzerine varup dahı Dergâh-ı Mu'allâm'dan virilen defter-i atîkda mastûr u mukayyed olan kadîmî sınırları ne mahalden ise hakk üzre müşârun-ileyhe zabt u tasarruf itdüresiz. Eger Venedik kal'alarına ta'yîn olunan sınır dâhilinde ise tafsîli ile yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a bildüresiz.

Yazıldı.

Âdemisi Mustafâ[ya] virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

2494

Nablus'ta ortaya çıktığı bildirilen Cezzar isimli harâminin her nerede ise buldurulup teftiş olunması ve sâbit olan suçlarının bildirilerek kendisinin hapsedilmesi; ayrıca suç işleyip serbest tîmar sahiplerine sığınanları tîmar sahipleri vermezse serbest tîmar olup olmadığına bakılmaksızın suçlular nereye kaçarsa gidilip orada ele geçirilmesi.

Nâblûs beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Sen ki sancakbeğisin, Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Kazâ-i mezbûrda mütemekkin Cezzâr dimekle ma'rûf bir harâmî zuhûr idüp fesâd ü şenâ'atinün nihâyeti yoktur." diyü bildürmüşsin. Ve bunlardan gayri; "Ba'zı kimesneler re'âyâ tâyifesinden ve gayriden fesâd ü şenâ'at eyleyüp kaçup zü'amâ vü alaybeği tîmârlarına varup şer'le hakkından gelinmek istedikde; "Serbest tîmârdur." diyü virmeyüp ol sebebden ehl-i fesâda hımâyet olur." diyü bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Mezbûr harâmî her kande ise yataklarına ve turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp husamâ muvâcehesinde bir def'a şer'le faslolmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların ber-mûceb-i şer'-ı kavîm onat vechile hakk üzre teftîş idüp göresiz; arzolunduğı gibi olup fesâd ü şenâ'ati sâbit olursa mezkûrı habsidüp fesâd ü

şenâ'atlerinün sûret-i sicilleri ile ahvâlin yazup arzidesiz. Sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebiyle amel eyleyesiz ve bundan gayri mûmâ-ileyhün yazılı re'âyâsının birinden cürm-i galîz sâdır olup salb ü siyâsete veyâ kat'-ı uzva müstehıkk olanlar kaçup zü'amâ* vü alaybeği toprağında varduklarında; "Serbest tîmârdur." diyü mücrimi virmeyüp te'addî iderler ise anı dahı göresiz; vâkı' ise men' u def' idüp anun gibi ehl-i fesâd her kankı toprağa varur ise mecâl virmeyüp elegetürüp ba'de's-sübût ehl-i fesâd sipâhî ise habsidüp arzidesiz; değıl ise mücrimi günâh sâdır olduğı mahalde şer'le lâzim geleni yerine koyasız.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 25 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Deveciler Bölükbaşısı olan Hasan'a virildi. Fî 29 Ca., sene: 976

2495

Karahisar ve Akşehir'de müslümanların zahirelerini alıp akçelerini vermeyen devecilerin, üzerlerine şer'an sâbit olan haklar alınıp sahiplerine verildikten sonra te'dip edilip, kaç kişiye yazılıp arzedilmeleri.

Karahisâr beğine ve Akşehir kâdısına hüküm ki:

Hâliyâ ba'zı devecilerin ol câniblerde müslimânlara haylî te'addîsi olup cebr ile zahîrelerin alup akçaların virmeyüp hılâf-ı şer'-ı şerîf te'addî idüp rencîde eyledükleri arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi şer'le sâbit olan hukûkî ashâbına alıvirdükden sonra ol asıl müslimânları rencîde idenleri muhkem te'dîb idüp ve kaç nefer ise yazup arzeyleyesiz.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 10 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2496

Diyarbakır'da, oğlunu öldürdüğü ve ehl-i fesâd olduğu bildirilen Mehmed Ali'nin teftiş edilip neticesinin bildirilmesi.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

"Diyârbekir'den Mehmed Ali demekle ma'rûf kimesne oğlın katlidüp ve ehl-i fesâd ü şenâ'at ve kâtı'-ı tarîkdur." diyü Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrun ahvâlin onat vechile teftiş eyleyüp göresin; fî'l-vâkı' katleylemiş midür, ne makûle kimesnedür, fesâd ü şenâ'at üzre olup yola indüğü sahîh midür, töhmet-i sâbıkası var mıdur, nicedür, hakkında ne vechile şehâdet iderler; aslı ve hakîkati ile ma'lûm idinüp vukû'ı üzre yazup Sûdde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

2497

Hersek ve Klis'te defter-i atıkde filorili olarak kaydedilen baştinelerin ve ispençeli olarak kaydedilen yerlerin defter-i cedîde de aynı şekilde kaydedilerek buraları birleştirip "bir çiftliktir" diye bir filori vermek isteyenlere fırsat verilmemesi; defter-i atıkde hem öşür hem de filori kaydedilen yerlerin de daha önce niçin böyle kaydedildiğinin tahkik edilerek arzedilmesi.

Yazıldı.

Âdemisi Şüca "a virildi. Fî 26 Ca., sene: 976

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân vilâyet tahrîr iden Za'îm Keyvân'a hüküm ki:

Hersek ve Klis sancaklarında ba'zı kimesneler dörder-beşer filorilü* baştineleri ve dört-beş ispençe alınacak yirleri; "Bir çiftliktür." diyü bir filori virüp ve ba'zı yirlerden defter-i atıkda hem öşr ve hem filori mukayyed olmağla mutasarrıf olanların edâsına iktidârları olmadığı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup göresin; fî'l-vâkı' defter-i atıkda filorilü mukayyed olan baştineleri kemâ-kân defter-i cedîde filorilü baştine ve başka başka ispençe mukayyed bulunan yirleri girü başka başka ispençelü kaydeyleyüp dördin-beşin birikdürüp; "Çiftliktür." diyü bir filori vermek isteyenleri men' u def' idüp tenbîh ü te'kîd eylesin [ki], defter mücebince mutasarrıf oldukları filorilü baştinelerinin ve ispençe yirlerinin başka başka ispençesin bî-kusûr edâ ide[ler]. Ba'de't-tenbîh eslemeyeni yazup bildüresin ki, yirleri alınıp âhara virile ve şol yirlerden ki, defter-i atıkda hem öşr ve hem filori kaydolunduğu küllî mahsûl virür yirler olmağla mukaddemâ tahrîr olundukda mutasarrıf olanlar [hem] öşr ve hem filori virmeğe mültezim ü müte'ahhid olmağla mı olmuştur, nicedür; tamâm ma'lûm idinüp dahı mufassalen Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin; sonra ol bâbda emrüm ne vechile sudûr iderse mücebi [ile] amel idesin.

Yazıldı.

2498

Karasu ve Selanik ve Ağrıboz ve Çatalca ve Golos kâdîlarına hüküm ki:

Vilâyet dışına tereke verilmemesi için defalarca hüküm gönderildiği halde Karasu, Selanik, Ağrıboz, Çatalca ve Golos kazalarından hâlâ dışarıya tereke verildiği işitildiğinden, ilgili kişilerin bu hususta yeniden uyarılması; buna rağmen hâlâ dışarıya tereke verildiği haber alınırsa kadıların cezalandırılacağı.

Bundan akdem bir nice def'a emr-i şerîf-i vâcibü't-teşrîfüm vârid olup; "Emr-i şerîfüm olmadın hâric-i vilâyete tereke vermeyesiz." diyü emrüm olmuştı. Hâliyâ emrüme muhâlif ba'zı kimesneler tereke virdükleri istimâ' olundu. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda her birinüz tamâm mukayyed olup anun gibi taht-ı kazânuzda vâkı' olan ümenâ vü ummâl tâyifesine ve sâyir terekisi olanlara muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki, emr-i şerîfüm olmadın kimesneye tereke vermeyeler. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh birinüzün

taht-ı kazâsından emr-i şerîfûme mugâyir hârice tereke virildüğü istimâ' oluna, ol bâbda [beyân] idecek özrinüz makbûl olmayup envâ'-ı itâb ile mu'âteb olmanız mukarrerdür; ana göre basîret üzre olası.

Yazıldı.

2499

Ereğli kâdîsına hüküm ki:

Sultaniye'ye getirilmesi emrolunan suyun güzergâhı yakınında tespit edilen suların da asıl suya ilhak edilerek suyun bir an önce getirilmesine çalışılması.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Sultâniyye'ye getirilmesi fermân olunan su şehre gelmeğe tokuz bin beş yüz seksen arşu[n] yir kaldüğün ve zikrolunan sunun başında birbirine karîb birkaç yirde dahı su bulunup üzerine varılup görildükde asıl suya karışmağa iki bin arşun yir olup suya ilhâk olunduğı takdirce iki lüle su ziyâde olmak mukarrer olup" ve mukaddemâ tahmîn olunan suyun dahı asıl suya ilhâk olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol bulunan suyu dahı asıl suya getürdüp ilhâk idüp an-karîb mahall-i me'mûra getirilmesi bâbında gereği gibi dikkat ü ihtimâm ve sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 26 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. 29 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2500

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Bkz. hkm. 2491.

Bundan akdem şâh cânibinden Südde-i Sa'âdet-me'âbum'a ilçiliğe gelen Şâhkulı, Ma'sûm Sultân için; "hacc-ı şerîfe gitmeğe istîzân eyledüğün" bildürmeğün icâzet-i hümayûnum virilmişdi. Hâliyâ Van câniblerine gelmek üzre olduğu arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Haleb'e gelmezden mukaddem âdemlerüne ve sâyir zü'amâ vü erbâb-ı tîmâra ve bi'l-cümle asker halkına tenbîh ü te'kîd eyleyüp yarak u yasaklarında kusûr u noksân üzre olmayup cümlesi müretteb ü mükemmel ü müsella olup istikbâl eylesin ki, dâyimâ serhadd-i Memâlik-i Mahrûsem'de olan asâkir-i mansûre hâzır u müheyyâ olduğun bilüp havf u haşyet müstevlî ola. Husûs-ı mezbûr ehem-i umûrdandır; kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup emrüm üzre âdemlerini ve sâyir asker halkı[n]ı müretteb ü zînet-ârâste kemâl mertebe âlât [ü] silâhla pîrâste idüp karşı çıkup bâb-ı teyakkuz u intibâhda basîret üzre olup bu bâbda dikkat ü ihtimâmda mücidd ü sâ'î olasin.

Yazıldı.

Bengi Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

Bir sûreti, Diyârbekir beğlerbeğisine.

Mezbûr beğlerbeğine bu tafsîl yazılmışdur: "... "Zikrolunan ilçiler gelmelü olduklarında Şâm-ı Şerîf'de eğlenmek lâzım değil; hac zamânı gelinceye değin Rûhâ veyâhûd Birecik'de birer mikdâr tevakkuf ideler." diyü Van beğlerbeğisine hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür; ana göre mukayyed olasın."

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 29 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Bir sûreti, Şâm beğlerbeğisine.

Âhurine bu yazılmışdur: "... "Ve mûmâ-ileyh hac zamânından mukaddem gelmeğin Rûhâ'da veyâhûd Birecik'de alıkoyup nihâyet hacc-ı şerîf zamânı irişdükte on gün evvel Şâm'a gönderesin." diyü Van beğlerbeğisine hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür. Sen dahı ana göre mukayyed olup mûmâ-ileyh geldükde hac zamânına değin Birecik'de eğlendürüp ve memleket halkından kimesneyi mezbûrlara aslâ ihtilât itdürmeyesin ki, esbâb u tavarlarından nesne zâyî' olmak ihtimâli olmaya ve bundan akdem Mısır cânibine gönderilen kapum kulları varup Haleb'e vâsıl olmuşlar mıdur, nicedür; yazup arzeyelesin."

Yazıldı.

2501

Şâm kâdîsına hüküm ki:

Mahlûl düşmesi halinde Fatma Hatun'a Şam'daki Sultan Süleyman Han evkâfından beş para tayin olunması.

Dârende Fâtıma Hâtûn sâlihâlerden olup mahall-i inâyet olmağın merhûm ve mağfûrun-leh babam Sultân Süleymân Hân Evkâfı'ndan fukarâya ta'yîn olunan akçadan beş pâre virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mahlûl düşdükte, mezbûre[ye] beş pâre ta'yîn idüp arzeyelesin.

Yazıldı.

Bengi Çavuş'a virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

2502

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Masum Sultan Van'dan sırasıyla Diyarbakır, Haleb ve Şam'a giderken halka zulümlerinin engellenmesi ve kendilerine lâzım olan yiyecek-içeceğin tedariki için yanına yeterli miktarda tam techizatlı asker koşulması.

Hâliyâ Yukaru Cânib'den hacc-ı şerîf niyyeti[y]le gelen Ma'sûm Sultân gelüp mahrûse-i Van'da Diyârbekir cânibine müteveccih oldukda menâzil ü merâhilde fukarâya zulm ü te'addî olunmamak için yarar âdemlerün koşup ve akçalarıyla zâd ü zevâdeleri

görilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Mûmâ-ileyh mahrûse-i Van'a dâhıl olup Diyârbekir cânibi[n]le teveccüh itdükde kifâyet mikdârı yarar âdemlerün koşup âdemlerüne muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki, mürûr itdükleri yirlerde ve menâzil ü merâhilde kimesneye zulm ü te'addî eylemeyeler ve akçalarıyla zâd ü zevâdelerin görivirüp emîn ü sâlim Diyârbekir'e vâsıl idesin ve emr-i şerîfüm muktezâsınca âdemlerünün ve sâyir asker halkınun yat u yarakların müretteb ve zeynleri bâbında gereği gibi mukayyed olasın.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Diyârbekir beğlerbeğisine: "... Haleb'e varınca âdemlerün koyasın..."

Yazıldı.

Lâle-zâr Efendi'nün âdemisi Za'im Süleymân Çelebî'ye virildi. Fî 3 Receb, sene: 976

Bir sûreti, Haleb beğlerbeğisine: "... Şâm'a varınca..."

Yazıldı.

Mora Müfettişi Lutfî'ye virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

2503

Rûmili'nün Defteri Emîni olup vilâyet tahrîri emrolunan Mustafâ'ya

Karasu Yenicesi'nde Karasu nehri üzerindeki köprüye, isimleri yazılı köylerden, muafiyet üzere meremmetci tayin olunup defter-i cedîde kaydolunması.

hüküm ki:

Bundan akdem Karasu Yenicesi kazâsında Karasu dimekle ma'rûf nehrde vâkı' olan geçide ta'yîn olunan gemiler meremmeti için Gemici köyi ve Afşar nâm mezra'adan yüz on üç nefer kimesne meremmetci ta'yîn olunup defterde mukayyed iken âhara ra'ıyyet yazılmağla perâkende olup ve hâlâ zikrolunan mahalde vâkı' olan köprünün ta'mîr ü termîmi lâzım olmağın zikrolunan yüz on üç nefer kimesneyi meremmetci ta'yîn olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan karye vü mezra'adan ol mikdâr neferi üslûb-ı sâbık üzre mu'âfiyyet tarîkıyla meremmetci ta'yîn eyleyüp defter-i cedîde kaydeylesin ki, köprünün harâb olan yirlerin dâyimâ ta'mîr eyleyüp âyende vü revende ubûr itmede usret çekmeyeler.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 28 Ca., sene: 976

2504

Ohri beğine ve Debri kâdisına hüküm ki:

Ohri'de nikâhla aldığı zimmî kızı İlbasan'da sattığı, yoldaşlarıyla Derviş adlı sipahinin evini basıp yağmalayarak yaktığı ve birçok kimseyi yaraladığı bildirilen sipahinin yakalanıp üzerine sâbit olan haklar sahiplerine alıverildikten sonra Rodos'a sürülmesi.

Sen ki Ohri sancağı beğisin, mektûb gönderüp; "Livâ-i mezbûrda (Mat [kazâsında] Kanta-i Büzürg [nâm karye sipâhîsi] [] nâm)^H zimmînün kızını nikâhla alduktan sonra

İlbasan kazâsında satup ve ba'zı yoldaşlarıyla Dervîş nâm sipâhînün evin basup emvâl ü esbâbın gâret itdükden sonra ihrâk eyleyüp ve nice kimesneleri ok ile ve kılıç ile urup mecrûh itdüğü sâbit ü zâhir olmuşdur." diyü i'lâm eyledüğün ecilden tîmârı alınup ve kendüsin Rodos'a sürmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, onat vechile teftîş eyleyüp göresiz; da'vâ-yı hakk idenlerün şer'le sâbit olan hakların ashâbına alıvirdükden sonra kendüyi Rodos'a süresiz.

^H Bu ibare metinde; "Nara Kalinta-i Büzürg nâm" şeklindedir.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

2505

Nice def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Neferât zabtolunup; "Sefer

Diyarbakır beylerbeyinin, "Sefer yok" diye askerlerin başını boş bırakmayıp, yoklamalarını yaparak her birini görevleri başında tutup âlet, edevât ve silâhça eksik ve kusuru olanların noksanlarını gidermesi; bu yolda yapılan uyarılara kulak asmayanların bildirmesi.

yokdur." diyü her biri perâkende olup ve yarak u yasaklarında kusûrları olanları tekmîl olup anun gibi kendü kolaylarında olanları yoklama idüp mütenebbih olmayanları isimleriyle yazup bildüresin." diyü emrüm olmuşdı. Te'kîd ü tenbîh olunmayup neferât kendü hevâsında ve beğler bâbında ve hâricde olup gedükleri [başında] mevcûd olmayup ve yat u yaraklarında noksân üzre oldukları istimâ' olunup emr-i sâbikum kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, kemâl mertebe basîret ü intibâh üzre olup gereği gibi te'kîd ü tehdîd eylesin ki, neferât kendü kolaylarında ve hâric yirlerde olmayup ve yarak u yasaklarında kusûrları olmayup mükemmel olup hıdmetlerinde mevcûd olalar. Anun gibi mevcûd olmayup hâricde ve kendü kolaylarında olanları isimleriyle yazup bildüresin ki, dirlikleri alınup yararlara virile (ve mezbûrları yoklayup kangı tarafda ne mikdâr neferi kalup mevcûddur; ecnâsıyla defter idüp)^H ve anbârda kürek ü kazma ve sâyir cebe-hâne lâzım ü mühimm olan yat u yarakları ne mikdâr mevcûd olduğın ecnâsıyla defter idüp yazup bildüresin.

^H Bu ibare metnin kenarına çıkma şeklinde ilave edilmiştir.

Yazıldı.

Türbedâr Ahmed'e virildi. Fî 27 Ca., sene: 976

2506

Şâm beğlerbeğisine ve Kudüs kâdîsına hüküm ki:

Kendisine merhume Hürrem Sultan'ın Kudüste'ki İmâreti Evkâfı tevliyeti verilen Zaim Mahmud'un, tevliyete sâbık mütevellinin tasarruf ettiği şartlarla mutasarrıf olması.

Dârende Za'îm Mahmûd zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Kudüs-i Şerîf'de merhûme vâlidem binâ itdüğü İmâret-i Âmireleri'nün Evkâfı tevliyeti kendüye berât-ı şerîfüm

ile virildüğü" bildürüp; "sâbıkâ Mütevellî olan Abdülkerîm evkâf-ı mezbûreye ne vechile mutasarrıf olmuş ise bu dahı vech-i meşrûh üzre mutasarrıf olmak" bâbında istid'â-yı mâyet itmeğin **buyurdum ki:**

Arzolunduğı gibi ise evkâf-ı mezbûreye mütevellî olup müşârun-ileyh Abdülkerîm ne vechile mutasarrıf olgemiş ise bu dahı mutasarrıf olup [kimesne] hılâf-ı şer' ve şart-ı vâkıf mâni' u münâzi' olmaya.

Yazıldı.

Hı.

2507

Şâm beğlerbeğisine ve Kudüs kâdisına hüküm ki:

Kudüs'teki Hz. Musa Türbesi'nin şehir dışında olmasından dolayı fakir-fukaranın da burayı ziyaretine imkân sağlamak amacıyla eskiden beri sancakbeyi veya alaybeyilerin sipahilerle senede bir defa buraya gidip sekiz gün kalmaları âdetinin üç senedir uygulanmadığı, böyle giderse bu âdetin uygulamadan kalkacağı bildirildiğinden, ihmal olunmayıp fakir-fukaranın sıyanet olunarak bu âdetin olageldiği üzere sürdürülmesi.

Kudüs ahâlisi âdem gönderüp; "Kudüs-i Şerîf kurbinde Hazret-i Mûsâ aleyhi's-salâtü ve's-selâmın Türbe-i Şerîfleri berriyye vü beyâbânda vâkı' olup kudretleri olanlar varup ziyâret idüp ba'zı fukarâ varmağa kudreti olmaduğı ecilden selâtîn-ı mâziyeden berü Kudüs sipâhîlerine gayri hıdmet emrolunugelmeyüp yılda sancakbeğ vü sipâhîler çıkup mezâr-ı şerîf kurbinde sekiz gün mikdârı oturup sıyanet idüp müslimânlar ziyâret iderler idi. Sancakbeğ hâzır olmayıcak alaybeğileri varup edâ-i hıdmet [ide]gelmişler iken şimdi üç mevsim-i ziyâretdür ki, Mehmed Beğ ve Keyvân Beğ sancakbeğ olup aralıkda gelüp mevsim [ü] vaktine irişmemekle sipâhîler te'allül idüp ziyâret olunmayup şöyle ki; birkaç yıl dahı bu minvâl üzre ola, kadîmü'l-eyyâmdan selâtîn-ı mâziyeden berü olan ziyâret-i Mûsâ kalmak mukarrerdür." diyü bildürdiler. **Buyurdum ki:**

Göresiz; şimdiye değin nice olgemiş ise olgeldüğü üzre fukarâyı sıyanet itdürüp ol vechile te'allül itdürmeysesiz. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâl ü tekâsülden hazer idesiz.

Yazıldı.

2508

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlen Cezâyir'de bulunan ve daha önce İstefe hâslarına iltizamla kâtip olan Hüseyin bin Ahmed ve kefil bi'l-mâl olan Emin İskender oğlu İsa Subaşı'nın yakalanarak bütün nakit ve eşyalarıyla birlikte, o tarafa gönderilen Mustafa Çavuş'a koşulup zimmetlerindeki mâl-ı mirînin tahsili için İstanbul'a gönderilmeleri.

Bundan akdem İstefe hâslarına iltizâmla Kâtib olan Hüseyin bin Ahmed ve kefil

bi'l-mâl olan Emîn İskender oğlu İsâ Sübaşı nâm kimesnelerün zimmetlerinde iltizâmları mûcebince kesrden yüz altmış yedi bin tokuz yüz toksan akça ve kıst-ı mukâta'adan iki bin iki yüz toksan iki akça mâl-ı mîrî olup henüz edâ itmedin mukaddemâ Beğlerbeği olan Sâlih Paşa oğlu Mehmed *dâme ikbâlühû* ile ol cânibe gidüp müşârun-ileyh Südde-i Sa'âdetüm'e geldükde bile gelmeyüp anda kalup bi'l-fi'l Cezâyir'de idükleri istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mustafâ Çavuş *zîde kadruhû* vardukda, mezbûrları her ne tarîkla mümkün ise elegetürüp vâkı' olan nukûd u esbâblarıyla müşârun-ileyh çavuşuma teslim idüp Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp gitmelü oldukda yanınca bile koşup Dergâh-ı Mu'allâm'a irsâl eylesin ki, uhdelerinde olan mâl-ı mîrî tahsîl olunup zâyî' u telef olmak ihtimâli olmaya.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 27 Ca., sene: 976

Yazıldı.

În 'âm Kâdî'ya virildi. Fî gurre-i Cumâde'l-âhır, sene: 976

2509

Kabakçıoğlu'nun atlarını, oğlanını ve akçesini aldığına dair hakkında şikâyetle bulunulan Niğde Sancakbeyinin Kethüdası Sinan'ın teftiş edilip iddialar doğru ise alınan şeylerin sahibine iadesi ve adı geçenin görevinden uzaklaştırılması.

Niğd[e] sancağı beğine hüküm ki:

Hâliyâ Kethudân olan Sinân'dan şikâyet olunup Kabakçı-oğlu nâm kimesnenün atların ve oğlanın ve akçasın dahı ol alduğı istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrî muhkem teftiş eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' mezkûr Kabak[c]ı-oğlu'nun esbâbın ol mı almışdur, nice olmuşdur; tamâm ma'lûm idinüp girü alıviresin ve mezkûrî yanundan gideresin.

Yazıldı.

Arz getüren İbrâhîm'e virildi. Fî 3 (?) Ca., sene: 976

2510

Mirî hizmet dışındaki salgın vs. tekâliften muafiyet karşılığında köyleri yakınından geçen ve zaman zaman taşan nehir üzerine bir köprü yapıp tamirini üstlenmeyi taahhüd eden Prevadi kazasının Bristmiçi köyü ahalisine, sözkonusu köprünün yaptırılarak sancakbeyinin adamlarının ve diğerlerinin müdahalesinden korunmaları.

Prev[a]di Kâdîsı Mevlânâ Ahmed'e hüküm ki:

Sen ki Prev[a]di kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' filorici eflaklarından ve Prağik (?) nâm pirimikürün tasarrufında olan Bristmiçi nâm karye halkı meclis-i şer'-ı şerîfe gelüp karyeleri kurbinde cârî olan nehr ekser zamânda tuğyân

idüp taşup köpri[ye] nihâyet mertebe muhtâc olup; "Eger sancakbeği vü voyvodalar salgunından ve sâyir teklîflerden mu'âf olmağ için hükm-i şerîf inâyet olunursa mîrî hıdemâtı edâ itdükden sonra kendü mâlımız ile bir muhkem köpri ihdâs idüp lâzım oldukca ta'mîr ü tecdîd itmeğe kabûl iderü[z]." diyü hükm-i şerîf recâ eyledüklerin" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, şart-ı mezbûr üzre zikrolunan köpriyi mezbûrlara binâ itdürüp ve mîrî hıdmet vâkı' oldukda kemâ-kân edâ itdüklerinden sonra sancakbeği âdemlerine ve sâyir voyvodalara hılâf-ı şer' ve mugâyir-i kânûn dahlidüp te'addî itdürmeyesin.

Yazıldı.

Beğlerbeği kethudâsına virildi. Fî 2 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2511

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Gürcü beylerinden Dadyan Melik üzerindeki mal ve haracın tahsil edildikten sonra Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Mektûb gönderüp; "Gürcistân beğlerinden Dadyan Melik sana mektûb gönderüp; "oğlunun sancağı oğlına virilüp emr-i şerîfümle sancağına ulaşturmak için kıdveteyi'l-ümerâ'i'l-kirâm mukaddemâ Trabzon Beği Süleymân ve Şavşad Beği Mehmed dâme izzühümâ ile sancağına varduklarında Göril-oğlu aslâ muhâlefet itmeyüp emr-i şerîf mücebince sancağı teslîm idüp hüsn-i zindegânîsi olmağın kendüye hıdmet için bir mikdâr re'âyâ virildüğün" i'lâm itdükde; "Uhdenüzde olan mâl ü haracı eğletmeyüp gönderesiz." diyü mektûblar gönderilmişdür; geldükde i'lâm olunur." diyü bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan mâlî bî-kusûr tahsîl olundukdan sonra der-kîse idüp yarar âdemler koşup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesesin.

Yazıldı.

2512

Şâm'da Mâl Defterdârı olup Muharrir-i Vilâyet olan Alî Çelebî'ye hüküm ki:

Şam'da daha önce havâss-ı hümayûndan iken erbâb-ı timâra tevzi olunan yerlerden hâssa yarayanların ve diğer havâss-ı hümayûna yarayacak yerlerin havâss-ı hümayûna kaydedilerek, havâss-ı hümayûna yaramayan yerlerden bedellerinin verilmesi.

Vilâyet-i Şâm'da olan havâss-ı hümayûn bundan akdem erbâb-ı timâra tevcih olunup hâliyâ anun gibi hâsların yararları girü hâss için zabtolunup ellerinden gidenlere bedelleri virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Göresin; mukaddemâ havâss-ı hümayûndan ellerinde emirleri olanlara ve erbâb-ı timâra tevcih olunanlardan havâss-ı hümayûnuma yarayanları alup girü hâss-ı hümayûn için kaydidüp ellerinden gidenlere hâssa yaramayandan bedellerin tevcih ü ta'yîn eylesesin; bi'l-cümle kadîmî hâssı girü hâs kaydidesin. Anun gibi hâssa yaramayanı müstehikk olanlara tevzi' idüp yirine hâssa yarayanları havâss-ı hümayûnuma ilhâk eylesesin.

2513

Yazıldı.

Hasan Çeribaşı'na virildi. Fî selh-ı Ca., sene: 976

Hacı kafilesine refakat için tayin olunan yüz nefer sipahinin bizzat hizmete koşulup yerlerine bedel tutturulmaması ve sipahilerin zahire develerine tahammülünden fazla yük vurmalarına izin verilmemesi.

Şâm beglerbeğisine hüküm ki:

Her sene huccâc-ı zevi'l-ibtihâc ile yüz nefer sipâhî ta'yîn olunugelüp hâliyâ zikrolunan sipâhîlerden ba'zın ihrâc idüp yerine âhardan bedel tutup sipâhîlerün akçası alınup ve giden sipâhîlere ta'yîn olunan develere tahammülinden ziyâde yük urmağla develer yolda zebûn olup kalduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup min-ba'd [kâfile-i] hacc-ı şerîfle giden sipâhîlerden bir ferdin alıkomayup kimesneye bedel dutdurmayup alıkomak isteyenleri men' idüp ta'yîn olunduğı üzre cümlesi bi'z-zât gidüp hıdmet-i lâzimelerin edâ eyleyeler ve ol sipâhîlere evvelden virilen zahîre develerine dahı tahammülünden ziyâde yük tahmîl itdürmeyüp kadîmden olıgeldüğü üzre mikdârınca yükleddürüp olıgelene mugâyir kimesneye iş itdürmeyesin. Şöyle ki; min-ba'd ta'yîn olunan sipâhîlerden bir ferd alıkonılup bedel dutılduğı ve zahîre develerine tahammülünden ziyâde yük urılup kala, yerine artuk deve virmeyesin; ana göre mukayyed olup hilâf-ı emr-i şerîf iş olmakdan hazer eyleyesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî selh-ı Ca., sene: 976

2514

Ohri beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Ohri'de Aniloş (?) Kalesi müstahfızları, sipahiler ve kalabalık bir reâya topluluğunun şikâyetçi olduğı kale dizdârı Ali oğlu Yusuf ve yandaşlarının davacılarıyla mahkemelerinin görölüp, hak sahiplerine hakları alıverildikten sonra Rodos'a sürülerek sâbit olan suçlarının sicil sûretleriyle bildirilmesi.

Sen ki sancakbeğisin, mektûb gönderüp; "livâ-i Ohri'de Kal'a-i Aniloş (?) müs-tahfızlarından ve etrâfında olan sipâhîlerden ve re'âyâdan cem'-ı kesîr bi'l-fi'l kal'a-i mezbûre Dizdârı olan Alî oğlu Yûsuf için; "ehl-i fesâd ve harâmî yatağı olup" şerîklerinden Mustafâ nâm sipâhî ve Mehmed nâm hısâr-eri ile kayd [ü] bend ile gönderilmek için dört def'a ahkâm-ı şerîfe dahı gelmiş iken elegelmeyüp dâyimâ fesâd ü şenâ'at üzre olup şekvâ idenlerün evlerin basup nice def'a fesâdları sicill olunup taleb olundukda gaybet idüp erbâb-ı hukûkun hakları alınmaduğın" bildürmüşsin. İmdi; mezbûr teftîş olunup dahı Rodos'a sürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûr ve şerîklerini husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le faslolmayup on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların onat vechile hakk üzre teftîş idüp şer'le sâbit ü zâhir olan

hukûk ashâbına alıvirildükden sonra mezbûrî şerîkleri ile yarar âdemlere koşup dahı Rodos'a gönderesiz; üzerlerine ne makûle mevâd sâbit olup nice olduğın sûret-i sicilleriyle mufassal ü meşrûh yazup bildüresiz. Ammâ; bu bâbda mukayyed olası ki, mezbûr şerîklerinün dahı üzerler[in]e ne makûle fesâd ü şenâ'at sâbit olup nakl-i sicill olmışdur, a'yân-ı vilâyet nice şehâdet iderler ve ne makûle âdemlerdür; gavrine irişüp dahı isimleriyle üzerlerine sâbit olan [mevâddı] sûret-i sicilleriyle yazup vukû'ı üzre bildüresiz. Ba'dehû emrüm üzre şerîklerini dahı alâkaların ol yirden kat' idüp Rodos'a süresiz. Tamâm hakk üzre olup hılâf-ı vâkı' kazıyye arzolmakdan hazer eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 28 Ca., sene: 976

[Yev]mü's-Sebt, fî 29 Ca., sene: 976

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 29 Ca., sene: 976

2515

Silivri kâdîsına hüküm ki:

Çorlu taraflarına ava gidecek olan padişah ve maiyyeti için Vize, Rodoscuk ve Silivri Kadılıkları'nda yeterli miktarda zahire tedarik olunması.

İşbu mâ[h]-ı Cumâde'l-âhırî'nün on beşinde şikâr-ı behcet-âsâr için an-karîb Çorlu cânibine teveccüh-i hümayûnum mukarrer olup taht-ı kazândan dahı olıge[l]en âdet ü kânûn üzre kifâyet mikdârı zahîre tedârük olunup Kemer nâm mahalle ihzâr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tevakkuf itmeyüp taht-ı kazânda zahîresi olanlara olıgelen âdet üzre arpa vü otluk u saman ve sâyir zehâyirden kifâyet mikdârı tedârük ü ihzâr idüp sâhibleri üzerinde koyup mühürleyesin ki, devlet ü ikbâl ile Kemer'e varıldukda hâzır u müheyyâ bulunup getürdilüp ve zahîre sâhiblerine akçaların virile; ol bâbda muzâyaka çekilmelü olmaya. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur; tamâm dikkat ü ihtimâm idüp ihmâlden ve zahîresi olanlara hımâyet olunmadan ve zahîreleri olmayan fukarâyı rencîde olunmadan ve bu bahâne ile kimesneden ahz ü celb olunmakdan gâyet hazer eyleyüp dikkat ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a.

Bir sûreti, Vize kâdîsına; "... Ammâ; tedârük eyledüğün zahîreyi sâhibleri üzerinde der-anbâr idüp mühürleyüp müheyyâ eyleyesin ki, inşâ'a'llâhü'l-E'azz varılup lâzım oldukda hâzır u müheyyâ bulunup getürdilüp her birinden vâfir ü müstevfî tedârük idüp hiç birinde muzâyaka çekilmelü olmaya. Husûs-ı mezbûr mühimdür; gereği gibi mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesin." diyü yazılmışdur.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a.

Bir sûreti, Rodoscuk kâdisına; Kemer nâm mahalle ihzâr olmak için.

Yazıldı.

Bayram Çavuş'a virildi.

2516

Çorlu kâdisına hüküm ki:

Çorlu taraflarına ava gidecek olan padişah ve maiyyeti için Çorlu kadısı tarafından yeterli miktarda zahire tedarik olunması.

İnşâ'a'llâhü'l-E'azz şikâr-ı behcet-âsâr için işbu mâh-ı Cemâziye'l-âhîri'nün on beşinde Çorlu cânibine teveccüh-i hümayûnum mukarrer olmağın taht-ı kazândan âdet-i kadîme üzre kifâyet mikdârı zahire tedârük ü ihzâr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm zîde kadruhû vardukda, taht-ı kazândan zahîresi olan kimesnelerden olıgelen âdet ü kânûn üzre arpa vü otluk u samandan ve odundan ve sâyir zehâyirden kifâyet mikdârı vâfir ü müstevfî tedârük idüp her kimesneden ne mikdâr nesne bulundu ise defter idüp yirlü yirinden ihzâr eylesin ki, inşâ'a'llâhü'l-E'azz varıldukda sâhiblerine akçaları virilüp alına. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandur; gereği gibi mukayyed olup ihmâl ü müsâhele sebebiyle muzâyaka çekilmekten ziyâde hazer eylesin. Ammâ; zahîresi olanlara himâyet olunup zahîresi olmayan fukarâ rencîde olunup ve bu bahâne ile kimesneden celb ü ahz olunmakdan gâyetle ihtiyât eylesin.

Yazıldı.

2517

İstanbul kâdisına; "mâ-tekaddemden virilügelen âdet ü kânûn üzre ordu[c]ı ihrâcı için" hükm-i şerîf virilüp Bâyezîd Kapucı'ya virildi.

İhraç olunacak orducu miktarı hakkında İstanbul kadısına hüküm gönderildiği.

etmekci 4	kassâb 2	aşçı 2	başçı 2
bakkâl 2	na'l-bend 2	arpacı 6	semerci 2
attâr 2	eskici 1	berber 3	

2518

[Yev]mü'l-Ahad, fî gurre-i Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Göle Beği Kethudâsı Ca'fer'e virildi. Fî 29 Ca., sene: 976

Tımişvar beğlerbeğisine hüküm ki:

Varad Kalesi'nde mahbus olan Göle reâyasından iki zimmînin serbest bırakılması için Erdel kralına yazılan hükmün kendisine ulaştırılması.

Göle re'âyâsından iki nefer zimmî krala tâbi' Varad nâm kal'ada mahbûs olup ıtlâk olunmalarıçün krala hüküm-i hümayûnum gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Zikrolunan hüküm-i şerîfümi kral-ı müşârun-ileyhe ulaşıdurasın.

Yazıldı.

Filibe Sarâyı'nda* olan kapucıya virildi. Fî 29 Ca., sene: 976

2519

Filibe kâdîsına hüküm ki:

Filibe'deki Saray-ı Âmire etrafında bulunan hendeklerin temizletilip tamir ettirilmesi.

Anda Sarây-ı Âmirem'ün etrâfında vâkı' olan handeklar su taşmağla tolup ta'mîr ü termîme muhtâc olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan handeklı olıgeldüğü üzre ayırtladasın ve mukayyed olasın ki, tavar girmeye; ta'mîr itdüresin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 2 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Mezbûr çavuşa virildi.

2520

Çorlu taraflarına ava gidecek olan padişah ve maiyyeti için Vize'den bol miktarda odun tedarik olunması.

Vize kâdîsına hüküm ki:

İnşâ'a'llâhü'l-E'azz işbu mâh-ı Cemâziye'l-âhırî'nün on beşinde şikâr-ı behcet-âsâr için Çorlı cânibine teveccüh-i hümayûnum mukarrer olmağın hâssa-i hümayû[nu]m için lâzım olan odun husûsında sen dahı Çorlı kâdîsına mu'âvenet eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Bayram zîde kadruhû vardukda, sen dahı taht-ı kazândan hâssa-i hümayûnum için vâfir ü müstevfî odun tedârük idüp sâhibleriyle Çorlı'ya irsâl eylesin ki, inşâ'a'llâh varıldukda* sâhiblerine bî-kusûr akçaları virile. Ammâ; bu bâbda onat vechile mukayyed olup odun husûsında muzâyaka çekilmelü eylemeyüp ve bu

bahâne ile kudreti olmayan fukarâyı dahl ü te'addî olunup ahz ü celb olunmakdan ziyâde ihtirâz eylesin.

Yazıldı.

Âdemisi Ferruh Çavuş'a virildi. Fî 3 C, sene: 976*

2521

Lala Mustafa Paşa'nın teftişi için Şam'a gönderilen Hüdavendigâr Sancağı Beyi Abdurrahman Bey'in, Paşa Südde-i Saâdet'e döndüğü için, sancağına dönmesi.

Hudâvendigâr Sancağı Beği Abdurrahmân Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem sana mahmiyye-i Şâm'da Mustafâ Paşa *edâma'llâhü iclâlehûdan* ba'zı kimesneler Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a sunılup şikâyet eylemeğin sen müfettiş ta'yîn olunup ol cânibe irsâl olunmuş idün. Hâliyâ müşârun-ileyh Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp senün dahı sancağına gelüp hıfz u hırâsetde olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, emr-i şerîfüm mücebince gelüp sancağın hıfz u hırâsetinde olasın. Anun gibi müşârun-ileyhden da'v[â]-yı hakk ider kimesneler var ise gelüp Südde-i Sa'âdetüm'e şer'le görüle.

Yazıldı.

Muhtesib âdemisi Yûsuf'a virildi. Fî 3 Cumâde'l-âhır

2522

Gelibolu kâdisına hüküm ki:

Mısır'dan Gelibolu İskelesi'ne gelen gemilerin, açtırılmayıp ve içlerinden herhangi birşey çıkartılmayıp mühürlenerek ve içlerine yarar adamlar konularak İstanbul'a gönderilmesi.

Hâliyâ mahrûse-i Mısır'dan ba'zı gemiler Gelibolu İskelesi'ne geldiği istimâ olunmağın ol gemiler anda açılmayıp ve içinde esbâb çıkartmayup mahrûse-i İstanbul'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm mücebince Mısır'dan anda gelen gemileri açdurtmayup ve içinden esbâb ve gayri nesne çıkartmayup mühürleyüp yarar âdemler koyup toğrı mahrûse-i İstanbul'a gönderesin. Husûs-ı mezbûr mühimdür. Şöyle ki; emre muhâlif zikrolunan gemiler anda açılup zehâyirden ve esbâbdan nesne çıkar[ılup] satıldığı istimâ oluna, gereği gibi mu'âteb olman mukarrerdür; ana göre basîret üzre olasın.

2523

Tımsıvarda kurulacak baruthâne ve işlenecek barut için Budun'dan yarar üstad verilmesi; ayrıca, köprü binası için de Pojega'da yeterli miktarda gemi işlettilmesi.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 4 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Tımsıvar'da olan güherçile Budun'a getirilüp kâr-hânelerde barut itdürmek" husûsın bildürmüş idün. İmdi; Tımsıvar'dan Budun'a varınca ba'zı mevâzı' mahûf olup ve haylî usret çekilmek mukarrer olmağın Tımsıvar beğlerbeğisine hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Anda barut-hâne ihdâs idüp Budun'da olan üstâdlardan birin taleb idüp müstevfî barut işledesin." diyü emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, yarar üstâd viresin ki, varup anda dahı barut-hâne binâ idüp işledeler ve; "köprü binâ eylemek için Pojega'da gemi işletmek" husûsın bildürmüş idün. Köprü binâsı dahı mühimdür; kifâyet mikdârı gemi işletdüresin.

Yazıldı.

Hı.

2524

Tımsıvar beğlerbeğisine dahı; "...Budun beğlerbeğisine âdem

Tımsıvar beylerbeyinin Budun beylerbeyine adam göndererek baruthâne binası ve barut imâli için yarar üstad istemesi.

gönderüp üstâd taleb idesin ve vâfir güherçile işledüp barut-hâne binâ idüp işletmek bâbında mukayyed olasın." diyü.

Yazıldı.

Hı.

2525

Semendire beğine hüküm ki:

Semendire, Sirem ve Pojega beylerinin, zahire alımına ilişkin Maliye tarafından gönderilen hükmün gereğini âcilen yerine getirmeleri.

Bundan akdem zahîre alınmak için Mâliyye cânibinden hüküm-i şerîfüm gönderilmiştir. Ol emr-i şerîfüm muktezâsınca zahîre alınmak husûsı ehemmiyetli mühimâtandır. **Buyurdum ki:**

Ol hüküm-i şerîfüm muktezâsınca emrolunan zahîreyi mu'accelen itmâma irişdüresin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesin.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Sirem beğine.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Pojega beğine.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 10 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2526

Dukagin'de Küçük Kanda köyünden olup cizyelerini ödemedikleri gibi Leş ve İskenderiye İskeleleri'ne gelip-giden tüccar ve reâyaya da zarar veren kişilerin toprak kadısı marifetiyle haklarından gelinmesi ve yakalanamayanların bildirilmesi; ancak kendi halinde olanların rencide edilmemesi.

Dukagin beğine hüküm ki:

Dukagin kâdîsı mektûb gönderüp; "Livâ-i [mez]bûra tâbi' Küçük Kanda nâm karye ahâlîsi lâzım olan cizyelerin edâ itmeyüp ve Leş ve İskenderiyye İskeleleri'ne giden tüccârı rencide idüp gâret iderler; te'addîden hâlî değillerdür." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Varıcak, zikrolunan karye halkından ehl-i fesâd ü şenâ'at olan eşkıyâyı hüsn-i tedbîr ile elegetürüp toprak kâdîsı ma'rifeti ile ahvâllerin hakk üzre onat vechile şer'le teftîş idüp tüccâra ve sâyir âyende vü revendeye zarar u te'addî ve gâret ü hasâret itdükleri şer'le sâbit ü zâhir olanlara mecâl vermeyüp şer'le lâzım geleni mahallinde icrâ idüp yirine koyasın ki, sâyir eşkıyâya mûcib-i ibret ola. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâllerinde rencberlik idenlere mücerred gâret ü hasâret itmek için dahl ü te'addî olup evlâd ü ezvâcî esîr olmağla tefrika-i re'âyâyâ bâ'ıs olmakdan hazer oluna; basîret üzre olup câdde-i hakdan udûl olunmaya. Elegirmeyüp inâd ü muhâlefet üzre olanları isimleriyle yazup bildüresin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 3 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 6 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2527

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Ehl-i fesâd olduğu bildirilen Van'ın atlı tüfekçilerinden Abdullah oğlu Yusuf'un hasımlarıyla davalarının şer'le görülerek alacaklıların hakları alıverildikten sonra ulûfesinin kesilmesi.

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Van'da olan atlı tüfenkcilerden Tokuzuncı Bölük'de yevmî on iki akça ulûfeye mutasarrıf olan Abdullâh oğlu Yûsuf için ehl-i fesâd ü şenâ'at olup ve nefis-i Van'da Haçık nâm zimmînün sekiz re's câmûsın ve sığırların pâreleyüp helâk idüp zarar u ziyân itdüğü ecilden Van Kal'ası'nda habsolunup ref'ı lâzım olduğın" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrî husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le faslolmayup on beş yıl mürûr eylemeyen kazıyyelerin toprak kâdısı ma'rifeti ile şer'le teftîş idüp görüp bi-hasebi's-şer'î's-şerîf üzerine sâbit olan hukûkî ashâbına alıvirdükden sonra mezkûrun ulûfesin kat' idesin.

Yazıldı.

Âdemisi Mustafâ[ya] virildi. Fî 9 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2528

Peçuy beğine hüküm ki:

Peçuy'da Donbo ve Dobrakes Kaleleri'nin köprü vs. yerlerinin tamiratına tayin olunanlardan başka dizdar, kethüda ve bölükbaşılardan, kendi işlerinde istihdam etmek için muaf kaydettirdikleri köyler ahalisinin de Zigetvar ve Bobofça Kaleleri'nin tamirinde çalıştırılmaları.

Mektûb gönderüp; "Bundan akdem Donbo ve Dobrakes Kal'aları'nun köprüleri ve ba'zı yirleri meremmâtı için ikişer ve üçer pâre karye müselleme ta'yîn olunup ve ba'zı köyler ol hıdmete lâzım değıl iken ol bahâne ile kal'alar dizdârlarına ve kethudâ vü bölükbaşılarna hıdmet itmek için mu'âf u müselleme itdürilüp bostânlarına ve ekinlerine ve sâyir mühimmâtlarına istihdâm itdürüp re'âyâyâ küllî muzâyaka virüp hâlâ Sigetvar ve Bobofça Kal'aları'nun taş binâsı olmayup her senede imeci tarîkıyla ta'mîr ü termîm olmak emrolunup emr-i şerîf mücebince zikrolunan karyelere dahı hıdmet-i mezbûr teklîf olundukda Dobrakes ve Donbo Kal'aları'nun kethudâları mâni' olup mîrî hıdmet avkolur. Zikrolunan [karyeler] mu'âf u müselleme[li]kden ref' olunup kal'aların ta'mîr ü termîmi hıdmetlerinde bulunmak fermân olunursa istihkâm üzre yapılmak mukarrerdür." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Sigetvar ve Bobofça Kal'aları'nun ta'mîr ü termîmi lâzım oldukda zikrolunan kurâ halkına dahı hıdmet teklîf idüp edâ itdüresin; şöyle bilesin.

Yazıldı.

Mezbûr çavuşa virildi. Fî 4 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2529

Semendire, Segedin ve isimleri yazılı diğer sancaklardaki kalelerin asker ve silâh durumlarının Ahmed Çavuş marifetiyle yoklanarak sonucun defter olunup gönderilmesi.

Semendire ve Segedin ve Peçuy ve Mohaç ve Sigetvar ve Seksar ve İstolni Belgrad ve Usturgon ve Göle ve Lipova ve Hatvan ve Seçen ve Filek ve Solnok ve Kopan ve Şimontorna ve Pojega ve Novigrad ve Çanad ve Pankota beğlerine hüküm ki:

Taht-ı hükûmetinizde olan kılâ'un neferâtı ve yat u yarakları bâbında yoklanup görölüp neferleri ne mikdâr mevcûd olup ve yat u yaraklarında kusûr u noksânları var mıdur; ma'lûm olmak lâzım olmağın Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Ahmed Çavuş irsâl olunup **buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyh çavuşum ma'rifetiyle sancağınızda vâkı' olan kılâ'un mevcûd olan neferleri ne mikdârdur ve yarak u yasakları mükemmel midür, nicedür; yoklayup görüp mezbûr çavuşumla sıhhati üzre yazup defter idüp mühürleyüp arzeyeleyesiz.

Yazıldı.

Bu dahı, mezbûra virildi.

2530

Tımsıvar'daki kul tâifesine verilen mevâcibden arta kalanın ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Tımsıvar defterdârına hüküm ki:

Hâlâ anda olan kul tâyifesine virilen mevâcibden bâkî kalan ma'lûm olmak lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp emrüm üzre anda olan kul tâyifesine şimdiye değin virilen mevâcibden bâkî ne kalmışdur; tafsîli ile Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyeleyesiz.

Yazıldı.

2531

Haleb beğlerbeğisine, kâdısına hüküm ki:

Haleb'de, Su Müşiddi Mehmed'in hakkaniyete uygun şekilde su vermemesinden şikâyetçi olan menba etrafındaki köylülerin şikâyetlerinin bizzat beylerbeyi ve kadı tarafından yerine gidilip âdil bir şekilde çözüme kavuşturulması.

Hâliyâ menba'-ı kanât etrâfında vâkı' olan kurâ ahâlîsinden ba'zıları Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a sunup kadîmden menba'-ı kanâtdan bağlarına ve bostânlarına cârî oligelen suyu Su Müşiddi olan Mehmed tamâm hakk üzre virmedüğün" bildürüp ol bâbda emr-i hümâyûnum taleb itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her yıl su tevzî'ı zamânında nefsühümâ üzerine varup kadîmden hakk-ı şürbi olanlara cârî oligeldüğü üzre suların bi't-tamâm virüp bir vechile tevzî' idesiz ki, ne şehir ahâlîsi ve ne kurâ halkı suya muzâyaka çekmelü olmaya.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 10 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2532

Diyârbekir beğlerbeğisine, Âmid kâdısına hüküm ki:

Diyarbakır'da bazı kimselerin, Alıpınarı ve Cebbâre köylerindeki hanlarda kendi develerini kışlatmak için yolcuların hayvanlarını çıkartmalarına izin verilmeyip mâni olunması.

Alıpınarı ve Cebbâre* nâm karyelerde vâkı' olan hânlarda ba'zı kimesneler develerin kışladup fukarâdan âyende vü revendenün tavarların ihrâc idüp zulm ü te'addî eyledükleri

i'âm olundu. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa mukayyed olup göresiz; zikrolunan hânlarda âyende vü revendenün tavarların çıkarup develerin kışladan kimlerise men' u def' idüp fukarânun tavarların çıkartmayup zulm ü te'addî itdürmeyesiz; eslemeyenleri sekidüp muhtâc-ı arz olanı yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Mezbûr Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 6 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2533

Teke ve Antalya taraflarından İstanbul'a un getirmek isteyenlere engel olunmaması; düşmana veya başka yerlere tereke satılmasının önüne geçilmesi için de gemilere yükledikleri unun miktarı, gemi reisi vs. hakkında ayrıntılı temessük tanzim edilip öylece gönderilmeleri.

Teke beğine ve Antâliyye kâdîsına hüküm ki:

Ol cânibde vâfir ü müstevfî un olup gemiyle mahrûse-i İstanbul'a getirüp bey' itmek murâd idinür kimesneler olduğu i'âm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi unı olanlara ve ihtiyârıyla kasabalardan ve bâzârlardan ve kurâdan satun alup getürenlere mâni' olmayup unların bir gemiye tahmîl itdürüp re'îsinün yarar kefilin alduktan sonra İstanbul müddiyle cümle ne mikdâr müd ve kaç çuval un tahmîl olunup ve ne günde çıkduğun mufassalen yazup mumzâ vü mühürlü ellerine temessük viresiz ki, bunda getürdüklerinde ana göre taleb olunup bu bahâne ile deryâda küffâra tereke virilmek ihtimâli olmaya. Min-ba'd ihtiyârıyla tereke vü un getürmek isteyenlere mâni' u müzâhım olmayup ve bu bahâne ile celb ü ahz olunmakdan ve deryâda küffâra bi'l-cümle hâric-i vilâyete bilâ-emr tereke virmekden ziyâde ihtirâz eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 4 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Hısâr-erlerinden Mustafâ bin Murâd nâm kimesneye virildi. Fî 11 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2534

Ergirikasrı Kalesi'nde kendilerine hisar gediği verilen müteveffa sipahi oğulları ve sipahi hizmetkârlarından hizmetlerinin başında olmayanların gediklerinin alınıp hizmet edenlere verilmesi.

Avlonya sancağı beğine:

Kal'a-i Ergirikasrı* müstahfızları Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "Ba'zı sipâhîler fevtolup oğullarına kal'amuzda hısâr gedüğü virildükde gelüp edâ-i hıdmet itmeyüp ve ba'zı sipâhîler hıdmetkârlarına hısâr gedüğü alıvirüp kal'ada hıdmet itdürmezler." diyü bildürdiler.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, göresin; arzulunduğı gibi ise mezbûrlardan fi'l-vâkı' hısâr gedüğüne mutasarrıf olup hıdmet itmezler ise anun gibilerün* gedüklerin hıdmet idenlere viresin.

Yazıldı.

Malkoç Kethudâ'ya virildi. Fî 7 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2535

Aksarây Sancağı Beği Velî Beğ'e, kâdısına hüküm ki:

Aksaray'da ahalinin hayvanlarını çalan ve Mustafa adlı âmil tarafından himaye edilen Hacı İlyas oğlu Hızır'ın yakalanarak teftiş olunup üzerine sâbit olan hakların sahiplerine alıverilmesi.

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Aksarây sancağında Hâcî İlyâs oğlu Hızır nâm kimesne şekâvetile meşhûr ehl-i fesâd ü şenâ'at olup müslimânların atın ve öküzün serîka eylemekden hâlî olmayup ve ba'zı töhmet-i sâbıkası dahı müseccel olunup re'âyâ andan küllî şekvâ eyleyüp meclis-i şer'-ı şerîfe ihzâr için nice def'a âdem gönderüp Mustafâ nâm âmil mezbûr ehl-i fesâdı yanına alup varan âdemlerümüze virmeyüp inâd ü muhâlefet eyledi." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr harâm-zâdeyi elegetürüp âdemlerünle [meclis-i] şer'-ı şerîfe gönderesin ki, mezbûrdan gelüp da'vâ-yı hakk idenlerün sen ki kâdısın, hakların alıvirüp hilâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye iş itdirmeyesin; muhtâc-ı arz olanı yazup arzyleyesin.

Yazıldı.

Hasan Paşa âdemlerinden Ahmed'e virildi. Fî 4 Cumâde'l-âhur,

sene: 976

2536

İskenderiye'nin Leş nahiyesinin, yol kesip adam öldüren, bazı köylerin koyunlarını gasbedip, oğullarını esir eden âsi keferesinin elebaşlarının yakalanarak haklarından gelinmesi; ancak kendi halinde olanlara ve mezkûr keferenin ehl ü iyâline ve mallarına dokunulmaması.

İskenderiyye Beği Hasan Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; " "livâ-i mezbûra tâbî' Leş nâhiyesinde kâfirî sa'b u sengistân tağlarda mütemekkin olmağla itâ'at eylemeyüp ısyân üzre olduklarından gayri âlet-i harbile yollar bekleyüp yolcuların başların kesüp ve mâlların gâret idüp ve ba'zı karye halkının koyunların alup ve oğulların esîr idüp fitne vü fesâd üzre oldukların" Hersek beği sana mektûbı ile i'lâm eylediğin" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; fi'l-vâkı' arzulunduğı üzre tâyife-i mezbûre ısyân u tuğyân üzre olup fesâd ü şenâ'atleri sâbit ise anun gibi ehl-i fesâdun baş baş müfsidlerin ve bellü başlu horyadların elegetürüp haklarından gelüp cezâların viresin. Ammâ; bu bâbda gereği gibi mukayyed olup tâyife-i mezbûrenün evlâd ü ezvâcın esîr eylemeyüp ve emvâl ü esbâbların

gâret itdürmeyüp ve kendü hâlinde olan re'âyâyâ dahl ü ta'arruz olunmakdan ziyâde hazer idüp emr-i şerîfûme muhâlif iş olmakdan ziyâde ihtiyât üzre olasin ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 9 Şa'bân, sene: 976

2537

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Garraf beyi iken, muhasara altındaki Hammâr Sancakbeyi Ömer Bey'e Basra beylerbeyi tarafından kendisi ile gönderilen silâh ve mühimmâtın naklinde ihmalkâr davranarak adamlarının kırılıp silâhların düşman eline geçmesine sebep olduğu, daha sonra Medine sancakbeyi iken de rençber tâifesine zulmettiği ve alacaklısı Malatya hâcelerinden Hâce İbrahim'i ortadan kaldırıp malını yağmalattığı bildirilen mâzul sancakbeyi Mehmed'in yakalanarak hasımlarıyla olan davalarının toprak kadısı marifetiyle görülüp, hak sahiplerinin hakları alıverildikten sonra hapsedilip mufassal sicil sûretinin arzedilmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "bundan akdem Hammâr Sancağı Beği olan Ömer dâme izzühûyî A'râb-ı bed-fi'âl kal'a içinde ihâta idüp ve mezbûr kal'anun yarağa ihtiyâcı olmağın Basra'dan müstevfî finduk u barut ile yigirmi kabza tüfenk tedârük idüp Medîne sancağından ma'zûl olan Mehmed Garrâf Beği iken anunıla kal'a-i mezbûre için müşârun-ileyh dâme izzühû[ya] irsâl itdüğünde mahall-i me'mûra vakti ile iletmekde ihmâl ü tekâsül idüp ve fisk u fücûra mübâşeret itmeğle yarağı aldurduğundan gayri nice âdemlerin kırdurup ba'dehû ol sancakdan ref' olunup Medîne sancağı virildükde Malâtıyye hâcelerinden mûmâ-ileyhde yedi yüz altun hakkı olan Hâce İbrâhîm nâm kimesneyi meclisine da'vet idüp anı nâ-bedîd ve rızkın ve esbâbın gâret idüp rençber tâyifesine dahı zulminün nihâyeti olmamağın şer'le görilmek için da'vet olundukda sancağından ferâgat idüp gitdiğin" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrı her kande ise elegetürüp mezkûrdan da'vâ-yı hakk idenlerle berâber idüp bir def'a şer'le faslolunmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların toprak kâdîları ma'rifeti ile hakk üzre teftîş idüp göresin; üzerine şer'le sâbit olan hukûkî ashâbına hükmidüp bî-kusûr alıvirdükden sonra mezbûrı habsidüp üzerine sâbit olan mevâddı ve ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirdüğün sicille kaydidüp ve sıhhati üzerine sûretlerin ihrâc idüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp ve mufassal ü meşrûh yazup toprak kâdîları ile arzeyelesin.

2538

Van'ın varoş hisarının inşası için, Kürdistan beylerinin aşiretleri halkı ve gerekli olan âlet ve esbâblarıyla getirtilerek imece usulü ile istihdam edilmeleri.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 4 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Van'un varoş hısârı binâsına umûmen Kürdistân beğleri ve sâyir Van'a tâbi' olan beğler askerleriyle gelüp mu'âvenet eylemeleri" husûsın bildürmüşsin. İmdi; beğlerbeğiliğine müte'allik olan Kürdistân beğleri kendülere tâbi' olan aşîretleriyle imeci tarîkiyla gelüp binâyâ hıdmet itmelerin emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu husûsa bi'z-zât onat vechile dikkat ü ihtimâm üzre mukayyed olup binâ zamânı geldükde emrüm mücebince zikrolunan Kürdistân beğlerine mektûb ü âdem gönderüp aşîretleri ve binâyâ lâzım olan âlât ü esbâbları ile getürdüp arzıtdüğün üzre cem'ıyyet ile oturup dahı binâyâ mübâşeret idüp gemilerle odun getürdüp kireç yakdurup bennâyâ ve ırgada lâzım olan ücretlerin virüp hüsn-i ikdâm u ihtimâmın mücebince metîn ü hasîn yapıdurup on kerre yüz bin akçadan eksük ile itmâma iriştürmek bâbında ve itlâf u isrâf itdürmemek husûsında gereği gibi sa'y ü ikdâm eyleyesin. İnşâ'a'llâhü'l-E'azz itmâma iriştür[dü]kde hıdmetd[e] bulunan beğler kullarum ve sâyirleri mu'âvenet ü muzâheretleri mukâbelesinde envâ'-ı mâyetümle muhassılü'l-âmâl olalar. Ana göre istimâlet virüp kemâl-i metânîet ü hasânet üzre yapıdurmasına sa'y-i cemîl eyleyesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 6 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2539

Anatolı beğlerbeğisine, kâdisına hüküm ki:

Kütahya'da üzerine bir çok fesad ve hırsızlık olayı sâbit olan sol-gurebâ zümresinden Mehmed'den hak sahiplerinin hakkının alınarak, neticenin ayrıntılı bir şekilde bildirilmesi ve gelecek emir doğrultusunda hareket edilmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Âsitâne-i Sa'âdetüm kullarından sol-gurabâ zümresinden olan Mehmed nâm kimesne Kütâhiyye'de Mûsâ nâm kılıçcının dükkânın açup esbâbın ve ba'zı kılıçların sirka idüp sirka olunan kılıçlar mezkûr Mehmed'ün elinde bulunup üzerine şer'le sâbit olup sicill olunduğundan gayri kendü dahı ikrâr idüp ve ba'zı sirka olunan esbâb dahı aynı ile elind[e] bulunup ol dahı şühûd-ı udûl ile sâbit olup fesâd ü şenâ'atı[nü]n nihâyeti olmayup da'vâ-yı hakk ider kimesneler olmağın habsolunduğın" bildürmüşsin.

Buyurdum ki:

Vardukda, mezkûrı husamâsıyla berâber idüp bir def'a şer'le faslolunmayup on beş yıldan berü terkolunmayan da'vâların muktezâ-yı şer'-ı kavîm üzre [görüp] sâbit olan hakların bî-kusûr alıvirüp ashâbına virildükden sonra ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirilüp ne makûle hukûk idüğün defter idüp ismi ve resmiyle yazup bildüresiz ki, sonra emrüm ne vechile olursa mücebi ile amel oluna.

2540

Nemçe, İspanya, Leh ve Moskov krallarıyla Oşondi Lazar'ın Osmanlı Devleti aleyhine tesise çalıştıkları ittifak ve teferruatına dair Erdel kralının gönderdiği haberler hakkında gerekli araştırmaların yapılarak elde edilen bilgilerin ve sınır boylarındaki kalelerin asker, silâh ve mühimmât açısından durumlarının bildirilmesi.

Yazıldı.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Erdel kralı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Nemçe kralı muhkem tedârük üzere olup beğlerine hufyeten ikdâm eyleyüp ve etrâfda olan krallardan muttasıl mu'âvenet taleb idüp fırsat gözedüp mukâtele vü mukâbele itmek fikrinde olduğın ve Leyh kralı memleketi[n]den çıkup Frengistân'a gitmek üzere olup İspanya kralı bir herseklik yir virüp anda olup Leyh vilâyetin Nemçe kralına virmek istediğün ve Moskov kralı ittifâk üzere olup her cânibden asker gönderilmek tedârüki üzere olup ve bu kış Oşondi Lazar Sigetvar Kal'ası'n üzerine ve Boğdan cânibine varup bir gayri voyvoda nasbeylemek tedârükünde olup evvel-bahârda küllî tedârüki mukâbele fikrinde olduğın ve Macar beğleri müşârun-ileyhi ihtiyâr eyleyüp mutî' u munkâd olup () Macar beğleri itâ'at üzere olcâk Nemçe kralı nesneye kâdir olmayup turacak yir dahı bulunmayup Beç Kal'ası âsân vechile fethi müyesser olduğın ve Macar beğleri bir yararların müşârun-ileyhe gönderüp icâzete muntazır oldukların ve Nemçe kralı tevâbi'ı muttasıl tedârük üzere olup fırsat zamânı olduğın" bildürdi. İmdi; şimdilik zâhiren ol cânibden ahde muhâlif vaz' sudûr itmedin bu cânibden ahid-nâme-i hümayûna mugâyir bir hâlet olmak münâsib değildir. Lâkin hufyeten tettebbu' olunup fi'l-vâkı' kazıyye müşârun-ileyhün arzeylediği gibi olup zikrolunan Macar beğleri mûmâ-ileyhi inkıyâd üzere oldukları vâkı' mîdur, nicedür; mu'temedün-aleyh kimesnelerden hakî[ka]t-i hâle vâkıf olup vukû'ı üzere i'lâm olunmak lâzim olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsda mukayyed olup sıhhatine vâkıf olup vukû'ı üzere yazup bildüresin ve serhadd-i vilâyetde vâkı' olan kılâ'un neferâtı[nu]n ne mikdâr mevcûdı vardır ve yat u yarakları nicedür; yokladup defter itdürüp sıhhati üzere yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 5 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Sinân Çavuş ile kapudân paşaya gönderildi. Fî 6 Ca., sene: 976

2541

Kapudân paşaya hüküm ki:

Karadeniz'e gidip-gelen reisler zorluk çektiklerini bildirdiklerinden, Tophâne'den Boğazhisarı'na kadar sahillerdeki bahçe ve ev sahiplerinin uyarılarak mülklerinin kıyı kesiminde geniş ve sağlam iskeleler bina ettirilmesi.

Hâliyâ Karadeniz[e] varup gelen rü'esâ tâyifesi Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "Mukaddemâ emr-i şerîf virilüp; "Top-hâne'den Yenihısâr'a varınca her kimesne kendü tasarrufında olan yirlerün iskelesin onat bünyâd idüp ma'mûr eyleye." diyü fermân olunup muhkem tenbîh ü te'kîd olmuşken eslemeyüp ol zamândan berü () her kişi deryâya çıka çıka kadîmî iskeleler bozulup harâba müteveccih olduğu ecilden küllî ıztırâb çekilüp gemilerimiz Boğaz'a değin elbette yedilmesi lâzım olup ba'zı yirlerde bir dâne vergeh konılmağla beş-on nefer kimesne yörimeyüp deryâya düşer. Sâbıkâ dahı beş-altı nefer âdemlerimiz düşüp helâk olmuşdur." diyü i'lâm itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa gereği gibi mukayyed olup Top-hâne'den Boğaz Hısârı'na varınca leb-i deryâda olan bâğçe vü evler sâhiblerine muhkem tenbîh ü te'kîd idesin ki, her biri evi ve bâğçesi öninde kadîmden olduğu üzre vâsi' u müstahkem iskeleler binâ idüp gemiciler vech-i mesfûr üzre ıztırâb çekmelü olmaya; ba'de't-tenbîh eslemeyeni yazup bildüresin. Bu husûs ehemmi-i mühimmâtdandır; emrüm üzre her kişiye bâğçeleri ve evleri öninde mümkün olduğu kadar vüs'at üzre muhkem iskeleler bünyâd itdüresin; lâzım'ül-arz olanı yazup bildüresin.

Yazıldı.

2542

Edirne kâdisına hüküm ki:

Edirne'de,üzerlerine adam öldürme ve hırsızlık suçları sâbit olan isimleri yazılı şahısların küreğe koşulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Eflak kâfirlerinden Kerkene ve Istancorlina (?) ve İstanko nâm zimmîler Hamza nâm bâzergânun Rıdvân nâm kulın ayardup alup gittüklerine ikrâr itdüklerin ve mezkûr bâzergân; "Mezbûr Rıdvân'ı katlitdiler." didükde mezkûrün zimmîler inkâr idüp lâkin bıçaklarında kan bulunup ba'zı alâmet zâhir olmağın ve Bâli oğlu Memi nâm kimesne Müfettiş (?) ve Haydar nâm kimesnelerin öküzlerin sirka itdüğü şer'le sâbit olmağın mekân-ı muhrezden olma[ma]ğın şer'le kat'-ı yed ve katl lâzım gelmediğün ve arabası basılıp esbâbı gâret olunup Kulı nâm arabacısı katlolunan İsak nâm Yehûdî, Kurd ve Malkoç ve Betran nâm Çingâneler için; "Arabam basup esbâbum gâret idüp bunlardan [bilürüm]." dimeğün ale'l-gafle evleri arandukda bir yamalı harbî (?) bulunup mezbûr Yehûdî; "Gâret olunan esbâbumdandır." diyü şer'le isbât itmeğün habsolundukların ve maktûlün babası nefis-i Dimetoko'da sâkin olup gelüp da'vâ-yı [hakk] itmediğün" bildürdüğü ecilden zikrolunan kimesnelerin cümlesi küreğe koşulmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, habs ü arz olunan mezkûrün kimesneleri emrüm üzre cümlesin kayd ü bend ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe koşıla.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 6 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü's-Sebt, fî 7 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Mezbûr hâssa harc emînine virildi. Fî 8 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2543

Biga sancağı piyâdeleri beğine* hüküm ki:

Biga sancağı piyâdelerinin, liman tamiri için altı aylık erzaklarıyla birlikte Gelibolu'ya gönderilmesi.

Sancağına tâbî' olan piyâdeleri Gelibolı'da liman ta'mîrî hıdmetine emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr muktezâsınca sancağın piyâdelerin âdet ü kânûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleriyle Gelibolı'da liman yapmağıçün ihrâc idüp mu'accelen varup liman-ı mezbûrî ta'mîr ü ihyâ eylesesin ve zikrolunan piyâdelere [tenbîh eylesesin ki,] dâyimâ Gelibolı'da kadırgalar hıdmetinde olup Gelibolı hâssa harcı ma'rifetiyle lâzım gelen hıdmetlerde mücidd ü sâ'î olup ihmâl ü tekâsül eylemeyeler.

Yazıldı.

Hı.

2544

Gelibolı Hâssa Harcı Ca'fer'e hüküm ki:

Mîrî hizmet teklîfine icabet etmeyen Gelibolu'daki reis, azep, kalafatçı, neccar vs.nin uyarılmaları; inat ve muhalefette ısrar edenlerin bildirilmesi.

Gelibolı'da olan re'îsler ve azebler ve kalafatçılar ve neccârlar ve gayri anda bir hıdmet vâkı' olup mîrî hıdmet teklîf olundukda her biri inâd ü muhâlefet itdükleri istimâ' olundu.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, anun gibi zikrolunan tâyife bir mîrî hıdmet vâkı' olup senün cânibünden teklîf-i hıdmet olundukda inâd ü muhâlefet idüp ihmâl* ü müsâhele idenlere gereği gibi tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, vâkı' olan mîrî hıdmetlerde ihmâl ü müsâhele eylemeyeler; ba'de't-tenbîh eslemeyüp girü inâd idenlerin isimleriyle ve resimleriyle yazup bildüresin.

Yazıldı.

Mezistre Beği Kethudâsı Hasan'a virildi. Fî 8 Ca., sene: 976

2545

Kalamata ve Koron kâdîlarına ve Menvaşya Kal'ası dizdârına

Mevki olarak yakınlığı ve sağlayacağı bazı kolaylıklar sebebiyle Kalamata ve Koron Kadılıkları ile Menvaşya Kalesi'nin Mezistre sancağına bağlandırıldığı.

hüküm ki:

Hâliyâ Narda Kâdîsı olup mahâyîf müfettişi olan Mevlânâ Muslihuddîn *dâme fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Zikrolunan kâdîlıklarda; "Kal'a-i mezbûreye sancakbeği ba'id olup mürâca'at lâzım olan husûslarda ziyâde ac[zi]müz vardır." diyü ahâlîsi i'lâm idüp Mezistre sancağına ilhâk enfa'dur." diyü bildürmeğin Kalamata ve Koron Kâdîlıkları ile kal'a-i mezbûre Mezistre sancağına ilhâk olunmasına emr-i şerîfüm sâdır olmağın **buyurdum ki:**

Taht-ı kazânuz kurâsıyla ve kal'a-i mezbûre min-ba'd emr-i şerîfüm mücebince livâ-i mezbûra tâbî' olup görülmesi lâzım olan husûslarda livâ-i mezbûre beğine mürâca'at idesiz.

Yazıldı.

2546

Kethudâsına virildi. Fî 10 Cumâde'l-âhur, sene: 976

Bkz. hkm. 2490.

Dukagin beğine:

Mehmed gelüp; "Baba Alî nâm babasını Hâcî Alî oğlu Mehmed katlidüp emirle teftîş olundukda yoldaşlarından ba'zı elegirüp mezkûr itâ'at itmeyüp ehl-i fesâd idüğine kâdîları i'lâm itdüklerin" bildürdi. İmdi; mezkûr tîmârı maslahatı için tevzî' zamânında gelmek ihtimâli olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi mezkûr kimesne tevzî' eyyâmında anda varursa elegetürüp dahı ahvâlin toprak kâdîsı ile teftîş idüp kendüyi habseyleyüp dahı üzerine sâbit olan mevâddı vukû'ı üzre yazup arzeyleyesin ki, sonra emrüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel eyleyesin.

Yazıldı.

2547

Pîr Ahmed nâm kimesneye virildi. Fî 8 Cumâde'l-âhur, sene: 976

Teke ve Hamidili sancaklarının tahriri neticesinde ortaya çıkan ifrazın kimlere tevcih olunduğunun ayrıntılı olarak defter edilip bildirilmesi.

Antâliyye Kâdîsı olup vilâyet tahrîrinde olan Yahyâ'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "emr-i şerîfüm mücebince Teke ve Hamîd sancaklarının sipâhîlerine cümle tîmârları tevcih olundukdan sonra hîn-i tahrîrde on yük akça ifrâz zuhûr idüp dört yük akçası havâss-ı hümayûnuma ve altı yük akçası ifrâzdan emr-i şerîf virilenlere tevcih olunmak emrüm olup hîn-i tevzî'da iki yüz seksen yedi bin üç yüz akça dahı zuhûr idüp cümle sekiz yüz seksen yedi bin üç yüz akça dahı ziyâde tevcih olunup adâlet üzre itmâm olunup kimesne rencîde olmaduğın" i'lâm eylemişsin. İmdi; zikrolunan sekiz yüz seksen yedi bin üç yüz akça kimlere tevzî' olunduğı ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i şerîfüm üzre zikrolunan sekiz yüz seksen yedi bin üç yüz akça kimlere tevzî olunup virilmiştir; ale'l-esâmî defter eyleyüp mufassal ü meşrûh Sûdde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 8 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2548

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

İran'a gitmesi yasak olan altın, gümüş ve bakırın Erzurum'da kontrol ettirilerek, ihracı yasak mal bulunursa el konulması; Erzurum dışında tüccarın mallarının bu gerekçeyle yoklattırılmayıp rencide edilmemeleri.

Sûdde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yukaru Cânib'e giden metâ'lardan gümüş ü bakır u demür girift olunmak için etrâfa mektûblar gönderildükde Erzincan kâdisıyla Erzincan'un Harîr Gümrüğü Emîni Mehmed mektûb gönderüp; "Etrâfda olan ummâl ve sâyir medhali olmayan kimesneler gümüş ü bakır nâmına yollarda tüccâr tâyifesinün sâyir metâ'larına dahlitmekle tüccâr tâyifesi kemâl mertebede mütezaccir olup ticâret eylemezler olmuşlardır. Eger Yukaru Cânib'e gitmek memnû olan metâ' Erzurum'da yoklanmayup her sancakda ve her kâdîlıkda bulunursa aslâ bâzergân gelmeyüp gümrük mukâta'asına küllî zarar gelir." diyü i'lâm itdüklerin ve; "Girift olunmak fermân olunan metâ' gümüş ü demür ü bakırdur; gayri değildir." diyü defe'âtile tenbîh eyleyüp amel eylemedüklerin" bildürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, min-ba'd Yukaru Cânib'e giden tüccâr tâyifesinün metâ'ların gayri yirde yoklatmayup Erzurum'da yoklayup onat vechile görüp alup gitdükleri metâ'larında emr-i şerîfûme muhâlif gümüş ü bakır bulunursa girift idüp gümüşden ve bakırdan gayri olan metâ'larına hılâf-ı emr kimesneye dahl ü ta'arruz itdürmeyesin. Anun gibi tüccâr tâyifesinün metâ'larına Erzurum'dan gayri yirde dahlidüp ta'cîz idenlere muhkem tenbîh eyleyesin ki, min-ba'd arzitdüğü üzre Erzurum'dan gayri yirde tüccârın esbâbı yoklanmaya; ba'de't-tenbîh eslemezler ise yazup Sûdde-i Sa'âdetüm'e arzeylesin. Ammâ; sen dahı bu bâbda kemâl-i ihtimâm üzre olup emr-i şerîfûme muhâlif gümüş ü bakır alup gidilmekten ihtiyât idesin ve anlardan gayri metâ'a dahlolunmayup bu bahâne ile ahz ü celb olunmakdan hazer eyleyesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 8 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2549

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Erzincan'da, ellerinde müzevver hükümler bulunup bunları yazanın İstanbul'da olduğunu söyledikleri bildirilen Yagop, Devletyar ve Markiri adlı zimmîlerin Sûdde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Erzincan kâdîsıyla Sûdde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yagop ve Devletyâr ve Markiri nâm zimmîler şerîrler olup ellerinde iki müzevver hüküm bulunup aynı ile hükümleri Sûdde-i Sa'âdetüm'e gönderüp ve; "Bu hükümleri yazan İstanbul'dadır; bilürüz." didüklerin" i'lâm itdüğün ecilden mezkûrlar kayd ü bendle Sûdde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrûn Yagop ve Devletyâr ve Ma[r]kiri'yi emrüm üzre kayd ü bendle Sûdde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 9 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2550

İstolni Belgrad'da Krallar Kilisesi olarak bilinen ve daha sonra câmiye dönüştürülen bina içindeki kâfir mezarlarının kaldırılması.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "İstolni Belgrad dâhilinde mukaddemâ Krallar Kenîsesi iken câmi'-ı şerîf olanun içinde kefare makâbirinün binâlarından ba'zı eseri kalup bozulmayup nev'an kerâhiyyet üzre olup harca dahı ihtiyâc olmaduğundan gayri; "Câmi'-ı şerîfe vüs'at gelür." diyü anun gibiler bozulup giderilmek lâzımdır." diyü arzitdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi câmi'-ı mezbûrun içinde kefare makâbiri binâsından eseri olup giderilmek lâzım olanı giderüp câmi'-ı şerîfi ol makûle nesnelerden tathîr ü pâk eylesin.

Yazıldı.

2551

Erzurum beğlerbeğisi kethudâsı ma'rifeti ile Karahısâr sipâhîlerinden ulaşturmak için Mahmûd'a virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır,

Trabzon'da ahaliye zarar verdikleri ve imâret evkâfı işlerine müdahale ederek vakıf görevlilerini taciz ettikleri bildirilen Zaim Hayreddin, Şehir Nâibi Abdülğani ve yandaşları hakkındaki şikâyetler doğru ise bir süre hapsolunmaları.

sene: 976

Trabzon sancağı beğine hüküm ki:

Sâbıkâ Trabzon Sancağı Beği Süleymân dâme izzühû mektûb gönderüp; "Za'im Hayreddîn ile Şehr Nâyibi Abdülğani nâm kimesneler Takyacı Ramazân ile Çırâk Câbî nâm şerîrleri tahrîk idüp mu'âvenet eyleyüp âmme-i müslimîne zararları oldukdan sonra; "Dâyimâ masâlih-ı vakfa karışup Trabzon'da vâkı' olan imâret-i âmire mütevellîlerin ta'cîz ü tazyîk idüp masâlih-ı evkâfa ihtilâlden hâlî değillerdür." diyü Imâret-i mezbûre Mütevellîsi Alî şekvâ idüp ve mezkûrlarun ahvâli sirran ve alâniyyen tefahhus olundukda şirret ü fesâd ve âmme-i nâsa zararları zâhir ü mukarrer olduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; fi'l-vâkı' müşârun-ileyhün arzitdüğü üzre mezkûrlarun şirret ü şekâları ve âmme-i müslimîne ve masâlih-ı vakfa zararları vâkı' ise te'dîben bir mikdâr zamân

habseyleyesin.

Yazıldı.

Kethudâsı Keyvân Beğ'e virildi. Fî 10 C., sene: 976

2552

Akkirman Beği Hasan Beğ'e hüküm ki:

Kale muhafazası için Akkirman'dan Cankirman Kalesi'ne ihracı istenen azeplere Akkirman'da ihtiyaç olduğu ve Cankirman Kalesi'nin adı geçen zümrenin ehl ü ıyâliyle ikametine uygun olmadığından bahisle Cankirman Kalesi'nin eskiden olduğu gibi nevbetle korunması hususunda Akkirman beyi tarafından yapılan arzın kabul edildiği; ancak Cankirman'a bir zarar gelirse Akkirman beyinin sorumlu olacağı.

Mektûb gönderüp; "Cankirman Kal'ası muhâfazasıyçün Akkirman azeblerinden elli bir nefer azeb ihrâc olunmağıçün vârid olan emr-i şerîf mücebince mübâşeret olundukda ahâl-i kal'a cem' olup; "Kal'a-i mezbûr serhadde azîm kal'a ve tâyife-i azebün kırk neferi hâssa kayıklar ve iskele hıdmetinde olup şimdiye değin nevbetle hıfzolunugelmişdür ve Boğdan ve kal'a-i mezbûra hıdmet vâkı' oldukda kırk altı neferimüz beğlerle varup hıdmet ider ve âdet-i aġnâm ve sâyir hıdemât-ı mîrîden hâlî değiliz ve Cankirman Kal'asında ehl ü ıyâlimüz ile sâkin olacak yirler dahı yokdur." didüklerin fi'l-vâkı' şimdiye değin sen dahı kal'a-i mezbûreyi Akkirman ve Bender müstahfız u azeblerine hırâset itdürdüğün" bildürüp; "yine üslûb-ı sâbık üzre hıfzolunmasın" i'lâm itdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzitdüğün üzre kal'a-i mezbûrenün muhâfazasına kâdir olursan olıgeldüğü üzre hıfz u hırâset eylemek bâbında bezl-i makdûr eyleyesin. Ammâ, şöyle ki; a'dâ cânibi[n]den bir hâlet ola, sonra netîcesi sana âyid olur; ana göre mukayyed olup ikdâm u ihtimâmdan hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 9 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2553

Osmanlı hâkimiyetine girmek isteyip ahidnâme talebinde bulunduğu bildirilen Macar beylerine şimdilik istimâlet verilerek yapılan antlaşmaya aykırı hareket edilmemesi ve şimdilik sadece barut teminine gayret edilmesi; elde edilen sahih haberlerin bildirilmesi.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Serhadde vâkı' olan Macar beğlerinden Gelani Laslo dimekle ma'rûf kâfir beği krallar neslinden olup kal'alar ve memleket sâhiblerindenür. Sâbıkâ vâkı' olan sefer-i hümayûndan berü defe'âtile âdemi ile haber gönderüp; "Atebe-i Ulyâ'ya itâ'at ü inkıyâd murâd idinür. Lâkin Südde-i Sa'âdet'den ahid-nâme-i hümayûn ihsân olunmayınca kendüyi teslim eylemeğe cür'et idemez." diyü emvâl ü evlâdına ve ta'allukâtına

dahl ü ta'arruz olunmamak için emr-i şerîfüm virilmesin ve Banalar Beği olan Plaji Yanoş dimekle ma'rûf kâfir beğünün dahı vech-i meşrûh üzre haber gelmişdür. Bu tedârükle muttasıl ikdâm u ihtimâm olunur. Mutî' u munkâd olmak murâd idinen kâfir beğleri için birkaç kıt'a ahkâm-ı şerîfe inâyet buyurılmağla ümmîzdür ki, birkaç kâfir beğleri itâ'at idüp memleket ü kal'aları Memâlik-i Mahrûse'ye ilhâk oluna." diyü arzeylemişsin. Ammâ; şimdilik ahde muhâlif evzâ'a ruhsat virilmeyüp hemân barut husûsında kemâl-i ikdâm u ihtimâm üzre olup ve mahall iktizâsına göre müdârâ vü istimâlet üzre olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, barut husûsında kemâl mertebe ikdâm u ihtimâm üzre olup anun gibi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e itâ'at ü inkıyâd murâd idinen beğler ile mahall iktizâsına* göre mümkün olduğu kadar müdârâ üzre olup istimâlet eylesesin ki, sonra eger ol cânibden ahde muhâlif bir vaz' sudûr iderse ana göre berü cânibden dahı inâyet-i Hakk ile tedârükleri ne ise görüle. Hemân a'dâdan gaflet itmeyüp vâkıf olduğun ahhâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Hi.

2554

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Budun beylerbeyinin, Beç kralının Lazar adlı müfside Hırvat uçlarına kadar olan bölgeyi verdiği ve Budun vilâyetinde Tuna üzerinde yapılacak köprü için lâzım olan gemiler vs. memleket ahvâline dair gönderdiği mektubun Südde-i Saâdet'e ulaştığı ve alınan tedbirlerden dolayı memnuniyet duyulduğu; beylerbeyinin bundan sonra da aynı şekilde hareket ederek kale neferlerinin görevleri başında bulunmalarını temin edip, hizmetlerine gelmeyenleri bildirmesi; ayrıca kalelerin silâh ve zahireleri hususunda da şimdiden tedbir alması.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "serhadlerde olan kılâ' u memleketleri tâ Hırvat uçlarına varınca âmmeyi Beç Kralı, Lazar nâm müfside cümletü'l-mülk tarîkıyla ısmarlayup müfsid-i mezbûr dahı lâzım olan tedârüklerin görüp ve çizmeler hâzırlayup girü Beç tarafına dönüp gidüp Beç'den öte ziyâde cem'ıyye[t]leri olduğın ve Memâlik-i Mahrûse kal'alarının binâsı istihkâm* üzre olduğın ve Budun kurbinde nehr-i Tuna üzerinde binâ olunan köprü gemilerinün ba'zı köhne olup amelden kalup ve ba'zınun tahtası yufka olmağla nehr-i mezbûr tuğyânında su üzerinde gelen kütüklere mütehammil olmayup ol ecilden kalın u yüksek kanatlu gemiler yapılmak mühim olmağın; "Elli-altmış bin akça ile hâsıl olmaları mümkündür." diyü Semendire ve İzvornik ve Pojega sancaklarında zikrolunan gemilerin yapıldırılması Tuna Kapudânı olan Ferruh'a emrolunmasın ve Budun yakasında olan serhad kal'aların ve sancakların dolaşup re'âyânun kimden zulmi var ise def' olunup ehl-i fesâdun hakkından gelinüp kılâ' u memleket ahvâline tamâm vukûf tahsîl eyledüğün ve emvâl-i hâssa izdiyâdında ve memleket ü vilâyet intizâmında ve sâyir levâzim ü mühimmâtun tedbîr ü tedârükünde kemâl-i ikdâm u ihtimâm üzre olduğun" arzeylemişsin. İmdi; senden dahı umılan bunun gibi hüsn-i tedbîr ü tedârük idi [ki], zuhûra getürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, min-ba'd dahı kemâl-i basîret ü ihtimâm üzre olup anun gibi harâbe olan kal'aları termîm idüp ve neferlerin dahı yoklayup görüp her kal'ada olan neferler ulûfe defteri mûcebince muhâfazaya vefâ ider. Ammâ; ekseri hıdmetde olmayup beğlerün ve gayrilerün hıdmetinde olmağla kal'a hâlî kalur. Onat vechile tenbîh ü te'kid eylesesin ki, kılâ' neferlerinden bir ferd hâricde olmayup kal'ada hıdmetde ola. Anun gibi hâricde olup hıdmetde gelmeyenlerün gedüklerin arzeyesin ki, âhar yarar kimesnelere virile ve kal'aların yat u yarakları ve zahîreleri husûsında dahı kemâl-i ikdâm u ihtimâm üzre olasın ki, lâzım geldiği zamânda muzâyaka çekilmelü olmaya.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 9 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Mezbûr imâma virildi. Fî 11 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2555

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Ehl-i fesâd olduğu müseccel olan Bursa'nın Bilecikli Mahallesi'nden Arnavud Ali'nin küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Hâliyâ mektûb gönderüp; "nefs-i Burusa mahallâtından Bileciklü Mahallesi'nde sâkin Arnavud Alî nâm kimesne şekâvet ile ma'rûf olup mahallesi halkını dâyimâ rencide ve mahalle-i mezbûre İmâmı Muslihuddîn nâm kimesne hakkında dahı; "Her kim ardında namâz kılursa kendü kâfir, avreti boşdur." didüğü sâbit olup sicill olunduğın" bildürmişsin. İmdi; mukaddemâ mezbûrun küreğe k[on]ılmak için hükm-i şerîfüm virilmişdi. Bir tarîkıla halâs olup veyâhûd küreğe konılmamış ise mezbûrun küreğe gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm muktezâsınca mezbûr Arnavud Alî'yi yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe konıla. Ammâ; bile koşup gönderdiğün âdemlere tenbîh eylesesin ki, yolda gaflet ile gaybet itdürmekden hazer eyleyeler.

Yazıldı.

Sâbıkâ böyle hüküm virilüp hâliyâ tecdîd-i hüküm virildi. Fî.

2556

Kocaili sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Kocaeli'de, ehl-i fesâdı elevermeyen serbest timar sahipleri ile emlâk ve evkâf sahiplerinin men olunup, suçluların sancak subaşısına teslim edilip gereğinin yapılması; suçluları teslim etmemekte ısrar edenlerin bildirilmesi.

K[o]caili Sancağı Beği Bâlî dâme ızzühû âdem gönderüp; "Livâ-i mezbûrda ba'zı serbest tîmârlardan ve evkâf u emlâkden ehl-i fesâd varup sığınup mûmâ-ileyhün âdemleri taleb eyledükde virmekte te'allül ü inâd itdükleri ecilden ehl-i fesâdun şer'le haklarından gelinmez." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Mû[mâ]-ileyhün âdemi varıcak, göresiz: Şöyle ki; ba'zı kimesneden fesâd zâhir olup elegetürüp şer'le teftîş itmek istedikde anun gibi serbest tîmâr sâhibleri ve emlâk ü evkâf zâbıtları; "Tîmârlarımız ve evkâf u emlâkimüz serbestdür." diyü ehl-i fesâdı elevirmekde te'allül ü inâd iderler ise men' u def' idüp anun gibi ehl-i fesâd ve hırsuz u harâmî te'allül ü nizâ' itdürmeyüp sancak sübaşısına teslim eyleyesiz ki, anlar ma'rifetiyle şer'le ahvâllerin toprak kâdîları ile teftîş eyleyüp şer'le lâzım geleni mahallinde icrâ itdürüp yirine koyasız. Hılâf-ı şer'-ı kavîm kimesneye iş itdürmeyesiz; temerrüd ideni sekidüp eslemeyüp ziyâde inâd ideni isimleri ve resimleri ile yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Yetmişbeş Saferi'nde* hüküm virilmişdür; tecdîd sûretinde virildi.

2557

K[o]caili beğine hüküm ki:

Kocaeli'de, Ereğli adlı köy yakınında mevzilenerek Manavgat'tan gelen bezirgânların yolunu kesen ve harâmilik eden Arnavut vs. ırgat ve leventlerin yakalanıp Anadolu yakasına ne zaman ve nereden geçtiklerinin bildirilmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Ereğli nâm karye kurbinde harâmilik ider Arnavud kâfirleri olup Manavgad'dan gelen bâzergânların âlet-i harbile yolına gelüp ve mezbûr karye halkı dahı te'addîlerinden şekv[â] idüp def'ı lâzım olduğın" bildürmişsin. İmdi; öte yakaya Arnavud kâfiri ve sâyir ırgad kâfiri geçmek memnû'dur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi ırgad levend kâfirler her kande ise elegetürüp her biri ne zamânda geçüp ne mahalden geçmiş ise ma'lûm ve defter idüp defterleriyle habseyleyüp gönderesin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 10 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 11 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 12 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2558

Çorum sancağı beğine hüküm ki:

Evinde altın sikkesi ile kalpazanlık âletleri bulunduğu ve yolkesicilik yaptığı bildirilen Çorum'un Muradca köyünden Ali Pîr'in siyaset olunması.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Murâdca nâm karyeden sâbıkâ kallâblığı zâhir olan Alîpîr nâm kimesnenün evine varıldukda gaybet idüp evin aradüğümüzda altın sikkesi ve

sâyir âlât ü esbâbı bulunup ve ehl-i fesâd olup yol basduğı sâbit olmışdur." diyü bildürdüğü ecilden kâdî-askerüm cânibi[n]den Pâye-i Serîrüm'e arzitmeğin mezbûr Alî'ye siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre mezkûr Alî'ye siyâset eyleyüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresin.

Yazıldı.

Solak Ahmed'e virildi. Fî 12 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2559

Manastır'da Sefer adlı kişiyi katlettikleri sâbit olan Hamza Çavuş isimli sipahi ile hizmetkârı Arap Yusuf'un siyaset olunması.

Köstendil beğine hüküm ki:

Tikveş kâdîsı mektûb gönderüp; "nefs-i Manastır'da mütemekkin olan Sefer nâm kimesneyi kazâ-i mezbûrda tîmârı olan Hamza Çavuş nâm sipâhî ile hıdmetkârı olan Arab Yûsuf nâm kimesne katleyledükleri şühûd-ı udûl ile sâbit olduğın" i'lâm idüp kâdî-askerüm cânibi[n]den Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzolundukda katliden kimesnelere siyâset olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre kâtile mahallinde siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresin; hılâf-ı şer'-ı kavîm kimesne[ye] iş itdürmeyesin.

Yazıldı.

2560

Rodos beğine hüküm ki:

Rodos muhafazası için tüfek atmak şartıyla elli beş nefer sipahi tayin olunduğu; bunların muhafaza hizmetinde istihdam olunmaları ve tüfek atmayı bilmeyenlerin ok vs. silâhlarla istihdam edilip yanlarında en az kırk ok bulundurulması.

Rodos muhâfazasıyçün hâlâ ifrâzdan ve kadîmden, tüfenk atmak şartıyla cümle elli beş nefer sipâhî ta'yîn olunmuşdur. Dâyimâ kendüleri ve yat u yarakları yoklanup muhâfaza hıdmetinde olmaların emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâyimâ mukayyed olup tenbîh eylesin ki, emrüm üzre tüfenkleriyle ve sâyir yat u yaraklarıyla cezîre-i mezbûre muhâfazasında olalar. Anun gibi tüfenk atmağa kâdir olmayanların okla, yayla ve sâyir yarağla muhâfaza hıdmetinde istihdâm eylesin. Ammâ; her birinün yanında kırkdan eksük ok olmaya ve bu emr-i celîlü'l-kadrümi bir mu'ayyen yirde hıfzidürüp mazmûn-ı sa'âdet-makrûniyla âmil olasın.

2561

Tarsus, Uzeyir ve Adana sancaklarındaki gurbet tâifesinin raiyyet kaydedilip onlara bedel hâssa yarayanların hâssa-i hümayûn yazılarak defterinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi; ayrıca tahrirdeki gecikme sebebinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Adana Beği Kethudâsı Dervîş Kethudâ'ya virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Sâbıkâ Hamâ Kâdîsı olup Tarsus ve Uzeyr ve Adana sancakları tahrîri fermân olunan Mevlânâ Mahmûd'a hüküm ki:

Tahrîrine me'mûr olduğun yirlerde bulunan gurbet tâyifesin ra'ıyyet kaydidüp anlara bedel hâssa yarayanları hâssa-i hümayûnuma yazup mu'accelen defter idüp [Südde-i] Sa'âdetüm'e irsâl olunup ve tahrîr hıdmetin mu'accelen itmâma irişdürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup te'hîr u terâhî eylemeyüp tahrîrine me'mûr olduğun yirlerde bulunan gurbet tâyifesin emrüm mücebince ra'ıyyet yazup anlara bedel hâssa yarayanları hâssa-i hümayûnuma kaydidüp mu'accelen defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin ki, hâssa-i hümayûnum için zabtoluna. Bu zamâna değin tahrîr hıdmeti te'hîr olunmağa bâ'ıs nedür? İmdi; me'mûr olduğun hıdmeti te'hîr eylemeyüp mu'accelen itmâma irişdürüp ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyüp mübâşirîn ve gayriden ahz ü celb olmakdan ihtiyât üzre olasın.

Yazıldı.

Seyyid Ahmed nâm kimesneye virildi. Fî 12 Cumâde'l-âhır, sene:

2562

976

Nefs-i Haleb ahalisinden bazı kimseler, su müşiddi olan Mehmed'in eskiden kendi bağ ve bostanlarına akan suyu keserek başkalarına sattığı ve suyunu tamir ettirmediği hususunda şikâyetçi olduklarından Haleb beylerbeyinin suyun tevzi zamanında hazır olarak herkesin hakkını almasını sağlaması ve su müşiddine suyunun her yıl bakımını yaptırtması.

Haleb beğlerbeğisine ve Ayntâb kâdîsına hüküm ki:

Nefs-i Haleb ahâlîsinden ba'zı kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Haleb'de Su Müşiddi olan Mehmed nâm kimesne bunların kadîmden bağ u bostânlarına ve değirmenlerine ve çeşmelerde cârî olan suyu kesüp âhar kimesnelere satup ve her yıl suyun mecrâsı meremmâtına dört yüz filori meşrût olup termîn ü ta'mîre muhtâc iken zikrolunan filoriyi bel' u ekl idüp meremmet itmemele su noksân üzre cârî olduğun" bildürüp ol bâbda emr-i hümayûnum taleb itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Göresiz; arzolunduğu gibi ise zikrolunan sudan şimdiye değin akageldüğü yir[e] ne

mikdâr [su] cârî olıgelmiş ise olıgeldüğü üzre girü ol mikdâr su icrâ itdürüp muhkem tenbîh idesiz ki, bunların hakk-ı şürblerin kesüp âhara virmeye ve sen ki müşârun-ileyh beğlerbeğisin, sunun tevzî'ı zamânında bi'z-zât üzerine varup olıgeldüğü gibi kemâl-i adâletle herkesün hakk-ı şer'îlerini virüp nâzır olup her yıl mecrâsın meremmet itdüresin. Şöyle ki; suyu [müşidd] olan kimesne olıgeldüğü üzre icrâ itmeyüp olıgelene muhâlif ve şer'-ı kavîme mugâyir iş iderse yazup arzeyleyesin.

Yazıldı.

Hısâr-erenleri bölükbaşısına virildi. Fî 15 Cumâde'l-âhır.

2563

İçil sancağı beğine hüküm ki:

Çavuş oğlu veya hizmetkârı olup İçel'de Mamuriye Kalesi'nde kale erenliğinde istihdam olunan ve görevinin başında bulunmayan kimselerin gediklerinin ehil olanlara verilmesi ve bu gibi çavuş oğlu ve hizmetkârlarına emirsiz gedik verilmemesi.

Hâliyâ ihyâ vü âbâdân olan Ma'mûriyye Kal'ası erenleri Dergâh-ı Mu'allâm'a âdem gönderüp; "kal'a-i mezbûre erenlerinin ba'zı çavuş-oğulları ve hizmetkârları ve gayri kimesneler olup kal'a-i mezbûre muhâfazasına gelmeyüp girü âhar yirlerde ve çavuş hizmetlerinde oldukların" bildürdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresin; kazıyye arzulunduğu gibi ise anun gibi hizmetinde kâyim ü hâzır olmayup ihmâl ü müsâhele üzre olanların gedüklerin âhara tevcih idüp anun gibi çavuş-oğullarına ve hizmetkârlarına bilâ-emr gedük virmeyesin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 12 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Defterdârun âdemisi Ahmed'e virildi. Fî 19 Cumâde'l-âhır, sene:

2564

976

Zülkadir vilâyetinde bulunan Sunkur adlı şahsın yarar bir çavuş refakatinde Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Zülkâdirlü beğlerbeğisine ve tîmâr defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ ol cânibde olan Sunkur nâm kimesnenün Atebe-i Ulyâm'da ihzârı lâzım olmağın Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp mezbûrı emrüm üzre yarar çavuşuna koşup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eyleyesin. Ammâ; tenbîh idesin ki, yolda getürürken gaflet ile gaybet itdürmekden hazer eyleyeler.

2565

Kerkük'de hem ulûfe, hem de timar tasarruf ettiği bildirilen Ali'nin durumunun araştırılarak sonucun bildirilmesi.

Yazıldı.

Hı.

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Kerkük sancağında altı bin akçalık tîmârı olan Alî için; "Hem tîmâr ve hem ulûfe tasarruf ider." diyü i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Mezkûrun ahvâlin teftîş idüp göresin; fi'l-vâkı' tasarrufında hem ulûfesi ve hem tîmârı var ise sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hı.

2566

Kerkük'de gönüllü gediğinden zeamete arzolunup emir olmaksızın ve bölüğe geçmeden kendisine zeamet verildiği bildirilen Mehmed'in durumunun araştırılarak sonucun bildirilmesi.

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Kerkük sancağında yigirmi bin akça ze'âmeti olan Mehmed için; "Yigirmi bir akça ile gönüllü gedüğünden ze'âmete arzolunup lâkin emr olmadın ve bölüğe geçmedin ze'âmet virilmişdür." diyü defter kethudâsı haber virmeğın **buyurdum ki:**

Göre[sin]; fi'l-vâkı' mezkûr, bölüğe emirle mi geçmişdür, yohsa bölüğe emr ile geçmedin mücerred; "Ulûfesi vardır." diyü ze'âmet arzolunup [mı] çıkmışdur, aslı nedür; sıhhati ile ma'lûm idinüp vukû'ı üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hı.

2567

Kasım adlı sipahinin timarına ilhak olunan iki mezraanın havâss-ı hümayûndan verildiği anlaşıldığından, sözkonusu mezraaların geri havâss-ı hümayûn için zaptedilmesi.

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Kâsım nâm sipâhînün tîmârına havâss-ı hümayûndan iki bin kırk akça yazar iki kıt'a mezra'a ilhak olunduğın defter kethudâsı haber virüp fi'l-vâkı' Südde-i Sa'âdetüm'd[e] olan hâs defteri görülüp hâsdan virildüğü mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Mezkûrun tîmârına hâsdan ilhak olunan mezra'aları girü hâss için zabttdürüp vukû'ı üzre yazup bildüresin.

2568

Yazıldı.
Hı.

Gerçeğe aykırı arzla Erbil sancağında zeamete çıktığı bildirilen Şehrizol Yeniçerileri Kethüdâsı Abdullah oğlu Cafer'in durumunun araştırılarak sonucun bildirilmesi.

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Erbîl sancağında yigirmi bin akça ze'âmete mutasarrıf olup Şeh[ri]zol Yeniçerileri Kethudâsı olan Abdullâh oğlu Ca'fer için; "Ulûfe ile kethudâ olmadın hılâf-ı vâkı' arzolunup ze'âmete çıkmışdur." diyü i'lâm olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrun ahvâline mukayyed olup göresin; mukaddemâ ulûfeye mutasarrıf olup ba'dehû bir dahı arzolunmağla mı kethudâlîğe ve ze'âmete emr virilmişdür, yohsa ulûfeye mutasarrıf olmadın hılâf-ı vâkı' kethudâlık nâmıyla arzolunup ze'âmet mi almışdur, ne vechile hükm-i şerîf virilmişdür; ahvâlin ma'lûm idinüp dahı sıhhati üzre yazup bildüresin; hılâf-ı vâkı' nesne arzitmekden hazer eyleyesin.

Yazıldı.

2569

Adana Beği Kethudâsı Dervîş Kethudâ'ya virildi. Fî 16
Cumâde'l-âhır, sene: 976

Payas Kalesi inşaatı için taş çekilen arabaların mandalarına Maraş, Sis, Kars ve Haleb'den bedeli mukabilinde arpa ve saman temin edilmesi.

Mar'aş beğlerbeğisine ve kâdîlarına hüküm ki:

Binâsı fermân olunan Payas Kal'ası'nun binâsına taş getüren araba câmûslarına zahîre lâzım olduğın i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup zikrolunan kâdîlıklardan kal'a-i mezbûreye taş getüren arabalar câmûslarına arpa vü saman tedârük idüp sâhibleri veyâhûd vekîlîleriyle gönderüp muzâyaka çekdürmeyesiz ki, sâhiblerine akçaları virilüp zahîre bâbında muzâyaka çekilmelü olmaya. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâl ü müsâhele olunmağla câmûslar zahîresüz kalup zebûn olup binâ avkolunmakdan hazer eyleyesiz; sonra mes'ûl olursız; ana göre mukayyed olasız. Ammâ; bu bahâne ile zahîreleri olmayana dahl ü tecâvüz olmakdan, mübâşîrinden ve gayriden ahz ü celb olunup re'âyâyâ zulm ü te'addî olmakdan hazer idüp zahîresi olan yirlerden kemâl-i adâlet ile bahâlarıyla müstevfî arpa vü saman tedârük itdüresiz.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, Sis beğine ve kâdîlarına.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Kars beğine ve kâdîlarına.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Haleb beğlerbeğisine ve kâdîlar[ın]a.

Yazıldı.

Hi.

2570

Adana Beği Dervîş Mehmed Beğ'e hüküm ki:

İnşaâtı sürmekte olan Payas Kalesi'nin kulelerinin boyunun onaltı, bedenlerinin ise on dört zirâ yükseklikte olması ve kalenin etrafına hendek kazdırılması; köprüünün eskimeye yüz tutmuş ayaklarının yenilenmesi; ayrıca kalenin içine su getirilmesi hususunun da etraflıca araştırılarak sonucun arz edilmesi.

Hâliyâ; "Binâsı fermân olunan Payas Kal'ası'nun kulelerinin boyı ne mikdâr zirâ' olur ve kulelerinin arasında olan bedenler kulelerinden kaç zirâ' aşağı olur ve kal'anun etrâfına hendek kazılır mı ve kal'anun içine su getirilir mi ve köprüünün harâba müşrif olan ayakları tecdîd olur mı?" diyü i'lâm olunmağın kal'a-i mezbûrenün kulelerinin boyı bedenleri ile on altı zirâ' olup kulelerinin arasında olan bedenler kulelerden iki zirâ'* aşağı olup ve kal'anun etrâfına hendek kazılmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda onat vechile mukayyed olup kal'a-i mezbûrenün emrüm mücebince kulelerinin boyun bedenleri ile on altı zirâ' itdürüp ve kulelerinin mâbeyninde olan bedenlerin^H iki zirâ' aşağı yapıdurup ve kal'anun etrâfına hendek kazdurup gereği gibi metîn ü hasîn itdürüp bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmeyüp metânet ü hasânet üzre itmâma irişdürmeğe sa'y ü ikdâm eylesin ve kal'anun içine su getirilmek husûsı dahı mühimmât dandır; getirilmesi mümkün olan yerlerden görüp ne mikdâr yirden gelmek mümkündür ve ne kadar harc ile gelür ve geldiği takdîrce ne kadar sudur; görüp sıhhati ile tahmîn itdürüp yazup bildüresin ve köprü ayaklarının dahı harâba müşrif olan yerlerin mümkün olduğu üzre tecdîd itdürüp muhkem itdürmeğe sa'y ü ikdâm eylesin.

^H Metinde "kulelerin" şeklindedir.

Yazıldı.

Arz getüren Mustafâ'ya virildi. Fî 15 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2571

Rodos sancağı beğine, İstanköy kâdîsına hüküm ki:

Rodos'ta bütün mal varlığını muvazaa yoluyla başkalarına devreden ve borçlarını ödemeye yanaşmayan Kabil adlı kimsenin zimmetindeki hakların sahiplerine tamamen iadesinden sonra evi barkı satılıp orayla alâkasının tamamen kesilerek Sakız'a sürülmesi; orada da kendi halinde durmadığı takdirde Cezâyir'e sürüleceğinin kendisine tenbih edilmesi.

Hâliyâ Dergâh-ı Mu‘allâm'a mektûb gönderüp; " "Cezîre-i Sakız'a sürilmesi fermân olunan Kâbil nâm kimesnenün zimmetinde ne mikdâr hukûk-ı nâs var ise alıvırüp ve alıvırdüğünü yazup arzeyeleyesiz." diyü fermân olunmağın emr-i şerîf mücebince teftîş olunanda mezbûrun üzerine altmış üç mâdde sâbit olup zikrolunan mevâddan üç nefer kimesnenün hakların envâ‘-ı meşakkatle edâ idüp mâ‘adâsı de[f]ter olunup bir ay mikdârı habsolunup esbâb u emlâkinün ekserin; "Bir yire virdüm." diyü muvâza‘a tarîkıyla şer‘î sûrete koyup satup hukûk-ı nâsı edâ itmeğe te‘allül idüp sâyir esbâbı cüz‘î kalup lâzım olanlara vefâ itmeyüp bi'l-cümle mezbûr Kâbil'ün zulm ü te‘addisinden ve tezvirât ü telbîsâtından cemî‘ re‘âyâ vü berâyâ müteşekkîler olup; "Üzerimüzden ref‘ olmazsa celâ-yı vatanî itmemüz mukarrerdür." diyü feryâd ü figân itdüklerin" bildürdüğün ecilden mezbûrun üzerine lâzım olan hukûk-ı nâsı ashâbına bî-kusûr alıvırdüğünden sonra ol yirden evin ve barkın satdurup bi'l-cümle alâkası kat‘ olunup cezîre-i Sakız'a sürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûrun zimmetine lâzım gelen hukûk-ı nâsı ashâbına bî-kusûr alıvırdükden sonra emr-i şerîf-i sâbıkum mücebince Sakız'a sürüp Sakız'da dahı kendü hâlinde olmazsa Cezâyir'e sürülür; ana göre tenbîh eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Cum‘a, fî 13 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü's-Sebt, fî 14 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Arz getürene virildi. Fî 15 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2572

İskenderiyye beğine hüküm ki:

İskenderiye'de Bralotoj dağları keferesinden olup, harâmîlik yaptıkları bildirilen Radiç, Radoke ve Nikoliç adlı zimmîlerin yakalanıp teftîş olunmaları; suçları sâbit olursa haklarından gelinmesi.

Mektûb gönderüp; "Livâ-i mezbûrda vâkı‘ olan Bralotoj t[a]ğları keferesinden Radiç ve Radoke ve Nikoliç nâm zimmîler zikrolunan keferenün dâyimâ yolların basup ve âdemlerin katlidüp ve fukarânun koyunların gâret idüp menba‘-ı fesâd harâm-zâdeler olup ve müslimânlardan ve kâfirlerden dutdukları kimesnelerin ağızlarına mîh doldurup envâ‘-ı azâb idüp ve itdükleri fesâdlar şer‘le sübût bulup görilmek için ahkâm-ı şerîfe sâdir olmuşken âsîler olmağla henüz görilmeyüp şöyle ki; haklarından gelinmeye, sâyirlerinin ısyân u tuğyânlarına bâ‘ıs olur." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrları her kande ise bulup elegetürüp kâdîlar ma‘rifetleriyle teftîş idüp arzolunan husûslar üzerlerine şer‘le sübût buldukdan sonra şer‘le haklarından gelüp kimesneye hılâf-ı şer‘-ı kavîm iş itdirmeyesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 15 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Âdemisi Yûsuf'a virildi. Fî 16 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2573

Kestel Kâdîsı olup Hudâvendigâr sancağın tahrîr eyleyen Pîr

Hüdavendigâr sancağının tahriri esnasında kimseyle alâkası olmayan haric ez-defter kışlakların da tahrir edilmesi.

Ahmed'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "hâric ez-defter ba'zı kışlaklar olup tahrîr olunmasın" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi hâric ez-defter kışlaklar olup kimesnenün nizâ'lusı olmaya, vech ü münâsib görüldüğü üzre tahrîr eyleyesin.

Yazıldı.

Mezbûr hüküm kâğıd emînine gönderilüp sâhibi andan almışdur.

2574

İskenderiyye beğine hüküm ki:

İskenderiye'de, hizmetkârları ile Derviş Emin adlı kişiyi yaraladığı ve daha önce bir çok suç işlediği bildirilen erbâb-ı tîmardan Hacıoğlu Mehmed'in buldurulup hasımlarıyla mahkemesinin yapılarak, katl suçunun sâbit olması halinde hapsolunup durumunun arz edilmesi.

Mektûb gönderüp; "Erbâb-ı tîmârdan Hâcî-oğlu Mehmed nâm kimesne hıdmetkârları ile Dervîş Emîn nâm kimesnenün âlet-i harbile yolın basup mecrûh idüp şer'le görilmeğiçün da'vet olundukda itâ'at-i şer' itmeyüp gaybet idüp mukaddemâ dahı defe'âtile şenâ'atî zâhir olup hakkından gelinmeğe emr-i şerîf vârid olup fesâdınun nihâyeti yokdur." diyü bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Mezkûrî ihzâr idüp gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp toprak kâdîsı ile ahvâlin husamâ muvâcehesinde hakk üzre dikkat ü ihtimâm ile tefâtîş idüp eger üzerinde kimesnenün hakkı olmayup katl-i nefis itdüğü şer'le sâbit olursa habsidüp arz eyleyesin; sonra emrüm ne vechile olursa amel eyleyesin. Ammâ; tamâm hakk üzre olup tezvîrden ve şühûd-ı zûrdan hazer idüp hakk-ı sarîhdan avdet itmeyesin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 16 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2575

Tire'de mahsulü masrafına yetmeyen Dârulkurrâ Evkâfı için, tahrir esnasında yakın yerlerden yirmi bin akçelik köyler tayin edilip vakfa ilhak olunması ve işaretler konulmak sûretiyle sınırlarının belirginleştirilip sicill-i mahfûza kaydedilerek bir sûretinin Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi.

Yazıldı.

Tire Kâdîsı olup Aydın Sancağı Muharriri olan Muhyiddîn'e hüküm ki:

Bundan akdem nefis-i Tire'de binâ olunan Dâru'l-kurrâ Evkâfı'nun mahsûli masrafına vefâ itmeyüp tedârüki lâzım olmağın hîn-i tahrîrde evkâf-ı mezbûreye karîb karyelerden yigirmi bin akça yazar karye zikrolunan evkâf[a] ilhâk olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan Dâru'l-kurrâ Evkâfı'na karîb olan karyelerden yigirmi bin akça yazar karyeler tedârük ü ta'yîn idüp ve tedârük itdüğün karyelerün kadîmî sınuru ne mahalden olduğın bi'z-zât toprak kâdîsı ma'rifeti ile ve ehl-i vukûf ile görüp sınırının kadîmî alâyiminden gitmiş varsa yir yir alâmet nasbidüp tecdîd ü temyîz eylesesin ki, sınuru husûsında sonra kimesne nizâ' itmek ihtimâli olmaya ve sınuru ne mahalden olduğın anda sicill-i mahfûza kaydidüp ve bir sûretin toprak kâdîsı ile mühürleyüp ve imzâlayüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp mufassal arzeyesin ki, ta'yîn ü tecdîd itdüğün karyeler zikrolunan vakfa ilhâk olup ma'an zabtoluna.

Yazıldı.

Serrâclarından Mehmed['e] virildi.

2576

Padişah ava çıkacağından, Istabl-ı Âmire için Hâslar, Çorlu ve Tekfurdağı Kadılıkları'nca her bir konak için yüzer araba otluk ve saman tedarik edilip istenildiği zaman zikredilen konaklara getirilmesi.

Hâslar ve Çorlu ve Tekfurtağı kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ şikâr-ı hümayûnuma teveccüh itmek tasmîm-i niyyet olup mahrûse-i İstanbul'dan Halkalı'ya andan Çatalca andan Köstimürlü andan Çorlu andan Kemer'e nüzûl olmak mukarrer olup inşâ'a'llâhü'l-E'azz girü avdet olundukda Kemer'den Umurcu'ya andan Silivri'ye ba'dehû Çatalca'ya andan Ulûfelü'ye konılmak tasmîm olup Istabl-ı Âmirem için zikrolunan konaklarda otluk u saman tedârüki lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı kazânuzda vâkı' olan konaklarda yüzer araba otluk ve yüzer araba saman tedârük idüp sâhiblerinde der-anbâr eyleyüp ihzâr eylesesiz ki, zikrolunan menâzile nüzûl-i hümayûn olundukda taleb olup alına; Istabl-ı Âmire'de otluk u saman bâbında muzâyaka lâzım gelmeye. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimdür; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesesiz.

2577

Yazıldı.

Ca'fer Çavuş ile paşa hazretlerine gönderildi. Fî 4 Receb

Reâyaya zulmeden, Kalavrita'dan Kotini oğlu Petri ve Kalamata'dan Petropolo adlı zimmîlerin kasaplukta istihdam edilmek üzere mal varlıklarıyla Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Ba'dehû gelen hükm-i şerîf ile Piyâle Paşa hazretlerine gönderilüp; "Bölük süba-şısıyla gönderile." diyü buyurıldı.

Mora beğine hüküm ki:

Mahâyif müfettişi olan Narda Kâdîsı Mevlânâ Muslihuddîn Südde-i Sa'âdetüm'e defter ü sûret-i sicil gönderüp; "nefs-i Kalavrita'dan Kotini oğlu Petri nâm zimmî ve nefsi-i Kalamata'dan Petropolo nâm zimmî re'âyâya zulm ü te'addî eyleyüp re'âyâ müteşekkî oldukların" bildürmeğin mezkûrlar kassâb olmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları mâlik oldukları mâlları ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, kassâblık hıdmetinde olalar.

Yazıldı.

Hı.

2578

Mora beğine hüküm ki:

Kendilerinden reâyanın şikâyetçi olduğu Anabolı Nâibi Ramazan ile Muhzır Kasım ve Cafer'in görevden alınarak bir daha bu hizmetlerde istihdam olunmamaları.

Müşârun-ileyh defter ü sûret-i sicil gönderüp; "Anabolı Nâyibi olan Ramazân ve muhzırları Kâsım ve Ca'fer'den re'âyâ şekvâ eyledüklerin" bildürmeğin nâyib niyâbetden ve muhzır ihzârdan ref olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr nâyibi niyâbetinden ve muhzır ihzârdan ref eyleyüp min-ba'd niyâbet ü ihzâr itdürmeysin.

Yazıldı.

Hı.

2579

Mora beğine hüküm ki:

Öşür tahsilatında reâyaya zulmettiği bildirilen Mora beyinin Voyvodası Küçük Ahmed'in, üzerine sâbit olan haklar sahiplerine alıverildikten sonra hakkından gelinmesi.

Mahâyif müfettişi olan Narda kâdîsı defter ü sûret-i sicil gönderüp; "senün voyvodan olan Küçük Ahmed re'âyâdan müteveccih olan öşri aynı ile almayup iki bahâsına kesüp yağ u bal u arpa vü koyun salup envâ'-ı zulm ü te'addî eyleyüp ve hâlâ gaybet eyleyüp ve sen;

"Voyvodamdur; hakkından gelürüm." diyü müte'ahhid olduğun" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr voyvodayı elegetürüp dahı ashâb-ı hukûkun şer'le sâbit olan hakların alıv[ır]üp dahı vech ü münâsib görüldüğü üzre hakkından gelesin.

Yazıldı.

Hı.

2580

Mora beğine hüküm ki:

Mora'da Ribahorluk yaptığı bildirilen eski sipahi Hasan ile ehl-i fesâd ve şekavet oldukları bildirilen Ahmed Kund Pîrî ve Pervane'nin ora ile alâkalarının kesilip Rodos'a sürülmeleri.

Müşârun-ileyh defter ü sûret-i sicil gönderüp; "Kartine kazâsına tâbi' Londar'da* sâkin, sipâhîlikdan ferâgat itmiş Hasan Tuşen (?) ribâ-hôr olup re'âyâyı rencide eylediğün ve nefsi-i Moton'dan Arkadya'da* sâkin Ahmed Kund Pîrî (?) ve Kalavrita kazâsından Pervâne nâm kimesneler ehl-i fesâd ü ehl-i şekâvet olup re'âyâyâ zulm ü te'addî eyledüklerin" bildürmeğin mezkûrlar Rodos'a sürilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları emrüm üzre ol yirlerden alâkaların kat' idüp Rodos'a sürgün eyleyesin ve Rodos beğine teslim olunduğına temessük alup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Hı.

2581

Mora beğine hüküm ki:

Mora'da darb, reâyaya ve hisar-erlerine zulüm gibi suçları işledikleri bildirilen isimleri yazılı şahısların Mora'yla alâkalarının kesilmesi.

Mûmâ-ileyh defter ü sûret-i sicil gönderüp; "Sâbıkâ Kartine Kal'ası Dizdârı olan Şirmerdlülerden Kartine'de sâkin Za'im Sinân'un karındaşı Ahmed ve karındaşı oğlu Zülfikâr ve Alî nâm Arab kuli ve Dededost nâm hıdmetkârı ve Zülfikâr'un Baba-oğlu Dervîş nâm hıdmetkârı kal'a-i mezbûre civârında hâlâ Dizdâr olan Alî nâm kimesneyi kayd [ü] bend idüp evlerine alup muhkem darbidüp nâ-meşrû' fi'l idüp () katleylemek sade[di]nde iken kâdî varmakla halâs olup itâ'at-i şer' eylemedüklerin ve Kartine kazâsına tâbi' Londar nâhiyesinin sâbıkâ Nâyibi olan Mustafâ Hâce ve bi'l-fi'l Nâyib olan Îsâ Hâce'den re'âyâ şikâyet eyledüklerin ve nefsi-i Kalamata'dan Alî Kördüslü ve Ca'fer ve Kara Memi ve Murâd ve Ferhâd muhtesibler ve pâre voyvodalarından re'âyâyâ zulm ü te'addî idüp re'âyâ müteşekkîler olduğın ve Balyaba[d]ra Dizdârı Yûsuf re'âyâyâ ve hisâr-erlerine zulm ü te'addîsi olduğın ve Anabolî'nun Aşağa Kal'ası Dizdârı Hızır bin Alemşâh ehl-i zulmdür; re'âyâyı rencide ider." diyü bildürmeğin mezbûrlar ol yirlerden ref' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrların ol yirlerden alâkaların kat' itdürüp emrüm üzre ref'

eyleyesin.

Yazıldı.

Hı.

2582

Mora beğine ve Anabolı kâdisına hüküm ki:

Anabolu Kalesi azeplerinin maktul ağası Cafer'in firarda olduğu bildirilen kâtillerinin suçları sâbit oluncaya dek kefillerinin bağ ve bahçelerine el konulması; suçları sâbit olduktan sonra da gelecek emir doğrultusunda hareket olunması.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Anabolı Kal'ası'nun Azebleri Ağası iken maktûl olan Ca'fer'ün karındaşı ve sağırine vasî olan Mehmed'e virilen hükm-i hümayûnda; "katilde mübâşir olan Peltek Hasan ve Arab Mehmed oğlu Yûnus ve Memicân ve Yeniçeri Hüseyin ve Hasan Kethudâ oğlu Alî nâm kimesneler katleyledükleri" sicill olup arz olunmağın katilde mübâşir olanlar ve keffîllerinden Alemşâh ve Hasan Kethudâ ve Arab Mehmed nâm kimesneler için kal'a-i mezbûre kethudâsın ve beş nefer bölükbaşın da'vâ için evlerine varduklarında gaybet eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, keffâletleri muvâcehesinde sâbit olunca bâğçelerin ve bâğların zabt* olunup ba'de*s-sübût emr-i şerîfüm nice olursa mücebi ile amel oluna.

Yazıldı.

Hı.

2583

Mora beğine hüküm ki:

Mora'da rüşvet ve tezirle meşhur mâzul Balyabadra Kethüdası İsmail ile Vitlos köyünün yağmalanmasına sebep olan Kalamatalı Şaban Hâce adlı nâib ve Yunus adlı sipahinin yakalanarak iki-üç ay hapsolunmaları.

Mûmâ-ileyh defter ü sûret-i sicil gönderüp; "Kal'a-i Balyabadra Kethudâlığı'ndan ma'zûl olan İsmâ'îl tezir ile ma'rûf u meşhûr olup ümerâ vü kuzâtun ve harâcî vü koyun hakcılarun yed-i rişveti olup re'âyâ mutazzarrır olduğın ve Kalamata kazâsından Şa'bân Hâce nâm nâib ve Yûnus nâm sipâhî karye-i Vitlos'un gâretine bâ'ıs olup ehl-i fesâddur." diyü bildürmeğın mezkûrlar üçer ay habsolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûrları elegetürüp iki-üç ay mikdârı habseyleyesin.

2584

Kestane Beyi Mehmed hakkında, hâsları iki yüz bir bin yirmi dört akçelik iken, üç yüz bin akçeye kabul edip sonra da verimsiz olduğunu ileri sürerek havâss-ı hümayûndan beratına köy 315 mezraalar kaydettirdiği yolunda vaki olan iddianın araştırılarak sonucunun bildirilmesi.

Yazıldı.

Mezbûr defter kethudâsına virildi. Fî 18 Cumâde'l-âhır

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

"Kestâne Beği Mehmed *dâme izzühûnun* hâsları iki yüz bin dahı bin yigirmi dört akça iken mücerred tasaddur husûsı için üç yüz bin akçaya kabûl idüp ba'dehû emr-i şerîf olmadın; "Hâlî vü harâbedür." diyü havâss-ı hümayûndan yüz bin akça yazar kurâ vü mezârî'ı berâtına kayditdürmüşdür." diyü Defter Kethudâsı olup Nâzır-ı Emvâl olan Mehmed i'lâm eylemeğin **buyurdum ki:**

Berâtların getürdüp nazar idüp göresin; fi'l-vâkı' mukaddemâ hâsları iki yüz bin iken mücerred tasaddur için üç yüz bine kabûl itmek[l]e bilâ-emr havâss-ı hümayûndan kurâ vü mezârî' alup berâtına ilhâk itdürmiş ise sıhhati ve hakîkatı üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

Hı.

2585

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Bacvanlı Dilâver hakkında, hâsları yüz kırk sekiz bin beş yüz yetmiş altı akçelik iken, iki yüz kırk bin akçeye kabul edip, sonra da verimsiz olduğunu ileri sürerek havâss-ı hümayûndan bazı hâsları beratına kaydettirdiği yolunda vaki olan iddianın araştırılarak sonucunun bildirilmesi.

"Bâcvânlu Dilâver *dâme izzühûnun* hâsları yüz kırk sekiz bin beş yüz yetmiş altı akça olup mücerred tasaddur için; "Sancağı ziyâde nâmla olsun." diyü zikrolunan hâsların iki yüz kırk bin akçaya kabûl idüp ana göre bidilmiş (?) iken havâss-ı hümayûndan ba'zı çevlik ve ba'zı [(—)] hâsları; "Hâlî vü harâbedür." diyü tâlib olup emr-i şerîf olmadın iki yüz kırk bin akçaya yitişdürüp berât idüp bilâ-emr mutasarrıf olmuşdur." diyü Şeh[ri]zol Defteri Kethudâsı olup Nâzır-ı Emvâl olan Mehmed i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhün sâbıkâ ve hâlâ elinde olan berâtların getürdüp nazar idüp göresin; fi'l-vâkı' mukaddemâ hâsları ol mikdâr olup ba'dehû tasaddur husûsıyçün ol kadara kabûl itmiş iken bilâ-emr havâss-ı hümayûndan ve gayriden mezra'a vü çevlik ve (—) alup berâtına kayditdürmişse bilâ-emr-i şerîf ne mikdâr nesne alup* berâtına ilhâk itdürmüşdür, aslı nedür; sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

2586

Yalakâbâd kâdisına hüküm ki:

Yalakabad kazasındaki koruların sıkı korunup mirîden başka kimseye gemi yaptırılmaması ve odun konusunda reâyaya adaletle tevziâtta bulunulması.

Hâliyâ taht-ı kazânda mîrîden gayriye gemiler binâ olunup ve odun husûsında fukarâyâ adâlet üzre berâber tevzî' olunmayup ba'zısına eksük ve ba'zına ziyâde salınup hayf u te'addî olunduğı istimâ' olunmağın taht-ı kazânda vâkı' olan korılar korunup mîrîden gayri kimesneye gemi yapıldırılmayup ve odun husûsında adâlet olunup re'âyâyâ berâber tevzî' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gereğı gibi mukayyed olup min-ba'd taht-ı kazânda olan korıları korıdıp mîrîden gayri kimesneye gemi yapıldırılmayup ve odun husûsında dahı adâlet üzre olup cümle re'âyâyâ berâber tevzî' eyleyüp akçalarıyla indürdesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2587

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şam bakâyasının tahsilinde gerekli gayretin gösterilip adalet üzere hareket olunması; ayrıca yeniçeriler haricinde reâyadan tüfek kullananların ellerinden tüfeklerinin alınması, karşı koyanların bildirilmesi.

Mektûb gönderüp; "bundan akdem gönderilen fermân-ı şerîfüm mûcebince nefis-i Şâm ve tevâbi'ında olan bakâyânun tahsîli bâbında mücidd olduğun" bildürmişsin. İmdi; Beytül-mâl-i müslimîne sa'y ü ikdâm itmek sa'âdet-i dâreyn idüğü mukarrerdür. **Gerekdür ki:**

Fermân-ı şerîfüm vusûl buldukda, vâkı' olan bakâyânun tahsîli husûsında bi'z-zât mukayyed olup kemâl-i adâlet üzre cem' u tahsîl idüp mesâ'î-i cemîlen zuhûra getürmesine ihtimâm eylesesin ve ol diyârda Şâm yeniçerilerinden gayri ba'zı kimesneler tüfenk isti'mâl itdükleri istimâ' olunur. **Gerekdür ki:**

Bu bâbda dahı mukayyed olup min-ba'd yeniçerilerden gayri bir ferde tüfenk atdurmayup kullandurmayasın ve yeniçerilerden mâ'adâ tüfenk isti'mâl idenlerin tüfenklerin elinden alup girift eylesesin; ziyâde inâd ü muhâlefet idenleri isimleriyle yazup bildüresin ki, hilâf-ı emr-i şerîf iş idenleri yazup bildüresin.

Yazıldı.

Bu dahı, mezbûra virildi.

2588

Kansu Bey'in istimâlet ile getirtilip Katran Hanı Birkesi'ni tamir ettirip ettirmedığının ve Aclun beyi olunca Hazine'ye vermeyi taahhüd ettiğı parayı verip vermediğinin tespit edilerek kendisinin daha önceki emir gereğince hapsolunması ve neticenin bildirilmesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Katrân Hanı Birkesi tathîr ü pâk idüp ta'mîr eylemek için Kansu Beğ'e on beş bin filori virilmişdi. Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûbun gönderüp; "mezbûr Kansu

Beğ kendü sancağından öte ba'zı A'râb'dan mâlın cem' itmeğe gidüp haber gönderdiğünde; "An-karîb varurın." diyü cevâb virüp henüz gelmediğin" i'lâm eylemişsin. İmdi; mezbûr Kansu birke-i mezbûreyi pâk idüp ta'mîr eyledi mi, virilen on beş bin filori virse gerek idi, nice olmışdur ve sâbıkâ mezbûra Aclûn sancağı virildükde Hızâne-i Âmire'ye yigirmi bin filori virse gerek idi, nice oldı; ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyhi müdârâ vü istimâlet ile getürdüp dahı emrolunduğı üzre birke-i mezbûreyi tathîr ü ta'mîr eylemiş midür, yohsa virilen altını ekl ü bel' idüp zikrolunan birke hâlî üzre harâb mıdur ve sâbıkâ Aclûn beğı oldukda Hızâne-i Âmire'ye virmek şartıtdüğü yigirmi bin filoriyi virmiş midür, yohsa zimmetinde kalmış mıdur; tamâm ma'lûm idindükden sonra emr-i sâbıkum üzre kendüyi habsidüp ahvâlin yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzidesin; sonra emrüm ne vechile olursa mücebi ile amel idesin.

Yazıldı.

Hi.

2589

Şam'da tımar tevcih olunurken defterdar, defter kethüdâsı, tezkire emini, tezkireci ve kâtiplerin tamamının hazır bulunup, defter açılarak mahlûl olan yer görölüp defterdar tarafından deftere işaret edilmesi ve tezkirecinin de bu kaydın sûretini alıp ruznâmeye kaydetmesinden sonra tımar tevcih tezkiresinin verilmesi; bu usule aykırı olarak ilgililer toplanmadan gizlice tımar tevcih edilmemesi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Südde-i Sa'âdetüm'e ba'zı tezkireler gelüp bir tîmârı bir kimesnenün tahvîlinden birine tevcih idüp tezkire virüp berât olmadın anun tahvîlinden birine dahı tezkire virüp ol dahı berât olmadın birine dahı virilüp kânûn-ı kadîme mugâyir, olmadın berât olmayup gönderilmişdi. İmdi; **buyurdum ki:**

Varıcak, min-ba'd bir tîmâr mahlûl oldukda dîvân olup defterdâr u defter kethudâsı ve tezkire emîni vü tezkireci vü kâtibler cümlesi hâzır olup sen dahı âdet ü kânûn üzre çıkup defter açılıp mahlûl olan tîmârın mahallî görölüp virilmek lâzım oldukda senün ma'rifetünle defterdâr deftere işâret idüp tezkireci sûretin alup rûz-nâmeye kaydidüp tezkiresin viresin. Defterdâr u kethudâ ve sâyirleri dahı olmadın defter açılmayup kimesneye hufyeten tîmâr virilmek câyiz değildir. Erbâb-ı tîmâr husûsına defterdâr u defter kethudâsı ve emîn ü tezkireci vü kâtibler nasbolunmakdan murâd olıgelen âdet ü kânûn üzre dîvân olup cümlesi hâzır olup defter açılıp virilen tîmârları defterdâr kaydidüp ba'dehû tezkiresi virilmekdür; yohsa anlar mücerred; "Âhar mansıba müteheyî olsunlar." diyü ta'yîn olunmamışdur; herbirine bir hıdmet emrolunmuşdur. Şöyle ki; defterdâr olan kânûna muhâlif kaydeyleye, her vechile mes'ûl ü mu'âteb olmak mukarrerdür. Bu bâbda sen dahı basîret ü[z]re olup olıgelen âdet ü kânûna mugâyir ve emr-i şerîfe muhâlif iş olmakdan hazer eylesin; ana göre mukayyed olasın.

2590

Yazıldı.

Karahisar sancağında ellerindeki sahte temessük ve hüccetler ile seyyidlik davası güden şahısların ellerinden temessüklerinin alınıp mühürlenerek Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Karahısâr Beği Hamza Beğ'e hüküm ki:

Taht-ı hükûmetünde ba'zı kimesneler da'vâ-yı siyâdet idüp ve telbîs huccetler ve temessükler ibrâz eyleyüp şirret ü şekâvet ile re'âyâyı rencide itdükleri ecilden seyyidü's-sâdât ve menba'u'l-ızz ve's-sa'âdât Nakîbü'l-eşrâf Mehmed *dâme siyâdetühû* mezbûrların temessükât-ı siyâdetlerin ve mûmâ-ileyhden ibrâz itdükleri ba'zı mühürlü temessükleri ellerinden alup mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek için kâdîya mektûb virüp ol mektûb mûcebince mezkûrların siyâdet temessüklerin ve mûmâ-ileyhden ibrâz itdükleri huccetleri alup mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa mukayyed olup kadîmden siyâdet ile mûte'âref olmayup sahîh temessükleri olmayanların müşârun-ileyhün mektûbı mûcebince ellerinden temessüklerin alup i'timâd olan kimesne ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Kâtibe virildi. Fî 16 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2591

Prizrin'in Tırgovişte ve Zagorine nahiyelerinin, cizye ve âdet-i ağnâm dışındaki mâlî yükümlülüklerine karşılık olarak defter-i cedîd-i hakanîye her hâneye yüz yetmişer akçe vermek üzere filorici kaydedilmesi.

Dukagin Beği olup Vilâyet Muharriri olan Kâsım Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e tezkire gönderüp; "tahrîr itdüğün sancaklardan Prizrin sancağında Tırgovişte ve Zagorine nâhiyelerinin cizye vü âdet-i ağnâmdan gayri müteveccih olur hukûk-ı şer'ıyye ve rüsûm-ı örfiyyeleri mukâbelesinde her hâne yüz yetmiş akça hısâbı üzre filorici kaydolunursa re'âyâya ve erbâb-ı tîmâra enfa' idüğün" bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Arzitedüğün üzre re'âyâya ve erbâb-ı tîmâra enfa' olmağla zikrolunan nâhiyelerün cizye vü âdet-i ağnâmından gayri vâkı' olur hukûk-ı şer'ıyye ve rüsûm-ı örfiyyeleri mukâbelesinde hâlâ defter-i cedîd-i hâkânîye her hâneye yüz yetmişer akça vermek üzere filorici kaydeyleyesin.

2592

Üsküdar ve Şile kazaları arasında yer alan ve uzun zamandır kadirga kerestesi kesilegelen Korucadağ'ın korunmasına devam edilmesi.

Yazıldı.

İznikmid kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "emr-i şerîfüm üzre odun emîniyle Kuruca tağ üzerine varılup mezbûr tağın Karadeniz cânibi Şile kazâsına tâbi' Akâbâd kazâsıdır; ol nâhiyeden yetmiş yedi nefer kimesne gelüp; "Kuruca tağ kadîmden korudur; kadırgalar kerestesi kesilegelmişdür. Sâbıkâ Kapudân Sinân Paşa zamânında koru olmasıyçün emr vârid olup ber-mûceb-i emr nidâ olunup ve tenbîh ü yasak olundukda Yûnus nâm kimesne korucu ta'yîn olunup huccet virilmiş; târîh-ı huccet on yedi yıl olmuş, ba'dehû Alî Beğ dahı koru olmak üzre arzidüp emr-i sâbık mûcebince koru olmasıyçün tekrâr emr-i şerîf virilüp yine nidâ* olunup yasağ olunmuşdur." diyü yetmiş yedi nefer kimesne vech-i meşrûh üzre cevâb virüp huccetün ve hükm-i şerîfün sûretin ibrâz itdükleri ve mezbûr tağın Akdeniz cânibi Üskûdar kazâsına tâbi' Taşköpri nâhiyesidür; mezkûr nâhiyede Karaağaç Câmî'ı demek ile ma'rûf câmî'da cum'a gün câmî'a gelen halkdan dahı sü'âl olundukda yüz beş nefer kimesne; "Mezkûr tağ kadîmden kadırgalar kerestesi kesilegelmiş korudur; emr vârid olmuşdur." diyü [cevâb virdüklerin]" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûr tağın korunıgelen yirlerin korıtmak bâbında her vechile ikdâm u ihtimâm eyleyüp bir ferde korudan nesne kesdürmeyesin; bu bâbda mukayyed olup bâb-ı dikkatde dakîka fevteylemeyesin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 17 Cemâziye'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Yeniçeri muhızırına virildi. Fî 17 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2593

Amasya'da yeniçeri ve sipahi dışında tüfek kullanan kimselerin ellerinden tüfekleri alınıp adedi yazılarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Amâsiyye Beği İlyâs Beğ'e hüküm ki:

Livâ-i mezbûrda ba'zı kimesneler yeniçeri kullarumdan değiller iken tüfenk kullandığı istimâ' olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gereği gibi bu husûsa mukayyed olup tettebbu' u tecessüs eyleyüp göresin; anun gibi re'âyâ tâyifesinden ve gayriden tüfenk kullanur var mıdur, nicedür; varsa yeniçeri kullarumdan ve sipâhiden gayri her kimde tüfenk bulunursa alup kabzidüp ve adedin yazup mezbûr varan kullarumla Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

2594

İskenderiye'nin Kroç köyü ahalisinin, Ayas adlı sipahinin timarı reâyası olup köylerini terkederek Venedik'e ait Ülgün Kalesi'ne yerleştikleri bildirildiğinden, bu hususun kale beyi ve diğer Venedikli beylerle görüşülmesi ve ahidnâme gereğince firarî reâyanın geri istenmesi.

Yazıldı.

Sancağı Beği Hasan Paşa'nun kethudâsına virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhur, sene: 976

İskenderiyye beğine hüküm ki:

Hâliyâ dârende Ayas nâm sipâhî gelüp; "livâ-i mezbûrda ve nâhiyesinde bi'l-fi'l berâtla mutasarrıf olduğu tîmârının yazılı re'âyâsından Kroç nâm karye halkı celâ-yı vatan idüp Venediklü kal'alarından Ülgün nâm kal'aya varup ikâmet idüp varup taleb olundukda kal'a-i mezbûre keferesi virmedüklerin" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kal'a-i mezbûre beği ile ve sâyir lâzım olan Venediklü beğleriyle haberleşüp söyleşüp arzolunan husûs vâkı' mıdur, nicedür; vâkı' ise ahid-nâme-i hümayûn mücebince vilâyetlerine firâr idüp re'âyâyı ale't-ta'cîl gönderüp ahde mugâyir te'allül itmeyeler ve kazıyye her neye müncerr olursa yazup bildüresin.

Yazıldı.

2595

Rü'esâdan Kara Hâce'ye hüküm ki:

Kara Hâce'nin, deryada muhafazası lâzım olan yerleri harâmî levend kalitelerinden ve düşman gemilerinden koruması, Venedik'e ait yerlere saldırmaması ve küffâr hakkında sağlıklı haberler elde edip bildirmesi.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb ü dil gönderüp; "Küffâr-ı hâksârın ahvâl ü etvârın ve do[na]nması" husûsın bildürmişsin; ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi Dubravenik cânibinden Anabolı'dan on tokuz pâre kadirğa Âsitâne'ye gelüp; "Flandriya'da olan gemiler dahı yirlü yirine gitmişdür." diyü haber virilmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, hıfz u hırâseti lâzım olan yirleri mümkün olduğu üzre harâmî levend kalitelerinden ve küffâr gemilerinden gereği gibi hıfz u hırâset eyleyüp Venediklü'ye tâbi' olan yirlere dahl ü ta'arruz eylemekden ihtiyât üzre olup küffâr-ı hâksâr câniblerinden dâyimâ tecessüs eyleyüp ahvâl ü etvârın ma'lûm idinüp dahı vâkıf olduğun ahhâr-ı sahîha ile ale't-tevâlî i'lâm eylemekden hâlî olmayasın.

2596

Daha önce Haleb Hazinesi'nden Yemen'e giden askerlere filori verilmesi emrolunduğu halde Hazine'de filori bulunmayıp para bulunduğu bildirildiğinden, filori verilmekten vazgeçildiği; defterdarın Haleb'deki tahsilat işini bir an önce bitirerek hazineyi nevrûzda eksiksiz olarak göndermesi.

Yazıldı.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Yemen'e giden kulların mevâcibleriyçün elli bin filori viresin." diyü emrüm olmuş idi. Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Hazîne'de ol mikdâr filori mevcûd olmayup olanı dahı pâredür; pâreye tâlib değillerdür." diyü arzitdüğün ecilden zikrolunan filori virilmekden ferâgat olunmuşdur.

Buyurdum ki:

Vardukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup hemân uhdene lâzım olan mâlûmı cem' u tahsîl eyleyüp hâliyâ gönderdüğün hazîne gibi vaktin geçürmeyüp hemân inşâ'a'llâhü'l-E'azz nevrûz-ı mübârekde bî-kusûr irsâl ü isâl eylemekde envâ'-ı sa'y ü ihtimâm zuhûra getüresin. Hazîne husûsı ehemmi-i mühimmâtındandır; ana göre mukayyed olup te'hîr olunmakdan ihtiyât eylesin.

Yazıldı.

Budun beğlerbeğisi kethudâsına virildi. Fî 17 Cumâde'l-âhır, sene:

2597

976

Mohaç kasabasında câmiye duyulan ihtiyacın, mevcut kilisenin tamir edilerek câmiye tahviliyle karşılanması; câmi görevlilerinin yevmiyeleriyle mum ve hasır masraflarının ise kasaba martoloslarının ulûfelerinden tayin edilmesi.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "nefs-i Mohaç ma'mûr kasaba olup içinde sancakbeği vü kâdî durup ammâ; câmi' olmamağın müslimânların câmi'-ı şerîfe ihtiyâcları olduğın ve yeniden câmi' binâ olunursa otuz bin akça tahmîn olunup imâm u hatîb u mü'ezzinlerinün vazîfeleri kasaba-i mezbûre parkanı martoloslarının ulûfelerinden [ta'yîn] olunması* sancağı beği [vü] kâdî i'lâm eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; kasaba-i mezbûrede olan kilise ta'mîr olunup câmi'-ı şerîf olmak emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan kiliseyi vech ü münâsib gördüğün üzre termîm itdürüp câmi'-ı şerîf itdüresin ve hatîbun yevmiyyesin dört akça ve imâmınun altı ve mü'ezzininün dört akça; bir kimesne hem hatîb ve hem imâm olursa yevmî sekiz akça ve hasır u mûmına bir akça takdîr idüp yevmiyyelerin arzitdüğün üzre kasaba-i mezbûre martoloslarının ulûfelerinden ta'yîn eylesin. Husûs-ı mezbûrda ihtimâm idüp ne vechile ta'mîr ü tedârük itdüğün mufassal ü

meşrûh yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 18 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Budun beğlerbeğisi kethudâsına virildi. Fî 18 Cumâde'l-âhır, sene:

976

2598

Pojega sancağının yeniden tahriri için Budun Yeniçerileri Kâtibi Ahmed'in emîn, Pojega zaimlerinden Behram'ın da kâtip olarak görevlendirildikleri.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "livâ-i Pojega'nun müceddeden tahrîri lâzım olduğın ve zü'amâdan Budun Yeniçerileri Kâtibi olan Ahmed *zîde kadruhû* [ve] Pojega za'îmlerinden Behrâm *zîde kadruhû* ol hıdmetün uhdesinden gelmeğe kâdir ve müstekîm [ü] ehl-i vukûf oldukların" bildürdüğün ecilden livâ-i mezbûr arzitdüğün üzre müceddeden tahrîr olunmak emrolup mûmâ-ileyh Ahmed emîn ve müşârun-ileyh Behrâm kâtib nasbolunup livâ-i mezbûrun defteri sana irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzitdüğün üzre senün ma'rifetünle livâ-i mezbûrı müşârun-ileyhimâyâ kemâl-i emânet ü istikâmet ile tahrîr itdüresin.

Yazıldı.

Kâsım Beğ âdemisi Hüseyin'e virildi. Fî 18 Cemâziye'l-âhır, sene:

976

2599

Kefe'ye gelen zahire gemilerinin navlunla Azak Kalesi'ne gönderilmesi.

Kefe beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Varna kâdîsının mühürlü ve mumzâ tezkireleriyle sekiz kıt'a gemi ile zahîre gelüp Kefe'ye Rebî'u'l-âhır'ün yiğirminci günü dâhıl olduğın ve Kal'a-i Azağ'a re'îsler varmağa muhâlefet idüp; "Tezkiremüzde Kefe İskelesi kaydolunmuşdur." diyü cevâb virüp ve bunlardan mâ'adâ Kefe'de bulunan gemilerden* her kimün olursa zahîre tahmîl olunup Kal'a-i Azağ'a ta'cilen irsâl olunması" husûsın bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan zahîre gemileri navlunla toğrı Kal'a-i Azağ'a irsâl olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp zahîre gemilerin eğlendürmeyüp navlunla emrüm mücebince Kal'a-i Azağ'a göndermek ardınca olup kimesneye te'allül ü nizâ' itdürmeyesin. Bu husûs mühimdür; ihmâlden hazer eylesesin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 19 Cumâde'l-âhır, sene: 976, der-İstanbul

Yazıldı.

Lutfî Çavuş'a virildi. Fî 19 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2600

Karasu Yenicesi'ndeki Lütüpaşa Köprüsü'nün tamiri için yüz on üç kişinin muafiyet yoluyla köprücü kaydedilmesi hususunda vilâyet kâtibine emir gönderildiği; bu iş için gerekli kerestenin şimdiden kestirilerek hazır edilmesi.

Karasu Yenicesi kâdisına hüküm ki:

Taht-ı kazânda vâkı' olan Lutf[î]paşa Köprüsi harâba müşrif olup ta'mîr ü termîm olunmasın emrüm olmağın; "Yüz on üç nefer kimesneyi mu'âfiyyet tarîkıyla köprücü kaydidesin." diyü vilâyet kâtibine hükm-i şerîfüm gönderilüp üslûb-ı sâbık üzre ta'mîr olunmasıyçün mukaddemâ lâzım olan kerestesi tedârük olunması ehemm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan köprü mühimmi için lâzım olan keresteyi ihmâl ü müsâhele eylemeyüp mu'accelen akçasıyla kesdürilüp hâzır u müheyyâ eylesin. Husûs-ı mezbûr ehemm-i umûrdandır; bi'z-zât mukayyed olup bâb-ı dikkat ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin. Bu husûsda ihmâl ü müsâhele idenler her kim olursa mu'âteb olmak mukarrerdür; ana göre basîret üzre olasin. Ammâ; bu bahâne ile ahz ü celb olunmakdan ve kimesne[ye] zulm ü te'addî olmakdan hazer idesin.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 19 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2601

Haraclarını vermemekte ısrar eden Leş nahiyesine bağlı Mozol ve Laliz isimli âsi köyler keferesinin elebaşlarının yakalanarak haklarından gelinmesi.

Ohri Sancağı Beği Osmân Beğ'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Livâ-i mezbûrda ısyân ile ma'rûf olan Leş nâhiyesinin bâkî kalan harâcları tahsîli için vârid olan emr-i şerîf mücebince harâc taleb olundukda Mozol ve Laliz nâm karyeler keferesi ısyân idüp virmekde inâd itdükleri ecilden tahsîli mümkün olmayup; "Anun gibi ısyân idüp fesâd iden kurâ keferesinin hoyradların elegetürüp haklarından gelesin." diyü fermân olunup lâkin hiç vechile haklarından gelinmek müyesser olmayup anun gibi ısyân iden kurâ keferesi urulup esbâb u emvâlleri gâret ve evlâd ü evvâcları esîr olup hoyradları kırılmayınca mâl-ı mîrînün tahsîli mümkün değildir." diyü arzitdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup anun gibi ısyân idüp harâcların virmekde inâd eyleyen mezkûrân karye keferesinin baş baş hoyradların hüsn-i tedbîr ü tedârükle elegetürüp haklarından gelüp sâyir âsîlere mûcib-i ibret olup mâlûmun tahsîli

bâbında sa'y ü ikdâmın vücûda getüresin. Ammâ; bu bahâne ile esbâb u emvâlleri gâret olunup ve evlâd ü ezvâcları esîr olmakdan ziyâde hazer eyleyesin.

Yazıldı.

Hı.

2602

Debri nahiyesinde yeniden inşa olunan Jgor Kalesi'nin mahlûl bulunan gediklerinin, mâzul ve kul oğlu bulunmayacak olursa zarurete binaen hariçten, hizmete yarar kimselere tevcih edilebileceği.

Ohri beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrda Debri nâhiyesinde müceddeden binâ olunan Jgor* Kal'ası'na livâ-i mezbûr kal'alarından ve İlbasan'dan ihrâc olunan neferlerden ba'zılarun, yirlerinde emlâki ve küllî alâkaları olmağın kal'a-i mezbûre hıdmetine gelmeğe ihtiyâr itmeyenlerün gedükleri âhara tevcih olunmak lâzım geldükde gedükden ma'zûl ve kul-oğlu [b]ulunmayıcak mahlûl olan gedükleri hâricden kal'a hıdmetine yarar kimesnelere tevcih olunmak" recâsına arzitedüğü ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; fi'l-vâkı' kal'a-i mezbûrede anun gibi mahlûl gedük vâkı' olup kul-oğlanlarından ve ma'zûllerden kimesne bulunmayup zarûret lâzım gelürse kal'a hıdmetine kâdir yarar kimesnelere tevcih idüp arzeylesin.

Yazıldı.

Mezbûr kethudâya virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2603

Şehrizol Defter Kethüdâsı olup nâzır-ı emvâl tayin edilen Mehmed'e, sancakbeyleri, züamâ, erbâb-ı timar vs.de bulunan mâl-ı mirînin tahsili hususunda yardımcı olunması.

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Şeh[ri]zol'da Defter* Kethudâsı olan Mehmed zîde mecdühûya ol vilâyetün Nâzır-ı Emvâlliği* emrolunup eger beğler zimmetlerinde ve gayri zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve gayri mâl-ı mîrîye karışup zimmetinde mâl-ı mîrî olanlardan cem' u tahsîl itmek emrolup ol bâbda senün dahı mu'âvenetün olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi zimmetinde eskiden ve yeniden mâl-ı mîrî olup tahsîli lâzım olanları müşârun-ileyhe, emrüm mücebince cem' u tahsîl itmelü oldukda eger sancakbeğlerümdedir ve eger zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve gayrindedir; gereği gibi mu'âvenet ü muzâheret idüp bî-kusûr cem' u tahsîl idivirmek bâbında envâ'-ı ikdâm u ihtimâmın vücûda getüresin.

İskenderiye sancağı sakinlerinden olup, taraftarlarıyla birbirlerine giren ve sipahi tâifesinden olduğu bildirilen Hamza Çavuş, Müezzinoğlu Mustafa, Veli Boşat ve Bâyezîd Bey-oğullarının kadı marifetiyle teftiş edilerek sûret-i sicillerinin defter edilip gönderilmesi.

İskenderiyye beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; " "Livâ-i mezbûr sâkinlerinden Hamza Çavuş dimekle ma'rûf kimesne ve Mü'ezzin-oğlu Mustafâ ve Velî Boşat ve Bâyezîdbeğ-oğulları iki taraftan alaylar kaldu[r]up ve birbirisin meydâna da'vet idüp ve mezbûr Velî Boşat sâkin olduğu karye ahâlîsin bile uydurup ve bi'l-cümle mâbeynlerinde çokluk ceng ü nizâ' olup ve nicesi mecrûh ve küllî fesâd olduğın" İskenderiyye kâdîsı i'lâm idüp ve mezbûrlarun ekseri sipâh[î] tâyifesi olmağın haklarında emr-i şerîf ne vechile sâdır olursa mûcebi ile amel olunur." diyü bildürdügün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrlarun ahvâllerin kâdî ma'rifeti ile gereği gibi muktezâ-yı şer'-ı kavîm üzre teftiş ü tefahhus idüp göresin; üzerlerine her ne vechile mâdde sâbit ü zâhir olursa mufassal ü meşrûh sicill ü defter idüp sûret-i sicilleriyle yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 20 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Hâlî

[Yev]mü's-Sebt, fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Bender-i Süveys'de yapılacak gemiler için Haleb'den gönderilen keresteler kadirga yapımına uygun olmadığından, hemen dört geminin yapımına yetecek kadar iyi kereste kestirilip hazırlattırılması.

Bundan akdem; "Bender-i Süveys'de yapılmak emrolunan gemiler mühimmi için beş kıt'a gemiye vefâ ider kereste kesdürülüp irsâl olunmak ve on kıt'a gemiye dahı vefâ ider kereste kesdürülüp ihzâr olunmak" fermân olunmuş idi. Hâliyâ zikrolunan beş kıt'a gemi için emr-i şerîf mûcebince kesdürülüp gönderilen kereste ile kadirga yapmağa kâbil olmayup amele yaramaduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi yarar kereste bulunmazsa hemân dört gemiye vefâ ider eyüce kereste kesdürüp ihzâr eylesin ki, vakti ile irsâl olunup gemiler yapılmağa mübâşeret ola. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimdür; dört gemilik yarar eyüce kereste kesdürüp ihzâr eylemeyince olmayasın.

Yazıldı.

Bir sûreti, Mi'mâr Mustafâ[ya].

Yazıldı.

2606

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Şeyhülharem Mehmed'in mutasarrıf olduğu buğdayın her yıl deşîşe gemileriyle gönderilmesi.

Hâliyâ Şeyhu'l-Harem Mehmed *dâme mecdühû* âdem gönderüp; "mutasarrıf olduğu buğdayı her yıl deşîşe gemileriyle gönderilmek" bâbında inâyet recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün mutasarrıf olduğu buğdayın her yıl deşîşe gemileriyle gönderüp îsâl itdüresin.

Yazıldı.

2607

Kethudâ beğ âdemisi Hüseyin'e virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhur, sene:

976

Şeyhülharem Mehmed'in kendisine ulaşmayan beş aylık mevâcibinin gönderilmesi.

Şâm defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Şeyhu'l-Harem *dâme mecdühû* âdem gönderüp; "mutasarrıf olduğu mevâcibden beş aylığı bâkî kalup kendüye vâsıl olmaduğın" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün bâkî kalan mevâcibini ne mikdâr ise bî-kusûr mûmâ-ileyhe irsâl ü îsâl eylesin ve gönderilen mevâcibi eger altun ve eger pâredür; kâmilü'l-ayâr olanından irsâl eylesin.

Yazıldı.

Hı.

Bir sûreti, kendüye cevâbın (?)

2608

Ruha, Behisni, Haleb, A'zaz, Anteb, Birecik, Rumkale ve Gerger-i Kahta kazalarından Cezâyir Seferi için kürekçi yazılarak parasını alıp sefere gitmeyenlerden, aldıkları paranın tahsil edilerek Arap defterdarına gönderilip teslim olunması.

Yazıldı.

Karamanlu Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 23 Şa'ân, sene: 976

Rûhâ beğine hüküm ki:

Arab defterdârı mektûb gönderüp; "Bundan akdem Cezâyir Seferi'ye Birecik'den gönderilen gemilere Haleb ve A'zâz ve Ayntâb ve Birecik ve Rûmkal'a ve Gerger-i Kâhta* ve Behisni ve Rûhâ Kâdîlikları'ndan yigirmişer [nefer] kürekci^H ihrâc olunup her nefere re'âyâdan on sekizer, ba'zı kâdîlikdan yigirmişer altun ücret virilmiş iken zikrolunan gemilere Kapudân olan Canbolad *dâme izzühû* sefer-i mezbûrdan avdet itdükde zikrolunan kürekçilerden yoklamada bulunmayup gaybet idenleri müfredâtıyla defter idüp ücretleri kendülerden alınmak için defterin Hazîne'ye teslim itdükde tahsîli için havâle gönderildükde bir mikdârı tahsîl olunup lâkin ba'zı beğler ve kâdîlar husûsan Rûhâ sancağı beği; "Bu husûsa mufasssal emr-i şerîf gerektür." diyü mâni' olup cem' olunan akçayı dahı havâleye zabıtdürmeyüp emânet koyup bu bahâne ile cüz'î akça tahsîl olunup şöyle ki; müşârun-ileyh defterinde "girîhte" diyü gösterdüğü neferlerin ücreti tahsîl fermân olunursa mü'ekked emr-i şerîf virile." diyü arzitmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan neferât anun gibi sefer-i mezbûra ta'yîn olunup ücret virilüp varup edâ-i hıdmet itmediler ise virilen ücretleri bî-kusûr tahsîl idüp müşârun-ileyhe irsâl ü teslim eylesin. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesin.

^H Metinde "altun" şeklindedir

Yazıldı.

Budun beğlerbeğisi kethudâsına virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene:

2609

976

Erdel vilâyetine tâbi olduğu için Budun vilâyetinin tahririnde deftere kaydedilmeyen haric ez-defter olan köylere kimsenin müdahale etmesine meydan verilmemesi.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Erdel kralı Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "vilâyet müceddeden tahrîr olundukda Memâlik-i Mahrûsem'e tâbi' olup tahrîr olunan karyelerden mâ'adâ vilâyet-i Erdel'e tâbi' hâric ez-defter ba'zı karyelere dahlolunduğın" bildürmeğin gönderilen defteri Südde-i Sa'âdetüm'de olan deftere tatbîk olundukda tahrîr-i cedîde dâhıl olan karyelerin ve Erdel'e tâbi' olup hâric ez-defter olan karyelerin sûreti aynı ile ihrâc olunup mühürlenüp irsâl olundu. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gönderilen mühürlü deftere nazar olunup dahı Memâlik-i Mahrûsem'den olup tahrîre dâhıl olup defterde mevcûd olan karyelerden gayri vilâyet-i Erdel'e tâbi' olup hâric ez-defter olan karyelere dahl ü ta'arruz itdürmeyüp ahde mugâyir ve emr-i şerîfûme muhâlif kimesneye iş itdürmeyüp men' u def' eylesin; men' ile memnû' olmayup Erdel'e tâbi' olup hâric ez-defter olan karyelere dahleyleyenleri ism ü resmleriyle yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

2610

Yazıldı.

Mahmûd Çavuş'a virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Padişah av için yola çıktığından, ikinci konak olarak belirlenen Hazine-i Âmire Defterdarı Balıkzâde'nin çiftliğine bol miktarda ekmek, arpa, saman, odun, otluk vs. zahire gönderilmesi.

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Sa'âdet ü ikbâl ile şikâr-ı hümayûna teveccüh olunup mâh-ı Cemâziye'l-âhırî'nün yigirmi altıncı günü çıkup inşâ'a'llâh ikinci konak sâbıkâ Hızâne-i Âmirem Defterdarı Balık-zâde Çiftliği olmak tasmi olup zahire tedârüki lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr itmeyüp mahall-i mezbûra etmek ü arpa vü saman u odun u otluk ve sâyir zehâyirden vâfir ü müstevfî tedârük ü ihzâr eylesin ki, varıldukda muzâyaka lâzım gelmeye. Husûs-ı mezbûr mühimmât dandır; ihmâl ü müsâheleden hazer idüp bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmeyesin.

Yazıldı.

Kethudâya virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2611

Hamâ Kâdîsı olup Vilâyet Muharriri olan Mahmûd'a hüküm ki:

Adana sancağına hariçten gelerek mütemekkin olan re'âyânın, eğer konar-göçer yörük tâifesinden değil ve on yıldan fazla orada mukim iseler tahrir esnasında, bulundukları yerde raiyyet yazılmaları.

Adana sancağına hâricden ba'zı re'âyâ gelüp haylî müddet mütemekkin oldukları i'âm oldı. **Buyurdum ki:**

Va[r]ıcak, anun gibi hâric ez-defter olup livâ-i mezbûra gelüp mütemekkin olan re'âyânun ahvâlin onat vechile teftîş idüp şol kimesneler ki, lâ-mekân yörük tâyifesinden olmayup re'âyâ olup gelüp anda sâkin ola, hîn-i tahrîrde on yıldan ziyâde sâkin ü mütemekkin bulunan re'âyâyı kânûn üzre oturdukları yerde ra'ıyyet eylesin.

Yazıldı.

2612

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Bu def'a âteş def'ında hıdmetde bulunan yeniçeri kullarum hakkında

Yangın söndürme hizmetinde bulunan yeniçerilere iki solaklık ve dağıtılmak üzere yetmiş akça ihsan buyurulduğu; mevcut solakların eskilerinden bir tanesinin bölüğe, bir tanesinin de timara tayin edilip gediklerinin sözkonusu yeniçerilerden eski olanlarına tevcih olunup yetmiş akçanın da hakedenlere dağıtılması.

inâyetüm zuhûra getirüp iki solaklık ve tevzî' için yetmiş akça virilmesin emridüp
buyurdum ki:

Vardukda, solakların eski olanlarından bir neferin bölüğe ve bir neferin tîmâra ta'yîn idüp tezkirelerin virüp gedüklerin kullarumdan eskilere yollarınca vech ü münâsib görüldüğü üzre tevcih idesin ve zikrolunan yetmiş akçayı dahı hıdmet-i mezbûrede bulunan yeniçeri kullarumdan müstehıkk olanlara hakk üzre tevzî' eyleyesin.

Yazıldı.

Mezbûr Lutfî Çavuş'a virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2613

Yenice-i Vardar kasabasında yağ ve bala, cârî olan fiyattan daha düşük fiyat tayin ederek halktan yağ ve bal topladığı, çürük buğdayını ekmekçilere zorla sattığı ve mescit yapacağı vaadiyle aldığı kiliseyi başkasına sattığı bildirilen Yenice-i Vardar kadısının teftiş edilerek üzerine sâbit olan hakların, sahiplerine iadesi ve kimlerden ne aldığıнын ve reâyaya nasıl zulmettiğinin Dergâh-ı Muallâ'ya bildirilmesi.

Narda kâdîsına ve Lutfî Çavuş'a hüküm ki:

Yenice-i Vardar ahâlîsi Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a sunup; "Kasaba-i mezbûre kâdîsı olan kimesne vilâyet yakup ve yıkup yağun kıntârı ikişer yüz akçaya, balun kıntârı üçer yüz akçaya iken yağun kıntârına toksanar akça ve balun kıntârına yüzer akça ta'yîn idüp vilâyete salgun idüp yüz elli kıntâr yağ u bal cem' idüp ve kendünün çürük buğdayın etmekcilere cebren bey' idüp bin dirhem iken beş yüz dirhem idüp; "Mescid yaparın." diyü kilise alup on beş bin akçaya satup bunun gibi nice zulmler eylemişdür." diyü bildürdükleri ecilden
buyurdum ki:

Vardukda, bu husûsı husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzre teftiş idüp göresiz; fi'l-vâkı' kazıyye arzolunduğı gibi olup müşârun-ileyhün re'âyâyâ ol asıl zulm ü te'addîsî sâbit olursa ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakların ba'de's-sübût hükmidüp alıvirüp kimlerden ne alınmış ve ne vechile te'addî eylemişdür; vukû'ı üzre yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a arzidesiz.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2614

Kisrevânî Mukaddimi olan Mansûr bin Uşşâk'a hüküm ki:

Şam beylerbeyine, Şam taraflarındaki âsi Araplar üzerine yürüyüp haklarından gelmesinin emrolunduğı; isimleri yazılı mukaddimlerin de kendilerine tâbi adamlarıyla hazır olup beylerbeyine katılmaları.

Şâm cânibinde vâkı' olan tağ A'râbı ve sâyir usât üzre varup ehl-i fesâd ü şenâ'atün

haklarından gelmek için Şâm beğlerbeğisine hükm-i şerîfüm gönderilüp senün dahı Sûdde-i Sa'âdetüm cânibi[n]e sadâkat ü ubûdiyyetün olmağın kendüne tâbi' olan tâyife ile mu'âvenet itmen emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda mukayyed olup müşârun-ileyhle haberleşüp müretteb ü mükemmel âlât-ı harb u kîtâl ile hâzır u müheyyâ olup ne mahalde mülâkât itmek münâsib ise varup müşârun-ileyhe mülâkî olup dahı vech ü münâsib gördüğü üzre a'dânun def' u ref'ı husûsında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen zuhûra getüresin. Atebe-i Ulyâm cânibine ızhâr-ı ubûdiyyet idüp hıdemât-ı hümayûnumda mücidd ü sâ'î olup hıdmetde ve yoldaşlıkda buluna[n]lar hakkında inâyet-i aliyye-i şâhânem mebzûl ü ma'tûfdur. Senün dahı yararlığuna ve Sûdde-i Sa'âdetüm tarafına sadâkat ü ubûdiyyetüne i'timâd-ı hümayûnum vardır; ana göre mukayyed olup müşârun-ileyhle yek-dil ü yek-cihet olup a'dânun def' u ref'ı husûsında gereği gibi ikdâm u ihtimâmın zuhûra getüresin.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Bikâ' nâhiyesi Mukaddimi Haneş-oğlı Muhammed'e.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Arab nâhiyesinün Mukaddimi Şerefüddîn'e

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Dâru'l-lahm Mukaddimi Ma'an-oğlı Korkmaz'a.

Hi.

Bir sûreti, Berğâşe-oğlı'na.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2615

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şam beylerbeyinin, ehl-i fesâd Dürzî mukaddimlerini, kendilerine gönderilen istimâlet yollu hükm-i şerifler ve kendisinin göndereceği istimâlet mektupları vasıtası ile bir yere toplayıp haklarından gelmesi.

Mektûb gönderüp; "Dürûzî tâyifesinden olan mukaddimler ahvâlin ve istimâlet tarîkıyla birer hüküm gönderilüp ol sebep ile bir yire cem' olup hüsn-i tedârükle elegetürilüp haklarından gelinmesi" husûsı ve sâyir mektûbunuzda her ne ki dinmiş ise izz-i huzûr-ı fâyızu'n-nûr ve müstevcibü'l-hubûra arz olunup ma'lûm-ı şerîfüm olmuşdur. Eyle olsa; arzitdüğün mukaddimleri her birine istimâlet tarîkıyla birer hükm-i şerîf yazılup sana gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, irsâl olunan ahkâm-ı şerîfeyi yirlü yirine ulaştırup dahı i'lâm itdüğün üzre

sahîh Dürûzî olup kuttâ'û[']t-tarîk ve ehl-i fesâd ü şenâ'at oldukları mukarrer ise münâsib mahalde cem' olmak için kendü cânibünden dahı istimâlet kâğıdların gönderüp getürdüp dahı kemâl-i basîret üzre hüsn-i tedbîr ü tedârûkle elegetürüp ten[bî]hen haklarından gelesin ki, sâyir ehl-i fesâd ü şenâ'at ve eşkiyâya mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı' ola. Ammâ; tamâm basîret ü intibâh üzre olup sû-yi tedbîr ile ırz [u] nâmûs-ı saltanata mugâyir iş olmasından hazer idüp onat vechile tedârûk eylesin ve ol tâyifenün binâ itdükleri burclar metîn burclar olup üzerine varıldığı takdîrce top çekilüp varmağla mı olur, yohsa hüsn-i tedârûkle âhar tarîkla mı olmak evlâdur; her ne vechile âsân görölürse mufassal yazup bildüresin. Bu bahâne ile kendü hâllerinde şer'-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma mutî' u munkâd olanlara dahl ü ta'arruz olmakdan hazer idüp tefrika-i re'âyâyâ bâ'ıs olur husûslardan ictinâb oluna.

Yazıldı.

2616

Rûmili kethudâsı âdemisi Yûsuf'a virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Sofya'ya bağlı Coryak köyü ahalisi, köyleri derbent olduğu halde yirmibeşer akçe ispençe ödediklerinden bahisle muaf olma talebinde bulunduklarından, köyleri hakikaten derbent olduğu için mi, yoksa az vergi vermek için mi böyle bir talepte bulunduklarının araştırılıp bildirilmesi.

Sofya kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Rûmili Defteri Kethudâsı Hâsları'ndan Coryak nâm karye ahâlîsi mahkemeye gelüp; "Zikrolunan karyeleri kırk hâne olup Sofya'dan İzladî ve Niğbolı ve Silistre ve Tırnovî ve gayri yirlere gider mahûf u muhâtara tarîk-ı âmm üzre olmağın iki tabl ile derbend muhâfazasın ider idük ve defterde öşr-i gallâtımız derbend âdeti üzre mukayyed olup lâkin ispençemüz yigirmi beşer akça kaydolunmağın derbend muhâfazasına tâkat getürmeyüp firâr itmek üzreyüz." diyü ızhâr-ı acz idüp; "rüsûmları sâyir derbend âdeti [üzre] olup ve âmme-i avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf olmalarıçün" emr-i şerîf recâ itdüklerin" bildürdügün ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; mahall-i mezbûre kadîmden derbend midür, âyende vü revendeye nef'ları var midür, derbend olmağa muhtâc mahal midür, yohsa ahâlîsi hemân; "Derbend olalum; öşr ü rüsûmumuz noksân üzre virelüm." diyü mi tâlib olurlar, aslı nedür; sıhhati üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Ahad, 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2617

Bozok sancağının Selmanlı nahiyesinde halkın mallarını çalan sipahileri koruduğu, çocuklarına Kızılbaş adları koyduğu ve İran'la bağlantısı olduğu bildirilen Budaközü Alaybeyi Ferhad'ın teftiş edilerek neticenin ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Beğlerbeği Subaşı Ömer'e virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Bozok Sancağı Beği Çerkes dâme izzühû Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Emr-i şerîf ile masâlih-ı müslimîn görmek için Bozok kazâsına tâbi' Selmânlu nâhiyesine varıldukda nâhiye-i mezbûre sipâhîlerinden re'âyâ tâyifesi; "Mâlimuzı ve rızkimuz ve at u katırımuz ve devemüz sirka itdiler." diyü şekvâ idüp mezbûr sipâhîler şer'-ı kavîme da'vet olundukda itâ'at itmeyüp Budaközi* Alaybeğisi olan Ferhâd mezbûrların yatağı olup ve akreb akribâlarından olmağla mu'în ü zahîr olup gaybet itdürmekle görilmek müyesser olmayup ahvâlleri sü'âl olundukda; "Ehl-i şenâ'at ü bid'at kimesnelerdür." diyüp ve mezbûr alaybeğiden nice kimesneler şikâyet idüp ve mezhebi (?) fâsid olup dâyimâ harâmîlik iden kimesnelerden kiminün adı Tahmasb ve Sâm Elkâs ve Elvend ve kendü oğullarının isimleri Burc Alî, Mîrzâ ve Sultân Alî olup Öte Cânib'e mürâca'ati vardır. Anun gibilerün tîmârları alınıp kendüler teftîş olunup fesâdları sâbit oldukdan sonra haklarından gelinmezse memleketden fesâd hâlî olmaz." diyü arzimteğin mezbûrun ahvâli teftîş olunup arzolunduğı gibi midür, nicedür; tekrâr arz olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrun ahvâlini gereği gibi hakk üzre sirran ve alâniyyen teftîş idüp göresin; fi'l-vâkı' arz olunduğı gibi midür, nicedür; hakî[ka]ti ile ma'lûm [idinüp] mufassal ü meşrûh yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a arz eylesin. Ammâ; tamâm hakk üzre olup hılâf-ı vâkı' kazıyye arz olunmakdan hazer idüp sıhhati üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.

2618

Sakız beğine hüküm ki:

Sakız keferesinin mahkemede tercümanlığını yapan Pandeli'nin rüşvet alıp davacıların davalarını doğru aksettirmedeği bildirildiğinden, yanına bir tercüman daha tayin edilerek yanlış tercüme yapıp yapmadığının tahkik edilmesi; yolsuzluk yaptığı tespit edilirse yerine başka birinin tercüman tayin edilmesi.

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "cezîre-i Sakız keferesinin kâdî mahzarında bir maslahatları vâkı' olsa kâdî yanında tercemân olan Pandeli nâm tercemân hasmının da'vâ vü terakkubların sıhhati üzre takrîr itmeyüp rüşvetin aldığı cânibe meylidüp müdde'îye gadrider ve fukarânun hılâf-ı şer' mâl ü esbâbın alup te'addî itdüğün" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, kâdî yanına mezbûr tercemân ile bir tercemân dahı ta'yîn idüp göresin;

fi'l-vâkı' hasmının da'vâların takrîr itmekde bir cânibe meylidüp takrîr ü beyânda muhâlefet itdüğü zâhir olursa tercemânlık hıdmetinden ref' idüp yirine âhar tercemân ta'yîn idüp fukarâya te'addî itdürmeysin.

Yazıldı.

Kethudâ âdemisi Hüseyin'e virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2619

Kâbe'de Bâbü's-selâm yakınında, taşarak etrafı kirleten su yatağının, Vezir-i Âzam Mehmed Paşa'nın yaptırdığı medreseden artan kereste varsa onunla tamir edilmesi.

Cidde beğine hüküm ki:

Makâm-ı müteberrikede* Bâbü's-selâm kurbinde bir kârîz olup taşup ol etrafı mülevves idüp tathîr olması lâzım olduğın i'lâm olunmağın düstûr-ı mükerrem *ilâ-âhırîhî* Vezîr-i A'zam Mehmed Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûnun* binâ olunan medresesinden bâkî kalan kerestesi varsa müşârun-ileyh cânibinden termîm ü tathîr olunmak bâbında hükm-i şerîfüm taleb olunmağın **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün medresesinden bâkî kalan kerestesinden var ise zikrolunan kârîzi termîm ü tathîr eyleyüp itlâf u isrâf* olunmamak bâbında mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

Kapucılardan Hasan'a virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2620

Boğazkesen dizdârına hüküm ki:

Zaçesne Beyi Mehmed'in, bilgi almak için tutsak edip gönderdiği ve halen Boğazkesen Kalesi'nde mahbus bulunan Çotori Yanoş isimli zimmînin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Zaçesne Sancağı Beği Mehmed *dâme izzühû* bundan akdem dil dutup irsâl eyledüğü Çotori Yanoş nâm zimmî kal'a-i mezbûrede mahbûs imiş. Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr zimmîyi emr-i şerîfüm muktezâsınca Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2621

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şam'daki yeniçeri sayısının, kul tâifesinden, kul karındaşıdan ve düşenden gediğe hükm-i şerif verilenlerden yazılmak sûretiyle altı yüze tamamlanması; ancak Arap ve Tat tâifesine gedik verilmemesi.

Mektûb gönderüp; "Şâm'da bin nefer yeniçeri olup altı yüzi Yemen'e gitmek emrolunup dört yüz mikdârı gidüp anda kalan yeniçeri altı yüzden eksük kalup ve otuz akça ziyâde kalduğın" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Varıcak, zikrolunan otuz akçayı vech ü münâsib görüldüğü üzre üleşdürüp dahı altı yüze varınca kul tâyifesinden ve kul-karındaşından ve düşenden gedüğe hükm-i şerîf virilenlerden tekmlî idesin ki, tamâm altı yüze ola. Ammâ; Arab ve Tat tâyifesine gedük virilmeğe emrüm yokdur; tamâm basîret üzre olup emrûme mugâyir Arab ve Tat tâyifesine gedük virilmekten hazer idüp bi'z-zât kendün mukayyed olup fermân-ı şerîfüm mücebince kul tâyifesinden ve kul-karındaşından ve emr-i şerîfümle varanlardan yeniçeri hıdmetine ve tüfenk atmağa kâdir olanlardan tekmlî eyleyüp yazup bildüresin.

Yazıldı.

Adana beği kethudâsına virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2622

Karaman Beğlerbeğliği'nde olan kâdîlara hüküm ki:

Kırk-elli yıldır Adana'da ikamet ettikleri ve bu zaman zarfında kendilerinden hiç bir fesad ve şenâat zahir olmadığı bildirilen gurbet tâîfesinden isimleri yazılı şahısların Karaman'da yaylağa çıktıklarında kimseye bir zararları dokunmadıkça kimsenin de kendilerine müdahale ettirilmemesi.

Adana Beği Dervîş Mehmed mektûb gönderüp; "Gurbet tâyifesinden Abdülkerîm ve Sayfî ve Karlangıç ve Oruç ve Handankara ve Cum'a ve Şâhvelî ve Celeb ve Hâtem Ağa ve Mustafâ ve Kalender ve Şâhvirdi ve Sinân ve İmirze ve Hamza ve Pîrî ve Sun'ullâh ve Abdsûfî (?) ve Ca'fer ve Ahmed ve Satılmış nâm gurbetler kırk-elli yıldan berü Adana'da sâkin olup hiç bir ânda mezkûrlardan fesâd ü şenâ'at zâhir olmamışdur. Taht-ı hükûmetinüzde yaylağa çıkduklarında hılâf-ı şer' u kânûn dahl ü ta'arruz olunmaya." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Zikrolunan kimesneler taht-ı hükûmetinüzde yaylağa çıkup kimesneye şer' u kânûna mugâyir zulm ü te'addîleri ve fesâd ü şenâ'atleri olmayup kendü hâllerinde olalar, hılâf-ı şer' u kânûn kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp şer' u kânûna mugâyir dahlidenleri sekidüp ziyâde te'addî idenleri yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Defter kethudâsına virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2623

Şeh[ri]zol beğlerbeğisine hüküm ki:

Şehrizol Defter Emîni Hasan'dan şikâyetçi olanlar bulunduğundan, halka zulmettiği anlaşılırsa yerine başka birinin tayin edilmesi.

Anda Defter Emîni olan Hasan'un şikâyetçileri gelüp ızhâr-ı tezallüm eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; fi'l-vâkı' te'addîsi var ise ref' idüp emânete mahal bir kimesne bulup tevcîh ü arz eylesin.

Yazıldı.

2624

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Rum beylerbeyinin, kendisine gönderilen emir ve defter gereğince defterde isimleri yazılı mülhidlerin haklarından geldiğini, ancak defterde ismi yazılı olmadığı halde mülhidlikle meşhur olanlar bulunduğunu bildirerek bunların da hakkından gelmesi isteniyorsa bunun için de ayrıca emir gönderilmesi gerektiğini arzettiği; beylerbeyinin bu gibileri teftiş ettirerek neticesini ayrıntılı olarak arzetmesi.

Mektûb gönderüp; "Melâhıde husûsiyçün gönderilen emr-i şerîf mücebince Merzifon ovasına bi'z-zât varup fermân olunan defter mücebince ol kimesnelerün tedric ile haklarından gelinüp ammâ; defterden hâric ol nâmla meşhûr kimesneler olup defterde olmayup dutılmağa cür'et olunmayup ol nâmla meşhûr olup defterden hâric olanları dahı dutılmak buyurılırsa emr-i şerîf inâyet oluna." diyü arzeyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi ol nâmla meşhûr olanların ahvâllerin toprak kâdîsı ma'rifeti[y]le dahı dikkat ü ihtimâmla teftiş eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' meşhûr oldukları gibi midür, nicedür; ahvâlleri yanında ne vechile sâbit ü zâhir olu[r]sa vukû'ı üzre mufassal ü meşrûh yazup sûret-i sicilleriyle Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeylesin.

Yazıldı.

Adana beği kethudâsına virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2625

Antâliyye Kâdîsı olup Atana ve Sis ve sâyir sancaklar tahrîri fermân

Adana, Sis vs. sancakların tahriri henüz bitmediğinden, tahrirle görevli Antalya Kadısı Mahmud'un ve kâtibin tahriri bir an önce bitirerek padişah hâssı olmağa uygun köyleri defter edip bildirmeleri.

olunan Mahmûd'a ve kâtibe hüküm ki:

Size tahrîr hıdmeti fermân olunalı haylî zamân olup şimdiye değin Adana sancağı itmâma irişüp dahı âhar sancağa mübâşeret üzre olmanız elzem idi; henüz livâ-i mezbûr tamâm olmadığı istimâ' olundu. İmdi; vilâyet tahrîr olunmakdan murâd tîmârlar tashîh olup ifrâzı ma'lûm olup hâssa yaramayanları hâss olup yaramayanları tâlib olanlara tevcîh olunmakdur. Bu denlû zamân te'hîr u tevakkuf olunmağa bâ'is ne olmuştur? Mu'accelen itmâma irişdürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp kitâbet fermân olunan yirleri ber-vech-i isti'câl kemâl-i adâlet ü istikâmet üzre kitâbet idüp itmâma irişdürüp dahı defter idüp Sûdde-i

Sa'âdetüm'e arzeyelesiz. İhmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz ve emr-i şerîf-i sâbikum mücebince hâssa yarayan karyeleri ale'l-esâmî defter idüp mu'accelen bildüresiz ki, hâss için zabtoluna.

Yazıldı.

Adana beği kethudâsına virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2626

Sis ve Uzeyr ve Kars sancakları beğlerine ve kâdîlarına hüküm ki:

Adana sancağında ele geçirilerek idam edilen Kürd Mansur'un etrafa dağılan akrabalarından ve bağlılarından ehl-i fesâd olup Sis, Uzeyir ve Kars sancaklarında bulunanların yakalanması hususunda Adana Sancakbeyi Dervîş Mehmed Bey'e yaridımcı olunması.

Hâliyâ cenâb-ı emâret-me'âb Adana Beği Dervîş Mehmed Beğ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Ekrâd-ı bed-nihâdun serdârlarından Mansûr nâm müfsidün ale'l-gafle haylî âdemle üzerine varup kendüyi ve Velî nâm oğlın elegetürüp Mansûr'un hakkından gelüp oğlın Adana Kal'asında habsidüp perâkende olan akribâ vü etbâ'ı girü fitne vü fesâd üzre olup haklarından gelinmek lâzımdır." diyü bildürüp; "elegelmeleri husûsında mu'âvenet olmasın" i'lâm itdüği ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, göresiz; her kankınızın taht-ı hükûmetinde zikrolunan müfsidün akribâsından ve sâyir tevâbi'ından olup fesâd ü şenâ'at üzre olanları elegetürmek için müşârun-ileyh mu'âvenet taleb eyledükde te'hîr itmeyüp elegelmeleri bâbında mu'âvenet eyleyüp fesâd ü şenâ'atleri ne vechile olduğın yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Adana beği kethudâsına virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2627

Adana beğine hüküm ki:

Yapılmakta olan Payas Kalesi'nin kule ve bedenlerine birer arşın daha ilâve edilmesi; kaleye getirilecek suyun ne kadar masrafla ve ne kadar zamanda getirilebileceğinin tahkik edilerek bildirilmesi; köprü ayağının sağlamca yeniden yapılması ve kale etrafına handek kazılması.

Binâsı fermân olunan Payas Kal'ası'nun kulelerinün boyı bedenleri ile on altı zirâ' olmak emrüm olmuşdı. Hâliyâ âdemün gelüp; "on iki arşın olduğın" bildürdi. Çünkü ol mikdâr olmuş, bedenleri dahı birer arşın olmasın emridüp **buyurdum ki:**

Varıcak, emrüm üzre bir arşın dahı itdürüp ve kulelerinün mâbeyninde olan yolları kulelerinden iki zirâ' aşağı yapdurup metânet ü hasânet üzre olmasın bâbında ikdâm u ihtimâm eyleyesin ve kal'anun içine su getirilmek husûsın dahı mühimmâtıdandır; getirilmesi mümkün olan yiri görüp ne mikdâr yirden gelmek kâbildür, kal'a içinde sühûletle cârî olması mümkün midür ve ne kadar harc ile olur, geldiği takdîrce ne kadar sudur ve ne mikdâr zamâna

değın gelmek mümkündür; tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı yazup sıhhati üzre i'lâm eylesesın ve köprü ayaklarının dahı harâba müşrif olan yirlerin mümkün olduğı üzre tecdîd itdürüp muhkem itdürmeğe sa'y ü ikdâm eylesesın. Kal'anun etrâfına handek olması husûsına emr-i şerîf-i sâbıkum mûcebince mukayyed olasın.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2628

İskenderiyye beğine hüküm ki:

Bkz. hkm. 2604.

Hâliyâ mektûb gönderüp; "İskenderiyye sâkinlerinden Hamza Çavuş dimekle ma'rûf kimesne ve Mü'ezzin-oğlı Mustafâ ve Velî Boşat* ve Bâyezîdbeğ-oğulları dimekle meşhûr kimesneler iki taraftan alaylar kaldurup ve birbirisin meydâna da'vet eyleyüp mezbûr Velî Boşat sâkin olduğı karye ahâlîsin bile uydurup cengidüp nicesi mecrûh olup küllî fesâd itdüklerin" İskenderiyye kâdîsı i'lâm itdüğün ve mezbûrların ekseri sipâhî olduğun" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, toprak kâdîsı ma'rifeti ile ol vechile fesâd idenleri meclis-i şer'a ihzâr eyleyüp gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olanlara her kande ise buldurup göresin; mezbûrlardan ol vechile fesâd idenlerden her birinün üzerine ne makûle fesâd ü şenâ'at sâbit ü zâhir olursa toprak kâdîsı ile başka başka sicill itdürüp ve sûret-i sicillerin Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp kefile virüp habsidüp ahvâllerin mufassal ü meşrûh yazup ma'an bildüresin ki, anlar hakkında emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mûcebi ile amel oluna.

Muhzır yoldaşı Hasan'a virildi.

2629

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Büyükçekmece'de handa ve Silivri'de köprü hizmetinde bulunanlardan elli oğlanın kapıya çıkarılması; yedi adet ulûfesiz oğlanın da ulûfeye yazılması.

Büyük Çekmece'de hânda ve Silivri'de köprüde hıdmet idenlerden elli nefer oğlan kapuya çıkup ve yedi nefer ulûfesüz oğlan ulûfeye yazılmak emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan elli nefer oğlanı kapuya çıkarup ve yedi nefer oğlanı ulûfeye yazup deftere kayditledüresin.

2630

Tunca nehrinin taşması sonucu gül bahçesininin tahrip olması üzerine Edirne'de İç Saray yakınında yeniden gül bahçesi yapılması işinin, Çölmekçi köyündeki bahçelerde gül fidanı bulunduğundan, tehir olunması.

Yazıldı.

Mektûb getüren Husrev'e virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Edirne bostâncıbaşına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Nehr-i Tunca tuğyân eylemekle bâğçede olan gül fidânların seyl alup bâğçede gül fidânı kalmayup [^H] bâğçe içinde gül fidânı dikilmeğe İç Sarây kurbinde bir münâsib mahall olup iki dolâb ihdâs olunup vaktiyle etrâfdan gül alınıp tahmîn olundukda yigirmi iki bin akça ile mümkün* olur." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Şimdi ol husûsa mukayyed olmayup Çölmekci köyinde olan bâğçelerde gül fidânı olup dolâb ile bâğçe ihdâsı husûsında te'hîr oluna.

^H Metinde burada mükerrer ibare vardır.

Yazıldı.

Kethudâsı Malkoç'a virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2631

Aksarây sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Aksaray sancağındaki serbest timar sahiplerine, kendilerine sığınan hırsız ve harâmileri korumayıp sancakbeyinin adamlarına teslim etmelerinin tenbih olunması; emre uymayanların isimlerinin arzedilmesi.

Aksarây Beği Velî Beğ mektûb gönderüp; "sancağında vâkı' olan ba'zı zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve boy beğlerinin ve âmillerün tasarruflarında olan köyler serbest olmağla hırsız u harâmî vü ehl-i fesâd olanlar varup anlara sığınup müslimânların at u devesin ve öküzün sirka itmekden hâlî olmayup ve ba'zıları* dahı; "Mîrî âmillere mübâşirüz." diyü muttasıl fesâddan hâlî olmayup mezkûrlar mu'în ü zahîr olmağla fesâd ü şenâ'atlerin ziyâde olup anun gibi hırsız u harâmîleri ve yatağı ve turaklarını elegetürmek istedikde mezkûrlar mâni' olmamak" bâbında hükm-i şerîfüm taleb itdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda her birinüz tamâm mukayyed olup anun gibi livâ-i mezbûrda hırsız u harâmîliği zâhir olup varup tîmârlarına sığınup mu'în ü zahîr olan kimesnelere muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, min-ba'd ol makûle kimesnelere ve yatak u turaklarına himâyet itmeyüp varup tîmârlarına ilticâ itdüklerinde elegetürüp muhkem kayd [ü] bend idüp sancakbeği tarafından varup âdemine teslim eyleyüp şer'-ı şerîf mücebince harâm-zâdelerün haklarından geleler. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh ol makûle hırsız u harâmîliği zâhir olmuş kimesnelerin yatak u turaklarını tîmârın[da] saklayup elevirmeyenleri isimleriyle yazup arzeyelesiz ki, sonra anlar hakkında dahı emrüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

Aksaray sancağına tâbi bazı gayrimüslim köylerinden devşirilip müslüman olduktan sonra hizmetine verildiği Türkler'in yanından kaçarak, geri köylerine dönüp mürted olup fesad ve şenâatten hâlî olmadıkları bildirilen acemi oğlanların isimlerinin, babalarının isimlerinin, köylerinin, müslüman olmadan önceki isimlerinin ve hangi subaşı tarafından toplandıklarının bildirilmesi.

Aksarây Beği Velî Beğ'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Taht-ı livâna tâbi' ba'zı kâfir karyelerinden emr-i şerîfümle acem[i]-oğlanları cem' olunup müslimân olup her biri olıgeldüğü üzre Türk üstine hıdmetde virilenlerden birkaç neferi oldukları yirden firâr idüp girü köylerine varup mürtedd olup fesâd ü şenâ'at eylemekden hâlî değillerdür. [B]u makûleler akribâsına buldurup haklarından geline." diyü hükm-i şerîfüm taleb itmişsin. İmdi; mezbûrlarun karyeleri ismi ve kendülerinin ve babalarının kâfir iken adlarını ve kankı sübaşı cem' eylemişdür; isimleri ve resimleri ile mufassal ü meşrûh arz olunması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, evvelâ karyenün ve Türk üstinde iken gaybet idüp varup mürtedd olup fesâd eyleyen acemî-oğlanların sıhhati üzre isimlerin ve babaları adların* ve kim cem' eyledüğün yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a bildüresin ki, Südde-i Sa'âdetüm[d]e olan acemî-oğlanları defterine mürâca'at olup tamâm ma'lûm olduktan sonra ehl-i fesâdun haklarından geline. Husûs-ı mezbûr mahall-i ihtimâmdur; onat mukayyed olup gaflet ile hılâf-ı vâkı' nesne arz olunup kendü hâlinde olanlara hayfolmakdan hazer eylesin.

Yazıldı.

Mu'temed Mehmed'e virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhur, sene: 976

Merhûm ve mağfûrun-leh babam Sultân Süleymân Hân tâbe serâhü

Kanunî Sultan Süleyman Evkâfı'nın her kimin zimmetinde alacağı varsa tahsil edilmesi.

evkâfı olan yirlerün kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ evkâf-ı mezbûre Mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed zîde mecdühü Südde-i Sa'âdetüm'e ba'zı sûret-i sicil ve mühürlü temessük gönderüp; "ba'zı kimesnelerde mâl-ı vakfdan haylî akça olduğın" bildürüp; "şer'le görülüp tahsîl olunmasın içün" emr-i şerîf taleb itmeğın **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş vusûl buldukda, mâl-ı vakfdan zimmetinde akça olan kimesnelerden her kankınızın taht-ı kazâsında [bu]lunursa mûmâ-ileyh çavuşum mübâşeretiyle ihzâr-ı husamâ kılup bir def'a şer'le faslolunmayanların hakk üzre teftîş ve bu bâbda olan huccetlere ve sû[re]t-i sicillere ve sâyir şer'î temessüklere nazar idüp göresiz; mâl-ı vakfdan her kimün üzerinde şer'le nesne sâbit olursa vakfa hükmidüp bî-kusûr

alivirüp mâl-ı vakfdan kimesne üzerinde bir akça ve bir habbe bâkî kodurmayasız; temmerrüd ü inâd ideni sekdürüp eslemeyeni ve lâzimü'l-arz olanı yazup bildüresiz.

Yazıldı.

Odabaşı Mehmed'e virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2634

Mora sancağı beğine ve Mezistre kâdîsına hüküm ki:

Mora sancağındaki Anabolu Kalesi azeplerinin, kendilerinden arpa, buğday vs. aldığı, "gediğinizi başkasına arzederim" diyerek iki-üç aylık ulûfelerini vermediğini ve kendilerini çiftliğinde çalıştırdığını bildirdikleri Kale Kethüdası Kurt'un teftiş olunarak bu tür hareketlerinin önlenmesi ve zorla aldığı bir şey varsa iade ettirilmesi.

Hâliyâ Anabolı Kal'ası azepleri Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "Kethudâları olan Kurd cebrile kiminden buğday ve kiminden arpa ve sâyir me'kûlât alup ve; "Gedüğün âhara arziderin." diyü kiminün iki ve üç aylık ulûfelerin alıkoyulup ve lâ-bahâsıyla (?) çiftliğine alup gidüp dâyimâ kendü hıdmetine istihdâm idüp zulm ü te'addîsinün nihâyeti yoktur." diyü bildürdiler. **Buyurdum ki:**

Vardukda, onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresiz; arzeyledükleri gibi ise min-ba'd kendü hıdmetine istihdâm itdürüp müft nesnelerin aldurmayasız; eger cebr ile nesnelerin almış ise ba'de's-sübût aliviresiz.

Yazıldı.

Paşa hazretleri kethudâsına virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2635

Selanik, Sidrekapsi ve Demirhisar'a bağlı bazı köylerin Vezir Mehmed Paşa'ya temlik olunduğu; bu köylerin sınırlarının civardaki evkâf, emlâk, timar sahipleri ve bilirkişilerle gezilerek yeniden tespiti edilip zamanla kaybolmayacak işaretle konulması.

Selanik ve Demürhisâr kâdîlarına hüküm ki:

Selanik kazâsına tâbi' üç bin akça yazar Akratur (?) nâm karye ve bin iki yüz akça yazar Laphos (?) ma'a-Gran[y]a nâm karye ve üç bin akça yazar Eğribucak nâm karye ve beş yüz akça yazar Ilıca nâm karye ve tokuz yüz akça yazar Üçkarılı nâm karye ve iki bin beş yüz akça yazar Ayonikola nâm karye ve Sidrekapsi'ye tâbi' bin beş yüz akça yazar Margardik nâm karye ve üç bin akça yazar Menamkeç (?) nâm karye –ki, cümle on beş bin altı yüz akça olur– ve Timürhisâr kazâsına tâbi' üç bin akça yazar İvranya nâm karye ve dört bin akça yazar Kamaryon (?) nâm karye ve iki bin akça yazar Laganor (?) nâm karye ve üç bin akça yazar İsbalık (?) ma'a-İsfendal (?) nâm karye –ki, 12.00[0] akça olur– düstûr-ı mükerrerem ilâ-âhırîhî Vezîrüm Mehmed Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûya temlik olunmağın tecdîd olunmaların emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan karyelerün civârında olan evkâf u emlâk ü tîmâr sâhibleriyle ve ehl-i vukûf sika vü mu'temedün-aleyh kimesnelerle karye-i mezbûrenün kadîmî sınırı üzerine yörüyüp dahı her birinün cevânib-i erba'asınun kadîmî mümtâz ü mu'ayyen ve ma'mûlün-bih sınırı ne yirden ne yire müntehî olursa yir yir alâmet vaz' idüp bir vechile mümtâz ü mu'ayyen kılasız ki, mürûr-ı zamân ile alâmeti gitmeyüp ve kimesne gelüp nizâ' eylemek ihtimâli olmaya. Cevânib-i erba'asınun ta'yîn olunan sınırlarını müntehî olduğu yirlere değin tafsîli ve sıhhati üzre yazup sicill-i mahfûza kaydidüp sûretini imzâlayup ve mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, ana göre sınır-nâme-i hümayûnum virile.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2636

Şâm beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Dörtte biri Haremeyn-i Şerifeyn, dörtte üçü de zürriyet vakfı olan Mecdel köyünün, zürriyet vakfı olan kısmının öşrü Gazze sancakbeyinin hâslarından olduğu ve defter-i cedîde üç bin yedi yüz elli akçeye maktû kaydedildiği, ancak sancakbeyinin maktûa razı olmayarak yirmi bin akçe aldığı ve emr-i şerife uymadığı bildirildiğinden, sözkonusu maktû öşrünün havâss-ı hümayûn için zaptolunup bedelinin sancakbeyine mahlûlden tevcih edilmesi.

Sâbıkâ Mecdel Kâdîsı olan Mahmûd Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Gazze sancağında Mecdel nâm karyenün rub'ı Haremeyn-i Şerîfeyn vakfı olup ve üç rub'ı vakf-ı zürriyyet olup zürriyyet vakfının öşri defter-i cedîde üç bin yedi yüz elli akçaya maktû kaydolunup hâlâ Gazze beği hâslarından olup mezbûr sancakbeği maktû'a râzî olmayup yigirmi bin akça alup hayfidüp sonra emr-i şerîf ile ahâlî-i karye meclis-i şer'a geldükde emr-i şerîfî sancakbeğinin muvâcehesinde okuyup; "Mâl-ı maktû'dan ziyâde nesne almaya." dinildükde mezbûr sancakbeği memnû' olmayup ahâlî-i karye ve ashâb-ı vakf; "Zikrolunan maktû havâss-ı hümayûna zabtolunup bedeli düşenden müşârun-ileyh sancakbeğiye tevcih olunursa fukarâya ve mâl-ı mîrîye enfa'dur." diyü tezallüm eyledüklerin" arzitmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan maktû' ba'de'l-yevm hâss için zabtidüp sancakbeğiye bedelin düşenden tevcih eyleyüp tezkiresin viresiz.

2637

Kırkkilise, Mahmudpaşa Hasköyü, Çirmen, Uzuncaova-Hasköy, Zağra-i Atık, Zağra-i Cedîd, Akçakızanlık, Yanbolu, Nevâhî-i Yanbolu, Karinabad, Ruskasrı, Ahyolu, Aydos, Yenice-i Kızıl, Pınarhisarı, Ferecik ve İpsala kazalarından, belirtilen miktarlarda bahar koyunu gönderilmesi.

Yazıldı.

Koyun emînine virildi. Yiğirmi sekiz Cumâde'l-evvel'de yazılmışdır.

Kırkkilise		Mahmûdpaşa Hâsköyü		Çirmen		Uzuncaova Hâsköy	
neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem
50	2.720	38	1.290	73	2.935	134	6.585
Zağra-i Atîk		Zağra-i Cedîd		Akçakızanlık		Yanbolı	
neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem
207	10.290	39	3.090	127	6.100	202	9.615
Nevâhî-i Yanbolı		Karînâbâd		Rûsîkasrı		Ahyolı	
neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem
47	2.215	101	3.935	79	3.470	128	5.285
Aydos		Yenice-i Kızıl		Bınarhısârı		Ferecik	
neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem	neferan	ganem
108	4.610	94	4.235	105	6.125	86	5.880
İpsala							
neferan	ganem						
48	2.850						

Mezbûr kâdîlara mâ-tekaddemden yazılıgeldüğü üzre; "bahâr koyunun göndermek" için hük-m-i şerîf virilmişdür.

Yazıldı.

Topçibaşı Sefer'e virildi. Fî 29 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2638

Seferîhısâr kâdîsına hüküm ki:

Güherçile hizmetine tayin olunan Malazgirt Kalesi dizdarı, Seferihisar kadısının güherçile temini hususunda yardımcı olmadığı gibi güherçile kömürünün çıkarılmasına mâni olduğunu ve barut dövülen hanı kasaba halkından bazı kişilerin yakmaya kalkıp, barutun işlenmesine mâni olduklarını bildirdiğinden, kadı'nın bu konuda gerekli yardımı yapması ve barut döğülen hanı kimlerin yakmak istediğini bildirmesi.

Hâliyâ Kal'a-i Malazgird Dizdârı olup güherçile hizmetine ta'yîn olunan Mustafâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "güherçile husûsında aslâ mu'âvenet ü muzâheretün olmaduğundan mâ'adâ güherçile kömürünün ihrâcına mâni' olup ve güherçile kulı kömür ihrâc iderken mürâsele gönderüp avk u te'hîr itdüğün ve barut döğülen hanı kasaba halkından ba'zı kimesne yakmak isteyüp barutun işlenmesine mâni' olduğın" arzeyledi. İmdi; güherçile* husûsı

ehemm-i mühimmât dandır; ihmâl ü müsâhele aslâ câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi ikdâm u ihtimâm idüp envâ'-ı mu'âvenet ü muzâheretün vücûda getürüp avk u te'hîrden ziyâde hazer eylesin. Şöyle ki; güherçile husûsında tekrâr ihmâl ü müsâhelen istimâ' oluna, aslâ özrün makbûl değildir; ana göre mukayyed olasın; bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesin ve barut döğilen hânı yakmak isteyenler kimlerdür; tamâm ma'lûm idinüp isimleriyle yazup bildüresin.

Yazıldı.

Beğ âdemisine virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2639

Sakız beğine hüküm ki:

Kefe'ye gönderildikten sonra geri Sakız'a gelen Sakız beylerinin, Galata'da sakin olmak üzere gemiyle İstanbul'a gönderilmesi.

Sâbıkâ Kefe'ye gönderilüp girü Sakız'a gelen Sakız beğleri –ki, bi'l-fi'l anda Sakız'da sâkinlerdür– mahmiyye-i Galata'ya gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezkûrları yarar âdemlere koşup bir gemiye koyup emîn ü sâlim gönderesin ki, emrüm mûcebince gelüp Galata'da sâkin olalar.

Yazıldı.

2640

Murâdiyye Mütevellîsi olup Vize sancağın tahrîr eyleyen Mustafâ'ya

Vezir Mehmed Paşa'nın Bergos'ta bina olunan imâreti için Delvine sancağından tayin olunan hâslarından ferâgat ettiği, buna karşılık imârete Vize sancağının Hatunili, Bergos, Babaeski ve Pınarhisar nahiyelerindeki isimleri yazılı köylerin tayin olunduğu; bu durumun defter-i cedîde kaydedilmesi.

hüküm ki:

Hâliyâ; "düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Mehmed Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehûn*un sâbıkâ Bergos'da binâ olunan [imâretine] vakf* ta'yîn olunan hâslarından ferâgat eylediğine bedel Vize sancağında Hâtûnili nâhiyesinde üç bin akça yazar Akyazılı ma'a-karye-i Umurcılı ve Bergos nâhiyesinde bin iki yüz akça yazar Evrenlü nâm karye ve üç bin akça yazar Sarudilü (?) ma'a-mezra'a-i Küçükhisâr ve Hânlu ve Bınarhisârı nâhiyesinde bin üç yüz akça yazar Alışık (?) nâm-ı diğer Alışeyh ve nâm-ı diğer Tatar ve Babaeskisi nâhiyesinde üç bin akça yazar Küçük Alaplu ma'a-zemîn-i Hızır ve İneâşık ve Ahad der-karye-i mezbûr ve zemîn-i diğer Ahad ve Mûsâ an-zemînâ-i müselleman ve zemîn-i Aydın ve Teslîm-oğlu ve Halîl an-zemînâ-i ser'askerân-ı müsellemanlı ez-Çingâne –ki, Büyük Alaplu sınırında vâkı' olmuşlardır– kasaba-i Bergos'da binâ olunan imâretine vakfolmak münâsib olduğun" i'lâm idüp; "Delvine'de ferâgat eylediği mezbûr hâslardan bedel virilmesin" bâbında istid'â-yı inâyet eylemeğin sene: 976 Cemâziye'l-âhır-ı'nın () gününden tevcih olunmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, Delvine sancağında ferâgat eyledüğü hâslarına bedel zikrolunan karyeleri imâret-i mezbûre için ta'yîn eyleyüp defter-i cedîde işâret eyleyesin.

Yazıldı.

Mezbûr çavuşa virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2641

Donanma-i Hümâyûn seferine Anadolu vilâyetinden tayin olunan sancakların züamâ ve sipâhîlerinin yoklama defterinin gönderildiği; bunların yoklanarak mevcut olmayanların defter edilip bildirilmesi.

Anatolî beğlerbeğisine hüküm ki:

Bu def'a Donanma-i* Hümâyûn seferine vilâyet-i Anatolî'dan ta'yîn olunan sancakların zü'amâ vü sipâhîlerinin yoklama defteri sûretin mühürlenüp Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Sinân Çavuş *zîde kadruhû* ile gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsî onat vechile dikkat ü ihtimâmla görüp zikrolunan sancakların irsâl olunan yoklama defterinde mevcûd olmayan zü'amâ vü sipâhîlerinin tîmârların defter idüp mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, müstehakk olan ma'zûllere virile. Bu bâbda kimesneye himâyet itmeyüp sefer-i hümâyûnda bulunma[y]anların defterin* Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2642

Cidde Beği Kâsım Beğ'e hüküm ki:

Bkz. hkm. 2619.

Makâm-ı Mükerrreme'de Bâbü's-Selâm kurbinde bir kârîz olup taşup ol etrâfı mülevves idüp tathîr olunmasın lâzım olduğın i'lâm olunmağın vezîr-i a'zam *edâma'llâhü te'âlâ iclâlelehûn*un binâ olunan medresesinden bâkî kalan kerestesi var ise müşârun-ileyh cânibinden ayırtlanup pâk ü tathîr olunmak bâbında hüküm-i şerîfüm taleb olunmağın **buyurdum ki:**

Zikrolunan medresesinden bâkî kalmış kereste var ise zikrolunan kârîzi termîm ü tathîr eyleyüp itlâf u isrâf olunmamak bâbında mücidd ü sâ'î olasın.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2643

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Öz ve üvey oğullarını katlettiği için Van Kalesi'nde hapis tutulan Van kullarından İdris bin İskender'in siyaset olunması.

Mektûb gönderüp Van kullarından Elliyedinci Bölük'de on beş akçası olan İdrîs bin İskender için; "envâ'-ı fesâd ü şenâ'at ile ma'rûf olduğundan gayri kendüsünün sulbî sağır

oğlını ve menkûhasın zevc-i âhardan olmuş oğlın katlidüp gaybet idüp hâlâ elegendüp meclis-i şer‘da şer‘le sâbit olmayup lâkin kendü katleyleyüp şenâ‘at ile ma‘rûf olduğına kullar ağası ve mahallesi halkı ve yoldaşları şehâdet idüp ref‘ı lâzım olmağın Van Kal‘ası‘nda habsolunduğın" bildürmeğın kâdî-askerüm cânibi[n]den Pâye-i Serîr-i A‘lâm'a arzolandukda siyâset olmasın emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre mezbû[r]ja siyâset idüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 24 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Piyâle Paşa hazretlerine ulaşturmak için emr-i şerîf ile gönderildi.

2644

Vize Yörükleri Sübaşısı Pîrî'ye hüküm ki:

Vize Yörükleri Subaşısı Pîrî'nin, Ejderhan Seferi'ne gitmeleri emrolunan Çingene müsellemlerinden yüz elli beş ocağı, sefer zamanı sancakbeyi ile haberleşerek, çeribaşları ve erzakları ile yanına getirip emrolunan hizmette istihdam etmesi.

Çingâne müsellemlerinin bir nevbetlüsü –ki, 155 ocakdur– Ejderhân Seferi'ne gitmek emrolunup sana koşlup gönderilmeğün sancağı beğine mü'ekked hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varıcak, sefer zamânı gelüp emrüm mücebince teveccüh itmelü olduğunda müşârun-ileyhle haberleşüp zikrolunan mikdârı müsellemleri ve çeribaşları ve zâd ü zevâdeleri ile yanuna getürdüp dahı muhkem zabt u hıfz eyleyüp emrolunan hıdmetde istihdâm eylesin.

Yazıldı.

Hı.

2645

Çirmen müsellemleri beğine hüküm ki:

Çirmen müsellemleri, Selanik ve Ofçabolı yörükleri ve Tırhala, Yanbolu, Dobruca ve Aktav tatarlarının Rudnik Madeni'nde yuvalak hizmetine tayin olunduğu.

Sancağın müsellemlerinin bir nevbetlüsü –ki, 353 ocakdur– Rudnik Ma‘deni'ne yuvalak hıdmetine ta‘yîn idüp **buyurdum ki:**

Varıcak, te'hîr u tevakkuf itmeyüp zikrolunan bir nevbetlü müsellemleri âdet ü kânûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleri ve çeribaşları ile bî-kusûr ihrâc idüp mahall-i me'mûra iledüp hıdmetde bulunasın; giç veyâ eksük iletmekden hazer eylesin. Sonra özrûn makbûl olmaz, mu'âteb olursın; ana göre mukayyed olasın.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Selanik yörükleri sübaşına; ma'a-tatarân-ı Tırhala; 552 ocakdur.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, Ofçabolı yörükleri sübaşısına; 94 ocakdur.

Yazıldı.

Hi.

Bir sûreti, tatarân-ı Yanbol[1] ve Dobruca ve tatarân-ı Aktav; k: 126

Yazıldı.

Vilâyet emîni kâtibine virildi. Fî 23 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2646

Rûmili beğlerbeğisine hüküm ki:

Bir sipahinin beratında kayıtlı olan hisseyi, beratına feragat işaret edilmeden başka bir sipahinin kendi beratına kaydettirdiği ve tevzide o beratı gereğince hisse aldığı bildirildiğinden, böylelerinden hile ile aldıkları hisselerinin alınarak başkalarına verilmesi; "Verilen timarlarda bâki kalan hisseler kimseye verilmeye" emrine aykırı olarak verilen hisselerin de geri alınarak hak sahibi sipahilere tevcih edilmesi.

Ba'zı sipâhîlerin berâtlarında mukayyed olan hissayı âhar sipâhî mücerred berâtın ziyâde itmeğičün berâtına ilhâk idüp mukaddemâ mutasarrıf olanun berâtında ferâgat işâret olmamağla hâlâ tevzî'da cümle berâtı mücebince hissa taleb itdükleri i'lâm olunur.

Buyurdum ki:

Varıcak, bu bâbda onat vechile mukayyed olup anun gibi bir sipâhînin hissasına ferâgat itmiş olmayup berâtında ferâgat işâreti yogken mücerred berâtın ziyâde itmeğičün berâtına ilhâk idüp tevzî'da ol berât mücebince tîmâr almış sipâhî var ise ol asıl hile idüp âharun hissasin alan sipâhînin girü ol aldıkları hissa mikdârı bedel[1]lerin alup âhar müstehikkına viresin ve bundan akdem hükmi-i şerîfüm gönderilüp; "Virilen tîmârlarda bâki kalan hissalar kimesneye virilmeye." diyü emrüm olmuşdı. Ol târîhdan berü hılâf-ı emr sehven virilmiş hissa var ise vilâyet kâtibine tenbîh idüp kâtibü'l-vilâye* dahı sehven virilmiş ise anun gibi emre mugâyir virilen hissaları girü alup müstehikk olan sipâhîlere tevcih idesin.

Yazıldı.

Câbir Beğ kethudâsına virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2647

Cemmâsiyye ve Deyr u Rahbe ve Rakka ve Hâbûr beğlerine hüküm

Cemmâsiye beyinin, isyan ve tuğyan üzere olup insanların yolunu keserek kendilerini katledip mallarını gasbettiklerini bildirdiği el-Ammar, Ma'rec (?), el-Leheb, Zâyin (?) ve Ebu'l-hayra adlı Arap aşiretlerinin haklarından gelmesi; bu hususta Deyru Rahbe, Rakka ve Habur beylerinin de Cemmâsiye beyine yardımcı olmaları.

ki:

Sen ki Cemmâsiyye beğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Cemmâsiyye Arablarından el-Ammâr ve Ma'rec (?) ve el-Leheb ve Zâyin (?) ve Ebu'l-hayra nâm cemâ'atler ısyân üzre olup dört yüz mikdârı kemândâr ile Bağdâd'a gelen kâdînun yolların basup nice esbâbların gâret ve iki âdemin katl ve bir nicesin mecrûh idüp ve bundan akdem bir kâfileyi dahı basup iki bin altı yüz koyunların ve yüz elli aded Musul bizlerin ve yüz aded dülbendlerin ve sâyir esbâbların gâret idüp emr-i şerîf mücebince şer'a da'vet olundukda bir araya cem'ıyyet idüp ısyân u tuğyân üzre şer'-ı şerîfe itâ'at eylemeyüp fesâdları dahı ziyâde olup haklarından gelinmek lâzım olduğın" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi olup zikrolunan cemâ'atler itâ'at-i şer'-ı şerîf eylemeyüp ısyân u tuğyân üzre olup katl-i nefis ve gâret-i esbâb u envâl idüp fesâd ü şenâ'at üzre musırr oldukları muhakkak olup dahı müşârun- ileyh haklarından gelinmek için sizden mu'âvenet taleb iderse vech ü münâsib görüldüğü üzre her birinüz mu'âvenet ü muzâheret eyleyesiz ki, ehl-i fesâdı def' u ref' eyleyüp haklarından gele. Husûs-ı mezbûr mühimdür; bu bâbda gereğı gibi mukayyed olup ehl-i fesâdun def' u ref'ı bâbında her vechile mu'âvenet ü muzâheret eyleyüp ammâ; bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara şer'-ı kavîme muhâlif dahl ü tecâvüz olunmaktan ihtiyât üzre olası. Haklarından gelinmek lâzım olup ısyân üzre olanların ahvâllerin toprak kâdîları ma'rifeti ile görüp üzerlerine ne vechile fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olursa sûret-i sicilleri ile arzeyelesiz; şer'-ı kavîme muhâlif iş olmakden hazer idesiz.

Yazıldı.

Mezbûra virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhur, sene: 976

2648

Vilâyet kâtibine hüküm ki:

Vilâyet kâtibinin, tasarrufunda olan Ustrumca nahiyesine bağlı Domanya (?) vs. köylerdeki timarını talip olan sipahilere hakettikler şekilde tevcih edip bedelini arzında belirttiği üzere Paşa sancağındaki havâss-ı hümayûndan alması.

Mektûb gönderüp; "Mutasarrıf olduğun ze'âmetden Ustrumca nâhiyesinde Domanya (?) nâm karye ve gayriden tasarrufunda olan on dört bin akça tîmârün bedelin Paşa sancağında havass-ı hümayûnuma yaramayandan virilmesin" recâ eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Arzeyledüğün üzre zikrolunan tîmârünün bedelin alup dahı ol karyeyi Paşa sancağı[nu]n cânib-i yesârında olup tâlib olan sipâhîlere müstehikk oldukları üzre tevcih idüp tezkiresin viresin.

2649

Dukagin Beyi Kasım Bey'in, tahrir ettiği sancaklarda timarları mümkün olduğunca müstakil verip müşterek timar vermemesi; tahrir esnasında timarının mahsulünü eksik yazdıran sipahilerin köylerini talip olan diğer hak sahiplerine vermesi; Vulçitrın sancağına ait bazı köyler Rumeli'ne, Rumeli'ndeki bazı köyler de Vulçitrın sancağına düşmüş olduğu için tahrirde her köyü ait olduğu yere yazması; feragat olunmadan başkasına ait timarı kendi beratına kaydettirerek tevzide beratına göre timar isteyen sipahilerle asıl mutasarrıflarını bir yerde toplayıp karışıklığı halletmeden timar tevcihi yapmaması.

Yazıldı.

Kâtibine virildi. Fî 21 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Dukagin Beği Kâsım Beğ'e hüküm ki:

Tahrîr itdüğün sancaklarda sipâhîlerün ba'zı karyede hissaları olup; "İçinde mahlûlümüz vardır ve haylî müddet elimüzdedür." diyü girü hissalarına tâlib olup ol takdîrce karyeler paralanup müstekıl virilmeğe kâbil olmayup müştereklü olduğu i'lâm olundu. İmdi; vilâyet tahrîrinden murâd, hissalar müştereklü olan giderilüp her karye neye yazılırsa müstekıl müstehıkk olana virilüp müşterek sipâhîlerün re'âyâya te'addîleri [olmayup eyyâm-ı adâlet-i humâyûnumda re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olmakdur. Ammâ; bir sipâhînün]^H bir köyde çiftliği ve düzeni ve alâka-i kesîresi var iken elinden alup âhara virmek dahı münâsib değildir. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda basîre[t] üzre olup mümkün olduğu üzre her karyeyi yazusına göre müstehıkk olanlara tevzî' idüp müştereklü itmemesine sa'y ü ikdâm eylesin ki, iştirâk üzre virilen karyenün re'âyâsına tarafey[n]den te'addî vü tecâvüz olunmaya ve hîn-i tahrîrde re'âyâsıyla müttelik olup tîmârınun tamâm mahsûlin yazdurmayup veyâhûd re'âyâsına tenbîh idüp noksân üzre yazılmış ola, sipâhîlerün karyeleri hâlâ tevzî'da ziyâdeye mütehammil idüğü ma'lûm u zâhir ola, anun gibi hîle vü hud'a iden sipâhîlerün köylerin yazusına göre tâlib olup müstehıkk olanlara viresin ki, sâyirlerine ibret-nümâ ola ve asıl tîmârı üç bin ve dört bin akça olup beğlerbeğiden "ma'a-ziyâde" diyü bir eksük idenlere hâlâ tevzî'da berâtları mücebince bir eksük üzre virmeyüp asıl tîmârları ne mikdâr ise ana göre virüp sonradan ziyâde ile bir eksüğe yitişdürüp sipâhîlere noksânı düşenden tekmi'l olunmak üzre tevcih idesin veyâhûd asıl tîmârların müstehıkk olduklarına kabûl iderlerse "ber-vech-i bedel" diyü kaydidüp viresin ki, sonradan ol tîmâr bir âhara virilmek lâzım geldükde anun kabûl itdüğü "ber-vech-i bedel" ref olunup asıl tîmâr ne mikdâr ise ana göre virile ve ba'zı sipâhîler mücerred terakkîlerin ilhâk itmek için âharun hissasın; "Ferâgat itdi." diyü haberi yoğken berâtlarına ilhâk itdürüp tevzî'da; "Benüm hissam üzerümdedir; ferâgat itmedüm." diyü berâtı mücebince tîmâr taleb idermiş. Anun gibi kimesnelerün cümlesi bir yire cem' olup ahvâllerin bertaraf olmayınca tîmârların tevcih itmeyesin; ferâgat itdüğü sahîh olana elinden giden mikdârı noksân üzre virüp ferâgati gayr-i vâkı' olanlara müstehıkk oldukları mikdârı virüp; "Ferâgat itdi." diyü hılâf-ı vâkı' alup ilhâk iden sipâhîlere ol mikdâr noksân üzre tevcih idesin ve Vulçitrın sancağında

olan ba'zı karye toprakları mahlût olmağla Rûmili'ne düşüp ba'zı dahı Rûmili'nde iken livâ-i mezbûr semtine düşmiş; tahrîrde her karye semtli semtiyle yazılup sipâhîleri gelüp tâlib olduklarında köyleri kankı sancağa düşmüş ise defter-i cedîde ana göre kaydeylesin. Bi'l-cümle tevzî'da tamâm basîret üzre olup mehmâ-emken sipâhîleri ve re'âyâ tâyifesin sıyânet eylesin ve her sipâhîye virilen tîmârlar hılâf semtde olmayup semtlü semtiyle tedârük idüp tevcîh eylesin.

^H İlâve edilen kısım için krş. hkm. 2650.

Yazıldı.

Kâtibine virildi. Fî 22 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2650

Paşa sancağının cânib-i yesârını tahrîr eyleyen Mustafâ Çelebî'ye

Paşa sancağının sol tarafını tahrir eden Mustafa Çelebi'nin, mümkün olduğunca müşterekli timar yazmayıp müstakil yazması; bir başkasının tîmarını feragat etti diyerek sahibinin haberi olmadan kendi beratına yazdıran sipahiler ile asıl mutasarrıflarını bir araya toplayıp karışıklığı halletmeden timar tevcih etmemesi.

hüküm ki:

Tahrîr itdüğün sancaklarda sipâhîlerün ba'zı karyede hissaları olup; "İçinde mahlûlümüz vardır ve haylî müddet elimüzdedür." diyü girü hissalarına tâlib olup ol takdîrce karyeler paralanup müstekıl virilmek kâbil olmayup müştereklü olduğu i'lâm olunmağın imdi; vilâyet tahrîrinden murâd, hissalar müştereklü olan giderilüp her karye neye yazılırsa müstekıl müstehikk olana virilüp müşterek sipâhîlerün re'âyâyâ te'addîleri olmayup, eyyâm-ı adâlet-i hümayûnumda re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olmakdur. Ammâ; bir sipâhînün bir köyde çiftliği ve düzeni ve alâka-i kesîresi var iken elinden alup âhara virilmek dahı münâsib değildir. **Buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda basîret üzre olup mümkün olduğu üzre her karyeyi yazusına göre müstehikk olanlara tevzî' idüp müştereklü itmemesine sa'y ü ikdâm eylesin ki, iştirâk üzre virilen karyenün re'âyâsına tarafeynden te'addî vü tecâvüz olunmaya ve asıl tîmâr üç bin ve dört bin akça olup beğlerbeğiden "ma'a-ziyâde" diyü [bir] eksük idenlere hâlâ tevzî'da berâtları mücebince bir eksük üzre vormeyüp asıl tîmarları ne mikdâr ise ana göre virüp sonradan ziyâde ile bir eksüğe yitişdüresin; sipâhîlere noksânı düşenden tekmîl olunmak üzre tevcîh idesin veyâhûd asıl tîmârların müstehikk olduklarına kabûl iderlerse "ber-vech-i bedel" diyü kaydidüp viresin ki, sonradan ol tîmârlar bir âhara virilmek lâzım geldükde anun kabûl itdüğü "ber-vech-i bedel" ref olunup asıl tîmâr ne mikdâr ise ana göre virile ve ba'zı sipâhîler mücerred terakkîlerin ilhâk itmek için âharun hissasın; "Ferâgat itdi." diyü haberi yoğken berâtlarına ilhâk itdürüp; [tevzî'da] "Benüm hissam üzerümdedür; ferâgat itmedüm." diyü berâtı mücebince tîmâr taleb idermiş. Anun gibi kimesnelerün cümlesi bir yire cem' olup ahvâllerin bertaraf olmayınca tîmârların tevcîh itmeyesin; ferâgat itdüğü sahîh olana elinden giden mikdârı noksân üzre virüp ferâgati gayr-i vâkı' olanlara müstehikk oldukları mikdârı virile. "Ferâgat itd[i]." diyü hılâf-ı vâkı' alup ilhâk iden sipâhîlere ol mikdâr noksân üzre tevcîh idesin ve hılâf semt olan tîmârları semtlü semtiyle tevcîh idesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

Sâbıkâ bu sûretde hüküm virilmiştir; tecdîd olunup âdemisine virildi. Fî (.....)

2651

Bkz. hkm. 2631.

Aksarây beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Aksarây Beği Velî Beğ *dâme izzühû* Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "sancağında vâkı' olan ba'zı zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve boy beğlerinün ve âmillerin tasarruflarında olan köyler serbest olmağla hırsuz u harâmî vü ehl-i fesâd olanlar varup anlara sığınmağla müslimânların at u devesin ve öküzin sirka itmekden hâlî olmayup ve ba'zıları dahı; "Mîrî âmillere mübâşirüz." diyü muttasıl fesâddan hâlî olmayup mezkûrlara mu'în ü zahîr olmağla fesâd ü şenâ'atleri ziyâde olup anun gibi hırsuz u harâmîleri ve yatak u turaklarını elegetürmek istedikde mezkûrlar mâni' olmamak" bâbında hüküm-i şerîfüm taleb itdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Hüküm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'um varıcak, bu bâbda her birinüz tamâm mukayyed olup anun gibi livâ-i mezbûrda hırsuzluğu ve harâmîliği zâhir olup varup tîmârlarına sığınup mu'în ü zahîr olan kimesnelere muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki, min-ba'd ol makûle kimesnelere ve yatak u turaklarına hımâyet itmeyüp varup tîmârlarına ilticâ itdüklerinde elegetürüp muhkem kayd ü bend idüp sancakbeği tarafından varan âdemine teslim eyleyüp şer'-ı şerîf mücebince harâm-zâdelerin haklarından gelesin. Şöyle ki; ba'de't-tenbîh ol makûle hırsuz u harâmîliği zâhir olmuş kimesneleri ve yatak u turaklarını tîmârlarında saklayup elevirmeyenleri isimleri ve resimleri yazup arzeyesiz ki, sonra anlar hakkında dahı emr ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna; şöyle bilesiz.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2652

Haleb beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm-i şerîf ki:

Bkz. hkm. 2562.

Nefs-i Haleb ahâlîsinden ba'zı kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Haleb'de Su Müşiddi olan Mehmed kadîmden bunların bâğ u bostânlarına ve değirmenlerine ve çeşmelerine cârî olan suyu kesüp âhar kimesnelere satup ve her yıl sunun mecrâsı meremmetine dört yüz filori meşrût olup termîm ü ta'mîre muhtâc iken zikrolunan filor[i]yi bel' u ekl idüp meremmet itmemek üzre su noksân üzre cârî olduğın" bildürüp ol bâbda hüküm-i şerîfüm taleb itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Hüküm-i şerîfüm vardukda, göresin; arzulunduğu gibi ise zikrolunan sudan şimdiye değin akageldüğü yire ne mikdâr su cârî olagelmiş ise olgeldüğü üzre ol mikdâr su icrâ itdürüp muhkem tenbîh eylesin ki, kadîmî hakk-ı şûrblerini kesüp âhara vermeye ve sen ki beğlerbeğisin, sunun tevzî'ı zamânında varup olgeldüğü üzre kemâl-i adâletle herkesün hakk-ı

şer'îleri ve hakk-ı şûrblerine nâzır olup her yıl mecrâsın meremmet itdüresin. Şöyle ki; suyu müşidd olan kimesneler olıgeldüğü yirlere icrâ itdürmeyüp olıgelene muhâlif ve şer'-ı kavîme mugâyir iş ider ise yazup arzeyelesin; şöyle bilesin.

Yazıldı.

Bir sûreti dahı; müşârun-ileyhimâya ve defterdâra tekrâr yazılup tâlib-i hükm Seydî Ahmed ve İbr[â]hîm ve Hâcî Yûnus'a virildi. Fî 28 C., sene: 976

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 24 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2653

Van beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Halka zulmettikleri ve şer'-i şerîfe davet olunduklarında itaat etmedikleri bildirilen Bahaeddin Bey'e tâbi Halidî tâifesinin, Van beylerbeyi ve kadısı tarafından teftiş edilerek ehl-i fesâd olanlarının münasip şekilde haklarından gelinmesi.

Bahâ'eddîn Beğ mektûb gönderüp; "Kendüye müte'allik olan Hâlidî tâyifesi Van vilâyetinde ve beride her zamânda re'âyâ vü berâyâyâ küllî zulm ü hayf iderler. Mukaddemâ şer'-ı şerîfe da'vet olundukda itâ'at itmeyüp her biri kendü hevâsında gezerler. Vilâyet halkı eger re'âyâ ve gayridür; zulm ü te'addîlerinden celâ-yı vatan itmek mukarrerdür." diyü arzyledüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresiz; fi'l-vâkı' arzyledüğü üzre tâyife-i mezbûrenün re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü te'addîleri olduğu şer'le sâbit ü zâhir olmuş ise içlerinden ehl-i fesâd olanları vech.ü.münâsib gördüğün üzre haklarından gelesiz ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ü nasîhat ola. Ammâ; bu bâbda tamâm hakk üzre olup kimesneye garaz ile şer'-ı şerîfe muhâlif iş olunmakdan ihtiyât idesiz.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Sâbıkâ bu sûretde hüküm virilüp [hâliyyâ] tecdîd olmuşdur.

2654

Niğde sancağında, akrabalarıyla birlikte Üçkapılı adlı yaylağı mekân tutan Bulgaroğlu Halil ve suç ortaklarının yakalanması hususunda Adana beyinin Niğde beyine gerekli yardımı yapması.

Adana beğine hüküm ki:

Niğde sancağı beği^H Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Niğde tevâbi'ında vâkı' olan Üçkapılı nâm yaylağa sevâhil-hânelerinden çıkan Bulgar-oğlu Halil nâm kimesne Velî ve Mahmûd nâm akribâlarıyla ittifâk idüp iki yüz hâne mikdârı cemâ'atleri mezkûrlara mu'în ü zahîr olup katl-i nefis ve kat'-ı tarîk idüp ve müslimânların atların ve develerin ve koyunların sirka idüp meclis-i şer'a da'vet idüp mürâsele vü âdem vardukda mücâdele vü muhârebeye mübâşeret idüp iki def'a varan âdemleri katlidüp ve nicesin mecrûh idüp ve otur[du]kları

mevzı' kûhistân u sa'b olmağla ahsen vechile elegelmeleri müyesser olmayup telef-i nefis olmak ihtimâli ile emirsüz üzerlerine varılmayup fesâdlarından etrâflarında olan kurâ halkı tamâm mertebe müteşekkî olup şer'-ı şerîfe ve emre inkıyâdları olmayup Mezâhib-i Erba'a'dan hâric şâribü'l-hamr ehl-i fesâd mûzîlerdür." diyü arzyledüğü ecilden; "Zikrolunan ehl-i fesâdı hüsn-i tedârük idüp sancağın sipâhîleri ve il-eri ile eger şimdi mümkün ise tedârük idüp değil ise kış zamânında vech ü münâsib gördüğün üzre tedârüklerin görüp elegetürüp töhmet-i sâbıkaları olanların ahvâllerin örf-i ma'rûf ile görüp fesâd ü şenâ'ati sâbit ü zâhir olanları şer'le lâzım geleni icrâ idüp sipâhî olanları habsidüp arzyleyesin. Tamâm basîret üzre olup ahsen vechile elegetürmeğe sa'yidesin." diyü müşârun-ileyhe hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda sen dahı mukayyed olup anun gibi zikrolunan ehl-i fesâdun üzerlerine vardukda gaybet idüp ol câniblere perâkende olurlar ise yâhûd mu'âvenet lâzım gelürse hüsn-i ittihâd ile sen dahı ehl-i fesâdun elegelmesinde mu'âvenet eyleyesin; şöyle bilesin.

^HMetinde "Adana beğine ve Niğde sancağı beğine hüküm ki" şeklindedir. Yapılan düzeltme için krş. 5 Numaralı Mühimme Defteri, hkm. 463.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2655

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Âdet olduğu üzere Şam hacılarının mukaddim develerine Mısır'dan yüklenerek Cidde'ye gönderilmekte olan bakla vs. zahirenin, aynı şekilde tedarik olunup vaktinde yerine gönderilmesi için gerekli ihtimamın gösterilmesi.

Şâm'dan giden huccâc-ı zevi'l-ibtihâcun mukaddim develerine şimdiye değin Mısır'dan bakla ve sâyir zehâyir tedârük olunup Cidde'ye irsâl olunagelmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, girü bu bâbda gereği gibi mukayyed olup zikrolunan develerün olıgeldüğü üzre baklasın ve sâyir zahîresin tedârük idüp vakti ile mahall-i mezbûra yitişdürmek bâbında ikdâm u ihtimâm idüp Mısır kâfilesiyçün nice tedârük olunur ise bu bâbda dahı ol vechile mukayyed olasın.

Hı.

2656

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Şam'dan gidecek hacıların mukaddim develerine Cidde'ye gönderilmek üzere Mısır'dan yüklenecek zahirenin tedariki hususunda Mısır beylerbeyine hüküm gönderildiği; Şam beylerbeyinin de Şam çavuşlarından birini bu iş için Mısır'a göndermesi.

"Şâm'dan giden huccâc-ı zevi'l-ibtihâcun mukaddim develerine Mısır'dan bakla ve sâyir zehâyir tedârük ü ihzâr idüp olıgeldüğü üzre vakti ile Cidde'ye gönderesin." diyü Mısır

beğlerbeğisine emr-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bu husûs için Şâm çavuşlarından birin Mısır'a gönderesin ki, ol zahîre ile varalar.

Yazıldı.

Mezbûr Mehmed'e virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2657

Tokat kadısının, Tokat'ta bulunan mermer madenin keşfi için gönderilen sağ ulûfecilerden Mehmed ile birlikte madene giderek mermerin cins ve miktarını defter edip Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Tokat kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda mermer ma'deni bulunup hâssa-i hümâyûnuma yarar olduğu istimâ olunup sağ-ulûfecilerümnden on tokuz akçası olan Mehmed mermer ahvâlinün ehli olmağın görüp ecnâsı ile defter olunup i'lâm olunmasıyçün gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât ol mermer ma'deninün üzerine varup mezkûr kulum ma'rifeti ile görüp ne mikdâr mermerdür ve nicedür; ecnâsıyla defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Yazıldı.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2658

Mısır'daki mahlûl cihetlerin fakirlere değil hak etmeyen zenginlere verildiği ve bir fakire bir cihet verilse zenginlerin dayanışma içine girip o ciheti ondan aldıkları yolunda fukara şikâyetle bulunduklarından, durumun tahkik edilmesi ve iddialar doğru ise ilgililere, mahlûl cihetlerin hak eden fakirlere verilmesi hususunda tenbihte bulunulması.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Mahrûse-i Mısır fukarâsından ba'zı kimesneler Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a ref idüp; "Mahmiyye-i Mısır'da mahlûl vâkı' olan cihâta müstehıkkın olan fukarâya virilmeyüp ağniyâya ve gayr-i müstehıkk virilüp ehl-i cihât olanların ekseri tüccâr u nâ-ehl olup fukarâdan bir müstehıkk kimesne bir cihete tevcih olunup berât sadâka olursa ağniyâ birbirine mu'in ü zahîr olup elinden aldurmağın.(.....) cihâta mutasarrıflardur." diyü bildürüp şekvâ eylemeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı göresin; mahmiyye-i mezbûrede vâkı' olan cihât fi'l-vâkı' müstehıkk olan fukarâya virilmeyüp nâ-ehl olan ağniyâya virildüğü vâkı' ise tenbih ü te'kid eylesin ki, vâkı' olan cihâtı fukarâdan müstehıkk olanlara tevcih olunup müstehıkk olmayanlara ve müte'addid cihâta mutasarrıf olanlara virilmeye.

2659

Yazıldı.
Hı.

Bender-i Süveys'de yapılacak beş gemi için Haleb'den gönderilen kereste işe yaramaz olduğundan şayet şimdiki halde on kıta gemi için kesilmesi ferman olunan kereste de işe yaramaz cinstense, hiç olmazsa hemen dört gemiye yetecek kadar iyi kereste hazırlanması.

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Bender-i Süveys'de yapılmak için gönderilen beş kıt'a geminün kerestesi için, amele yaramayup kadirge yapılmğa kâbiliyyet olmadığı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, hâliyâ kesilmesi fermân olunan on kıt'a gemiye anun gibi yarar kereste bulunmaz ise hemân dört kıt'a gemiye vefâ ider eyüce kereste ihzâr eylesin ki, vakti ile lâzım oldukda hâzır u müheyyâ buluna; şöyle bilesin.

Yazıldı.

Muhzır kâtibine virildi. Fî 25 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2660

Hâssa bahçelerde hizmet eden acemi oğlanların eski ve işe yararlarından üç yüz neferinin bostancıbaşı marifetiyle kapıya çıkarılması; ancak bunların yerine oğlan talep ettirilmemesi.

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâssa bağçelerümde hıdmet iden acemî-oğlanların eskilerinden üç yüz nefer oğlan kapuya çıkmak emridüp **buyurdum ki:**

Zikrolunan hâssa bağçelerümde hıdmet iden acemî-oğlanlarınun eski vü yarar olup kapuya çıkmğa müstehik olanlarından bostâncılarum başı ma'rifetiyle üç yüz nefer oğlan kapuya çıkarup deftere kayıtdüresin. Ammâ; mezbûrlarun yirlerine oğlan taleb itdürmeyesin.

Yazıldı.

Kethudâsı Ahmed'e virildi. Fî 3 Şa'bân, sene: 976

2661

Habeş beylerbeyinin, bazı kimselerin Mısır müteferrikalarına ilhak olunması isteğinin Yemen meselesinden dolayı şimdilik kabul edilmediği; bu mesele halledildikten sonra hizmette üstün başarı gösterenlerin mükâfatlandırılacağı.

Habeş beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "ba'zı kimesneler Mısır müteferrikalarına ilhâk olunmasın"

bildürmişsin; her ne ki arzylemiş isen makbûl-i şerîfüm olmuşdur. Lâkin şimdiki hâlde ol tarafda askere ihtiyâc olup Yemen mühimmi olup muttasıl ol cânibe âdem gönderilmek lâzım iken ol tarafda olan âdemler Mısır'a gelmek münâsib değildir. **Buyurdum ki:**

Varıcak, anda olan askere gereği gibi istimâlet virüp me'mûr olduğun hıdmetde mücidd ü sâ'î olup mesâ'î-i cemîle zuhûra getürmesine sa'yeylesin. İnşâ'a'llâh inâyet-i Bârî azze ismühû ile ol cânibün ahvâli bertaraf oldukdan sonra hıdemât-ı hümayûnumda bezl-i maddûr ve sa'y-i mevfûr idenler hakkında inâyetüm mebzûldür; hıdmetin ve yoldaşlığın arzitedüğün kimesneler inâyet-i bî-gâyetüme mukârin olur. Ana göre hıdmet itmek bâbında ikdâm u ihtimâm eyleyesin.

Yazıldı.

Hı.

2662

Müşârun-ileyhe hüküm ki:

Habeş beylerbeyinin, dirayet ve adaletle davranıp, reâyanın rahat ve huzurunu sağlaması; Yemen'deki gibi fıtne ve fesad çıkmasına meydan vermemesi.

Mektûb gönderüp; "ol cânibe vâsıl olup re'âyâyı emn ü emân üzre olduğun ve Habeş melikün babasından kalan beğler mücâdele üzre olduğun" ve sâyir ol tarafa müte'allik her ne ki dimiş isen ma'lûm-ı şerîfüm oldu. İmdi; re'âyâ –ki, vedâyi'–ı Hâlik-ı berâyâdur– eyyâm-ı adâlet-i hümayûnumda âsûde-hâl ve müreffehü'l-ahvâl olup efrâd-ı âferîdeden bir ferd kenef-i hımayetümde olan re'âyâ vü berâyâyâ dahl ü te'addî itmek câyiz değildir; dahl ü ta'arruz idenler men' u def' olmak mühimmât-ı umûrdandır. **Buyurdum ki:**

Varıcak, memleket ü re'âyâ ahvâline mukayyed olup re'âyâyâ gereği gibi istimâlet virüp adâlet elden komayup sıyânetleri bâbında ikdâm u ihtimâm eyleyesin ki, re'âyâyâ nev'an dahl ü ta'arruz ve te'addî vü tecâvüz olunmağla mazarrat idüp Yemen vilâyeti gibi fıtne vü [fesâda] bâ'ıs olmaya. Müdârâ zamânıdır; kemal-i basîret ü intibâh üzre olasın ve ol cânibde vâkıf u muttali' olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Hı.

2663

Asker ile Cidde Benderi'ne varıldığında Seyyid Hasan'dan yüz elli at ve bin deve alındığını, atlardan yüz yirmisinin celbelerle götürülüp kalan otuz at ve bin devenin şerifin ve kendi adamlarının refakatinde karadan gönderildiğini bildiren Yemen beylerbeyinin, Sinan Paşa ile birlikte düşmanı Yemen'den defetmeye gayret göstermesi.

Yemen beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Asâkir-i mansûre ile Cidde-i Ma'mûre

Benderi'ne vâsıl oldukda Donanma-i Hümâyûn'ı ve sunun tedârûkî husûsında cenâb-ı emâret-me'âb Seyyid Hasan büyük oğlu Hüseyin bir nice asker ve at [u] deve ile hâzır idüp lâzım olursa sefere bi'z-zât varmak veyâhûd oğlu Seyyid Hüseyin'i göndermek câyizdür. Nihâyet at u deve virmek ve hem oğlumu sefere göndermek mümkün değildir; memleketün ihtilâline bâ'ıs olur. Kankısı ihtiyâr olursa rağbetle müsâ'ade gösterüp at u deveye şiddet-i ihtiyâc olmağın yüz elli re's at ve bin mehâr deve alınup atların yüz yiğirmisi Cidde'de celbelere konulup alup gidildiğün otuz at ve bin mehâr deve kara cânibi[n]den şerîfün serhadde olan iki yüz nefer mikdârı atlu askeri mu'âveneti ile Bende[r]-i (?) Salîfe (?) ulaştırılmak için ahd ü şart eyledükleri ecilden âdemlerümden ve şerîf âdemlerinden nice kimesneler koşulup gönderildiğini" bildürmüşsin; eyü tedârük olunmuş. İmdi; Yemen husûsı ziyâde mühim ü lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mücidd ü merdâne olup düstûr-ı mükerrerem *ilâ-âhrihî* Vezîrüm Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû* ile yek-dil ü yek-cihet olup vech ü münâsib görildiği üzre a'dânun def' u ref'ında ve sâyir cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyüp itmâm-ı maslahat itmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin.

Yazıldı.

Hi.

2664

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Yemen Seferi ile ilgili tüm hazırlıkları tamamlayarak hareket etmek üzere Mısır Beylerbeyi İskender Paşa'nın Mısır'a gelmesini beklediğini bildiren Vezir Sinan Paşa'nın, İskender Paşa gelir gelmez Yemen'e hareket etmesi; Yemen Seferi'ne memur edildikleri halde sefere gitmeyenler olursa himaye etmeyip isimlerini bildirmesi.

Mektûb gönderüp; "Sefer-i zafer-eser mühimmi için cümle levâzim hâzır u müheyyâ olup hemân İskender Paşa'nın gelmesine tevakkuf olunur. İnşâ'a'llâhü'l-E'azz Cumâde'l-âhır'ün on beşinci gününe değin Mısır'a gelüp ba'dehû üç-dört güne değin Yemen cânibine teveccüh olunur." diyü bildürüp ve Mısır'un ucuzluğu ahvâlin bildürmüşsin. Dahı her ne dimiş isen ale't-tafsîl ma'lûmum olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzyledüğün üzre müşârun-ileyh İskender *dâme ikbâlühû* Mısır'a vusûl bulduğu gibi aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp Yemen cânibine teveccüh idüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ itmâm-ı maslahat itmek bâbında mücidd ü sâ'î olasin. Kulun mevâcibi ve zahîresi husûsı için; "Ale't-tevâlî tedârük eylesin." diyü müşârun-ileyh İskender *dâme ikbâlühû*ya hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür. Hemân me'mûr olduğun hıdemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr idüp islâh-ı vilâyet bâbında umulandan ziyâde mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin ve senün ile Yemen cânibine ta'yîn olunan eger müteferrika ve eger gayridür; her biri bir kimesneye istinâd idüp me'mûr oldukları hıdemte senün ile bile gitmeyeler, her kim olursa aslâ hmâyet* itmeyüp ism ü resmleriyle yazup arzyleyesin.

Yeni Mısır beylerbeyinin, Vezir Sinan Paşa Yemen'e hareket etmek için kendisini beklediğinden, bir an önce Mısır'a vâsıl olması ve kulun mevâcib ve zahiresi hususunda gayret göstermesi; ayrıca Yemen Seferi'ne memur edildiği halde Yemen'e gitmeyenleri bildirmesi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Vezîr Sinân Paşa mektûb gönderüp; "me'mûr olduğu hıdemât-ı hümayûnumda hâzır u müheyyâ olup ancak senün Mısır'a varup vâsıl olmağa mütevakkıf olduğın" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, varup mu'accelen Mısır'a vâsıl olup dahı kulun mevâcibi ve zahîresi husûsı için lâzım olan umûrda bezl-i maktûr eyleyüp ve Yemen Beğlerbeğisi Osmân Paşa *dâme ikbâlühû* ile Yemen'e ta'yîn olunanlardan her kim olursa olsun anun gibi müşârun-ileyh* ile bile varmayanları isimleriyle yazup bildüresin.

Yazıldı.
Hı.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Nakşa Dükası Yasef'in Fransa beyinden alacağı olan yüz elli bin altının, İskenderiye İskeleye'ne gelen Fransız gemi ve bezirgânlarıyla, Fransa adına gelen Mesina, Ceneviz, Ankona vs. küffar gemilerinin tüm mallarına el konulmak sûretiyle tahsil edilmesinin, iskelenin battal olmasına, dolayısıyla mirî malın zarar görmesine sebep olduğu İskenderiye Beyi Mahmud Bey tarafından bildirildiğinden, tahsilatın yalnızca Fransa gemileri ile ona bağlı bezirgânlardan tedricen yapılması.

İskenderiyye Beği Mahmûd *dâme ızzühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; " "Nakşa Dükası Yasef'ün Françe beğinde yüz elli bin altını olup Bender-i* İskenderiyye['ye] gelen Françe gemilerinden ve bâzergânlarından ve Françe nâmına gelen Mesina ve Ceneviz ve Ankona ve sâyir küffâr gemilerinden Venedik ve Dubrovnik* tâyifesinden gayrilerün mâlından meblağ-ı mezbûrî tabîblerden David'e kabzidürmek" bâbında gönderilen hükm-i hümayûnum mûcebine mezbûr David mevcûd olanların gemilerinde ve evlerinde bulunan mâlların ve muttasıl gelen gemilerün dahı mâlların girift itmek üzre olmağın Françe bâzergânlarından mâ'adâ kefare; "Biz Françeli değil iken bizden niçün alursız ?" diyü feryâd idüp iskele battâl olup mâl-ı mîrîye zarar olduğın" bildürdi. İmdi; husûs-ı mezbûr için müşârun-ileyh Yasef'e hükm-i hümayûnum virilüp Françe ve ana tâbi' olan bâzergânlardan deyni olduğu kadar mâlî tadrîcle almak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâbıkâ virilen hükm-i hümayûnum mücebince mezbûr Yasefün Françe beğinde olan mâlî Bender-i İskenderiyye[‘ye] gelen Françe ve ana tâbi‘ bâzergân gemilerinden emr-i şerîfümle varan âdemlerine tedricle aldurup vech-i meşrûh üzre gelen gemilerün cümle mâl ü esbâbın bir yirden girift itdürmeyüp mâluma ve iskele mahsûline zarar getirilmeyüp vech ü münâsib görüldüğü üzre rencide olmayacaklayın tahsîl itdüresin. Ammâ; bu bahâne ile Venedik ve Dubrovnik gemilerine bi'l-cümle Françe gemilerinden gayriye hılâf-ı emr dahl ü tecâvüz itdürmeyesin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 26 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Yevm-i mezbûrda pâdişâh hazretleri şikâr-ı hümayûna teveccüh eylemişlerdür.

2667

Padişahın 26 Cumâdelâhır, perşembe günü ava çıktığı.

[Yev]mü'l-Cum‘a, fî 27 Cumâde'l-âhır, sene: 976, Halkalı

Yazıldı.

Nişânlu kâğıda.

Hasan Çavuş'a yitişmek için gönderilen çavuşa virildi. Fî

2668

Yemen'e giden ordunun muzaffer olması için Mısır, Haleb, Şam, İstanbul, Edirne ve Bursa'daki âlim, salih ve faziletli kişiler ile fakir ve düşkün kimselerin câmi vb. mübarek mekânlarda, mübarek vakitlerde toplanıp En‘âm-ı şerîf okuyup dua etmeleri.

Mısır beğlerbeğisine, kâdisına hüküm ki:

Asâkir-i ehl-i İslâm'un her hîn ü ân ve her vakt ü zamânda fursat u nusreti için Kur‘ân-ı Azîm ve ed‘ıye-i me’sûreye mübâşir ü müdâvim ve muvâzıb u mülâzim olmak umûmen ehl-i İslâm'a vâcib ü lâzım olmağın husûsan vilâyet-i Yemen ıslâhı için hâlâ irsâl olunan asâkir-i İslâm-ı fevz-encâm inâyet-i bî-gâyet-i Rabbânî ve hidâyet-i Sübhânî mukârin olup envâ‘-ı fütûhât ile muzaffer [ü] mansûr ve a‘dâ-yı bed-fi‘âl mağlûb ü makhûr olmağıçün cevâmî‘ u mevâzı‘-ı şerîfede ulemâ vü sulehâ ve fukarâ vü zu‘afâ cem‘ olup En‘âm-ı Şerîf müdâvere olunmak münâsib olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûrda tamâm ihlâs u i‘tikâd ile her biriniz mukayyed olup ol diyâr-ı celîlül-l-i‘tibârın âmme-i ulemâ vü fuzalâ ve kâffe-i meşâyih u sulehâ* vilâyet-i mezbûre ıslâhına gönderilen asâkir-i İslâm'a zafer () dâyimâ envâ‘-ı feth u nusret ve a‘dâ-yı bed-re‘ye hasâret ü hezîmet müyesser olmağın evkât-ı mübârekede En‘âm-ı Şerîfe ile ed‘ıye-i me’sûreye müdâvim ü meşgûl olasız.

Yazıldı.

Hı.

Hı.

Bir sûreti, Haleb beğlerbeğisine, kâdîsına.

Yazıldı.

Hı.

Hı.

Bir sûreti, Şâm beğlerbeğisine, kâdîsına.

Yazıldı.

Hı.

Hüseyin Çavuş ile paşa hazretlerine gönderildi.

Bir sûreti, İstanbul kâdîsına.

Yazıldı.

Hı.

Mezbûra.

Bir sûreti, Edirne kâdîsına.

Yazıldı.

Hı.

Mezbûra.

Bir sûreti, Burusa kâdîsına.

[Yev]mü's-Sebt, fî 28 Cumâde'l-âhır, sene: 976, Çakmaklu

Hâlî.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 29 Cumâde'l-âhır, sene: 976, Çatalca

Yazıldı.

Nişânlu kâğıda.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 29 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2669

Padişah Çatalca'dan Köstimürlü Konağı'na geleceğinden, Vize kadısı tarafından adı geçen konakta bol miktarda arpa, otluk, odun vs. hazırlanması.

Vize kâdîsına hüküm ki:

İnşâ'a'llâhü'l-E'azz sa'âdet ü ikbâl ile Çatalca'dan Köstimürlü Konağı'na teveccüh olundukda eger arpa vü otluk u odun ve eger saman ve sâyir me'kûlâtur; mu'âvenet eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre arpadan ve odundan ve otlukdan ve sâyir me'kûlât cinsinden vâfir ü

müstevfâ tedârük ü ihzâr idüp gönderesin.

Yazıldı.

Nişânluya.

Za'îm Yahyâ'ya virildi. Fî 29 Cumâde'l-âhır, sene: 976

2670

Pirlepe haracını toplamaya giden kişinin ismi, nasıl bir kimse olduğu ve kim tarafından gönderildiğinin bildirilmesi.

Hazîne-i Âmire defterdârına hüküm ki:

Bu yıl Pirlepe harâcın cem' eylemeğe kim gitmişdür, ismi nedür; ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan Pirlepe harâcı cem'ına bu yıl giden ne makûle kimesnedür, ismi nedür, kimün tarafından gönderilmişdür; tamâm ma'lûm idinüp dahı sıhhati üzre yazup arzeyelesin.

Yazıldı.

Nişânluya.

Yiğirmi yedi Cumâde'l-âhır'da yazılmışdur.

2671

Mısır beylerbeyinin, Mehmed subaşı ile denizden Yemen'e gönderilip rûzgâr muhalefeti nedeni ile Rodos'ta bir süre duraklayan yeniçerileri, hüküm kendisine ulaştığında, vakit kaybetmeden Yemen'e gönderip zahire ve mevâciblerini de arkalarından göndermesi.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı Mu'allâm hâssagîlerinden kıdvetü'l-akrân Mehmed Sübaşı ile deryâdan diyâr-ı Yemen'e yeniçeri gönderilmişdi; rûzgâr muhâlif olmağın Rodos'da bir mikdâr te'hîr olunmuş. **Buyurdum ki:**

Bi-inâyeti'llâh vusûl buldukda, aslâ vü kat'â te'hîr u terâhî itdürmeyüp onat vechile istimâlet virüp ber-vech-i isti'câl deryâdan gönderüp dahı ardlarınca mevâciblerini ve zahîrelerini ale't-tevâlî göndermekden hâlî olmayasın.

Yazıldı.

Nişânluya.

2672

Yabanabad kazasına tâbi Özmüş köyünün, Çartakalan belini korumak şartıyla muafiyet üzere derbent olması talep olunduğundan, buranın gerçekten derbent olması gerekip gerekmediğinin tahkik edilerek bildirilmesi.

Rahîmî Beğ'e hüküm ki:

Ankara kâdisı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yabanâbâd kazâsına tâbî' Özmiş nâm karye iki hâne olup mezkûr karyeden dârendegân Ramazân bin Pîr Ahmed ve Velî bin Hasan nâm kimesneler karyeler[i] şenlikden ba'îd yirde olup Çartakalanı nâm mahûf bilde eyyâm-ı şitâda ebnâ-i sebîl menzile irişmemegle kendüler ve tavarları helâk olup ve ba'zın harâcî alup mezkûr karyenün ehli avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf olmak üzre zikrolunan yiri hıfzeylemeğe iltizâm eyledüklerin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; fi'l-vâkı' mahall-i mezbûr mahûf u muhâtara yirde olup derbend olmak lâzım midür, mahall-i mezkûr kadîmden kimler görüp gözedürdi, şenlikden ba'îd yirde midür, nicedür; tamâm ma'lûm idinüp vukû'ı üzre yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî gurre-i Receb, sene: 976

Yazıldı.

Nişânluya.

2673

Paşa hazretleri kapucıları~~ndan~~ İbrâhîm'e virildi. Fî gurre-i Receb,*

İstanbul'un ihtisab hizmetine Südde-i Saâdet çavuşlarından Çerkes Sinan'ın tayin olunduğu.

sene: 976

Vezîr Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da ihtisâb hıdmetinde Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Çerkes Sinân *zîde kadruhû* ta'yîn olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre emânet [ü] istikâmet üzre hıdmet-i mezbûreyi müşârun-ileyhe itdüresin.

Yazıldı.

Nişânluya.

2674

Hı.

Kocaeli'nde Koruca ve Eşme dağlarındaki hâssa koruluklarda gemi tahtası kesmek için kurulan bıçkı kârhânelerinin kaldırttırılarak buralarda kimsenin ağaç kesmesine izin verilmemesi.

Cezâyir beğlerbeğisi kapudân paşaya hüküm ki:

Hâliyâ Kocaili'nde Korucatağ ve Eşmetağ dimekle ma'rûf tağlar kadîmden hassa-i hümayûnum için korunugelmiş mahsûs korı iken ba'zı kimesneler bıçkı tahtası* kâr-hânesi ihdâs eyleyüp gemisi tahtaların kesdürüp zarar u ziyân eyledükleri arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan tağlarda hâdis olan kâr-hâneleri her kimün olursa olsun* ref' idüp âdet-i kadîme üzre korıdup aslâ bir ferde eger gemi kerestesidür ve eger gayridür;

ağaç kesdürmeyüp men' u def' eyleyesin; memnû' olmayanları yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin.

2675

Yazıldı.
Nişânluya.
Hı.

Çatalca'daki hâssa bahçelerde hizmet eden acemi oğlanlardan Pirlepelî Ahmed, Ürgüplü Halil, Ürgüplü Timur ve Karahisarlı Şîrmerd'in Südde-i Saâdet Yeniçerileri zümresine ilhak edilip deftere kaydolunmaları; yerlerine de dört acemi oğlan gönderilmesi.

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâlîyâ nefis-i Çatalca'da vâkı' olan hâssa bağçelerde hıdmet iden acemî-oğlanlardan Pirlepelî Ahmed ve Ürgüplü Halil ve Ürgüplü Timur ve Karahisârlu Şîrmerd Südde-i Sa'âdetüm yeniçeri zümresine ilhâk olunup mezkûrlarun yirlerine zikrolunan bağçede hıdmet için dört nefer acemî-oğlanları tedârük olunup gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrları emrüm üzre kapuya çıkarup Südde-i Sa'âdetüm yeniçeri zümresine ilhâk idüp deftere kaydidüp mezkûrlarun yirlerine zikrolunan bağçede hıdmet için dört nefer acemî-oğlanları dahı tedârük idüp gönderesin.

2676

Yazıldı.
Nişânluya[ya].
Aşağada tekrâr geçmiştir.

Bkz hkm. 2679.

Hı.

Şâm Defterdârı olup vilâyet-i mezbûre tahrîri fermân olan Alî'ye hüküm ki:

Hâlîyâ Hımıs sancağında* ze'âmete mutasarrıf olan Hasan Voyvoda zîde kadruhûnun livâ-i Hımıs'da mutasarrıf olduğu tîmârının bedeli Haleb ifrâzından tevcîh olunup tîmâr-ı [mez]bûr hâssa-i hümayûnuma ilhâk olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre müşârun-ileyhün livâ-i Hımıs'da mutasarrıf olduğu tîmârını havâss-ı hümayûnuma ilhâk idüp zabttdüresin.

2677

İstanbul kadısının daha önce Çatalca zahiresi için gönderilmesi emrolunup hâlen yerine ulaşmayan bir gemi arpayı âcilen göndermesi ve gemi reisinin adı ile gecikmenin sebebini bildirmesi.

Yazıldı.

Nişânluya.

Hasan Çavuş ile paşa hazretlerine gönderildi. Fî gurre-i Recebi'l-mürecceb, sene: 976

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Çatalca zahîresiyçün bir gemi arpa ırsâl olunması fermân olunmuş idi; henüz gelüp vâsıl olmadı. Kankı re'îs ile gönderilmişdür ve kefli kimdür ve gelmemeğe sebep nedür?

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp zikrolunan arpayı mu'accelen tedârük idüp ırsâl eylesin ve mukaddemâ kankı re'îs ile gönderdün ve gelmemeğe ba'ıs ne olmuşdur; yazup bildüresin. Arpa husûsı ziyâde mühimdür; avk u te'hîrden hazer idesin.

Yazıldı.

Nişânluya.

2678

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Recebi'l-mürecceb, sene: 976

Sâbık Cezâyir-i Garb Beylerbeyi Salih Paşa oğlu Mehmed'in eşyalarının muhafaza edildiği ve hâlen aktığı bildirilen evinin açılıp esbâbının damlamayan yerlere taşınması.

Defterdâr Hasan Çelebî'ye hüküm ki:

Bundan akdem Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi olan Sâlih Paşa oğlu Mehmed dâme izzühûnun onda olan esbâbı hıfzolunan evleri tamladığı i'âm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp üzerine varup evi açdurup anun gibi tamlar yirleri var ise esbâbı ol tamlayan yirlerden kaldurup tamlamaz yirlere koyup mühürleyesin. Ammâ; mukayyed olasın ki, açıldukda nesne zâyi' olmak ihtimâli olmaya.

Yazıldı.

Nişânluya.

2679

Paşa hazretleri kapucularından İbrâhîm Kapucı ile gönderildi. Fî

Hımıs sancağında zeamete mutasarrıf olan Hasan Voyvoda'nın zeametinin sekiz bin akçeliğinin havâss-ı hümayûna ilhak olunup bedelinin Haleb ifrazından tevcih olunması.

gurre-i Recebi'l-mürecceb, sene: 976

Ba'dehû Beğ-zâde Mehmed Çelebî'ye virildi. Fî 3 Receb

Şâm muharririne hüküm ki:

Hımıs sancağında ze'âmete mutasarrıf olan Hasan Voyvoda zîde kadruhûnun ze'âmetinin sekiz bin akçalığı havâss-ı hümayûnuma ilhâk olunmak münâsib olmağın bedeli Haleb ifrazından tevcih olunmak için hüküm-i şerîfüm virilmişdür. **Buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün livâ-i mezbûrda mutasarrıf olduğu ze'âmetinin sekiz bin akçalığını

hâssa-i hümayûnuma ilhâk idüp deftere kaydeyleyesin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 2 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, Çatalca

Yazıldı.

Nişânluya.

Hı.

2680

Kiralarını aldıktan sonra hile ile tekrar kira almak isteyen hacc-ı şerif mukaddimlerine dikkat edilip fazladan kira ödenmemesi.

Şâm beglerbeğisine ve defterdârına, kâdîsına hüküm ki:

Hacc-ı şerîf mukaddimleri tamâm kirâların alduktan sonra ziyâde kirâ almağışün hîle idüp ba'zı kimesneler mu'în olmağla ziyâde kirâ alup te'addî olunduğı istimâ' olunmağın min-ba'd mukaddimler kirâları tamâm virildükden sonra ol vechile hîle idüp tekrâr kirâ taleb eyledüklerinde virilmemesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereğı gibi mukayyed olup mezkûrlara ve mu'în olanlara muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyüp min-ba'd mukaddimler kirâların bi't-tamâm alduklarından sonra tekrâr hîle vü hud'a idüp "kirâ" diyü akça taleb iderlerse sözlerin istimâ' eylemeyüp ziyâde akça aldurmayasız.

Yazıldı.

Hı.

2681

Şâm-ı Şerîf emîr-i haccına hüküm ki:

Şam hac emirinin dikkatli davranıp hac mukaddimlerinin, kira ve aynî zahireleri verildikten sonra hac nâzırı ve kiler eminleriyle aralarında anlaşarak haklarından fazla ayrıca bir de zahire akçesi diye para almalarına müsaade etmemesi.

Hacc-ı şerîf mukaddimleri Şâm'da kirâların bi't-tamâm alduklarından sonra hacc-ı şerîf nâzırı ve kılâr emînleriyle muvâza'a idüp kılâr levâzimi için yedek tarîkıyla virilen akçadan ve Beytü'l-mâl akçasından ve Mekke-i Mükerrreme'ye varıldukda bahâr akçasından akça almağla Şâm-ı Şerîf'e gelmezden mukaddem bir kirâları mikdârı akça dahı alup ve Mısır'dan gelen zahîreden zahîre virildükden mâ'adâ zahîre akçası taleb eyledükleri istimâ' olunmağın min-ba'd mukaddimler bi't-tamâm kirâların alduktan sonra Beytü'l-mâl akçasından ve gayriden kimesneye bir akça ve bir habbe virilmeyüp ve Mısır'dan gelen zahîreden kifâyet mikdârı zahîre virildükden sonra kimesneye akça virilmemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereğı gibi mukayyed olup mukaddimler kirâların bi't-tamâm alduklarından sonra Beytü'l-mâl akçasından ve gayriden kimesneye bir akça ve bir habbe virdürmeyüp ve Mısır'dan gelen zahîreden kifâyet mikdârı zahîre virildükden sonra

"zahîre akçası" diyü bir akça ve bir habbe virdürmeyesin. Şöyle ki; emrûme muhâlif tekrâr gâyet mühimm ü lâzim olmadın akça virilürse kendülerinden alınmak mukarrerdür; ana göre tenbîh eyleyüp gereği gibi mukayyed olasın.

Yazıldı.

2682

Süleymân Çavuş'a virildi. Fî 2 Receb, sene: 976

Midilli ve Molova ahalisi, "Bazı sipahiler, muameleciler, papazlar, kethüdalar ve subaşılar aralarında anlaşarak halka zulmediyorlar" diye şikâyetinde bulunduklarından, Edremit, Midilli ve Molova kadılarının buraların mahayîf teftîşi ile görevlendirildikleri; kendilerinden şikâyet edilenlerin adı geçen kadılarca teftîş edilerek suçlu bulunanların şer'an gerekli cezalarının verilip sipahi olanların hapsedilerek arzedilmesi; uzuv kesme, te'dip ve hapse müstehik olanlarla memlekete muzır olup re'âyanın tefrikasına sebep olanların, her kazada kaç kişiye defter edilip küreğe konulmak üzere İstanbul'a gönderilmesi.

Edremit ve Midillü ve Molova kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ cezîre-i Midillü ve Molova ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "ba'zı sipâhiler ve mu'âmeleciler ve papazlar ve kethüdalar ve sübaşılar bu cümle birbirine mu'în ü zahîr olup itdükleri zulm ü te'addînün nihâyeti yokdur ve ehl-i fesâd zuhûr idüp zulm ü te'addîlerinden memleket harâba müteveccih olup re'âyâ perâkende olup" [diyü] tezallüm eyledükleri ecilden Midillü ve Molova Kâdî[lık]ları'nun umûmen zulm ü mahâyîf ve hırsuz u harâmîsi teftîş olunmasın emridüp ve sizün diyânet ü istikâmetinüze i'timâd-ı hümayûnum olmağın teftîş husûsı size tefvîz olunup **buyurdum ki:**

Süleymân Çavuş *zîde kadruhû* vusûl buldukda, te'hîr itmeyüp zikrolunan iki kâdîlığın hırsuz u harâmîsinden ve ehl-i fesâd ü şenâ'atinden ve yirlü zalesinden her kim şekvâ iderse husamâyı berâber idüp gaybet idenleri yataklarına ve turaklarına ve akvâm u akribâsına bi'l-cümle şer'le buldurması lâzim olanlara buldurup getürdüp bir def'a şer'le fasl olunmayup on beş yıl mürûr itmeyen kazâyâyı muktezâ-yı şer'-ı şerîf üzre anun gibi töhmet-i sâbıkası olup müseccel olanları örf-i ma'rûf ile görüp ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakların alıvirdükden sonra şer'le lâzim geleni icrâ idüp sipâhî olup muhtâc-ı arz olanı habsidüp arz eylesiz. Kısâsa müstehikk olmayup kat'-ı uzva ve te'dîb ü hapse müstehikk olanları ve memlekete muzır olup re'âyânun tefrikasına sebep olan zalemeyi dahı habsidüp her kâdîlıktan kaç nefer ise isimleriyle defter eyleyüp ve kendüleri der-zencîr idüp küreğe komak için İstanbul'a gönderesiz ve her birinün cürmi ne ise sûret-i sicillerin gönderesiz ve siz ki Midillü ve Molova kâdîlarısınız, kendü nâyiblerinüz mahkemelerinde ne kadar müttehem ü mücrim sicill olunmuş ise on beş yıldan berüde vâkı' olan sicillerün sûretlerin ihrâc idüp teftîşde müseccel olan mücrimleri görüp bi'l-fi'l dahı yaramazlık üzre ise ve kaç nefer ise der-zencîr idüp küreğe irsâl eylesiz. Ammâ; hîn-i teftîşde tamâm hakk üzre olup hiç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp tezvîr ü telbîsden ve hılâf-ı şer'-ı kavîm kimesneye zulm ü hayf olunmakdan hazer idesiz ve ba'de[t-te]ftîş vâkı' olan kazâyâ defterin cüz'î vü küllî her

ne ise bir mâddesin ketmitmeyüp Sûdde-i Sa'âdetüm'e irsâl eyleyesiz. Ammâ; bir vechile ihtimâm eyleyesiz ki, ol yirün ehl-i fesâd ü şenâ'atinün gereği gibi haklarından gelüp şerr u şûrların tathîr ü pâk eyleyüp; "Benüm husûsum görilmedi." diyü kimesne* şikâyet eylemeye. Eger kasabât u kurâdur, teftîş olunmaduk bir mahal komayup her kasabada ve her karyede cümleünüz bir yire cem' olup ihzârı lâzım olanları ihzâr idüp mü[b]hem ü meşkûk bir mâdde komayup; "Bu kazıyye* hükm-i şerîfde musarrah değildir." [diyü] te'allül ü bahâne eylemeyesiz ve kasabada[n] ba'id olan kurâyı sürmeyüp kendü nefsinüz ile mahall-i nizâ'a varup ve sicill-i mahfûzdan ihrâc itdüğünüz müttehemler* sicillerinün bir sûretin ve sizün yanınızda olan müttehemlerin sûret-i sicillerin mücrimleri göndermezden mukaddem ber-vech-i isti'câl irsâl idüp andan sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mücebiyle amel eyleyesiz ve küreğe gönderdiğiniz mücrimler pîr ü ma'lûl olmayup hıdmete kâdir, tüvânâ kimesneler olmak gerekdür. Ehl-i garaz söziyle bî-günâh kimesneyi iftirâ vü bühtân olmaktan ve mübâşirîn ve gayriden bu bahâne ile kimesneden ahz ü celb olunmaktan ziyâde hazer eyleyesiz ki, bu husûs hufyeten yoklanup görilmek mukarrerdür; sonra beyân idecek özrinüz makbûl olmayup azlle konılmayup gereği gibi mes'ûl ü mu'âteb olmanız muhakkak bilüp her kazıyyenün gavr [ü] aslına muttali' olup basîret ü intibâh üzre olup dakîka fevteylemeyesiz.

Yazıldı.

Nişânluya.

2683

Kâdî âdemisi İshâk'a virildi. Fî 2 Receb, sene: 976

Hüseyinabad kazasının Kale köyünde Ağabey isimli şahıs tarafından İran'la bağlantılı olduğu ortaya çıkarılıp mahkemeye emaneten adı geçene teslim edilen, ancak köy halkı tarafından gece kaçırıldığı bildirilen Muhterem adlı İran casusunun yakalanması.

Rûm beğlerbeğisine ve Hüseyinâbâd kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Hüseyinâbâd kâdîsısın, mektûb gönderüp; "taht-ı kazânda Kal'a nâm karyede sâbıkâ Emîn olan Ağabeğ nâm kimesne Muhterem nâm harâm-zâdeyi; "Câsûsdur." diyü meclis-i şer'a getirüp vâkı'â elinde bir şâhî beyt ile tuçdan bir mühr ve bir mikdâr âdem saçı bulunup sü'âl olundukda; "Bu mühri bana şâh virüp ve bu saçı dahı oğlı Şâh İsmâ'il habsden ihrâc olundukda başından tırâş idüp muhıblere armağan için virmeğin getürdüm." diyü cevâb viricek mezbûr câsûs emîn-i mezkûra; "Muhkem habseyleye." diyü teslim olunup irtesi mezkûr emîn mahkemeye gelüp; "Bu gice ehl-i karye câsûs-ı mezbûr habsden ıtlâk eylemişlerdür." diyü şekvâ eylediğin" arzylemişsin. İmdi; mezkûr câsûsun elegetürilmesi ehemmi mühimâtıdan olmağın **buyurdum ki:**

Varıcak, bu bâbda tamâm mukayyed olup zikrolunan câsûs eger emîn-i mezbûra ve eger karye ahâlîsine ve bi'l-cümle mazınna vü müttehem olanlara her kande ise ve ne tarîkıla elegetürilmek mümkünse defter idüp buldurup getürdüp muhkem kayd ü bend eyleyüp vukû'ı üzre mu'accelen yazup bildüresiz. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâlinde olan kimesnelere dahlolunup ahz ü celb olmakdan ve hılâf-ı vâkı' kazıyye arzitmekden ihtirâz idesiz.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 3 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, Çatalca

Yazıldı.

Nişânluya.

Beğ-zâde Mehmed Çelebî'ye virildi. Fî 3 Receb, sene: 976

2684

Eskiden defter-i hakanîde harir kaydolunmuş olup daha sonra Dimos'a kaydedilen Sayda ve Beyrut hâslarının hâlen reâyâ üzerinde bir hayli bakâyası olduğu bildirildiğinden, şayet mâl-ı mirîye daha yararlı ise defter-i cedîde de harir kaydolunması.

Şâm beğlerbeğisine ve mâl defterdârına ve Vilâyet Muharriri Alî Çelebî'ye hüküm ki:

Şâm sancağında Saydâ ve Beyrût Hâsları kadîmden defter-i hâkânîde harîre kaydolunup ba'dehû harîr ref' olunup dimosı kaydolunmağla re'âyâ üzerinde küllî bâkî kaldığı istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Bu bâbda mukayyed olup onat vechile göresiz; zikrolunan hâslar üslûb-ı sâbık üzre harîre kaydolunmak mâla enfa' u e[v]lâ ise defter-i cedîde ana göre kaydeyleyesiz.

Yazıldı.

Nişânluya.

İskender Çavuş'a virildi. Fî 3 Receb, sene: 976

2685

İskender Çavuş refakatinde gönderilen kâfirlerin, mücrimler defterine kaydettirilip Kaptan Ali Paşa'ya teslim edilmesi.

Piyâle Paşa hazretlerine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından İskender zîde kadruhû ile ba'zı kâfirler irsâl olundu.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, mücrimler defterine kayıtdürüp emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Kapudânım Alî dâme ikbâlühûya teslîm eylesin.

Yazıldı.

Nişânluya.

Hı.

2686

Piyâle Paşa'nın, İstanbul'dan Budun'a gönderilecek on milyon akçelik hazinenin Budun'a doğrudan mı, yoksa geçen yıl olduğu gibi Belgrad üzerinden mi gönderileceği hususunu sorduğu; hazinenin geçen yıl olduğu gibi Belgrad üzerinden gönderilmesi.

Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Hızâne-i Âmire'den mâh-ı Cemâziye'l-âhırî'nün yigirmi tokuzuncı günü yüz sekiz bin yüz toksan yedi sikke-i (?) hasene ve elli dörd bin aded gurus ve ikisi bir

Osmânî hisâbınca on altı kerre yüz bin on dört bin üç yüz seksen bir pâre –ki, cümle yüz yük akça olur– hâzır u müheyyâ olup lâkin geçen sene irsâl olunan akça Sol-Bölük Ulûfeciler Kethudâsı Hasan kullarıyla gönderildükde Belgrad Kal'ası'na teslim eyleyüp ba'dehû Budun'dan şaykalar gelüp alup gitmişlerdür. Hâliyâ dahı ol minvâl üzre mi fermân olunur veyâhûd Budun'a iletüp beğlerbeğiye mi teslim iderler; fermân-ı şerîf ne vechile olursa mücebi ile amel oluna." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Hazîne ile emrolunan bölük kethudâsına ve yayabaşına tenbîh eylesin ki, hazîneyi olıgeldüğü âdet ü kânûn üzre evvelâ Belgrad'a iletüp beğine ve kâdîsına tenbîh eyleyüp ba'dehû Budun'dan şaykalarla gelüp gideler. Bu bâbda Budun beğlerbeğisine dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür; hemân eğlendirilmeyüp zikrolunan hazîneyi mahall-i me'mûra mu'accelen irsâl ü îsâl itdüresin.

Yazıldı.

Nişânluya.

Budun beğlerbeğisi kethudâsına virildi.

2687

Budun beylerbeyinin, Budun'a iletilmek üzere İstanbul'dan Belgrad'a gönderilen on milyon akçelik hazîneyi aldirmek için Belgrad'a yarar adamlar göndermesi.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Arzeyledüğün üzre yüz yük hazîne irsâl olunup olıgelen âdet üzre Belgrad'a varup teslim olundukda sen dahı şaykalarla kifâyet mikdârı âdem tedârük idüp hazîneyi Belgrad'dan alup Budun'a iletmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre Belgrad'a yarar âdemler gönderüp şaykalarla hazîneyi alup bi-inâyeti'llâh zikrolunan hazîneyi emîn ü sâlim Budun'a iletdürmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ihtimâmün zuhûra getüresin. Gönderdiğün âdemlere tenbîh eylesin ki, basîret üzre olup bâb-ı intibâhda dakîka fevteylemeyeler.

Yazıldı.

Nişânluya.

Hasan Çavuş'a yitişmek için gönderilen çavuşa virildi.

2688

Yeniçeri ağasının, İstanbul'dan Budun'a gönderilecek hazîneyi götürmek için bölüğü ile birlikte bir yayabaşını görevlendirmesi.

Yiğirmi tokuz Cumade'l-âhire'de yazılmışdur.

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Budun cânibine gönderilen hazîne ile bölüğü ile bir yayabaşı bile koşılup gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre hazîne ile bir yarar yayabaşı koşup gereği gibi tenbîh eylesin ki, yolda ve izde kimesneye zulm ü te'addî itdürmeye.

2689

Yazıldı.
Nişânluya.

Sağ-garip yiğitler ağasının İstanbul'dan Budun'a gönderilecek olan hazineyi götürmek üzere bölüğünü hazırlayıp kethüdalarına koşarak gerekli tenbihatta bulunması ve kendisinin de bizzat Çorlu'ya kadar birlikte gelmesi.

Hı.

Sağ-garîb yiğitler ağasına hüküm ki:

Budun cânibine hazîne gönderilüp bölüğün halkın kethudâlarına koşup ve yat u yarakların yoklayup gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyüp zikrolunan hazîneyi bi'z-zât kendün Çorlu'ya değin bile getirilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre bölüğün halkın olıgelen âdet ü kânûn üzre kethudâlarına koşup ve yat u yarakların yoklayup kusûr u noksânların komayup gereği gibi te'kîd eylesin ki, hazîne yanından kethudâlarından ayrılmayup menâzil ü merâhilde kimesneye zulm ü te'addî eylemeyeler.

Yazıldı.
Nişânluya.
Hı.

2690

İstanbul-Budun güzergâhındaki kadıların Budun'a hazine götürmekle görevli kulların, bedelini kendiler ödemek üzere yiyecek ihtiyaçlarını tedarik edip sıkıntı çekmemeleleri.

Budun'a varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hazîne ile bile koşılan kullarumun akçalarıyla zâd ü zevâdelerin tedârük olunması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan kullarumun lâzım olan zâd ü zevâdelerin akçalarıyla tedârük idivirüp zahîre bâbında muzâyaka çekdürmeyesiz.

Yazıldı.
Nişânluya.

2691

Ulaşdırmak için Piyâle Paşa hazretlerine gönderildi.

Silistre, Niğbolu, Köstendil, Amasya, Canik ve Çorum sancaklarının züamâ ve erbâb-ı timarlarının Ejderhan Seferi'ne tayin olunup bu hususta sancakbeylerine ayrı ayrı hükümler gönderildiği; Kefe beylerbeyinin de bunları uygun şekilde istihdam edip başlarındaki sancakbeyi veya alaybeyinden sefere katılanların mühürlü defterini alması.

Kefe beğlerbeğisine hüküm ki:

Ejderhân Seferi mühimmi için ta'yîn olunan beğlerden Silistre ve Niğbolı sancakları beğleri kendüleri ve sancakları sipâhîleri ve Köstendil sancağı sipâhîleri alaybeğleriyle ve Amâsiyye ve Canik beğleri kendüler ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârlarıyla ve Çorum beği kendüsi elli nefer sipâhî ile muhafazada kalup mâ'adâsı [alay]beğleriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ve na'l [ü] mîhlarıyla inşâ'a'llâhü'l-E'azz nevrûz-ı mübârekde bî-kusûr mu'accelen çıkup sana mülâkî olmak emridüp her birine müstekıl hüküm-i şerîfüm yazılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhim sancakbeğleri ve alaybeğiler zü'amâ vü erbâb-ı tîmârlarıyla varduklarında dîn [ü] devlet-i hümayûnuma müte'allik olan umûrda vech ü münâsib gördüğün üzre her biri hıdmetde bulunup bi-mâyeti'llâhi te'âlâ yüz aklıkları tahsîline sa'y ü ikdâm ideler ve her sancakdan ne mikdâr zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr varur ise beğlerinden mühürlü defter taleb idesin ki, ana göre hıdmetde olanlar ve olmayanlar sonra ma'lûm ola.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Paşa hazretlerine gönderildi.

2692

Silistre, Niğbolu, Köstendil, Amasya ve Canik sancakları beylerinin, daha önce de emrolunduğu üzere sancaklarının züamâ ve erbâb-ı timarlarını Ejderhan Seferi'ne katılmaları için tam tekmil hazır edip nevrüzde Kefe'ye göndermeleri.

Ba'dehû hüküm-i şerîf (.....) ile Piyâle Paşa hazretlerine ulaşturmak için gönderildi.

Köstendil beğine hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Sancağın askerin alaybeğilerine koşup Ejderhân Seferi için emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Kefe Beğlerbeğisi Kâsım *dâme ikbâlühû* yanına gönderesin." diyü emrüm olmuşdı. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, inşâ'a'llâhü'l-E'azz nevrûz-ı mübârekde sancağuna müte'allik olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ve kifâyet mikdârı na'l ü mîhlarıyla alaybeğilerine koşup müşârun-ileyh Kâsım *dâme ikbâlühû*ya gönderüp vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetât-ı hümayûnumda bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr zuhûra getüreler. Şöyle ki; emrüm üzre nevrûz-ı mübârekde alaybeğileriyle çıkmayup veyâhûd kendülerinde ve yat u yaraklarında ve sâyir levâzim ü mühimmâtlarında kusûr u noksânları ola, bir ferdün özri makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre tenbîh ü te'kîd idüp bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmesin ve gönderilen sipâhîleri defter idüp mühürleyüp müşârun-ileyh Kâsım *dâme ikbâlühû*ya gönderesin ki, ana göre her biri hıdmetde bulunalar.

Yazıldı.

Hi.

Hi.

Bir sûreti, Silistre beğine; "kendüsi sipâhîleriyle".

"...Zahîre husûsı mühimdür; zahîrelerin gemisiyle (?) tedârük idüp bile iletduresin. (?)"

diyü kaydolunmuşdur.

Yazıldı.

Hı.

Hı.

Bir sûreti, Niğbolı beğine; "kendüsi sipâhileriyle".

Mezbûr kayd buna da yazılmışdur.

Yazıldı.

Hı.

Hı.

Bir sûreti, Amâsiyye beğine.

Yazıldı.

Hı.

Hı.

Bir sûreti, Canik beğine.

Yazıldı.

Hı.

2693

Çorum beğine hüküm ki:

Çorum beyinin, elli sipahi ile Çorum'da muhafazada kalıp diğer sipahileri alaybeyleriyle beraber Ejderhan Seferi için Kefe'ye göndermesi.

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Sancağın sipâhilerinden elli nefer kimesne ile sancağın muhâfazasında kalup bâkîsin alaybeğilerine koşup Ejderhân mühimmi için Kefe beğlerbeğisine gönderesin." diyü emrüm olmuşdı. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür.

Buyurdum ki:

Vardukda, emrüm üzre sancağın sipâhilerinden elli nefer kimesneyi defter idüp senünle bile muhâfaza hıdmetiyçün alıkoyup bâkîsin defter idüp mühürleyüp inşa'a'llâh nevrûzda müretteb ü mükemmel düşmen yaraklarıyla alaybeğilerine koşup müşârun-ileyh Kâsım *dâme ikbâlühûya* gönderesin ki, vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunalar. Şöyle ki; nevrûz-ı mübârekde mu'accelen çıkmayup veyâhûd yaraklarında ve sâyir levâzim ü mühimmâtlarında kusûr u noksânları ola, bir ferdün özri makbûl olmayup mu'âkab olmak mukarrerdür; ana göre bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakîka fevtitmeyesin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 4 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, Çatalca

2694

Budun'a gönderilecek hazineyi götürmekle görevlendirilen Sağ-bölük Garipler Kethüdası Hasan'ın hasta olduğu bildirildiğinden, yerine bölük kâtibi Mustafa'nın tayin olunması ve yoklamayı da onun yapması; ayrıca etraftan gelecek hitabet arzlarının Südde-i Saâdet'e arzedilmesi.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Ca'fer Çavuş ile paşa hazre[tlar]ine gönderildi. Fî 4 Receb, sene: 976

Defterdâr Hasan Çelebî'ye hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Budun'a irsâl olunmak fermân olunan akça hâzır olup lâkin bile gitmek emrolunan Sağ-bölük Garîbler Kethudâsı Hasan haste bulunup kâtibleri olan Mustafâ ta'yîn olup gönderilmesi buyurılırsa neferâtı dahı mezbûr kulları yoklamak fermân olunur mı?" diyü bildürmişsin. İmdi; kethudâ-yı mezbûr fi'l-vâkı' haste ise mezbûr Kâtib Mustafâ ta'yîn olup gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mezkûr Mustafâ'yı ta'yîn eyleyüp irsâl eylesesin ve tenbîh eylesesin ki, kal'alarun neferlerin dahı olgeldüğü üzre yoklaya ve anun gibi etrâf u cevânibden hitâbet arzları gelürse bu cânibe gönderesin.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

2695

Ca'fer Çavuş ile paşa hazretlerine gönderildi. Fî 4 Receb, sene:

Nakşa dükasının Fransa beyinde olan alacağıının, İskenderiye İskelesi'ne gelen Fransa bayraklı gemilerden, iskelenin metruk hale gelip gelirinin azalmasına meydan vermemek için peyderpey ve adaletle tahsil edilmesi; ancak bu bahane ile Fransa dışındaki ülkelerin gemilerine müdahale edilmemesi.

976

Tekrâr gelüp kîselenüp girü paşa hazretlerine gönderildi.

İskenderiyye beğine ve kâdısına hüküm ki:

Sen ki sancakbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince Françe'nün Nakşa dükasına olan deyni içün alınan altun sâyir bâzergânlardan dahı alınmağla iskeleye zarar müterettib olduğın" bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan iskeleyi iltizâm e[y]leyenlere bundan akdem iltizâm eyledüklerinde Nakşa dükasının deyni mikdârı Françe gemilerinden alınıp tahsîl olunup iskele mahsûline zarar müterettib olmamak şartıyla hükm-i şerîf virilmiştir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi Françe bayrağıyla gelen Françe tâcirlerinin bin filorilik esbâbı olanlardan sülüsün deyni içün aldurup esbâbların aldurmayup vech ü münâsib görüldüğü üzre gelen Françelü'den tedricle tahsîl itdürüp iskeleye zarar u ziyân

itdürmelü olmayasız. Bu bahâne ile Venediklü ve Dubraveniklü ve gayri gemilere dahlitdürmeyüp emr-i şerîf muktezâsınca Françe gemilerinden aldurup anı dahı emrolunduğı üzre adâlet ü tedrîcle aldurasız.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Şeyh Yahyâ nâm kimesneye virildi. Fî 4 Receb, sene: 976

2696

Kudüs kadısının, Kudüs'e gönderilen sadakaları orada sakın olup hak eden kimselere adaletle dağıttırması; hak etmeyenlere verdirmemesi.

Kudüs-i Şerîf kâdîsına ve nâzıra hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'e irsâl olunan sadakât anda sâkin olan müstehıklara adâlet ile tevzî' olunmaduğı istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup anun gibi vâkı' olan sadakâtı müstehıkk olanlara adâlet ile tevzî' idüp müstehıkk olmayan nâ-mahalle virdürmeyesiz.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Paşa hazretlerine gönderildi.

2697

Piyâle Paşa'nın, yörük subaşlarına yazılan ahkâm-ı şerifeyi oradaki çavuşlarla, Mora beyine yazılan evâmiri de ulûfeciler subaşısı ile göndermesi; ayrıca ulûfeciler subaşısının sürgünleri Anabolu kaptanına teslim edip temessük alması; onun da Rodos'a teslim edip aldığı temessükü Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Mora beğine ve yörük sübaşlarına vâsıl olacak evâmir-i aliyye hâliyye irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, yörük sübaşlarına yazılan ahkâm-ı şerifeyi anda olan çavuş kullarum ile yirlü yirine irsâl idüp ve Mora beğine irsâl olunacak evâmir-i hümâyûnumı ulûfeciler sübaşısı ile gönderesin ki, ol sürgünleri Anabolu kapudânına teslim idüp temessük getirüp müşârun-ileyh kapudân dahı Rodos'a iledüp teslim eyledüğüne temessük alup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eyleye.

2698

Tekfurgölü, Varna ve Prevadi kazalarına tâbi isimleri yazılı yerler padişahın kızı İsmihan Sultan'a temlik olunduğundan, Silistre sancağı muharririnin buraları defter-i cedîde mülk olarak kaydetmesi.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Mevlânâ Murâd'a virildi. Fî 4 Receb, sene: 976

Varna kâdîsı olup Silistre sancağın tahrîr idene hüküm ki:

Silistre sancağında Tekfurgöli kazâsına tâbi karye-i Migalye ma'a-Memleha-i* Karaahmed ve mezra'a-i Çukurorman hâric ez-defter ki, üç bin beş yüz otuz akça yazar ve Varna kazâsına tâbi karye-i Kapucuk, hâric ez-defter, derbend ki, sekiz yüz akça yazar ve karye-i Ayoyorgi, nâm-ı diğer Çakarak, derbend, hâric ez-defter ki, beş yüz elli akça yazar ve Prevadi kazâsına tâbi karye-i Yeni Arnavud der-kurb-i Depebaşı^H, (derbend, hâric ez-defter – ki, 700 akça yazar– ve karye-i Eski Arnavud, derbend –ki altı yüz)^{HH} elli akça yazar; zikrolunan karyeler sene: 975 Şa'bân'nun on altısından seyyide[tü]'l-[mu]hadderât *ilâ-âhurihî* kızum İsmihân Sultân'a temlik olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Zikrolunan karyeler târîh-ı mezbûrdan müşârun-ileyhânun mülki olup keyfe mâ-yeşâ tasarruf eylemek üzre defter-i cedîde mülk kaydidesin.

^H Metinde "Dota" şeklindedir.

^{HH} İlâve edilen bu kısım için krş. hkm. 2700.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Hı.

2699

Demirhisar ve Selanik'e tâbi isimleri yazılı yerler Vezir-i Âzam Mehmed Paşa'ya temlik olunduğundan, Sol-kolu tahrir eden Mustafa Çelebi'nin buraları defter-i cedîde mülk olarak kaydetmesi.

Sol-kolı tahrîr iden Mustafâ Çelebî'ye hüküm ki:

Paşa sancağında Timûrhısâr nâhiyesinde üç bin akça yazar karye-i İvranya ve beş bin akça yazar karye-i Kamaryon (?) ve iki bin akça yazar karye-i Lakmanor (?) ve üç bin akça yazar karye-i İsbalık (?) ma'a-İsfendal (?) ki, cümle on üç bin akça olur ve Selanik kazâsına tâbi üç bin akça yazar Akratur (?) nâm karye ve bin iki yüz akça yazar Laphos (?) ma'a-Granya nâm karye ve üç bin akça yazar Eğribucak nâm karye ve beş yüz akça yazar Ilica nâm karye ve tokuz yüz akça yazar Üçgarılı nâm karye ve iki bin beş yüz akça yazar Ayonikola nâm karye ve bin beş yüz akça yazar karye-i Margardik nâm-ı diğer Toğanyalam (?) ma'a-mezra'a-i Rus ve üç bin akça yazar karye-i Menamkeç (?) ki, cümle on beş bin altı yüz olur; sene: 975 Şevvâli'nün gurrasinden düstûr-ı ekrem *ilâ-âhurihî* Vezîr-i A'zamum Mehmed Paşa'ya temlik olmuştur. **Buyurdum ki:**

Zikrolunan karyeleri târîh-ı mezbûrdan müşârun-ilehün mülk-i mahzı olup keyfe mâ-yeşâ tasarruf eylemek için defter-i cedîd-i hâkânîye kaydeylesin.

Tekfurgölü, Varna ve Prevadi kazalarına tâbi isimleri yazılı yerler padişahın kızı İsmihan Sultan'a temlik olunduğundan, sınırlarının tespit edilip sicill-i mahfûza kaydedilerek bir sûretinin de sınır-nâme-i hümayun verilmek üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Hi.

Tekfurgöli kâdîsına* hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi karye-i Migalye ma'a-Memleha-i Karaahmed ve mezra'a-i Çukurorman ki, üç bin beş yüz otuz akça yazar; seyyide[tü]'l-[mu]hadderât ilâ-âhırîhî kızum İsmihân Sultân dâmet ismetühâya temlik olunmağın tahdîd* olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan karye vü mezra'anun kurbinde vâkı' olan evkâf u emlâk ü tîmâr sâhibleriyle ve ehl-i vukûf mu'temedün-aleyh kimesneler ile kadîmî sınırı üzerine yöriyüp dahı cevânib-i erba'asınun kadîmî mümtâz ü mu'ayyen ma'mûlün-bih olan sınırı ne yirden ne yire muntehî olursa yir yir alâyim vaz' idüp dahı tafsîli üzre sicill-i mahfûza kaydidüp dahı mufassalen sûretin yazup mühürleyüp Südde-i Sa'âdet'e gönderesin ki, ana göre sınır-nâme-i hümayûnum virile. Bu bâbda onat vechile mukayyed olup cevânib-i erba'asınun kadîmî sınırın bir vechile mümtâz ü mu'ayyen kılasın ki, vaz' olunan alâmet mürûr-ı zamân ile gitmek ihtimâli olmayup ve kimesne gelüp nizâ' eylemeyeler.

Yazıldı.
Nişânlu[ya].
Hi.

Bir sûreti, Varna* kâdîsına:

Karye-i Kapucuk,
hâric ez-defter

800

Karye-i Ayoyorgi nâm-ı diğer Çakarak,
derbend, hâric ez-defter

550

Yazıldı.
Nişânlu[ya].
Hi.

Bir sûreti, Prevadi kâdîsına:

Karye-i Yeni Arnavud,
der-kurb-i Depebaşı,
derbend, hâric ez-defter

700

Karye-i Eski Arnavud,
derbend, tâbi'-ı m.

650

2701

[Yev]mü's-Sebt, fî 5 Receb, sene: 976, Çatalca

Yazıldı.

Zü'amâdan Ferruhşâdbeğ-oğlu'ya virildi. Fî 5 Receb, sene: 976

Vilâyet-i Anadolu kâtiplerinden olup Sultânöni Sancağı tahrîrinde

Vilâyet-i Anadolu kâtiplerinden olup daha önce Sultanönü sancağının tahririnde görev yapmış olan Mustafa'nın tahrir esnasında zeametini düşük kaydettiği ilân olunduğundan, durumun tahkik edilerek neticenin bildirilmesi.

olan Kâtib Pîrî'ye hüküm ki:

Zü'amâdan mukaddemâ livâ-i mezbûr tahrîrinde olan Mustafâ'nun ze'âmeti elli bine mütehammil iken kendüsi otuz bine tahrîr eylediği i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup fi'l-vâkı' müşârun-ileyhün ze'âmeti elli bine mütehammil iken kendüsi ol mikdâra tahrîr itmiş midür, nicedür ve ne mikdâra mütehammildür; sıhhati üzre arzeyelesin. Ammâ; tamâm hakk üzre olup garaz ile hılâf-ı vâkı' kazıyye arz olunmakdan hazer eyleyesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 6 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, Çatalca

Yazıldı.

Nişânluya.

Kethudâsına virildi. Fî 6 Receb, sene: 976

2702

Erzurum kullarından olup, harâmileri odasında sakladığı, adam öldürüp yol kestiği ve evleri ateşe verdiği bildirilen Muklacı İbrahim'in suçları sâbit olmuşsa siyaset olunması.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Erzurum kullarından olup on akça ulûfeye mutasarrıf olan Muklacı İbrâhîm nâm kimesne fesâd ü şenâ'at ile meşhûr olup yanına ba'zı harâm-zâde cem' idüp ve odasında saklayup fesâddan hâlî olmayup bu def'a dahı Ahmed ve Uğurlı ve Hâcî Velî nâm harâm-zâdeler ile ittifâkan Ömer nâm kimesneyi bir tarîkıla ayardup Erzurum kurbinde Kedmuğen nâm mevzı'da şûrb-i hamr idüp mezbûr Ömer'i katlidüp ve nefsi-i Erzurum'dan Mahmûd Çavuş ve Yûsuf nâm kimesnelerin evlerin ihrâk eyledüklerinin ikrârları Erzurum Mahkemesi'nde sicill olunmağla mezbûr Ahmed ve Uğurlı ve Hâcî Velî'nün haklarından gelinüp mezbûr Muklacı habsolunmuşdur. Oltı Kulları Kâtibi olan Ni'metullâh'un âlet-i harble yolın basup her vechile hakkından gelinmesi lâzım olmuşdur." diyü bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; mezkûrun üzrerine zikrolunan mevâd sâbit olmuş ise şer'le lâzım geleni icrâ

idüp mahallinde siyâset itdüresin ve emrüm yirine varup hakkından gelindüğün yazup bildüresin.

Yazıldı.
Nişânluya.
Hı.

2703

Erzurum beylerbeyinin, Şahkulu Sultan'ın ölüp işbaşına oğlunun geçtiği ve Masum Sultan'ın hayli adam ile Van üzerinden Mekke'ye gitmek üzere olduğuna dair mektubunda verdiği bilgilerin Südde-i Saâdet'e ulaştığı; İran'la olan sulhü bozacak hareketlerden kaçınılması ve askerın gafilete düşmeyip düşmana karşı her an hazır bulunması.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "tecessüs ahv[â]li için Yukaru Cânib'e Husrev nâm âdemün gönderüp Gazvîn'e vardukda Şâhkulı Sultân marîz olup mürdolduğın ve gönderilen mekâtibün mefhûmı ma'lûmları olup müteveffânun ülkesin oğlına virdüğün ve ahdinün istihkâmı ve ittihâd üzere olduğın mektûbı ile i'lâm idüp ve Ma'sûm Sultân haylî âdemi ile Van cânibi[n]den Mekke-i Mükerrreme'ye gitmek üzere olduğın" bildürmişsin. Ol bâbda her ne ki dinilmiş ise mufasssalen ma'lûm-ı şerîfüm oldı. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dâyimâ mukayyed olup sulh u salâha mugâyir vaz' sudûrından ihtiyât üzere olup ve ol cânibün serhaddinde olan ümerâsı ile dahı haberleşüp anlar dahı mâbeynde olan sulh u salâhı kemâ-yenbağî ri'âyet idüp ol taraftan ahde mugâyir iş olmakdan ihtirâz üzere olalar. Ammâ; serhadde olan ümerâyâ ve sâyir askere tenbîh ü te'kid eylesesin ki; "Sulhdur." diyü gaflet üzere olmayup yat u yarakları ile hâzır ve ol cânibe nâzır olup basîret üzere olalar ve dâyimâ ol vilâyetün ahvâlin tetebbu' u tecessüs eyleyüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâm eylemekden hâlî olmayasın.

Yazıldı.
Arz getüren İshâk'a virildi. Fî 6 Receb, sene: 976
Tîmârı Kapucı Osmân'a buyurıldı.

2704

Keke zahiresi için talep olunan terekeyi vermediği gibi köy halkına tahmil olunan on üç müd gallenin emrolunan yere iletilmesine de mâni olduğu ve kadiya sövdüğü Hüseyinabad Kadısı Mevlânâ Abdülkadir tarafından bildirilen Bozdoğan köyü sipahisi Hüseyin'in ahvâlinin Rum beylerbeyince tahkik edilmesi ve durum arzedildiği gibi ise timarının başkasına tevcih edilmesi.

Rûm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Hüseyinâbâd Kâdısı olan Mevlânâ Abdülkerîm Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb

gönderüp; "Hüseyinâbâd kazâsına tâbi‘ Bozdoğan nâm karye sipâhîsi olan Hüseyin yüz müd galleye mâlik olup ve elli (?) müd galle dahı evkâfdan alup fermân olunan Kefe mühimmâtı zahîresiyçün narh-ı rûzî üzre tereke taleb olundukda virmedüğinden gayri adâlet üzre karyesi halkına dahı tahmîl olunan on üç müd galleyi mahall-i me‘mûra iletmeğ[e] mâni‘ olduğın ve kendüye şetmeyledüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Göresin; arzolunduğı gibi olup emr-i şerîfe mugâyir ol vechile muhâlefet eylemişse tîmârın âhara tevcih idüp arzidesin.

Yazıldı.

Nişânluya.

Hı.

2705

Hüseyinabad kazasında câmiler olduğu halde cuma namazı kılınmadığı bildirildiğinden, cuma namazına gitmeyenlerin kimler oldukları hususunda ayrıntılı bilgi verilip gelecek emre göre hareket edilmesi; ehl-i fesâddan olduğu bildirilen Bozdoğan köyü sipahisi Hüseyin'in timarının alınması için beylerbeyine emir gönderildiği; ayrıca, teftişten kaçtıkları bildirilen kişilerin durumlarının tahkik edilerek hapsi gerektiren suçları varsa hapsedilip suçlarının arzedilmesi.

Bozok beğine hüküm ki:

Hüseyinâbâd kazâsında üç-dört yirde câmi‘ var iken mücerred hutbe-i şerîfe ve Çehâr-yâr'un *radıya'llâhü te‘âlâ anhum* esâmî-i münîfeleri istimâ‘ından ictinâb olunup cum‘a namâzı kılınmayup ve ehl-i fesâddan Bozdoğan nâm karye sipâhîsi olan Hüseyin ve karye-i Kayabüki'nden Yolkulı ve Birkulı ve Ya‘kûb ve karye-i Manşar'dan Hızırşâh, tu[r]akcısı ve ba‘zıları hırsızlık ile meşhûr harâmîler olup teftişden kaçdukları i‘lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup e'imme vü hutabâ vü cemâ‘atlerinün ve gayrisinün ahvâl[l]erin hufyeten tetebbu‘ u tecessüs idüp göresin; ol ictinâb idüp cum‘a namâzı kılmayanlar ne makûle kimesneler olup ve hutabâ vü eyimmesi mülhid ü râfîzî midür, nicedür ve bi'l-cümle hutbe istimâ‘ından ictinâb idüp cum‘a namâzı kılmayanlar her kim ise ve ne mahalde ve ne karyede mütemekkinler ise esâmîsiyle her birinün keyfiyyet-i hâlin mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa‘âdetüm'e arzeyelesin; sonra ol bâbda emrüm ne vechile sudûr iderse mücebi ile amel oluna ve mezbûr sipâhî Kefe mühimmâtı için zahîre virmeyüp inâd itdüğü arzulunmağın; "Arzolunduğı gibi ise tîmârın âhara viresin." diyü beğlerbeğisine hüküm-i şerîfüm gönderilmişdür. Ammâ; sâyirlerinün ahvâlin görüp fi'l-vâkı‘ ehl-i fesâdlar olup şer‘an habsolunmak icâb ider husûsları sâbit ü zâhir olmuş ise elegetürüp habsidüp vukû‘ı üzre mufassal ü meşrûh yazup bildüresin.

2706

Vezir-i Âzam Mehmed Paşa'nın Delvine kazasındaki mandırası, tevâbii olan arazi ile birlikte kendisine temlik olunduğundan, sınırlarının tespit edilip sicill-i mahfûza kaydedilmesi ve bir sûretinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Nişânluya.

Paşa hazretlerine gönderildi. Fî 6 Receb, sene: 976

Delvine kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı ekrem *ilâ-âhırîhî* Vezîr-i A'zamum Mehmed Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlelâhûn*un taht-ı kazânda vâkı' olan mandırası tevâbii' u levâhıkı olan arâzî ile mûmâ-ileyhe temlik olunup mülk-nâme-i hümâyûnum ihsân olunmağın tecdîd olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan mandıranun kurbinde vâkı' olan evkâf u [e]mlâk* ü tîmâr sâhibleriyle ve ehl-i vukûf mu'temedün-aleyh kimesneler ile mezbûr mandıranun ve tasarruf olunugelen arâzî vü mezârî'un cevânib-i erba'asınun sınırları üzerine yörüyüp kadîmden mümtâz ü mu'ayyen sınırı ne yirden ne yire müntehî olursa yir yir alâyim vaz' idüp dahî hudûd-ı erba'asın tafsîl üzre sicill-i mahfûza kaydidüp sûretin imzâlayup ve mühürleyüp gönderesin ki, ana göre sınır-nâme-i hümâyûnum virile. Ammâ; bir vechile ta'yîn-i hudûd idüp mümtâz ü mu'ayyen kılasın ki, mürûr-ı* zamân ile alâmet gitmekle kimesne nizâ' eylemek ihtimâli olmaya.

Yazıldı.

Piyâle Paşa'ya gönderildi.

2707

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Boğdan voyvodasının, Kefe tarafına gönderilen askerler için Tomarava'dan yeteri kadar buğday tedarik edip göndermesi.

Hâliyâ Kefe cânibi[n]e irsâl olunan askere zahîre lâzım olmağın Tomarava'dan kifâyet mikdârı buğday tedârük olunup rencber gemileriyle irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mahall-i me'mûreden kifâyet mikdârı tedârük ü ihzâr idüp yanına yarar âdemlerün koşup ber-vech-i isti'câl rencber gemileriyle Kefe cânibi[n]e irsâl ü îsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandur; ihmâl ü müsâheleden hazer idüp ana göre mukayyed olasın ve ne mikdâr buğday tedârük olunup ve ne zamânda irsâl itdüğün yazup bildüresin.

2708

Boğdan voyvodasına beygir meselesi için; Kefe beylerbeyi ile Canik, Çorum, Amasya Silistre, Niğbolu ve Köstendil sancakbeylerine nevrûzda hazır olup Kefe Seferi'ne çıkmaları için; Kastamonu beyine ve dizdarına, Trabzon beyine ve dizdarına, Bolu beyine, Sinop ve Amasra dizdarlarına Kefe Seferi için hisar-erleri çıkarmaları hususunda yazılan hükümlerin tamamının, yerlerine ulaştırılmak üzere Piyâle Paşa'ya gönderildiği.

Ve bundan mâ'adâ bârgîr için Boğdan voyvodasına ve Kefe beğlerbeğisine ve Canik ve Çorum ve Amâsiyye ve Silistre ve Niğbolu ve Köstendil sancağı beğlerine; "Nevrûzda Kefe Seferi'ne hâzır olup çıkasız." diyü ve Kastamonu beğine ve Kastamonu ve Sinob dizdârlarına ve Trabzon beğine ve dizdârlarına ve Bolu beğine ve Amasra dizdârına hisâr-erleri ihr[âc] için olan hüküm[le]r ve zikrolunan hükümlerün mecmû'ı Piyâle Paşa hazretlerine ulaştırmak için gönderildi. Cem'an 12

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Ahmed Çavuş ile gönderildi. Fî 7 Recebi'l-mürecceb, sene: 976

2709

Piyâle Paşa'nın, Kastamonu, Bolu ve Trabzon sancakbeylerine yazılan ve kendisine gönderilen hükümleri Südde-i Saâdet'teki çavuşlarla ilgili beylere göndermesi; ayrıca, Eflak voyvodasına da Kefe Seferi için beygir hazırlaması hususunda bir hüküm yazdırıp göndermesi.

Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Kastamonu ve Bolu ve Trabzon sancakları beğlerine vâsıl olacak ahkâm-ı şerîfe size irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Gönderilen ahkâm-ı şerîfeyi anda olan çavuş kullarum ile müşârun-ileyhim beğlere irsâl idesiz ve; "Kefe Seferi mühimmâtıyçün iki yüz re's bârgîri vakti ile mahall-i me'mûra gönderüp harâcuna tutasın." diyü Eflak voyvodasına bir hüküm-i şerîf yazdurup çavuş kullarumdan biriyle mu'accelen irsâl eylesiz.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

2710

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Bkz. hkm. 2666.

İskenderiyye Beği Mehmed dâme izzühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem gönderilen emr-i şerîfüm mücebince Françe'nün Nakşa dükasına olan deyni için alınan altun sâyir bâzergânlardan dahı alınmağla iskele mahsûline zarar müterettib

olduğın" i'lâm eyledi. İmdi; zikrolunan iskeleyi iltizâm eyleyenlere sâbıkâ iltizâm eyledüklerinde Nakşa dükasına olan deyn mikdârı altun Françe gemilerinden tahsîl olunup iskeleye zarar müterettib olmamak şartıyla kabûl idüp ol bâbda mezkûrlara vech-i meşrûh üzre hükm-i hümayûnum virildiği ecilden; "Françe bayrağıyla gelen Françe tâcirleri gemilerinün bin filorilik esbâbı olanlarından sülûsin deyn için aldurup tadrîcle tahsîl itdürüp iskele mahsûline zarar itdürmeyesin." diyü müşârun-ileyhe tekrâr hükm-i şerîfüm yazılup irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bu bâbda mukayyed olup anun gibi Françe bayrağıyla gelen Françe tâcirleri gemilerinün bin filorilik esbâbı olanlarından vech-i meşrûh üzre sülûsin deyni için aldurup cümle esbâbların bir yirden aldurmayup vech ü münâsib görüldüğü üzre gelen Françe gemilerinden tadrîcle tahsîl itdürüp; "İskele mahsûline zarar olur." didüklerine şartlarına mugâyir (). Ammâ; bu bahâne ile Venediklü ve Dubraveniklü ve gayri gemilere dahlitdurmeyüp emrüm üzre Françe gemilerinden vech-i meşrûh üzre tadrîc ü adâlet ile aldurasın.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Mezbûr Alî Çavuş'a virildi. Fî 6 Receb, sene: 976

2711

Rum beylerbeyinin ve kadıların, güherçile kârhânesinde hizmete tayin olunan mütekaid sipahizâdeler ile mülküne eşer sipahilerin noksansız olarak vazîfelerine gîtmelerini sağlamaları ve kârhânelerin korunması için yeterince hisar-eri tayin etmeleri; ayrıca hizmete gîtmemek için güherçile kârhânelerini yakmak isteyenlerin kimler olduklarını tahkik edip bildirmeleri.

Rûm beğlerbeğisine ve zikrolunan beğlerbeğilikde güherçile kâr-hâneleri olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ; "taht-ı hükûmetinüzde vâkı' güherçile kâr-hânelerine hıdmete ta'yîn olunan mütekâ'id sipâhî-zâdeler ve mülkine eşer sipâhîler me'mûr oldukları hıdmete gelmeyüp ihmâl ü müsâhele üzre olmağın maslahat avk u te'hîr olunup ve ba'zı ehl-i fesâd kimesneler; "Vilâyetimüzde kâr-hâne olmasun; ihrâk eyleyelüm." didüklerin*" Güherçile Nâzırı olup Südde-i Sa'âdetüm'de Çavuş olan Alî Çavuş i'lâm eylemeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup anun gibi taht-ı hükûmetinüzde hıdmete ta'yîn olunan mütekâ'id sipâhî-zâdelere ve mülkine eşer sipâhîlere muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyüp cümlesin ihrâc idüp âdemlerinüzle mahall-i me'mûra irsâl eyleyüp emrüm üzre güherçile hıdmetine ta'yîn olunan kimesnelerden kankısı hıdmete gelüp müdâvemet idüp kankıları gelmemişdür; tamâm ma'lûm idinüp anun gibi hıdmete gelmeyenleri âdemlerinüz gönderüp ihrâc idüp kâr-hâneye götürüp istihdâm idesiz ve kâr-hânelere dahı kifâyet mikdârı hisâr-erenleri ta'yîn idüp onat vechile hıfz u hırâset itdürüp kâr-hâneleri zarar kasdiden kimesneleri dahı hufyeten yoklayup tamâm ma'lûm idinüp ne makûle kimesnelerdür; isimleriyle yazup bildüresiz ve bi'l-cümle zikrolunan husûslarda

tamâm mukayyed olup taht-ı hükûmetinizde kâr-hâne hıdmetine ta'yîn olunan kimesneleri bî-kusûr ihrâc itmekde ve kâr-hâneleri hıfz u hırâset itdürmekde ve levâzim ü mühimmâtın tedârük itmekde envâ'-ı sa'y ü ikdâmınız vücûda getüresiz. Bu bâbda müşârun-ileyh nâzırun şükr ü şikâyeti Südde-i Sa'âdetüm'de makbûldür. Şöyle ki; hıdmete ta'yîn olunan kimesneleri bi't-tamâm ihrâc itmekde ve kâr-hâneleri görüp gözetmekde ve kömür yakmasında ve sâyir levâzim ü mühimmâtın tedârük ü ihzâr itmek bâbında ihmâlinüz arzoluna, beyân idecek özrinüz makbûl olmayup mu'âteb olmanız mukarrerdür; ana göre bâb-ı ikdâm u ihtimâmda dakika fevtitmesiz.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 7 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, Çatalca

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Receb, sene: 976

2712

Yapılması emrolunan hâssa kayığın pulları ve kafes topları için yeterli miktarda gümüş verilmesi.

Vezîr Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

İftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Bostâncılarbaşı Dâvûd dâme mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Binâsı fermân olunan hâssa kayık mühimmi için pullar ve kafes toplarına gümüş lâzım olmuştur." diyü bildürmeğin **buyurdum ki:**

Şimdiye değin hâssa kayıklara virilügeldüğü üzre kifâyet mikdârı gümüş virdüresin.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Mezbûr Hâcî Mansûr'a virildi. Fî 7 Receb, sene: 976

2713

Seyyid oldukları halde raiyyet yazıldıklarını arzeden Hacı Mansur ve Bayram adlı kişilerin durumlarının nakîbü'l-eşraftan soruşturulup seyyid oldukları anlaşılırsa defter-i cedîde seyyid olarak kaydedilmeleri.

Defterdâr Ahmed Çelebî'ye hüküm ki:

Hâcî Mansûr ve Bayram nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "yazılı ra'ıyyet ve ra'ıyyet-oğulları olmayup seyyidler olup ve siyâdetlerin nakîbü'l-eşrâf mahzarında isbât idüp ellerinde müşârun-ileyhden temessükleri variken defter-i cedîde ra'ıyyet kaydolundukların" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Varduklarında, mezkûrların ahvâlin nakîbü'l-eşrâfdan tefahhus eyleyüp göresin; fî'l-vâkı' sahîhu'n-neseb seyyidler oldukları müşârun-ileyh nakîbü'l-eşrâf mahzarında sâbit olup ellerine temessük virilmiş ise defter-i cedîde dahı ana göre kaydeyleyesin.

2714

Yazıldı.
Nişânlu[ya].

Nefs-i Trablus'ta bulunan Gura (?) Bîmarhânesi'nin, mütevellisi olan Sürûri Ahmed'in Şam ve Kudüs'te gezip ilgilenmemesinden dolayı âtil hale geldiği, vakıf şartnâmesine uyulmadığı ve vakıf gelirlerinin görevlilerce yendiği bildirildiğinden, iddiaların teftiş edilmesi ve görevliler üzerine hak sâbit olursa alıverilip neticenin bildirilmesi.

Arz getüren Alî'ye virildi. Fî 7 Receb, sene: 976

Trablus kâdîsına hüküm ki:

Müşârun-ileyh mektûb gönderüp; "Nefs-i Trablus'da Gurâ (?) Bîmâr-hânesi'nde Mütevellî olan Sürûrî Ahmed bîmâr-hânenün hakkından gelmeyüp gâh Şâm-ı Şerîf'de ve gâh Kudüs-i Şerîf'de kendü hevâsında gezüp bîmâr-hâne mu'attal kalup sâhıb-i vakf; "Marîz u mecrûha heftede ikişer kerre eşribe vü ma'âcîn ve sâyir me'kûlâtı virile." diyü şarteyleyüp evkâfı yılda yetmiş bin akçaya mütehammil iken üç-dört yıldur ki, bîmâr-hâne hâlî vü mu'attal kalup aslâ bir nesnesi çıkmaz; mütevellî vü câbî vü ferrâş olanlar ekl ü bel' iderler." diyü arzeylemiş. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; mezkûr bîmâr-hânenün evkâfından yılda ne mikdâr nesne hâsıl olup ve şart-ı vâkıf rî'âyet olunur mı, nicedür ve evkâf-ı mezbûre mahsûlinden şimdiye değin mübâşirîn nesne ekleyemişler midür, nicedür? Şöyle ki; evkâf-ı mezbûreden nesne ekleyedikleri bi-hasebi's-şer'î's-şerîf sâbit olursa şer'le müteveccih olanı hükmidüp alıviresin; dahı ahvâli neye muncerr olursa vukû'ı üzre yazup bildüresin.

Yazıldı.
Nişânlu[ya].

2715

Haydar Beğ Kethudâsı Alî'ye virildi. 7 Receb

Erzurum Beylerbeyi Ali Bey ile Bayramlı kadısı, defterde zimmetinde bakâyası olan emin ve âmillerin, emr-i şerif gereğince ellerindeki teslimat temessükleri Südde-i Saâdet'e gönderilmek üzere toplanmak istendiğinde bu durumda ellerinde temessük kalmayacağı için daha sonra gelecek müfettişlerin kendilerinden tekrar mâl-ı mirî isteyerek gadredeceklerini söylediklerini bildirdiklerinden, Hazine-i Âmire Defterdarı Ahmed Çelebi'nin, elinde teslim temessükleri olanların rencide edilmeyip, teslim temessükleri olmayanlardan mâl-ı mirînin tahsil edilmesi hususunda Erzurum beylerbeyine bir hükm-i şerif yazdırıp göndermesi.

Hazîne-i Âmire Defterdârı Ahmed Çelebî'ye hüküm ki:

Erzurum Beğlerbeğisi Alî *dâme ikbâlühû* ile Bayramlı kâdisı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mukaddemâ; "Defterde zimmetinde bâkî kaydolunan ümenâ vü ummâlün teslimâtlarına ibrâz eyledükleri sahîh u kavî temessüklerin der-kîse idüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl idesin." diyü vârid olan emr-i şerîf mücebince ibrâz eyledükleri temessükler alınıp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek kasdolundukda; "Girü müfettişler gelüp elimüzde temessük bulunmayacak edâ eyledüğümüz mâl-ı mîrî bizden tekrâr alınur." diyü ümenâ vü ummâlün tezallüm eyledüklerin" bildürdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Erzurum beğlerbeğisine bir hükm-i şerîf yazdurup irsâl eylesin ki, ol asıl bi't-tamâm haklaştığına elinde sahîh [u] kavî temessükleri olanları rencide itmeyüp teslim temessüğü olmayanlardan mâlumu bî-kusûr tahsîl eyleye.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

2716

Terâzûdârlardan Hasan'a virildi. Fî 7 Receb, sene: 976

***İstanbul kadısının, rencber tâifesinin elinde bulunan iki bin gazâve
pirinci der-mahzen edip mühürleyip muhafaza etmesi ve kimden ne
kadar pirinç alındığını defter etmesi.***

İstanbul kâdisına hüküm ki:

Mahrûse-i mezbûrede rencber tâyifesinde iki bin gazâve pirinç olduğu i'lâm olunmağın der-mahzen olup mühürlenüp hıfz olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan iki bin gazâve pirinç kaç kimesnenündür; herbirinin ismi ve gazâvesi ne mikdâr idüğün yazup defter idüp dahı cümlesinin gazâvesin emrüm üzre der-mahzen idüp mühürleyüp onat vechile hıfzidesin ki, sonra emrüm ne vechile olursa mûcebi ile amel idesin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 8 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, be-yurt-ı Köstimürlî

Hâlî

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 9 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, Çorlı

2717

Acem tâifesinden bazı kimselerin Şam yolundan hacca gittikleri halde dönüşte Medine kafilesine karışıp Medine'ye geldikleri ve oradan kılavuz alarak kullanılması yasaklanmış bir yoldan Bağdad'a gittikleri haber alındığından, bu hususta azamî dikkatin gösterilip Acem tâifesinden hiç kimsenin sözkonusu yolu kullanmasına izin verilmemesi ve şimdiye kadar sözkonusu yolun Acem tâifesi tarafından kullanılıp kullanılmadığının araştırılıp neticenin arzedilmesi.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Trablus beği âdemisi Alî'ye virildi. Fî 11 Receb, sene: 976

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Bu yıl tâyife-i A'câm'dan ba'zı kimesneler Şâm-ı Şerîf yolundan haccidüp Medîne-i Münevvere kâfilesiyle Medîne-i Münevvere'ye gelüp andan Bağdâd cânibine gider sedd ü men' olunmuş bir tarîk olup mezkûr Acemler kulaguz tutup Bağdâd semtine gitdükleri istimâ' olunmağın mezbûrlar ne yoldan gelürlerse girü ol yoldan gitmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup A'câm tâyifesinden bir ferde Bağdâd cânibine gider sedd ü men' olunmuş tarîkdan ruhsat u icâzet vermeyüp ne yoldan geldiler ise girü ol yoldan gönderesin. Bu bâbda gaflet itmeyüp kemâl-i basîret üzre üzre olup emr-i şerîfûme muhâlif iş olmakdan ziyâde ihtirâz idüp şöyle ki; emrûme muhâlif zikrolunan sedd ü men' olunmuş tarîkdan tâyife-i mezbûreden kimesne gitdüğü istimâ' oluna, beyân olunacak özrûn makbûl olmayup gereği gibi mes'ûl olman mukarrerdür. Dâyimâ basîret ü intibâh üzre olup ol yolları tetebbu' u tecessüs eylemekden gaflet itmeyesin ve tâyife-i mezbûreden kimesne şimdiye değin ol men' olunan yoldan gitmiş midür ve ne vechile gitmişdür; tamâm ma'lûm idinüp dahı yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzidesin.

Paşa hazretlerine virildi.

Bir sûreti dahı, emîr-i hacca yazıldı.

Yazıldı.

Nişânlu[ya].

Hı.

2718

Emîr-i hac tayin olunan Trablus Sancakbeyi Dervîş Bey Mekke-i Mükerrerme'ye gidip-gelinceye kadar, sipahileri ile sancağın muhafazasını sağlaması hususunda Trablus alaybeyine tenbihte bulunulması.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Trablus Sancağı Beği olan Dervîş dâme izzühû mîr-i hâc ta'yîn olup Mekke-i Mükerrerme'ye varup gelince sancağı hıfzı lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, livâ-i mezbûrun alaybeğisine tenbîh eylesin ki, müşârun-ileyh

Mekke-i Mükerreme'den gelince sancağı sipâhîleri ile onat vechile ol cevânibün hıfz u hırâsetinde ola.

Yazıldı.

Nişânluya.

Paşa hazretlerine gönderildi.

2719

Kaptan Paşa'nın beş adet at gemisi yapılması için gerekli olan keresteyi şimdiden hazırlatması; defterdarın da bu iş için gerekli parayı Hazine-i Âmire'den ödemesi.

Kapudân paşaya hüküm ki:

Hâliyâ beş kıt'a at gemisi yapılmak lâzım olup kerestesinün kesilmesi zamânı olup şimdiden kesdürilüp ihzârı mühim olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol mikdâr kereste ne mikdâr nesne ile kesdürilüp ihzâr olunduğın tahmîn itdürüp dahı akçasın Hızâne-i Âmirem'den ihrâc itdürüp yarar âdemler ile gönderüp vakti ve mevsimi ile beş kıt'a at gemisine kifâyet ider kereste kesdürüp ihzâr itdüresin.

Yazıldı.

Hı.

Bu bâbda defterdâra dahı; "mezbûr gemiler mühimmi için akça taleb itdükde virilmek" için.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 10 Recebi'l-mürecceb, sene: 976, be-yurt-ı Çorlı

Yazıldı.

Mezbûr Çavuş'a virildi. Fî 11 Receb, sene: 976

2720

Piyâle Paşa'ya hüküm ki:

Daha önce Samsun ve Amasya taraflarından toplanan zahireye emîn tayîn olunup daha sonra teftişleri emrolunması üzerine kaçtıkları ve halen İstanbul'da ele geçirildikleri bildirilen Emin Şems Mehmed ve Kâtîp İbrahim'in teftiş olunmak üzere Mustafa Çavuş nezaretinde teftiş mahalline gönderilmeleri.

Mektûb gönderüp; "Bundan akdem Samsun ve Amâsiyye câniblerinden cem' olunan zahîreye Emîn olan Şems Mehmed ve Kâtîb İbrâhîm Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından hâliyâ Emîn ta'yîn olunan Mustafâ zîde kadruhû mübâşeretiyle teftiş olunmak emrolunmuş iken kaçup geldüklerinde âdem gönderilüp kendüleri ve esbâblarıyla getirilüp Dîvân-ı Hümâyûnum'da sepedleri açdurulup içinde bir mikdâr akça vü defter ve ba'zı esbâb çıkup aynı ile mühürlenüp hıfzolunmuşdur." diyü i'lâm itdüğün ecilden mezbûrların esbâbları kendülere virilüp ammâ; defterleri mühürlenüp müşârun-ileyh çavuşa teslim olunup ve kendüleri dahı

bile koşulup mahallinde ahvâlleri teftiş olunmak için ol cânibe irsâl olunmaların emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, sepedlerinde bulunan esbâbların kendülerine virüp ammâ; defterlerin mühürleyüp müşârun-ileyh çavuşuma teslim idüp ve mezbûrların ağalarına gereği gibi tenbîh eylesin ki, mezkûrları müşârun-ileyh çavuşuma koşup ahvâlleri teftiş olunmak için ol cânibe göndereler ve kendüler dahı te'allül itmeyüp çavuşumla varup gideler. Şöyle ki; te'allül ideler, dirlikleri kat' olunmağla konılmayup gereği gibi haklarından gelinür; ana göre tenbîh idüp emr-i şerîfûme muhâlîf iş itdürmeylesin.

Sûret-i nâme-i Hân-ı Semerkand Ebû-Sa'îd

2721

Âlî-hazret, gerdûn-rif'at, süreyyâ-menzilet, vilâyet-penâh,
mekâ[ri]m-destgâh, adâlet-şi'âr, ma'delet-disâr, nâsıbu râyâtî'l-İslâm, râfi'û

Gönderdiği mektupta, hac ziyaretini esnasında Şam'da vefat eden Şeyh Hüseyin Harezmi'nin kabrine bir imâret yaptırılmasını iltimas eden Semerkant Hanı Ebû Said'e, daha önce merhumun kabrine kubbe yapıldığı, evlâd ve fakirlerine istihkâklarına göre Beytülmal'den vazife tayin olunduğu, aynı hassasiyetin bundan sonra da gösterileceği hususunda cevaben yazılan nâme-i hümayun.

âsârî'l-kibr ve'z-zalâm, müşeyyidü erkânî'l-milleti'l-beyzâ, mümehhidü kavâ'idî's-şer'î's-şerîfî'l-garrâ, kâmi'û ehli'l-bid'a ve'd-dalâle, dâfi'û tuğyânî'l-fecere ve'l-cehele*, vâlî livâ'il-vilâyeti ale'l-ittlâk, sâlikü mesâlikî'l-hılâfeti bi'l-istihkâk, muhyî merâsimi'l-add ve'l-ihsân, bânî mebânî'l-lutf ve'l-İmtinân, mazhar-ı te'yîdât-ı Rabbânî, âyet-i tevfiât-ı Sübhânî, inâyetü'l-milleti ve'd-dîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-Mennân Bû-Sa'îd Sultân *rafe'a'llâhü te'âlâ şânehü ve rafe'a bi'l-feth a'lâyâ* teslimât-ı vâfire ve tahıyyât-ı mütekâsire –ki, mahz-ı müv[â]lât ve fart-ı müvâsâtdan fâyız u münba'ıs olur– kavâfil-i vidâd ve revâhıl-i ittihâd birle ihdâ olundukdan sonra inhâ-i re'y-i savâb-nümây olunur ki:

Hâliyâ Âsitâne-i Muhalledü'l-ikbâl ve Dûdmân-ı Müşeyyedü'l-erkânımız –ki, merci'-ı selâtîn-ı âlî-mikdâr ve havâkîn-ı zevi'l-iktidârdur– nâme-i nâmî-i ihlâs-meşhûn ve sahîfe-i kirâmî-i ihtisâs-efzûnunuz vârid olup mazmûn-ı musâdekat-nümûnında; "Dâru's-selâm-ı Şâm'da medfûn olan mefharu's-sâlikîn, zühru'l-vâsılîn Şeyh Hüseyin-i Harezmi *nevvera'llâhü merkadehûnun* mezâr-ı şerîfleri üzerine bir imâret olması" iş'âr u iltimâs olunmuş. İmdi; merhûm-ı müşârun-ileyhün bundan akdem tevfiât-ı Rabbânî karîn-i hâli ve hidâyet-i Samedânî rehîn-i âmâli olup ol diyâr-ı celîlî'l-i'tibârdan niyyet-i tavâf-ı Beytu'llâhi'l-harâm ve ziyaret-i Türbe-i Mutahhere-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi's-salâtü ve's-selâm* için müsâferet idüp Atebe-i Ulyâmuz ile müstes'id oldukda ayn-ı inâyet-i pâdişâhânemizle melhûz ve kemâl-i himâyet-i mülûkânemizle mahzûz olup maksûd u merâmı üzre ruhsat u icâzetimizle varup âyet-i "*Fe-velli vecheke şatra'l-Mescidi'l-Harâm*" emrine lebbeyk-zebân "*Ve men dehalehû kâne âminen*" sa'âdetine fâyız olup "*İnne's-Safâ ve'l-Mervete min-şe'â[ri]llâh*" ihrâmın şî'âr u disâr idinüp "*Rabbi'c'al hâzâ beleden âminen ve'rzuk ehlehû mine's-semerât*"

menâfî'ından mütemetti' olup *"Fe-men hacce'l-beyte [e]vi'temera felâ cünâha aleyh"* mesûbâtı dîvân-ı a'mâlinde mastûr olup mürâca'at eyleyüp diyâr-ı mezbûreye geldükde *"İrci'î ilâ-Rabbiki râzıyeten marzıyyeten"* nidâ-i vâcibü'l-ittibâ'ı sem'-ı hûşına vâsıl oldukda icâbet idüp peymâne-i ecelden şarâb-ı *"Küllü nefsin zâyikatü'l-mevt"* cür'asın nûşeyleyüp rûh-ı pür-fütûhları *"Küllü şey'in yerci'u ilâ-aslihi"* muktezâsınca nişîmen-i fâniden gülşen-i sarây-ı bâkîye rihlet [ve] vâsıl oldukda bu makûle meşâyılı kirâm ve sulehâ-ı ızâm ekserahümü'llâhü emsâlehüm ilâ-yevmi'l-kıyâm eyyâm-ı sa'âdet-encâm ve hengâm-ı adâlet-bünyânımızda hayâtlarında mezîd-i inâyet-i şâhâne ve re'fet-i husrevânemüzden dâyimâ mer'î vü müreffehü'l-ahvâl olmaları âdet-i hasene-i cihân-bânîmüz olduğu gibi memâtlarında dahı eger ervâh-ı tayyibeleri için ba'zı hasenât ve mezâr-ı şerîflerinün ta'mîr ü tathîri bâbında ihtimâm olunmak kâ'ide-i marzıyyemüz olmağın müteveffâ-yı müşârun-ileyhün ol zamânda mezârları üzre kubbe binâ olunup evlâd ü fukarâsına istih[k]âklarına göre Beytül'l-mâl'den vazîfe ta'yîn olunmuş imiş. **Eyle olsa:**

Hânân-ı ızâm ve selâtîn-ı vâlâ-makâmun istid'â vü iltimâsları hayyiz-i kabûlde vâkı' olmak âdet-i me'lûfe-i selâtîn-ı haşmet-karîn olmağın havâtır-ı sa'âdet-mazâhirleri için müteveffâ-yı mûmâ-ileyhün eger merkad-i müteberrikleri ve eger sâyir ahvâli manzûr-ı nazar-ı merhamet-eserimüz vâkı' olmakdan hâlî olunmaz.

Sûret-i nâme-i Tatar Hân

2722

Âsitâne-i Muhalledü'l-ikbâl ü Sa'âdet-medâr ve Atebe-i Müşeyyedü'l-iclâl ü Azamet-disârımız ki, melâz-i havâkîn-ı zevî'l-iktidâr

Türkistanlı hacı ve tâcirlerin emniyetli bir şekilde yolculuk yapabilmeleri için Ejderhan'ın fethi hususunda Harezmi Hanı Hacı Mehmed Han'ın mektup gönderdiğinden bahisle Kazan ve Ejderhan'ın Nogay elinde iken neden düşman eline geçtiği, içinde ve etrafında Tatar mirzalarından kimler kaldığı ve Ejderhan'ın fetholunması için ne gibi tedarik ve hazırlığın yapılması lâzım geldiğini araştırıp bilgi vermesine dair Tatar hanına yazılan nâme-i hümmâyün.

ve me'âz-i hânân-ı azîmetü'l-i'tibârdur; binâ'en alâ-hâzâ Semerkand ve Buhârâ câniblerinden husûsâ cenâb-ı celâlet-unvân vilâyet-i Harezmi Hânı Hacı Mehmed Hân'dan nâme-i muhâlesat-meşhûn u musâdekat-reh-nümûnları vârid olup fahvâ-yı belâğat-mektûblarında; "vilâyet-i Ejderhân fetholunup ol câniblerden tavâf-ı Beytül'lâhi'l-Harâm ve ziyâret-i Türbe-i Münevvere-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi efdalü's-salâti ve's-selâma* teveccüh ü niyyet eyleyen huccâc-ı zevî'l-ibtihâc ve sâyir tüccâr-ı menâfî'-netâca yol açılıp huzûr-ı hâl* ve ferâğ-ı bâlle mürûr u ubûr itmeleri" husûsı iş'âr olunmuş. İmdi; vilâyet-i Kazan ve Ejderhân evvelde Nogay elinde idi; hâlâ küffâr-ı hâksâr eline girmek neden oldu ve içinde ve etrafında kalan Tatar mirzâlarından kim vardır ve ne zamânda ve ne sebeble elden gitmişdir; mufassal ü meşrûh ma'lûmum olup ol vilâyetün fetholması ehemmi-i mühimmâtından olmağın benüm dahı inâyet-i Hazret-i Melikü'l-Kadîr ile ol cânibün feth u teshîri husûsı hâtır-ı feyz-mazâhir-i pâdişâhânemde cây-gîr olmuştur. **Eyle olsa:**

Sizün dahı kadîmden Dergâh-ı Azamet-bârgâhımız'a olan sadâkat ü ihlâsınız muktezâsınca ve cibilletinizde meknûn olan firâset ü kiyâsetiniz müsted'âsınca vilâyet-i mezbûrenün feth u teshîri husûsında mukayyed olup ol bâbda ne vechile hüsn-i tedbîr ü tedârük eyledüğünüz vech-i meşrûh üzre alâ-vechî't-tafsîl i'lâm eylesesiz ki, vakti ile tedârûki görölüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ feth u teshîri müyesser ola.

Sûret-i nâme-i Harezmi Hân:

2723

Hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyâne-i Muhalledü'l-ikbâl ve Dûdmân-ı Mekremet-unvân-ı Müşeyyedü'l-iclâlimüz ki, melâz-i selâtîn-ı nâm-dâr ve

Hac dönüşünde İran'da hapsedilen Harezmli hacıların akıbeti ile hacı ve tâcirler için Ejderhan taraflarından yol açılması hususlarında Südde-i Saâdet'e nâme gönderen Harezmi hanına, söz konusu hacıların akıbetinin İran'dan gelecek elçiden sorulup serbest bırakılmaları için çalışılacağına ve hacı ve tâcirlerin emniyetli bir şekilde gidip dönmeleri için harekete geçme kararı alındığına dair cevaben yazılan nâme-i hümayûn.

me'âz-i havâkîn-ı zevî'l-iktidârdur; binâ'en alâ-hâzâ musâfât-ı kadîme ve müvâsât-ı müstekîmenüz müsted'âsınca kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân âdemînüz Haydar Bahâdır *zîde kadruhû* vâsıtasıyla nâme-i sadâkat-şî'âr u muhâlesat-disârınız vârid olup mazmûn-ı gevher-nisârında; "hânedân-ı İslâm-penâhımız ile kadîmden müvâsât-ı ihlâs-âyât ve muvâhât-ı ihtisâs-gâyât üzre olduğunuz" iş'âr olunup; "bundan esbak hazret-i Cennet-mekân, Firdevs-âşiyân, el-vâsıl ilâ-rahmeti'llâhi'l-Meliki'l-Mennân merhûm babamız Sultân Süleymân Hân *eskenehu'llâhü fî-dâri'l-cinân* ile mâbeynde ebvâb-ı mürâselât meftûh olmağın cenâb-ı celâlet-me'âbları tarafına nâme-i hümayûn-ı sa'âdet-makrûnları vârid olup; "a'dâ-yı dîn-i mübîn ve muhâlifân-ı ehl-i yakîn ile *"Ve câhidû fî-sebîli'llâhi hakka cihâdih"* mübteğâsınca gîr ü dâr olmak" husûsı iş'âr olunduğı" inhâ olunup ve; "ol diyâr-ı celîlül-l-i'tibârda sâkin olan a'yân-ı müslimîn ve fırka-i muvahhîdînden ba'zınun *"Ve men dehalehû kâne âminen"* muktezâsınca inâyet-i Rabbânî karîn-i hâli, *"Ve li'llâhi ale'n-nâsi huccü'l-Beyti meni'stetâ'a [ileyhi] sebilen"* müsted'âsınca hidâyet-i Sübhânî rehîn-i âmâlî olup tavâf-ı Beytu'llâhi'l-harâm ve ziyâret-i Türbe-i Hazret-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi's-salâtü ve's-selâm* idüp *"Hubbül-vatan mine'l-îmân"* fahvâsınca mekân-ı me'lûflarına teveccüh eyleyüp Şâh-ı firak serhaddine dâhil olduklarında müşârun-ileyh tutup habsidüp ol mahbûs-ı hayât-me'yûslarun istihlâsı husûsı murâd olup ve min-ba'd huccâc-ı zevî'l-ibtihâc ve tüccâr-ı menfa'at-netâc için Ejderhân câniblerinden yol açılmak" husûsı iş'âr olunmuş; andan mâ'adâ nâme-i şerîf-i şeref-şî'ârlarında her ne tahrîr olunup ve mûmâ-ileyh âdemleri her ne takrîr eylemiş ise mufasssalen ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-ı pâdişâhânem muhît u şâmil olmuşdur. **İmdi:**

Hânân-ı ızâm-ı vâlâ-makâmun iltimâs ü istid'âları hayyiz-i kabûlde vâkı' olmak âdet-i hasene-i dûdmân-ı hılâfet-bünyân ve kâ'ide-i kadîme-i hânedân-ı mekremet-unvânımız olgelmışdır. Hâlâ ol tarafdân Dergâh-ı Felek-bârgâhımız cânibine içi irsâl idüp Memâlik-i Mahrûsemüz'e dâhil olup an-karîb Atebe-i Devlet-medârımız'a mülâkî olmak üzredür. Gelüp pâ-bûs-ı Serîr-i Sa'âdet-masîrimüz ile müstes'id oldukda ol mahbûslar ahvâli sorulup halâs

olunmaları bâbında sa'y-i cemîl kılınup ve inşâ'a'llâhü'l-E'azzü'l-Ekrem mahall-i mezbûrdan yol açılup vâridîn ü sâdırîn emniyyet-i hâl ve refâhiyyet-i bâl ile mürûr u ubûr itmeleriychün vakti ve zamânı ile hüsn-i tedârük olunmağa niyyet olunmuşdur. Bi-inâyeti'llâhi te'âlâ hayrlar ile müyesser ü mukadder olmuş ola.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 5 Ramazânî'l-mübârek, sene: 975, der-Edirne

Yazıldı.

Kozalak ve kîse ile Sakkâ-zâde Çavuş ile gönderilmişdür.

2724

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Bebekoğlu tarafından Göle ve Solnok kaleleri arasında yaptırılan ve haydut yatağı olan Yahona (?) ve Deşne (?) adlı palangaları yıktırtması ve Erdel Nemçe elindeyken Solnok sancağının tahriri sırasında gelip tahrir olunup üzerlerine haraç yazılan serhaddeki bazı köylerin reâyasına "babamın emlâkidir" diyerek müdahale etmemesi hususlarında Erdel kralına yazılan nâme-i hümayûn.

"Bebek-oğlu Göle ve Solnok Kal'aları'nun mâbeyninde bir palanka peydâ idüp kendü sâkin olup etrâfda olan havâss-ı hümayânüm ve sâyir Memâlik-i Mahrûse re'âyâsından () ve Eğri keferesiyle müttefik olmağın mukaddemâ haydûdlarıla fırsat buldukça ehl-i İslâm'ı tutup kâfire varmakdan hâlî olmayup mukaddemâ Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından olup kâfire giriftâr olan çavuşı dahı mezbûrun haydûdları tutmuşdur." diyü istimâ' olunmağın zikrolunan hâdis palankanun yıkılması lâzım olmuşdur. İmdi; fermân-ı celîlü'l-kadrüm muktezâsınca aslâ tevakkuf u tereddüd olunmayup zikrolunan hâdis palanka yıkılup harâb oluna ki, içinde haydûd u ehl-i fesâd sâkin olmağa kâbiliyyet olmaya ve vech-i meşrûh üzre fesâd ü şenâ'at idenlerün dahı gereği gibi haklarından geline ki, sâyir erbâb-ı fesâda mûcib-i ibret ola ve bu emr-i celîlü'l-kadrüm ne zamânda vâsıl olup mezbûr hâdis olan palanka yıkılup fermân-ı hümayûnumun icrâsında ne vechile mücidd ü sâ'î olduğun vukû'ı üzre bildüresin ve vilâyet-i Erdel Nemçe elinde iken emr-i şerîf ile Solnok sancağı tahrîr olundukda serhadde ba'zı köyler gelüp tahrîr olunup üzerlerine harâc yazılmış iken hâliyâ senün cânibünden; "Babam emlâkinde[n]dür." diyü re'âyâyı salıvirmeyüp; "Cizye vü rüsûm alınmak için tutılan re'âyâyı esîr iderler." diyü arzidüp bu sebep ile tahrîr olunan re'âyânun harâcları ve zü'amâ vü sipâhînün berâtları muktezâsınca hakları alınmayup mâl-ı mîrîye ve zü'amâ vü sipâhî kullarumun berâtları mûcebince kendülere âyid olan hukûk u rüsûmlarına küllî noksân müterettib olduğu istimâ' olundu. İmdi; vilâyet-i mezkûre kuvvet-i kâhire-i husrevânem ile Nemçe elinden alınmış vilâyetdür. Sonradan senün hakkında merhûm ve mağfûrun-leh babam *nevvera'llâhü merkadehûn*un merâhım-i cemîle-i şâhâneleri zuhûra gelüp sana inâyet ü ihsân buyurılmışlardır ve ol yirler ve re'âyâsı vilâyet-i mezkûre Nemçe elinde iken tahrîr olunmuşdur. Bu asıl yirde senün cânibünden ol vechile dahl ü ta'arruz olunmanun aslâ vechi yoktur. **Gerekdür ki:**

Kadîmden Südde-i Sa'âdet-me'âbum'a olan ihlâs u ubûdiyyetün muktezâsınca min-ba'd

ol tahrîr olunan karyelere ve re'âyâsına senün cânibünden ol vechile bir ferdi dahl ü ta'arruz itdirmeyüp üzerlerine vaz' olunan eger harâclarıdır ve eger sâyir hukûk u rüsûmlarıdır; kânûn u defter mücebince alınup mâl-ı mîrîye ve zü'amâ vü sipâhî kullarumun hukûk u rüsûmlarına zarar u noksân müterettib olmak lâzım gelmeye ve hedmolunması fermân olunan palankalar Göle ile Solnok cânibinde vâkı' olan Yahona (?) ve Deşne (?) nâm palankalardur; emrüm üzre zikrolunan palankaları hedmitdüresin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fi 17 Ramazân, sene: 975, der-Edirne

Yazıldı.

Altun kozalak ve ser-â-ser kîse ile Tercemân Matya'ya virildi.

2725

Beç kralına nâme-i hümayûn ki:

Pişkeş olarak Südde-i Saâdet'e gönderdiği paranın elçisi tarafından getirilip Hazine-i Âmire'ye teslim olunduğuna ve Beç tarafından ahidnâmeye uyulduğu sürece Osmanlı Devleti tarafından ahidnâmeye aykırı bir iş zuhur etmeyeceğine dair Beç kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Atebe-i Aliyye-i Âlem-penâh ve Südde-i Seniyye-i Sa'âdet-destgâhımız'a pîş-keş tarîkıyla irsâl eyledüğünüz kırk dört bin tokuz yüz otuz iki aded gurus işbu sene: tokuz yüz yetmiş beş Rebî'u'l-evvelî'nün on tokuzuncı gününde –ki Septoris aymun yiğirmi üçünde vâkı' olmuşdur– mefâhıru'l-a'yânî'l-milleti'l-Mesîhiyye ilçünüz yedinden bî-kusûr Hızâne-i Âmiremüz'e gelüp teslim olunmağın nâme-i hümayûnumuz gönderildi. **Gerekdür ki:**

İnâyet olunan ahid-nâme-i hümayûnumuz muktezâsınca şol* ki, müşeyyid-i kavâ'id-i dostî vü mahabbetîdür; mâdâm ki, ol cânibden ri'âyet oluna, berü cânibden dahî hılâf-ı va'd ü peymân bir vaz' zuhûra gelmedüğüne ıstibâh olunmaya.

Yazıldı.

Ser-â-ser kîse, altun kozalak ile virildi.

2726

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Nakşa Dükası Yasif'in adamlarından Cakomor adlı Yahudi ile bazı ortakları, Lehistan'da hâsıl olan balmumunu iltizam edip ellerine temessük verildiğinden, başkalarına dahlettirilmeyerek verilen temessüke uyulması hususunda Leh kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Kıdvetü ümerâ'i'l-milleti'l-Müseviyye Nakşa Dükası Yasif âdemlerinden dârende-i fermân-ı celîlü'l-bürhân Cakomor nâm Yehûdî; "ba'zı şerikleriyle vilâyetinizde hâsıl olan balmûmı kendülerden gayri kimesne kabûl ü iltizâm idüp makbûlünüz olup âdet ü âyînünüz üzre ellerine temessü[ğü]nüz virilüp şartları mücebince mübâşeret idüp ba'zı tüccâr ile bey' u

şirâ eyleyüp küllî harcları olduğın" bildürüp; "virilen temessüğünüz muktezâsınca amel olunup ana muhâlif hâricden dahlolunmamak" bâbında istid'â-yı mâyet idüp ve Dergâh-ı Felek-bârgâhımız'da kadîmî ubûdiyyet ü ihlâs üzre olanlar avâtıf-ı aliyye-i pâdişâhânemizle muhassılü'l-âmâl olmak kâ'ide-i hasene-i husrevânemiz olmağın **gerekdür ki:**

Kazıyye arzyledükleri gibi olup vech-i meşrûh üzre olan şart u iltizâmları kabûlünüz olup ellerine temessü[ğü]nüz virilmiş olup âhar husûs yoğısa Âsitâne-i Ma'delet-âşiyânemiz'e olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca ellerine virilen temessü[ğü]nüz mûcebi ile amel olunup uhdelerinde olan mukâta'aların kemâ-kân zabt u tasarruf itdürüp bundan mâ'adâ gümrük ve gayri husûsişün virilen temessükleriniz ve bu bâbda virilen temessüklere muhâlif hâricden kimesne dahl ü ta'arruz eylemeye.

[Yev]mü's-Sebt, fî 23 Zi'l-hicce, sene: 975

Yazıldı.

2727

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Rumeli Kethüdası Hasan'ın kölelerinden olup katırlarını da alarak kaçan ve hâlen Erdel kralının hizmetinde oldukları bildirilen nalbant Macar oğlanı ile siyah Arap oğlanın ve katırların buldurularak kethüdanın adamına teslim edilmeleri hususunda Erdel kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Hâliyâ Rûmili Kethudâsı olan Hasan zîde mecdühû Sûdde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "bundan akdem Göle Kal'ası fethında iken bir na'l-bend Macar oğlanı ve bir siyâh Arab oğlanı bir katâr katırın alup ibâk idüp bi'l-fi'l sizün yanınızda olup hıdmetinizde olduğın" i'lâm eyledi. İmdi; **gerekdür ki:**

Müşârun-ileyhün âdemi varup vusûl buldukda, Âsitân-ı Muhalledü'l-bünyânımız'a olan kadîmî ubûdiyyet ü ihlâs ve rıkkıyyet ü ihtisâsınız mûcebince müşârun-ileyhün oğlanlarını ve katırların her ne tarîkla mümkün ise aslâ müsâhele olunmayup zuhûra getirüp âdemlerine teslim eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'i-i cemîlenüz vücûda getirüp âdemlerine teslim olunduğın Dergâh-ı Felek-bârgâhımız'a i'lâm eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 15 Ramazân, sene: 975, der-Edirne

2728

Beylerbeyiler ve sancakbeylerinin gönderdiği adamların Erdel'de fesad ve şenâatte bulunduklarını belirterek haklarından gelinmesi için emir talep eden Erdel Kralı İstefan'a, bunların kimler³⁹³ ve suçlarının ne olduğu hakkında ayrıntılı bilgi vermesi hususunda yazılan nâme-i hümayûn.

Yazıldı.

Altun kozalak ile ser-â-ser kîseye konulup Sakkâ-zâde Alî Çavuş'a virildi. Fî 26 Ramazân, sene: 975

Erdel Kralı İstefan Kral'a nâme-i hümayûn ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a âdemün gönderüp; "Beğlerbeğiler ve sancakbeğleri âdemlerinden vilâyet-i Erdel'e ba'zı maslahata gönderilen kimesneler ve sâyir âyende vü revendeden müslimânların gâhî vilâyet-i mezkûrede küllî fesâd ü şenâ'atleri zuhûra gelür. Anun gibilerün haklarından gelinmesi bâbında emr-i şerîf ne vechiledür?" diyü bildürmüşsiz. Ammâ; bu makûle fesâd idenler kimler olup ve ne asıl fesâd eylemişlerdür; tafsîl ile beyân olunmamış. İmdi; **gerekdür ki:**

Anun gibi fesâd idenler kimlerdür, fesâd ü şenâ'atleri ne vechiledür; aslı ile yazup i'lâm eyleyesiz ki, ol bâbda emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

Yazıldı.

Bu dahı, bir kîseye konılmışdur.

2729

Südde-i Saâdet'e elçiler göndererek verilmesini istediği ahidnâme-i hümayunun Atebe-i Ulyâ müteferrikalarından İbrahim ile gönderildiği, adı geçeni eğlendirmeyip cevabî mektubu ile göndermesi ve bundan sonra Osmanlı'nın dostunu dost, düşmanını düşman bilmesi; ayrıca daha önceki sulh zamanında ticaret için gittiği Frengistan'dan ticaret malı ile dönerken Sin şehrinde Üskok adlı zimmîler tarafından gemileri basılıp mallarına el konulan Kara Mustafa adlı bezirgânın mallarının da alıverilmesi için gerekli gayreti göstermesi hususlarında Beç kralına yazılan nâme-i hümayun.

Beç kralına nâme-i hümayûn ki:

Yüce Âsitânemüz –ki, mesned-i selâtîn-ı ızâm ve merci'-ı havâkîn-ı kirâmdur– yarar ilçilerinüz gönderüp; " "sulh u salâh olmak" bâbında istid'â-yı âtîfet eyleyüp; "ba'zı şerâyıt ile ahid-nâme-i hümayûnumuz virilmesin" murâd eyledüğünüz" bildürdiler. Eyle olsa; bizüm dahı Dergâh-ı Azamet-bârgâhımız'a samîm-i dilden sadâkat ü ihlâs arzidüp selâtîn-ı muhâlesat-âyîn hakkında ebvâb-ı inâyât-ı aliyemüz her gâh meftûh u mekşûf olmak kâ'ide-i marziyye-i mülûkânemüz olmağın iltimâsınız karîn-i kabûl-i pâdişâhânemüz olup ol bâbda maksûd ahid-nâme-i hümayûn-ı inâyet-meşhûnumuz virilüp Atebe-i Aliyye-i Adâlet-unvân müteferrikalarından iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim, câmi'u'l-mahâmid ve'l-mekârim, el-muhtassu bi-mez[îdi] inâyeti'l-Meliki'l-Alîm İbrâhîm zîde kadruhû ile irsâl olunmuşdur. **[Gerekdür ki:]**

Vüfûr-ı mahabbet ü ihlâs ve fart-ı sadâkat ü ihtisâsınız muktezâsınca min-ba'd dostumuz ile dost ve düşmeni[mü]z ile düşmen olup ol ahid-nâme-i hümayûnumuz ile amel oluna ve müşârun-ileyh eğlendür[il]meyüp mektûb-ı musâdekat-üslûbunuz ile Âsitâne-i

Sa'âdet-âşiyânımız cânibine ber-vech-i isti'câl irsâl ü îsâl olunmak bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getirile ki, mûcib-i izdiyâd-ı mahabbet ü musâfât olduğına iştibâh olmaya ve ilçilerinüz gitdükden sonra Kara Mustafâ demekle ma'rûf bâzergân ba'zı tâcirlerle Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "sâbıkda olan sulh u salâh zamânında ticâret için Frengistân'a varup metâ'ı ile öteden berü gelürken Sin nâm şehirde cem'ıyyet iden üskok nâm zimmîler gemilerin basup rızkını gâret idüp âdemlerin esîr idüp sonra vâkıf olduğunuzda dostluk muktezâsınca esîrlerin halâs idüp ol levendlerin (?) olduğına yüklendüğü yirden temessük taleb olunduğu[n]" [bildürdüğü] ecilden hâliyâ ol bâbda ellerinde temessük olup müşârun-ileyh İbrâhîm'e koşılup irsâl olunmuşdur. Girü sulh u salâh muktezâsınca metâ'ların dahı temessükleri mücebinece alıvirilmek bâbında sa'y-i cemîlinüz zuhûra getirile.

Yazıldı.

2730

Hân hazretlerine nâme-i hümayûn ki:

Moskov tarafına kürk, bulgarî ve telatin getirmek için giden ancak uzun zamandır kendilerinden bir haber alınamayan tüccarlar ile hâssa bezîrgânlarından Mustafa'nın adamının nerede ve ne durumda olduklarının tespit edilerek işleri bitti ise salimen İstanbul'a gönderilmeleri hususunda Kırım hanına yazılan nâme-i hümayûn.

Memâlik-i Mahrûsem tüccârlarından bundan akdem nice tâcirler kürk ü Bulgarî vü telatin getirmek için Moskov cânibi[n]e gidenlerden haylî zamândur ki, haberi ve eseri belürmedi. Eyle olsa; mezbûrların sıhhati ve ne mahalde oldukları ma'lûm olmak lâzım olmağın **[gerekdür ki:]**

Kadîmî Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca zikrolunan bâzergânların ahvâllerin vech ü münâsib görüldüğü üzre tetebbu' u tecessüs eyleyüp bi'l-fi'l ne hâlde ve ne mahalde oldukları hakîkati ile ma'lûm idinüp dahı emîn ü sâlim metâ'ları ve mâl ü menâllerile Atebe-i Ulyâmuz cânibine irsâl ü îsâli bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getirile ve hâssa bâzergânımız Mustafâ'nun dahı ol cânibe kürk getürmeğičün âdemi irsâl olunmuşdı; haylî zamân olmuşdur ki, Memâlik-i Mahrûsemüz'e dâhıl olmamışdur. Her ne tarîkla mümkün olursa kendü âdeminüz gönderüp maslahatları tamâm olmuş ise emîn ü sâlim ol vilâyetden Memâlik-i Mahrûsemüz'e irsâl ü îsâl itmek bâbında sa'y-i cemîlinüz zuhûra getüresiz.

2731

Beç kralına, Osmanlı Devleti'ne yıllık otuz bin sikke altın göndermek üzere bazı şartlarla ahidnâme gönderildiği; buna göre Beç kralının Erdel'e müdahale ve tecavüz etmemesi ve sınırdeki Bana, Erdod ve Çehvar adlı kaleleri tamir ettirmemesi, buna karşılık bu tarafta da sınırlarda yeniden palanga ve kale yapılmamasının kararlaştırıldığı; bu sebeple gerek Bebekoğlu tarafından yaptırılan palangaların gerek bunlardan başka yaptırılanların yıktırılıp, yapılmasına niyet edilen kale ve palangaların da yaptırılmaması ve ahidnâmeye aykırı bir iş yapılmaması; sözkonusu ahidnâmenin bir sûretinin de kendisine gönderildiği; ayrıca Osmanlı Devleti ile Erdel arasındaki sınır bölgesinin Halil Bey tarafından yapılan tahririne ait defterin bir sûretinin de sınır anlaşmazlıklarında esas alınmak üzere gönderildiği hususlarında Erdel kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Yazıldı.

Bu dahi, bir kîseye konıldı.

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Âsitâne-i Felek-irtisâmımız –ki, merci‘-ı havâkîn-ı zevi‘l-ihtirâm ve mesned-i selâtîn-ı âlî-mikdârdur– Beç kralı yarar u mu‘teber ilçilerin gönderüp; "sâl-be-sâl otuz bin sikke altın harâc göndermek üzere ahid-nâme-i hümayûnumuz sadaka olunmasın" recâ eylemeğin ba‘zı şerâyıt ile ahid-nâme-i hümayûnumuz inâyet olunup min-ba‘d Erdel vilâyeti[n]e dahl ü tecâvüzi olmayup ve Bana ve Erdod ve Çehvar nâm kal‘aları ta‘mîr itmeyüp ve berü cânibden dahi serhadlerde yeniden kal‘a vü palanka ihdâs olunmamak ahdolunmuşdur. Hâlâ Erdel serhaddinde bir-iki palanka ihdâs olunup Memâlik-i Mahrûsem re‘âyâsından âdem taleb olunduğı istimâ‘* olunmağın **gerekdür ki:**

Yüce Âsitânemüz'de olan ubûdiyyet ü ihlâs ve vüfûr-ı sadâkat ü ihlâsun muktezâsınca min-ba‘d ahde muhâlif palanka ihdâs olunmayup eger Bebek-oğlı ihdâs eylediği palankadur ve eger hâliyâ yapılmasına niyyet olunmuşdur; aslâ ahde mugâyir evzâ‘a rızâ-yı şerîfüm yoktur. Bu ecilden ferâgat idüp yapılmış ise dahi hedmidüp ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif vaz‘ sudûrından ictinâb üzere olasin ve hâlâ Yüce Âsitânemüz'e mektûb ü âdemün gönderüp; "müşârun-ileyh [ile] sulh u salâh olmak ahvâli [ve] sınır" husûsın i‘lâm eylemişsin; dahi her ne dimiş isen ılm-i âlem-şümûl-i pâdişâhânemüz muhît u şâmil olmuşdur. Erdel vilâyeti kuvvet-i kâhire-i pâdişâhâne ile fetholunup cümle-i Memâlik-i Mahrûsemüz'den ma‘dûddur. Ol vilâyetün hıfz u sıyâneti ve re‘âyâ vü berâyânun refâhiyyet* ü istirâhati husûsı her vechile tedârük olunmak zimmet-i himmet-i husrevâneme lâzım olmağın dahi mektûb ü âdemün gelmeden alâ-vechi‘t-tafsîl Beç kralına inâyet olunan ahid-nâme-i celâlet-nümûnumuzda mühimm ü lâzım görilen şerâyıt derc ü beyân olunup bir sûreti size dahi irsâl olunmuşdur; mücebiyle amel eylesiz ve sınır husûsında dahi Südde-i Sa‘âdet-me‘âbımız'da mahfûz u ma‘mûlün-bih olup mukaddemâ Halil Beğ tahrîr eylediği defterün bir sûreti defter-i hâkâniden aynı ile ihrâc olunup Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından

Çavuş Alî *zide kadruhû* ile memhûr irsâl olunmuşdur. Min-ba'd fermân-ı celîlü'l-bürhânım bunun üzerine sâdır olmuşdur ki, sınır husûsında ol deftere mürâca'at olunup defterde mukayyed olan karyelere aslâ ol cânibden bir ferdi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp bu emr-i şerîfüm icrâsında envâ'-ı sa'y-i cemîlinüz zuhûra getüresiz ve; "Defterde olmayan [karyelere] bu cânibde[n] dahı dahlolunmaya." diyü gereği gibi te'kîd ü tehdîd olmuşdur. Emre muhâlif dahlidenleri i'lâm eyleyesiz ki, tenbîhen haklarından geline. Bi'l-cümle fermân-ı şerîfûme ve ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif evzâ' sudûrına aslâ rızâ-yı şerîfüm yokdur; ana göre mukayyed olup mücidd ü sâ'î olasız.

Yazıldı.

Tercemân Murâd'a virildi; ser-â-ser kîse, altun kozalak ile.

2732

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Ölen Boğdan Voyvodası Aleksandra'nın yerine oğlu Boğdan'ın voyvoda nasbolunduğu; Boğdan memleketine bir düşman saldırısı vaki olursa düşmanın def'i için gerekli yardım ve gayreti göstermesi hususunda Leh kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Hâliyâ Boğdan Voyvodası olan Aleksandra Voyvoda mürdolup voyvodalığı oğlu olan Boğdan'a tefvîz olunup sancağ-ı hümayûnumuz gönderilmişdür. İmdi; vilâyet-i Boğdan şemşîr-i cihângîr-i zafer-te'sîrimüzle fetholunmuş memleketimiz olup re'âyâsı dahı harâc-güzâr re'âyâmuz olmağın **gerekdür ki:**

Yüce Âsitânemiz'e olan vüfur-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca anun gibi a'dâ tarafından memleket-i Boğdan'a mazarrat kaskına hücum olursa def' u ref' bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getirüp Boğdan vilâyetine ve re'âyâsına gezend irişdürmemek husûsında envâ'-ı ihtimâmınız vücûda getirile ki, bâ'ıs-i izdiyâd-ı musâfât olduğına iştibâh olunmaya.

Yazıldı.

İskender Çavuş'a virildi.

Atlas kîse ile gümüş kozalak virildi.

2733

Ölen Boğdan voyvodası Aleksandra'nın yerine oğlu Boğdan'ın voyvoda nasbolunduğu; Boğdan memleketine bir düşman saldırısı vaki olursa düşmanın def'i için gerekli yardım ve gayreti göstermesi hususunda Devlet Giray Han'a yazılan nâme-i hümayûn.

Devlet Giray Hân'a nâme-i hümayûn ki:

Hâliyâ Vilâyet-i Boğdan Voyvodası olan Aleksandra Voyvoda mür[d]olup vilâyet-i mezbûre voyvodalığı oğlu olan Boğdan'a tefvîz olunup sancağ-ı hümayûnum gönderilmişdür. İmdi; vilâyet-i Boğdan sâyir Memâlik-i Mahrûsemüz gibi olup re'âyâsı dahı harâc-güzârlarum olduğı ecilden **gerekdür ki:**

Nâme-i hümâyûnumuz varup vusûl buldukda, anun gibi a'dâ tarafından bir hareket vâkı' olup vilâyet-i mezbûreye zarar u gezend irişmek ihtimâli olursa bi'l-cümle mu'âvenet lâzım olursa kadîmden Atebe-i Aliyye-i Âlem-penâh ve Südde-i Seniyye-i Sa'âdet-destgâhımız'a olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca mu'âvenet ü muzâheret idüp a'dâdan vilâyet-i Boğdan'a ve re'âyâsına zarar u gezend irişdürmemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getüresiz.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 29 Ramazân, sene: 975, der-Edirne

Yazıldı.

İskender Çavuş'a virildi.

Atlas kîse ile gümüş kozalak.

2734

Eflak voyvodasının, haracını getirmek üzere Südde-i Saâdet'e gelip gideceği; bu süre içinde düşman vs. tarafından Eflak memleketine ve reâyasına bir zarar eriştirilmemesi için gerekli gayreti göstermesi hususunda Devlet Giray Han'a yazılan nâme-i hümâyûn.

Devlet Giray Hân'a nâme-i hümâyûn ki:

Hâliyâ Eflak voyvodası bu def'a harâcı ile Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek murâd idinmeğin hüsn-i icâzet-i husrevânem mukârin olup ol bâbda kendüye hükm-i şerîfüm irsâl olunup; "Yirüne yarar âdemler konulup gelüp gidesin." diyü emrüm olup vilâyet-i Eflak'un dahı hıfz u hırâseti umûrı mühimm ü lâzım olmağın **gerekdür ki:**

Müşârun-ileyh Eflak voyvodasın Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânım'a gelüp gitdükde kadîmden Dergâh-ı Sa'âdet-destgâhımız'a olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca ol cânibe nâzır olup gaflet ile a'dâdan ve gayriden vilâyet-i mezbûra ve re'âyâ vü berâ[yâ]sına zarar u gezend irişdürmemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getüresiz.

Yazıldı.

Bu dahı.

Ser-â-ser kîse ile altun kozalak virildi.

2735

Eflak voyvodasının, haracını getirmek üzere Südde-i Saâdet'e gelip gideceği; bu süre içinde düşman vs. tarafından Eflak'a bir zarar eriştirilmemesi için gerekli gayreti göstermesi hususunda Erdel kralına yazılan nâme-i hümâyûn.

Erdel kralına nâme-i hümâyûn ki:

Hâliyâ Eflak voyvodası bu def'a harâcı ile Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek murâd idinmeğin hüsn-i icâzet-i husrevânem mukârin olup ol bâbda kendüye hükm-i şerîf irsâl olunup; "Yirüne yarar âdemün koyup gelüp gidesin." diyü emrüm olup vilâyet-i Eflak'un dahı

hıfz u hırâseti umûrî mühimm ü lâzım olmağın vilâyet-i mezbûrenün bir tarafı senün vilâyetüne karîb olup ol tarafdán sirran ve alâniyyen Eflak vilâyetine fesede girmekden gâyet hazer idüp ihtiyât üzre olman lâzımdır. **Gerekdür ki:**

Müşârun-ileyh Eflak voyvodası Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânım'a gelüp gidince kadîmden Dergâh-ı Gerdûn-iktidârımız'a olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca ol cânibe nâzır olup gaflet ile a'dâdan ve gayriden vilâyet-i mezbûre ve re'âyâ vü berâyâsına zarar u gezend irişdürmemek bâbında envâ'-ı mesâ'-î-i cemilenüz zuhûra getüresiz.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 16 Şevvâl, sene: 975, der-Edirne

Yazıldı.

2736

Ser-â-ser kîse ile gümüş kozalak ile tercemâna virildi.

Erdel Kralı İstefan Kral'a hüküm ki:

Tımışvar Beylerbeyi Hasan Bey'in yerine tayin olunan Kefe Beylerbeyi Cafer Bey'le Erdel Kralı İstefan'ın ittifak ve ittihad üzere olması; Tımışvar-Erdel sınırının Ali Çavuş ile gönderilen defterde ayrıntılı olarak yazılı olduğu; buna göre amel olunması.

Hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânım'a mektûb gönderüp; "Tımışvar Beğlerbeğisi Hasan dâme ulüvvühû ahvâlin ve sınır husûsın" i'lâm idüp ol bâbda her ne dinilmiş ise ale't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzölünüp ılm-i şerîf-i âlem-ârâmuz muhîr u şâmil olmuşdur. İmdi; müşârun-ileyh beğlerbeğilikden ref' olunup Tımışvar Beğlerbeğiliği, Kefe Beği olan emîru'l-ümerâ'î'l-kirâm Ca'fer dâme ikbâlühûya tevcih olunup ve sınır husûsı için Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Alî Çavuş zîde kadruhû ile müstekıl defter gönderilmişdür.

[Gerekdür ki:]

Âsitân-ı Muhalledü'l-bünyânımız'a olan vüfûr-ı ubûdiyyet ü ihlâs ve fart-ı rıkkıyyet ü ihtisâsınız müsted'âsınca müşârun-ileyh beğlerbeği dâme ikbâlühû ile hüsn-i ittifâk u ittihad üzere olup devlet-i hümayûnumuza müte'allik umûrda vech ü münâsib görüldüğü üzre amel oluna ve gönderilen defterde Memâlik-i Mahrûsemüz'den olup Halîl Beğ defterinde tahrîre dâhıl olan karyeler ile Erdel vilâyetine tâbi' olan kurâ temyîz ü tefrîk olunup mufasssal beyân olunmuşdur. Zikrolunan defter mücebince amel olunup bir ferde ana muhâlif dahl ü nizâ' itdürmemek bâbında sa'y ü ihtimâmın vücûda getüresin.

Yazıldı.

2737

Tâlibine virildi.

Başaçuk Melik'e hüküm ki:

Luarsab oğlu Simon Melik'in suç işleyen adamlarından olup haklarından gelinmek istendiğinde kaçıp kendisine sığınmak isteyenleri kabul etmemesi hususunda Başaçık Melik'e yazılan nâme-i hümayun.

Luarsab oğlu Simon Melik'ün âdemlerinden ba'zı fesâd ü şenâ'at üzere olup hakkından gelinmek murâd eylediğinde kaçıp sana sığınurmuş. Eyle olsa; Yüce Âsitânemüz'e olan

vüfûr-ı sadâkat ü ubûdiyyetün muktezâsınca **gerekdür ki:**

Anun gibi müşârun-ileyhün vech-i meşrûh üzre âdemi kaçup sana vardukda, kabûl itmeyüp sulh u salâha mugâyir iş itdürmeysin.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî gurre-i Zi'l-ka'de, sene: 975, der-İstanbul

Yazıldı.

Erdoğdı Kethudâ'ya virildi. Gümüş kozalak ile atlas kîse.

2738

Mekke şerîfine nâme-i hümayûn ki:

İmam Mutahhar'ın saldırıları ve Yemen'e gönderilen askerlerin zahirelerinin temini hususlarında gönderdiği mektubun Südde-i Saâdet'e ulaştığına, düşman hakkında bilgi göndermeye bundan sonra da devam edip Yemen askerine zahire ve celbe tedariki hususunda gayret göstermesine ve Yenbû', Kâbe ve Medine'ye gönderilen fukara buğdayına yapılan ziyadenin ulaşp ulaşmadığını bildirmesine dair Mekke şerifine yazılan nâme-i hümayûn.

Hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a mektûb gönderüp; "Mutahhar-ı bed-ahter kendü hareket itmeyüp karındaşların ve oğulların ve Arabları musallat idüp yolları kesüp zahîreyi kat' itmekle ve askerün re'âyâyla hüsn-i mu'âmeleleri olmayup ve tereke kılet üzre olmağla zebûn olup zarûrî emân ile çıkup bilâdı teslim itmişler. Bir memleketi kuvvet-i bâzûyla almayup mekr ü hîle ile almışdur." diyü iş'âr olunup ve; "Asâkir-i nusret-me'sere mûte'allik zahîre ve sâyir husûslarda sa'y ü ihtimâm olunup mümkün olduğu kadar hâzır u müheyyâ olunmak üzredür. Ammâ; celbe ihzârında su'ûbet vardır ve Süveys'de olan mismârlarınun her birine onar erdeb tereke tahmîl olunmağa kâbildür. Mevcûd olan kadirgalara dahı tahmîl olunmak mümkün olup zarûret çekilmez." diyü bildürüp dahı her ne dinilmiş ise Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîrimüz'e mufassalen arzolunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânemüz muhît u şâmil olmuşdur. **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûn-ı izzet-makrûnumuz vusûl buldukda, kadîmden Atebe-i Aliyye-i Sa'âdet-medâr ve Südde-i Seniyye-i Gerdûn-iktidârımız'a olan vüfûr-ı sadâkat ü ihlâs ve fart-ı istikâmet ü ihtisâsınız mücebinecâ dâyimâ etrâf u cevânibi tettebbu' u tecessüs idüp eger a'dâ-yı bed-re'y tarafından ahbâr-ı sahîha i'lâmıdır ve eger asker-i zafer-rehbere mûte'allik husûslardur ve celbe vü zahîre tedârükindedür; mümkün olduğu kadar mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getirile ve vilâyet-i Yemen'ün feth u teshîri husûsı mücerred tahsîl-i mâl için olmayup el-ıyâzü bi'llâh Portugal kâfirün müslimânlara musallat olup ol vilâyete müstevlî [olması] gayret [ü] hamîyyet-i dîn-i mübîne münâsib olmayup husûsan matâf-ı halk-ı cihân ve kıble-kâr-ı âlem ü âlemiyân olan Ka'be-i Mükerrerme'nün sıyâneti ehemmi mühimmât ve cümle-i ferâyız [u] vâcibâtdan olduğu mukarrerdür. **Gerekdür ki:**

Bu bâbda umılandan ziyâde mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getirüp mümkün olduğu mertebede makdûrunuz mebzûl kılına ve merhûm ve mağfûrun-leh [] tâbe serâhü Ka'be-i

Şerîfe ve Medîne-i Münevvere ve Yenbû‘a kadîmden gönderilügelen fukarâ buğdayına yedi bin erdeb buğday ziyâde eylemişler idi. Şimdiye değin varup vâsıl olmuş mıdır, nicedür; ma‘lûmunuz olduğı üzre i‘lâm eyleyesiz.

Yazıldı.

Bu dahı.

2739

Mekke-i Mükerreme şerîfine nâme-i hümayûn ki:

Halkın hoşnut olmadığı Medine emiri ile Medine Muhafızı İbrahim Ağa'nın yerlerine uygun kimselerin tayini hususunda Mısır beylerbeyine hüküm yazıldığına ve Arap eşkıyasının def'i hususunda oralardaki kadı ve beylere yardımcı olmasına dair Mekke şerifine yazılan nâme-i hümayun.

"Medîne-i Münevvere emîrinden halk çendân şükrân üzre olmayup ahâlî-i Medîne-i Münevvere müteşekkîler olup ref'ı lâzım olup ve muhâfaza hıdmetinde olan İbrâhîm Ağa dahı eylûk ile meşhûr olmayup a'yân-ı Medîne şekvâ eylemeğın ref' olunup yirine bir mütedeyyin ü müstekîm kimesne gönderile." diyü Mısır beğlerbeğisine hükm-i şerîf gönderilmişdür. İmdi; eger Mekke-i Mükerreme ve eger Medîne-i Münevvere'dür şerrafehü[m]a'llâhü te'âlâ şerefen ve ta'zîmen; kâdılar icrâ-yı şer'-ı kavîm itmeğe sizün hüsn-i mu'âvenet ve yümn-i muzâheretinüz zuhûra getirilmek lâzım ve eşkıyâ vü eşirrâ-i A'râb'un def' u ref'ı bâbında her vechile mu'în ü zahîr olmanız mühim ü lâzım olmağın **gerekdür ki:**

Kadîmden Âsitâne-i Ma'delet-bârgâhımız'a olan vüfûr-ı sadâkat ü ihlâs ve Atebe-i Felek-iş[ti]bâhımız'a olan kemâl-i muhâlesat u ihtisâsınız muktezâsınca ol taraflarda olan ümerâ vü kuzâ[t] üzerlerinden mu'âvenetinüz eksük eylemeyüp şer'-ı kavîmün kemâl-i icrâsında ve nehc-i müstekîmden münharif olan eşkıyâ vü eşirrânun def' u ref'ı bâbında gereğî gibi hüsn-i mu'âvenet ve kemâl-i muzâheret ü i'ânetinüz ma'tûf u masrûf kılınup memleket [ü] vilâyetün emniyyeti bâbında ve re'âyâ vü berâyânun refâhiyyeti husûslarında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getüresiz ki, mûcib-i izdiyâd-ı muvâlât ve müstevcib-i irtikâ-ı musâfât olduğında iştibâh olmaya.

[Yev]mü'l-Ahad, fi 10 Zi'l-ka'de, sene: 975

2740

Yemen ahvâli ve Mutahhar hakkında göndermiş olduğu mektubun Südde-i Saâdet'e ulaştığı, Yemen hakkında edindiği bilgileri kesintisiz olarak ulaştırmaya ve Yemen mühimmâtı hususunda gayret göstermeye devam etmesi, Sultan Süleyman Han medreselerinden birinde müderrislik yapan Şerif Hüseyin'in yevmiyesine zam yapılması isteğinin vakıf şartnâmesine aykırı olduğu için mümkün görülmediği, ancak başka bir şekilde riayet olunacağı, Yenbû', Medine ve Mekke fukarasına gönderilmekte olan buğdaya yapılan ziyadenin vâsıl olup olmadığını bildirmesi hususlarında Mekke şerifine yazılan nâme-i hümayûn.

Yazıldı.

Paşa hazretlerine gönderildi. Atlas kîse ile gümüş kozalak.*

Mekke şerifine nâme-i hümayûn ki:

Mektûbunuz gönderüp; "Yemen vilâyeti ahvâliyle Mutahhar-ı bed-ahterün nev'an itâ'at ü inkıyâd üzre olmak husûsın işrâb idüp ve nasihat-âmîz ve itâb-engîz mektûb gönderilüp ol cânibe müte'allik olan husûsda ve devlet-i ebed-peyvend-i husrevânemüze müteferri' olup umûrda mücidd ü sâ'î olduğunuz" bildürmüşsüz; dahı her ne dimiş isenüz alâ-vechi't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîr-i Pâdişâhânemüz'e arz u i'lâm olunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i şâhânemüz muhît u şâmil olmuştur. İmdi; kadîmden Dergâh-ı Ma'delet-bârgâhımız'a olan vüfûr-ı sıdk u ihlâs ve fart-ı muhâlesat u ihtisâsınız muktezâsınca cibilletinizde merkûz olan sadâkat-i kadîmenüz zuhûra getirüp şol ki*, levâzim-i gayret ü hamiyet-i dîn-i mübîndür, vücûda getürmüşsüz ki, sizden umılan dahı bunun emsâli hüsn-i taviyyet ü muhâlesat idi ki, zâhir ü bâhir olmuştur. **Gerekdür ki:**

Min-ba'd Yemen mühimmâtı için lâzım olan umûrda idegeldüğünüz üzre bezl-i maddî eyleyüp mümkün olan masâlih u mühimmâtta envâ'-ı mesâ'i-i cemîlenüz vücûda getüresiz ki, bâ'ıs-i izdiyâd-ı muv[â]llât olduğunda iştibâh olmaya ve; "merhûm ve mağfûrun-leh babam Sultân Süleymân Hân aleyhi'r-rahmetü ve'r-ırdvânun anda olan medreselerinin birinde Müderris olan Şerîf Hüseyin zîdet fazâyilühû ulemâ-i eşrâfdan olup fuzalâ-i Mekke-i Mükerrreme'nün re'îsi olmağın on pâre terakkî[y]le muhassılül-merâm olmak" husûsı i'lâm olunmuş; merhûm ve mağfûrun-leh-i müşârun-ileyh zikrolunan medreselerin vazîfelerin cümle ellîşer akça olmak üzre şartidüp husûs-ı mezbûr şart-ı vâkıfa muhâlif olduğu ecilden müyesser olmayup inşâ'a'llâhül-E'azz müşârun-ileyh dâ'înüz murâd-ı şerîfinüz olduğu üzre âhar tarîk ile ri'âyet olunur. Hâlâ devâm-ı devlet-i ebed-peyvend-i husre[v]ânemüz du'âsına iştiğâlde ola ve min-ba'd ol cânibe müte'allik olan umûrda hüsn-i nazarınız ma'tûf u masrûf kılınup vâkıf olduğunuz ahabâr-ı sahîha ihbârından ale't-tevâlî hâlf olmayasız ve Ka'be-i Mükerrreme ve Medîne-i Münevvere ve Yenbû'da sâkin olan fukarâ hakkında mezîd-i âtîfet-i şâhâne ve meziyyet-i re'fet-i pâdişâhânem zuhûra getirüp kadîmden gönderilügelen buğdaydan yedi bin erdeb buğday ziyâde gönderilmek fermân olunmuşdı. Zikrolunan buğday varup vâsıl olmuş mıdır, nicedür; ma'lûmunuz olduğu üzre i'lâm eyleyesiz.

2741

Yazıldı.

Atlas kîse ile gümüş kozalak virildi. Fî 17 Zi'l-ka'de, sene: 975

Özi nehrinden şaykalarla gelip nehre yakın mahallerdeki ahaliyi esir ederek hayvanlarını alıp götüreren Lehliler'e mâni olmak için Hoşgeçid adlı mahalde bir hisar yapılması hususunda Devlet Giray Han'a yazılan nâme-i hümayûn.

Tatar Hânı Devlet Giray Hân'a nâme-i hümayûn ki:

Südde-i Sa'âdet-bahşımız'a mektûbunuz vârid olup; "vilâyet-i Leyh keferesi Özi suyu nâm nehr üzerinden şaykalar ile gelüp nehr-i mezbûra karîb mahalde sâkin olanların evlâd ü [e]zvâcın esîr idüp ve tavar u koyun u hargelelerin sürüp envâ'-ı fesâda mübâşeret idüp nehr-i mezbûrda Hoş Geçid demekle ma'rûf mahalde şerr u şûrlarından emîn olmak için bir kal'a binâ olunmak münâsib görüldüğün" i'lâm eylemişsiz. **Gerekdür ki:**

Vusûl buldukda, vech ü münâsib gördüğünüz üzre mahall-i mezbûrda vakti ve mevsimi ile bir hisâr bünyâd idüp re'âyâ vü berâyâyı melâ'in-i mezkûrenün fitne vü fesâdlarından emîn ü masûn kılmak bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getürile.

Yazıldı.

2742

Ser-â-ser kîse ile altun kozalak virilüp mezbûr ile irsâl olundu. Fî 18 Zi'l-ka'de, sene: 975

Elçi göndererek müceddeden ahidnâme isteyen Leh kralına; Kırım ve Osmanlı ülkesine yapılan saldırıları durdurup suçluları cezalandırması, Tatar hanının elçisi ile diğer esirleri serbest bıraktırması, daha önceki ahidnâme şartlarına uyması ve Cankirman Kalesi'ni muhasara edip varoşunu yakanların ve çeşitli yerlerde halkı esir edip hayvanlarını sürüp götürerenlerin kimler olduğunu ve bu işlere rızası olup olmadığını ayrıntılı olarak bildirmesi hususlarında yazılan nâme-i hümayûn.

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Dergâh-ı Sa'âdet-medâr ve Bârgâh-ı Celiyyü'l-iktidârımız -ki, melce-i mülûk-i zamân ve mültecâ-i ekâsire-i asr u evândur- nâmenüzle () nâm ilçinüz gönderilüp; "vüfûr-ı ihlâs u ihtisâsla müceddeden ahid-nâme-i hümayûnumuz taleb olunduğu" i'lâm olup dahı her ne dinilmiş ise Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrimüz'e arzolunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânemüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; Südde-i Seniyye-i Semâ-sîmâmuz'a ilticâ iden selâtîn-ı sadâkat-intimâ hakkında ebvâb-ı musâfâtımız meftûh olmak kâ'ide-i müstemirre-i pâdişâhânemüz olduğu azherdür. Fe-emmâ; Akkirman* sancağı beği Südde-i Sa'âdetimiz'e mektûb gönderüp; "mâh-ı Zi'l-ka'de'nün sekizinci günü Leyh beğlerinden Ostor Beği Pan ve gayri beğler on bin asker ile Cankirman Kal'ası'na gelüp taşrada olan hargele vü sığır u koyunların sürüp gâret idüp kal'ayı muhâsara eyleyüp dizdârı tutılan dillerden birin ulağla gönderüp sü'âl olundukda; "gâret ü hasâret kasdına geldüklerine" mu'terif olup" ve Tatar hânı -ki, eben an-ceddin Dergâh-ı İnâyet-bârgâhımız'da kemâl-i sadâkat ü ihlâs üzre

sâbit-kademdür– [cânibinden] bu bâbda mektûb-ı sadâkat-mashûb gelüp; "Kadîmden ol cânibe virilügelen ne ise bir nice yıl irsâl olunmayup ve üç yıldur ki, ilçisi alıkonulmuş; ale'l-husûs inâyet olunan ahid-nâme-i hümayûnumuzda; "Mâdâm ki, ol cânibe virilügelen virgüleri virile, hân cânibinden dahı ahde muhâlif vaz' sudûr itmeye." diyü mukayyed iken ahid-nâme-i hümayûn muktezâsınca amel olunmayup muttasıl etrâf u cevânibi gâret ü hasâret itmekden hâlî değillerdür." diyü bildürüp bundan mâ'adâ ba'zı mâl-ı mîrî mühimmi için havâle [ta'yîn] olunup Cankirman'a varan Mahmûd nâm kimesne Dîvân-ı Adâlet-unvânımız'a gelüp; "Çerkeskirman ve tâbî' Braslav Hısârı'ndan Hayman (?) Kelis (?) Doman (?) ve Çerkeskirman'dan Kurmadurgı (?) Baror (?), Lucka (?) Hısârı'ndan Seler (?) nâm-ı diğer Catozdime (?) Hısârı'ndan Turuçka (?) ve Leyh Hısârı'ndan Valka, yine Cankirman'dan Kamsıçka (?) ve Kalpak (?) ve Yani Dülger ve Mika (?) ve Kornak (?) muttasıl Cankirman ve Bender semtlerinde harâmîlik tarîkıyla fesâd eylemekden hâlî olmayup bu def'a haylî âdemle Cankirman Kal'ası'n ihâta idüp varoşın ihrâk eyleyüp kendü ile oğlın esîr eyleyüp ve yanında mâl-ı mîrîden ve gayriden bulunan akçasın alup kendünün halâsı için ziyâde bahâ taleb olunmağla kâdir olmaduğı ecilden burnı ve kulağı kesilüp bi'l-fi'l oğlı mahbûs olduğı" bildürüp tezallüm eyledi. İmdi; eyyâm-ı adâlet-encâm-ı pâdişâhânemüzde bir ferde zulm ü te'addî olduğına aslâ rızâ-yı şerîfüm olmayup mâbeynimüzde bu mertebe dostluk mukarrer iken Memâlik-i Mahrûsemüz'de olan kal'anun varoşı ihrâk ve re'âyâsı esîr ve emvâl ü esbâbı nehb ü gâret olmak dostluk alâyımı olmayup da'vâ-yı mahabbet ü musâfâta mülâyim olmaduğı rûşendür. Bu husûsun hakîkati zamîr-i münîr-i azamet-tenvîr-i husrevânemüze sıhhati ile ma'lûm olmak lâzım olmağın Dergâh-ı Felek-bârgâhımız çavuşlarından kıdvetül-emâsil ve'l-akrân () *zîde kadruhû* ulağıla irsâl olunmuşdur. **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûn-ı meserret-makrûnumuz ile vusûl buldukda, kadîmül-eyyâmdan Yüce Dergâhımız'a olan vüfûr-ı sadâkat ü ihlâs ve fart-ı muhâlesat u ihtisâsınız muktezâsınca bu husûsı gereğı gibi tettebbu' u te'emmül eyleyüp dahı ahid-nâme-i musâdekat-nümâmuza muhâlif bu makûle evzâ'a ikdâm iden kimlerdür ve sebep ne olmuşdur ve mezbûr kimesnenün burnın ve kulağın kesüp dahı oğlın esîr iden ne asıl âdeminüzdür; bilüp elegetürüp ahid-nâme-i inâyet-nümûnumuz muktezâsınca cezâsı virilüp ve oğlı itlâk olunup ve ahde muhâlif kal'a-i mezbûrenün varoşın ihrâk eyleyen kimlerdür, nicedür; eger; "Tatar askeri memleketimize tecâvüz eyleyüp ardınca asker gönderdük." diyü cevâb virilürse çendân cevâb-ı bâ*-savâb olmayup eger anlar cânibinden ahde muhâlif vaz' olursa Südde-i Sa'âdetimiz'e arzulunsa men' olunup te'kîd olunurdu. Kal'a'nun üzerine asker gelüp varoşın ihrâk eylemek münâsib değildür. Bu ahvâl ha[k]îkati ile ma'lûmunuz olup dahı mâbeynimüzde min-ba'd dostluk kâ'idesi mahfûz olup binâ-yı ahd ü emân muhkem ü müstahkem olmak murâdınız ise ahde ve emâna mugâyir vaz' idenlerin haklarından gelinmek bâbında sa'yolunup anun gibi Tatar tâyifesinden ve sâyir levendlerden ahde muhâlif vaz' idenler arzuluna ki, ahid-nâme mücebince bu bâbda vüfûr-ı sadâkat ü ihlâsınız muktezâsınca vech ü münâsib görildüğü üzre [cezâ-yı] sezâları virile ve hânun ilçisi dahı itlâk olunup dostluk umûrında râ'î olmağa sâ'î olunup ahid-nâme-i sadâkat-nümâyâ muhâlif evzâ'a bâdî olanlar kimlerdür ve bu husûsa rızânuz var mıdur, nicedür; mufasssalen nâme-i muhâlesat-erkâmınız ile i'lâm eylesiz.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 20 Zi'l-hicce, sene: 975

Yazıldı.

2743

Ser-â-ser kîse ve altun kozalak ile drağmana virildi. Fî 20 Zi'l-hicce, sene: 975

Gönderdiği mektupta, Beç kralının Pojen'de cemiyet kurup etraftaki beyleri de davat ettiği ve Erdel'e tâbi köylerden vergi istediğini, ayrıca Göle beyinin Erdel'e bağlı bir köyden esirler aldığını bildiren Erdel kralına, Beç kralına verilen ahidnâmede Erdel'e tecavüz edilmemesi hususunun da yer aldığı, bundan başka bu hususların Beç tarafından soruşturulması için Budun beylerbeyine hüküm gönderildiği, kendisinin de beylerbeyi ile müşâvere edip bu taraftan ahde mugâyir iş yaptırmaması, ayrıca Göle beyine de esirlerle ilgili olarak bilgi vermesi için hüküm gönderildiğine dair yazılan nâme-i hümayûn.

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Atebe-i Aliyye-i Âlem-penâhum'a mektûb gönderüp; "Beç kralı Pojen'de cem'ıyyet üzre olup ve Erdel kurbinde Neçar nâhıyesinde mütemekkin olanlara; "Cem'ıyyete gelesiz." diyü mektûblar perâkende idüp da'vet idüp; "Gelmezsenüz size hakâret iderin." diyü havf virilüp ve Erdel vilâyetine tâbi' olan karyelerden virgü taleb idüp rencide eyledüğün ve Göle Beği Alî dâme izzühû Kal'a-i Varadin'e tâbi' Harba (?) nâm karyeden ba'zı esîr alup itlâk olunması husûsında istid'â-yı inâyet eyledüğünüz" bildürüp dahı her ne dinilmiş ise Pâye-i Serîr-i A'lâmuz'a arzolunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûlüm muhît u şâmil olmuşdur ve Beç kralına virilen nâme-i hümayûnumuzda bu husûsların her biri zikrolunup; "Erdel vilâyetine müte'allik yirlere ve kılâ'a dahlolunmamak" sifâriş olunduğundan mâ'adâ bu husûslar için Budun beğlerbeğisine dahı hükm-i şerîfimiz gönderilüp irsâl olunup ve Göle Beği Alî dâme izzühûya dahı esîr husûsıyçün mufasssal hükm-i şerîf yazılup aslı ne idüğün yazup bildürmek emrüm olmuşdur. **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûnumuz varup vusûl buldukda, müşârun-ileyh Budun beğlerbeğisi ile müşâvere olunup mûmâ-ileyh dahı berü cânibden ahde mugâyir bir vaz' sâdır olmadın cem'ıyyet üzre olup; "Erdel vilâyetine tâbi' olan karyelerden virgü taleb olunmağa sebeb nedür?" diyü istifsâr idüp ma'lûm idinüp ba'dehû Beç kralı tarafına i'lâm idüp ahde mugâyir iş idenlerün [cezâ-yı] sezâları virile. Ammâ; siz dahı gereği gibi ahde ri'âyet idüp mâdâm ki, ol cânibden ahde mugâyir iş idenlerün [cezâ-yı] sezâları virile, ahde mugâyir vaz' sâdır olmaya, sizün tarafınızdan dahı ahde mugâyir iş itdürmeyüp idenlerün dahı hakkından gelesiz ve ol taraftan haber geldükde emrüm ne vechile olursa amel eyleyüp min-ba'd serhadd-i vilâyete müte'allik ahvâli yazup Südde-i Sa'âdetüm'e i'lâm eyleyesiz.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 2 Muharrem, sene: 976

Yazıldı.

Altun kozalak ile ve ser-â-ser kîse ile Bâzergân Mehmed'e virildi. Fî 13 Muharrem, sene: 976

2744

Hazine-i Âmire'den verilen küllî miktarda para ile samur almak için Moskov taraflarına gönderilen hâssa tâcirlerden Mehmed'in, elinde olan mal ile birlikte arabalarla Lehistan üzerinden salimen gönderilmesi hususunda Moskov kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Moskov kralına nâme-i hümayûn ki:

Südde-i Sa'âdetüm tüccârından Mustafâ ve Mehmed['e] Hızâne-i Âmirem'den semmûr için küllî nukûd teslim olunup hâliyâ Mustafâ vefât idüp tâcirüm Mehmed henüz ol taraflarda olup hâssa-i hümayûnuma müte'allik olan umûr-ı ticâret mûmâ-ileyh Mehmed'ün üzerine mukarrer kılınup mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm cânibi[n]e gelmek lâzım olmışdur. İmdi; **[gerekdûr ki:]**

Kadîmden Yüce Dergâhımız'a olan vüfûr-ı muv[â]lât ve fart-ı musâfâtınız muktezâsınca mezbûr tâcirimizi elinde olan metâ' ile [emîn ü] sâlim kifâyet mikdârı arabalarla Leyh cânibi[n]den irsâl ü îsâl idesiz; tâ ki, sizün dahı bu tarafda bulunan tâcirlerünüz olgeldüğü üzre ahsen vechile ol tarafa varup geleler.

Yazıldı.

Âdemisine atlas kîse ile gümüş kozalak virildi. Fî 4 Muharrem, sene: 976

2745

Ejderhan Seferi için gerekli olan şeylerin çoğunun gönderildiği, kalan kısmının da vaktinde hazır edileceği, fetih hususunda gayret gösterilmesi, Kırım Giray Han'ın Rodos'tan başka yere gitmesine müsaade edilmemesi için Rodos beyine emir verildiği, Rodos'ta bulunan Yağmurca Han'ın adamlarından olup Südde-i Saâdet'te ele geçirilen Bedir'in Cezâyir'e sürgün edildiği vs. hakkında Tatar hanına yazılan nâme-i hümayûn.

Tatar hânına nâme-i hümayûn ki:

Südde-i Sa'âdet-destgâhımız'a mektûbunuz gönderüp; "bundan akdem Kal'a-i Ejderhân'un fetholunup ol vilâyetden huccâc-ı zevi'l-ibtihâca yol açılmak husûsın murâd olduğu" nâme-i hümayûnunuzla i'lâm olunmağın kal'a-i mezbûrenün feth u teshîrine müte'allik olan husûslar inhâ olunup bu bâbda sâbıkâ Kefe Sancağı Beği olup hâlâ Tımışvar Beğlerbeğisi olan Ca'fer dâme ikbâlühûya emr-i şerîf gönderildükde sizün re'y-i sâyib ve fikr-i sâkıbınız üzre kal'a-i mezbûre mühimmi için lâzım olan husûsları defter idüp göndermeğın ol defter mücebince levâzim ü mühimmât ne ise tedârük olunup ekseri irsâl

olunmuşdur. **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûn vusûl buldukda, kadîmü'l-eyyâmdan ilâ-hâze'l-ân Âsitân-ı Sa'âdet-âşiyânımız'a olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız mücebince kal'a-i mezbûre fethına müte'allik husûslarda bezl-i makdûr ve sa'y-i meşkûr kılınup sâyir levâzim ü mühimmât dahı vakti ve mevsimi ile tedârük ü ihzâr olunup mâyet-i Hakk *celle ve alâ* ile bi-eyyi tarîkın kân fetholunması bâbında envâ'-ı cidd ü ikdâm ve sa'y [ü] ihtimâmınız zuhûra getirile [ki], huccâc-ı zevi'l-ibtihâca yol açılıp ferâğ-ı bâlle geleler ve Rodos'da olan Yağmurca Hân âdemlerinden Bedir ve Balkış nâm kimesneler Sûdde-i Sa'âdetüm'[d]e elegendüp Cezâyir'e sürilmişdür; şöyle ma'lûmunuz ola ve min-ba'd vüfûr-ı muv[â]lât ü ihlâsınız muktezâsınca ol tarafa müte'allik olan ahbâr ihbârından hâlî olunmaya ki, mûcib-i izdiyâd-ı musâfât olduğında iştibâh olmaya ve Rodos'da olan Kırım Giray Hân cezîreden hâric yire gitmemegiçün Rodos beğine hükm-i şerîf gönderilmişdür ve mukaddemâ Cezâyir'e sürilmek fermân olunanlardan mezbûr Balkış ehl-i fesâd olmağın ol cânibe gönderilmeyüp girü size irsâl olunmuşdur; vardukda, vech ü münâsib gördüğünüz üzre hakkından gelesiz.

Yazıldı.

Altun kozalak ile ser-â-ser kîseye konulup virildi. Fî 11 Muharrem, sene: 976

2746

Moskov tarafına samur kürk almaya giden hâssa tâcirlerinden müteveffa Mustafa'nın adamı Mehmed'in Lehistan'dan geçişi esnasında kolaylık gösterilip salimen gelmesi hususunda yardımcı olunmasına ve yanında bulunan mallardan gümrük talep olunmamasına dair Leh kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Hâssa tâcirlerden Mustafâ'nun ba'zı metâ'ıla Maskov cânibine ticârete giden hâssa tâcirlerinden Mehmed haylî zamân eğlenüp hâssa-i hümayûnum içün kürk lâzim olmağın; "Mezbûr[1] bu cânibe gönderesin." diyü Maskov kralına nâme-i şerîfimiz irsâl olunmuşdur.

Gerekdür ki:

Kadîmden Dergâh-ı Sa'âdet-destgâhımız'a olan kemâl-i meveddet ü ihlâs ve vüfûr-ı* mahabbet ü ihtisâsınız muktezâsınca mûmâ-ileyhün âdemlerinden Mehmed vardukda, mu'accelen Maskov vilâyeti[n]e emîn ü sâlim yol virüp serhadlerinüzden uzadup ve gelüp gitmelü oldukda dahı envâ'-ı mu'âvenet ü muzâheretinüz vücûda getirüp bile gelen Maskov arabacılarına ulaşturmak bâbında envâ'-ı mesâ'-i cemîlenüz vücûda getüresiz ve vâkı' olan metâ'ından ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif varışda gelişde gümrük talep itdürmeyüp kadîmden oligelen üzre [mu]vâlât [ü] musâfâtınız muktezâsınca emîn ü sâlim Memâlik-i Mahrûsemüz'e irsâl ü isâl husûsında sa'y-i cemîlinüz ma'tûf u masrûf kılına.

2747

Ahidnâme'ye aykırı olarak Venedikliler tarafından Memâlik-i Mahrûse'ye yapılan tecavüzlerin önlenmesi ve ahidnâme şartlarına uyulması hususunda Venedik beylerine yazılan nâme-i hümayûn.

Venedik beğlerine nâme-i hümayûn ki:

Delvine Beği olan Mahmûd *dâme izzühû* ile Aydonat kâdîsı *zîde fazlühû* Atebe-i Adâlet-destgâhımız'a mektûblar gönderüp; "Venedik'e tâbi' olan Körföz nâm kal'a ahâlîsi zabıttıdıkları Otrondoz Kal'ası ve Talyanı Delvine toprağında olup ve Otrondoz Kal'ası yıkılmış iken Körföz ahâlîsi tekrâr ta'mîr idüp darbzenler koyup etrâfında olan yirler arada vâkı' olan kurânun mezra'aları olup re'âyâ zirâ'ate varduklarında darbzen atup zirâ'at itdirmeyüp ve tavarların otlakda tüfenkle urup kaçurup ve ba'zın sürüp ve ba'zın pâreleyüp ve ba'zın gemiler ile Körföz'e geçirüp satup ve; "Körföz'de harâc u koyun [hakki] vü ispençe alınmaz." diyü re'âyâyı ifsâd idüp cüz'î bahâne ile re'âyâ ehl ü ıyâliyle kaçup Körföz'e ve kurâsına perâkende olmağla mâl-ı mîrîye ve hukûk-ı sipâhîye küllî zarar olup ve zikrolunan Talyanı ehl-i İslâm toprağında olmağın vilâyetün harâmîsi esbâb sirka itseler ve çayırardan tavar alsalar Otrondoz'a iletüp Talyan'da Körföz'e satup ve Üsküb'den aşağı vâkı' olan bilâd ü kasabâtdan kul u câriye kaçsa Otrondoz'a vardukda Körföz'e geçer ve Mitrof (?) nâhiyesinde Venedik'e tâbi' olan Marka nâm kal'a hıfzıyçün gönderilen soltatlar kal'a eşkıyâsıyla bayrak kaldurup nâhiye-i mezbûre re'âyâsına vech-i meşrûh üzre zulmden hâlî olmayup ve deryâ kenârında olan kışlaklarda müslimânların tavarın bâğî Frenk nâmına pâreleyüp yiyüp ve Körföz'e bey' idüp ve Baştiya İskelesi'ne girüp çıkan tüccâra; "Ümenâ yüzde beşer akça alır. Karadan gelenlerinüz gice ile kal'amuza gelün; birer akça ile Körföz'e geçürölüm." diyü iskeleye zarar eyleyüp ve Körföz tuzın gemiler ile Marka'ya getirüp Baştiya ve Zarda İskeleleri'nden alacak kârbân andan almağla memlehalardan tuzı satılmayup mâl-ı mîrîye zarar müterettib olur." diyü arzeylediler. İmdi; virilen ahid-nâme-i hümayûnumuzda Marka Kal'ası ve ana tâbi' olan köylerde vâkı' olan âdemleri deryâdan ve kurudan Memâlik-i Mahrûsemüz'e zarar u ziyân iderler ise Venedik beğleri tazmîn* eylemek ve ehl-i fesâdun haklarından gelmek husûsları mukayyed ü mezkûr iken re'âyâ vü berâyâyâ vech-i meşrûh üzre zarar u gezend irişdürilmeğe bâ'ıs nedür? **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûnumuz vusûl buldukda, sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a'vâmdan Âsitân-ı Muhalledü'l-bünyânımız'la –ki, melâz-i selâtîn-ı ızâm ve me'âz-i* havâkîn-ı kirâmdur– vâkı' olan mahabbet ü ihlâs [ve] vüfûr-ı ihtisâsınız müsted'âsınca bu husûsları tettebbu' idüp kal'a-i mezbûre münhedim olmuş iken ahde mugâyir tekrâr ta'mîr olunup yarak konulup Memâlik-i Mahrûsemüz'den olan mezârî'ı zirâ'ate varan re'âyâyâ darbzen ü tüfenk atup ve tavarların alup Körföz'e iletüp ve Memâlik-i Mahrûsemüz re'âyâsın ıdlâl idüp Körföz'e ve ana tâbi' yirlere perâkende idüp ve tavar sirka eyleyen harâmîler Talyan'a tahassun idüp andan Otrondoz'a* andan Körföz'e* iletüp satup ve Üsküb'den aşağı vâkı' olan bilâ[d] ü kasabâtdan firâr eyleyen kul u cevârîyi Körföz'e geçirüp ve Marka Kal'ası soltatlarından vech-i meşrûh üzre zulm ü te'addî iden Baştiya İskelesi mahsûline zarar ve Körföz tuzın Marka'ya getirüp memlehalarımıza ol vechile gadr ü te'addî eylemeğe sebep nedür? Bu makûle ahid-nâme-i hümayûnumuza mugâyir evzâ' eyleyenler kimler* ise [cezâ-yı] sezâları virilüp ve husûs-ı

kazıyyeyi mufassal ü meşrûh ma'lûm idinüp dahı vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a i'lâm eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getüresiz.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 8 Muharrem, sene: 976

Yazıldı.

2748

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Bazı Leh beylerinin, Cankirman Kalesi'ne hücum ederek Cankirman Mukâtaası Mültezimi Nasuh oğlu Süleyman'ın koyunlarına ve terekelerine verdikleri zararın tazmin ettirilmesi hususunda Leh kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Hâliyâ Varna kâdısı Dergâh-ı Sa'âdet-destgâhum'a mektûb gönderüp; "Cankirman Mukâta'ası'na dört kerre yüz bin ve dahı altmış bin akçaya ber-vech-i iltizâm Emîn olan Nasûh oğlu Süleymân meclis-i şer'a gelüp; "Leyh beğlerinden Ban Laski* ve dahı beş nefer beğler haylî asker ile kal'a-i mezkûre üzerine gelüp üç bâb koyun ocağın on yedi bin re's koyunların gâret idüp ve terekelerin külliyyen harâb eyleyüp tahvîlüm* içinde mâl-ı mîrîye otuz tokuz bin dört yüz yigirmi tokuz akça zarar olup hayfolmuşdur." didüğün" arzylemiş. İmdi; kadîmden Südde-i Sa'âdetimiz'e olan dostlüğünüze ve ihlâs u ihtisâsınıza mugâyir ve ahid-nâme-i hümayûnumuza muhâlif sizün cânibinüzden Memâlik-i Mahrûsemüz'e bu vechile dahl ü te'addî olup zarar u gezend* irişmenün aslâ vechi yokdur. **Gerekdür ki:**

Mezkûrlarun eyledükleri zarar u ziyânı ahid-nâme-i hümayûn mücebinece tazmîn itdürüp min-ba'd ahid-nâme-i hümayûnumuza muhâlif kimesneye iş itdürmeyesiz ve idenlerün haklarından gelinüp ahid-nâme-i hümayûnumuzun icrâsında mücidd ü sâ'î olasız.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 18 Muharrem, sene: 976

Yazıldı.

Tafsîl üzre tekrâr geçmiştir.

2749

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Bkz. hkm. 2750.

Hâliyâ Akkirman beği [ve] kâdısı Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "âdemlerinüzden Pan Laski ve Pan Groçe oğlu Rahal (?) ve Ancilik Beği Bodolovski ve Petresora-oğlu (?) ve Bartek (?) Haryop (?) ve Maryovski (?); "Tatar'un ba'zı ehl-i fesâdı memleketümüzü urdı." diyü anları kovarken on bir bin mikdârı asker ile mâh-ı Zi'l-ka'de'nün onıncı gününde Cankirman Kal'ası'na gelüp hısâr halkı ve etrâfında sâkin olan kurâ halkı ile haylî ceng ü gavgâ idüp kal'a-i mezbûre halkınun ve re'âyânun üç bin yüz altmış tokuz re's

sığırların ve on beş bin sekiz yüz altmış iki re's koyunların ve elli tokuz atların gâret idüp ve dört kul ve dört çobân ile Süleymân nâm kimesneyi dahı tutup alup gidüp ve ba'zı re'âyânun mandıraların ihrâk idüp ahde mugâyir küllî te'addî vü zarar itdüklerin" bildürmüşler. İmdi; bu vechile zarar idenlerün zararları tazmîn itdürilmek ve ahde mugâyir iş idenlerün dahı haklarından gelinmek ahid-nâme-i hümâyûnumuzda mukayyed olup Yüce Âsitânemüz'de olan ilçinüz dahı mezbûrların vâkı' olan zararların tazmîn itdürmeğe müte'ahhid olmağın **gerekdür ki:**

Vusûl buldukda, sevâlif-i eyyâmdan Âsitâne-i Sa'âdetimüz'e olan vüfûr-ı ihlâsınız muktezâsınca ol vechile Memâlik-i Mahrûsemüz re'âyâsına zarar idenlerün vâkı' olan zararların ahid-nâme-i hümâyûnumuz mücebinece bî-kusûr tazmîn itdürüp ve alup gittükleri kimesneyi ve kulların ve çobânların dahı ıtlâk idüp ve ol vechile mâbeynde olan ahde mugâyir vaz' idenlerün dahı haklarından gelüp Memâlik-i Mahrûse re'âyâsına min-ba'd ol vechile ahde mugâyir zarar u te'addî itdürmeyesiz.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 8 Muharrem, sene: 976

Yazıldı.

2750

Ser-â-ser kîse ve altun kozalak ile Hasan Çavuş'a virildi. Fî 25 Muharrem, sene: 976

Bazı Leh beylerinin, "Memleketimizi basan Tatarlar'ı kovalıyoruz" diyerek yanlarındaki onbir bin askerle Cankirman Kalesi'ni basıp ahalinin hayvanlarını gasbederek bazı kişileri esir aldıkları, bu durumda, iki devlet arasındaki muâhede gereğince ahalinin maruz kaldığı zararların tazmin ettirilip, faillerin haklarından gelinmesi gerektiğinden, zararın tespiti için Silistre Sancakbeyi Yunus Bey ile Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Hasan Çavuş'un gönderildikleri, bu iş için bu taraftan katılacak adam sayısınca Leh tarafından da adam tayin edilip zararın tespit ve tazmin ettirilerek suçluların hakkından gelinmesi ve esir alınanların serbest bırakılması, ayrıca sahiplerinin bir miktar malıyla Leh tarafına kaçan Akkirman beyinin ve Abdi Çavuş'un kölelerinin de Hasan Çavuş'a teslim edilmesi hususlarında Leh kralına yazılan nâme-i hümâyûn.

Leyh kralına nâme-i hümâyûn ki:

Hâliyâ Akkirman beği ve kâdısı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "âdemlerinüzden Ban Laski ve Ban Groçe oğlu Rahal (?) ve Ancilik Beği Bodolovski ve Petresora-oğlu ve Bartek (?) Haryop (?) ve Maryovski (?); "Tatar'un ba'zı ehl-i fesâdı memleketimizi urdı." diyü anları kovarken on bir bin mikdârı asker ile geçen mâh-ı Zi'l-ka'de'nün onıncı gününde Cankirman Kal'ası'na gelüp hısâr halkı ve etrâfında sâkin olan kurâ halkı ile haylî ceng ü gavgâ idüp kal'a-i mezbûre halkının ve re'âyânun üç bin yüz altmış tokuz re's sığırların ve on beş bin sekiz yüz altmış re's koyunların ve elli tokuz atların

gâret idüp ve dört kul ve dört çobân ile Süleymân nâm kimesneyi dahı tutup alup gidüp ve ba'zı re'âyânun mandıraların ihrâk idüp ahde mugâyir küllî te'addî vü zarar itdüklerin" bildürmişler. İmdi; bu vechile zarar idenlerün zararları tazmîn itdürilmek ve ahde mugâyir iş idenlerün haklarından gelinmek ahid-nâme-i hümayûnumuzda mukayyed olup Yüce Âsitânemüz'de olan ilçinüz dahı mezbûrlarun vâkı' olan zararların tazmîn itdürmeğe müte'ahhid olmağın **gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûn-ı meserret-makrûn-ı sa'âdet-nümûnumuz vusûl buldukda, sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a'vâmdan Atebe-i Aliyye-i Devlet-penâh ve Südde-i Seniyye-i Sa'âdet-destgâhımız'a olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız mücebince Memâlik-i Mahrûsemüz re'âyâsına ol vechile te'addî vü zarar idenlerün vâkı' olan zararların ahid-nâme-i hümayûnumuz mücebince tazmîn itdürüp ve alup gitdükleri kimesneyi ve kulların ve çobânların dahı itlâk idüp ve ol vechile mâbeynde olan ahde mugâyir vaz' idenlerün dahı haklarından gelüp Memâlik-i Mahrûsemüz re'âyâsına min-ba'd ol vechile ahde mugâyir zarar u te'addî itdürmeyesiz ve kıdvetü'l-ümerâ'î'l-kirâm Silistre Sancağı Beği Yûnus *dâme izzühû* ile Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Hasan Çavuş *zîde kadruhû* vâkı' olan zarar u ziyâmı yırlı yirinden görüp ahid-nâme-i hümayûnumuz muktezâsınca tazmîn itdürilmek husû-sıyçün irsâl olunmuşlardır. **Gerekdür ki:**

Müşârun-ileyhimâ ne mikdâr âdemle varursa ol taraftan dahı ol mikdâr âdem ta'yîn olunup eger gâret ü hasâret olunan tava[r]lar husûsıdır ve eger burnı ve kulağı kesilen kimesnenün ahvâlidür ve bi'l-cümle ahde muhâlif vâkı' olan zararları ale'l-ittifâk ma'ıyyetle görölüp zâhir olan zararları lâzim gelene tazmîn itdürölüp ve muhâlefet idenlerün haklarından gelene ki, bir dahı ahde muhâlif iş işlemeğe kimesne cür'et ü ikdâm eylemeye ve Akkirman beğünün bir mikdâr mâlıyla ve kulı kaçup ve Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Abdî Çavuş *zîde kadruhû*nun dahı üç yüz on yedi filorisi ile iki kulı kaçup ol cânibde imiş; mezkûrûn kulları buldurup alup gitdükleri emvâl ü esbâblarıyla müşârun-ileyh Hasan Çavuş'a teslim oluna ki, alup getüre ve vüfûr-ı sadâkat ü ihlâsınız mücebince mezkûr Hasan Çavuş bir aydan ziyâde eğlendürilmeyüp avdet itdürilmek bâbında sa'y-i cemîlinüz zuhûra getürile.

Yazıldı.

Kîse vü kozalak ile tercemâna virildi.

2751

Gönderdiği mektupta; önceki tahrirde ait defterde yazılı köylere dahletmemesi ve sonradan yapılmış olan Bato adlı palangayı yıktırmasına dair kendisine gönderilen emre muvafık olduğunu, ancak adı geçen palanganın eski olduğunu bildiren Erdel kralına, adı geçen palanga ile Zaka palangasının söz konusu defterde yer alıyor olmasından dolayı havâss-ı hümayûna ilhak edildiği, bu sebeple her iki palangayı da yıktırması ve defterde yazılı köylere müdahale etmemesine dair yazılan nâme-i hümayûn.

Erdel Kralı İstefan Kral'a nâme-i hümayûn ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Sa'âdet-destgâh ve Bârgâh-ı Ma'delet-penâh'a mektûb gönderüp;

"Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından Alî *zîde kadruhû* ile mukaddemâ tahrîr olan vilâyet defterin ve hükm-i şerîf gönderilüp; "Defterde mastûr olan kurâyâ dahl ü ta'arruz itmeyesin. Bu cânibden serhad beğlerine dahı; "Defterde mastûr olmayan kurâyâ dahlitmeyesiz." diyü tenbîh olunmuşdur ve Bato nâm palanka sonradan ihdâs olunmuşdur; yıkasın." diyü fermân olunmuş; emr-i şerîfe itâ'at ü inkıyâdımız mukarrerdür. Lâkin mezbûr palanka hâdis olmayup Bebek-oğlu'nun elinden alınmış kadîmî palanka olup harâba müşrif oldukda haydûd u harâmî havfından memleket fukarâsı ta'mîr itmişlerdür, kimesneye zarar u ziyân irişecek nesne değildir." diyü bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan Bato ile Zaka nâm karye defterde mukayyed olup havâss-ı hümayûnuma ilhâk olunmuşdur. **Gerekdür ki:**

Mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîf mücebince mezbûr Bato nâm palankayı yıkup ve mezbûr Zaka'yı dahı hedmidüp irsâl olunan defterde mukayyed olan karyelere ve yirlere ol cânibden dahlolunmayup ve palanka ihdâs olunmayup emr-i şerî[fü]me muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin ve fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince zikrolunan palankaların hedmolunduğın yazup bildüresin.

Yazıldı.

Âdemisine virildi. Fî 3 Zi'l-hıccce, sene: 975

2752

Tatar hânına nâme-i hümayûn ki:

Leh kralına ahidnâme-i hümayûn gönderildiğinden, Lehliler vergilerini verdikleri ve ahidnâme uydıkları sürece Tatarlar tarafından da Leh ülkesine saldırıda bulunulmaması hususunda Tatar hanına yazılan nâme-i hümayûn.

Hâliyâ Leyh kralının Südde-i Sa'âdet-destgâhımız'a kemâ-kân itâ'at ü inkıyâdı olup ahde muhâlif hiç bir cânibden dahl ü tecâvüz olunmamak bâbında inâyet recâ eyleyüp ahid-nâme-i hümayûnumuz taleb itmeğın müceddeden ahid-nâme-i hümayûnumuz inâyet olunup Dergâh-ı Felek-bârgâhımız'da olan ilçisiyle irsâl olunmuşdur. **Gerekdür ki:**

Vusûl buldukda, dâyimâ siz dahı ahd ü emânı ri'âyet eyleyüp kadîmî virgülerin virdükden sonra mâdâm ki, Leyh cânibi[n]den ahd ü emâna muhâlif ve sulh u salâha mugâyir bir vaz' sâdır olmaya, sizün tarafınızdan dahı ahid-nâme-i hümayûnumuza muhâlif ol cânibe dahl ü tecâvüz olunmamak bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getirile.

2753

Gönderdiği mektupta; Yemen'e gönderilen askerlerin nakli için toplanan yirmi celbeden on altısının tamir edilmekte olduğunu, zahire ve deve tedariki için çalışıldığını ve hacıların hac görevlerini huzur içinde eda ettiklerini bildiren Mekke şerifine, faaliyetlerinden memnuniyet duyulduğu, aynı gayreti bundan sonra da göstermesi ve Lala Mustafa Paşa'nın yerine Yemen Serdarlığı'na tayin edilen Mısır Beylerbeyi Sinan Paşa'ya da aynı şekilde her konuda yardım etmesi hususlarında yazılan nâme-i hümayûn.

Yazıldı.

Çavuşbaşına virildi; kîse vü kozalak ile.

Mekke-i Mükerreme şerîfine nâme-i hümayûn ki:

Hâlâ Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a mektûbunuz vârid olup; " "Yemen fethına ta'yîn olunan asâkir-i nusret-me'serûn tahmîl-i eskâlî için Bender-i Cidde'den beş yüz celbe Tûr cânibi[n]e irsâl olunmak" için gönderilen emr-i şerîfimiz mücebince Cidde'ye âdem gönderilüp bulunan celbeler zabtolundukda yigirmi rencber celbeleri cem' olunup dördü sağ u sâlim on altısı kalafata virmeğe muhtâc olup şimdi hâzır olsa dahı rûzgâr muvâfık olmamağla gitmeğe mümkün olmayup masârifi Dîvân-ı Mısır'a i'lâm olunup inşâ'a'llâhü[l-]Azîz termîm ü kalafat olundukda rûzgâr muvâfakati ile sür'atle mahall-i me'mûra irsâl olunur ve kurudan* varan asâkir-i mansûre için fermân olunan deve ihzârı husûsı ve sâyir mühimmât ihzâr olunmak üzre olduğın () için eşrâfdan ve asâkirinizden bir mikdârı hâzır olup gönderilmek tedârükünde olduğunuz ve bu sene-i mübâreke huccâc-ı zevi'l-ibtihâc huzûr-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile menâsik-i haccı edâ eyledükleri" i'lâm olunup ve sâyir her ne ki, tahrîr ü beyân olunmuş ise Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e mufassalen arz u takrîr olunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûlimüz muhît u şâmil olmuştur. İmdi; kadîmü'l-eyyâmdan Atebe-i Ulyâmuz tarafına olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınızdan me'mûl olan bunun emsâli âsâr-ı hamîde ve etvâr-ı pesendîde idi [ki], zuhûra getirilmiş. **Gerekdür ki:**

Min-ba'd dahı Âsitân-ı Adâlet-penâhımız'la olan envâ'-ı mahabbet ü sadâkatınız müsted'âsınca ol câniblerde vâkı' olan eger huccâc-ı zevi'l-ibtihâc ahvâlinde ve eger gayri dîn-i mübîn ve devlet-i ebed-rehîn-i sa'âdet-karînimüze müte'allik olan cumhûr-ı umûrda envâ'-ı mesâ'î-i cemîle vücûda getüresiz ve mukaddemâ Yemen ıslâhıyçün serdâr ta'yîn olunup Vezâret ile irsâl olunan Mustafâ Paşa'nun me'mûr olduğu hıdemât-ı hümayunumuzda ihmâl ü müsâhelesi olmağın ma'zûl olup Serdârlık Vezâret'le Mısır Beğlerbeğisi olan Sinân Paşa'ya tefvîz olunup vilâyet-i Yemen'ün ıslâhı ve Ehl-i Sünnet ve Cemâ'at'ün refâhiyyet* ü em[ni]yyeti husûsı müşârun-ileyh Sinân Paşa'ya sipâriş olunmuştur. Cibilletinizde merkûz olan envâ'-ı ihlâs u musâfât ve vüfûr-ı ihtisâs u müvâsâatun muktezâsınca idegeldüğünüz sa'y-i cemîlinüz eger zahîre vü deve husûsındadır eger gayret ü hamîyyet-i dîn-i mübîn umûrındadır; ma'tûf u masrûf kılınup kemâ-kân uğur-ı hümayûnumuzda umılandan ziyâde bezl-i makdûr eyleyüp müşârun-ileyhe her vechile envâ'-ı mu'âvenet ü muzâheretiniz zuhûra getüresiz ki, bâ'ıs-i izdiyâd-ı muv[â]llât olduğına iştibâh olunmaya.

2754

Gönderdiği mektupta; bazı şahinler tedarik olunup gönderildiğini ve bütün Macar beylerinin kendisine gizlice bağlılıklarını arzettiklerini bildiren Erdel kralına, Beç kralı ile yapılan muâhedeye aykırı hareket edilemeyeceği, ancak kendisinin söz konusu Macar beylerine, şimdilik gizli müttefik olarak kalıp Beç tarafının muâhedeyi bozmasını beklemeleri yolunda istimâlet vermesine dair yazılan nâme-i hümayun.

Yazıldı.

Kîse vü kozalak ile tercemâna virildi. Fî 17 Safer, sene: 976

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız –ki, melâz-i selâtîn-ı ızâm ve me'âz-i havâkîn-ı kirâmdur– mektûbunuz vârid olup; "ba'zı şâhînler tedârük olunup irsâl olunduğın ve cümle Macar beğleri sizi ihtiyâr eyleyüp hufyeten kâğıdlar gönderüp; "Emn ü emân üzre memleketimizde ve hısârlarımızda kemâ-kân sâkin olup emlâkimüz elimüzde kalursa cümle mutî' u munkâd olup harâc-güzâr oluruz." didüklerin" bildürüp bu bâbda her ne ki dinilmiş ise mufassalen Pâye-i Serîr-i A'lâmuz'a arz olunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûlimüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; Beç kralı bundan akdem Dergâh-ı Felek-âşiyânımız'la sulh u salâh üzre olmak bâbında istid'â-yı âtîfet eyledüğü ecilden mezîd-i âtîfet-i husrevânemüzden iltimâsın hayyiz-i kabûlde vâkı' olup mufassal ahid-nâme-i hümayûnumuz erzânî kılınmışdur. Mâdâm ki, anlar cânibi[n]den ahde mugâyir vaz' sudûrına rızâ-yı şerîfümüz olmayup nakz-ı ahd eylemek aslâ câyiz değildir. **Gerekdür ki:**

Vusûl buldukda, vech ü münâsib görüldüğü üzre zikrolunan Macar beğleri ile müdârây u müvâsât üzre olup istimâlet viresiz ki, sizünle hufyeten hüsn-i ittifâk u ittihâd eyleyüp yek-dil ü yek-cihet olup müterakkıb olalar ki, anun gibi müşârun- ileyh Beç kralı cânibi[n]den ahd ü emâna muhâlif bir vaz' sudûr eyleyüp nakz-ı ahd anlar cânibi[n]den olursa ol zamânda mahall iktizâ eyledüğüne göre vech ü münâsib olan ne ise mücebi ile amel olunup ana göre mezkûrlara hufyeten haber gönderüp ahsen vechile istimâlet viresiz.

Yazıldı.

2755

Leyh kralına nâme-i şerîf ki:

Lehistan'a bağlı kalelerden gelip Osmanlı sınırına tecavüz ederek Sarusu'da bazı çobanları soyup, koyunlarını kırıp, öküzleriyle arabalarını alan ve Alibey Kışlası'nda saz biçmeğe gelen dört kişiyi öldüren kişilerin buldurulup haklarından gelinmesi ve çalınan hayvanların ortaya çıkarılıp sahiplerine iade edilmesi hususlarında Leh kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Akkirman Beği Hasan dâme izzühü Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a mektûb gönderüp; "Leyh vilâyetine tâbi' olan hısârlardan iki bölük kâfir gelüp Sarusu'da olan koyun çobânların soyup ve arabaların ve öküzlerin alup ve nice koyunların mücerred derilerin almak için kırıp ve Boğdan toprağında Akkirmanlı Alîbeğ Kışlası'nda saz biçmeğe varan müslimânlardan dört neferin katlidüp ve bir nicelerin mecrûh idüp ve beş atların alup ve Bender hargelesin sürmeğe kasdidüp çobânlar haber virdüklerinde âdemlerinden birkaç neferin gönderüp muhkem cengeyledüklerin" i'lâm eyledi. İmdi; ahid-nâme-i hümayûnumuza muhâlif vaz' eyleyen ehl-i fesâd zuhûra getirilüp haklarından gelinmek lâzım olmağın **gerekdür ki:**

Âsitâne-i Muhalledü'l-bünyânımız'la kadîmü'l-eyyâmdan olan vüfur-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız müsted'âsınca anun gibi ahd ü emâna muhâlif fesâd ü şenâ'at eyleyenleri

elegetürüp dahı alınan tavarlardan zuhûra getürüp ashâbına reddeyledükden sonra ahd [ü] emâna mugâyir bu makûle fesâd eyleyen kimesnelerin haklarından gelmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîle vücûda getürile ki, eyyâm-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumuzda re'âyâ vü berâyâ âsûde-hâl olalar.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 8 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2756

Ser-â-ser kîse vü altun kozalak ile tercemâna virildi. Fî 9 Rebî'u'l-âhır, sene: 976

Luteranlar'a karşı verilen mücadeleye, Beç kralının Alman beylerinden yardım isteyip hazırlık yapmakta olduğuna, İspanya kralının Venedikliler'e elçi gönderdiğine vs. hususlara dair Südde-i Saâdet'e mektup gönderen Fransa kralına, daima düşmanın hal ve hareketlerini takip edip gerekli tedbirleri alması ve edindiği sahih haberleri bildirmesi hususunda yazılan nâme-i hümâyûn.

Françe pâdişâhına nâme-i hümâyûn ki:

Yüce Âsitânemüz'de olan ilçinüze mektûbunuz gönderüp; "Düka İlya Luterân askerine iki def'a inhizâm virüp bir def'a üç bin ve bir def'a dört bin askeri sıyup Prenciy'ün oğlu birkaç âdemle halâs olduğın ve mezbûr Prenciye otuz bin nefer piyâde ve birkaç bin atlu askerin mezbûr Düka İlya üzerine gönderüp sizün tarafınızdan men' u def' olunduğı ve Flandre vilâyetinden beş bin asker ile gelen beğ-zâdeye beğlerbeğünüz râstgelüp cengeyleyüp münhezim olduğın ve Rucle nâm kal'a ile İspanya kralının hazînesi gemilerin alup ve Hindûstân'da İspanya kralının memleketin alup etrâfindan krallar ve cümle Alaman vilâyetlerinden bî-nihâye asker mu'âvenete gelmek üzre olup ve Luterânular mezbûr Prenciye'yi serdâr idüp ve Düka İlya Rîm papa akribâsından ba'zı Luterân beğlerin katylelemeğın azîm asker ile üzerine gelüp sulh için Beç kralı, karındaşı olan Karlo'yu gönderüp sulh mümkün olmaduğın ve yetmiş bin asker cem' idüp Prenciye'nün alduğı Rucle nâm hısârı girü aldığınızı ve cümle Alaman beğleri ayağ üzre olup Luterân ve Uğnad (?) tâyifelerine mu'âvenet idüp ve Düka İlya'yı Flandre vilâyetinden çıkarmak kasdidüp küllî cengler tedârük olunmak üzre olup ve Beç kralı Alaman vilâyetinde Alaman ve hristiyan beğleriyle cem'ıyyet idüp anlardan yardım taleb idüp küllî tedârük üzre olduğın ve İspanya kralı Venedik beğlerine ilçi gönderüp anların dahı danışığı olduğın ve Anobolı'da İspanya'nun elli pâre donanması* olduğın" bildürüp ve bundan gayri her ne tahrîr olunmuş ise mufasssalen Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrimüz'e arzolunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânemüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; âkıl olana, dostluk idenler ile dostlukda sâbit-kadem olup düşmenlik idenlerden gaflet eylemek câyiz değildir. **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümâyûnumuz varup vusûl buldukda, dâyimâ a'dânuzun ahvâl ü etvârın tettebbu' u tecessüs eyleyüp dahı ana göre tedârükün görüp basîret ü intibâh üzre olup ve vâkıf olduğunuz ahbâr-ı sahihayı kadîmden mâbeynde olan vüfûr-ı ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız

muktezâsınca ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasız ki, ittılâ'ı mûcib-i izdiyâd-ı muvâlât ü musâfât idüğine iştibâh yokdur.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 16 Rebî'ü'l-âhır, sene: 976

Yazıldı.

2757

Hân hazretlerine nâme-i hümayûn ki:

Ejderhan Seferi'ne katılacak Tatar askerine kendi kethüdasını başbuğ tayin edip göndermesi ve kethüdaya, reâyanın askerler tarafından rahatsız edilmemesi hususunda tenbihte bulunmasına dair Kırım hanına yazılan nâme-i hümayûn.

El-hâletü hâzihî Ejderhân mühimmi içün gönderilen asker-i zafer-rehbere Kefe Sancağı Beği iftihârul-ümerâ'î'l-kirâm Kâsım dâme izzühû serdâr ta'yîn olunup ol cevânibde olan ümerâ-i Çerâkise mûmâ-ileyhle hıdmetde bile bulunmak emrüm olup her birine müstekill ahkâm-ı şerîfe yazılup irsâl olunup ve Köstendil sancağı beği sizün ile memleket muhâfazasında olup asker-i zafer-me'serüm ile koşlup gönderilecek Tatar askerine kethudânuz baş u buğ ta'yîn olunup gönderilmek münâsib görilmeyin **gerekdür ki:**

Kadîmden Âsitân-ı Devlet-âşiyânımız'la olan vüfûr-ı mahabbet ü ihlâs ve fart-ı meveddet ü ihtisâsınız müsted'âsınca inşâ'a'llâhü'l-E'azz müşârun-ileyh mahall-i me'mûreye teveccüh itmeli oldukda bile koşılan Tatar askerinin vech ü münâsib görüldüğü üzere âlât-ı harb u kıtâl ve edevât-ı ceng ü cidâl ve bi'l-cümle düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel hâzır idüp müşârun-ileyh ile haberleşüp taleb itdükde müşârun-ileyh kethudânuz baş u buğ ta'yîn idüp irsâl eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûr u bürûz eyleye ki, varup müşârun-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzere dîn bâbında ve devlet-i hümayûn-ı ebed-makrûnumuza müte'allik olan umûrda bezl-i makdûr eyleye ve mûmâ-ileyh Köstendil sancağı beği dâme izzühû dahı vech ü münâsib görüldüğü üzere sizün ile memleket muhâfazasında ola. Ümmiddür ki, inâyet-i Hakk *celle ve alâ* ile evliyâ-i dîn ü devlet muzaffer ü mansûr ve a'dâ-i mülk ü millet münhezim ü makhûr olmak mukadder olmuş ola ve mûmâ-ileyh kethudâya tenbîh oluna ki, Tatar askerini onat zabteyleyüp re'âyâ vü berâyâyâ te'addî vü tecâvüz eylemeyeler.

2758

Yemen'e gönderilen asker için gerek zahire ve deve tedariki, gerekse asker göndermek sûretiyle elinden gelen gayreti göstermesi ve elde ettiği sahih haberleri ulaştırması hususunda Mekke şerifine yazılan nâme-i hümayûn.

Yazıldı.

Erdoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî 6 Cumâde'l-ûlâ, sene: 976.

Gümüş kozalak ve kîse ile.

Mekke-i Mükerreme şerîfine nâme-i hümayûn ki:

Âsitâne-i Muhalledü'l-ikbâl ve Müşeyyedü'l-iclâlimüz[e] sevâlif-i eyyâm ve sevâbık-ı a'vâmdan olan vüfûr-ı muhâlesat u musâdekatünüz muktezâsınca mektûbunuz gönderüp; "Yemen tarafının ıslâhıyçün gönderilen asâkir-i nusret-me'serimüze mu'âvenet içün asker göndermek üzre olduğunuz" i'lâm olunup her ne beyân eyledünüz ise alâ-vechi't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Ma'delet-masîr-i Husrevânemüz'e arz olunup ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânemüz muhît u şâmil olmuştur. İmdi; sizden umılan dahı bunun emsâli âsâr-ı hamîde ve ef'âl-i pesendîdenün âsârı idi ki, sudûr u zuhûr bulmuştur. **Gerekdür ki:**

Sevâbık-ı ezmândan Südde-i Sa'âdetimüz'e olan kemâl-i muvâlât ü musâfâtınız mücebince min-ba'd dahı vilâyet-i mezbûreye müstevlî olan a'dânun def u ref için eger asker göndermekde ve eger zahîre vü deve tedârükindedür; her vechile mu'âvenet ü muzâheretiniz* masrûf kılınup envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getüresiz ki, mûcib-i izdiyâd-ı musâfât olduğunda gümân olmaya ve Yemen tarafına irsâl olunan asâkir-i nusret-me'sere Vezîrüm Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* serdâr ta'yîn olunup Yemen^H cânibi[n]e irsâl olunmuştur. Siz dahı re'y-i sâyibiniz üzre vilâyet-i mezbûreden a'dânun def u ref bâbında lâzım gelen mu'âvenet ü muzâhereti[nüz]* İslâm-ı Sa'âdet-irtisâm şerefine bezl-i makdûr idüp ol cânibe müte'allik olan ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî mektûb-ı müvâsât-âyâtınızla i'lâm eylemek bâbında sa'y-i cemîlinüz zuhûra getüresiz.

^H Metinde "Mısır" şeklindedir.

2759

Gönderdiği mektupta, Beç kralının yakalanan ulağı üzerinden çıkan belgeleri Dergâh-ı Muallâ'ya gönderdiğini, Beç kralının asker tedarik etmekte olduğunu ve kışın Zigetvar'a hücum etmek için çeşitli hazırlıklar yaptığını bildiren Erdel kralına, düşmana karşı daima hazırlıklı bulunması, kaleler hususunda muâhedede yazılı şartlara uygun hareket etmesi, o taraftan Erdel'e bir tecavüz vaki olmadıkça kendisi tarafından da her hangi bir hareket yapılmaması ve Erdel ile Beç arasında anlaşmazlık konusu olan Bana ve Çehvar kalelerinin kime ait olduğunun Budun beylerbeyi ile her iki taraftan verilecek kişilerin oluşturacağı heyet tarafından muâhede esaslarına göre belirlenmesi ve verilen karara ve genel olarak ahidnâme şartlarına uyulması hususlarında Erdel kralına yazılan nâme-i hümayun.

Yazıldı.

Kîse vü altun kozalak ile tercemâna virildi. Fî 7 Ca., sene: 976

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdet-medâr ve Atebe-i Aliyye-i Devlet-âsârüm cânibine mektûb gönderüp; "Âdemlerinüz Beç kralının ulağına râstgelüp elinde olan kâğıdlar alınıp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp muttasıl asker tedârükünde olup top mühimmâtın görüp bu kış Sigetvar üzerine varmak fikrin idüp köpri binâsının kerestesine mübâşeret idüp ve kal'alarına âdem ü yarak komak* üzredür." diyü bildürmişsin. Mektûbunda her ne ki, dinilmiş ise ale't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzolunup ilm-i şerîf-i âlem-şümûlimüz muhît u şâmil olmuştur. İmdi; düşmen hâlî turmayup tedârükün komaz. **Gerekdür ki:**

Nâme-i hümayûnumuz vusûl buldukda, siz dahî gaflet üzre olmayup kemâl-i intibâh üzre olup kal'anuzı yaraksuz komayup eger lâzım olan yarakları ve eger kifâyet mîkdârı zahîreleri husûsıdır; tedârük idüp ihmâl ü müsâhele üzre olmayasız ve mukaddemâ; "Fermân-ı hümayûnla defter-i hâkânî muktezâsınca sınır ta'yîn olunup mâbeynde kuvvet-i kâhiremüzle fetholunup ba'dehû hedmolunan kal'alar girü hâlî üzre olup tarafeynden ta'mîr ü termîme mübâşeret olunmaya; hîn-i sulh u salâhda kimün tasarrufında bulunursa girü tasarrufında olup ta'mîr olunmaya." diyü Beç kralına gönderilen ahid-nâme-i hümayûnumuzda mastûrdur. Siz dahî ahid-nâme-i hümayûnum muktezâsınca âmil olup anun gibi ol cânibden ahde mugâyir memleket ü vilâyetinüze dahlolunup veyâhûd ol hâlî kalan kal'alara âdem ü yarak gönderilüp zabtitmesine mübâşeret iderler ise sıhhati üzre yazup bildüresiz; ahid-nâme-i hümayûnumun icrâsında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen zuhûra getüresiz ve Bana ve Çehvar nâm kal'alar husûsında Beç kralı ile mâbeyninüzde nizâ' olduğu ecilden Budun beğlerbeğisine hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Sizün tarafınızdan ve Beç kralı tarafından yarar, mu'temedün-aleyh âdemlerinüz alup dahî zikrolunan kal'aları görüp sulh u salâh olduğu zamânda her kankınızın tasarrufında olmuş ise ol cânibe hükmidüp ve kankı cânibe hümkolunursa ahid-nâme-i hümayûnum mücebince hâlî üzre hâlî vü harâb konilup aslâ ta'mîr ü termîn olunmaya." diyü emrüm olmuştur. Bu bâbda Budun beğlerbeğisi haber gönderüp husûs-ı mezbûr için âdem taleb itdükde yarar u mu'temedün-aleyh âdeminüz ta'yîn idüp irsâl eylesiz ki, zikrolunan kal'alar ahvâlî görilüp sulh u salâh zamânında kankı cânibün tasarrufında bulundu ise ahid-nâme-i hümayûnum mücebince ol cânibe hümkolunup ve ahid-nâmeye muhâlif aslâ ta'mîr ü termîn olunmayup hâlî vü harâb tura. Bi'l-cümle ahid-nâme-i hümayûnumuza muhâlif vaz' olduğına rızâ-yı şerîfüm yokdur. Ana göre mukayyed olup sulh u salâha mugâyir iş olmamak bâbında envâ'-ı sa'y ü ihtimâmınız vücûda getüresiz.

2760

Südde-i Saâdet'ten Beç'e ahidnâme-i hümayun götürüp Beç kralı tarafından verilen ahidnâmeyi Südde-i Saâdet'e getiren Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Tercüman İbrahim'in, Komoran'da iken eşya ve parasını alıp kaçan iki kölesi ile Budun yayabaşlarından birinin, cariyesi, iki oğlanı ve bazı eşyalarıyla kaçıp Komoran'a giden ve Komoran zâbiti tarafından bir şayka reisine verilen karısının, alıp götürdükleri para eşya vs. ile birlikte bu tarafa iade edilmelerine dair Beç kralına yazılan nâme-i hümayun.

Yazıldı.

Kîse vü kozalak ile Tercemân İbrâhîm Beğ'e virildi. Fî 10 Ca., sene: 976

Beç kralına nâme-i hümayûn ki:

Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından olup ahid-nâme-i hümayûnumuzla gönderilen kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Tercemân İbrâhîm *zîde kadruhû* Atebe-i Ulyâm'a gelüp ol cânibden irsâl olunan ahid-nâmenüzden mâ'adâ sulh u salâh husûsında müşârun-ileyhe her ne dinilmiş ise alâ-vechi't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr-i Husrevânem'e arz u takrîr idüp ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânem muhît u şâmil olmuşdur. Ammâ; müşârun-ileyhün Komoran nâm mevzî'da iki nefer kulları yüz yetmiş beş sikke filorisin ve iki yüz elli aded gurusın ve bir cevherî levhasın ve iki gümüşlü kılıcın ve iki şişin alup kaçup hattâ mezbûr kullarını müşârun-ileyh tercemâna koşup gönderdiğiniz âdemlerinüz dahı bilürlermiş ve andan mâ'adâ Budun yayabaşlarından birinün avreti, iki câriyesi ve iki oğlanı ile ve cevâhir esbâbı ve ser-â-ser libâslarıyla kaçup Komoran'a varup müşârun-ileyh Tercemân İbrâhîm *zîde kadruhû* anda Komoran'da iken mezbûr avreti Komoran zâbiti bir şayka re'îsine virüp ahde muhâlif iş eylemiş. İmdi; mâbeynde dostluk olup ahid-nâme-i hümayûn virilmekten murâd cânibe[y]nden sulh u salâh ve ahd ü emân ri'âyet olunup kimesneden ahde muhâlif vaz' sâdır olmamakdur. Husûsan müşârun-ileyh Tercemân İbrâhîm *zîde kadruhû*nun kulları memleketinüz sınırında iken zikrolunan nakdiyyesin ve esbâbın alup gideler, anun gibi hıyânet idenleri saklamak ve mezbûr yayabaşının avreti nice zamândan berü avreti olup İslâm üzre iken Komoran zâbiti alup şayka re'îsine virmek mâbe[y]nde olan dostluk ve ahd [ü] emânı ri'âyet itmeyüp dostluğa muhâlif vaz'un sudûrî yanınızda câyiz olduğındandır.

Gerekdür ki:

Nâme-i hümayûnumuz varup vusûl buldukda, mâbeynde olan dostluk muhkem ü mukarrer olup iki cânibden dahı sulh u salâha mugâyir vaz' sâdır olmamak için virilen ahid-nâme-i hümayûnumuz muktezâsınca müşârun-ileyh Tercemân İbrâhîm *zîde kadruhû*nun iki nefer kullarını aynı ile alup kaçdukları filori vü gurus ve sâyir esbâbları ile ale'l-husûs mezbûr yayabaşının avretini ve câriyelerini ve oğlanlarını ahid-nâmede mukayyed olduğu üzre sağ u sâlim bu cânibe irsâl ü îsâl eyleyüp ve ahde muhâlif berüden kaçup gidenlere mu'in olup hımâyet idenlerün gereği gibi haklarından geline ki, sâyirlerine dahı mûcib-i ibret olup min-ba'd tarafeynden kimesnenün sulh u salâha ve ahd ü emâna mugâyir vaz' itmeğe mecâli olmaya.

2761

Yazıldı.

Göle Beği Kethudâsı Ca'fer'e virildi; altun kozalak ile ser-â-ser

Göle varoşunda sakın olup bazı işleri için Erdel'e tâbi Varad Kalesi'ne gittiklerinde, kale kapudanı tarafından "Göle Kalesi'nin kaybedilmesine siz sebep oldunuz" denilerek tutuklanan ve bir yıla yakındır mahbus bulunan Karkaş ve Paval adlı kardeşlerin serbest bırakılması hususunda Erdel kralına yazılan nâme-i hümayûn.

kîse. Fî 27 Ca., sene: 976

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Hâliyâ Göle Sancağı Beği Alî dâme izzühû Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a mektûb gönderüp; "Göle varoşında sâkin Karkaş ve Paval nâm karındaşlar Göle Kal'ası fetholdukdan sonra varoşında sâkin olup kâr u kisblerine meşgûller iken Erdel'e tâbi' Varad Kal'ası'nda kendülere irsle* intikâl eylemiş ba'zı husûsları olup taleb ü da'vâ için Varad'a varduklarında kapudânları olan Kalmaşı Friştondor (?); "Göle Kal'ası'nun alınmasına siz sebep oldunuz." diyü bî-günâh dutup habsidüp bir yıla karîbdür ki, envâ'-ı cezâlar ile mahbûs olup mezbûr kapudâna kâğıd u haber gönderilüp amel eylemeyüp halâs eylemedüklerin" bildürdi. İmdi; **gerekdür ki:**

Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a hüsn-i ihlâs ve fart-ı ihtisâsınız muktezâsınca mezkûr karındaşları müşârun-ileyh kapudânınız habsden ıtlâk itdürüp emîn ü sâlim yirlerine göndermek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getürile.

Yazıldı.

2762

Kapucuların Bölükbaşısı olan Abdî'ye virildi. Fî 27 Cumâde'l-evvel, sene: 976

Kapı oğlanlarından Osman'ın Erdel'e tâbi Bel köyünde sakın annesi, babası, kardeşleri ve diğer akrabalarının Südde-i Saâdet'e gelmelerine izin verilmesi hususunda Erdel kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

El-hâletü hâzihi kapum oğlanlarından Osmân zîde kadruhûnun Erdel'e tâbi' Bel nâm karyede sâkin babası Martin ve vâlidesi Marta, oğulları ve kızları ve sâyir akvâm u akribâsıyla Südde-i Sa'âdetüm'e gelmek istediklerinde kimesne mâni' olmayup icâzet virilmesi bâbında hükm-i şerîfüm virilmesin recâ eylemeğin **gerekdür ki:**

Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânemüz'e olan vüfûr-ı ihlâs u ihtisâsınız mücebine mezkûrun babası ve vâlidesi, oğulları ve kızları ve sâyir akvâm u akribâsı ve tevâbi'ı ile gelmelü oldukda mâni' olmayup icâzet virüp kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz ki, gelüp gideler.

Gönderdiği mektupta; Nemçe kralının ahdi bozma niyetinde olduğu, Oşondi Lazar'ın kış mevsiminde Zigetvar'a saldırmayı planladığı, İspanya kralının Leh kralına bir herseklik yer verdiği ve Macar beylerinin kendisine tâbi olmak arzusunda olup Südde-i Saâdet'ten izin verilmesini bekledikleri hususlarını bildiren Erdel kralına, kalelerinin ve askerlerinin eksiklerini tamamlayıp düşman tarafından gelebilecek herhangi bir saldırıya karşı hazır olması, kendisine müracaat eden Macar beylerine, şimdilik Beç tarafından ahde aykırı bir hareket vukubulmasını beklemeleri şeklinde istimâlet verip gönüllerini hoş tutması ve ahidnâmeye aykırı davranışta bulunmaması hususlarında yazılan nâme-i hümayûn.

Cumâde'l-âhır, sene: 976

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a mektûb gönderüp; "Nemçe kralının muhkem tedbîr ü tedârûki vardır; etrâfda olan krallardan muttasıl yardım taleb ider. Murâdı ahdi bozup muhâlefet itmekdür. Hemân fırsat gözedür ve Leyh kralına İspanya kralı bir herseklik yir virmiş; Frengistân'a çıkup gitmek üzredür ve bu kış Oşondi Lazar Sigetvar üzerine varmak* murâd idinür ve Macar beğleri beni ihtiyâr idüp içlerinden bir yarar beğ gönderüp hemân Âsitâne-i Sa'âdet'den icâzet-i hümayûna tevakkuf iderüz. Âsân vechile maslahat bertaraf olur." diyü bildürmüşsiz ve; "Sakmar kapudânından serdâr olan kapudânınıza gelen mektûb aynı ile gönderildüğin" bildürmüşsiz ve andan gayri her ne tahrîr eylemiş isen alâ-vechî't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr-i Husrevânem'e arzolunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânem muhît u şâmil olmuşdur. Ammâ; şimdilik ol taraftan zâhiren ahid-nâme-i hümayûnuma muhâlif bir vaz' sâdır olmamışdur; ana göre berü cânibden dahı lâzım olduğu üzre tedârük oluna. **Gerekdür ki:**

Sen dahı gaflet üzre olmayup sirran ve cehran kal'aların ve askerünün yat u yarağında mukayyed olup kusûr u noksânların tekmîl eylemek bâbında gereği gibi sâ'î olasın. Ammâ; şimdilik mâbeynde olan ahd ü emâna muhâlif vaz' sâdır olduğına rızâ-yı şerîfüm yokdur. Sulh u salâha mugâyir vaz' sudûrından ihtiyât üzre olasın ve anun gibi size mürâca'at iden Macar beğlerini istimâlet ile hoş-dil eyleyüp hufyeten müdârâ eyleyüp; "Kral cânibi[n]den ahde muhâlif vaz' sâdır oldukda hâzır olasız." diyü ahd ü peymân idüp mâdâm ki, ol cânibden ahde muhâlif bir hâlet sudûr idüp Pâye-i Serîr-i A'lâm'a arzolunup ol bâbda emr-i şerîfüm sâdır olmadın sizün cânibinizden ahde muhâlif vaz' sudûrına ruhsat virilmeye. Bu husûs için mukaddemâ dahı nâme-i hümayûnumuz gönderilmişdür; muktezâsınca amel olunmak bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz zuhûra getüresiz ve vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâm eylemekden hâlî olmayasız.

Mekke şerifinin Yemen için yaptığı yardım ve faaliyetleri bildiren mektubunun alındığı; zaten kendisinden de bunları yapmasının beklendiği; bundan sonra da düşmanın def'i için elinden gelen yardımları yapmaya ve bilgi göndermeye devam etmesi.

Mekke-i Mükerreme şerîfine hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a mektûbunuz gönderüp; "sene-i sâbıkada Mutahhar'un fesâdı mesmû'ınız olmağın serhadde iki yüz nefer cengci gönderüp ve; "Yemen cânibine bir mikdâr asker gönderile." diyü emrolundukda oğlunuz Seyyid Hüseyin *dâme ulüvvühü*[y] bir mikdâr atlu ile ihzâr idüp su vü celbe ve levâzim-i sefer için Cidde-i Ma'mûre'ye gönderüp tevakkuf üzre olup emîru["]l-ümerâ'il-kirâm Osmân *dâme ikbâlühü* asker ile Cidde'ye vardukda sefer ahvâli söyleşilüp; "Askere at u deve virilmesi enfâ'dur." dimeğın yüz elli Arabî at ve bin mehâr deve teslim olunup anlardan yüz yigirmi re's at celbelere koyup bile alup ve otuz at ve bin mehâr deve anun ve bizüm cânibimizden âdemler ile karadan Yemen'e îsâl olunması için yayadan mâ'adâ yüz atlu ile Yemen'e gönderildüğün ve Gönüllüler Ağası İbrâhîm; "Mutahhar'un askeri makhûr olup ve Zebîd el-Harâm asâkir-i mansûre elinde olduğın" haber virdüğün" bildürmişsin. Ol bâbda her ne ki, dinilmiş ise alâ-vechî't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrimüz'e arzolunup ilm-i şerîf-i âlem-şümûlimüz muhîttir u şâmil olmuştur. İmdi; sizden umılan bu makûle âsâr-ı hamîde ve etvâr-ı pesendîde idi ki, vücûda getirilmiş. Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'la olan kadîmî mahabbet ü ihlâs ve meveddet [ü] ihtisâsınız müsted'âsınca **gerekdür ki:**

Min-ba'd dahı a'dânun def' u ref'ı bâbında mu'âvenet ü muzâhereti lâzım olan cumhûr-ı umûrda bi-hasebi'l-imkân mu'âvenet ü muzâheret eylemek husûsında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getirüp a'dâ cânibinden vâkıf olduğunuz ahvâli ale't-tevâlî i'lâm olunmakdan hâlî olunmaya.

Gönderdiği mektupta, Erdel'e tâbi köylere Osmanlı tarafından dahlolunduğuna dair şikâyetle bulunan Erdel kralına, Erdel'e tâbi köylere müdahale olunmaması için tahrir-i cedîdde Osmanlı tarafına kaydolunan yerlerle Erdel'e tâbi olup hariç ez-defter olan köylerin defterinin Budun beylerbeyine gönderildiği, ayrıca Tımışvar beylerbeyine de Erdel'e tâbi köylere müdahale olunmaması hususunda hüküm yazıldığı, herhangi bir müdahale vaki olursa adı geçen beylerbeyiler ile haberleşip müdahaleyi men ettirmesine dair yazılan nâme-i hümayun.

Yazıldı.

Tercemâna virildi; kîse vü kozalak ile. Fî 18 Cumâde'l-âhır, sene: 976

Erdel kralına nâme-i hümayûn ki:

Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız –ki, melâz-i havâkîn-ı ızâm ve me'âz-i selâtîn-ı kirâmdur– âdem ü defter gönderüp; "vilâyet müceddeden tahrîr olunup tahrîre dâhıl olan kurâdan gayri vilâyet-i Erdel'e tâbi' olan ba'zı kurâya dahlolunduğın" bildürmüşsin. Ol bâbda ne ki, dinilmiş ise alâ-vechi't-tafsîl ılm-i şerîf-i âlem-şümûlimüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; gönderilen defter Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'da olan deftere tatbîk olunup tahrîr-i cedîde dâhıl olan kurâ ve Erdel'e tâbi' olup hâric ez-defter olan kurânun sûretleri aynı ile ihrâc olunup tarafeynden dahl ü tecâvüz olunmamak için Budun beğlerbeğisine irsâl olunup ve ol bâbda hükm-i şerîfimiz yazılıp muhkem tenbîh ü yasak olunmuşdur. **Gerekdür ki:**

Siz dahı Atebe-i Aliyye-i Râsihu'l-bünyânımız'a olan vüfûr-ı ihlâs u ihtisâsınız mûcebince serhadde karîb olan âdemlerinüze muhkem tenbîh ü yasak eylesiz ki, Memâlik-i Mahrûsemüz'e tâbi' olup tahrîr-i cedîde dâhıl olan kurâya kimesne dahl ü ta'arruz eylemeye. Anun gibi Memâlik-i Mahrûsemüz cânibinden Erdel'e tâbi' olup hâric ez-defter olan karyelerinüze kimesne dahliderse müşârun-ileyh ile haberleşüp men' u def' eyleye; memnû' olmayanları yazup Südde-i Sa'âdet-me'âbımız'a arzeye ki, haklarından gelinüp eyyâm-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumuzda tarafeynden re'âyâ vü berâyâ âsûde olup bir ferde zulm ü te'addî olunmaya. Bu bâbda Tımsıvar cânibinde Erdel'e tâbi' olan hâric ez-defter kurâya dahlolunmamak için Tımsıvar beğlerbeğisine mü'ekked hükm-i hümayûnumuz yazılıp irsâl olunup muhkem tenbîh olunmuşdur; anun gibi lâzım oldukda müşârun-ileyhle dahı haberleşüp def' u ref' eyleye.

Yazıldı.

2766

Beç kralına nâme-i hümayûn ki:

Gönderdiği mektupta, Filek ve Solnok askerlerinin ahidnâmeyle aykırı olarak memleketine müdahale ve tecavüz ettiklerine dair şikâyetle bulunan Beç kralına, muâhedeye ve gönderilen defter-i cedîde aykırı herhangi bir tecavüz ve müdahalede bulunulmaması hususunda Budun beylerbeyi ile diğer serhad beylerine müekked ahkâm-ı şerife yazıldığı, kendisinin de serhadde yakın olan adamlarına aynı şekilde tenbihte bulunması hususlarında yazılan nâme-i hümayûn.

El-hâletü hâzihî Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'da [olan] ilçinüze mektûbunuz vârid olup; "Memâlik-i Mahrûsem'e tâbi' Filek ve Solnok askeri mâbeynde mün'akıd olan sulh u salâha mugâyir memleket ü re'âyânüze dahl ü tecâcüz eyledüklerin" i'lâm eylemişsiz. Ol bâbda her ne ki, dinilmiş ise Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrimüz'e arz u takrîr olunup alâ-vechi't-tafsîl ılm-i şerîf-i âlem-şümûlimüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; mâbe[y]nde ma'kûd olan sulh u salâha muhâlif vaz' sudûrına aslâ rızâ-yı şerîfimiz olmamağın ol bâbda

Budun beğlerbeğisine ve sâyir Memâlik-i Mahrûsemüz'de serhadde karîb olan beğlerimize; "Sulh u salâha mugâyir ve irsâl olunan defter-i cedîd-i hâkânîye muhâlif vaz' sudûrından ziyâde ihtiyât eyleyüp eslemeyüp anun gibi ahde mugâyir iş eyleyenleri her kim olursa yazup Dergâh-ı Felek-âşiyânımız'a arzeyeleyer ki, gereği gibi haklarından gelinüp sâyirlerine mûcib-i ibret ola." diyü mü'ekked ahkâm-ı şerîfe yazılup irsâl olunup muhkem tenbîh ü [ya]sak olunmuşdur; inşâ'a["llâhü"]l-E'azz min-ba'd dahl ü tecâvüz olunmaz. Hemân siz dahı Âsitân-ı Muhalledü'l-bünyân ve Râsihu'l-erkânımız'la olan mahabbet ü ihlâs ve muvâlât ü ihtisâsınız muktezâsınca **gerekdür ki:**

Serhadde karîb olan âdemlerinüze tenbîh ü yasak eylesesiz ki, anlar dahı Memâlik-i Mahrûsemüz'e mûte'allik olan yirlere irsâl olunan deftere muhâlif dahl ü tecâvüz eylemeyüp mâbeynde olan sulh u salâha mugâyir vaz' sudûrından ziyâde ihtiyât üze olalar ki, tarafeynden ahd ü emân husûsı kemâ-yenbağî ri'âyet olunup eyyâm-ı hümayûn-ı adâlet-makrûnumuzda tarafeynün re'âyâ vü berâyâsı huzûr-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile kâr u kisblerinde olup âsûde olalar.

Yazıldı.

2767

Dubravenik beğlerine hüküm ki:

Fransa kralının Kondi'ye karşı verdiği mücadeleye dair bilgileri hâvi mektup gönderen Dubrovnik beylerinin bundan sonra da bilgi göndermeye devam etmeleri.

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Françe kralı karındaşının (——) ile Deymon (?) bin Petro (?) nâm dükasıyla Kondi Beğlerbeği Kapudânı olan Dimoş ile Brikyus (?) nâm hisârda cengidüp mezbûr kapudânun dört bin âdemisini ve on iki kapudânın kılıçdan geçürüp ve Françe Kralı Pariz nâm şehirden kalkup Orleyan nâm mahalde cem'ıyyet tedârükünde olup andan zikrolunan Kondi beğlerbeğisin Urcle (?) nâm mahalde elegetürmek ardınca olup ve Flandre (?) vilâyetinden Filip Kralı olan İspanya (?) Orceş'de (?) olan beğlerbeğileriyle cem'ıyyet tedârükünde olduğın" bildürmüşsiz; her ne dimiş isenüz ale't-tafsîl ma'lûm-ı şerîfüm olmuşdur. **Gerekdür ki:**

Min-ba'd Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânımız'a olan fart-ı ihlâs ve hüsn-i ubûdiyyet ü ihtisâsınız muktezâsınca vâkıf olduğunuz ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasız.

2768

Venedikliler tarafından, aradaki muâhedeye aykırı olarak sınıra yakın bazı kastellerin tamir ettirildiği ve bazı yeni kasteller bina edildiği ve içlerine adamlar konulduğu, buralara yerleştirilenler ile Üskok tâifesinin zaman zaman Memâlik-i Mahrûse'ye ait iskele ve köylere saldırarak halkı yıldırıp dağılmalarına sebep oldukları Klis beyi tarafından bildirildiğinden, zarar gören köy, memleha, iskele vs.nin defterinin bir sûretinin Venedik dojunu gönderildiği; dojun muâhedeye aykırı olarak bina ve tamir edilen kastel ve kaleleri yıktırması ve tecavüzlerin önlenmesi için gerekli tedbirleri alması; buna rağmen fesad çıkaranlar olursa, başkalarına ibret olacak şekilde haklarından gelmesi.

Yazıldı.

Arz getüren Sipâhî Mehmed'e virildi. Fî 21 Şa'bân, sene: 976 Ser-â-ser kîse vü altun kozalak ile.

Venedik dojunu hüküm ki:

El-hâletü hâzihî Âsitân-ı Sa'âdet-âşiyânımız'a -ki, melâz-i selâtîn-ı âlî-mikdâr ve me'âz-i havâkîn-ı sa'âdet-medârdur- Klis sancağı beği dâme izzühü mektûb gönderüp; "bundan akdem Venedik'e tâbi' olup kuvve-i (——) husrevânemüzle feth u teshîr olunan kasteller ol zamânda serhadde ve tarafey[nü]n sınırına karîb olmağla hedmolunup min-ba'd ta'mîr olunmamak üzere mu'âhede olunmuş iken ahde mugâyir üç-dört pâre kastel ta'mîr olunup ve bir-iki kastel dahî müceddeden binâ olunup içlerine âdem komağla Memâlik-i Mahrûsemüz'e tâbi' olan kurâ vü mezârî'a dahl ü tecavüz olunmakdan hâlî olunmayup fesâd ü şenâ't üzere oldukların ve Klis'e tâbi' Barta (?) ve Berlmoson (?) ve Rogozniçe nâm üç pâre iskelelere üskok tâyifesi gemi ile çıkup re'âyâ vü berâyâyâ te'addî eyleyüp gâret ü hasâret eyledüklerin ve Venedik'e tâbi' olan ba'zı karyelerden âdem çıkup ahde mugâyir kadîmî sınırdan tecavüz eyleyüp Klis sancağında Tırogore nâhiyesinde olan ba'zı kurâ vü mezârî'a dahl ü ta'arruz eyleyüp gâret eylemekle kadîmden filorisi edâ olunugelen defterlü kurâ vü mezârî' ve nice kastel ü memleha harâb olduğın" bildürüp bu bâbda Venedik'e tâbi' olup sâbıkâ emr ile hedmolunan ve müceddeden binâ olunan kastellerün ve fesâd üzere olup Memâlik-i Mahrûsemüz'i gâret ü hasâret eyleyen Venediklü kal'alarun ve anlarun mazarratı sebebi ile re'âyâsı firâr idüp harâb olan kurâ vü mezârî' u kastel ü memleha vü iskelelerin isimlerin cümle defter eyleyüp defterin Südde-i Sa'âdet-me'âbımız'a irsâl eylemeğin gönderilen defterün bir sûreti aynı ile ihrâc olunup size irsâl olundu. İmdi; **[gerekdür ki:]**

Kadîmü'l-eyyâmdan Atebe-i Âlem-pe[n]âhımız'a olan vüfûr-ı muv[â]lât ü ihlâs ve fart-ı musâfât u ihtisâsınız müsted'âsınca irsâl olunan defterün sûretinde mastûr olan husûslara nazar idüp dahî sâbıkâ emr ile hedmolunup ahde mugâyir sonradan Venediklü tarafından ta'mîr olunup ve müceddeden binâ olunan eger kal'alardur ve eger kasteller ve gayridür; ahid-nâme-i hümayûnumuz mücebince üslûb-ı sâbık üzere girü hedmitdürmek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getirilüp ve üskok tâyifesi ve Venedik'e tâbi' olan kal'alarun ve kastellerün âdemisin gereği gibi zabteyleyüp ahde mugâyir vech-i meşrûh üzere

Memâlik-i Mahrûsemüz'e tâbî' olan eger kurâ vü mezârî' ve eger iskele vü memleha ve gayri yirleridür; aslâ vü kat'â dahl ü ta'arruz eylemeyüp re'âyâ vü berâyâsın rencîde vü remîde eylemeyüp ihtirâz üzre olalar. Anun gibi eslemeyüp ahde mugâyir vaz' eyleyüp fesâd ü şenâ'at üzre olanların bir vechile haklarından geline ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ü nasîhat olup bir ferd ahde mugâyir vaz'a irtikâba mecâl olmayup eyyâm-ı hümâyûn-ı adâlet-makrûnumuzda tarafeynün re'âyâ vü berâyâsı âsûde olup ferâğ-ı bâl ile kâr u kisblerinde olalar.

Yazıldı.

2769

Ahmed Kethudâ'ya virildi. Fî 20 Şa'bân, sene: 976 Atlas kîse ile gümüş kozalak.

Yemen'e gönderilen askerlerin ihtiyacı için, oğlu Mekke Şerifi Hasan'ın at, deve, celbe ve zahire hazırlayıp Yemen Beylerbeyi Osman Paşa'ya vermesinden memnuniyet duyulduğu ve bundan sonra da imkân dairesinde yardımcı olmaya devam etmesi hususunda Şerif Ebû Nûmey bin Berekât'a gönderilen nâme-i hümâyûn.

Şerîf Ebû-Nûmey bin Berekât hazretlerine nâme-i hümâyûn ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "cenâb-ı emâret-me'âb Mekke-i Mükerreme Şerîfi oğlun Şerîf Hasan *edâma'llâhü te'âlâ sümûvvehûnun* itmâm-ı masâlih u umûrda bezl-i meçhûd ve sarf-ı makdûrın ve evlâd ü etbâ'ı ile hırâset-i Haremeyn-i Şerîfeyn ve te'mîn-i turukât-ı beledeyn-i münîfeyn husûsında cebr-i tâm ve cehd-i tamâmın ve iftitâh-ı memâlik-i Yemen için gönderilen asâkir-i zafer-makrûnuma at u deve vü celbe vü zahîre ihzâr olunmak için emr-i şerîf-i cihân-mutâ' vârid oldukda müşârun-ileyh şerîf *dâme sa'dühû* etrâf u cevânib-i Hicâz'a âdemler salup kendü mâlıyla bin mehâr deve satun alup ve yigirmi aded celbe müheyyâ kılup kendü oğlını bir mikdâr atlu ile imdâd-ı asâkir-i mansûre için sefer-i zafer-esere hâzır kıldığında emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Yemen Beğlerbeğisi Osmân *dâme ikbâlühû* asâkir-i feth-me'ser ile gelüp ihzâr olunan at u deve vü celbe kendüye teslim olunmak için emr-i şerîf ibrâz itmeğin mevcûd olan bin mehâr deve ve yigirmi celbe müşârun-ileyhe teslim olundukda at taleb eyleyüp ve müşârun-ileyh Şerîf Hasan *dâme sa'dühûya*; "Oğlun bizüm ile sefer itmekden asâkir-i zafer-me'ser için at virilmek evlâ vü enfa'dur." didüğü ecilden yüz elli aded at kend[ü] (?) intihâbı (?) ile alup ve alınan bin mehâr deve Yemen'e îsâl eylesine yüz at dahı koşlup âlâtı ve rahtı ve sâyir levâzımı ile g[ö]nderdikden sonra hâliyâ Yemen'e gönderilen asâkir-i zafer-makrûna serdâr olan düstûr-ı mükerrrem *ilâ-âhırîhî* Vezîrüm Sinân Paşa'dan dahı müşârun-ileyhe mektûb gelüp; "Beş-altı bin deve ve altı yüz at ve kifâyet mikdârı zahîre tedârük oluna." diyü şifâriş eyleyüp ol bilâd-ı şerîf gâyet za'f u killet üzre olup deve vü zahîreye tahammüli olmaduğın" bildürüp ve "Dâyire-i imkânda olan umûrda aslâ tahallûf olunmamışdur." diyü i'lâm eylemişsiz ve bundan akdem irsâl eyledüğünüz mektûbunuz dahı gelüp vâsıl olup her ne dinilmiş ise bi't-tamâm Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr-i Husrevânemüz'e arzolunup nakîr u kıtmîr ma'lûm-ı şerîf-i âlem-şümûl-i mülûkânemüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; sevâlif-i eyyâmdan cibilletinizde

merkûz olan muv[â]lât [ü] ihlâs ve müvâsât [ü] ihtisâsınız ve hamîyyet-i dîn-i mübîn ve sıyânet-i şer‘-ı şerîf-i Seyyidü'l-mürselîn *aleyhi's-salâtü ve's-selâm* muktezâsınca sizden dahı umılan bu makûle mu‘âvenet ü muzâheret idi ki, vücûda getürmüşsiz. **Gerekdür ki:**

Min-ba‘d dahı asâkir-i İslâm-ı zaferiyyet-karîn ve sâyir ahvâl-i umûr-ı muzâheret-rehînde asnâf-ı mesâ‘î-i cemîle ve envâ‘-ı ihtimâm-ı cezîlenüz vücûda getürüp mümkünü'l-husûl olan husûslarda mücidd ü sâ‘î olasız.

Yazıldı.

2770

Leyh kralına nâme-i hümayûn ki:

Bazı Leh kalelerindeki Lehlilerin, Özi nehri kenarındaki Tatar illerine saldırarak kadın, çocuk ve hayvanlarını götürdükleri ve Leh tarafının Kırım hanına verelmekte olduğu verginin epeydir ödenmediği Kırım hanı tarafından bildirildiğinden, bu gibi tecavüzlerin önlenip alınan esir ve malların iadesi ve ödenmesi gereken vergilerin gönderilmesi hususunda Leh kralına yazılan nâme-i hümayûn.

Hâliyâ cenâb-ı emâret-me‘âb Devlet Giray Hân Âsitâne-i Sa‘âdet-âşiyânımız'a –ki, melâz-i selâtîn-ı ızâm ve me‘âz-i havâkîn-ı kirâmdur– mektûb gönderüp; "Leyh vilâyetinün halkı dâyimâ fesâd ü şenâ‘at üzre olup Mankirman ve Çerkeskirman ve Brasla[v] [ve] Vinitce nâm kal‘aların âdemi şaykalar ile gelüp nehr-i Özi'nün kenârında vâkı‘ olan Tata[r] illerinden nice avret ü oğlan ve tavar u koyun sürüp ve Moskov'a varup gelen bâzergânların* alup bu makûle fesâddan hâlî olmaduklarından mâ‘adâ üç yıl mikdârı ilçisin habsidüp ve âdet-i kadîme üzre virilügelen virgülerinden* eskiden üç-dört yıllık ve yeniden dahı dört yıllık virgüleri bâkî kalup virilmedüğün ve bu senede güz faslından evvel ilçinüz ile gönderilen bir yıllık virgü ilçinüz varmadın yiğirmi-otuz bin hargele vü tavar ve kırk-elli nefer avret ü oğlan alup Tatar'a bî-nihâye zarar eyleyüp vâkı‘ olan zararların tazmîn ve bâkî kalan virgülerin gönderilmezse Tatar tâyifesi dahı zabta imkân olmayup anlar dahı Leyh kralına, vilâyetine gârete icâzet taleb eyleyüp müşârun-ileyh üzerine gulüvv-i âmm eyledüklerin" i‘lâm eyledi. İmdi; Leyh vilâyetine tâbi‘ olan hısârlarun âdemleri Tatar halkına zarar u gezend irişdürüp ahd ü emâna mugâyir ehl-i İslâm'ı vech-i meşrûh üzre gâret ü esîr eylemeğe ruhsat virilmek münâsib değildir. **Gerekdür ki:**

Sevâlif-i ezmân ve sevâbık-ı evândan* Südde-i Sa‘âdetüm'e olan vüfûr-ı ihlâs u ihtisâsınız müsted‘âsınca müşârun-ileyh hân *dâmet ma‘âlihiye* âdet-i kadîme üzre virilügelen virgülerinden bâkî kalan virgülerin vech ü münâsib görüldüğü üzre tedârük idüp ve Tatar vilâyetinden alınan müslimân esîrleri zuhûra getürüp yirlü yirine irsâl eyleyüp dahı Leyh vilâyetine tâbi‘ olan eger zikrolunan hısârlarun âdemleridür ve eger gayridür; muhkem tenbîh ü te‘kîd ü yasak oluna ki, min-ba‘d Tatar'a müte‘allik eger halkın esîr eylemek ve eger tavar u koyun u hargelesin sürüp alup gitmekdür; ihtiyât idüp mâbeynde vâkı‘ olan ahd ü emâna muhâlif vaz‘ sudûrından ihtirâz üzre olalar. Şöyle ki; ba‘de't-tenbîh eslemeyüp ahd ü

emâna mugâyir Tatar vilâyetine zarar u ziyân iderlerse vâkı‘ olan ziyânların tazmîn itdürilüp ehl-i fesâdun gereği gibi haklarından gelinmek bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz vücûda getirile ki, mâbeynde vâkı‘ olan ahd ü emâna mugâyir vaz‘ sudûr eylemeyüp eyyâm-ı hümâyûn-ı adâlet-makrûnumuzda re‘âyâ vü berâyâ âsûde olup tarafeynden bir ferde zulm ü te‘addî ve zarar u ziyân olunmalu olmaya.

Yazıldı.

2771

Tatar Hânı Devlet Giray Hân'a hüküm ki:

Lehlilerin sınır tecavüzlerinin durdurulup aldıkları müslüman esirlerin ve malların iade edilmesi ve biriken vergilerin ödenmesi hususunda Leh kralına nâme-i hümâyûn yazıldığı; Devlet Giray Han'ın da bu olaylar üzerine galeyana gelen sınırdaki Tatarları zapturapt altında tutarak bunların, Leh ülkesine muâhedeye aykırı olarak herhangi bir tecavüzde bulunmalarına meydan vermemesi.

Âsitâne-i Sa‘âdet-âşiyân-ı Sâmi-mekânımız'a mektûbunuz gönderilüp; "Leyh vilâyetine tâbi‘ Mankirman ve Çerkeskirman ve Brasla[v] [ve] Vinitce nâm kal‘aların keferesi şaykalar ile gelüp nehr-i Özi'nün kenârında vâkı‘ olan Tatar illerinden nice avret ü oğlan ve tavar u koyun sürüp ve Moskov'a varup gelen bâzergânları alup fesâd ü şenâ‘at üzre oldukların ve ilçinüzi habseyleyüp âdet-i kadîme üzre virilügelen virgüleri vormeyüp eskiden dört yıllık ve yeniden dahı üç-dört yıllık bâkî virgünüz* kalduğın ve bu def‘a güz faslından mukaddem ilçisi geldükden sonra otuz bin mikdârı hargele vü tavar u koyun ve kırk-elli nefer avret ü oğlan alup Tatar'a bî-nihâye zarar u ziyân eyledüklerin ve Tatar halkı zabta imkân olmayup anlar dahı Leyh vilâyetine gârete varmağa icâzet taleb eyleyüp gulüvv eyledüklerin" bildürüp ol bâbda her ne ki, tahrîr olunmuş ise alâ-vechi't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrimüz'e arz u takrîr olunup bi't-tamâm ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i husrevânemüz muhît u şâmil olmuştur. İmdi; bu bâbda Leyh kralına nâme-i hümâyûnumuz yazılup âdet-i kadîme üzre virilügelen virgünüzden* bâkî kalan virgüyü tedârük ü irsâl eylemek ve Tatar vilâyetinden gâret olunan müslimân Tatar esirlerin zuhûra getirüp itlâk eyleyüp yirlü yirine göndermek ve min-ba‘d eger zikrolunan hısârlarun ve eger Leyh vilâyetine tâbi‘ kefereyi onat zabteyleyüp Tatar vilâyetine dahl ü tecâvüz eylemeyüp anun gibi eslemeyüp ahd ü emâna muhâlif vaz‘ eyleyen ehl-i fesâdun haklarından gelinmek bâbında tenbîh olunup irsâl olunmuştur. **Gerekdür ki:**

Kadîmü'l-eyyâmdan Dûdmân-ı Devlet-âşiyân ve Hânedân-ı Sa‘âdet-nişânımız'la olan vüfûr-ı mahabbet ü ihlâs ve fart-ı meveddet ü ihtisâsınız muktezâsınca siz dahı Leyh vilâyetine karîb olan Tatar askerine gereği gibi tenbîh ü yasak eyleyesiz ki, mâbeynde vâkı‘ olan ahd ü emân[a] mugâyir Leyh vilâyetine dahl ü tecâvüz eylemeyüp kendü hâllerinde olalar. Anun gibi Leyh cânibinden Tatar vilâyetine dahl ü ta‘arruz olunursa Atebe-i Ulyâm'a i‘lâm olunmak bâbında envâ‘-ı mesâ‘î-i cemîlenüz zuhûr u bürûz eyleye ki, vech ü münâsib görüldüğü üzre tedârüki görilüp eyyâm-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumuzda re‘âyâ vü berâyâ âsûde ve müreffehü'l-hâl olalar.

